

Smula ås

Naturvårdsprogram 2017

Objektdel

FALKÖPING
KOMMUNEN

Naturvårdsprogrammet har upprättats av Carin Franson, stadsbyggnadsavdelningen.

FINANSIERING

Finansiering har skett med stöd av Naturvårdsverkets statliga bidrag för lokal och kommunal naturvård.

WWW.FALKOPING.SE

Naturvårdsprogrammet finns i sin helhet, på Falköpings kommuns webbplats.

Metodik

Naturvårdsprogrammet har sammanställts med hjälp av befintligt naturvårdsunderlag. Ingen fältinventering har utförts. Det viktigaste underlaget för naturvårdsprogrammet redovisas nedan.

- Ängs- och hagmarksinventering, 1990 (Länsstyrelsen)
- Ängs- och betesmarksinventering 2002-2004 (Jordbruksverket)
- Våtmarksinventering, 1991 (Länsstyrelsen)
- Lövskogsinventering, 2004 (Falköpings kommun)
- Inventering av skyddsvärda träd, 2009 - 2011 (Falköpings kommun)
- Nyckelbiotopsinventering (Skogsstyrelsen)
- Objekt med naturvärden (Skogsstyrelsen)
- Sumpskogsinventering (Skogsstyrelsen)
- Inventering av stäppartade torrängar, 2007 (Länsstyrelsen)
- Inventering av rikkärr (Länsstyrelsen)
- Nyare skötselplaner och beslut för skyddade områden (Länsstyrelsen)
- Bevarandeplaner för Natura 2000-områden (Länsstyrelsen)
- Program för bevarande av odlingslandskapet, 1991 (Länsstyrelsen)
- Örtrika torrängar på Falbygden, 2003 (Länsstyrelsen)
- Artportalen

Läsanvisningar till objektbeskrivningarna

I objektdelen finns cirka 1 100 objekt beskrivna och naturvårdsklassade. Många områden är inte naturvårdsklassade på grund av det saknas dokumentation. Objekten redovisas med följande rubriker:

Objektnummer:	Numren är uppbyggda av de fyra sista siffrorna i det ekonomiska kartbladets nummer 7289 till 8366 samt ett lönnummer 01 o.s.v. inom kartbladet.
Objektets namn	
Yta:	Objektets yta anges i hektar.
Ekonomisk karta	
Socken	
Värden:	(B, F, G, H, K, L, V, Z) Anger vilka kriterier som ligger till grund för bedömningen. Kriterierna anger de huvudsakliga naturvärden som objekten bedömts efter. De kriterier som förekommer är B (botaniska värden), F (värde för friluftslivet), G (geologiska värden), H (hydrologiska värden), K (kulturvärden), L (värden för landskapsbilden), V (limnologiska värden), Z (zoologiska värden).
Kulturspår:	Här anges eventuella kulturvärden som stenmurar, fornminnen med mera.
Nyckelord:	Dessa pekar ut viktiga karaktärer hos objektet.
Beskrivning:	Här ges en allmän beskrivning av objektet med upplysningar om naturtyp, topografi, markförhållanden, vegetationstyper, trädskikt, buskskikt, flora och fauna med mera.
Naturvärde:	Objektets naturvårdsklassning.
Bevarande:	I vissa fall ges en kortfattad målformulering, samt en beskrivning av åtgärder som missgynnar respektive främjar objektets naturvärden.
Skydd:	Här anges de lagbestämmelser som skyddar objektets naturvärden.
Bedömning av skydd och skötsel:	I vissa fall ges översiktliga synpunkter på områdenas behov av skydd och skötsel. Däremot lämnas inga förslag till skyddsform eller mer detaljerad vård.
Litteratur:	Här redovisas de skriftliga källor som använts som underlag för att beskriva det aktuella objektet.

Naturvårdsklassning

Klass 1 – områden som är intressanta i ett nationellt perspektiv

Kriterier:

- Områden med unika eller höga naturvärden som har mycket stor betydelse på regional och nationell nivå
- Biotoper med livskraftiga bestånd av hotade eller rödlistade arter
- Sällsynta naturtyper
- Lång historisk kontinuitet och särskilt stor ekologisk betydelse
- Kärnområden som är viktiga för arters överlevnad i regionen
- Mycket svåra eller omöjliga att återskapa

Exempel:

- Ängs- och hagmarksinventeringen (klass 1) som bedömts ha god hävd i ängs- och betesmarksinventeringen 2004
- Våtmarksinventeringen (klass 1)
- Lövskogsinventeringen (klass 1)

Vägledning: Motsvarar “ekologiskt särskilt känsliga områden” enligt miljöbalken 3 kap 6§ och PBL. I dessa områden bör naturvårdsintressena prioriteras framför andra intressen. I många fall bör reservatsbildning övervägas för att säkerställa skydd och möjlighet till en relevant skötsel.

Klass 2 – områden som är intressanta i ett regionalt perspektiv

- Områden med höga naturvärden som har betydelse på regional nivå.
- Dokumenterad förekomst av viktiga strukturer och/eller arter eller viktig ekologisk funktion
- Förutsättningar för rödlistade arter
- Viktiga spridningscentra och värdekärnor
- Svåra eller omöjliga att återskapa

Exempel:

- Ängs- och hagmarksinventeringen (klass 2) som bedömts ha god hävd enligt äng- och betesmarksinventeringen 2004
- Våtmarksinventeringen (klass 2)
- Lövskogsinventeringen (klass 2)

Vägledning: Motsvarar “ekologiskt särskilt känsliga områden” enligt miljöbalken 3 kap 6§ och PBL. I dessa områden bör naturvårdsintressena prioriteras framför andra intressen.

Klass 3 – områden som intressanta i ett kommunalt perspektiv

Kriterier:

- Områden som har betydelse för naturvård på kommunal nivå, för spridning av arter och för landskapets variation
- Miljöer som har större betydelse för djur och växter än det vanliga produktionslandskapet (åkrar, brukade skogar och tätorter)

Exempel:

- Ängs- och hagmarksinventeringen (klass 3) som bedömts ha god hävd enligt äng- och betesmarksinventeringen 2004
- Lövskogsinventeringen (klass 3)
- Våtmarksinventeringen (klass 3)

Vägledning: Också i dessa objekt finns höga naturvärden men de är inte av sådan art att naturvårdsintressena i varje enskilt fall kan prioriteras framför andra intressen.

Klass 4 – områden som intressanta i ett lokalt perspektiv

Kriterier:

- Områden som har betydelse för naturvård på lokal nivå, för spridning av arter och för landskapets variation
- Miljöer som har större betydelse för djur och växter än det vanliga produktionslandskapet (åkrar, brukade skogar och tätorter)

Exempel:

- Ängs- och hagmarker (klass 4) och/eller som enligt äng- och betesmarksinventeringen anses som restaurerbara

Klass 0 – områden som ej är klassade

Kriterier:

- Områden som saknar dokumentation eller också råder det brist på dokumentation

Exempel:

- Sumpskogsinventeringen
- Objekt med naturvärden
- Inventering av stäppartade torrängar
- Anlagda våtmarker

Objektbeskrivningar

7289-01 Betesmarker norr om Grimstorp

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07289 Socken: Hällestad Värden: BGKZ
Fastigheter: Långö 1:6&1:7
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, vägbank
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Långö ligger i kommunens västligaste del intill Ramlamossen. Landskapet är mycket flackt men ett par större grusåsar höjer sig över den omgivande terrängen. Det södra delområdet är en ås sambetas med en vall. Den västra delen är öppen och välhävdad, medan den östra delen av åsen är sluten och ohävdad. I trädskiktet finns björk, asp och rönn. En finns i buskskiktet. Halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker med delvis fin flora. Markfloran är påverkad av igenväxning och beskuggning. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2004 märks rikligt med svinrot och ängshavre, stenbär, lundstarr, ängsgröe, samt ringa mängder av slättergubbe, bockrot, prästkrage och ängsskalla. Det norra delområdet är en ohävdad slänt som omges av åkermark. Det växer ganska mycket enebuskar och träd på slänten, bland annat björk, asp och rönn. Drygt halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker som delvis domineras av svinrot. Markfloran är påverkad av beskuggning och långvarig ohävd. Bland hävdgynnade arter finns rikligt med svinrot, måttligt med bockrot och ängshavre, ringa mängder av ängsvädd, jungfrulin, knägräs och prästkrage. Det finns rikligt med ohävdsarter som liljekonvalj och kvickrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även rikliga mängder av ängsskallra och gökärt, samt backanis.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Bägge delområdena bör röjas och beteshävderna bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686001)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1B9-YTO, 1D5-MKE)

7289-02 Blandlövskog vid Långö

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 07289 Socken: Hällestad Värdet: BGKZ
Fastigheter: Långö 1:7&1:9
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Långö finns flera långsträckta grusåsar. Flera av dessa åsar betas av nötkreatur. Enligt lövskogsinventeringen finns i området en del mycket grova björkar som har utvecklat en grov sprickbark. Det västra delområdet är en kuperad delvis välhävdat blandlövskog med björk, asp och gran. Trädskiktet är halvöppet till slutet. I hagen finns elva värdefulla hagmarksträd av björk och asp. I de centrala delarna av hagen är marken kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Det finns ett mindre inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markfloran är påverkad av beskuggning och är ganska artfattig. Vid inventeringen i juni 2004 fanns framför allt blåsippan och liljekonvalj i fåltskiktet. I den öppna delen noterades ett fåtal hävdgynnade arter som ängsvädd, samt ringa mängder av slättegubbe, bockrot och stagg. Det östra delområdet är en välhävdat blandlövskog som sambetas med vall. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av björk, asp, ek och tall. Det finns sju värdefulla hagmarksträd av ek och björk i hagen. En och hassel finns i buskskiktet. Halva området är kultiverat och även tydligt kvävepåverkat. Det finns en mindre yta med artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markfloran är påverkad av beskuggning och är ganska artfattig. Bland hävdgynnade arter noterades måttligt med bockrot, ängshavre och revfibbla, samt ringa mängder av stagg och svinrot. Vid lövskogsinventeringen noterades ängshavre, lundstarr, gullviva och rikligt med getrams. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även luddhavre, backanis och slätterfibbla.

Naturvärde: 3

Inslaget av grova triviallövträd ger området även vissa lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686001)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 521-JAJD, FC3-DIA)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 5)

7299-01 Sumpskog norr om Gisslared

Yta: 14 ha Ekonomisk karta: 07299 Socken: Hällestad Värdet: BHVZ
Fastigheter: -
Kulturspår:
Lövsumpskog, bäck

Beskrivning

Vid Gisslared finns lövdominerade sumpskogar utmed ett tillflöde till Lidån. Bäckens är helt orörd. I sumpskogarna finns det rikligt med grova träd. Vid inventeringen noterades klibbal, glasbjörk, hägg, älgört, kärrsilja, flädervänderot, rankstarr och slidstarr. Bottenskiktet är av mjukmattetyyp. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark. Området är lokalt påverkat av dikning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08C0J09)

7299-02 Sumpskogar vid Bodabäcken och Katebrobäcken

Yta: 25 ha **Ekonomisk karta: 07299** **Socken: Hällestad** **Värden: BHVZ**

Fastigheter: -

Kulturspår:

Lövsumpskog, bäck

Beskrivning

Området ligger på gränsen mellan Falköpings och Vara kommun och den totala ytan är 33 ha. Det utgörs av lövdominerade sumpskogar som växer utmed Katebrobäcken och Bodabäcken. Området är lokalt påverkat av dikning. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07C9J02)

7299-03 Betesmark söder om Boda

Yta: 2,4 ha **Ekonomisk karta: 07299** **Socken: Trävattna** **Värden: BKVZ**

Fastigheter: Trävattna-Boda 1:1, Katebro 2:9

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Boda utmed västra sidan av Bodabäcken finns en betesmark som är belägen på gamla mossodlingar. I området finns såväl öppna, halvöppna och slutna partier. Utmed bäcken finns en tät klubbaskog. I trädskiktet finns även ask, asp, björk, ek, sälg, vildapel, gran och tall. Det finns tre värdefulla hagmarksträd av asp, klubbask och björk. Området är flackt och stora delar utgörs av mosstegar i olika grader av naturalisering och fuktighet. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vegetationen är påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juni 2004 var området i huvudsak svagt hävdat. Naturtyperna i området utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är i huvudsak fuktig med gräs-lågstarrängar. På de friska markerna finns rödvenängar. Små fläckar med rester av slättermark med mycket fin flora finns i kanterna och i den norra delen. Bland intressanta arter som noterades märks rikligt med darrgräs, ängsvädd, svinrot, gökblomster, ormrot och smörbollar, måttligt med hirsstarr, klasefibbla, prästkrage, stagg och revfibbla, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, jungfrulin, knägräs, kärresälting och ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även nattviol.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686004)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 91C-YTP)

7299-04 Blandlövhage vid Krabbelund

Yta: 1,2 ha **Ekonomisk karta: 07299** **Socken: Hällestad** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Krabbelund 1:1

Kulturspår: allé, vårdträd, fossil åker, skalmurar, husgrunder
Grova ädellövträd

Beskrivning

Vid Krabbelund finns vårdträdsmiljöer som består av en liten allé med främst klen och medelgrov ask. Det finns även en liten stembunden blandlövhage, som domineras av ask med inslag av björk och ek. De flesta askarna står längs en stenmur i kanten av hagen. Vid korsningen och längs vägen vid Krabbelund står ytterligare några askar, varav endast ett par är grova. Hagen är öppen från sett en trädunge. Trädskiktet domineras av medelgrov ask, men det finns även enstaka grova träd. Grov gran har gallrats bort. Det finns fyra värdefulla hagmarksträd av ask och björk i hagen. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av enstaka hassel. Vegetationen utgörs av friskängar, som hävdas väl genom bete med nötkreatur. Marken är kultiverad och den är även tydligt påverkad av gödsling och beskuggning. Floran är trivial och inga hävdgynnade arter noterades vid inventeringen. I området finns två husgrunder.

Naturvärde: 3

Områdets främsta värde är knutna till de enstaka grova ädellövträden samt kulturmiljön.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E71-XDU)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 29)

7299-05 Ekhage nordväst om Lindåsen

Yta: 4,3 ha Ekonomisk karta: 07299 Socken: Hällestad Värden: BKVZ

Fastigheter: Lindåsen 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 4030 Torr hed, grova ädellövträd, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Lindåsen ligger en ekhage. Den östra delen ligger på en höjd medan hagen i väster är flack. En bäck rinner genom hagen. Trädskiktet är halvslutet och domineras av medelgrov ek med en stamdiameter på cirka 45-50 cm. Det finns också enstaka grövre ek med en stamdiameter på mer än 90 cm. Förutom ek finns också ett litet inslag av medelgrov alm och ask och längs ett dike finns klen björk och klibbal. I hagen finns totalt sexton värdefulla hagmarksträd av alm och ek. Buskskiktet är klen och består av enstaka en. Mängden död ved i hagen är låg. Gran har gallrats ut men fortfarande finns en del granföryngring, speciellt i västra delen, som hotar lövskogsvärdena på sikt. Sydöst om hagen angränsar en igenväxt ekhage. Hagen bör utvidgas mot sydöst så att arealen ekhage blir större. Åldern på eken är låg, men den har goda utvecklingsmöjligheter. Tunnare jordtäckning med blottade hållar finns i hagen. Odlingsrösen och stenmurar finns sparsamt. Markerna är steniga och välhävdade. Halva hagen är kultiverad och är även tydligt påverkad av gödsling. Markfloran är även påverkad av igenväxning och beskuggning. Det finns även kvarlämnat avverkningsavfall. I den västra delen finns artrika stagg-gräsmarker där det växer knägräs, krypvide, slåttergubbe, darrgräs och ängsvädd. Dessa är ganska artfattiga men utgör en lämplig lokal för granspira. Längst norrut finns en yta med fuktängar med blåttåtel eller starr med fläckvis fin flora. I söder finns en liten yta med torr hed. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2004 märks rikligt med knägräs, stagg och hirsstarr, måttligt med ängsvädd och revfibbla, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe, ormröt och smörboll.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Gran bör gallras bort och ekarna bör friställas vid behov. Hagen bör utvidgas mot sydöst så att arealen ekhage blir större.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686002)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FD9-EPV)

7299-06 Betesmark norr om Mossabo

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07299 Socken: Hällestad Värdet: BKZ
Fastigheter: Krabbelund 1:7
Kulturspår: stenmurar, fägata
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Mossabo ligger en flack, fuktig betesmark. Markerna är öppna med enstaka träd och buskar samt en grandunge i nordvästra delen. Förutom gran finns lite björk och klibbal samt ett värdefullt hagmarksträd av ek. De finaste delarna är en fuktig, tuvig mark med ganska mycket enbuskar i södra delen. Den är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. De norra, friska delarna av betesmarkerna är mer kulturpåverkade. Här finns ett par överväxta stensträngar som antagligen är en gammal fägata. Marken är stenig och ganska välhävdad. Betesmarken är påverkad av dikning, igenväxning och kvarlämnat avverkningsavfall. Det finns delvis mycket fin lågstarräng, främst ytan där den rödlistade granspiran växer. Bland övriga hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2004 märks måttligt med slättegubbe, svinrot, revfibbla och hundstarr, samt ringa mängder av brudborste, darrgräs, jungfrulin, kattfot, klasefibbla, kärrsälting, smörbollor, tätört, ängshavre, ängsstarr och Jungfru Marie nycklar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns ett stort inslag av tågarter, stjärnstarr, sumpmåra, krypvide, rikligt med hirsstarr och ängsvädd, samt ringa mängder av stagg och knägräs.

Naturvärde: 3

Ett fint exempel på fuktig mager gräsmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686003)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr8DC-YSL)

7299-07 Ramlamossen, norra mossen

Yta: 296 ha Ekonomisk karta: 07299 Socken: Hällestad Värdet: BHZ
Fastigheter: -
Kulturspår:
Mosse, grova lövträd, rikt fågelliv

Beskrivning

Den norra delen av Ramlamossen ligger i Hällestad söder om järnvägen. Delar av mossen ligger i Herrljunga kommun. Mossen dräneras norrut till Lidan. Mossen ingick förr i det stora mossekomplexet Svartesjö mossar som till större delen dikades ut i slutet av 1800-talet. Nästan alla laggar är därför utdikade och uppodlade. Mossen är påverkad av järnvägen och en väg i norr. Området är uppdelat i två större mosseplan. Båda har välutvecklade tuvbildningar men även stora blöta degenerationsytor och erosionspåverkad torv i kantonerna. Strukturerna är mindre till storleken i den södra mossedelen och grövre och blötare i den norra. Längst i sydöst finns ett mesostroft opåverkat laggkärr med mycket vitstarr. Strax söder om mossen finns en mycket vacker orörd alsumpskog med grova träd. Fågellivet är mycket rikt pga den rikliga mängden av stora våta höljor och degenerationsytor.

Naturvärde: 1

Orörda mosseplan, välutvecklad tuv- och höljestrukturer och ett rikt fågelliv motiverar högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07C8J01)

7299-08 Alkärr vid Lindåsen

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07299 Socken: Hällestad Värden: BHZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Alkärr, bäck

Beskrivning

Beskrivning av objektet saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07C9j51:1)

7299-09 Sekundär lövskog sydöst om Boda

Yta: 36,7 ha Ekonomisk karta: 07299 Socken: Trävattna Värden: BHZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Lövsumpskog, klibbalkärr, död ved, bäck

Beskrivning

Större delen av objektet består av medelålders sekundär lövskog på friska och fuktiga marker. Ställvis har det även bildats en del mindre klibbalkärr. Längs Bodabäcken finns emellertid objektets finaste miljöer med klibbal- och askskogar i fuktiga miljöer. På friska marker finns en samdominans av medelålders björk, asp, gran och tall. Barrinslaget är ställvis högt. I svackor finns ett högre inslag av ung klibbal och på enstaka ställen har det bildats mindre klibbalkärr. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av enstaka hassel, en och vide. Längs Bodabäcken finns en klibbal-askskog som norr om bron breder ut sig i en översilningsmark. Trädskiktet är dock ej så gammalt och de grövsta askarna är ca 25-30 cm i brösthöjdsdiameter. I dessa miljöer finns också området större mängd död ved i form av klibballågor. Söder om bron vid Boda är objektet påverkat av plockhugning.

Naturvärde: 3

De högsta värdena finns längs Bodabäcken i form av en klibbalaskskog på fuktig-blöt mark med översilningsområden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 23)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07C9j53:1)

7343-01 Ekhage vid Loppås udde

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07343 Socken: Fivlered Värden: BKVZ
Fastigheter: Loppås 1:1
Kulturspår: torpruin
Jätteträd, värdefull epifytflora, sjö

Beskrivning

Vid Loppås udde, som är belägen vid sjön Löners västra strand, ligger en igenvuxen hagmark av ektyp. Den omges av täta bestånd med gran. Grova ekar dominerar trädsiktet och en av de grövsta ekarna har frihuggits. Den grövsta eken har en diameter på över en meter. Övriga trädslag utgörs av ask, lönn, fågelbär, rönn och asp med uthackade bohål. Delar av området har planterats med gran och yngre granar håller på att tränga in i området. På den fuktigare marken och i anslutning till Lönern finns björk och klipbal med undervegetation av vide. Utmärkande för området är de grova till mycket grova askarna och ekarna. Området har tidigare varit en öppen, hävdad betesmark, varför jätteekarna har fått möjlighet att utvecklas. I fältsiktet finns det rester av hävdgynnade arter som gullviva och svinrot. Epifytfloran är väl utvecklad och det finns rikligt med fällmossa *Antitrichia curtispindula*, rostfläck *Arthonia vinosa*, lönnlav *Bacidia rubella*, dvärgtufs *Leptogium teretiusculum* och gryng filtlav *Peltigera collina*.

Naturvärde: 2

Området innehåller en artrik kryptogamflora samt mycket grova ekar som gör att naturvärdena är höga. Det är dock litet och dessutom planterat med gran vilket sänker naturvärdeklassningen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avverkning av gamla och grova träd utgör även ett hot mot naturvärdena.

Skydd: De två grövsta jätteekarna har ett stålbleck märkt fridlyst på sig. De finns inga uppgifter om fridlysningen för övrigt.

Bedömning av skydd och skötsel: Den igenvuxna ekhagen är klassad som nyckelbiotop. Ekarna bör frihuggas för att på sikt bevara ekarnas värden. Granarna bör hållas efter. Framför allt bör de yngre granarna röjas bort.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 30)

Skogsårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D4d09:1)

7343-02 Blandlövhave vid Stuveryd

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 07343 Socken: Fivlered Värden: BKVZ

Fastigheter: Stuveryd 1:1

Kulturspår: fossil åker, äldre åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, sjö, strandvall, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid den vackert belägna gården Stuverud vid sjön Lönern. Det utgörs av en blandlövhave med björk, ek, gran, en och hassel. Vid inventeringen i maj 2003 hade hagen nyligen gallrats, men var trots detta till stora delar väldigt beskuggad. Marken är stenbunden och det finns gott om odlingsrösen i hagen. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Den dominerande vegetationstypen är rödvenäng, men det finns också mindre ytor med gräs-lågstarräng och fårsvingeltorräng. Hagen betas ganska svagt av får. En mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Fläckvis finns fin flora med bland annat mycket stagg, hirsstarr, samt ringa mängder av backsippa, bockrot, luddhavre, svinrot, ormrot och slåttergubbe. Rester av torrängsarter fanns också som vårstarr, tjärblomster och mandelblomster. En liten bäck från Kalvsjön rinner igenom nedre delen av området. Vid Lönern finns en lång stenig strandremsa med en tydlig strandvall.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ytterligare gallringar bör utföras för att gynna gräsmarksfloran. Betestrycket bör också intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686005)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BF4-PNH)

7343-03 Kalvsjön

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 07343 Socken: Fivlered Värden: BVZ
Fastigheter: Goperyd 1:1, Näbbarp 1:1, Styveryd 1:1
Kulturspår:
Sjö

Beskrivning

Kalvsjön ingår i Åtrans avrinningsområde. Den är cirka 1,8 ha och ligger 249 m över havet. Väster om sjön finns lite jordbruksmark. Omgivningarna domineras för övrigt av skogsmark. Sjön är ej reglerad eller påverkad av några utsläpp.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län: Sjöregister (sjönummer 384)

7344-01 Betesmark väster om Goperyd

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07344 Socken: Fivlered Värden: BKLZ
Fastigheter: Goperyd 1:1
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen
6230 Artrik stagg-gräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Betesmarken är vackert belägen vid gården Goperyd vid sjön Lönern. Marken är stenbunden och det finns odlingsrösen i hagen. Betesmarken är ogödslad och betas ganska väl av får. Drygt halva betesmarken är klassad som artrika stagg-gräsmarker. Träd- och buskskiktet består av björk, ek, en och hassel. I västra delen ligger en ås med slutet trädskikt. De norra och östra delarna är öppna med enstaka träd. Här finns det förutsättningar för flera hävdgynnade arter. Vid inventeringen i maj 2003 noterades rikliga mängder av stagg samt ringa mängder av hirsstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även kattfot och backtimjan.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686007) Falköpings kommun.

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5BB-FAV)

7344-02 Slätteräng vid Goperyd

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 07344 Socken: Fivlered Värden: BKZ
Fastigheter: Goperyd 1:1
Kulturspår: vägbank
6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Goperyd nära sjön Lönern ligger en liten fin välhävdad slätteräng. Vegetationen utgörs av fårsvingeltorräng och örtrika friskängar. Större delen av marken är svagt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i maj 2003 noterades rikligt med ängshavre, lentåtel, backsippa, svinrot, samt ringa mängder av slätterfibbla och bockrot. Vid inventeringen 1990 hävdades marken genom slätter med lie och slätteraggregat.

Då noterades betydligt fler hävdgynnade arter som kattfot, brudborste, slättergubbe, ormrot, ängsvädd, jungfrulin, ängsskallra, och gökärt.

Naturvärde: 3

Den fina slätterängsfloran motiverar ett högt naturvärde trots att ytan är mycket liten. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Lämplig skötsel är fortsatt slätter alternativt slätter med efterbete.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686007)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 392-VAR)

7344-03 Betesmark söder om Goperyd

Yta: 2,9 ha **Ekonomisk karta:** 07344 **Socken:** Fivlered **Värden:** BKVZ

Fastigheter: Goperyd 1:1, Källeryd 1:7

Kulturspår: skalmurar, äldre åker

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, bäck, sjö

Beskrivning

Utmed Lönerns strand vid Goperyd finns en björkhage, med inslag av klibbal, ask samt unga bestånd av gran och tall. Buskskiktet består av en. En båtuppläggningsplats finns vid stranden och en liten bäck rinner genom hagen. Betesmarken domineras av artrika stagg-gräsmarker, med ett mindre inslag av fuktängar med blååtätel eller starr. Stora ytor domineras av stagg pga långvarigt svagt färbete. Marken är i stort sett opåverkat av gödsling. Markfloran är dock påverkad av beskuggning pga det halvslutna trädskiktet. Vid inventeringen i maj 2003 noterades rikligt med stagg och hirsstarr, samt ringa mängder av ängsvädd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ensidigt färbete riskerar att utarma floran på sikt. Ett ökat betestryck speciellt med nöt skulle gynna naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686007)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B84-NHA)

7344-04 Betesmark vid Källeryd

Yta: 2,2 ha **Ekonomisk karta:** 07303 **Socken:** Fivlered **Värden:** BKZ

Fastigheter: Källeryd 1:7

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenvmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, jätteek, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Källeryd ligger en stenbunden betesmark med odlingsrösen och stenvmurar. Vid inventeringen i maj 2003 var delar av betesmarken nyrestaurerad, men en del ungräd har lämnats kvar. I trädskiktet finns fågelbär, björk samt sju värdefulla hagmarksträd av ek. Hassel finns i buskskiktet. Norra delen är ganska öppen, medan trädskiktet är ganska slutet i södra delen. Drygt halva hagen är välhävdad och resterande del är svagt hävdad. Endast en mindre del av området är påverkat av gödsling. Floran är dock påverkad av beskuggning. Halva betesmarken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även en mindre yta med artrik stagg-gräsmark. Fläckvis finns en fin flora och bland hävdgynnade arter märks rikligt med stagg, samt ringa mängder av blåsuga och slättergubbe.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. De grova ekarna bör friställas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686006)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E8C-VXK)

7344-05 Skogsbete vid Källeryd

Yta: 4,3 ha **Ekonomisk karta:** 07344 **Socken:** Fivlered **Värden:** BKZ

Fastigheter: Källeryd 1:7

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
9070 Trädklädd betesmark, skogsbete

Beskrivning

Öster om gården Källeryd finns ett skogsbete som är klassat som trädklädd betesmark. Det slutna trädskiktet domineras av gran och tall med inslag av björk. I området finns en del stigar. Marken är stenbunden och hyser både stenmurar och odlingsrösen. Vegetationen utgörs av välhävdade friskängar som är helt opåverkade av gödsling. Vid inventeringen i maj 2003 noterades endast ringa mängder av stagg.

Naturvärde: 3

Skogsbete är en sällsynt naturtyp i kommunen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ett fortsatt bete är angeläget för att bevara karaktären av skogsbetesmark.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6D4-TFI)

7344-06 Betesmark vid Store udde

Yta: 3,5 ha **Ekonomisk karta:** 07344 **Socken:** Fivlered **Värden:** BKVZ

Fastigheter: Källeryd 1:4 & 1:7

Kulturspår: fornminnen
Igenvuxen hagmark, sjö, strandäng

Beskrivning

På en kulle vid Store udde på Löners östsida finns en betesmark med ek och hassel. Fällmossa *Antitrichia curtispindula* växer på några av ekarna. Hagen är svagt betat och igenvuxen. Den norra delen är dock öppen och här finns rester kvar av slätterängsfloran. Vid inventeringen i maj 2003 bedömdes betesmarken vara värd att restaurera pga floravärden, värdefulla träd och kulturmiljövärden.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävden bör intensifieras. Ekarna bör friställas vid behov.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1B6-JIF)

7344-07 Gransumpskog vid Skärsudden

Yta: 0,4 ha **Ekonomisk karta:** 07303 **Socken:** Fivlered **Värden:** BHZ

Fastigheter: Karlskoga 4:1

Kulturspår:
Gransumpskog, bäck, rikt mosstäcke, död ved

Beskrivning

Vid Skärsudden på Lönerns östsida precis på gränsen mellan Falköpings och Ulricehamns kommun ligger en liten nyckelbiotop. Den utgörs av en gransumpskog med stort inslag av klibbal och björk. I området finns flera grova granlågor i olika nedbrytningsstadier, lågor av lövträd, torrträd samt högstubbar. En liten bäck rinner förbi strax söder om området och här finns rikligt med små vattensamlingar med vitmossor och vattenväxter. På några gamla granar finns det rikligt av gammelgranslav.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D4e51:1)

7344-08 Lönern

Yta: 266 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BHLVZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Sjö, rikt fågelliv, rödlistade arter

Beskrivning

Lönern är belägen i den övre delen av Ätrans vattensystem och ligger delvis i Ulricehamns kommun. Sjön ligger på en höjd av 239,5 m över havet och är cirka 500 ha stor. Den är grund med medeldjup på endast 4 m och ett största djup på 11 m. Avrinningsområdet är cirka 150 km² stort och sjöns omsättningstid är beräknad till 0,33 år. Sjön är en sprickdalsjö och är belägen i ett område med gnejs. Jordarterna utgörs av morän med inslag av kalk från Falbygdens kambrosiluravlagningar. Lönern sänktes år 1907 med 2,1 m och har även avsänkt i senare tid genom upprepning av Ätran. Sjösänkningarna har fått till följd att sjöns förmåga att magasinera vatten minskat och att det har blivit större variationer i vattenståndet. Det är cirka 1 m mellan låg- och högvattenstånd.

Vegetationen i tillrinningsområdet domineras av skog och utgörs för övrigt av åker och betesmark. Terrängen kring sjön är ganska kuperad och till största delen bevuxen med barrskog. Längs sjöns stränder finns en hel del fritidsbebyggelse. Lönern utnyttjas företrädesvis för bad och fiske. Fiskbeståndet utgörs av gädda, abborre, mört, lake, ål, gös, sutare och siklöja. Tidigare har även kräftproduktionen varit god i sjön. Lönern bedöms ha en hög biologisk produktion enligt Länsstyrelsen. Bedömningen grundar sig på en ev förekomst av relikten bergsimpa, men främst på det stora antalet sjöberoende och häckande fågelarter som finns vid sjön. Bland annat finns häckande storlom, knölsvan, häger, storskrake, storspov och skäggdopping. Bland de födosökande arterna märks fiskgjuse. Sjön fyller även en viktig funktion som rastlokal.

Naturvärde: 2

Lönern har en mycket stor betydelse som häcknings- och födosökslokal för sjöberoende fåglar. Sjön har även mycket stor betydelse för rekreation.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Oscarsson H, Stålhandske P, 1988: Utvecklingen av sjön Lönern

7352-01 Barrnaturskog söder om Helenelund

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07352 Socken: Börstig Värden: BZ

Fastigheter: Kringlarp 2:9

Kulturspår:

Barnnaturskog, död ved

Beskrivning

Söder om Heleneholm i Kringlarp vid gränsen till Ulricehamns kommun ligger ett område som är klassat som nyckelbiotop. Den utgörs av en barrnatskog som domineras av gran. I området finns rikligt med barrlåg, samt några lågor av lövträd. Det finns också rikligt med rotvältor samt två torrträd. Vid inventeringen 2003 hittades endast sparsamt med signalarten långfliksmossa *Nowellia curvifolia*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D5c06:1)

7352-02 Barrnatskog norr om Dungen, Kringlarp

Yta: 7,9 ha Ekonomisk karta: 07352 Socken: Börstig Värden: BZ

Fastigheter: Kringlarp 1:8, 1:10, 2:15

Kulturspår:

Barrnatskog, död ved

Beskrivning

Norr om Dungen i Kringlarp ligger ett större område som är klassat som nyckelbiotop. Den utgörs av en barrnatskog som domineras av gran. I området finns rikligt med barrlåg, samt några lågor av lövträd. Det finns också rikligt med rotvältor samt två torrträd. Blåsippor förekommer allmänt i området. Vid inventeringen 2003 hittades en del signalarter som blåmossa *Leucobryum glaucum*, vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum*, samt sparsamt med långfliksmossa *Nowellia curvifolia*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D5c05:1)

7352-03 Betesmark vid Kringlarp

Yta: 5 ha Ekonomisk karta: 07352 Socken: Börstig Värden: BKLZ

Fastigheter: Kringlarp 2:15

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, diken inom fossil åker, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid Kringlarp nära gränsen till Ulricehamns kommun. Det utgörs av en långsträckt igenväxande betesmark som delvis omges av stenmurar. Odlingslandskapet runt Kringlarp är ganska varierat. Landskapet växlar mellan små åkrar, stora mossodlingar, blockrika kullar, lövdungar och vidsträckt betesmarker. Här finns framför allt stora arealer igenväxta, lövrika marker. Den aktuella betesmarken är stenbunden och hyser ett flertal odlingsrösen. Ett mindre parti av betesmarken längst västerut är öppen. För övrigt är trädsiktet halvöppet till slutet och består av klibbal, fågelbär, asp, björk, ek, sälg, vildapel och gran. Det finns två värdefulla hagmarksträd av asp och ek. Busksiktet är välutvecklat och utgörs av en och hassel. Rödvenängar och fuktängar dominerar, men det finns också ett mindre inslag av torrängar. Halva området är svagt hävdad och övriga delar hävdas inte alls. Knappt halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Fuktängarna är påverkade av dikning. Beskuggning och långvarig svag hävd eller utebliven hävd har medfört att området invaderats av ohävdarter och floran är därför mestadels trivial. Vid inventeringen i juli 2004 fanns dock en del hävdgynnade arter som rikligt med svinrot och ängshavre, måttligt med brudbröd, ängsvädd, bockrot, stagg, smörbollar, ormrot och prästkrage, samt ringa mängder av baktimjan, blåsuga, slättergubbe, backsippa, klasefibbla, knägräs,

gökblomster och Jungfru Marie nycklar. Bland övriga arter märks tuvstarr, plattstarr, grenrör, bergrör och lentåtel. Norr om Kringlar på en liten kulle vid vägen har trollsmultron noterats tidigare (Ignell 1982).

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenvuxen och invaderad av ohävdarter och markfloran är ganska artfattig. Byn har enligt ängs- och hagmarksinventeringen större värden från kulturhistorisk, lövskogsekologisk och landskapsmässig synpunkt än från gräsmarkssynpunkt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas i hela området och bör dessutom intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686008)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 98F-IAR)

7353-01 Björkhage och slätteräng vid Hjälmeryd

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07353 Socken: Solberga Värden: BKZ

Fastigheter: Solberga 15:1

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blååtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Hjälmeryd är en ensamgård som ligger söder om Solberga nära gränsen till Ulricehamn. Norr om gården finns en björkhage med varierat och artrikt fåltskikt. I hagen finns såväl öppna ytor som halvöppna till halvslutna partier. Förutom björk finns det även inslag av asp, klibbal, tall, en samt fyra värdefulla hagmarksträd av ask.

Rödvenäng dominerar, med inslag av fuktiga och torra vegetationstyper. Det finns även inslag av hedartad vegetation. Markerna är ganska välhävda och är opåverkade av gödning. I de partier där trädskiktet är tätare är markfloran påverkad av beskuggning. Annan negativ påverkan på vegetationen är dikning i de fuktiga delarna. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med stagg och knägräs, slättergubbe, bockrot och hirsstarr, samt ringa mängder av baktimjan, backsippa, prästkrage, ängskallra och gökblomster. Tretton exemplar av den sällsynta fältgentianan fanns i nedre delen av norra slänten på en kulle i södra delen av området. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även kattfot, lundstarr och darrgräs. Betesmarken omges av älgräsinvaderade fuktängar. Öster om Hjälmeryd ligger en liten hackslåtmark, som har legat ohävdad sedan många år. Vegetationen utgörs av högörtäng, som delvis är invaderad av bergör och lentåtel. Trots ohävderna finns det rester av en hävdgynnade arter som brudbröd, ängshavre och lite svinrot. Även på de små ytorna söder om vägen finns lite av den fina floran kvar. Vid inventeringen 2003 bedömdes marken vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. Vid väg- och åkerkanter i anslutning till området växer det backruta, tjärblomster, luddhavre, brudbröd och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävderna av slätterängen bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686009)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 156-QKD, 5E1-QLH)

7353-02 Grusås vid Ekelund

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07353 Socken: Solberga Värden: BGKLZ

Fastigheter: Solberga 10:2

Kulturspår: källarruin

4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om vägen vid Ekelund ligger en mindre grusås som sträcker sig i sydvästlig riktning. Åsen är delvis skadad av vägens dragning. Trädskiktet är halvöppet till slutet med några öppna partier. Delar av åsen betades förut, men är numera ohävdad. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärdena vid inventeringen i augusti 2003. Marken är ogödslad, men markfloran är störd av igenväxning och långvarig ohävd. På den sydvästra delen av åsen finns fläckvisa ytor med fin flora med arter som slåttergubbe, knägräs och ängshavre. Den nordöstra delen av åsen är bevuxen med asp, björk, ek och en och hyser endast fläckvisa ytor med fin flora. Det finns inslag av torr hed och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Bland hävdgynnade arter märks bockrot och ängshavre, samt ringa mängder av backtimjan, slåttergubbe, darrgräs, knägräs, prästkrage och svinrot. För övrigt finns skogsklöver, vitmåra och liljekonvalj. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även rikligt med stor blåkllocka, backanis, backsippa, klasefibbla, vårstarr, ljung och gökärt.

Naturvärde: 3

Ett litet objekt med ganska fin torrängsflora, som skulle kunna bli fint om hävden återupptogs.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävd bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686016)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2D7-YPY, 42C-FQW)

7353-03 Ekskog väster om Kulla

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 07353 Socken: Solberga Värden: BKZ

Fastigheter: Solberga 15:1

Kulturspår: odlingsrösen

Grova lövträd, hålträd, död ved, rikt fågelliv

Beskrivning

Området ligger väster om gården Kulla i Fivlered och är klassat som nyckelbiotop. Det utgörs av sekundär lövnaturskog med äldre lövbestånd av ek och asp med underväxt av hassel. Flera grova aspar har talrika bohål och här finns träd med rovfågelbo. Några spärrgreniga och grova ekar med skorpbark finns även. Flera spiklavar noterades vid inventeringen. I området finns rikligt med död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor. I odlingsrösen växer hasselbuketter. Även hasseln bildar mycket död ved med olika vedsvampar. Bland mossor förekommer fällmossa *Antitrichia curtipendula* allmänt. Fältskikt är rikt med heltäckande liljekonvalj. Ormbär förekommer rikligt och brudborste finns allmänt i området. Odlingsrösen och fläckar med gräsmarksväxer tyder på att området tidigare har betats.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Det har framför allt höga kulturhistoriska värden och stora ornitologiska värden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder. Ekarna bör dock frihuggas vid behov.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (08D5d51:1)

7354-01 Betesmark vid Kulla

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Solberga Värden: BZ

Fastigheter: Solberga-Kulla 1:2

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om gården Kulla ligger en liten stebunden betesmark som är glest bevuxen med björk och rönn samt enstaka enar. Marken är välhävdat och klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. En mindre yta är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i maj 2003 noterades rikligt med ängshavre, måttligt med bockrot och svinrot samt ringa mängder av slättergubbe och brudbröd. Området utgörs endast av en mycket liten del av betesmarken som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen 1990.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686017)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B2A-YJP)

7354-02 Allmänningsmossen

Yta: 86,3 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BHZ

Fastigheter: Soberga 15:1, Alvared 1:22, 16:1, 18:1, Ingabo 1:1, Tostarp 7:1

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Allmänningsmossen utgörs av ett öppet mossekomplex som ligger norr om sjön Yttern. Den totala ytan är 89 ha. Mossen är lokalt påverkad genom dikning. Omgivningarna domineras av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D5E01)

Dokumentation om naturvärdena saknas.

7354-03 Betes- och slättermark nordväst om Knektarudorna

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BKZ

Fastigheter: Knektarudorna 1:3

Kulturspår: Fossil åker, fägata, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed

Beskrivning

Nordväst om gården Knektarudorna ligger en öppen stenig betesmark, som omgärdas av stenmurar. Trädskiktet består av enstaka björkar, medan buskskikt saknas helt. Vegetationen domineras av rödvenäng. Det finns även inslag av fuktängar och hedartad vegetation. Vid inventeringen i augusti 2003 var betesmarken delvis nyrestaurerad. Marken är välhävdat men är delvis påverkad av röjgödsling. Nordväst om byggnaderna ligger en ganska artrik hedartad slätteräng. Bland hävdgynnade arter märks ringa mängder av svinrot, darrgräs, hirsstarr, kärrsälting, ormrot, ängsskallra, smörbollor och ängshavre. Här finns även lite örnbräken.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686015)

7354-04 Igenväxt betesmark väster om Knektarudorna

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 7354 Socken: Fivlered Värden: BKZ
Fastigheter: Knektarudorna 1:3
Kulturspår: stenmurar
Rödvenäng

Beskrivning

Betesmarken ligger strax väster om gården Knektarudorna. Vegetationstypen är en rödvenäng med arter som svinrot och ängsmyskgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 betades marken av kor. Vid inventeringen i augusti 2003 var marken ohävdad och igenväxande, men bedömdes vara värd att restaurera pga vissa floravärden. Betesmarken omges av andra hävdade betesmarker, varför det bör finnas förutsättningar att återuppta betet igen.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen i äng- och hagmarksinventeringen är klass 2. Ohävden och igenväxningen medför att naturvärdena blir lägre. Området bedömdes vara värd att restaurera pga vissa floravärden vilket ger påtagligt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. De redovisade ytorna bör på sikt vara hävdade hagmarker med naturlig gräsmarksvegetation.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686015)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2DF-NHA)

7354-05 Betesmark söder om Knektarudorna

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BKZ
Fastigheter: Knektarudorna 1:3
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, stenmurar
4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

I en kuperad terräng söder om gården Knektarudorna ligger en mycket vacker stenbunden betesmark, som hyser rikligt med odlingsrösen. Vid inventeringen i augusti 2003 var betesmarken nyrestaurerat och den hävdades väl genom bete med nötkreatur. Större delen av marken är öppen med enstaka träd, medan trädskiktet är slutet i kantzonerna. Trädskiktet är varierat och utgörs av ask, asp, björk, ek, rönn och gran. Buskskiktet är klen utvecklat. Stora delar av betesmarken är kultiverad samt svagt till tydligt påverkat av gödsling och även röjgödsling. Det finns även ett stort inslag av torr hedartad vegetation. Floran är artfattig med arter som ängshavre, lentätel, samt ringa mängder av slättergubbe, stagg och svinrot.

Naturvärde: 2

Betesmarken är välhävdad och hyser en flora av hävdgynnade arter trots att större delen av marken är kvävepåverkad. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686015)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C04-PKF)

7354-06 Yttern samt angränsande våtmarker

Yta: 66 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BHVZ
Fastigheter: Åryd 11:1, Solberga 5:1, Knektarudorna 1:3, Kölaby-Tostarp 6:1
Kulturspår:
Mosse, sjö, sumpskog, häckande fåglar

Beskrivning

Yttern är en skogsjö i vilken det finns två små öar. Sjön har steniga stränder som är bevuxna med glesa bestånd av bladvass och säv. Enligt Falbygdens fågelklubb häckar storlom, gräsand, knipa, drillsnäppa och fiskmås vid sjön. I anslutning till sjön Yttern ligger ett glest bevuxet våtmarkskomplex bestående av svagt välvda mossar samt en våtmarksstrand. Området är lokalt påverkat av olika ingrepp som granplantering, kraftledning samt en väg. Längs Yttern norra strand finns strandskog med klibbal, glasbjörk, gran och tall som ansluter till öppen våtmark med kärrspira, slätterblomma och lågstarrarter. Längs Ytterns östra strand ligger en vacker strandäng som är klassad som nyckelbiotop. Här finns ett stort inslag av senvuxna träd och i kantzonen mot fastmarken växer några spärrgreniga tallar med höga naturvärden. I fältskiktet finns mycket rikligt med axag samt flera mindre allmänna våtmarksarter som kärrull, tagelsäv och plattsäv. Andra arter som noterats är gräsull, långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, samt rikligt med pors. Den sällsynta blekbläddran har hittats på Ytterns sydöstra strand (Arulf 1993).

Naturvärde: 2

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör inga åtgärder utföras i nyckelbiotopen.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D5E02)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D5e06:1)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

Friggeråker, L. 1983. Småvatten i Falköpings kommun.

7354-07 Betesmarker vid Drottens äng

Yta: 7,1 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BKZ

Fastigheter: Drottensäng 1:2, 1:5, 1:6

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, fägata, fossil åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 4030 Torr hed, kärr, rödlistade arter, värdefulla hagmarksträd

Beskrivning

Vid byn Drottens äng ligger ett mycket varierat och artrikt område. Det utgörs av många olika naturtyper. Så gott som hela området finns med i ängs- och betesmarksinventeringen. I denna bedömdes området ha förutsättningar att bli ett toppobjekt efter restaurering och förbättrad hävd. Trädskiktet utgörs av ask, asp, björk, ek, oxel, sälj, gran och tall. Det finns fyra värdefulla hagmarksträd av sälj, ek och asp. Buskskiktet utgörs av en. Vegetationen domineras av friskängar, men det finns även fukt- och torrängar. Halva området är välhävdad medan övriga delar är svagt hävdade. En mindre del av området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Området är utsatt för igenväxning och floran är trivialiserad pga beskuggning. Restaureringsbehovet bedömdes vara akut i stora delar av området. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikliga mängder av ängsvädd, svinrot, stagg och ormrot, måttligt med hirsstarr, smörbollar, gökblomster, tuvstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder av baktimjan, slättegubbe, bockrot, brudborste, knägräs, prästkrage, ängskallra och ängshavre. I en grävd damm har större vattensalamander påträffats (Sundh 1997). I nordvästra delen av området ligger en blandlövhage på en kulle. Den är väl hävdad genom bete av nötkreatur. Trädskiktet är glest till halvslutet bestående av medelgrova träd av ask, ek, lönn, fågelbär, oxel, asp, björk, rönn, sälj, gran samt tall. Buskskiktet av en är kraftigt utvecklat. I områdets sydöstra del ligger en blandlövhage av ek-lindtyp på frisk till fuktig mark. Trädskiktet är halvslutet och består av medelgrov björk, asp och enstaka ek och lind på vilken det noterades fällmossa *Antitrichia curtispindula*. I nyckelbiotopsinventeringen finns det uppgifter om förekomst av mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum* i området. Buskskiktet är svagt utvecklat och det finns endast små mängder död ved. Området är en känd lokal för den sällsynta orkidén vityxne. Gallringar har utförts i syfte att förbättra

gräsmarksfloran. Området har måttliga naturvärden som lövskogsobjekt. De höga naturvärdena är kopplade till fältfloran varför området bör prioriteras som hagmarksobjekt. Området är en nyckelbiotop och delar av området ingår i nätverket Natura 2000. Natura 2000-området Drottensäng består av huvudsakligen skogsklädd betesmark med främst asp och björk, men även ek, tall, lind, lönn m.fl. I buskskikt finns en och i fältskiktet växer bl.a. typiska arter som pillerstarr, stagg, revfibbla, ormrot, gökblomster och flera arter av orkidéer. Artrika stagggräsmarker finns i västra delen och utgör ungefär hälften av områdets areal. Trädskiktet består mestadels av asp och björk. I fältskiktet finns typiska arter som t.ex. pillerstarr, stagg, liten blåklocka, revfibbla, jungfrulin, ormrot och ängsvädd. Naturtypen fuktäng med blåtåtel eller starr finns i södra och mellersta delen av området. I trädskiktet finns främst asp och björk och i fältskiktet finns typiska arter som t.ex. blodrot, stjärnstarr, hirsstarr, sumpmåra, gökblomster, stagg, loppstarr och darrgräs. Hela området kring Drottensäng bestod för drygt hundra år sedan av lövklädd ängsmark och i denna miljö hade troligen orkidéerna bättre överlevnadsförhållanden. Det är därför angeläget att återskapa större areal av en liknande miljö. Det går även en mindre grusväg genom området. Natura 2000-området ligger inom ett regionalt värdefullt odlingslandskap. Hela området ligger även inom en nyckelbiotop.

Naturvärde: 2

Påtagligt biotopvärde (förekomst av Natura 2000-naturtyper) och påtagligt artvärde ger sammanlagt högt naturvärde. Ett botaniskt och kulturhistoriskt värdefullt område enligt ängs- och hagmarksinventeringen.

Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 3.

Bevarande: I bevarandeplanen är målet att området ska bestå av slättermarker med livskraftiga populationer av flertalet orkidéarter samt av en välhävdad, glest trädbeklädd betesmark.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bör området skötas med slätter och efterbete för att gynna orkidéerna. Avverkning/gallring i omgivande skogsmark bör genomföras. Røjning av sly och annan igenväxningsvegetation bör också genomföras vid behov i de öppna delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686010)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BB0-NGZ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 104, 105)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D5e03:1)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Drottens äng SE0540267

7354-08 Betesmarker vid Skogamarken

Yta: 15,2 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BKLZV

Fastigheter: Åryd 1:2

Kulturspår: diken inom fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Skogamarken invid Ätran ligger en mycket stor betesmark som omgärdas av en vacker stenmur. Terrängen är lätt kuperad och det finns rikligt med odlingsrösen på den stembundna marken. Trädskiktet är mestadels glest bestående av asp, björk, ek, fågelbär, sälg, gran och tall, medan vissa delar har ett ganska sluten trädskikt. I buskskiktet ingår enstaka en. Vegetationen domineras av ganska artfattiga rödvenängar, med inslag av fuktängar. Större delen av marken är välhävdad genom bete med nötkreatur. Halva betesmarken är svagt påverkad av gödsling. Övrig påverkan beror på beskuggning samt tidigare täktverksamhet. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med slättergubbe, ängsvädd och prästkrage, samt ringa mängder av bockrot, knägräs, ängsskalla, svinrot, Jungfru Marie nycklar och nattviol. Trollsmultron har tidigare funnits i området (Arulf 1989). I ängs- och hagmarksinventeringen 1990 finns noteringar om tofsvipa och enkelbeckasin.

Naturvärde: 2

Storleken på objektet och läget vid Ätran ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686013)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6D5-ITZ)

7354-09 Betesmarker vid Ramsberg

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta: 07354** **Socken: Fivlered** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Fivlereds-Ramsberg 1:1
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Betesmarken ligger i ett kuperat område, cirka 300 m norr om gården Ramsberg. Betesmarken var delvis nyrestaurerad vid inventeringen i augusti 2003. Trädskiktet består av enstaka björk, ek, rönn, och sälg och buskskiktet utgörs av enstaka hassel och rosenbuskar. Betesmarken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är stenig och ganska välhävdad. Endast en mindre del av marken är tydligt påverkad av röjgödsling. I fältskiktet finns blåsuga, samt ringa mängder av slättergubbe, ängsvädd, knägräs, prästkrage och svinrot.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och hyser flera hävdgynnade arter varav en är rödlistad, vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betestrycket bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 386-YWQ)

7354-10 Betesmarker kring Hyltan

Yta: 2,6 ha **Ekonomisk karta: 7354** **Socken: Fivlered** **Värden: BGKZ**
Fastigheter: Öxnabäck 1:6
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen
6230 Artrik stagg-gräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Betesmarkerna ligger vid gården Hyltan, som är belägen på en moränkulle. Söder och väster om gården, mot Ätran, utbreder sig flacka, betade gamla åkrar. Dessa marker har till stora delar karaktär av mossodlingar men små ryggar rika på grova block som sticker upp här och var. Betesmarken kring gården är glest bevuxen med björk, ek och hassel. Söderut blir dock trädskiktet mer slutet. I den västra öppnare delen är marken stenbunden och mager med odlingsrösen. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Det finns även små ytor med artrik stagg-gräsmark och kalkgräsmark. Vegetationen domineras av rödvenäng. Större delen av marken är ohävdad och övriga delar är svagt hävdade. Marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i hälften av området. Annan negativ påverkan är beskuggning och ohävd. Vid inventeringen i november 2004 noterades ängsvädd, gullviva, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av kattfot, ormrot, prästkrage, smörboll, backtimjan och bockrot. Cirka 200 m söder om gården Hyltan finns en liten grusås med fornminnen som tidigare varit betesmark. I trädskiktet finns asp, björk och ek, medan buskskikt saknas. Södra delen är öppen med enstaka träd, medan trädskiktet är slutet i nordvästra delen. Naturtypen utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markfloran är kraftigt stört pga ohävd och beskuggning, men är i stort sett opåverkat av gödsling. Vegetationen består huvudsakligen av rödvenäng och till en mindre del av färsvingeläng. I det ganska artfattiga fältskiktet fanns rikligt med svinrot och ängshavre, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot, gullviva och stagg vid inventeringen i maj 2003.

Naturvärde: 3

Området är ohävdad och igenväxande men hyser trots detta en del hävdgynnade arter.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686011)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 19F-AFW, D21-GBW)

7354-11 Betesmark norr om Fivlereds kyrka

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BKVZ
Fastigheter: Åryd 12:1
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, å, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Fivlereds kyrka ligger en stenbunden betesmark, som delvis gränsar till Ätran. Trädskiktet utgörs av björk, ek och tall, medan buskskikt saknas. Betesmarken är huvudsakligen öppen, men det finns ett slutet parti i västra delen. Hälften av betesmarken utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Halva hagmarken är välhävdad medan den övriga delen är svagt hävdad. Endast en mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Annan negativ påverkan beror på dikning och beskuggning. Fuktängar och torrbackar har fläckvis en fin flora. Vid inventeringen i maj 2003 noterades måttligt med ängsmyskgräs, hirsstarr, stagg och ängsvädd samt ringa mängder av slättegubbe, bockrot, brudborste och svinrot.

Naturvärde: 3

Betesmarken är delvis välhävdad och hyser en flora av hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 93E-YKQ)

7354-12 Björkhage nordväst om Ulvarp

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BZ
Fastigheter: Ulvarp 1:1
Kulturspår:
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr

Beskrivning

Nordväst om gården Ulvarp ligger en liten stenbunden björkhage med inslag av gran. Trädskiktet är halvöppet till slutet. En mindre yta utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är delvis kultiverad. Större delen av området är även svagt till tydligt påverkad av gödsling. Annan negativ påverkan är dikning och beskuggning. Hagen är ganska välhävdad och har fin flora på tuvor nära vägen. Vid inventeringen i maj 2003 noterades ringa mängder av ängsvädd, hirsstarr, ormröt, stagg och svinrot.

Naturvärde: 3

Björkhagen är ganska välhävdad och trots kvävepåverkan finns ytor med fin flora av hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör glesas ut för att gynna markfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 99C-LID)

7354-13 Björkhage vid Lockås

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 7354 Socken: Fivlered Värden: BKZ
Fastigheter: Hyltan 1:6
Kulturspår: diken inom fossil åker, torpmiljö, jordkällare, skalmurar, odlingsrösen, husgrunder
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, småvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Vid det gamla torpet Lockås ligger en björkhage som till stor del utgörs av gamla mossodlingar. På den stenbundna marken finns det gott om kulturspår som stenmurar, odlingsrösen samt två väl bevarade husgrunder. Förutom björk finns också inslag av ask, asp, gran, lönn, vide och tall. Vid inventeringen i juli 2003 hade den östra delen nyligen restaurerats. Den dominerande naturtypen i området är fuktängar med blåtåtel och starr. Det finns även ett mindre inslag av kultiverad mark som även är tydligt påverkad av gödsling. Halva området är välhävdad och övriga delar är svagt hävdade. I fältskiktet finns det rikligt med gökblomster, måttligt med slättegubbe, hirsstarr och revfibbla, samt ringa mängder av, ängsvädd, ormröt, smörboll och stagg.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden bör intensifieras i området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686012)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7DB-CXT)

7354-14 Klibbalstrandskog vid Lönern och vårdträdsmiljöer vid Fivlereds kyrka

Yta: 7,4 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BKVZ

Fastigheter: Karlskoga 4:1, Åryd 12:1

Kulturspår: fornminnen, stenmurar, vårdträd, allé

Klibbalstrandskog, jätteträd, hålträd, mulm, rik epifytflora, rödlistade arter, sjö

Beskrivning

Vid sjön Löners norra ände ligger ett område som huvudsakligen utgörs av klibbalstrandskog, men det ingår även vårdträdsmiljöer vid Fivlereds kyrka. Trädskiktet är slutet och domineras av medelgrova klibbalar med inslag av björk, hägg, rönn och asp. Det ställvis täta buskskiktet utgörs av vide. Vid kyrkan har ett fåtal askar och lönnar spridit sig in i beståndet. Mängden död ved är måttlig. Den består huvudsakligen av högstubbar och lågor av klibbal och björk. Fivlereds kyrka är vackert belägen på en höjd vid norra änden av sjön Lönern. En allé med nio äldre lönnar och en ask finns på kyrkogården, som omges av en stenmur. Alléträden har ganska gott om håligheter, fågelbon, mulm, insektsangrepp, svamppåväxt samt död ved. Träden saknar dock hamlingsspår och vissa stammar är brännskadade. Epifytfloran är rik med arter som grynig filtlav, blekspik, takskrummossa, "bryum", allémossa, spetsig dvärgbågmossa, guldlocksmissa, cypressfläta, samboradula, hättmossa, mjölig brosklav, brosklav, rosettbrosklav, allélav, kranlav, dagglav, klotterlav, skrynkellav, finlav, fjällig dagglav, gulkantad dagglav, grynig ägglav, vägglav, allévägglav, hjälmrosettlav, manlav, kopparspik, filtlav, lönnlav och slånlav. Kyrkogårdslav förekommer men endast i mycket små bestånd. De rödlistade arterna liten blekspik och sydlig blekspik förekommer också. Påverkan av luftföroreningar finns på brämlaven, blåslaven, mångfruktiga väggslaven och pukstockslaven.

Naturvärde: 2

Naturvärdena är knutna till vårdträdens värdefulla epifytflora med rödlistade arter. Föryngring saknas vilket är en brist. Klibbalstrandskogen uppvisar idag måttliga naturvärden men dessa kommer sannolikt att öka inom en snar framtid. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena i strandskogen. Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena i vårdträdsmiljöerna. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen. Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Klibbalskogen bör lämnas till fri utveckling. Enligt trädinventeringen bör vårdträden vid Fivlereds kyrka bevaras och tillåtas bli mycket gamla. Hamling av några av lönnarna samt asken kan bidra till att öka trädens livslängd. Antalet ädla lövträd bör ökas. Föryngring saknas helt, vilket bör säkerställas genom plantering av lönnar och askar.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 77)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

7354-15 Lövskog och jätteekar vid Karlskoga gård

Yta: 22,0 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BZ

Fastigheter: Karlskoga 4:1

Kulturspår:

Klibbalskog, jätteekar, rik epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Ett stort, heterogent område med sekundär lövskog ligger vid Karlskoga gård. Omgivningarna utgörs av barrskog, åker, öppna betesmarker samt sjön Lönern. Större delen av området utgörs av välutvecklad björk- och klibbalskog på frisk-fuktig mark. Fältskiktet är av högrörtyp med älggräs och smörbollar, samt rikligt med kransrams. Enstaka klibbalar är mycket grova. Spritt i området finns även grova till mycket grova ekar med intressant epifytflora. Buskskiktet består av enstaka hassel och längs stranden finns rikligt med videsnår. Andelen död ved är måttlig. Ekarna har en artrik och skyddsvärd epifytflora med bland annat fällmossa *Antitrichia curtipendula*, rostfläck *Arthonia vinosa*, sotlav *Cyphelium inquinans*, gryinig filtlav *Peltigera collina*, korallav *Sphaerophorus globosus*, samt den rödlistade laven sydlig blekspik *Sclerophora amabilis*. Liten blekspik *Sclerophora peronella* har också hittats i området (1998, Jannert).

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen ger ekarnas synnerligen skyddsvärda epifytflora området höga värden. För övrigt har området måttliga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen är området i behov av skötsel för att lövskogsvärdena skall bevaras. Frihuggning bör utföras av de ekar som är kraftigt beskuggade. Om inga skötselåtgärder vidtas kommer ekarna ej att överleva.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 76)

7354-16 Klibbalsumpskog vid Karlskoga

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BHZ

Fastigheter: Karlskoga 4:1

Kulturspår:

Klibbalsumpskog, bäckdråg, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Söder om gården Karlskoga finns ett område som är klassat som nyckelbiotop. I området finns ett örtrikt bäckdråg med grov klibbal på tydliga sockelbildningar. Här finns högrötsvegetation med riklig förekomst av majbräken, kärrfibbla och bäckveronica. Det finns rikligt med död ved i området. Bland annat finns flera granlågor i olika nedbrytningsstadier. Bottenskiktet är rikt och utgörs av tujamossor, praktmossor och spärrvitmossa. Signalarterna gammelgranslav *Lecanactis abietina* och gryinig filtlav *Peltigera collina* förekommer allmänt i området, medan långfliksmossa *Nowellia curvifolia* förekommer rikligt.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Örtrikt bäckdråg med grov klibbal på tydliga sockelbildningar, samt rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D5e08:1)

7354-17 Källpåverkad mark vid Ingabo

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BHZ

Fastigheter:
Kulturspår:
Grov tall, källa

Beskrivning

Liten källa i anslutning till ett äldre tallbestånd. Källan användes tidigare som vattentäkt till fastigheten Ingabo. Några tallar med grov skorpbark med flarnlav och blodlav. I anslutning till källan finns spärrvitmossa och kantvitmossa. Tidigare känd lokal för korallrot.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande:

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D5e02:1)

7354-18 Fuktdrag vid Rålkered

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Solberga Värden: BHZ
Fastigheter:
Kulturspår:

Beskrivning

Gallrat klibbalkärr med massförekomst av missne, gråstarr samt fräken och lite rankstarr. Artrikt bottenskikt med täta bestånd av praktmossor, tujamossor och spärrvitmossa.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden 07D5e01:1)

7354-19 Natura 2000-området Drottens äng

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07354 Socken: Fivlered Värden: BHKZ
Fastigheter:
Kulturspår:
6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fukttäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området Drottensäng är beläget i de södra delarna av Falköpings kommun, strax norr om Fivlered. Större delen av området består av huvudsakligen skogsklädd betesmark med främst asp och björk, men även ek, tall, lind, lönn m.fl. I buskskiktet finns en och i fältskiktet växer bl.a. typiska arter som pillerstarr, stagg, revfibbla, ormröt, gökblomster och flera arter av orkidéer. En mindre fålla som hyser flera orkidéarter är frånstängslad. Fållan hålls stängd för att förhindra att betesdjuren betar av orkidéerna. Den öppnas för sent betespåsläpp när orkidéerna har fröat av sig. Artrika staggräsmarker finns i västra delen och utgör ungefär hälften av områdets areal. Trädskiktet består mestadels av asp och björk. I fältskiktet finns typiska arter som t.ex. pillerstarr, stagg, liten blåklocka, revfibbla, jungfrulin, ormröt och ängsvädd. Naturtypen fuktäng med blåttåtel eller starr finns i södra och mellersta delen av området. I trädskiktet finns främst asp och björk och i fältskiktet finns typiska arter som t.ex. blodrot, stjärnstarr, hirsstarr, sumpmåra, gökblomster, stagg, loppstarr och darrgräs. Hela området kring Drottensäng bestod för drygt hundra år sedan av lövklädd ängsmark och i denna miljö hade troligen orkidéerna bättre överlevnadsförhållanden. Det är därför angeläget att återskapa större areal av en liknande miljö. Det går även en mindre grusväg genom området. Natura 2000-området ligger inom ett regionalt värdefullt odlingslandskap. Hela området ligger även inom en nyckelbiotop.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde (förekomst av hotade Natura 2000-naturtyper) och högt artvärde (förekomst av enstaka hotade arter) ger sammanlagt högsta naturvärde.

Bevarande: I bevarandeplanen är målet att området ska bestå av slåttermarker med livskraftiga populationer av flertalet orkidéarter samt av en välhävdad, glest trädbeklädd betesmark.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bör området skötas med slåtter och efterbete för att gynna orkidéerna. Avverkning/gallring i omgivande skogsmark bör genomföras. Rövning av sly och annan igenväxningsvegetation bör också genomföras vid behov i de öppna delarna.

Litteratur:

Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Drottens äng SE0540267

7355-01 Lacksjön

Yta: 10,9 ha Ekonomisk karta: 07355 Socken: Fivlered Värden: BVZ

Fastigheter: Högryd 1:7

Kulturspår:

Sjö

Beskrivning

Lacksjön ingår i Tidans avrinningsområde. Den är cirka 10,9 ha och ligger 261 m över havet. Norr om sjön finns lite jordbruksmark. Omgivningarna domineras för övrigt av skogsmark. Sjön är ej reglerad eller påverkad av några utsläpp.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

7355-02 Kole mosse

Yta: 33,4 ha Ekonomisk karta: 07355 Socken: Fivlered Värden: BHLZ

Fastigheter: Högryd 1:7, Karlsskoga 4:1

Kulturspår:

Mosse, rikt fågelliv

Beskrivning

Kole mosse ligger i sydvästra hörnet av kommunen. Större delen av mossen ligger i Ulricehamns kommun och den totala ytan är 135 ha. Den utgörs av ett myrkomplex som är påverkat av både dikning och torvtäkt. Området har framför allt stora ornitologiska värden.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D4F02)

7360-01 Ekhagar vid Holmen

Yta: 4,4 ha Ekonomisk karta: 07360 Socken: Jäla Värden: BKZ

Fastigheter: Jäla-Holmen 1:2&1:4

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fossil åker

4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, Jätteekar, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om gården Holmen ligger en stor betesmark med många odlingsrösen. Den kan betraktas som en ekhage, även om det finns öppna ytor, partier beväxna med barrträd och björk samt några mindre åkerlyckor som omges av stenmurar. Berget går dagen på flera ställen i hagen och det finns en del fuktiga sänkor. Trädskiktet utgörs av klibbal, asp, björk, ek, gran och tall. I buskskiktet ingår en och hassel. I hagen finns elva värdefulla hagmarksträd av asp och ek. Flera av de grova, solexponerade ekarna har en diameter på över 1 m. Ekarnas epifytflora är välutvecklad, men intressantare arter som är knutna till ek saknas. Det finns bland annat storvuxna exemplar av brosklav *Ramalina fraxinea*, och skorplavarna grön spiklav *Calicium viride* och blemlav *Phlyctis argena*. Signalarterna rostfläck *Arthonia vinosa* och fällmossa *Antitrichia filipendula* finns på enstaka ekar. Vegetationen domineras av friskängar. De finaste ytorna utgörs av hedartade partierna där det finns rikligt med stagg och ljung. Södra delen av området är igenvuxet och till stor del ohävdad. Vid inventeringen i oktober 2003 bedömdes det dock vara restaurerbart pga värdefulla hagmarksträd och floran. Här finns rester av hävdgynnade arter som ängshavre, stagg, ängsvädd, slättegubbe och knägräs. Norra delen av området är välhävdad genom bete med nötkreatur. Dock är större delen av marken påverkad av gödning och beskuggning. Trots detta finns det fläckvisa ytor med fin flora. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med stagg, knägräs, samt ringa mängder av slättegubbe, ängsvädd, backsippa, hirsstarr och ängshavre.

Naturvärde: 3

Ekhagen har ett fåtal imponerande jätteekar som är i god kondition vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den södra delen av området bör restaureras och beteshävdanden bör intensifieras. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686020)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 59D-IDY, D7D-CHY)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 112)

7360-02 Blandlövhage sydväst om Holmen

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 07360 Socken: Jäla

Värden: BKZ

Fastigheter: Jäla-Holmen 1:11

Kulturspår: äldre åker

Hålträd, grova ekar

Beskrivning

Området ligger cirka 250 m sydväst om gården Holmen. Det utgörs av en blandlövhage som till större delen är igenvuxen och nästan ohävdad. Vegetationen utgörs av gräs-lågstarräng. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i oktober 2003 bedömdes hagen vara restaurerbar pga vissa floravärden samt värdefulla träd som utgörs av medelgrova ekar och hålträd av asp. Av hävdgynnade arter noterades endast lite stagg och ängsvädd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävdanden bör återupptas. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686020)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 607-KJM)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 111)

7360-03 Blandlövhage söder om Holmen

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 07360 Socken: Jäla

Värden: BKZ

Fastigheter: Jäla-Holmen 1:11

Kulturspår:

Grova ekar

Beskrivning

Cirka 400 söder om gården Holmen finns en ohävdad nästan helt igenvuxen hagmark som tidigare har betats. Trädskiktet är delvis grandominerat med inslag av björk samt en grov och några medelgrova ekar. Vegetationen utgörs av gräs-lågstarräng. Vid inventeringen i oktober 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floran, grova ekar och kulturmiljövärden. Området skulle delvis kunna få skogsbeteskaraktär och delvis hagmarkskaraktär. En fin flora med arter som ängsvädd, stagg, knägräs, slåtterfibbla, ängshavre, svinrot, slåttergubbe noterades vid en remsa längs sydöstra kanten av området. Lite hävdgynnade arter finns också i sydvästra delen av området.

Naturvärde: 3

Den fina floran och de grova ekarna ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686020)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 06F-RGL)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 111)

7360-04 Betesmark sydsydväst om Holmen

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07360 Socken: Jäla

Värden: BKZ

Fastigheter: Jäla-Holmen 1:11

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fossil åker

6410 Fuktäng med blåtåtel och starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Området ligger cirka 500 m sydväst om Holmen. Det utgörs av en stenig betesmark som omges av stenmurar. Trädskiktet är koncentrerat till västra delen och utgörs av klibbal, asp och gran. Buskskiktet utgörs av enstaka enar och vide. Det finns inslag av fuktängar med blåtåtel och starr samt en mindre yta som är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen utgörs av rödvenäng och gräs-lågstarräng som delvis är fina. En tredjedel av området är välhävdad och resten är svagt hävdad. Marken är kultiverad och tydligt kvävepåverkad i hälften av området. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med hirsstarr, stagg och ängshavre, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot, darrgräs och knägräs.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686020)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1C5-MWT)

7360-05 Mosse sydväst om Ripelången

Yta: 16,5 ha Ekonomisk karta: 07360 Socken: Jäla

Värden: BHZ

Fastigheter: Jäla-holmen 1:1&1:5, Kyrkarp 1:3 mm

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Sydväst om Ripelången finns en plan till svagt välvd mosse som till större delen ligger i Herrljunga kommun. Det totala ytan är 45 ha. Mossen är öppen och är svagt påverkad av dikning. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av åker- och betesmark samt till en mindre del av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6A04)

7361-01 Ripelången – södra komplexet

Yta: 182 ha **Ekonomisk karta: 07361/07371** **Socken: Jäla** **Värden: BHLZ**

Fastigheter: Kyrkarp 1:2, 1:3, 2:4, 2:5, 3:1, Jäla 4:1

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Ripelången ligger sydöst om Jäla. Den totala ytan är 185 ha. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av åker- och betesmark samt till en mindre del av skogsmark. Området utgörs av ett stort, platåformigt välvt mossekomplex. Mossen är intakt med undantag av nordvästra delen där dränering utförts i anslutning till en väg, vilket har medfört uppslag av tall och björk. Ripelången är en fattigmyr med en vegetation som utgörs av ristuvmosse av *S. Rubellum*typ, tallmosse av ristyp och mjukmatteklärr. Bland fågelarter som noterades vid våtmarksinventeringen märks sånglärka, ängspioplärka, sävsparv, enkelbeckasin, gulärta, storspov, ljunpipare, orre, skogssnäppa och tofsvipa.

Naturvärde: 1

Ripelången har både zoologiska och botaniska värden och mossen är dessutom tilltalande för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6B02)

Länsstyrelsen 1984: Medd. 9/84

Allvin, U. 1986: Grus 7:7-25

7361-02 Lövhage väster om Äspholmen

Yta: 5 ha **Ekonomisk karta: 07361** **Socken: Jäla** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Äspholmen 1:1

Kulturspår: torplämning

Död ved, rik lundflora

Beskrivning

Väster om gården Äspholmen ligger en fin lövhage, som omges av öppna betesmarker. Området har tidigare varit betes- eller slåttermark och en liten del betas fortfarande. På en liten kulle i den södra delen ligger en blandlövhage med ett varierat välutvecklat trädskikt av ek, asp, björk, rönn och sälg. Det finns rikligt med grov död ved av framför allt asp, samt enstaka grova torrakor av ek. Buskskiktet är ganska klen utvecklat. I den norra delen sker en övergång till sekundär lövskog på frisk mark. Nedanför kullen blir marken fuktigare och trädskiktet är ganska glest med ett större inslag av gran. De rika bestånden med blåsippan indikerar att jordmån är kalkrik.

Naturvärde: 2

Halva området klassat som nyckelbiotop. De höga naturvärdena är knutna till det välutvecklade trädskiktet och den stora mängden grov till mycket grov död ved. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 121)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6b51:1)

7361-03 Lövhage söder om Äspholmen

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Jäla Värden: BKZ
Fastigheter: Äspholmen 1:1
Kulturspår: husgrund
Grova lövträd

Beskrivning

Strax söder om gården Äspholmen ligger en liten igenvuxen lövhage på en höjd, som avgränsas av omkringliggande trädlösa betesmarker. I området finns det lämningar av en gammal husgrund och en stenkällare. Floran indikerar att det tidigare har förekommit slätter i området. Nordväst om objektet finns ett liknande område med samma höga värden. Trädskiktet är förhållandevis slutet och både artrikt och välutvecklat med många grova träd. Här finns bland annat ask, ek, lönn, fågelbär, oxel, klibbal, asp, björk, rönn, sälg, gran och vildapel. Enstaka grova asptorrorakor och asplågor finns i området. Buskskiktet är däremot svagt utvecklat, men i kanten mot betesmarken finns det en del videbuskar. Fältskiktet är av frisk örttyp med arter som svinrot, skogsnäva, liljekonvalj samt rikligt med blåsippan.

Naturvärde: 2

Trädens ålder och grovlek motiverar att området har höga lövskogsvärden. Det finns även höga värden knutna till fältskiktet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 120)

7361-04 Betesmark väster om Börsholmen

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Brismene Värden: BKZ
Fastigheter: Västarp 3:6
Kulturspår: stenmurar, diken inom fossil åker
6370 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om gården Börsholmen ligger en stenig betesmark, som omgärdas av väl bevarade stenmurar. En skogsdunge finns i de centrala delarna av betesmarken. Trädskiktet är glesst med enstaka björk och gran. Buskskiktet består av enstaka enar. Hävden är svag och markerna är delvis invaderade av älggräs. Marken är delvis kultiverad och till större delen svagt till tydligt påverkad av gödsling. Området är också påverkat av dikning. Vegetationen domineras av fuktängar med en ganska trivial flora. Det finns ett mindre inslag av fuktängar med blåtåtel och starr samt artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Trots den svaga hävden finns det fläckvisa ytor med fin flora. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med stagg, hirsstarr, samt ringa mängder av slättergubbe, ängsvädd och ängshavre.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och påverkad av gödsling, men hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1AD-ZXI)

7361-05 Betesmark öster om Börsholmen

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Brismene Värden: BZ

Fastigheter: Västarp 3:6

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Strax öster om gården Börsholmen finns en flackt belägen stenbunden betesmark. Trädskiktet utgörs av asp, björk, ek, gran samt ett värdefullt hagmarksträd av asp. Större delen av marken är glest trädbevuxen. I östra delen blir dock trädskiktet mera slutet. Buskskiktet är ganska glest utvecklat och består av en och vide. Vegetationen utgörs av välhävdade tuviga fuktängar. En mindre yta är klassad som fuktängar med blååtätel eller starr. Större delen av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning, vilket ger en ganska artfattig flora. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades endast ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, klasefibbla, smörbollar, stagg och ängshavre. Den rödlistade granspiran har tidigare noterats i området (Arulf 1988).

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. En röjning av hagn skulle gynna markfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 375-BAX)

7361-06 Lövsumpskog och barrnaturskog vid Börsholmen

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 07361/07371 Socken: Brismene Värden: BZ

Fastigheter: Västergärdet 1:5, Sännarp 2:5, Brismene 3:5, Västarp 3:6

Kulturspår:

Gransumpskog, klubbkär, lövbränna, död ved

Beskrivning

Området ligger norr om gården Börsholmen. Större delen av området är klassat som nyckelbiotop. I nyckelbiotopen finns urskogsartad gransumpskog med öppna våtmarker. Det finns rikligt med vindfällen och lågor av gran i olika nedbrytningsstadier. På några grova aspar finns rikligt med mossor och lavar. Mindre vattenspeglar finns insprängda i gransumpskogen. Det finns rikligt med vedsvampar, trollhand noterades. De inre delarna utgörs av en mosaikartad blandning av små sumphål och kärr. I den lövskogsdominerade delen domineras det välutvecklade trädskiktet av normalgrov klubbkär med stora socklar, gran och klen björk samt mycket död ved. Karaktäristiskt för området är de meterhöga kuddarna av signalarten blåmossa *Leucobryum glaucum* som finns i de inre delarna av området. I de yttre delarna av området sker en övergång till sekundär lövskog på frisk mark som domineras av asp, björk och ek. På ved finns långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och på granstammarna finns rikligt med gammelgranlav *Lecanactis abietina*. Signalarterna kärrfibbla och bäckbrämsa är vanligt förekommande i området. I området finns det mycket rikligt med nyckelelement som sumphål, kärr, rotvärtor och granlågor.

Naturvärde: 2

Större delen av området är klassat som nyckelbiotop. Den mosaikartade miljön har varit opåverkad under en mycket lång tid vilket har skapat gynnsamma miljöer för många fuktighetskrävande arter vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 129)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6B53:1)

7361-07 Betesmark norr om Karlshem

Yta: 1,1 ha **Ekonomisk karta:** 07361 **Socken:** Brismene **Värden:** BKZ

Fastigheter: Brismene 5:9

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Området ligger norr om gården Karlshem. Det utgörs av en igenväxande stenbunden betesmark som delvis omges av stenvmurar. Trädskiktet utgörs av björk och gran och är slutet till större delen, utom längst söderut. Buskskiktet utgörs av en och vide. Marken är välhävdad utom den norra delen som är ohävdad. Vegetationen utgörs av rödvenäng och högörtäng. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Halva området är svagt påverkat av gödsling. Annan påverkan på floran är beskuggning. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rödklint, samt ringa mängder av slättergubbe, prästkrage och smörbollor.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävdanden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686023)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 849-SMF)

7361-08 Bäckdråg vid Döve

Yta: 2,1 ha **Ekonomisk karta:** 07361 **Socken:** Börstig **Värden:** BHZ

Fastigheter: Döve 10:1

Kulturspår:

Bäckdråg, rik kryptogamflora

Beskrivning

Öster om Västergården i Döve finns en nyckelbiotop genom vilken det rinner en fint meandrande skogsbäck med grusbotten. Nyckelbiotopen utgörs av ett örtrikt bäckdråg. I trädskiktet finns klibbal och ask med vackra sockelbildningar. I fåltskiktet finns rikligt med högorter som strätta, kärrfibbla och plattstarr. I anslutande sipperstråk finns ymniga mossfällor. Av signalarter finns det rikligt med kärrfibbla och rutlungmossa *Conocephalum conicum*. Ormbär, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och porellor *Porella spp* förekommer allmänt i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Meandrande skogsbäck, örtrikt bäckdråg, klibbal och ask med vackra sockelbildningar, samt ymniga mossfällor ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D6b52:1)

7361-09 Betesmark nordöst om Trädgården

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig
Fastigheter: Döve 10:1
Kulturspår: skalmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Värden: BKZ

Beskrivning

Nordöst om Trädgården ligger ett flackt belägen ganska välhävdad betesmark som omges av stenvmurar. Träd- och buskskiktet utgörs av enstaka klibbal, gran och en. Vegetationen domineras av fuktängar och marken är klassad som fuktängar med blåtåtel och starr i hälften av området. Den stenbundna marken är mycket tuvig och tydligt kvävepåverkad i åtminstone halva området. Det finns dock små ytor med fin flora i den opåverkade delen av betesmarken. Vid inventeringar i juni 2004 noterades rikligt med hirsstarr och ängsbräsma, måttligt med brudborste, klasefibbla, smörbollar och tuvstarr, samt ringa mängder av blåsuga, ängsvädd, darrgräs, ormrot, prästkrage, stagg och ängshavre

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och hyser en hel del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DE3-ARA)

7361-10 Betesmark söder om Stommen

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig
Fastigheter: Döve 1:2
Kulturspår: skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, grov ek, rödlistade arter

Värden: BKZ

Beskrivning

Söder om gården Stommen ligger en liten kulle som delvis omges av stenvmurar. Trädskiktet är glest utvecklat och i buskskiktet finns inslag av hassel och rosenbuskar. På kullen växer det sex värdefulla hagmarksträd av björk och ek. Området betas tillsammans med omgivande åkermark. En mindre del av området är välhävdad. För övrigt är marken svagt hävdad. Vegetationen domineras av friskängar. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker samt även kalkgräsmark. Marken är svagt till tydligt kvävepåverkad i halva området, framförallt på toppen av kullen. Fläckvis finns dock fina slänter både i södra och norra delen. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med ängshavre och brudbröd, måttlig med bockrot, ringa mängder av slättergubbe, backsippa, prästkrage, svinrot och ängssvampar.

Naturvärde: 3

Området är svagt hävdad, men hyser en hel del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. De värdefulla hagmarksträden bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B44-BHH)

7361-11 Betesmark norr om Persagården

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig
Fastigheter: Döve 2:9
Kulturspår: stenvmurar, husgrund
4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Värden: BKZ

Beskrivning

Norr om Persagården ligger det två kullar och en fuktig svacka. Området utgörs av en svagt hävdad betesmark med stenvmurar och en gammal husgrund. Det är igenvuxet och invaderad av örnbräken men det finns fläckvisa

ytor med torr hed och artrik torr-frisk låglandsgäsmark. Vid inventeringen i juli 2004 bedömdes området vara restaurerbar pga florán, värdefulla träd och kulturmiljövärden. I fältskiktet finns lite hävdgynnade arter som slåttergubbe, bockrot, prästkrage och knägräs.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävdén bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5F5-STV)

7361-12 Betesmark väster om Kvarnagärdet

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Bondarp 1:1

Kulturspår: odlingsrösen, husgrund

6210 Kalkgräsmark, kärr

Beskrivning

Området ligger cirka 200 m väster om gården Kvarnagärdet. På den stenbundna betesmarken finns det rikligt med odlingsrösen, samt en gammal husgrund. Trädskiktet är glest och består av asp, björk, rönn, fruktträd, gran, tall samt ett värdefullt hagmarksträd av rönn. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Vegetationen domineras av torrängar, men det finns även inslag av friskängar. Halva området är ohävdad, medan resterande del är ganska svagt hävdad. Marken är ogödslad. Området är påverkat av tidigare täktverksamhet. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades måttliga mängder av ängshavre, brudbröd och ljung, samt ringa mängder av slåttergubbe, ängsvädd, bockrot, jungfrulin och knägräs.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävdén bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686027)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 04F-WKA)

7361-13 Åkerholmar väster om Kvarnagärdet

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Bondarp 1:1

Kulturspår: åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6370 Artrik torr-frisk låglandsgäsmark

Beskrivning

Väster om Kvarnagärdet ligger det två kullar som utgörs av åkerholmar. De hävdas genom bete, men hävdén är svag pga att djuren föredrar omgivande marker. Den västra kullen utgörs av en åkerholme med kalkgräsmark. Marken stenbunden och det finns flera odlingsrösen i området. Trädskiktet utgörs av björk, rönn, gran samt fruktträd. Södra delen är glest bevuxet, medan den norra delen är igenvuxen med björk och gran. Buskskiktet utgörs av enstaka enar. Vegetationen domineras av torrängar, med inslag av friskängar. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med bockrot och ängshavre, måttligt med ängsvädd och darrgräs, samt ringa mängder av svinrot och fältvädd. Den östra kullen utgörs av en åkerholme med artrika torra-friska låglandsgäsmarker. Stenmurar finns på åkerholmen. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet och utgörs av björk, rönn, gran och tall, medan buskskiktet utgörs av enstaka enar. Marken är stenig och är nästan helt opåverkad av gödsling. Området är dock påverkat av tidigare täktverksamhet. Fältskiktet består av rikligt med ängshavre och brudbröd, måttligt med ängsvädd och bockrot, samt ringa mängder av svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras. Ytterligare röjningar bör utföras för att förhindra igenväxning.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686027)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 155-OCN, F53-ZGA)

7361-14 Betesmark väster om Bondarp

Yta: 1,3 ha **Ekonomisk karta:** 07361 **Socken:** Börstig **Värden:** BKZ

Fastigheter: Bondarp 1:1

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fossil åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Bondarp finns en småkuperad välhävdat betemark med åkerholmar. Marken är stembunden och hyser både stenmurar samt riliggt med odlingsrösen. Träd- och buskskiktet består av enstaka asp, björk, gran, tall och en. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och det finns även ett mindre inslag av artrik stagg-gräsmark. Markfloran är endast svagt kvävepåverkad. Bland de hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002 märks baktimjan, backsippa och ängshavre, samt ringa mängder av blåsuga, bockrot, darrgräs och brudbröd. Tidigare har mosippa hittats i området (Arulf 1988).

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686027)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 94D-AHM)

7361-15 Betesmark sydväst om Bondarp

Yta: 3 ha **Ekonomisk karta:** 07361 **Socken:** Börstig **Värden:** BKZ

Fastigheter: Bondarp 1:1

Kulturspår: odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bryn

Beskrivning

Sydväst om Bondarp ligger ett svagt kuperat område. Det utgörs av en mycket stenig betemark med odlingsrösen, som i sydväst övergår i gammal åker. Östra delen av området är öppen med enstaka träd av klibbal, björk, gran, tall samt enebuskar. I västra delen blir trädskiktet slutnare. Vegetationen domineras av välhävdat friskängar. Större delen av betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är svagt kvävepåverkad i hela området, vilket medför att floran är artfattig. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades ringa mängder av slättergubbe och stagg. Gråfibblan var allmän i området. Bland ohävdarter förekommer rikligt med skräppearter.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686027)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8A3-MFH)

7361-16 Betesmark norr om Tuvemossen

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Döve 7:19 & 6:6

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 400 m sydöst om gården Hagen finns en flackt belägen stenig betesmark som omges av stenmurar. Betesmarken är öppen med enstaka träd, utom i nordvästra delen där trädskiktet är slutet. Trädskiktet består av klibbal, asp, björk och gran. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av asp i hagen. Buskskiktet består av en och är ganska glest utvecklat. Marken är fuktig till frisk och det finns ett mindre inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel och starr. Fläckvisa ytor utgörs av svinrotäng. Hävden är svag, utom en mindre yta som är välhävdad. Halva området är svagt påverkat av gödsling och en ganska stor del av markfloran är påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikliga mängder av slättergubbe, smörbollar och svinrot, måttligt med stagg och hirsstarr samt ringa mängder av klasefibbla, knägräs och ängsbräsma.

Naturvärde: 3

Området är svagt hävdad och trädskiktet är ställvis för tätt. Delar av området hyser dock en fin flora med hävdgynnade arter vilket ger ett högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödning utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Trädskiktet behöver glesas ut i den nordöstra delen av området och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 591-MXD)

7361-17 Tuvemossen

Yta: 66 ha Ekonomisk karta: 07361/07371 Socken: Börstig Värden: BHLZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Tuvemossen ligger söder om Döve på gränsen till Ulricehamns kommun. Den totala ytan är 131 ha. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av åker- och betesmark, samt till en mindre del av skogsmark. Området utgörs av en stor, plåtåformigt välvd mosse med glest trädskikt. Tuvemossen är en fattigmyr med en hög frekvens av mossehöljor. Mossen är endast svagt påverkad av dikning och kraftledning.

Naturvärde: 2

Mossen har både zoologiska och botaniska värden och är dessutom värdefull för landskapsbilden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6B03)

7361-18 Betesmark sydväst om Mellomgården

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Döve 6:11

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

Beskrivning

Området ligger cirka 250 m sydväst om Mellomgården. Det utgörs av en stenbunden betesmark med odlingsrösen, som omges av stenmurar. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av klibbal, asp, björk, rönn och gran. Det glesa buskskiktet utgörs av en. Marken är frisk till fuktig och är svagt kvävepåverkad i större delen av betesmarken. Hävden är svag och fuktängarna är invaderade av älggräs. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast ringa mängder av hävdgynnade arter som hirsstarr, knägräs, ormrot, stagg och svinrot.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 3.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686024)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 67F-PEJ)

7361-19 Betesmark sydöst om Mellomgården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BZ

Fastigheter: Tornarp 3:6

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Nordöst om Mellomgården ligger en liten välhävdad stenig betesmark. Trädskiktet utgörs av enstaka rönn medan buskskikt saknas. Betesmarken är klassad som fuktängar med blåtåtel och starr och visar inga tecken på gödsling. I fältskiktet noterades revfibbla och ringa mängder av slättergubbe, ormrot och stagg vid inventeringen i augusti 2002.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686024)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EC7-OTQ)

7361-20 Betesmark vid Tornarp

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Tornarp 2:2

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, odlingsrösen

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Den flackt belägna steniga betesmarken ligger cirka 300 m sydöst om Mellomgården. Betesmarken hyser en del odlingsrösen och omgärdas delvis av stenmurar. Trädskiktet består av enstaka björk, ek och rönn. Betesmarken domineras av fuktängar och det finns inslag av artrika stagg-gräsmarker och fuktängar med blåtåtel och starr. En mindre yta är välhävdad, men för övrigt är marken svagt hävdad. Halva betesmarken är kultiverad och visar svaga till tydliga tecken på gödsling. Floran är ganska artfattig, men det finns en lågstarräng som är artrikare. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med slättergubbe, revfibbla och tuvtåtel, samt ringa mängder av blåsuga, darrgräs, knägräs, ormrot, smörbollar och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686024)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F24-ZLT)

7361-21 Betesmark norr om Kronogården

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Tornarp 2:2
Kulturspår: fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om Kronogården ligger en stenig ganska artfattig betesmark som är bevuxen med enstaka askar och enebuskar. Betesmarken är klassad som en artrik torr-frisk låglandsgräsmark, men är delvis svagt kvävepåverkad. Marken hävdas väl genom bete av mjölkkor. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades revfibbla, tuvtåtel, samt ringa mängder av slättergubbe, slätterblomma och stagg.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686024)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4DF-HPY)

7361-22 Fuktängar nordöst om Kronogården

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Tornarp 2:2
Kulturspår: diken inom fossil åker, fornminnen
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Strax nordöst om Kronogården finns en fuktig betesmark med ett topogent kärr. Trädskiktet består av enstaka björk och lönn, medan buskskikt saknas. Halva betesmarken är klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Vegetationen domineras av gräs-lågstarräng. En mindre yta är tydligt påverkad av gödsling. Marken är välhävdad med undantag för kärret som är svagt hävdad. Vid inventeringen i augusti 2002 bedömdes rikkärret vara ett toppobjekt. Hävden var vid besöket svag, men enligt uppgift från brukaren skulle en övergång till stutar ske, vilket kommer att leda till en bättre hävd. Vid inventeringen 2002 noterades bland annat krypvide, rikligt med ormröt och slätterblomma, måttligt med darrgräs, hirsstarr och kärresälting, samt ringa mängder av knägräs och majviva. Rosettjungfrulin, tuvstarr och vanlig nattviol noterades då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990. Enligt uppgift från markägaren finns det även ängsnycklar i betesmarken vissa år.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i rikkärret.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686024)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 237-XDF)

7361-23 Betesmark nordväst om Hjälmsered

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Hjälmsered 1:4
Kulturspår: fossil åker, skalmurar, odlingsrösen, fägata
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Den delvis igenvuxna betesmarken ligger cirka 50 m nordväst om byn Hjälmsered. Betesmarken är stenig och omges av delvis raserade stenmurar. Det finns odlingsrösen i området samt en väl bevarad fägata i anslutning till betesmarken. Trädskiktet består av asp, rönn, gran och tall. Det är slutet till halvöppet i stora delar av betesmarken. Endast de centrala delarna av området är öppna. Buskskiktet består av en. Marken är i huvudsak frisk och är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Hävden är ganska god, men drygt hälften av betesmarken visar svaga till tydliga tecken på gödsling. Markfloran är också påverkad av beskuggning, varför fåltskiktet är ganska artfattigt. Vid inventeringen i juni 2004 noterades en del hävdgynnade arter som revfibbla, blåsuga och slättergubbe, samt ringa mängder av backtimjan, knägräs och stagg.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En restaurering av betesmarken skulle gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686034)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F97-YXI)

7361-24 Naturminne vid Skattegården i Börstig

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BZ
Fastigheter: Tornarp 1:6
Kulturspår:

Beskrivning

Vid Skattegården finns en ek som pga sin säregenhet blev skyddad år 1956. Dokumentation saknas.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Objektet är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

7361-25 Källpåverkad mark vid Pällunda

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07361 Socken: Börstig Värden: BHZ
Fastigheter: Döve 5:11
Kulturspår:
Källa, skogsbeta

Beskrivning

Källpåverkat område av lövskog med pågående skogsbeta som är delvis kraftigt försumpat. Korallrot, kärrfibbla samt rikligt med praktmossor noterades vid inventeringen. Källa med massförekomst av vattenmöja.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande:

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7362-01 Lövnaturskog öster om Vaggården

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Brismene Värden: BZ

Fastigheter: Sännarp 1:4

Kulturspår:

Död ved, grov asp, rörligt markvatten, rik kryptogamflora

Beskrivning

Öster om Vaggården ligger en sekundär lövskog som är klassat som nyckelbiotop. Trädskiktet utgörs huvudsakligen av glasbjörk och asp. Det finns rikligt med grova träd. Ett par grova aspar har speciellt höga naturvärden. I området finns rikligt med döda träd, lågor och högstubbar. Vedsvamparna är talrika och trollhand noterades på gråvide i anslutning till området. Rörligt markvatten finns i området. Fältskiktet är rikt bestående av bl.a. kärrfibbla, strätta och smörbollor. Vid nyckelbiotopsinventeringen i maj 1997 noterades en del signalarter som kärrfibbla, blåmossa *Leucobryum glaucum* och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides*.

Naturvärde: 2

Grova träd, den rikliga mängden död ved och den värdefulla kryptogamfloran ger högt naturvärde. Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 328)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7c02:1)

7362-02 Blandlövhage nordväst om Nyhem

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Brismene Värden: BKZ

Fastigheter: Brismene 5:15, Västarp 7:1

Kulturspår: stenmurar, torplämning

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om gården Nyhem ligger en fuktig blandlövhage som domineras av trivallövträd. Den stenbundna betesmarken omges av delvis raserade stenmurar. Det glesa trädskiktet utgörs av asp, björk och gran. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av asp i hagen. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av vide. Betesmarken är delvis klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Hagen är ganska välhävdad genom bete med nötkreatur, men i de svagt hävdade delarna håller marken på att invaderas av sly och grenrör. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. De ganska artfattiga fuktängarna har fläckvis en fin flora. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades en del hävdgynnade arter som hirsstarr och stagg, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, knägräs och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt hävdade delarna. Uppväxande sly bör hållas efter med årliga röjningar.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 68B-GEY)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 148)

7362-03 Gammal granskog öster om Högeslätt

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Brismene Värden: BKZ

Fastigheter: Västarp 6:1

Kulturspår: stenmurar

Spärrgreniga grova träd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Området ligger vid Tomossen öster om gården Högeslätt. Det utgörs av gammal grov granskog med stort inslag av senvuxna träd. I området finns det rikligt med döda träd, högstubbar och lågor. En stengärdesgård finns i området och det finns många grova spärrgreniga träd, vilket tyder på att området tidigare betats. Bland signalarter finns det sparsamt med blåmossa *Leucobryum glaucum*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Grov granskog med stort inslag av senvuxna och spärrgreniga grova träd, samt rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6c54:1)

7362-04 Betesmark vid Friskamaden

Yta: 3,7 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Brismene Värden: BKZ

Fastigheter: Västarp 7:1

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fossil åker, terrasskant

Rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Friskamaden ligger en igenvuxen betesmark. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen samt stenmurar i hagen. Det finns även en liten damm. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av fågelbär, asp, björk, oxel och gran. Det glest utvecklade buskskiktet utgörs av en och enstaka bärbuskar. Marken är i huvudsak frisk och hävden är god. Större delen av betesmarken visar svaga till tydliga tecken på gödsling. Beskuggning samt kvävepåverkan har trivialiserat floran. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades endast ringa mängder av backtimjan, hirsstarr och ängssvampar.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenvuxen, påverkad av gödsling och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8F8-VYK)

7362-05 Betesmark vid Bokulla

Yta: 6,8 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Börstigs-Prästbol 1:1

Kulturspår: äldre åker, diken inom fossil åker, stenmurar, husgrund

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, kärr, småvatten, källa, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om gården Bokulla ligger en långstreckt stenbunden betesmark med enstaka träddungar. I området finns flera småvatten och fuktdråg. Trädskiktet består av björk och gran medan buskskiktet utgörs av en och vide. Vegetationen domineras av variationsrika och delvis mycket fina fuktängar. Marken är delvis klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Hävden är ganska svag och större delen av betesmarken är kultiverad och även svagt till tydligt påverkad av gödsling. I vissa delar är floran påverkad av beskuggning. De artrikaste ytorna finns i söder, men även i norr finns det fläckvisa ytor som är fina. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med smörbollor, stagg, svinrot, darrgräs, hirsstarr, ormrot, prästkrage och gökblomster, måttligt med brudborste,

knägräs, kärrsälting, ängsstarr, revfibbla, trådtåg, tuvstarr och slankstarr, samt ringa mängder av baktimjan, slåttergubbe, ängsvädd, jungfrulin, kattfot, klasefibbla, brudbröd och nattviol.

Naturvärde: 3

Betesmarken är ganska svagt hävdad, men hyser en hel del hävdgynnade arter varav flera är rödlistade, vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 19C-MIM)

7362-06 Betesmark sydväst om Sandhem

Yta: 1,7 ha **Ekonomisk karta:** 07362 **Socken:** Börstig **Värden:** BKZ

Fastigheter: Sandhem 2:5

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Sydväst om Svartagården finns en flackt belägen stembunden betesmark. Hagen är öppen bortsett från några trädgångar i nordvästra delen. Trädskiktet består av björk, rönn, gran och ett värdefullt hagmarksträd av sälg, medan buskskiktet utgörs av enstaka enar. Vegetationen domineras av svagt hävdade artfattiga fuktängar, men det finns också friskängar. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Vid inventeringen i juli 2004 noterades måttligt med revfibbla, trådtåg, hirsstarr och stagg, samt ringa mängder av darrgräs, kärrsälting, smörbollar och ängsbräsmå.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3F5-GFI)

7362-07 Betesmark nordöst om Hedenstorp

Yta: 1,8 ha **Ekonomisk karta:** 07362 **Socken:** Börstig **Värden:** BKZ

Fastigheter: Hedenstorp 1:3

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fägata

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordöst om Hedenstorp ligger enbuskklädd betesmark. Marken är stembunden och det finns rikligt med odlingsrösen samt en fägata i området. Trädskiktet utgörs av enstaka asp, björk, ek, rönn, gran och tall. Halva betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Den övriga delen är kultiverad och svagt kvävepåverkad. Marken är i huvudsak frisk och hävden är svag. Ris har lämnats kvar efter avverkning. Markfloran är ganska artfattig men på och omkring stenar och rösen finns det hävdgynnade arter. Vid inventeringen i september 2002 noterades endast ringa mängder av baktimjan, bockrot och brudbröd.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 460-BMZ)

7362-08 Tallsumpskog vid Hedenstorp

Yta: 2,6 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BZ
Fastigheter: Hedenstorp 1:2, 1:3, 1:5, 1:6, Mussla 1:2
Tallsumpskog, senvuxna träd, död ved, rik kryptogamflora, rikt fågelliv

Beskrivning

Området ligger cirka 700 m ostnordost om bygdegården i Börstig. Det utgörs av en tallmosseskog med senvuxna tallar med tillplattade kronor. I området finns rikligt med döda träd, torrträd och lågor med mossfällar. Flera av torrallarna är barklösa med riklig påväxt av spiklavar. Det finns rika förekomster av hänglavar. Bland signalarter som förekommer allmänt i området märks blåmossa *Leucobryum glaucum* och gammelgranslav *Lecanactis abietina*, medan långfliksmossa *Nowellia curvifolia* endast förekommer sparsamt. Området är en tjäderbiotop och har stora ornitologiska värden.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Förekomst av senvuxna träd, rikligt med död ved, samt rik kryptogamflora ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6c52:1)

7362-09 Betesmark nordöst om Ljungåsen

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstig 1:11
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, torpmiljö
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norröst om Ljungåsen ligger en betesmark som är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Den avgränsas av stenmurar på västra sidan. Omgivningarna utgörs av öppna betesmarker. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen. Trädsiktet utgörs av enstaka träd och dungar av björk, gran och asp, varav en är grov. Busksiktet utgörs av enstaka enar. Marken är kultiverad men det finns varken tydlig insådd eller kvävegynnade växter kvar. Trots den mycket goda hävden finns det få hävdgynnade arter. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast brudbröd och sparsamt med knägräs.

Naturvärde: 4

Betesmarken är välhävdad, men hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9C1-TRX)

7362-10 Betesmark 100 m sydväst om Lillegården

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstig 3:3
Kulturspår: stenmurar
6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, källa

Beskrivning

Cirka 100 m sydväst om Lillegården finns en stenbunden källpåverkad betesmark. Trädsiktet utgörs av björk och är helt slutet i halva området. Resterande del är helt öppen och hävdas väl genom bete. Busksiktet består av enstaka enar. Marken är ögödslad och varierar mycket i fuktighet. Det finns ett mindre inslag av artrika stagg-

gräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid inventeringen i september 2002 noterades krypvide, odon och stagg, samt ringa mängder av slåttergubbe, darrgräs, hirsstarr och knägräs.

Naturvärde: 3

Området är delvis välhävdad och opåverkad av gödsling, samt hyser en del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B50-FXO)

7362-11 Betesmark 300 m sydväst om Lillegården

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Börstig 1:6

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Längs vägen mot Falköping cirka 300 m sydväst om Lillegården finns en trädlös betesmark med några enstaka enar. Betesmarken är stenig och omges av stenmurar. Betesmarken har tidigare varit utmark. Halva betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen utgörs av välhävdade friskängar. Marken är ögödslad men är delvis kultiverad. I fältskiktet fanns rikligt med knägräs och stagg, slåttergubbe, samt lite backtimjan vid inventeringen i september 2002.

Naturvärde: 3

Området hyser rester av en hävdgynnad flora vilket tillsammans med den goda hävden och att marken är opåverkad av gödsling ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B27-UGO)

7362-12 Betesmark söder om Lillegården

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Börstig 3:2

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

På en liten kulle söder om Lillegården finns en välhävdad stenig betesmark. Den är öppen frånsett några trädungar av asp, björk, gran och tall. I buskskiktet finns enstaka en och nypon. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den dominerande vegetationstypen utgörs av rödvenäng. Halva området är kultiverat och svagt till tydligt påverkat av gödsling. Annan negativ påverkan beror på igenväxning samt kvarlämnade flisningsrester. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med prästkrage, måttligt med bockrot, samt ringa mängder av slåttergubbe, jungfrulin och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Uppväxande sly bör hållas efter med årliga röjningar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686032)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 954-OZG)

7362-13 Betesmark nordöst om Storegården

Yta: 4,7 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstig 3:2 & 3:3
Kulturspår: fossil åker, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Strax nordöst om Storegården ligger en kuperad stenig betesmark som omgärdas av stenmurar. Det stora öppna skiftet är varierat med delvis mycket fin artrik torr-frisk låglandsgräsmark, samt inslag av kalkgräsmark i sydväst. Hagen är öppen med enstaka träd och buskar, samt en skogsdunge i sydvästra delen. I träd- och buskskiktet finns björk, gran, en och nypon. Marken är frisk till fuktig och hävden är ganska god. Halva området är kultiverat och även tydligt påverkat av gödsling. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med backtimjan, slättegubbe, bockrot, backsippa, ängshavre och stagg, måttligt med trådtåg, ängsbräsma och brudbröd, samt ringa mängder av ängsvädd, backnejlika, darrgräs, jungfrulin, kattfot och rödkämpar. Den rödlistade mosippan har tidigare noterats här. Skiftet längst mot sydöst har varit kraftigt igenvuxet. Trädskiktet är slutet i större delen av området. En gallring har utförts, men det är fortfarande mycket träd och buskar kvar. Rönjningsavfallet har lämnats kvar. Vegetationen utgörs av rödvenängar. Vid inventeringen i september 2002 bedömde skiftet dock som restaurerbart pga floravärden. Bland hävdgynnade arter noterades endast slättegubbe och stagg. Vid äng- och hagmarksinventeringen 1990 noterades rikligt med slättegubbe, jungfrulin, prästkrage och kattfot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. För att bibehålla naturvärdena i det sydöstra skiftet krävs ytterligare rönjning och gallring.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036, 1686032)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2A8-UOH, DF3-SZY)

7362-14 Betesmark sydöst om Storegården

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 1:2
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Storegården finns en öppen betesmark som omges av stenmurar. Marken är stenig och hyser en del odlingsrösen. Området saknar trädskikt utom längst nordöstra sidan som gränsar mot skogsmark där det växer björk, gran och någon vildapel. Buskskiktet är klen utvecklat och utgörs av en och nypon. Marken utgörs delvis av artrika torra-friska låglandsmarker och fuktängar med blåtåtel och starr. Hävden är ganska god, men marken är delvis svagt kvävepåverkad. Annan negativ påverkan beror på beskuggning. Betesmarken är ganska artfattigt, men vissa ytor har fin flora av hävdgynnade arter. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med stagg, måttligt med backtimjan, slättegubbe, revfibbla och ängsbräsma, samt ringa mängder av bockrot, hirsstarr, jungfrulin, kattfot, knägräs och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686038)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AB4-QSF)

7362-15 Betesmark nordöst om Skattegården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värdens: BZ
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 1:2
Kulturspår:
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordöst om Skattegården finns en liten kulle som betas tillsammans med omgivande marker. Marken är stenig och kullen är bevuxen med enstaka enar och nypon. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är ogödslad och hävden är god. Betesmarken är artrik med mycket backsippor som enligt markägaren ökat i omfattning under senare år. Vid inventeringen i september 2002 fanns rikligt med hävdgynnade arter och området bedömdes ha förutsättningar att bli slåtteräng. Det fanns måttligt med backtimjan, backsippa och brudbröd, samt ringa mängder av slåttergubbe, backnejlika, bockrot, gullviva, kattfot, knägräs, stagg, ängshavre och rödkämpar. Enligt brukarens son som är biolog skall det också ha funnit fältgentiana, låsbräken, charlakansröd vaxskivling och rodnande lutvaxskivling. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även den rödlistade arten trollsmultron.

Naturvärde: 3

Betesmarken är ogödslad och välhävdad och hyser ett flertal hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686038)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 85F-QNQ)

7362-16 Björkhage nordväst om Skatås

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värdens: BKZ
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 1:4
Kulturspår: stenmurar, fossil åker, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om gården Skatås finns en igenvuxen stenig björkhage, med inslag av gran och tall. Hagen omges av väl bevarade stenmurar. Trädskiktet är helt slutet i halva hagen, men det finns även några helt öppna partier. Buskskiktet är kraftigt utvecklat och utgörs av en och hallon. Marken är frisk till fuktig och hävdas ganska svagt genom bete. En mindre yta är tydligt kvävepåverkad pga röjgödsling. Annan negativ påverkan på markfloran är beskuggning och kvarlämnat avverkningsavfall. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med slåttergubbe och stagg, samt ringa mängder av backtimjan, hirsstarr, prästkrage, svinrot och ängsbräsma.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör glesas ut och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686038)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 718-CTB)

7362-17 Betesmark vid Skatås

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BZ
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 1:4
Kulturspår: fina stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Strax intill gården Skatås finns en fin liten stenbunden betesmark som omges av fantastiskt vällagda och välsköta stenmurar. Marken är öppen med någon enstaka tall och en. Halva betesmarken utgörs av artrika torra-friska låglandsmarker. För övrigt är marken kultiverad och svagt påverkad av gödsling. Hävden är god men vid inventeringen i september 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter framför allt runt stenarna. Bland annat fanns ringa mängder av slättergubbe och brudbröd.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9C4-CSX)

7362-18 Igenväxande betesmark vid Gunnestorp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 4:2
Kulturspår: stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, grova lövträd, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Gunnestorp längs vägen mellan Trädet och Börstig finns en ohävdad och igenväxande stenbunden betesmark. Trädskiktet utgörs av björk, gran och asp, medan buskskiktet utgörs av en. Det finns två är värdefulla mycket grova hagmarksträd av asp. På aspen finns påväxt av guldspikad spiklav *Calicium adpersum*. Vegetationen utgörs av friskängar, med inslag av fukt- och torrängar. En mindre yta är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Stora delar är kultiverade och endast den lilla höjden har större värden. Vid inventeringen i september 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som backtimjan, stagg och ängshavre.

Naturvärde: 4

Rester av en hävdgynnad flora ger vissa naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686038)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A61-JSQ)

7362-19 Betesmark öster om Gunnestorp

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 3:3
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fägata
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger söder om vägen mellan Börstig och Trädet cirka 200 m öster om gården Gunnestorp. Det utgörs av en ganska välhävdad stenbunden betesmark, som omgärdas av stenmurar. Söderut övergår omgivningarna i ett flackt åkerlandskap. Det finns en trolig fägata med stora stenar pålagda från intilliggande åker. Trädskiktet

utgörs av ask, asp, björk, gran och fruktträd. Buskskiktet utgörs av en samt enstaka bärbuskar. Det finns några öppna partier i de centrala delarna av hagen. För övrigt är trädskiktet halvslutet till slutet. Vegetationen domineras av friskängar med inslag av torr- och fuktängar. Marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i större delen av betesmarken. Det finns dock inslag av artrik torr-frisk låglandgräsmark samt även lite kalkgräsmark. Vid inventeringen i september 2002 noterades backtimjan, bockrot och brudbröd, samt ringa mängder av knägräs, prästkrage och ängshavre.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ganska välhävdad, men hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör öppnas upp för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AF4-FMW)

7362-20 Ekhagar vid Gunnagården

Yta: 2,3 ha **Ekonomisk karta: 07362** **Socken: Börstig** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 3:3
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
Jättekar

Beskrivning

Strax öster om Gunnagården finns flera ekhagar som betas av nötkreatur. Hagarna omges av åkermark. Hävden är god och ekarna är i mycket god kondition. Det till större delen slutna trädskiktet består framför allt av grov till mycket grov ek och björk. Tre av ekarna har en brösthöjdsdiameter över 1 m. Ekarna tycks ej vara negativt påverkade av beskuggning i grenverket. Både ekarna och björkarna har en välutvecklad sprickbark. På ekarna förekommer allmänt signalarten fällmossa *Antitrichia curtipendula*. Även guldspindad spiklav (*Calicium adpersum*) noterades på ek. Buskskiktet är klen utvecklat med några få hasselbuketter och lite hallonbuskar. Det saknas död ved i form av lågor och högstubbar men förmodligen går det att finna död ved i de stora ekkronorna. I den norra delen består trädskiktet av asp, björk, ek samt två värdefulla hagmarksträd av asp och ek. Vegetationen utgörs av välhävdade rödvenängar och fuktängar. Dessa är dock till större delen är ganska tydligt påverkade av gödsling och beskuggning. Den södra delen av området utgörs av en gammal löväng. Här finns rikligt med odlingsrösen och en mycket vällagd skalmur i gränsen mot åkermarken. Trädskiktet är mer varierat med asp, björk, ek (varav 6 är grova), rönn och lönn medan buskskiktet består av hassel och hallon. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av asp. Trädskiktet är ganska slutet förutom två öppna partier. Vegetationen domineras av rödvenängar, men det finns även mindre inslag av fuktig och våt mark. Knappt hälften av marken är välhävdad och resterande del av svagt hävdad. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Floran är även tydligt påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades flaskstarr och ringa mängder av brudborste.

Naturvärde: 2

Området är något litet men det ligger i ett område kring Börstig där det finns en hel del ekhagar och detta gör att värdet blir högre än om det hade varit ett isolerat bestånd. Området har dessutom ett mycket äldre trädskikt än många av de andra ekhagarna. En fortsatt god hävd är en förutsättning för att objektet skall kunna utveckla sina värden. Största värdet som hagmarksobjekt finns i de grova lövträden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt hävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686038)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5CB-QOI, 8E3-JSR)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 159)

7362-21 Blandlövhage vid Smedslyckan

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig
Fastigheter: Börstigs-Gunnestorp 3:3, Kringlarp 1:13,
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
Jätteträd, friskäng

Värden: BKZ

Beskrivning

Strax öster om gården Smedslyckan finns en betad blandlövhage av asktyp på frisk mark. I hagen finns många grova ekar och askar som är i mycket god kondition. Trädskiktet är slutet utom ett litet öppet parti i västra delen. Det domineras av grov ask och ek som i enstaka fall är mycket grov, samt ett mindre inslag av mycket grov björk och rönn och medelgrov sälg och gran. På askarna växer bland annat grå punktlav (*Acrocordia gemmata*) och på eken förekommer gulpuddrad spiklav (*Calicium adpersum*). Det finns inga spår av tidigare hamling. I den södra delen finns ett område med tät aspföringring och i de centrala delarna är ett litet område planterat med gran. Buskskiktet utgörs av hallon och björnbär samt enstaka rosenbuskar. I fältskiktet finns blåsippor vilket indikerar att marken är ganska näringsrik. Ett mindre område i den norra delen finns redovisad i ängs- och betesmarksinventeringen. Trädskiktet är halvöppet till slutet här och i buskskiktet finns enstaka rosenbuskar. Marken är stenig och det finns rikligt med odlingsrösen. Vegetationen utgörs av friskängar som är svagt hävdade. Marken är svagt påverkad av gödsling, vilket tillsammans med beskuggningen gör att floran är trivial.

Naturvärde: 2

Naturvärdena är koncentrerade till de många grova till mycket grova ädellövträden som finns i hagen och dessa har hög prioritet vid utvecklandet av framtida naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. I samband med lövskogsinventeringen konstaterades att det finns något hot mot naturvärdena idag, men för att säkra dessa inför framtiden bör gran och vissa skuggande triviallövträd gallras bort och man kan även hamla en del yngre askar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686038)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E20-SDQ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 158)

7362-22 Slätteräng vid Kringlarp

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig
Fastigheter: Kringlarp 1:13
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen
6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Värden: BKZ

Beskrivning

Området som kallas Pärlan ligger i vacker lätt kuperad skogsbygd. Det omges av åkermark med inslag av stenmurar och åkerholmar samt hagmarker. Trädskiktet består av björk, asp, tall, ek, rönn och gran. Det är slutet i nordöstra delen och består av enstaka träd i sydväst. Buskskiktet består av en, hassel, vide, getapel och nypon. I områdets sydvästra del finns en örtrik torräng där det växer rikligt med vingvial, brudbröd, stor blåklocka, smörbollor, ängshavre, samt den rödlistade smalbladiga lungörten. År 1998 fanns det 71 plantor smalbladig lungört. En stenmur i nordsydlig riktning delar av området i två delar. Området väster om stenmuren betas svagt i samband med efterbete på vall, medan området öster om stenmuren ingår i en beteshage. Vegetationen domineras av friskängar, men det finns även torrängar och fuktängar. Marken är ogödslad. Hävden är svag och det finns en hel del slyuppslag. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juli 2004 fanns fläckvis en fin flora på både torr-, frisk- och fuktängarna, trots igenväxningen och den svaga hävden. Torrängsfloran höll dock på att kvävas av berggräs och annan frodig vegetation, varför hävdbehovet bedömdes vara akut. Det fanns gott om vingvial samt en del smalbladig lungört. För övrigt finns rikligt med prästkrage, måttligt med jungfrulin, smörbollor och brudbröd, samt ringa mängder av slättergubbe, brudborste, darrgräs, hirsstarr, ormröt, stagg, svinrot, ängshavre och nattviol.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Smalbladig lungört är dessutom ovanlig i Börstig.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen för Natura 2000-området är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för smalbladig lungört att expandera. Förekomsten av typiska kärlväxter brudbröd, stor blåklocka, ängshavre och smalbladig lungört ska bibehållas eller öka.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inget ytterligare skydd.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9BE-DKD)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Kringlarp SE0540265

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

7362-23 Betesmark sydväst om Övregården

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Kringlarp 1:3

Kulturspår: fossil åker

Rödlistade arter

Beskrivning

På en kulle sydväst om Övregården finns en ohävdad igenväxande betesmark. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av björk, rönn och gran. Buskskiktet som är slutet i större delen av området utgörs av hassel, en och nypon och hallon. Vegetationen domineras av friskängar samt en mindre andel torrängar som har varit ohävdade under många år. Marken är ogödslad, men utsatt för omfattande igenväxning. Området bedömdes ha förutsättningar att kunna bli ängsmark vid inventeringen i juli 2004. Bland intressanta arter som noterades i fältskiktet fanns rikligt med ängshavre, flentimotej, bockrot, baktimjan, svinrot och prästkrage, samt ringa mängder av slåttergubbe, ängsvädd, brudborste och brudbröd.

Naturvärde: 4

Området är opåverkat av kvävegödsling och hyser vissa hävdgynnade arter trots långvarig ohävd och igenväxning, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas och en omfattande röjning bör utföras. Området bedömdes vara i akut behov av hävd vid inventeringen 2004.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6A4-OVA)

7362-24 Askhage vid Övregården

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Kringlarp 1:3&1:10&1:13

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

Grova ädellövträd

Beskrivning

Området ligger söder om Övregården. Det karakteriseras av sina grova askar som står insprängda mellan en yngre generation björk, sälg, gran och tall som är en följd av den upphörda hävden. Buskskiktet är välutvecklat med hassel, hallon och björnbär. Detta tillsammans med den täta föryngringen av ask ger en mycket tät undervegetation. På askarna finns bland annat fällmossa *Antitrichia curtispindula*, grymig filtlav *Peltigera collina* samt dvärgtufs *Leptogium teretiusculum*. Väster om vägen ligger en igenvuxen askhage med odlingsrösen och stenmurar. Askarna är mycket grova och en av askarna är större än 1 m i brösthöjdsdiameter. Askarna bär spår från tidigare hamling. Grenverket och stammarna har många skador pga att stammarna inte orkar hålla det stora grenverket. Området öster om vägen betas fortfarande och här har man också röjt bort mycket av askföryngringen så att stenmurarna kommer fram. Här finns dock inga grova askar.

Naturvärde: 2

Naturvärdena är främst knutna till de grova och gamla askarna. En liten del av området är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i hela området. Man bör röja bort sly och gallra inträngande lövträd och ta bort barrträd. De gamla askarna i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna utvecklas. Vissa träd bör återhamling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 152)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6c56:1)

7362-25 Betesmark vid Hjälmsered

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Hjälmsered 1:4

Kulturspår: stenmurar, torpmiljö

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Byn Hjälmsered är belägen på en drumlinartad höjning i landskapet. Strax öster om byn ligger ett område på svagt sluttande stenig mark som ingår i en större betesfälla. Betesmarken är öppen med enstaka träd av björk och gran samt ett buskskikt som utgörs av en. Betesmarken är ogödslad och klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. De våta partierna betas inte alls. Bland intressanta arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002 märks revfibbla, kärrsälting, samt ringa mängder av backtimjan, slätterblomma, gökblomster, hirsstarr och stagg. Andra arter som noterades var ringa mängder av skräpper, vecketåg och knapptåg. Enligt uppgift från markägaren finns här också majviva.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686034)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 25A-XPG)

7362-26 Betesmark sydöst om Hägnetorp

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Hjälmsered 1:2

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Sydöst om Hägnetorp ligger en flack stembunden igenväxande betesmark. De centrala delarna har ett slutet trädskikt av framför allt klibbal, medan det finns öppna partier längst västerut och i de östra delarna. Trädskiktet består av klibbal, asp, björk och gran. Halva betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen utgörs av svagt hävdade fuktängar samt friskängar som är välbetade av nötkreatur. Marken är i stort sett opåverkad av gödsling. Området är dock påverkat av ett dike som passerat genom betesmarken. De väl bevarade stenmurarna inne i skiftet indikerar att området tidigare varit odlat. Floran är artrik i gränsen till de slutna partierna. Bland intressanta arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002 fanns revfibbla, blåsuga, knägräs och stagg samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, prästkrage och svinrot. Andra arter som noterades var krypvide, odon samt måttligt med älggräs.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: I de västra delarna finns ett stort behov av restaurering. En liten röjning har utförts, men riset har lämnats kvar. Stängslet är i dåligt skick.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686034)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 418-DQX)

7362-27 Kurebo

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Börstig 1:5

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6510 Slätterängar i låglandet, 6270 Artrik silikatgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Kurebo ligger cirka 2,5 km sydväst om kyrkan i Börstig. Omgivningarna utgörs av barrskogar. Kring gården Kurebo ligger tre delområden. Kurebo består av fuktiga, översilade välhävdade betes- och ängsmarker. Här finns en lång rad hävdgynnade arter som är knutna till ogödslade fodermarker. Arealen är redan idag begränsad, och därför är det ytterst viktigt att alla delar av området som har kvaliteter knutna till naturliga fodermarker förblir välhävdade med slätter eller bete, och inte förändras genom andra åtgärder som t ex dikning eller näringstillförsel. Åtgärdsplaner finns upprättade för hela området. Det sydvästra delområdet är öppet frånsett en aspdunge. Förutom asp finns björk, klibbal, gran, vildapel, en och vide. Intill aspdungen finns ett äldre vattenhål som är instängslat. Där påträffades större vattensalamander under en inventering 1997. Vid inventeringen noterades även förekomst av mindre vattensalamander och åkergroda i dammen. Området har en mycket varierande vegetation. Fuktängar med blåtåtel och starr dominerar. Här finns även inslag av artrik torr-frisk låglandsgräsmark, artrik silikatgräsmark samt ett mindre rikkärr i norra delen. Delområdet hävdas genom bete. Halva området är välhävdad, medan övriga delar är svagt hävdade. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juni 2004 noterades rikligt med darrgräs, hirsstarr, stagg, svinrot, klasefibbla, slättergubbe, smörbollar, ängsskallra, ormröt och jungfrulin, jordtistel, nålstarr, slankstarr, gräsull, ängsbräsma, tätört, gökblomster och prästkrage, samt ringa mängder av blåsuga, slätterfibbla, kattfot, kärrsälting, slätterblomma, ängshavre och majviva. Det norra delområdet är helt öppet med någon enstaka björk, gran, tall, vildapel och en. Huvuddelen är klassad som slätterängar i låglandet. Det finns även inslag av fuktängar med blåtåtel och starr samt rikkärr. Marken är ogödslad. Vegetationstypen utgörs av gräs-lågstarräng, svinrotäng och örtrik friskäng. Området slås av Falbygdens naturskyddsförening. Hävden har tidigare varit svag men är numera mycket god. Fältskiktet är mycket artrikt och varierat med rikliga mängder av slättergubbe, klasefibbla, hirsstarr, jungfrulin, stagg, svinrot, ormröt och smörbollar, måttligt med jordtistel, kärrfibbla, slankstarr, lundstarr, gräsull, slätterfibbla, darrgräs, majviva, prästkrage, ängsskallra, tätört, rödkämpar och ängsbräsma, samt ringa mängder av kattfot, kärrsälting och ängshavre. Det östra delområdet är en flack öppen betesmark med enstaka björk och gran. Marken har tidigare varit åker. En mindre yta är svagt till tydligt kvävepåverkad. De huvudsakliga naturtyperna i delområdet är fuktängar med blåtåtel och starr samt artrik stagg-gräsmark. Området är varierat med delvis mycket fin vegetation. Större delen av området hävdas väl genom bete. Det är dock delvis stört av svag hävd. Här finns rikligt med ormröt, smörbollar, slättergubbe, stagg, hirsstarr och svinrot, trådtåg, slankstarr, jungfrulin, knägräs, och ängsbräsma, samt ringa mängder av klasefibbla.

Naturvärde: 1

Den mycket väl bibehållna slätterängsfloran tillsammans med de åtgärder som gjorts de senaste åren gör detta till ett mycket viktigt objekt i denna del av kommunen enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Förutsättningarna för att här bevara ett slätterobjekt av hög klass är stora. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandestatus är god. Målen i bevarandeplanen är att området skall bestå av välhävdade ängs- och betesmarker utan igenväxningsvegetation.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom biotopskyddat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bör området som helhet fortsätta hävdas, gärna genom slätter med efterbete om det är möjligt. Rövning av sly mm bör utföras vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686033)

Bertilsson, A. m. fl., 2002: Västergötlands flora. Lund.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 195-WVS, 57B-AYK, 822-GEB)

Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Kurebo SE0540286

7362-28 Betesmark nordväst om Gunnagården

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstig 3:2
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

Beskrivning

Cirka 200 m nordväst om Gunnagården ligger en igenväxande stenig betesmark, som har rikligt med odlingsrösen. Trädskiktet utgörs av björk, gran och vildapel och är slutet i sydöstra delen, medan den norra delen är öppen. Buskskiktet är svagt utvecklat med bl a rosenbuskar. Vegetationen utgörs av fuktängar och friskängar som är ganska välhävade genom bete. Knappt halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Gräsmarksfloran är också trivialiserad pga beskuggning. Fältskiktet var ganska artfattigt vid inventeringen i juni 2004. Intressanta arter som noterades var revfibbla, hirsstarr, stagg och smörbollor, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe, ängsvädd, ormrot, prästkrage, svinrot och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 774-FBW)

7362-29 Betesmark söder om Börstigs kyrka

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstig 3:2
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, damm, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 550 m söder om Börstigs kyrka och utgörs av en öppen stenbunden betesmark som omgärdas av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermark. I området finns en del odlingsrösen, samt en liten damm i den östra delen. Trädskiktet utgörs av enstaka granar som är koncentrerade till de sydöstra delarna av betesmarken. Buskskiktet är glest utvecklat och utgörs av en och vide. Större delen av betesmarken är klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Vegetationen domineras av fina fuktängar av lågstarrtyp, men det finns även friskängar och våta partier. Marken är välhävad och endast några mindre ytor är svagt till tydligt kvävepåverkade. Vid inventeringen i juni 2004 noterades ett flertal hävdgynnade arter som rikligt med ängsvädd, darrgräs, hirsstarr och stagg, måttligt med revfibbla, tuvstarr, blåstarr, ormrot, svinrot, klasefibbla och gökblomster, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe, kattfot, knägräs, kärrensälting, smörbollor, tätört, ängsbräsma, ängsstarr och vanlig nattviol.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BFE-AFX)

7362-30 Betesmark sydväst om Börstigs kyrka

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Börstig 1:14
Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr

Beskrivning

Cirka 600 m sydväst om Börstigs kyrka finns en stenbunden betesmark som till stor del är klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Trädskiktet utgörs av enstaka klibbal och gran bortsett fuktigt parti som delvis har växt igen med klibbal. Buskskiktet är slutet i sydvästra delen av betesmarken. Marken är ogödslad och betas svagt av mjölkor. Trots den svaga hävden finns många hävdgynnade arter. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades stenmåra, revfibbla, ängsvädd, stagg och hirsstarr, samt ringa mängder av slåttergubbe, brudborste, darrgräs, slåtterblomma och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 816-HEH)

7362-31 Betesmark 800 m sydväst om Börstigs kyrka

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BZ
Fastigheter: Börstig 1:14
Kulturspår:

Beskrivning

Cirka 800 m sydväst om Börstigs kyrka finns en flackt belägen stenbunden betesmark som saknar träd- och buskskikt. Vegetationen utgörs av svagt hävdade frisk- och fuktängar. Så gott som hela området är svagt till tydligt påverkat av kvävegödsling. Trots att florans är trivialiserat pga svag hävd fanns en del intressanta arter vid inventeringen i juni 2004. I fältskiktet noterades rikligt med slåttergubbe och stagg, revfibbla, trådtåg, lentåtel samt ringa mängder av blåsuga, knägräs, ormrot, svinrot och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betestrycket bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686036)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F79-GLD)

7362-32 Betesmark söder om Ekarp

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Ekarp 1:4
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Området ligger söder om Ekarp och utgör en del av en större öppen betesmark, som omges av stenmurar. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen i området. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av björk, rönn, gran och ek. Några ekar är halvgrova. Buskskiktet utgörs av en och hassel. Det finns inslag av artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen domineras av rödvenäng. Marken hävdas väl genom bete med tjurar, men är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades ett fåtal hävdgynnade arter som revfibbla, blåsuga samt ringa mängder av ängsvädd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686037)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EE3-RYX)

7362-33 Betesmark i kraftledningsgata söder om Ekarp

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 07362** **Socken: Börstig** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Ekarp 1:4
Kulturspår: stenmurar
6410 Fuktängar med blååtäl eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Ekarp ligger en svagt sluttande öppen betesmark i kraftledningsgatan. Den omges av igenvuxna marker med björk och gran. Trädskiktet består av enstaka träd av björk och gran. Buskskiktet av enebuskar är ganska välutvecklat. Betesmarken är klassad som fuktängar med blååtäl eller starr. Marken betas mycket väl av tjuvar och är helt opåverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades en mängd hävdgynnade arter som rikligt med ängsvädd, hirsstarr och kärrsältning, måttligt med blåsuga, slätterblomma, ormrot och ljung, samt ringa mängder av den rödlistade granspiran. Andra arter som noterades var krypvide, ringa mängder av tågarter samt älggräs.

Naturvärde: 3

Hävdgynnade arter samt förekomst av en rödlistad art ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686037)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CDC-EGH)

7362-34 Ekhage sydväst om Börstigs kyrka

Yta: 6,3 ha **Ekonomisk karta: 07362** **Socken: Börstig** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Ekarp 1:11 & 1:15
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
Jätteekar, kärr

Beskrivning

Området ligger cirka 200 m sydväst om Börstigs kyrka. Det utgörs av en gles till halvsluten stenig ekhage som betas av nötkreatur. Hävden är överlag måttlig. Fältskiktet är till större delen av frisk örttyp men det finns även en mindre terrängsvacka med blötare mark. Den västra delen är ganska öppen medan den östra delen av området har ett ganska slutet trädskikt. Utanför området finns grova ekar som står mitt i granplanteringar vilket tyder på att det varit betesmark även där. Trädskiktet är halvglest och domineras av solbelysta grova till mycket grova ekar med enstaka inslag av yngre asp och rönn. I det lägre blötare partiet dominerar normalgrov klibbal och björk med ställvis täta videsnår i undervegetationen. För övrigt är buskskiktet är glest utvecklat med enstaka nypon och hassel. De gamla ekarna har en grov sprickbark där det finns rikligt med rostfläck *Arthonia vinosa* samt enstaka fällmossa *Antitrichia curtispindula* och sotlav *Cyphelium inquinans*. I den nordöstra delen av hagmarken finns en del odlingsrösen. Här finns två objekt som ingår i ängs- och betesmarksinventeringen. Längst österut ligger ett område med ganska slutet trädskikt som består av björk, ek, tall och gran, samt nio värdefulla hagmarksträd av ek och björk. Buskskiktet utgörs av nypon. Vegetationen domineras av friskängar men det finns även fuktängar. Hävden är ganska god men marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i större delen av området. Markfloran är även trivialiserad pga beskuggning. I de centrala delarna ligger ett område som bedömdes vara ett restaureringsobjekt vid inventeringen i juni 2004. Trädskiktet utgörs här av klibbal, asp, björk, ek och gran och är slutet till större delen. Det finns elva värdefulla hagmarksträd av asp och ek samt fyra grova ekar. Vegetationen utgörs av fukt- och friskängar som är svagt hävdade. En mindre yta är

tydligt kvävepåverkad. Fältskiktet består av tuvstarr, grenrör, ängsmyskgräs samt ringa mängder av hirsstarr, smörbollor, stagg och Jungfru Marie nycklar.

Naturvärde: 2

Naturvärdena är knutna till trädskiktet. De gamla ekarna har mycket höga naturvärden och de bör även fortsättningsvis stå solbelysta. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Gamla lövträd bör friställas. De gamla ekarna bör även fortsättningsvis stå solbelysta. De ekar som finns i granplanteringen söder om objektet bör frihuggas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5D4-YRL, B42-JUA)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 141)

7362-35 Ekhage vid Börstigs kyrka

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Ekarp 1:15
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen
Jätteekar

Beskrivning

Strax norr om Börstigs kyrka finns en gles till halvgles ekhage som betas av nötkreatur. I kanten på hagen finns ett flertal grova ekar utanför den stängslade delen. Marken är stenig och det finns ett flertal odlingsrösen i hagen. Trädskiktet domineras nästan uteslutande av solbelyst, grov och mycket grov ek. Här finns tio värdefulla hagmarksträd av ek. I den västra öppna delen av hagen finns en del björk. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av ett fåtal hasselbuskar som är nästan helt nedbetade. Enstaka grov död ved av ek finns i hagen. På ekarna finns det rikligt med rostfläck *Arthonia vinosa* och på ett par av ekarna finns också fällmossa *Antitrichia curtispindula*. Vegetationen utgörs av artfattiga frisksängar. Endast tuvstarr finns noterad. Större delen av hagen är välhävdad. I den östra skogbevuxna delen är dock hävden svag. Den hävdade delen av hagen är tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är även trivialiserad pga beskuggning.

Naturvärde: 2

Området har ett gammalt och välmående trädskikt av grova och mycket grova ekar som och området bedöms ha höga värden som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör utökas så att de grova ekar som ligger i kanten av området hamnar i hagen. Ekarna bör friställas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 547-IZU)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 139)

7362-36 Betesmark öster om Lillegården

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ
Fastigheter: Ekarp 1:10
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, fägata, husgrund
Rödlistade arter

Beskrivning

Strax öster om Lillegården ligger en öppen kuperad betesmark som hyser en del kulturvärden. Marken är stenbunden och hyser både stenmurar, odlingsrösen och en väl bevarad fägata. Trädskiktet är variationsrikt och består av björk, ek, fågelbär, ask, hägg, tall, gran och vildapel. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av ask i hagen. Buskskiktet av en är ganska gles utvecklat. I de centrala delarna är trädskiktet slutet. I de övriga delarna finns spidda träd. Vegetationen utgörs av frisksängar som hyser en del kalkgynnade arter, men det finns också en

mindre andel torrängar och fuktängar. Marken är välhävdad i åtminstone halva området, medan resterade del är svagt hävdad. Större delen av hagen är svagt till tydligt påverkade av gödsling. Markfloan är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juni 2004 noterades endast ringa mängder av backtimjan, bockrot, prästkrage, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686037)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6C6-ZUQ)

7362-37 Betesmark nordväst om Lillegården

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Ekarp 3:1

Kulturspår: stenmurar, torpmiljö

6230 Artrik stagg-gräsmark

Beskrivning

Vid en kraftledningsgata strax nordväst om Lillegården finns en öppen artrik betesmark domineras av artrika stagg-gräsmarker. Trädskiktet utgörs av enstaka björk och gran. Buskskiktet av en är välutvecklat. Området har slagit fram till 1950-talet. Vid inventeringen i augusti 2002 bedömdes marken ha förutsättningar att bli ängsmark. Marken är dock svårslagen då den är både stenbunden och tuvig. Marken är svagt hävdad och det finns gott om slyuppslag. Området är dock helt opåverkat av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, knägräs och stagg, darrgräs, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, ormröt, slätterblomma och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 fanns rikliga mängder av samtliga arter och det fanns även lundstarr och smörbollor.

Naturvärde: 3

Rester av en slättergynnad flora ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas på sly och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686040)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 64A-QQS)

7362-38 Ek- och blandlövhage norr om Ekarp

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 07362 Socken: Börstig Värden: BKZ

Fastigheter: Ekarp 1:15

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, småvatten, kärr, jätteekar, rödlistade arter

Beskrivning

Strax norr om Kronogården i Ekarp finns en stenig betesmark med glest trädskikt av björk, gran och ek. Det finns rikligt med stenmurar och odlingsrösen i området. De grövsta ekarna finns i sydvästra delen av området. Här finns också en del grova torrakor och lågor av ek som är solexponerade. Några grova ekar som är avstängslade och står utan hävd. I hagen finns arton värdefulla hagmarksträd av ek och björk. Det glest utvecklade buskskiktet utgörs av en, hagtorn och vide. På ekarna finns mindre mängder av fällmossa *Antitrichia curtispendula*. Gröngöling observerades i området och större hackspett häckade i en grov rönn. Vegetationen domineras av rödvenäng, men det finns även lågstarräng som delvis är mycket fin. Marken hävdas genom bete med nötkreatur. Hävden är god i halva området, medan övriga delar är svagt hävdade. Vegetationen är tydligt till svagt påverkad av kvävegödsling i större delen av området. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med

hirsstarr, jungfrulin, ormrot, smörboll, svinrot och gökblomster, måttligt med trådtåg, loppstarr, berggrör, darrgräs, stagg och ängsvädd, ringa mängder av backtimjan, blåsuga, slättergubbe, brudborste, prästkrage, ängsbräsma, klasefibbla, ängshavre och nattviol.

Naturvärde: 3

Inslaget av grova och gamla lövträd gör att området har vissa värden som lövskogsobjekt. Det är motiverat att utöka betesmarken mot sydväst så att inte ekarna blir beskuggade av uppträngande sly. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs/ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. De grova ekarna bör friställas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686037)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B61-USM)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 137)

7362-39 Venemad

Yta: 4,1 ha **Ekonomisk karta:** 07362 **Socken:** Börstig **Värden:** BHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Venemad är ett våtmarkskomplex som ligger nordväst om Ekarp. Området utgörs av topogena öppna kärrytter med bottenskikt av lösbottentyp samt ett mindre inslag av sumpskogar. Området är starkt påverkad av dikning. Omgivningarna domineras av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på områdets naturvärde.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6C02)

7362-40 Sekundär lövskog vid Hjälmsered

Yta: 2,9 ha **Ekonomisk karta:** 07362 **Socken:** Börstig **Värden:** BZ

Fastigheter: Börstig 2:3 & 3:3, Hjälmsered 1:2

Kulturspår:

Grov asp, hålträd, död ved

Beskrivning

Objektet består av en litet isolerat bestånd med sekundär trivallövskog, strax öster om gården Hjälmsered. Omgivningarna består till större delen av barrdominerad skogsmark. Trädsiktet är mycket tätt och består av grov asp och en stor andel normalgrov gran. I fuktigare partier finns även klibbal och björk och i busksiktet vide. Det finns relativt gott om nyligen stormfällade granar i området. Jordmånen är bitvis rik och här finns bland annat blåsippa och ormbär. I asparna finns det uthackade bohål och i ett av dessa häckade större hackspett. Bottenskiktet utgörs av kransmossas, stjärnmossa och thujamossa. Blåsippa, långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* noterades vid inventeringen 1997.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en del äldre och grova trivallövträd samt ställvis mycket död ved, vilket ger området vissa värden som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 131)

Skogsvårdsstyrelsen 1997. Objekt med naturvärden

7362-41 Hagar och vårdträdsmiljöer vid Västarp

Yta: 1,3 ha **Ekonomisk karta:** 07362 **Socken:** Brismene **Värden:** BKZ

Fastigheter: Västarp 1:2

Kulturspår: vårdträd, allér

Jätteekar

Beskrivning

Objektet utgörs av små lövrika hagar och vårdträdsmiljöer (alléer) vid gården Västarp. Hagarna har ett gammalt trädsnitt med ek, varav en del är mycket grova, samt asp och ask. Vid kanten till åkern finns ett litet bestånd med lindar och någon ask.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en del grova ädellövträd som ger objektet vissa lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Alléer är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 145)

7362-42 Skogsbäck vid Råsen

Yta: 1,1 ha **Ekonomisk karta:** 07362 **Socken:** Börstig **Värden:** BHVZ

Fastigheter: Mussla 1:2

Kulturspår:

Tallsumpskog, gammal tall, bäck, död ved

Beskrivning

Skogsbäck med grova mossblock som varit dikat. Bäckens omges av sumpskog av tall. Gamla tallar med platt krona. Rikligt med död ved i området och flera lågor över bäcken med rika mossfällar. Ögonpyrola, vågig sidenmossa, samt rikligt med långfliksmossa *Nowellia curvifolia* noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D6c53:1)

7363-01 Våtmarker väster om Vinges vid Ätran

Yta: 5,0 ha **Ekonomisk karta:** 07363 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BHLVZ

Fastigheter: Skägga 2:1 & 2:3

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, strandbete, å, mader, rikt fågelliv

Beskrivning

Området ligger väster om Vinges på ömse sidor om Ätran. Det utgörs huvudsakligen av mader, som har stort ornitologiskt värde som rastlokal. Maderna är öppna med enstaka träd av asp, björk samt vide. Området söder om Ätran har ej fältbesökts. Norr om Ätran ligger en betesmark som delvis är invaderat av jättegröe. För övrigt är marken välhävdad. Delområdet är delvis klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns också torrängar på en liten kulle i den norra delen. Endast en mindre yta är kvävepåverkad. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002 fanns måttligt med hirsstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot och brudbröd. För övrigt fanns rikligt med brännässla, hundkex och jättegröe, trådtåg, rörlfen och tågarter.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 611-CTC)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6D01)

7363-02 Strandängar söder om Skägga

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Norra Åsarp Värden: BKLVZ

Fastigheter: Skägga 2:1

Kulturspår: vägbank

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, å, mader

Beskrivning

Norr om Skägga på östra sidan om Ätran ligger en större betesmark som delvis är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid vattendraget finns en rätt tydlig levée-bildning med tuvtåtelvegetation. Utmed ån finns mader som domineras av jättegröe. Kanadagäss betar delvis strandängen. Vegetationen på strandängarna är ganska artfattig och utgörs av tuvtåteläng och gräs-lågstarräng. Längre mot öster sker en övergång till högörtängar. I de centrala delarna av området växer det klibbal och björk som bildar ett halvöppet till slutet trädskikt. Halva betesmarken hävdas väl genom bete, medan övriga ytor är svagt hävdade. Marken är svagt till tydligt kvävepåverkad i halva området. Markfloran är trivialiserad pga långvarig svag hävd, beskuggning och röjgödsling. I södra och nordöstra delen av betesmarken finns dock en fin fuktängsflora på ett par mindre ytor. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med brudborste och hirsstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot och smörbollor.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området behöver gallras och röjas kraftigt och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686048)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 879-MXD)

7363-03 Betesmark vid Kocksöja

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ

Fastigheter: Åsarps-Åsen 2:3

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax väster om gården Kocksöja nära gränsen till Ulricehamn ligger en flack stenbunden hage. Marken är delvis klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr och artrik torr-frisk låglandsgärsmark. Hagen är öppen med

enstaka björk, tall och en. Vegetationen är i huvudsak frisk med inslag av fuktiga partier. Hävden är ganska god men halva hagen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Det finns dock fläckvisa ytor med fin flora. Vid inventeringen i juni 2003 noterades revfibbla, blåsuga och stagg, samt ringa mängder av slättergubbe, ängsvädd, hirsstarr och klasefibbla.

Naturvärde: 3

Betesmarken är relativt god och hyser en del hävdgynnade arter, varav flera är rödlistade vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 83C-FAW)

7363-04 Betesmarker vid Älvaberg

Yta: 9,2 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Norra Åsarp Värden: BFKLZ

Fastigheter: Alvared 4:152

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, husgrund

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Norra Åsarp ligger en större öppen hagmark med björkdungar och enbuskbackar, som ger karaktär åt landskapet. Marken är stenbunden och det finns rikligt med stenmurar och odlingsrösen i hagen. Genom området löper en motionsslinga. I trädsiktet finns enstaka träd och dungar med björk, asp, rönn, oxel, tall och vildapel. Busksiktet domineras av en, med inslag av enstaka berberis. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Floran är hedartad med gott om ljung och knägräs och gökärten är mycket framträdande. Antagligen är detta en god lokal för ängssvampar. Vegetationen utgörs av rödvenäng och rödvenhed, med inslag av fårsvingeltorräng. Marken är välhävdad i halva området, medan övriga delar är svagt hävdade. Större delen av området är svagt till tydligt påverkad av gödsling och även röjgödsling. Det finns kultiverade delar som håller på att naturaliseras där det finns lite hävdgynnade arter, främst vid rösen och stenar. Fläckvis är florans mycket fin. De enbuskklädda sluttningspartierna har en mycket fin grässvål. Vid fältbesök i juni 2002 och 2003 noterades rikligt med ängsvädd och svinrot, baktimjan, slättergubbe, jordtistel, prästkrage, stagg, ängshavre, käringtand, mandelblom, vårbrodd, ljung, ögontröst, kattfot, gökärt och grönvit nattviol, samt ringa mängder av bockrot, jungfrulin, knägräs, brudbröd och nattviol. I ängs- och hagmarksinventeringen finns även backnejlika, vårfingerört och backsippa noterade.

Naturvärde: 2

Ett stort, tätortsnära, mycket vackert område med fin grässvål ger mycket högt naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Omfattande röjningar av en har utförts i området under senare år.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686044)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 277-IKX)

7363-05 Fornåkrar söder om Norra Åsarp

Yta: 11,5 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Norra Åsarp Värden: BFKLZ

Fastigheter: Alvared 4:163, Åsen 2:3, Väberga 2:12

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Norra Åsarp utbreder sig ett kulligt landskap som är starkt präglad av glacialfluviala bildningar. De stora öppna betesmarkerna utgörs till största delen gammal åker. Floran visar tecken på konstgödsling. De enda ytorna

som klarat sig är de brantaste partierna, några åkerholmar samt ett antal gravkullar och en ohävdad yta. Dessa ytor har sannolikt en oerhörd lång kontinuitet som gräsmarker och kulturmarker. I floran på de finaste ytorna märks arter från den örtrika torrängen som fältvädd, ängshavre, backnejlika, brudbröd, lundstarr, vårfingerört, småfingerört, gullviva, backsippa, backsmörblomma och backglim. I en ohävdad yta längst i söder växer trollsmultron och blodnäva. Några av de gamla åkerholmarna i betena på västra sidan i en sydslutning täcks av tall. Endast småytor av detta beteslandskap har kvar den naturliga floran men här finns å andra sidan artrika torrängar vilket ger högt naturvärde. Betesmarken väster om vägen är öppen med enstaka träd och dungar av asp, björk och tall. I buskskiktet finns enstaka en och nypon. Här finns två värdefulla hagmarksträd av asp. På den stenbundna marken finns stenmurar samt rikligt med odlingsrösen. Vegetationen domineras av rödvenäng, med ett litet inslag av fuktängar samt kalkgräsmark i den östra delen. Marken hävdas väl genom bete. Markfloran är dock svagt till tydligt påverkad av gödsling samt även av röjgödsling i större delen av hagen. Viss påverkan av beskuggning förekommer också. De kultiverade delarna av betesmarken håller på att naturaliseras. I slänterna finns fläckvisa ytor med fin flora. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med brudbröd och prästkrage, måttligt med svinrot, kummin och ängshavre, samt ringa mängder av baktimjan, ängsvädd, backnejlika, backsippa, bockrot, brudborste, darrgräs, jungfrulin, smörboll, fältvädd och rödkämpar. På betesmarken öster om vägen finns ett några mindre åsar med fornlämningar och hävdgynnad flora. Här växer enstaka björk, tall, gran och en. Marken är välhävdad och även här svagt till tydligt kvävepåverkad i större delen av betesmarken. Vegetationen domineras av rödvenäng och här finns även inslag av kalkgräsmark. Vid inventeringen i juni 2002 noterades rikligt med brudbröd, fältvädd, bockrot, ängshavre, samt ringa mängder av baktimjan, ängsvädd, darrgräs, gullviva, jungfrulin, prästkrage, ögontröst, arter och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Gamla hagmarksträd bör bevaras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686043)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A41-MKH, 670-KXZ)

7363-06 Betesmarker vid Väberga

Yta: 7,6 ha **Ekonomisk karta:** 07363 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BKZ

Fastigheter: Väberga 2:6, 2:11, 2:12

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fossil åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Norra Åsarp vid Väberga ligger tre betesmarker. Nordöst om Lillåsen nära vägen till Trädet ligger en igenväxande enbuskmark, där det också växer asp, björk och gran. I hagen finns såväl öppna partier som halvöppna till slutna partier. Marken är i huvudsak frisk och svagt kvävepåverkad i knappt halva hagen. Den betades tidigare av nötkreatur, men är numera ohävdad och delvis invaderad av lentåtel. Floran rätt artfattig, men det finns ytor med fin flora. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med ängsvädd, måttligt med ängshavre, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, bockrot, darrgräs och svinrot. Norr om gården Slättåkra ligger en kulle som till större delen är planterat med gran. I buskskiktet finns det en. Marken betades tidigare av får, men är numera ohävdad och igenväxande. Floran är därför rätt artfattig och domineras av fårsvingel, kruståtel, knippfryle. Det finns dock gläntor och öppna partier med rester av en hävdgynnad flora som knägräs, stagg, bockrot enstaka kattfot. I sydöstra delen finns en torrbacke där det bland annat växer blodnäva och ängshavre. Vid inventeringen 2002 bedömdes marken vara värd att restaurera pga floravärden. Söder om Hagen ligger en stenbunden öppen betesmark som med enstaka trädungar med björk och tall. Buskskiktet utgörs av en. I norra delen finns en fornlämning. Marken är huvudsakligen frisk, med inslag av hedartad vegetation. Marken hävdas ganska väl genom bete. En mindre yta är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vegetationen är också påverkad av beskuggning, tidigare igenväxning och röjgödsling. Floran är artfattig men i de öppna delarna finns naturlig gräsmark med hävdgynnade arter. I fältskiktet finns bland annat måttligt med stagg, samt ringa mängder av baktimjan, ringa blåsuga, kattfot, knägräs och prästkrage.

Naturvärde: 3

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 112-VGM)

7363-09 Betesmark nordöst om Tovagården

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Norra Åsarp Värden: BZ

Fastigheter: Väberga 1:3

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

Rödlistade arter

Beskrivning

Nordöst om Tovagården i Väberga ligger en stenbunden betesmark som är glest bevuxen med björk och gran samt enstaka en. Vegetationen är frisk till fuktig. Betesmarken hävdas ganska väl genom sambete med närliggande vall. Större delen är svag till tydligt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2002 bedömdes floran var ganska trivial med ängsvädd och ringa mängder av backtimjan, bockrot, stagg och svinrot. Det fanns även rikligt med ohävdarter som hundkex och älggräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5EA-ULU)

7363-10 Betesmark norr om Lund

Yta: 5,6 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ

Fastigheter: Väberga 1:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, stensträng, fornminne

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om gården Lund i Väberga ligger en större öppen betesmark, där det växer enstaka rönn, asp och gran samt ett värdefullt hagmarksträd av rönn. I hagen finns det gott om odlingspår som stenmurar, en terrasskant, en stensträng samt rikligt med odlingsrösen. Större delen av marken är kultiverad och även svagt till tydligt påverkad av gödsling. Det finns dock ett mindre inslag av artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Hävden är god men fläckvisa ytor är invaderade av bergör. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades ett fåtal hävdgynnade arter främst på rösena. Det fanns bland annat brudbröd, hållveronika, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, bockrot, prästkrage och ängshavre.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Gamla hagmarksträd bör bevaras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FC4-QJD)

7363-11 Grusåsar norr om Solberga

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Solberga Värden: BGKLVZ

Fastigheter: Solberga 3:1&5:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, vägbank

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger norr om Solberga på östra sidan om vägen mellan Solberga och Åsarp. Det utgörs av ett flertal grusåsar som sträcker sig i nordsydlig riktning. De lösa jordlagren har till stor del transporterats av inlandsisen från Falbygden och har ett högt kalkinnehåll, vilket har lett till att en artrik och unik flora har utvecklats. Förutom botaniska och geovetenskapliga värden rymmer detta stråk även stora kulturhistoriska värden med ett av länets tätaste fornlämningsbestånd. Vid ängs- och betesmarksinventeringen noterades tretton värdefulla hagmarksträd av björk, ek och asp. Marken är stenig och här finns gott om odlingsrösen. Halva området utgörs av kultiverad fodermark som är tydligt påverkad av gödsling. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, samt kalkgräsmarker på åsen som ligger utmed vägen norr om Stommen. Hävden är genomgående ganska god i området. Det finns rester efter risvältor och avverkningsavfall i området. Markfloran är påverkad av röjgödsling och beskuggning. Fläckvis finns dock fin flora. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med ängshavre, ängsvädd, prästkrage och brudbröd, måttligt med rödkämpar, brudborste, småfingerört, bockrot, fältväd och trollsmultron, samt ringa mängder av backtimjan, slåttergubbe, backsippa, darrgräs, gullviva, hirsstarr, jungfrulin, knägräs, kärrsälting, smörbollar, svinrot, gökblomster och sommarfibbla. Delar av området är invaderat av ohävdarter som berggrö. Längst norrut finns en blandlövhage av ek-lindtyp. Området innefattar blandlövhagar på två långsträckta höjder som hålls välbetade av nötkreatur. I norra änden rinner en bäck tvärs genom objektet och längs denna har det bildats en ung klibbalskog. Enstaka odlingsrösen och stenmurar finns i området. Trädskiktet är halvglest och domineras av medelgrov asp och björk med ett relativt stort inslag med medelgrov ek. I asparna finns några bohål. Enstaka ask, rönn, sälg, gran och tall finns också utspritt i området. Längs bäcken i områdets norra änden finns det ung klibbal. Buskskiktet är glest och utgörs av enbuskar och vide samt en syren som har spritt sig in från någon trädgård. Det finns endast en liten mängd död ved i objektet. I sydvända slänter har det bildats sandblottor som är viktiga element för bland annat insekter och i sanden fanns det rikligt med utgrävda bon. Det variationsrika trädskiktet tillför hagarna ett högre naturvärde. Området är också estetiskt tilltalande. Längre söderut blir markerna öppnare med spridda träd och buskar. Utöver ovan nämnda trädarter finns även fågelbär, oxel, vildapel och hägg. Åsen som ligger utmed vägen norr om Stommen ingår i nätverket Natura 2000. Området består av en betad torräng på en ås av kalkrikt grus. Betesmarken har en artrik torrängsflora karakteriserad av arter som ängshavre, brudbröd, fältväd, backsippa, gullviva och trollsmultron. Røjningar av träd och buskar har utförts och åsen täcks nu har nu ett glest träd- och buskskikt. På häradskartan från slutet av 1800-talet är delar av området åker, men större delen är slåtteräng. Denna torräng ingår i en större betesmark men är avstängslad för sent betespåsläpp. Områdets värden är beroende av att även de omkringliggande betesmarkerna behåller sin hävd och artsammansättning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Målet i bevarandeplanen för Natura 2000-området är att arealen kalkgräsmarker ska bibehållas och att arterna som är knutna till denna miljö ska ha livskraftiga populationer. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: En mindre del av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686045)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 945-QVM)

Lindholm, M 2005: Lövsskogar i Falköpings kommun (nr 183)

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Solberga SE0540266

7363-12 Ekhagar och blandlövhagar väster om Solberga

Yta: 8,6 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Solberga Värden: BKL VZ

Fastigheter: Solberga 4:2&7:7

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, torplämning

Rik kryptogamflora, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Solberga finns en större ekhage som enligt lövskogsinventeringen bedöms vara en av de finare kring Solberga. I området finns rikligt med odlingsrösen samt enstaka stenmurar. I norra delen finns en välhävdad ekhage på en liten höjd som är biotopskyddad. Trädskiktet här är slutet utan att vara tätt och består huvudsakligen av ekar med varierande ålder. Mycket grova ekar saknas dock i objektet. Södra delen av ekhagen är ohävdad och här bildar ekarna ett slutet trädskikt tillsammans med en ung generation björk, sälg, rönn och

videbuskar. I ekhagarna finns en rik kryptogamflora. På flera gamla ekar finns rikligt med spiklavar. Bland signalarter förekommer grå vartlav *Acrocordia gemmata* och korallav *Sphaerophorus globosus* allmänt i området. Det finns rikligt med rostfläck *Arthonia vinosa* och fällmossa *Antitrichia curtispindula*. Söder om vägen finns en välhävdad blandlövhage med ask och alm. Däremellan finns ett område med äldre ädellövträd som håller på att växa igen med en yngre generation trivallövträd. Väster om Bockagården på norra sidan av vägen ligger en stenbunden blandlövhage där det finns rikligt med odlingsspår. I trädsiktet finns ask, asp, tall, vildapel och en. I hagen finns såväl öppna parter, som halvöppna till slutna partier. Vegetationen är i huvudsak frisk, med inslag av torrängar. Marken är välhävdad och ganska tydligt påverkad av gödsling i större delen av området. Markfloran är också påverkad av beskuggning och är därför artfattig. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som måttligt med ängsvädd, samt ringa mängder av backtimjan, svinrot, ängshavre och brudbröd. Bland ohävdarter fanns berggrör, samt ringa mängder av brännässla och hundkex. Söder om vägen finns ytterligare en blandlövhage med ask, björk, rönn och hagtorn. Trädsiktet är halvöppet till slutet i större delen av hagen men det finns även öppna partier. Vegetationen domineras av friskängar med inslag av fuktängar. Marken är stenig och hävdas svagt genom bete. Så gott som hela hagen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är påverkad av beskuggning och röjgödsling. Det finns endast fläckvisa ytor med fin flora. I fältsiktet finns måttligt med backtimjan, ängsvädd, smörboll, brudbröd och prästkrage, samt ringa mängder av bockrot, kattfot och stagg.

Naturvärde: 2

Denna ekhage bedöms vara en av de finare kring Solberga. Ekmiljöerna bedöms ha både höga naturvärden och höga värden för landskapsbilden.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Ekhagarna omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i blandlövhagen söder om vägen. Delar av området bör restaureras och få lämplig skötsel. Grova ekar bör friställas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686045)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8A0-RPJ, D60-HNP)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 180)

7363-13 Ekhage sydväst om Solberga

Yta: 5,1 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Solberga Värden: BKLZ

Fastigheter: Solberga 7:7 & 15:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

Beskrivning

Cirka 700 m sydväst om Solberga kyrka ligger ett område med flera fornlämningar. Det utgörs av en ekhage samt en öppen betesmark. Markerna är steniga och här finns stenmurar och rikligt med odlingsrösen. Öster och norr om ekhagen finns trädlösa betesmarker och i väster och söder vidtar sluten skogsmark. Ekhagen betas och betestrycket är överlag bra. Trädsiktet består till största delen av ekar med en diameter 40-60 cm. Ekarna är i god kondition och har stora kronor, men de är ej så gamla att det har bildats grov sprickbark. Ekarna är relativt friställda och har goda möjligheter till att bli mycket gamla och då också mer värdefulla som substrat åt bland annat epifyter. På ekarna finns enstaka rostfläck *Arthonia vinosa* och fällmossa *Antitrichia curtispindula*. Övriga trädslag i området är björk, asp, rönn och tall. Det finns fem värdefulla hagmarksträd av ek och asp. Busksiktet är svagt utvecklat och utgörs av bland annat en. Vegetationen är huvudsakligen frisk och i nordvästra delen är vegetationen hedartad. Halva området är välhävdad och resterande del är svagt hävdad och invaderat av örnbräken. Större delen av området visar tydliga tecken på kvävepåverkan, som delvis beror på röjgödsling. Gräsmarksfloran är också påverkad av beskuggning, vilket gör att endast ohävdarter förekommer.

Naturvärde: 2

Området ligger i en liten trakt där det finns flera liknande ekhagar inom ett kort avstånd vilket gör att området bedöms ha högre värde än om det låg isolerat. Naturvärdena kommer utan tvivel att bli mycket höga om ekhagen får fortsätta sin utveckling. Värdena för landskapsbilden är höga. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ekhagen har under de senaste åren gallrats för att friställa ekarna och skapa en bättre betesmark. Fortsatt skötsel genom att friställa ekarna är nödvändig för att bevara värdena i ekhagen.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8CF-YLO)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 178)

7363-14 Ekhagar söder om Solberga

Yta: 9,6 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Solberga Värden: BKLZ
Fastigheter: Solberga 15:1 & 7:7
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Solberga ligger ett område som utgörs av både ekhagar och öppna betesmarker. Marken är stenbunden och det finns mycket rikligt med odlingsrösen i området samt en del fornminnen. Vegetationen är i huvudsak frisk med ett mindre inslag av fuktiga och torra partier. Hela området hävdas genom bete, men hävden är ganska svag. Marken är ganska tydligt påverkad av gödning i större delen av området. Annan negativ påverkan på vegetationen är beskuggning och långvarig svag hävd. I norra delen finns en ekhage med enstaka stenmurar och odlingsrösen. Trädsiktet domineras av ekar med en diameter kring 60 cm. Mycket grova ekar saknas i beståndet. Gallringar har utförts för att friställa ekarna, vilket skapar bra förutsättningar inför framtiden. En ihålig, grov ektorraka finns i beståndet. Övriga trädslag är oxel, björk och rönn. Busksiktet är glest och består av enstaka nypon, en och hallon. På ekarna finns enstaka rostfläck *Arthonia vinosa* och fällmossa *Antitrichia curtispindula*. Ekhagen betas och betestrycket är överlag bra. Markfloran är dock trivial. Längst söderut ligger ytterligare en ekhage där det fortfarande finns rester av en slätterängsflora. Här har både näbbstarr och majviva noterats (Andersson L 1990). De öppna delarna är beväxna med enstaka asp, björk, rönn, ek, oxel och vildapel. I busksiktet finns en och hallon. Det finns endast små ytor med hyfsad flora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en del hävdgynnade arter som rikligt med ängshavre, måttligt med brudbröd, ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, ängsvädd, backsippa, bockrot, darrgräs, smörbollar, stagg, svinrot och ögontröst. Bland ohävdarter finns berggräs, hundäxing samt ringa mängder av brännässla, hundkex och skräppor.

Naturvärde: 2

Området ligger i en liten trakt där det finns flera liknande ekhagar inom ett kort avstånd vilket gör att området bedöms ha högre värde än om det låg isolerat. Naturvärdena kommer att bli mycket höga om ekhagen får fortsätta sin utveckling. Värdena för landskapsbilden är höga. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Fortsatt skötsel genom att friställa ekarna är nödvändig för att bevara naturvärdena i ekhagarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686045)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 00C-KNZ)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 179)

7363-15 Blandlövhage vid Dränggården

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07363 Socken: Solberga Värden: BKZ
Fastigheter: Solberga 15:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, fornminne
Jätteekar

Beskrivning

Väster om Dränggården ligger en blandlövhage på frisk stenig mark. Trädsiktet är halvöppet till slutet och utgörs av ek och björk. Här finns två grova ekar. Marken hävdas väl genom bete, men är svagt till tydligt kvävepåverkad i större delen av hagen. Floran är kraftigt trivialiserad av beskuggning och vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast ringa mängder av brudbröd, skogsnäva och brännässlor.

Naturvärde: 4

Hagen är välhävdad, men hävdgynnade arter saknas.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är viktigt att de grova ekarna friställs.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 402-GFC)

7363-19 Barrsumpskog vid Skägga

Yta: 0,7 ha **Ekonomisk karta:** 07363 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BHZ

Fastigheter: Kippan 1:1, Odensberg 2:1

Kulturspår:

Barrsumpskog, rik kryptogamflora

Beskrivning

Liten våtmark med tall och glasbjörk. I öppna partier växer kärrspira, myrnavlingar och lågstarrarter. Laggpartier med gråviden och joster samt talrika vedsvampar och lavar. Kärrfibbla och blåmossa *Leucobryum glaucum* noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D6d52:1)

7363-20 Randskog vid Store Mosse

Yta: 3,4 ha **Ekonomisk karta:** 07363 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BHZ

Fastigheter: Öjelunda 2:7

Kulturspår:

Rik kryptogamflora, död ved

Beskrivning

Randskog med gran mellan åkermarkoch tallmosseskog. Fastighetsgräns med säreget vuxna granar. Rikligt med torrträd och lågor med vedsvampar. Blåmossa *Leucobryum glaucum*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och rikligt med gammelgranslav noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D6d51:1)

7363-21 Aspskog vid Store Mosse

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta:** 07373 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BKZ

Fastigheter: Åsarp S:

Kulturspår: torpruin

Grov asp, spärrgreniga träd, död ved

Beskrivning

Söder om Dörraholmen vid Store Mosse finns en nyckelbiotop som domineras av asp. I beståndet finns flera grova aspar med mycket vacker påväxt av mossor och lavar samt några spärrgreniga grova tallar med högt naturvärde. Det finns rikligt med döda träd, högstubbar och rikligt med lågor av gran i olika nedbrytningsstadier. Hänglavs förekomsten är rik. Krusig ulota *Ulotia crista* finns allmänt i biotopen, medan gammelgranslav *Lecanactis abietina* endast finns i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Förekomst av grov asp, spärrgreniga grova tallar samt rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6d54:1)

7364-01 Ekhagar vid gården Älekulla

Yta: 21,7 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKLVZ

Fastigheter: Älekulla 1:1

Kulturspår: vårdträd, odlingsrösen, stenmurar, torplämning

Jätteträd, grov asp, död ved, bäck, rödlistad arter

Beskrivning

I anslutning till gården Älekulla finns ett förhållandevis stort område med glesa till halvglesa ekhagar som betas av nötkreatur. Vid uppfarten till gården står även några få vårdträd och i kanten av området finns en liten ädellövplantering. Genom ekhagarna löper en bäck med en damm som bidrar till att öka variationen i området. Trädskiktet i ekhagarna domineras av medelgrov ek samt ett fåtal grova ekar. Det finns även ett mindre inslag av medelgrov björk, asp, rönn, sälg, fågelbär och gran. En del fågelbär, björkar och aspar är mycket grova och björkarna har även utvecklat en grov sprickbark. Längs bäcken finns också fuktiga miljöer med klibbal. Området har drabbats av ekdöd och en del ekar är döda eller döende vilket har skapat en del mycket grov död ved. Mycket av denna har rensats bort från hagen. I buskskiktet finns enstaka grova hasselbuskar och enar. Vid gården finns ett par mycket grova askar. Längs bäcken finns det rikligt med rutbålmossa *Conocephalum conicum*. Väster och söder om gården finns två områden som redovisades i ängs- och betesmarksinventeringen. I det västra växer fyra värdefulla hagmarksträd av asp och ek. Det finns fläckvis fin flora, men den är störd av beskuggning. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med brudborste, måttligt med ängsvädd och svinrot och lungört, samt ringa mängder av slåttergubbe, gullviva, hirsstarr, knägräs, smörbollor och brudbröd. Söder om gården finns kullar med fläckvis fin flora. Bland annat finns måttligt med knägräs och brudbröd, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, ängsvädd, bockrot, prästkrage och ängshavre.

Naturvärde: 2

Området är förhållandevis stort och det har även en bred åldersstruktur i trädskiktet med en del äldre ek samt en i övrigt rik trädslagsblandning som gör att värdet som lövskogsobjekt är högt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör ett hot mot naturvärdena. Fortsatt bete gynnar naturvärdena. Död ved bör lämnas kvar i hagen.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesdriften bör fortsätta. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 207)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1DE-ONQ, 2FB-KHK)

7364-02 Bäckdråg vid Stenaberget

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BHVZ

Fastigheter: Stenaberget 2:1

Kulturspår:

Död ved, rik kryptogamflora, bäck

Beskrivning

Sydost om Stenabergets tallmosseskog finns ett fint fuktstråk med svagt rörligt markvatten. Det utgörs av en bäck som omges av videsnår. I området finns ett stort inslag av senvuxna träd samt riklig förekomst av hänglavar. Ett flertal lövträd står på socklar och vissa träd har ett bukettformigt växtsätt. Det finns rikligt med högstubbar och granlågor i olika nedbrytningsstadier. Både fält- och bottenskiktet är artrikt. I fältskiktet finns en hel del kärrfibbla och lite ormbär. Blåmossa *Leucobryum glaucum*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* finns allmänt i området, medan gammelgranslav *Lecanactis abietina* finns i rikliga mängder.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Bäckdråg med riklig förekomst av senvuxna träd, död ved och artrikt fält- och bottenskikt ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder. Vid avverkning i anslutning till området bör en kantzon av underväxt och småträd sparas.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6e02:1)

7364-03 Betesmarker vid Stenaberget

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ

Fastigheter: Stenaberget 1:4&2:1

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, stensträngar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark

Beskrivning

Det södra delområdet är en oerhört stenig-blockig betesfälla med spridda björkar, granar och enbuskar. Större delen av marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är tuvig och hävden är ganska svag. På tuvor och runt stenar finns en del naturlig vegetation. För övrigt visar floran tecken på kvävepåverkan och är rätt artfattig. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en del hävdgynnade arter som rikligt med stagg, hirsstarr, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, knägräs och smörbollor. Det mellersta delområdet är en öppen stenig betesmark med enstaka björk, som till stor del är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Övriga delar utgörs av kultiverad fodermark. Avverkning har nyligen utförts och marken är ganska välhävdad, men är delvis invaderad av älggräs. En mindre yta är svagt påverkad av röjgödsling. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades måttligt med brudborste och hirsstarr, samt ringa mängder av smörbollor, stagg, svinrot och gökblomster. Det norra delområdet är en öppen stenig ogödslad betesmark. Även denna är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr, med inslag av artrika stagg-gräsmarker. Hävden är svag och i det artfattiga fältskiktet finns rikligt med tågarter, stagg, samt ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det norra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686063)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 007-VGH, C3D-YEF, D41-PIC)

7364-04 Klubbaskog vid Ekeberga blomstergård

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BHKLVZ

Fastigheter: Ekeberga 1:3

Kulturspår: kvarn

Klubbaskog, å, död ved

Beskrivning

Ekeberga blomstergård ligger vid Ätrands strand, strax sydöst om samhället Åsarp. Detta är ett turistmål för den som vill besöka ett naturskönt område där det finns en artrik variation av både odlade och vilda växter. Själva blomstergården är egentligen en trädgård men den har vävts in i omkringliggande marker med kvarnbyggnader, forsande och lövrika åmiljöer samt små kärrmiljöer. Utanför blomstergården och längs Ätrands strand finns ett slutet trädskikt av framför allt medelgrova klibbal och ask med ett mindre inslag av björk, lönn och gran. Andelen gamla träd är låg. Buskskiktet är ganska glest och undervegetationen utgörs istället av enstaka trädföringring. Lågor av klibbal och gran finns längs ån. Ovanför dammen finns ett område med stillastående vatten där det har utvecklats ett kärr med ett glest buskskikt med enstaka videbuskar. På översilade stenar längs Ätran finns det relativt gott om rutbålmossa *Conocephalum conicum*. Längs ån finns också Jungfru Marie nycklar, nattviol och en av kommunens få förekomster av hampflockel enligt markägaren.

Naturvärde: 2

Området ligger längs en del av Ätran som har en kalkrik jordmån vilket har bland annat skapat lundlika miljöer med inslag av lite mer krävande arter. Naturvärdena bedöms vara höga och det är viktigt att de lövrika delarna kring Ätran bibehålls. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 201)

7364-05 Gransumpskog vid Osbäcken vid Ätran

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BHVZ

Fastigheter: Öjelunda 2;5&2:7

Kulturspår:

Gransumpskog, död ved, rik kryptogamflora, bäck, källor

Beskrivning

Vid Osbäcken finns en källpåverkad gransumpskog med mycket vindfällda träd. Sippervattenstråk löper genom området med rika mossfällar. Död ved finns i rikliga mängder i form av rotvältor, högstubbar och granlågor i olika nedbrytningsstadier med talrika vedsvampar. Gammelgranslav *Lecanactis abietina*, vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* finns allmänt i området, medan långfliksmossa *Nowellia curvifolia* endast finns i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Sippervattenstråk med riklig förekomst av död ved och rik kryptogamflora ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6e01:1)

7364-06 Mader vid Osbäcken vid Ätran

Yta: 5,4 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BHLVZ

Fastigheter: Öjelunda 2:5&2:7

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, å, mader

Beskrivning

Vid Osbäcken på västra stranden av Ätran finns stora fina starrmader som är öppna med enstaka träd och trädjungar. I trädskiktet finns björk, klibbal, gran och tall. Vide finns i buskskiktet. Vegetationen domineras av flaskstarr och är ganska artfattig med en del ruggar av pors. Av intressanta arter i de våta partierna märks

kärrspira. Upp mot fastmarken tar gräs-lågstarr-ängar vid. Den östra delen utgörs av fuktängar med blååtätel eller starr, medan den västra utgörs av rikkärr. Den norra delen är ohävdad sedan länge. Markerna är ogödslade, men är påverkade av långvarig svag hävd eller ohävd. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en del hävdgynnade arter som ängsvädd, hirsstarr, slätterblomma, ängsnycklar, ängsruta och nålstarr, samt ringa mängder av darrgräs och ängstarr. När ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1989 var de nordvästra delarna ohävdade. Då noterades även ormröt, klasefibbla och ängsbräsma.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är mycket angeläget att beteshävderna återupptas snarast.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686053)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EF1-LOA)

7364-07 Betesmarker vid Grönelid

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BGKZ

Fastigheter: Öjelunda 2:5

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, torpmiljö

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Grönelid är ett litet ställe som ligger nordost om de stora mossodlingarna norr om Solberga. Väster om Grönelid löper en mindre igenväxande grusås fram som täcks av tall. Det finns även inslag av björk, asp och gran, samt ett värdefullt hagmarksträd av oxel. En och hallon finns i buskskiktet. Vegetationen är i huvudsak torr och i delar av den östra sluttningen finns kalkgräsmark. Marken är ogödslad, men markfloran är påverkad av igenväxning och långvarig ohävd. Trots ohävderna fanns det vid inventeringen i augusti 2002 en del hävdgynnade arter som rikligt med ängshavre och brudbröd, darrgräs, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, bockrot, knägräs, prästkrage, smörbollor och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Åsen bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686053)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AE5-SNI)

7364-08 Betesmark vid Bredabacken

Yta: 3,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BKZ

Fastigheter: Solberga 5:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenvägar, husgrund, torpmiljö

4030 Torr hed, 6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Inte långt från Ätran, söder om Fingerkvarn, inne i skogen ligger en kuperad artfattig betesmark. Marken är stenig och hyser rikligt med små rösen. Det finns en gammal täkt i området. Betesmarken är delvis nyrestaurerad och hävderna är goda. I trädskiktet finns enstaka björk, ask, tall, samt ett värdefullt hagmarksträd av asp. Enebuskar och hallon finns i buskskiktet. Vegetationen domineras av friskängar. I betesmarken finns partier med torr hed och en mindre yta utgörs av fuktängar med blååtätel eller starr. I de centrala delarna finns kultiverad fodermark. En mindre yta är svagt kvävepåverkad och vegetationen är även påverkad av tidigare beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades knägräs samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, slättergubbe, hirsstarr, stagg och ängshavre.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686055)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BB6-SRO)

7364-09 Betesmark vid Fingerkvarn

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BKLVZ

Fastigheter: Öjelunda 2:7&7:2

Kulturspår: kvarnmiljö

Å, mader

Beskrivning

Fingerkvarn ligger vid Ätran. Mot öster höjer sig terrängen ganska kraftigt och övergår så småningom i skogsmark. Längs Ätran finns mader som tidigare betades av får men som numera är ohävdade. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden och värden knutna till vattenmiljöerna. Maderna är artfattiga och vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast lite hirsstarr och ängsruta. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades ganska mycket knagglestarr, hirsstarr och brudborste.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686052)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E04-JIT)

7364-10 Lövrika åmiljöer kring Träbena och Baggekvarn

Yta: 7,3 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BVZ

Fastigheter: Solberga 5:1&8:1&12:1, Träbena 1:1, Kvarnaskogen 1:9

Kulturspår:

Klibbalskog, å

Beskrivning

Vid Baggekvarn och nedströms mot Träbena delar Ätran upp sig i flera mindre fåror och det bildas en miljö fylld av mindre forsar, holmar och översilningsmarker. Den dominerande skogstypen är klibbalskog av översilningstyp men inslaget av ask är ställvis mycket stort. Delar av området är tillgängligt för betande nötkreatur. Trädskiktet består huvudsakligen av medelgrovt klibbal och ask med ett mindre inslag av lönn och gran. Påtagligt för området är dock att den äldre generationens träd saknas. Detta gör också att mängden död ved är förhållandevis låg. Buskskiktet är dåligt utvecklad men enstaka vide finns längs ån. På holmar och längs åstranden finns spridda bestånd med den sällsynta safsan. Kärrfibbla växer spritt på blöt mark med stillastående vatten. På en klibbalstubbe fanns det även lackticka *Ganoderma lucidum* som anses indikera höga naturvärden.

Naturvärde: 2

Förutom att det finns skyddsvärda bestånd med safsa i området så finns det förmodligen höga limniska värden i dessa strömmar. I takt med att trädskiktet blir allt äldre kommer också dess egenvärde att förstärkas.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 193)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7364-11 Betesmarker vid Träbena

Yta: 4,5 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värdet: BKLVZ
Fastigheter: Solberga 5:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, torplämning
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Träbena mellan vägen och Ätran ligger en till stora delar fuktig öppen betesmark som är ganska svagt hävdad. Längst norrut mot Ätran är dock trädsiktet slutet. I trädsiktet finns klibbal, asp, björk, gran och vildapel. Enbuskar och krypvide finns även. Halva området utgörs av kultiverad fodermark. Betesmarken är artrik fuktängar med blåtåtel eller starr, med inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Betesmarken är artrik och har delvis mycket fin flora. Floran är finast i de allra fuktigaste partierna intill en våt svacka. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1989 växte där tusentals ormröt, ganska mycket krypvide, gökblomster och hirsstarr. Ner mot Ätran blir marken friskare och är stenig-tuvig. De fina ytorna i norra delen är till stor del kraftigt igenväxande. Marken är påverkad av röjgödsling och kvarlämnat avverkningsavfall, men markfloran visar inga tecken på gödsling. Det finns ett nyrensat dike i en fin fuktäng. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med stagg och brudborste, måttligt med ormröt, prästkrage, smörboll, blåsuga, hirsstarr, knägräs och ängshavre, samt ringa mängder av backtimjan, slättegubbe, ängsvädd, darrgräs, klasefibbla, kärrsälting, svinrot, brudbröd, gökblomster, rödkämpar och veketåg/knapptåg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1989 noterades även revfibbla, gökärt, nattviol, atlantmaskros, samt mindre mängder av kattfot på tuvorna.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686057)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B02-GRX)

7364-12 Strandskog öster om Baggekvärn

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värdet: BHVZ
Fastigheter: Solberga 8:1
Kulturspår:
Strandskog, å

Beskrivning

Öster om Baggekvärn i anslutning till Ätran finns en betespåverkad lövstrandskog. Fältsiktet är artrikt med smörboll, liljekonvalj, kärrfibbla och bäckbräsma. Det finns även sparsamt med brudborste och ormbär. Porellor *Porella spp.* och fällmossa *Antitrichia curtipendula* finns allmänt i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Betespåverkad lövstrandskog med artrikt fältsikt ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6e06:1)

7364-13 Betesmarker vid Åsarps-Boda

Yta: 5,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värdet: BKZ

Fastigheter: Åsarps-Boda 2:1**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar****6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, jätteträd, rödlistade arter****Beskrivning**

Boda är en liten by i ett flackt landskap i skogsbygderna i gränstrakterna mellan Vistorps och Norra Åsarps socknar. Vid Mellangården finns flacka steniga betesmarker. I det västra delområdet omväxlar öppna partier med halvöppna till slutna partier. Den södra delen är en gles tallhagmark med enstaka enar och granar, medan den norra delen är öppnare och stenigare med större lövinslag. Trädskiktet är varierat med björk, asp, ask, ek, klibbal, rönn, tall och gran. I hagen finns tolv värdefulla hagmarksträd av ask, asp och ek. Halva delområdet utgörs av kultiverad fodermark och är även ganska tydligt påverkat av gödsling. Det finns även inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr och en mindre yta med artrika stagg-gräsmarker. Hävden är god, men markfloran är trivialiserad av beskuggning. Det finns dock delvis fin flora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med stagg och hirsstarr, slättegubbe, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, darrgräs, klasefibbla, knägräs, kärrsälting, ormröt, svinrot, gökblomster och ringa mängder av Jungfru Marie nycklar. Vegetationen är genomgående en rätt fin rödvenäng med inslag av atlantmaskros, luddhavre och sumpmåra. Det östra delområdet är en svagt hävdad artfattig björkhage med halvöppet till slutet trädsikt. I buskskiktet märks framför allt en. I hagen finns inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr och artrika stagg-gräsmarker. Marken är fuktig, tuvig-stenig och vegetationen är hedartad. Tuvorna består bland annat av fin rödvenhed med odon, ljun, lingon samt rikligt med stagg. Delar av hagen svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är även påverkad av beskuggning. I fältskiktet noterades rikligt med stagg, bergrör, veketåg/knapptåg, samt ringa mängder av hirsstarr, knägräs och älggräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns även rikligt av slättegubbe, jungfrulin, ängsvädd och svinrot.

Naturvärde: 2

Välhävdade, oödslade marker med bitvis fin rödvenhed ger mycket högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det östra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686064)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1CE-DQS, FD6-LJV)

7364-14 Mader och skogsbete vid Åsarps-Boda**Yta: 17,6 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp****Värden: BHLVZ****Fastigheter: Åsarps-Boda 2:1, Solberga 8:1****Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar****9070 Trädklädd betesmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, å, mader****Beskrivning**

Längs Åtran vid Åsarps-Boda finns fina mader som till stor del är klassade som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även inslag av rikkärr. Större delen av området är mycket svagt hävdad eller helt ohävdad. En mindre yta i väster är mycket välbetad. Björk, klibbal, gran och tall finns i trädskiktet. I buskskiktet finns vide. Området är delvis igenväxt och påverkat av långvarig svag hävd. Ingen påverkan av gödsling förekommer. Vid inventeringen i augusti 2003 fanns rikligt med ängsvädd och ängsvädd, pors, trådstarr, hundstarr, gräsull, blåtåtel och hirsstarr, samt ringa mängder av kärrsälting, stagg och ängsnycklar. I anslutning till maderna finns ett mycket fint exempel på skogsbete med örtrikt fältskikt. Granföryngringen är kraftig. Utöver gran finns även björk, asp och tall, samt tre värdefulla hagmarksträd av asp. Det finns luckor med ljusträd, men stora delar av trädskiktet är för tätt. Det finns stigar i området samt en stensträng i östra delen. Området är klassat som trädklädda betesmarker och bär ganska tydlig betesprägel. Marken är stenig och helt opåverkad av gödsling. Bland hävdgynnade arter märks stagg, ringa mängder av slättegubbe, brudborste, smörbollar och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området. Granföryngringen bör hållas efter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686064)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 040-IDY, 178-LQH)

7364-15 Betesmarker öster om Baggekvärn

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BVZ

Fastigheter: Solberga 8:1

Kulturspår:

Å, mader

Beskrivning

Öster om Baggekvärn, utmed Ätran, finns delvis igenvuxna mader med högstarräng och sumpkärr. Dessa är dock inte i klass med de på andra sidan, vid Kroken. Betesdjur finns i fällan, men betesprägel saknas. I samma fälla, intill objektet finns ett betad barrskogen som till delvis har skogsbeteskaraktär. Det finns fläckvisa ytor med lågstarräng med lite hirsstarr, ängsvädd och stagg. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga värden knutna till floran och vattenmiljöerna.

Naturvärde: 3

Vackra betade fuktiga marker är områdets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Maderna bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686057)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7A1-DUD)

7364-16 Betesmarker vid Skansebo och Kroken

Yta: 22 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Fivlered Värden: BHKLVZ

Fastigheter: Kroken 1:2&1:3, Skansebo 1:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, husgrund, jordkällare

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, 6230 Artrik stagg-gräsmark, å, mader

Beskrivning

Mellan Ätran och Kroken finns ett stort ganska flackt område som är väldigt variationsrikt. Markerna utgörs av mader vid ån, fuktängar och tallskog i de centrala delarna. Stora delar av området har slutet träd- och buskskikt, men är ändå tydligt betespräglad. Vissa trädklädda delar väster om Kroken skulle kunna klassas som skogsbete. I trädskiktet finns björk, ask, klibbal, ek, gran och tall. Det finns även sex hamlade askar och ett värdefullt hagmarksträd av ek i området. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Större delen av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även inslag av torr hed och artrika stagg-gräsmarker. Största delen av de betade öppna markerna är antingen gamla åkrar eller visar spår av beteskultivering. Marken visar dock inga spår av konstgödsling, men markfloran är påverkad av beskuggning. Det finns dock fläckvisa ytor med artrik flora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en hel del hävdgynnade arter som rikligt med ängsvädd, knägräs, hirsstarr och stagg, måttligt med slättergubbe, slätterblomma, kärrsälting, ängsruta och borsttåg. Darrgräs, jungfrulin, prästkrage, smörboll, svinrot och gökblomster förekom endast i ringa mängder. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1989 fanns i den södra delen på ömse sidor av vägen friskängar med lite kattfot, ormrot, gökärt och slättergubbe.

Naturvärde: 3

Starrmaderna utmed Ätran är en av de större utmed åns sträckning i länet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt hävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686050)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3B2-PGO, 7F8-WIO)

7364-17 Lövsumpskogar vid Krokenfallen

Yta: 7,5 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Fivlered/Solberga Värden: BHVZ

Fastigheter: Rålkered 2:1, Solberga 4:3, Kroken 1:2

Kulturspår:

Klibbalskog, å

Beskrivning

Området omfattar ett område längs Ätran där ån delas upp i flera mindre fåror och strömmandet ökar. Det finns gott om översilningsmarker och jordmånen är påtagligt kalkrik, vilket avspeglas i florán. Området domineras av klibbalskog på översilningsmark men även en björkdominerad del på fuktig till blöt mark ingår också. Delar av området är biotopskyddat. Förmodligen är det första generationens skog som står här idag och denna börjar snart närma sig självgallringsålder. Närmast ån och på översilningsmarkerna finns framför allt klibbal.

Vattenströmningen har lett till att klibbalarna ej har utvecklat socklar. Det finns även ett mindre inslag av relativt ung ask, lönn, björk och gran. I buskskiktet finns enstaka brakved, skogstry, vide och måbär. Klibbal, björk och gran har börjat producera död ved i form av lågor och stående träd. Idag är mängden död ved måttlig men den förväntas öka markant i framtiden. I nordvästra delen finns ett område med ung björkskog på blöt mark.

Fältskiktet är mycket artrikt och det är tätt mellan alla signalarter. I blöta partier växer bäckbräsma och på stenar och block finns det rutbålmossa *Conocephalum conicum*, kvarnbäckmossa *Hygrohypnum luridum* och kruskalkmossa *Tortella tortuosa*. Alla dessa mossor indikerar att det är basiska miljöer. På friskare mark övergår fältskiktet till att domineras av lundörtsvegetation med storrams, blåsippa, underviol, ormbär, skogsnycklar och lundelm. På lågor finns det allmänt med långfliksmossa *Nowellia curvifolia* samt även enstaka vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum*.

Naturvärde: 2

Området har generellt höga naturvärden som är kopplade till bäck- och källmiljöerna som på grund av den kalkrika jordmånen har gett upphov till en artrik flora. Området kommer att få högre naturvärden i takt med att träden blir allt äldre och börjar utveckla allt mer död ved. Den östra delen är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. **Skydd:** Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen. De delar som ligger söder om huvudfåran är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 192)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6e08:1)

7364-18 Bredemaden

Yta: 11,1 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BHLZ

Fastigheter: Solberga 3:1&4:1

Kulturspår:

Sumpkärr

Beskrivning

Vid Bredemaden finns ett topogent till svagt sluttande öppet kärr. Vegetationen utgörs av ett sumpkärr av högstarr-örttyp där det växer agnsäv. Området är svagt påverkat av dikning.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6E02)

7364-19 Barrsumpskog vid Bredemaden

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BHVZ

Fastigheter: Solberga 4:2

Kulturspår:

Barrsumpskog, spärrgreniga träd, död ved, bäck

Beskrivning

Väster om Bredemaden finns en nyckelbiotop med relativt opåverkad tallsumpskog och gransumpskog. Inslaget av senvuxna träd är stort och det finns några spärrgreniga grova tallar. En naturlig skogsbäck rinner i anslutning till området och det finns delvis stillastående vatten i biotopen. Det finns rikligt med lågor och en del rotvältor. Röd gul trumpetsvamp *Cantharellus lutescens* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* finns allmänt i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Förekomst av senvuxna träd, spärrgreniga grova tallar, samt rikligt med död ved ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6e04:1)

7364-20 Tallsumpskog vid Hultatorpet

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BHZ

Fastigheter: Solberga 4:2

Kulturspår:

Tallsumpskog, senvuxna träd, död ved

Beskrivning

Vid Hultatorpet finns en barrsumpskog som domineras av tall och klibbal som är klassad som nyckelbiotop. Inslaget av senvuxna träd är stort. Området är orört och hyser rikligt med död ved i form av lågor, döda träd och högstubbar. Oregelbundet liggande stammar bildar ett plockepin. Röd gul trumpetsvamp *Cantharellus lutescens* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* finns allmänt i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Förekomst av senvuxna träd, samt rikligt med död ved ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D6e05:1)

7364-21 Grusåsar norr om Kyrkängen

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Solberga Värden: BGKLZ

Fastigheter: Solberga 4:2&7:7, Kyrkängen 1:1,

Kulturspår: odlingsrösen, vägbank

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger mellan Solberga och Kyrkängen och utgörs av flera mindre delområden. Det norra delområdet är ett sedan länge ohävdad och igenväxande område som bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i augusti 2003. Det finns fläckvisa ytor med hedartad vegetation och kalkgräsmark där bland annat brudbröd, ängshavre och slättergubbe noterades. Den öppna åsslätten öster om Fivleredsvägen är till större delen svagt till tydligt påverkad av kväve och tramp från betesdjur. En mindre yta utgörs dock av kalkgräsmark där det finns fin flora. Hävden är svag, men det finns en del hävdgynnade arter som rikligt med brudbröd, måttligt med bockrot och ängshavre, samt ringa mängder av darrgräs, jungfrulin, prästkrage och vildlin. Den västra slätten utgörs mestadels av kultiverad mark som även är ganska tydligt kvävepåverkad. På slätten växer en och hallon. En mindre yta utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är svag och det finns endast fläckvisa ytor med hävdgynnade arter. I fältskiktet finns rikligt med prästkrage och brudbröd, ängshavre och ringa mängder av bockrot. Det södra delområdet är en ås som ligger strax norr om Kyrkängen. En stor del av åsslätterna utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och det finns även lite inslag av kalkgräsmark. Trädskiktet är halvöppet till slutet. Björk, ek, tall, vildapel och enebuskar växer på åsen. Hävden är god men delar är området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även störd av beskuggning. Åsslätterna har dock delvis fin flora. I fältskiktet finns rikligt med ängshavre och brudbröd, bockrot, svinrot, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, klasefibbla, knägräs och prästkrage.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen är klass 1 i ängs- och hagmarksinventeringen. Områdena präglas numera av ohävd eller svag hävd vilket sänker naturvärdet.

Bevarande: Utebliven och svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i det norra delområdet och intensifieras i de övriga delområdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686045)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 013-BDQ, 0D0-UGJ, FD1-RQB, 88C-MKH)

7364-22 Betesmark vid Rålkered

Yta: 3,2 ha **Ekonomisk karta: 07364** **Socken: Solberga** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Rålkered 2:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, småvatten

Beskrivning

Norr om Nannagården i den lilla byn Rålkered finns flacka steniga betesmarker som är mer eller mindre igenvuxna. Trädskiktet är halvöppet till slutet i större delen av hagen, men det finns även öppna partier. Marken är frisk till fuktig. Delar av betesmarken utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och en mindre yta utgörs av artrika stagg-gräsmarker. Hävden är svag och marken är invaderad av grenrör och älgräs. Marken är delvis svagt till tydligt kvävepåverkad och markfloran är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades ett fåtal hävdgynnade arter. Bland annat fanns rikligt med stagg, samt ringa mängder av hirsstarr och knägräs. Betesmarken var tidigare öppen, med starkt varierande flora. Redan då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1989 var igenväxningen av tall, gran, björk och enbuskar långt gången. Floran var trots detta mycket rik. Då fanns kalkpåverkade fuktängar med klasefibbla, loppstarr, tuvstarr, lundstarr och smörbollor. I nordändan fanns fuktiga hedartade fuktängar med en av kommunens rikligaste förekomster av granspira, samt rikligt med stagg, ljun, slättergubbe, Jungfru Marie nycklar och krypvide. Runt om i markerna fanns gott om jungfrulin, ormot, gökärt, svinrot, ängsvädd och kattfot.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett igenvuxet område där sentida ingrepp nästan saknas med mycket rik flora som måste anses vara högprioriterat när det gäller restaureringsåtgärder.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken är i akut behov av restaurering och förbättrad beteshävd.

Behov av dokumentation: En inventering av förekomst av granspira bör utföras för att se om den finns kvar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686056)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1CE-ZFH)

7364-23 Ulvamossen

Yta: 53 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Värden: BHZ
Fastigheter: Björkeskogen 1:1, Tostholmen 1:3
Kulturspår:
Mosse

Beskrivning

Ulvamossen är en plan till svagt välvd öppen mosse med delvis intakt laggzon. Mossen är svagt påverkad av dikning. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6E01)

7364-24 Betesmark vid Hägnet

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKZ
Fastigheter: Slättered 1:2
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, torpmiljö
4030 Torr hed

Beskrivning

Bakom det lilla stället Hägnen finns liten flack stenig enbuskmark som håller på att växa igen. Den betades tidigare av får men är numera ohävdad. I norra delen finns ett öppet parti, men för övrigt är träd- och buskskiktet halvöppet till slutet. Utöver en finns björk, asp, gran och tall. Nästan hela betesmarken är klassad som torr hed. Markfloran visar inga tecken på gödsling men är trivialiserad pga beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med knägräs och stagg, samt måttligt med slättergubbe, samt ringa mängder av örnbräken.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En kraftig röjning bör utföras i betesmarken och hävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686065)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5C2-PNH)

7364-25 Betesmark vid Lilla Boda

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ
Fastigheter: Tostholmen 1:3
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Lilla Boda finns ett före detta skogsbeta, som är delvis igenväxande. Björk, klibbal, gran och tall finns i trädskiktet. En finns i buskskiktet. Markerna vid Lilla Boda har även tidigare varit igenvuxna, men var nyröjda då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes. Den dominerande naturtypen är fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även inslag av artrika stagg-gräsmarker och torr hed. Marken är stenig och det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Marken är ögödslad men är lite påverkad av röjgödsling och kvarlämnat avverkningsavfall. Betesmarken är artfattig, men bedömdes vara en lämplig lokal för granspira. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med borsttåg, stagg, trådtåg, hundstarr, blåtåtel, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe och ögontröst.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och hävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686054)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CC8-KMZ)

7364-26 Betesmark vid Bränneberg

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKZ
Fastigheter: Mölneryd 1:6
Kulturspår: stenmurar, fägata, torplämning

Beskrivning

Vid Bränneberg finns ett ohävdad och igenväxande betesmark som är delvis granplanterad. Här finns två gamla gårdstomter med lönn och ask mm. Det finns även stenmurar och en fägata. I en enbuskmark i östra delen finns fläckvis rikligt med ängsvädd och ängshavre, samt lite prästkrage och bockrot. Området bedömdes vara värt att restaurera pga värden knutna till floran, träden och kulturmiljön vid inventeringen i september 2003.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ohävdad och igenväxande, med hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E96-YOS)

7364-27 Björkhagar vid Tostholmen

Yta: 6,6 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKZ
Fastigheter: Tortholmen 1:3
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Tostholmen utbreder sig stora mossodlingar. Dessa marker har en ganska artfattig kulturpåverkad markflora. Genomgående visar dock vegetationen inte upp några spår av gödsling i sen tid. Norr om gården finns en stor svagt hävdad björkhage i småkuperad till flack terräng. I mitten av hagen finns en större grandunge som ej ingår. Utöver björk finns även inslag av tall och en, samt fyra värdefulla hagmarksträd av ek. Det mesta av delområdet har tidigare haft ett ganska slutet trädskikt. Marken är grovblockig och frisk till fuktig. Några mindre ytor är klassade som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Markfloran är framför allt störd av beskuggning och långvarig svag hävd. En mindre yta är kvävepåverkad. Floran är i huvudsak ganska artfattig. Fläckvis finns dock ganska fin flora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med knägräs och stagg, samt ringa mängder av slåttergubbe, ängsvädd, bockrot, brudborste, ormrot, ängsskallra, svinrot, ängshavre och brudbröd. Sydöst om gården utefter vägen finns en björkhage på blockrik moränmark. Utöver björk finns även inslag av ek, gran, tall och en. Trädskiktet är halvöppet till slutet i större

delen av hagen. Hälften av hagen utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även inslag av fuktängar med blåttätel eller starr. Den dominerande vegetationstypen är rödvenäng. Hävden är ganska svag och markfloran är påverkad av beskuggning. En mindre yta är svagt till tydligt påverkad av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, stagg och knägräs, slåttergubbe, samt ringa mängder av hirsstarr, kärrsälting, ormrot, ängsskallra och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns ett område med äldre hackslåttsrester med slåtterfibbla, jungfrulin och rikligt med svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686062)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E71-CHY, EE9-DYU)

7364-28 Betesmarker vid Slättered

Yta: 27,3 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKLZ

Fastigheter: Slättered 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, husgrund

6410 Fuktäng med blåttätel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om gården Slättered finns en av kommunens största betade björkbestånd. I trädsiktet finns även inslag av gran och asp. Området är småkuperat och marken är stenig-blockig. Några mindre öppningar med torrare kullar finns i hagen men för övrigt är trädsiktet ganska slutet. Enligt den gamla ekonomiska kartan var detta delområde i sin helhet slåttermark i slutet av 1800-talet. Vegetationen utgörs av rished av blåbär-lingontyp. Markerna visar inga tecken på påverkan av gödsling. Markfloran är tydligt trivialiserat av ohävd och igenväxning. Fläckvis finns ytor med en del hävdgynnade arter som ängsvädd, stagg, slåttergubbe, hirsstarr, smörboll och brudborste. Delvis har området kvar sin karaktär som betesmark. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var betestrycket hårt. Även då var inslaget av skogsväxter pga beskuggning ganska stort. Området bedömdes vara en intressant lokal för mykorrhizasvampar. Norr om gården Slättered utbreder sig stort varierat område med betesmarker. Terrängen är böljande till småkullig med stora flackare ytor emellan. Öppna partier omväxlar med halvöppna till slutna partier. I trädsiktet finns björk, gran, asp, sälg och lönn. Det finns även inslag av enbuskmarker. Fyra värdefulla hagmarksträd av sälg och lönn finns i betesmarken. Marken är bitvis kraftigt stenig. Den stora öppna delen i norr är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Det finns inslag av fuktängar med blåttätel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Delar av området är välhävdade, men det finns även svagt hävdade partier och i sydvästra delen är marken helt ohävdade. Det finns fläckvis artrik flora. De finaste ytorna finns i nordöstra delen. För övrigt är markfloran trivialiserad av ohävd, igenväxning eller kvävepåverkan. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med stagg, hirsstarr och ängsvädd, måttligt med slåttergubbe, knägräs, ängshavre, nålstarr och loppstarr, samt ringa mängder av baktimjan, blåsuga, slåtterfibbla, bockrot, darrgräs, gullviva, jungfrulin, kärrsälting, ormrot, smörbollar, ögontröst, brudbröd och Jungfru Marie nycklar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även ormrot, tuvstarr och tätört på fuktängarna. Öster om vägen förbi Slättered finns en mindre öppen fälla i kuperad terräng. I trädsiktet finns enstaka björk, asp, oxel och sälg. En finns i busksiktet. Marken är delvis kultiverad och drygt halva delområdet är svagt till tydligt påverkad av gödsling. De centrala delarna är klassade som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. I delområdet finns både svagt hävdade och välhävdade partier. I fältsiktet finns rikligt med prästkrage, ängshavre och ängsvädd, måttligt med bockrot och knägräs, samt ringa mängder av baktimjan och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även stor blåklocka, smörbollar och darrgräs.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävdan bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686061)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 86E-KVB, C1D-RLE, DB0-HYH)

7364-29 Vårdträdsmiljöer vid Slättered

Yta: 3,8 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKZ

Fastigheter: Slättered 1:1

Kulturspår: allé, vårdträd

Jätteträd, hålträd, hamlade träd, rik epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Slättered är ett gammalt säteri som har anor från 1600-talet. Gården verkar vara i ett fint genuint skick och de lummiga ädellövmiljöerna kring denna betyder mycket för landskapsbilden. I området finns bland annat mycket gamla och fina askalléer, gårdsträd samt igenväxande hagmarksmiljöer med grova ädellövträd. Antalet gamla och grova ädellövträd i området är högt och många har dessutom gamla hamlingspå. Alléerna har ett mycket välutvecklat och gammalt trädsikt av hamlade grova till mycket grova askar och någon enstaka lönn. Många av träden skulle behöva återhamlas. Det sker regelbundna röjningar kring träden så de flesta står någorlunda ljusöppet men på några träd beskuggas stammarna av buskar. De flesta träd har dock en grov och hård sprickbark med en artrik kryptogamflora. Många av träden har dessutom uthackade bohål och diverse grenhål. Kring gården finns också andra typer av vårdträdsmiljöer med fler grova askar samt även grova ekar och björkar, aspar och någon enstaka poppel. Större delen av dessa marker slås eller klipps med gräsklippare. Norr om gården finns små områden med slutna igenväxningsmarker med grova almar. På de grova askarna i allén finns en artrik epifytflora med bland annat signalarterna gulvit blekspik *Sclerophora nivea*, grymig filtlav *Peltigera collina* och guldlocksossa *Homalothecium sericeum*. Tidigare har man även hittat liten blekspik *Sclerophora peronella*, sydlig blekspik *S. amabilis* och grymig dagglav *Physconia grisea* (Sundh 2001).

Naturvärde: 2

Området har höga naturvärden knutna till gamla ädellövträd, vilket bland annat motiveras av en skyddsvärd epifytflora med rödlistade arter. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Det finns inga direkta hot mot området men återhamling och naturvårdsgallringar kring en del träd vore önskvärt enligt lövskogsinventeringen.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 223)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

7364-30 Betesmarker i västra delen av Vistorp

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07364 Socken: Vistorp Värden: BKZ

Fastigheter: Vistorp 3:2&8:1&8:2

Kulturspår: fossil åker, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

I västra delen av Vistorps kyrkby ligger ett par gårdar med små rester efter ängsbruket. Väster om Brunngården finns en sluttande åkerholme som är ohävdad och igenvuxen som bedömdes vara restaurerbar pga floravärden vid inventeringen i augusti 2003. Av hävdgynnade arter finns kvar en del svinrot, ängsvädd, ängshavre, brudbröd och prästkrage. Nordöst om Stommen finns en flack ganska tät enbuskmark. Marken är stenig och fuktig till frisk. En del av enbuskarna är vackra men totalt sett står de för tätt för att markfloran ska kunna utvecklas. I trädsiktet finns björk, asp, fågelbär och gran. I den södra delen finns fuktängar med blåtåtel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker, samt ett mindre rikkärr. Den norra delen är öppen med någon trädunge

och mest triviala fuktängar. Markfloran är påverkad av igenväxning, beskuggning och långvarig svag hävd. En mindre yta är kvävepåverkad. Fläckvis finns dock fin flora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med ängsvädd, hirsstarr och stagg, nålstarr, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, slättergubbe, darrgräs, jungfrulin, knägräs, kärnsälting, ormrot, slätterblomma, smörbollar, svinrot, ängsstarr, gökblomster, Jungfru Marie nycklar, kärrknipprot och ängsnycklar. Källblekvide har tidigare noterats här (Arulf 1989). Nordväst om Stommen finns jämte vägen en öppen stenig betesfälla med enstaka björk, gran, tall och en. En skadad fornlämning finns i betesmarken. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Halva fällan är kultiverad och större delen av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Betestrycket är bra, men markfloran är påverkad av beskuggning. Floran är artfattig och i fältskiktet finns endast ringa mängder av hävgynnade arter som slättergubbe, ängsvädd, bockrot, knägräs, stagg, svinrot, ängshavre och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns även tjärblomster och kattfot.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas på åkerholmen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686060)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0B3-ZBO, A1D-RQN, F14-GBX)

7364-31 Betesmarker i östra delen av Vistorp

Yta: 8,4 ha **Ekonomisk karta:** 07364 **Socken:** Vistorp

Värden: BKZ

Fastigheter: Vistorp 1:11&3:6

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

I Vistorps kyrkby ligger en av Stommen-gårdarna i ett kraftigt kuperat kulligt landskap. Väster om Kyrkan finns en större betesmark som är öppen frånsett några kullar som är igenväxta med bland annat en. Björk, rönn, oxel och fågelbär finns i trädskiktet. Marken är stenbunden och hyser en mängd odlingsrösen. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men större delen av betesmarken är kultiverad och ganska tydligt påverkad av gödsling. Det finns både svagt hävdade och välhävdade partier. Hävdgynnad flora finns nästan bara i slänter och på rösena. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med backtimjan, ängsvädd, ängshavre, brudbröd, småfingerört, samt ringa mängder av slättergubbe, backsippa, bockrot, knägräs, prästkrage, stagg och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även flentimotej, mandelblom, tjärblomster och vörarv. Sydväst om byn ligger en fuktig artrik sänka som omges av åkermark. I västra delen finns en mindre slutet parti. För övrigt är området öppet med enstaka träd och buskar. Björk, gran, tall, en och vide finns i träd- och buskskiktet. Hela den centrala delen av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Fläckvis finns rikkärnsartade ytor, men mossfloran är artfattig. I den sydöstra och nordöstra delen är marken kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Området är även påverkat av beskuggning och långvarig svag hävd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 hade ett kraftigt dike nyigen dragits tvärs genom hela sänkan vilket har skadat markfloran kraftigt. Delvis är floran mycket fin och området kan bli ett toppobjekt efter en tids bättre hävd. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, darrgräs och hirsstarr, måttligt med ängsstarr, kärrknipprot, ängsnycklar, slankstarr, liten blåklocka, sommarfibbla och jordtistel. Det finns även ringa mängder av klasefibbla, kärnsälting, slätterblomma, ögontröst, smörbollar, stagg, svinrot, vildlin, ängshavre och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även majviva, rosettjungfrulin, ormrot och loppstarr. Även stor ögontröst har tidigare noterats i området (Arulf 1989).

Naturvärde: 3

Mindre ytor med mycket rik flora gör detta område värdefullt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686066)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 825-GAT, D2B-AFW)

7365-01 Björkhage vid Gunnarp

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värdet: BKZ
Fastigheter: Vistorp-Gunnarp 1:10
Kulturspår: fossil åker
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Gunnarp finns en välhävdat björkhage som är delvis igenväxt. Det finns fyra grova fina ekar och ett värdefullt hagmarksträd av asp i hagen. Vid inventeringen i juli 2003 var diken kraftigt nyrensade och dikesmassorna fanns kvar. Marken är fuktig till frisk, med ett mindre inslag av torr mark. Det finns en mindre yta som är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Större delen av området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Trädskiktet är mestadels slutet och markfloran är därför även trivialiserad av beskuggning. Bland hävdgynnade arter noterades endast ringa mängder av slåttergubbe, bockrot, prästkrage, stagg, svinrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686124)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8E7-WMV)

7365-02 Vistorps nya och gamla kyrkoplats

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värdet: BKLZ
Fastigheter: Vistorp 7:4&13:1
Kulturspår: vårdträd, hamlade träd
Grova ädellövträd, jätteträd, hålträd, mulm, rik epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av två närliggande och strukturellt lika områden vid den gamla och nya kyrkoplatsen. Här finns många gamla och grova vårdträd av framför allt ädellövträd som har en artrik epifytflora. Denna gynnas också av att omgivningarna består av öppna betesmarker som skapar goda ljusförhållanden och stoftpåverkan. Träden står främst uppradade längs kyrkogårdarnas yttergränser och bildar ett ganska glest trädskikt. De dominerade trädslagen är alm, ask och lönn och merparten av dessa är grova till mycket grova och har tydliga spår av tidigare hamling. En del av träden har håligheter in i stammen, något som är positivt för den biologiska mångfalden. Epifytfloran är ganska välutvecklad och artrik. Här finns t ex dagglavar *Physcia spp*, *Physconia spp*, orangelavar *Caloplaca spp*, kyrkogårdslav *Pleurosticta acetabulum*, brosklavar *Ramalina spp*, allélav *Anaptychia ciliaris*, lönnlav *Bacidia rubella* och mossorna allémossa *Leucodon sciuroides* och guldlocksmossa *Homalothecium sericeum*. Den rödlistade laven sydlig blekspik *Sclerophora amabilis* noterades med ett litet fynd.

Naturvärde: 2

Området innehåller många gamla och grova ädellövträd som har höga naturvärden. Deras ålder och läget med solljus och stoftpåverkan har skapat bra förutsättningar för den rika flora som finns på träden idag. De mulmrika håligheter som har börjat skapas är viktiga element för insekter, fåglar och fladdermöss.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hamlingen är en betydelsefull skötsel som bör fortgå enligt lövskogsinventeringen.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 246)

7365-03 Skåpelången

Yta: 142 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värden: BHZ
Fastigheter: -
Kulturspår:
Kärr, rikt fågelliv

Beskrivning

Skåpelången är ett myrkomplex som är relativt opåverkat. Området är dock lokalt påverkat av dikning och torvtäkt. Kärrret är mycket stort och har stora botaniska värden, med bland annat rik förekomst av vitstarr. Det blöta öppna kärrret med sina små fastmarksholmar i kombination med de stora öppna mossevidderna, ger området stor mångformighet och mycket stora naturvärden. Det finns även stora ornitologiska värden.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6F01)

7365-04 Betesmark vid Granbäcksbro

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värden: BGZ
Fastigheter: Granbäcksbro 1:1
Kulturspår:

Beskrivning

På en svagt utbildad drumlinbildning, söder om de uppodlade laggarna till Ormmyren, ligger Granbäcksbro. Mellan vägen och gården finns en ohävdad barrskogsbevuxet område. Det finns dock gläntor med staggräsmark, där det växer knägräs, borsttåg, ängsvädd, slättergubbe och hirsstarr. Vid gården finns en öppen artfattig yta. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden vid inventeringen i september 2003. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades granspira på en gammal fuktig åker vid gården.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686069)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A76-RMH)

7365-05 Betesmarker vid Kockgården

Yta: 6,4 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värden: BKZ
Fastigheter: Vistorp 2:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, husgrund
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, grov asp, hålträd

Beskrivning

Kockgården ligger ensamt öster om kyrkbyn och ingen bor längre permanent på gården. Norr och öster om gården utbreder sig en stor betesfälla som vid inventeringstillfället betades av ungnöt. Öster om gården, i slutningen ner mot gamla mossodlingar finns en björkhage med ganska slutet trädsikt. Hagen betas, men är igenvuxen. Träden är grova och består utöver björk också av gran och asp. Många av asparna har bohål och

några är grova. Större hackspett har noterats i området. Fältskiktet i norr präglas mycket av ormbunkar och skogsfråken men gräsytor med kruståtel och tuvtåtel finns i öppningar i de södra delarna. Fläckvis finns ytor med hedartad vegetation och fuktängar med blåtåtel eller starr. Bland hävdgynnade arter finns lite stagg, knägräs och slåttergubbe. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes området vara restaurerbart pga värden knutna till florans och trädskiktet. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har delområdet främst värde som lövskogsobjekt, men betet kan bidra till intressant mykorrhizasvampflora. Längre mot norr finns ett par rätt flacka välhävade betesmarker, som är öppna fränsett några skogsdungar. I trädskiktet finns björk, gran samt tre värdefulla hagmarksträd av asp. Marken är stenbunden och hyser rikligt med odlingsrösen. Här finns även en gammal husgrund. Området utgörs delvis av gammal åker och kultiverad betesmark. Drygt halva området är svagt till tydligt påverkat av gödning. Vegetationen är även påverkad av beskuggning. Delar av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även några mindre ytor som är klassade som artrika stagg-gräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns delvis mycket fin flora på staggräsmarkerna och fuktängarna. I fältskiktet finns rikligt med stagg, måttligt med slåttergubbe och hirsstarr, samt ringa mängder av slätterfibbla, ängsvädd, knägräs, orrmot, ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även svinrot, borsttåg och rikligt med slåttergubbe.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Björkhagen bör restaureras. Aspen bör dock sparas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686067)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 006-XRK, AEC-MXE)

7365-06 Ormmyren

Yta: 85,6 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värden: BHZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Ormmyren är ett myrkomplex som består av svagt välvda mossar, kärr och fastmarksholmar. Den östliga delen av mossen har ett öppet mosseplan som omges av kantskog. Delar av laggekärren är mycket välutbildade. Trots lokal påverkan av dikning av torvtäkt samt järnvägen är objektet ett av de mest ostörda i trakten. Områdets värden är dess representativitet, mångformigheten och den relativa orördheten.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D6F05)

7365-07 Björkhagar vid Nilsahemmet

Yta: 4,2 ha Ekonomisk karta: 07365 Socken: Vistorp Värden: BKZ

Fastigheter: Nilsahemmet 1:3

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Nilsahemmet ligger ganska isolerat i skogsmarkerna ner mot Ormmyren. Väster om vägen finns en flack stenig björkhage. Utöver björk finns ganska mycket tall och även inslag av gran och asp. Hagen är delvis nyrestaurerad

och det finns en del kvarlämnat avverkningsavfall. I de centrala delarna är trädsiktet halvöppet till slutet. För övrigt är hagen öppen med enstaka träd. Markerna är välhävda och en stor del av hagen är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns en fin lågstarräng som delvis utgörs av gamla mossodlingar. Endast en mindre yta är kvävepåverkad, men markfloran är påverkad av beskuggning pga tidigare igenväxning. Vid inventeringen i september 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som gökblomster, samt ringa mängder av hirsstarr, kärrsälting, ormröt och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns även smörboll, ängsskallra, slättergubbe och krypvide. Öster om vägen finns stenig betesmark en mycket välbetad lågstarräng. Området är öppet fransett ett slutet parti i södra delen. I trädsiktet finns björk, asp och gran. Nästan halva området utgörs av kultiverad fodermark och är tydligt påverkat av gödsling. En mindre del utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Betesmarken är delvis igenvuxen, men bedömdes vara värt att restaurera. Markfloran är påverkad av beskuggning och är mestadels ganska artfattig. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med slättergubbe och gökblomster, samt ringa mängder av blåsuga, darrgräs, knägräs och kärrsälting.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarkerna bör öppnas upp för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686068)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8B1-SUH, BFB-IZI)

7370-01 Skogsbete sydväst om Bryntesgården

Yta: 3 ha **Ekonomisk karta: 07370** **Socken: Jäla** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Kyrkarp 3:1

Kulturspår: stenmurar, gropavall, vägbank

9070 Trädklädda betesmarker, kärr

Beskrivning

Sydväst om Bryntesgården finns ett i huvudsak slutet skogsbete med örtrikt fältskikt. Området är klassat som trädklädda betesmarker. Markerna var ohävdade då inventeringen utfördes i oktober 2003, men är fortfarande tydligt betespräglade. Den västra och norra delen har bra skogsbeteskaraktär. Det finns hällar lite varstans i området, samt en del stigar. En körväg löper genom skogen och en kring en gammal åker löper en vacker stenmur. Trädsiktet är olikåldrigt och består av gran, tall samt enstaka asp, björk och ek. Många granar och tallar är gamla och det finns två värdefulla hagmarksträd av asp. Trädsiktet är i huvudsak slutet, men det finns luckor där det växer ljusträd. Busksiktet är välutvecklat och består av en och hallon. Marken är stenig och i huvudsak frisk och är ej påverkad av gödsling. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 betades området och det fanns både slättergubbe och ljung i gläntorna. Även backsippa har funnits tidigare.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686073)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 526-QYH)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 263)

7370-02 Betesmark norr om Pukaberg

Yta: 1,6 ha **Ekonomisk karta: 07370** **Socken: Jäla** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Pukaberg 1:1

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om gården Pukeberg finns en tuvig betesmark som genomgående är fuktig bortsett från de östra kanterna som är torrare. I de centrala delarna finns en större skogsdunge, men för övrigt är hagen öppen. I trädskiktet finns björk, ek, klippal, ek och gran. En grov ek finns samt lite enbuskar. Vegetationen utgörs huvudsakligen av fuktängar med tuvåtäläng, tågäng och delvis mycket fin lågstarräng. Det finns även inslag av rödvenäng och våta partier. En mindre del är klassad som fuktängar med blåtätel och starr. Marken är välhävdat, men större delen av vegetationen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Fuktängarna är påverkade av flera grunda diken och i de slutna delarna är floran påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i oktober 2003 fanns inslag av hävdgynnade arter. Bland annat noterades rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med klasefibbla, knägräs och tuvstarr, samt ringa mängder av blåsuga, ängsvädd, kärrsälting och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även brudborste, lundstarr och krypvide i fuktängarna. Odon och lingon var också vanliga och på torrare mark noterades slättergubbe och både vanlig och grönvit nattviol. Enligt enkätuppgift har det även funnits backsippa i området.

Naturvärde: 3

Området är liten men hyser en fin fuktängsflora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Skogsdungen bör glesas ut för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686072)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7F0-XCZ)

7370-03 Betesmark vid Stora Ambjörntorp

Yta: 2 ha **Ekonomisk karta: 07370** **Socken: Jäla** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Stora Ambjörntorp 2:4

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtätel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax sydväst om en av gårdarna vid Stora Ambjörntorp finns en tuvig stenig betesmark i en svag sydsluttning. Landskapet är ganska flackt och i norr och öster utgörs omgivningarna av öppna odlingsmarker. I söder och väster finns stora skogsområden. Hagen är öppen med enstaka trädgångar och spridda träd och enebuskar. I trädskiktet finns björk, asp, rönn och en hel del unga granar. En del av området är klassat som fuktängar med blåtätel eller starr och en mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Fuktängar dominerar med tuvåtäläng och delvis mycket fin lågstarräng. Bland övriga vegetationstyper märks rödvenäng, rödvenhed och stagghed. Beteshävden i svag och delar av området är invaderat av älggräs. En mindre yta ligger utanför den hägnade hagen. Närmast gården är marken svagt påverkad av kväve och kultivering. Längre mot söder är ängsfloran opåverkad. Delar av vegetationen är påverkad av beskuggning. Området inventerades i oktober 2003 och det sena besöket kan ha gjort att flera arter missades. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, smörbollor och stagg, knägräs, tuvstarr, sommarfibbla, prästkrage, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, ängsvädd, darrgräs, kattfot, klasefibbla, svinrot och grönvit nattviol. Majviva har tidigare funnits i ett dike i eller intill betesmarken, men finns ej kvar enligt markägaren. Den sällsynta ögonpyrolan har tidigare noterats väster om gården (Ståhl L 1992).

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och betesmarksinventeringen kan betesmarken bli ett toppobjekt om hävden förbättras.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd och svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Unggranarna bör röjas bort och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686071)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DAF-KQR)

7370-04 Slätteräng vid Lilla Ambjörntorp

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Jäla

Värden: BKZ

Fastigheter: Lilla Ambjörntorp 1:4

Kulturspår: stenmurar

6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Lilla Ambjörntorp ligger nordväst om gården Stora Ambjörntorp i Jäla socken. Området ligger i en flack mellanbygd och är omgivet av åkermark i söder och barrskog i norr. Själva Natura 2000-området utgörs av en liten slättermark med hedartad intressant flora i ett barrskogsbryn som ligger längs en betad vall. Naturtypen utgörs delvis av artrika stagg-gräsmarker. I fältskiktet finns en del hävdgynnade arter bl.a. av de för naturtypen typiska arterna stagg, slättergubbe och knägräs och andra hävdgynnade arter, såsom svinrot. Två exemplar av den mycket sällsynta vityxnen finns i området. Antalet vityxne har varit konstant i många år enligt markägaren. I området växer också ekorrhår, blåtåtel, vitsippa, skogsstjärna, gökärt, vårbrodd, blodrot, blåbär och odon. I buskskiktet finns enstaka enbuskar. Området har tidigare varit slätteräng men i dag är den huvudsakliga hävden bete. Västra delen är ljusöppen. Norra delen är en glänta med ett bryn av gran, björk och sälg. Även i södra delen växer barrträd och en ek. En del skötselåtgärder har utförts i området. Eken i områdets södra del har friställts och en del barrträd har röjts bort. I fältskiktet har man utfört bränningar och krattat bort mossa för att underlätta fröspridning.

Naturvärde: 1

En botaniskt intressant hackslåttrest med den sällsynta vityxnen ger högsta naturvärde. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att öka arealen stagg-gräsmarker. Hotade och typiska arter som vityxne, slättergubbe, knägräs och granspira ska ha flera förekomster.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inte ytterligare skyddsförordnande enligt bevarandeplanen. Enligt bevarandeplanen bör området skötas genom slätter med efterbete. Hela området bör stängslas in. Slätterängen bör göras ljusöppnare genom att ta bort barrträd i befintlig trädridå, vilket även minskar podsoleringen genom minskad barrförna. I områdets södra del bör eken friställas och trädbeståndet gallras etappvis igenom. Området bör slås ganska sent i slutet på juli och därefter efterbetas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686071)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DC1-OZZ)

Ottosson, E. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Lilla Ambjörntorp SE0540268

7370-05 Betesmark vid Stockebacken

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Jäla

Värden: BZ

Fastigheter: Stockebacken 2:1

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Intill vägen till Lilla Ambjörntorp ligger en liten plan tuvig betesmark med fin och tät grässvål. Den gränsar mot en igenväxt björkhage i väster och kultiverade betesmarker i övrigt. Förutom björk finns det enstaka asp och gran. Enbuskar står spridda i hagen. Lite hagtorn och krypvide finns också. Vegetationen utgörs av högörtäng och rödvenäng. Det finns fläckvis mycket fin flora på de ytor som är klassade som fuktängar med blåtåtel eller starr, artrika torra-friska låglandsgräsmarker och torr hed. Betetrycket är mycket ojämnt och fuktängarna är delvis invaderade av älggräs. Igenväxningsvegetation håller på att vandra in från väster. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Området är även skadat av dike och vägdike. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med stagg, måttligt med slättergubbe, ängsvädd och hirsstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, knägräs, ormrot och smörbollor. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även luddhavre, ljung, lundstarr, darrgräs och kattfot.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den västra delen bör röjas på sly. Beteshävderna bör intensifieras och kompletteras med älggrässlätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686071)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6E9-DQT)

7370-06 Björkhage vid Stora Gamlarp

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Jäla Värderna: BKZ

Fastigheter: Gamlarp 4:1

Kulturspår: stenmurar, gropavall

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, kärr

Beskrivning

Vid Stora Gamlarp utmed vägen som leder till byn Gamlarp finns en stenig björkhage med inslag av gran. Västerut och söderut gränsas hagen till skogsmark. Hagen är öppen i norr, men söderut blir trädskiktet halvöppet till slutet. Markfuktigheten varierar i området från torr till våt mark. Friska och fuktiga vegetationstyper dominerar. Betesmarken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr och torr hed. Området verkar vara artfattigt men pga av det sena besöket kan en del arter ha missats. Hagen är ganska välhävdad, men delar av hagen är kultiverad och svagt tydlig kvävepåverkad. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades hirsstarr och stagg, samt sparsamt med slättegubbe. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var hagen nyröjd och välbetad, men artfattig.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den södra delen av hagen bör öppnas upp.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686070)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 63A-GEB)

7370-07 Betesmark norr om Lilla Gamlarp

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Jäla Värderna: BKZ

Fastigheter: Gamlarp 1:10

Kulturspår: stenmurar

Grov ek

Beskrivning

Norr om gården Lilla Gamlarp finns en igenväxande betesmark med en grov och några medelgrova ekar. En väg går genom betesmarken. Det finns öppna partier i de centrala delarna, men hagen håller på att växa igen från kanterna. I nordvästra delen finns en grandunge som håller på att sprida ut sig. Vid inventeringen i oktober 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärden och värdena knutna till trädskiktet och vattenmiljöerna. Hävderna är svaga och hagen är delvis invaderad av älggräs. Den södra delen av hagen hävdas inte alls. De öppnare friska delarna är mestadels tydligt kvävestörda. Det finns bara fläckvisa ytor med hävdgynnade arter. En del intressanta arter finns som stagg, slättegubbe och smörbollor. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även krypvide, gökblomster och ljung.

Naturvärde: 4

Området är ett restaureringsobjekt, men det finns rester av hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras. Beteshävderna bör intensifieras och kompletteras med älggrässlätter. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686070)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 92F-KMZ)

7370-08 Blandlövhage vid Hålltorp

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Jäla Värden: BKZ
Fastigheter: Hålltorp 1:2
Kulturspår: stenmurar, jordkällare
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Vid byn Hålltorp finns en blandlövhage med klibbal och björk samt tre medelgrova ekar och ett hålräd av asp. Hagen omges av öppna odlingsmarker, men är ganska igenvuxen. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 stod husen i byn delvis öde. Hagen var då gallrad och var den enda i byn med artrikare gräsmark. Det finns lite inslag av fuktängar med blåtåtel och starr samt artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hagen är ohävdad och mest invaderat av grenrör eller älggräs. Av hävdgynnade arter finns endast lite ängsvädd. Hagen bedömdes vara värd att restaurera vid inventeringen i oktober 2003 pga floravärden och värden knutna till trädskiktet och kulturmiljöerna.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande:

Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686075)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6EE-LJV)

7370-09 Sekundär lövskog och klibbalkärr vid Grönehögen

Yta: 34,5 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Grolanda Värden: BHKZ
Fastigheter: Erikstorp 1:1, Rya 1:7
Kulturspår: torpruin
Klibbalkärr, grov asp, rik epifytflora, död ved

Beskrivning

Området är relativt stort och består av dels ett fuktigt och blött stråk med klibbal som har producerat mycket död ved, och dels ett högre beläget område med ek och en hel del grov asp med fin epifytflora. Det har skett en del avverkningar vid vägen men man har sparat och friställt ekar vilket gynnar och förstärker naturvärdena i området. I klibbalkärret finns ett olikåldrigt trädskikt av klibbal som i det stillastående vattnet har utvecklat stora socklar. Mängden död ved är mycket stor och det finns gott om stående respektive liggande död ved i alla nedbrytningsgrader. På friskare mark övergår trädskiktet i att domineras av gran, asp och ett mindre inslag av ek. Asparna är grova till mycket grova och på några av dessa växer bland annat bårdlav *Nephroma parile*. På ekarna finns stundom rikligt med fällmossa *Antitrichia curtipendula*, korallav *Sphaerophorus globosus* och rostfläck *Arthonia vinosa*. På de delar som har betats in i sen tid så finns idag ek-hasselund där hasselbuketterna står tätt. I övrigt är buskskiktet svagt utvecklat men det finns enstaka vide på fuktig mark och enbuskar på friskare. Förutom de arter som räknades upp ovan finns så det även långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, blåmossa *Leucobryum glaucum* och krusig ulota *Ulota crispa* spritt i hela området. Väster om Erikstorp finns ett klibbalkärr med rörligt markvatten som är klassat som nyckelbiotop. Några grova alar i kärret har tydlig sockelbildning. Det finns relativt rikligt med död ved som torrakor och lövlågor samt enstaka block med rika mossfällar finns. Kryptogamfloran är värdefull i nyckelbiotopen. Bland annat finns rikligt med fällmossa *Antitrichia curtipendula* och blåmossa *Leucobryum glaucum*. Långfliksmossa *Nowellia curvifolia* finns allmänt i nyckelbiotopen. Tidigare har källblekvide noterats i nyckelbiotopen (Lundgren P 1993).

Naturvärde: 2

Området har höga naturvärden knutna till både sumpskogsmiljöerna och de friska markerna. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen är det viktigt att klubbalkärren får fortsätta utvecklas genom fri utveckling samt att områdets hydrologi inte förändras genom dikning eller liknande. Friställningen av ek är positiv och det förstärker naturvärdena i området.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 276)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D7a51:1)

7370-10 Betesmark vid Rya

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter: Rya 1:7

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, fuktdrag, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Smedagården finns en flackt belägen öppen tuvig betesmark. Den omgärdas av rejäla stenmurar. Söderut gränsar området till ett större skogsområde. I övrigt utgörs omgivningarna av åkermark. Spridda enbuskar finns i betesmarken, samt gran i södra kanten mot skogsområdet. Marken är stenig och i huvudsak fuktig. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Det finns både välhävdade och svagt hävdade ytor. Större delen av betesmarken är svag till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i juli 2004 noterades måttligt med hirsstarr, stagg och revfibbla, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla och knägräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande:

Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686074)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7D6-NMJ)

7370-11 Våtmark vid Svartemossen

Yta: 8,6 ha Ekonomisk karta: 07370 Socken: Jäla Värden: BHZ

Fastigheter: Jäla-Västerbo 2:1

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Öppen våtmark med randskog av tall och glasbjörk. Några döende sälgar och jolster med lavar och vedsvampar. Öppen vatten med vattenbäddra, rundsileshår och vit näckros. Blåmossa *Leucobryum glaucum* och stor revmossa noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7a54:1)

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogar

7370-12 Lövsumpskog vid Pölaråsen

Yta: 1,9 ha **Ekonomisk karta: 07370** **Socken: Jäla** **Värden: BHZ**
Fastigheter: Gamlarp 2:2
Kulturspår:
Fuktdråg, död ved

Beskrivning

Fuktdråg med lågt trädskikt av glasbjörk och gran. Öppna partier med fräken-, säv-, och carexarter. Döda och döende delar av sälj, gråvide och jolster med vedsvampar. Ängsnycklar, vänderot, trådtåg, kärrfibbla och källpraktmossa noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7a53:1)

7371-01 Betesmark vid Vaggården

Yta: 2,1 ha **Ekonomisk karta: 07371** **Socken: Brismene** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Sånarp 1:3&1:5&
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen
6410 Fukttång med blåtåtel eller starr, småvatten

Beskrivning

Runt Sånarp finns mest antingen tydligt kvävepåverkade gräsmarker eller igenvuxna, ohävdade inägomarker. Endast vid Vaggården finns en mindre flackt belägen stenig betesmark som är intressant ur gräsmarkssynpunkt. Området är i huvudsak öppet med ett slutet parti i den nordöstra delen. I trädskiktet finns björk, asp och ek. En och vide finns i det välutvecklade buskskiktet. Det finns spår efter gamla diken, men dessa har ingen större hydrologisk betydelse - mera kulturspår. Fuktiga marker dominerar och halva betesmarken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns fläckvisa ytor med fin gräs-lågstarräng. Den östra delen är ohävdad och delvis igenvuxen, medan de västra delarna är svagt hävdade eller delvis ohävdade. Endast en mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Floran är mest trivialiserad av beskuggning och långvarig svag hävd eller ohävd. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades måttligt med darrgräs, hirsstarr, gökblomster och hundstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, knägräs, smörbollar, stagg, veketåg/knapptåg och älggräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns det rikligt med darrgräs, gökblomster och krypvide, samt en del slättergubbe, svinrot och sumpmåra. Gåsört och hundstarr dominerade i vissa partier.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd samt igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686083)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F3F-CXS)

7371-02 Blandlövhage och sekundär lövskog norr om Vaggården

Yta: 6,3 ha **Ekonomisk karta: 07371** **Socken: Brismene** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Sånarp 2:2&2:5
Kulturspår: stenmurar
Grov ek och asp, rik epifytflora

Beskrivning

Norra delen av området består av en liten blandlövhage med grov asp och ek som betas med nöt. Mot söder vidtar en nygallrad sekundär lövskog på frisk mark där man har lämnat bland annat asp och ek. Båda dessa områden har en intressant epifytisk flora men inga rödlistade arter kunde påvisas vid fältbesöket. Södra delen av området är ogallrad och här finns grova ekar. Blandlövhagen har ett halvslutet trädskikt med grov ek och asp. Någon enstaka ek är vidkronig och mycket grov. På en sådan ek finns bland annat rikligt med sotlav *Cyphelium inquinans* och på aspar finns fällmossa *Antitrichia curtipendula*. Tyvärr är blandlövhagen liten så antalet intressanta träd är lågt. Det intilliggande nygallrade beståndet har ett trädskikt med medelålders asp, björk och ek samt enstaka inslag av rönn och gran. Beståndet ser på håll ut att vara ganska ungt och trivialt men vid en närmare granskning så visar sig epifytfloran vara någorlunda intressant. På ekar och aspar finns bland annat signalarterna koralllav *Sphaerophorus globosus*, rostfläck *Arthonia vinosa*, lönnlav *Bacidia rubella* och fällmossa *Antitrichia curtipendula*. Buskskiktet är klen utvecklat i hela området. Mängden död ved är låg och utgörs av enstaka asp- och björklågor. Den äldre betesmarken var tidigare igenväxt med gran som gallrades bort för ett antal år sedan.

Naturvärde: 3

Enligt lövskogsinventeringen har hela området tydliga strukturer av att tidigare ha varit en träd bärande hagmark. Idag finns endast en bråkdel kvar av denna men det är fortfarande här man finner de högsta naturvärdena. Området har en intressant epifytisk flora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Större delen av området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: En restaurering av området utfördes i samband med reservatsbildningen 2008.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 329)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Skötselplan för naturreservatet Vaggårdsskogen

7371-03 Vaggårdsskogen

Yta: 17,4 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Brismene Värden: BHKZ

Fastigheter: Sånarp 1:5&3:3

Kulturspår: stenmurar

Äldre granskog, sumpkärr, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Vaggårdsskogens naturreservat ligger sydväst om Brismene. I öster gränsar reservatet till öppna betesmarker, i söder till viss del mot äldre barrskog och en våtmark. I övrigt återfinns mest produktionsskog i reservatets närområde. Terrängen i reservatet är svagt kuperad, ibland nästan plan. Reservatet ligger på kalkfattig och inte speciellt näringsrik berggrund. I de västra delarna av reservatet är terrängen blockrik. Flera mindre våtmarker och sumpskogar finns inom reservatet. Avrinningen sker mot norr och väster genom ett par mindre bäckar och via våtmarkerna. Reservatet är i stort sett opåverkat av dikningar och andra hydrologiska ingrepp. I reservatets omgivning finns flera stora våtmarker, på vissa av dessa har torvtäkt bedrivits och andra har omfattats av utdikningar. Enligt häradskartan från 1877-82 växte det barrskog i de västra delarna av reservatet. Våtmarkerna hade ungefär samma utbredning då som nu. Spåren efter den forna markanvändningen framträder tydligt i form av de äldre stenmurar som genomkorsar området på flera platser. Vaggårdsskogen är till största delen en gammal granskog med inslag av tall. Inom reservatsområdet finns flera små våtmarker och i anslutning till dessa finns gransumpskog. Sumpskogarna hyser ett visst lövinslag av framförallt björk och klibbal. Skogen är mer eller mindre sluten och gran är det dominerande trädslaget även om det bitvis finns en hel del tall och ek. Åldern varierar kraftigt från små självsådda plantor till 130-åriga träd, men i huvudsak är träden ganska gamla. Bitvis är granarna helt täckta av gammelgranslav *Lecanactis abietina*. Fältskiktet består mest av krustätel, blåbär och skogskovall. I bottenkiktet är de vanliga skogsmossorna vägg-, hus-, kam- och olika kvastmossor rikligt förekommande. I fältskiktet finns cypresslumner, plattlumner och revlumner. I reservatets sumpskogsmiljöer finns ett större inslag av lövträd, framförallt av björk och klibbal. I de sumpiga delarna växer det kärrfibbla men i övrigt är fältskiktet artfattigt. I bottenkiktet växer det bland annat kranshakmossa *Rhytidadelphus triquetrus*,

västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och vågig praktmossa *Plagiomnium undulatum*. Signalarterna stor revmossa *Bazzania trilobata* och blåmossa *Leucobryum glaucum* är vanliga. I de västra delarna, i såväl friska som fuktiga avsnitt, är många av träden gamla och på flera håll finns spärrgreniga granar. Dessutom förekommer död ved i de flesta delar av reservatet i ovanligt stora mängder. Såväl lågor som torrträd förekommer allmänt och bitvis är mängden död ved så stor att man svårigen tar sig fram trots att skogen är belägen på flack mark. Samtliga nedbrytningsstadier finns och i stort sett samtliga dimensioner från klen till grovt finns representerade. Den rika tillgången på död ved gör att skogen sannolikt är en värdefull miljö för svampar och insekter. Någon inventering av dessa artgrupper har inte gjorts. På lågorna kan man hitta långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och fingerbålmossa *Riccardia palmata*. I reservatet finns flera opåverkade våtmarker av sumpkärrstyp. Kärren är rika till intermediära och är, med undantag av några kläna och glest stående björkar, öppna. Vegetationen domineras av trådstarr och ängsull, med inslag av hävdgynnade arter som slätterblomma och kärrspira. Bottenskiktet är svagt utvecklat men förekommande arter är bland annat spjutmossa *Calliergonella cuspidata*, guldspärrmossa *Campylium stellatum* och späd skorpionmossa *Scorpidium cossoni*, vilka kräver basiska eller neutrala miljöer och förekommer i dessa typer av intermediära kärr.

Naturvärde: 2

Naturskogsartad barrskog som är rik på gamla träd och död ved av många olika trädslag och i många olika nedbrytningsstadier, samt att området är i stort sett opåverkat av dikningar och andra hydrologiska ingrepp ger mycket högt naturvärde. Naturtypen är dessutom ovanlig i området.

Bevarande: Målet i skötselplanen är att bevara och utveckla ett sedan länge orört och för trakten ovanligt område med naturskog. Kvalitetsmålet är att gynna arter som är typiska för gamla barr- och lövskogsmiljöer. Andelen gamla träd och mängden död ved, och till denna knutna kryptogamflora och insektsfauna, bör på sikt öka. Antalet rödlistade arter och signalarter bör också öka.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplanen får inga skogliga aktiviteter som avverkning, gallring och röjning göras. Generellt gäller även att all död ved som skapas i området ska lämnas och att områdets hydrologi inte får ändras. Dessa områden ska lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Vaggårdsskogen.

7371-04 Biotopskyddsområde norr om Vaggårdsskogen

Yta: 2,1 ha **Ekonomisk karta:** 07371 **Socken:** Brismene **Värden:** BZ

Fastigheter: Sännarp 2:5

Kulturspår:

Naturskogsartad granskog

Beskrivning

Norr om Vaggårdsskogen finns ett område med äldre naturskogsartad granskog och barrblandskog som är biotopskyddat. Dokumentation saknas över området.

Naturvärde: 2

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Biotopskyddsområden

7371-05 Betesmark öster om Ekesgärdet

Yta: 3,2 ha **Ekonomisk karta:** 07371 **Socken:** Brismene **Värden:** BKZ

Fastigheter: Ekesgärdet 3:1

Kulturspår: stenmurar

4030 Torr hed, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr

Beskrivning

I östra delen av byn Ekesgärdet finns en betesmark som tidigare delvis varit skogbevuxen. Det finns såväl öppna som halvöppna till slutna partier i hagen. I trädskiktet finns björk, gran och tall. En del vide finns även. Marken

är i huvudsak frisk till fuktig. En mindre del är klassad som torr hed och fuktängar med blååtel eller starr. Endast en mindre yta är välhävdad. För övrigt är betestrycket är mestadels svagt. Halva hagen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i oktober 2003 fanns ett nyrensat dike i fuktängen och dikesmassorna fanns kvar. Floran är artfattig och det finns endast ett fåtal hävdgynnade arter. I fältskiktet finns trådtåg, borsttåg, vecketåg/knapptåg, stagg, samt ringa mängder av slättergubbe, hirsstarr, ängsbräsma och gökblomster.

Naturvärde: 4

Betesmarken hävdas svagt och är artfattig med endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning samt konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1DD-KAJ)

7371-06 Skogsbete vid Ekesgärdet

Yta: 2,5 ha **Ekonomisk karta:** 07371 **Socken:** Brismene **Värden:** BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

9070 Trädklädd betesmark, skogsbete

Beskrivning

Sydväst om byn Ekesgärdet finns ett område som delvis har karaktär av igenvuxen hage och delvis har mer skogsbeteskaraktär. De övriga delarna av ängs- och hagmarksobjektet utgörs antingen av skog utan skogsbeteskaraktär eller triviala öppnare marker. I området finns mer eller mindre slutna barrskog med gran och tall som är klassad som trädklädda betesmarker. I skogen finns gläntor med ljusträd och stigar. Marken är stenig och frisk till fuktig med örtrikt fältskikt. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Marken är ogödslad. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades ett fåtal hävdgynnade arter som knägräs och stagg och endast i ringa mängder.

Naturvärde: 4

Skogsbete är en sällsynt naturtyp i kommunen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BB2-ALR)

7371-07 Sekundär lövskog vid Ripelången

Yta: 10,2 ha **Ekonomisk karta:** 07371 **Socken:** Jäla **Värden:** BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Grova lövträd, spärrgreniga träd, hålträd, död ved

Beskrivning

Objektet ligger på en liten höjd längs Ripelångens västra kant. Trädskiktet är påtagligt äldre och mängden död ved är mycket högre än de övriga lövrika delarna vid myren. Trädskiktet är slutet och består av grov till mycket grov björk och grov asp samt ett mindre inslag av gran, sälg och rönn. Det finns mycket död ved i alla nedbrytningsgrader och det finns dessutom mycket insektsnag och hackmärken i denna. På en liten höjd längs Ripelångens västra kant finns en nyckelbiotop. Trädskiktet är påtagligt äldre och mängden död ved är mycket högre än de övriga lövrika delarna vid myren. Trädskiktet är slutet och består av grov till mycket grov björk och grov asp samt ett mindre inslag av gran, sälg och rönn. Det finns mycket död ved i alla nedbrytningsgrader och det finns dessutom mycket insektsnag och hackmärken i denna. Den norra delen är klassad som nyckelbiotop. Där finns rikligt med grova träd av både björk och asp. Vissa träd är spärrgreniga. Det finns rikligt med döda träd och högstubbar i nyckelbiotopen. Några torrträd och högstubbar har bohål. På den grova aspen finns vacker påväxt av mossor och lavar. Mosstäcket är ymnigt och blåmossa *Leucobryum glaucum* och korallav

Sphaerophorus globosus finns allmänt i området. Grå vårtlav *Acrocordia gemmata* finns endast i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Norra delen av området är klassat som nyckelbiotop. Områdets naturvärden är klart högre än de övriga lövrika delarna längs Ripelången. Detta motiveras av den höga andelen grova triviallövträd samt den höga mängden grov död ved. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 301)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7b08:1)

7371-08 Ripelången norra komplexet

Yta: 257 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Jäla Värden: BHZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Mosse, spärrgreniga tallar

Beskrivning

Den norra delen av Ripelången utgörs av ett mycket stora myrkomplexet som har ett flertal tydliga höjdlägen. De kärr som omgivit mossarna är numera uppodlade och mossedelen är lokalt påverkad av äldre torvtäkter och dikningar. Mosseplanet uppvisar mycket väl utbildade morfologiska strukturer och är i stort sett hydrologisk opåverkat. Enligt våtmarksinventeringen är norra Ripelången trots ingreppen en av de få kvarvarande relativt opåverkade stora mossarna på slättbygden. Mossen fungerar som refug för såväl fåglar som övriga djurarter. Fastmarksholmen Killingsön är småkuperad med några berghällar. Det finns talrikt med spärrgreniga tallar, samt flera torrträd och barrlågor med vedsvampar. På Killingsön noterades västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* vid skogsstyrelsens inventering. Flera sällsynta och hotade djurarter har noterats i området. Bland annat har den sällsynta vitstarren noterats (Sundh 1985). Utter observerades i en bäck 1981. Området utgör en väsentlig del av Lidans källområde. Det är hydrotopografiskt intressant och ekologiskt betydelsefullt.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D7B02)

7371-09 Lövsumpskog nordväst om Ripelången

Yta: 8,4 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Grolanda/Jäla Värden: BHZ

Fastigheter: Bro 1:9, Habblarp 1:3, Hässjö 1:4

Kulturspår:

Lövrik myrmark, rik kryptogamflora, död ved

Beskrivning

Området utgörs av en liten lövrik sumpskog som ligger mellan våtmarksområdena Nutträsen och Ripelången. Mot kanterna övergår sumpskogen i friskare mark med ett bitvis stort graninslag. Området avgränsas i väster av en väg men förutom detta finns ej några större negativa ingrepp. Omgivningar domineras av barrskog. Delar av området är klassad som "objekt med naturvärde" enligt nyckelbiotopsinventeringen. Trädskiktet domineras av äldre björk som i stor omfattning har börjat självgallra. Det finns även ett mindre inslag av säl, gran och tall. Mängden död ved är hög och denna utgörs av lågor och högstubbar av framför allt björk. Ofta har fnösktickor

angripit veden och lika vanligt är hackmärken från hackspettar. Kärrfibbla, blåmossa, *Leucobryum glaucum* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* noterades vid skogsvårdsstyrelsens inventering.

Naturvärde: 2

Området karaktäriseras av sin höga mängd död ved. Förmodligen är detta en fin lokal för vedinsekter och hackspettar. Fler liknande lokaler finns i närheten och dessa lokaler kan därför få en annan (högre) klassning vid en bedömning på landskapsnivå. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 315)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7371-10 Klibbalskog längs Lidan vid Erikstorp

Yta: 6,9 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Grolanda Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Klibbalskog, strandskog, spärrgreniga tallar, död ved, å, rikt fågelliv

Beskrivning

Större delen av objektet utgörs av en tämligen välutvecklad klibbalskog längs Lidan. Trädskiktet domineras till stor del av medelgrov och grov klibbal med enstaka inslag av gråal, björk och gran. Buskskiktet är klen utvecklat. Det finns måttliga mängder död ved med någon enstaka grov granlåga. Norr om Erikstorp finns en strandskog utmed Lidan som är klassad som nyckelbiotop. Trädskiktet domineras av gråal, men det finns även ett stort inslag av klibbal och glasbjörk. Flera grova granlågor med mycket högt naturvärde finns i området. Några grova spärrgreniga tallar hyser höga naturvärden. Det finns rikligt med död ved i form av högstubbar, lågor och rotvältor. I fältskiktet finns rikligt med desmeknopp och kärrfibbla, samt en hel del gullpudra. Långfliksmossa *Nowellia curvifolia* finns allmänt i området. Fågellivet är rikt i området och vid nyckelbiotopsinventeringen noterades drillsnäppa och enkelbeckasin.

Naturvärde: 3

En del av området är klassat som nyckelbiotop. Objektet har precis börjat bilda en del värdefulla strukturer i form av gamla träd och död ved som är viktiga element i sådana här skogstyper. I takt med att dessa element ökar i omfattning kommer också områdets värde som lövskogsobjekt att öka. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 297)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7b01:1)

7371-11 Betesmark vid Erikstorp

Yta: 5,9 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Grolanda Värden: BKVZ

Fastigheter: Erikstorp 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, kärr, å, rödlistade arter

Beskrivning

Erikstorp är ett övergivet ställe med kulturhistoriskt intressanta om än något förfallna byggnader intill Lidan. Ladugården har t ex halmtak. Markerna runt gården, vid Lidan samt områdena mot Ekhaga är numera betesmarker. Trädskiktet är varierat och består av björk, asp, ek, klibbal, rönn, gran, tall och vildapel. Det finns sex värdefulla hagmarksträd av björk och asp. I buskskiktet finns en och hassel. En mindre del av området är

klassad som fuktängar med blååtäl eller starr och torr hed. Fuktiga vegetationstyper dominerar med högörtäng och tuvtätäläng. Det finns även inslag av rödvenäng och rödvenhed. Det återstår bara fläckvisa ytor med fin flora mest på tuvor. I drygt hälften av området är hävden god. Övriga delar är svagt hävdade. I halva området är marken svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med hirsstarr och stagg, måttlig ängsvädd, knägräs, smörbollor, revfibbla, tuvstarr, plattstarr, grenrör och berggrör, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, klasefibbla, svinrot och gökblomster. Utmed ån finns högvuxen, delvis kvävepåverkad, vegetation. I ån växer kolvass och lite vattenmärke. Längre söderut finns öppna, steniga och tuviga marker. Vissa partier är utpräglat hedartade med odon på tuvorna och en hel del stagg, ljung, krypvide och gökärt. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även vanlig nattviol, ormrot, brudborste och lundstarr. Ännu längre söderut finns en trädunge med slutet trädskikt av björk. Också denna är stenig och rätt fuktig. Träddungen kan efter restaurering eventuellt bli klassad som torr hed och fuktängar med blååtäl eller starr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd och svag hävd, igenväxning samt konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör gallras och röjas för att gynna markfloran. Beteshävderna bör dessutom intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686080)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 273-LKV)

7371-12 Björkhage vid Hålltorp

Yta: 2,2 ha **Ekonomisk karta:** 07371 **Socken:** Jäla **Värden:** BKZ

Fastigheter: Hålltorp 2:6

Kulturspår: stenmurar, välbank

4030 Torr hed, 6410 Fuktäng med blååtäl eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark

Beskrivning

Öster om Jonstorp ligger en stor välhävdad björkhage med grova glasbjörkar och inslag av klibbal och gran. Hagen omges av öppna odlingsmarker och den avgränsas av ett dike i väster. I den östra delen av hagen finns en sluten trädunge med klibbal. Mot väster blir trädskiktet glesare. I buskskiktet finns lite en och krypvide. Vegetationen är mest fuktig, med inslag av frisk och torr mark. Marken är stenig-tuvig med hedartad vegetation på tuvorna. Här finns snaggad ljung, mycket stagg, renlavar, vägg- och husmossa. Delar av hagen är klassad som torr hed, fuktängar med blååtäl eller starr och artrika stagg-gräsmarker. Marken är delvis svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är även påverkad av röjgödsling, kvarlämnat avverkningsavfall och beskuggning. Diken har grävts i mindre intressanta delar av betesmarken, men har kommit oroväckande nära de fina delarna. Floran är ganska artfattig men det finns fläckvis fin vegetation. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med stagg och hirsstarr, samt ringa mängder av blåsuga och knägräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även slättergubbe.

Naturvärde: 3

Den ogödslade rödvenheden är områdets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Dikning bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör öppnas upp och röjas för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686081)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BC6-ONY)

7371-13 Lövsumpskogar vid Ljungahallemeden

Yta: 24,4 ha **Ekonomisk karta:** 07371 **Socken:** Jäla **Värden:** BHZ

Fastigheter: Hålltorp 2:6, Jäla 5:9, Jäla-Ramsberg 1:2&1:3

Kulturspår:

Lövrik myrmark, död ved, rikt fågelliv

Beskrivning

Området utgörs av ett våtmarksområde som är relativt opåverkad av dikning och har därför kunnat utveckla höga våtmarksvärden med bland annat stora mängder död ved och många små öppna vattenytor. I trädskiktet dominerar klen björk som i dessa miljöer inte når några större dimensioner innan de dör. Det finns därför en stor mängd lågor och stående döda träd som har olika nedbrytningsgrad. Detta är förhållandevis ovanligt i denna trakt då trädskiktet i dessa miljöer ofta är likåldrigt och den död ved som brukar finnas härstammar från samma generation. På friskare mark finns enstaka grövre gran, tall och björk. En stor mängd gnagspår från vedinsekter tyder på en febril insektsaktivitet. Källpraktmossa, blåmossa *Leucobryum glaucum* och vågig sidenmossa noterades vid skogstyrelsens inventering.

Naturvärde: 2

Området har kombinerat höga våtmarksvärden och lövskogsvärden och förmodligen finns det både en rik fågelfauna och insektsfauna i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 289)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7371-14 Betesmark väster om Habblarp

Yta: 1,4 ha

Ekonomisk karta: 07371

Socken: Jäla

Värden: BZ

Fastigheter: Habblarp 1:4&4:1

Kulturspår:

4030 Torr hed, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 8230 Pionjärvegetation

Beskrivning

Söder om vägen in till byn Habblarp finns en välhävdat men delvis igenväxt betesmark med ett par bergkullar med hedartad vegetation. I hagen finns både öppna och halvslutna till slutna partier. I trädskiktet finns ask, asp och björk. Buskskiktet är välutvecklat och består av en och vide. I hagen finns såväl fuktiga som friska och torra marker. Marken är stenig och mycket tuvig. Här finns rikligt med ljungtuvor och enligt markägaren fanns här förr gott om nattviol. Delar av området är klassat som torr hed. Det finns även ett mindre inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr och pionjärvegetation. Hälften av marken är tydligt påverkad av gödsling. Floran är artfattig men fläckvis finns fin vegetation. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades hirsstarr och stagg, samt ringa mängder av slåttergubbe, ängshavre, brudbröd och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns rikligt med slåttergubbe och stagg och samt lite darrgräs. Längre mot öster finns en fuktig sänka som är genomskuren av ett större dike. Björk och vide växer i sänkan. Marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är tuvig och i huvudsak fuktig med inslag av våta partier. Det finns både välhävdat och svagt hävdat partier. En mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Floran är artfattig och bland hävdgynnade arter noterades gökblomster, hirsstarr, tuvstarr och en tuvig variant av hundstarr *C. nigra var erecta*, samt ringa mängder av ängsbräsma.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det västra delområdet bör röjas och i det östra delområdet bör betestrycket intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686077)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 449-NZF, CF6-JAJ)

7371-15 Betesmarker vid Västerbo

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Jäla Värdet: BGKZ
Fastigheter: Jäla-Västerbo 1:1&1:3&2:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, gropavall, fägata
6510 Slätterängar i låglandet, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Västerbo är en liten by mellan Jäla kyrka och Jäla by. För att vara i denna del av kommunen är terrängen påtagligt småkuperad beroende på ett antal grusåsar och gruskullar. Vid gården Lilla Västerbo finns små åkerholmar och grusiga kullar med naturlig slättermark, som till större delen är klassad som slätterängar i låglandet. Markerna är öppna med enstaka träd och buskar. Trädskiktet är varierat med björk, rönn, oxel, sälg och fågelbär. Det finns även lite enebuskar och nypon. Det finns rikligt med odlingsrösen i området. Marken är frisk till torr och det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Hälften av delområdet är svagt till tydlig påverkat av gödsling. Ingrepp i form av en mindre grustäkt finns också. Vegetationen är delvis fin. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med ängshavre och brudbröd, flentimotej, samt ringa mängder av ängsvädd, backsippa, prästkrage och rödkämpar. En del arter kan ha missats pga det sena besöket. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även luddhavre, vårstarr, harmynta, darrgräs, tjärblomster, backsmörblomma, backsmultron, darrgräs, slättergubbe, svinrot, gökärt och grönvit nattviol. Sydväst om Stora Västerbo finns en ås som löper utmed en fägata från ladugården och sedan vidare västerut. I området växer en del träd och buskar av björk, fågelbär och en, samt ett värdefullt hagmarksträd av sälg. Marken är i huvudsak frisk med inslag av torra och lite fuktiga partier. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Större delen av området är tyvärr svagt till tydligt påverkat av gödsling. Viss påverkan av beskuggning förekommer också. Åsen är till större delen välhävdad och fläckvis finns fin torrängsflora. Bland annat finns rikligt med ängshavre och brudbröd, flentimotej, rödkämpar, samt ringa mängder av bockrot och prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även backsippa, baktimjan, vårstarr och slätterfibbla. Längst söderut finns ett artfattigt mer eller mindre skogbevuxet område där det finns fina exempel på gropavallar. Det bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden. Det är igenvuxet och betestrycket är svagt, men längst norrut finns en öppnare välhävdad parti. Här finns ett par fläckar med hedartad vegetation med lite baktimjan och stagg, samt två små ytor med slätteräng där det växer lite brudbröd och smörbollor.

Naturvärde: 2

Området är mycket varierat med många fina gräsmarksytor. Vid Lilla Västerbo finns en av kommunens största naturliga slättermarker enligt ängs- och hagmarksinventeringen vilket ger ett mycket högt naturvärde. De kulturhistoriska värdena är också stora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Delområdet längst söderut bör restaureras. Beteshävden bör intensifieras i de svagt hävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686078)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6F2-KPG, 739-VGM, CD3-NHA)

7371-16 Våtmark vid Vitarör

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värdet: BHKZ
Fastigheter: Sånarp 1:5
Kulturspår: stenmurar
Lövsumpskog, död ved

Beskrivning

Lövsumpskog som domineras av glasbjörk, med inslag av sälg, gråvide och klibbal. Relativt gott om död ved i form av lågor. Videbuketter med mossfällar och vedsvampar. Blåmossa *Leucobryum glaucum*, fällmossa *Antitrichia curtispindula* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* noterades. Flera stengårdsgårdar finns i och i anslutning till området. Området är stort av vägbygge.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7b10:1)

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskog

7371-17 Klibbalstrandskog vid Eriksstorp

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Grolanda Värdet: BHVZ

Fastigheter: Erikstorp 1:1

Kulturspår:

Strandskog, död ved

Beskrivning

Strandskog utmed Lidan som domineras av klibbal. Några spärrgreniga sälgar och tallar med högt naturvärde. Gullpudra och desmeknopp noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997. Objekt med naturvärden (07D7b02:1)

7371-18 Lärkefallet

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Grolanda Värdet: BHKVZ

Fastigheter: Erikstorp 1:1

Kulturspår: kvarnmiljö

Grov sälg, å

Beskrivning

Vacker kvarnmiljö vid Lidan. Flera grova sälgar med högt naturvärde. Delvis öppen mark med enbuskar. Desmeknopp och scharlakansskål noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7b03-1)

7371-19 Stora råsen

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Grolanda Värdet: BHZ

Fastigheter: Bro 1:9

Kulturspår:

Öppen våtmark

Beskrivning

Öppen våtmark med spridd förekomst av lågväxt glasbjörk och gran. Enstaka öppna vattenspeglar i objektet. Svagt rörligt vatten. Några relativt krävande mossor noterades som guldspärrmossa och skorpionmossa. Objektet är stort av vägbygge i södra delen.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7b04:1)

7371-20 Blandlövhage vid Sånarp

Yta: 7,9 ha Ekonomisk karta: 07371 Socken: Jäla Värden: BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Skogsbete, grov asp, hålträd, död ved

Beskrivning

Objektet ligger i norra änden av ett område som betas av nötkreatur. Resterande delar av betesmarken är trädlösa. I kanten av området står även ett smalt bestånd med klibbal invid ett dike. Trädskiktet utgörs av medelgrov björk och gran med ett mindre inslag av asp, rönn och tall. Längs diket i öster så står en smal remsa med klen klibbal. Buskskikt saknas och mängden död ved är låg. I den ästra delen finns ett skogsbete i äldre blandskog. Flera grova aspar, varav flera hålträd, med höga naturvärden samt några döda och skadade träd. På torr mark finns fint betad grässvål.

Naturvärde: 3

Objektet har ett förhållandevis moget trädskikt som ger området ett visst värde som lövskogsobjekt i den annars trädlösa betesmarken. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är positivt för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 281)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7b09:1)

7372-01 Betesmarker vid Byaslätten

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Kinneved Värden: BKZ

Fastigheter: Kinneveds-Prästbol 1:1, Kinneved 1:24&2:8

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, gropavall

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Kinneved utbreder sig stora flacka marker som utgörs av mossar och mossodlingar. Normala fastmarker upptas av skogsmark och betesmarker. Vid Byaslätten finns på ömse sidor av vägen mot Karbomossen betesmarker med naturlig, ogödslad gräsmark. Norr om Byaslätten finns ett kraftigt igenvuxet skifte som bedömdes vara restaurerbart pga floravärden vid inventeringen i augusti 2002. Trots igenvuxningen finns en del hävdgynnade arter som backtimjan, brudbröd, knägräs, ängshavre, slättergubbe, stagg, mandelblom, vårbrodd, darrgräs, grönvit nattviol och ljung. För övrigt finns käringtand, svartkämpar och gråfibbla. Det mellersta delområdet är en trevlig före detta åkerholme, som är delvis igenvuxen. Marken är frisk och stenig. I trädskiktet finns björk, rönn, frukträd och ett värdefullt hagmarksträd av oxel. En bildar buskskikt. Marken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är god och den hävdgynnade floran finns kvar, även om en röjning skulle gynna den. En märklig avlång håla har registrerats som gropavall, men bestämmningen är tveksam. I fältskiktet finns bockrot, samt ringa mängder av slättergubbe, knägräs, prästkrage och stagg. Öster om

Byaslätten finns ett igenvuxet svagt hävdad skifte, där det växer björk, gran och en. Här finns hävdgynnade arter och kulturhistoriska värden som kräver restaurering om värdena ska bestå. Vegetationen är i huvudsak frisk och området utgörs delvis av artrika stagg-gräsmarker. Halva området utgörs av kultiverad fodermark. I fältskiktet finns jordtistel, backtimjan och stagg, samt ringa mängder av hirsstarr och knägräs.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Samtliga områden bör restaureras och beteshävden bör intensifieras i delområde a och c.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686086)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 155-SZE, 5E9-NUN, 873-OCT)

7372-02 Betesmarker vid Alarp

Yta: 8 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Kinneved Värden: BKLZ

Fastigheter: Alarp 1:3&1:17

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, torpmiljö

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, småvatten

Beskrivning

Alarp ligger i ett flackt och botaniskt sett ganska enahanda landskap med stora åkermarker. I kantonerna mot barrskogslandskapet i sydväst finns ett par ytor med betesmark som har högre naturvärden. Delområdet längst norrut är en långsträckt hage med spridda björkar, tallar och granar. Någon skogsdunge finns också i de norra delarna. Det finns två värdefulla hagmarksträd björk och gran. En och vide finns i buskskiktet. Enligt den gamla ekonomiska kartan var hela detta delområde betesmark i slutet av 1800-talet. Marken är i huvudsak frisk med inslag av torr, fuktig och våt mark. Delar av hagen är källpåverkad och det finns ett småvatten i hagen. En stor del av hagen är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre del utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken betas av nötkreatur men betestrycket är dåligt och uppslaget av träd utgör ett hot. Stängslen är i dåligt skick. Vissa spår av kultivering och/eller konstgödsling märks i markfloran, bland annat finns på några ställen rikligt med vitklöver. För övrigt är vegetationen opåverkad av gödsling. Vid inventeringen i juni 2002 noterades rikligt med slättergubbe och ärenpris, samt ringa mängder av darrgräs, hirsstarr och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även gökärt, ljung, liten blåklocka och kattfot. Längst söderut på byns sydligast belägna marker finns en märklig betesmark med berg i dagen och en liten damm. Det finns tydliga spår efter stentäkt i hagen som upplag av sten och stenkross. Här växer mycket ungbjörk och enstaka träd av klibbal, gran och tall. I buskskiktet finns ganska mycket en. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 hade området nyligen avverkats på all trädvegetation så att de flacka hållmarkerna och små fuktiga svackorna exponerades. Marken betades då av nötkreatur, men är numera ohävdad. Området utgörs delvis av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markfloran visar inga tecken på konstgödsling. Bland stubbar av gran, tall och björk finns nu en ganska artfattig, hedartad vegetation av stagg, ljung, knägräs, grässtjärnblomma, brunört och pillerstarr. På hållarna finns bergven, grönknavel, bergsyra och moss- och lavsamhällen med räffelmossa, filtlavar och björnmossor. I fuktiga ytor finns mycket vecketåg men också hirsstarr och krypvide. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området slättermark under slutet av 1800-talet. Vid inventeringen i juni 2002 noterades rikligt med hirsstarr, knägräs och stagg, kråklöver, smultron, ljung, trådtåg, borsttåg, stjärnstarr, hundstarr, harstarr, ängsvädd, ängsfryle, blekfryle och svartfryle.

Naturvärde: 3

Ett särpräglad område med betade utmarker som är mycket ovanlig i kommunen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd samt igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det norra delområdet. Det södra delområdet bör röjas på björk och en och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686085)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 115-F00, D96-880)

7372-03 Ekhage öster om Enesgårdet

Yta: 7,6 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BLZ
Fastigheter: Enesgårdet 1:1, Brismene-Tängen 1:3&1:5&1:7
Kulturspår:
Grov ek, hållmark, rik epifytflora

Beskrivning

Strax öster om gården Enesgårdet finns en fin liten ekhage som betas av nötkreatur. Det finns gott om grov ek med välutvecklad sprickbark och epifytfloran är tämligen artrik. Jordtäcket är ställvis tunt och hållmarker blottas på ett flertal ställen. Det finns även översilade hållmarker och i kanten av dessa har det bildats en intressant moss- och lavflora. I de södra delarna finns en sekundär lövskog av fuktig typ med ett ungt trädskikt. Dessa delar har lägre naturvärden. I ekhagen dominerar trädskiktet av grov ek men det finns också yngre ek samt en god ekföryngring. Vissa ekar har en fin och välutvecklad sprickbark med en tämligen artrik epifytisk flora. Ekstubbar vittnar om att hagen har gallrats men detta skedde för länge sedan och det ligger kvar grova, hårda ekgrenar som ligger solbelysta. Enstaka en finns i buskskiktet. Söder om ekhagen dominerar trädskiktet av klen björk och längs ett dike finns även lite klibbal. Vide förekommer sparsamt i buskskiktet. Även om inga rödlistade epifytiska arter noterades så har ekarna en förhållandevis artrik flora. Rostfläck *Arthonia vinosa* förekommer rikligt på ekarna medan fällmossa *Antitrichia curtispindula* finns i mindre omfattning. Smörboll och grönvit nattviol finns spridd i området.

Naturvärde: 2

Ekhagen utgör med sina grova ekar områdets främsta värde. Det finns en bred ålderstruktur på ekarna och de flesta bedöms vara i god kondition. Tyvärr saknas den allra äldsta generationen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Drygt 10-årig gran förekommer spridd i ekhagen och de utgör ett framtida hot mot ekarna. Dessa granar bör gallras bort. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 365)

7372-04 Sekundär lövskog och lövrik myrmark sydväst om Tängen

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BHVZ
Fastigheter: Angrimstorp 1:3&2:2
Kulturspår:
Död ved, rikt fågelliv, bäck

Beskrivning

Området består av lövriska delar kring en liten bäck som rinner fram i ett för övrigt barrskogsdominerat område. Bäckens mynnar sedan ut en lövrik myrmark med mycket död ved som ligger som ett plockepinn över hela våtmarken. Trädskiktet domineras av medelålders björk men det finns också ett stort inslag av sälg, jolster, gran och tall. Längs bäcken i nordöst är barrinslaget ställvis högt. Längre ned mot våtmarksområdet glesas trädskiktet ut men här finns istället mycket stora mängder död ved i form av lågor och högstubbar från björk, gran och jolster. Bitvis finns så mycket som 40-50 lågor/ha som är över 20 cm i diameter. Buskskikt saknas. Längs bäcken växer det bland annat källmossa *Philonotis spp.*

Naturvärde: 2

Området har kombinerat höga våtmarksvärden och lövskogsvärden. Mängden död ved är mycket hög och detta är förmodligen en mycket värdefull lokal för bland annat hackspettar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 346)

7372-05 Lövrik myrmark norr om Klockaregården

Yta: 9,6 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BHZ
Fastigheter: Brismene 2:1, Västergärdet 1:5
Kulturspår:
Lövsumpskog, rikt fågelliv, död ved

Beskrivning

Den inre delen av området består av en liten öppen myrmark som omgärdas av lövdominerad sumpskog. I denna finns stora mängder död ved samt rikligt med sumphål och kärr. Blåmossa *Leucobryum glaucum* bildar halvmeterhöga kuddar. Mot kanten av området övergår skogstypen i sekundär lövskog på frisk mark. Sumpskogspartierna har ett trädskikt som domineras av jolster och björk. Träden är förhållandevis klena men det har ändå producerats stora mängder död ved. Mot kanten av området blir träden allt grövre och där domineras trädskiktet av björk och gran med ett mindre inslag av sälg, lönn och tall. Här finns också grövre dimensioner av död ved. Buskskiktet är svagt utvecklat och det består av enstaka döende enar som står på friskare mark. Områdets småskaliga och heterogena struktur har skapat fina habitat för bland annat mossor. Vid fältbesöket noterades dock inga rödlistade arter. Mindre hackspett noterades strax utanför området och förmodligen utgör detta område en del i dennes revir.

Naturvärde: 2

Området utgör en fint litet sumpskogsområde som är relativt hydrologiskt opåverkat. Det finns rikligt med död ved av olika storlek och typ samt en hel del sumphål och kärr. Området är ett fint exempel på hur lövskogsvärden och våtmarksvärden kombineras på ett bra sätt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 344)

7372-06 Betesmarker vid Klockaregården

Yta: 6,8 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BKZ
Fastigheter: Brismene 4:3
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, gropavall
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Klockaregården finns en ganska välhävdd men igenvuxen hagmark. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av björk, gran, tall, vildapel och tre värdefulla hagmarksträd av asp. Marken är i huvudsak fuktig med inslag av frisk mark. Vegetationen är framför allt påverkad av beskuggning. En mindre yta är svag påverkad av röjgödsling. En del av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även en mindre yta med fin staggräsmark där den rödlistade granspiran växer. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med stagg, måttligt med slättegubbe, granspira och hirsstarr, samt ringa mängder av knägräs. Pga det sena besöket kan en del arter ha missats. Sydväst om Klockaregården finns en flack och fuktig betesmark som delvis är igenväxande. I norra delen är trädskiktet slutet. För övrigt är betesmarken öppen med enstaka trädungar. I trädskiktet finns björk, oxel, gran, tall och vildapel. Buskskiktet består av enstaka en. Knappt hälften av området är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även inslag av artrika stagg-gräsmarker och hedartad vegetation. Hävden är ganska god. En mindre del är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling.

Området är även stort av beskuggning och dikning. I fältskiktet finns rikligt med stagg och hirsstarr, knägräs, borsttåg, samt ringa mängder av slättegubbe, ängsvädd och klasefibbla. Sydväst om gården växer lite granspira.

Naturvärde: 3

I betesmarkerna finns ett flertal Natura 2000-habitat representerade och de hyser dessutom rödlistade arter, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarkerna bör restaureras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3CF-PUL, FF7-LEX)

7372-07 Betesmarker nordöst om Klockaregården

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BZ

Fastigheter: Brismene 2:1, Västergärdet 1:5

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrika stagg-gräsmark, kärr, småvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Längs en ledningsgata nordöst om Klockaregården finns två igenvuxna steniga betesmarker. I träd- och buskskiktet finns björk, gran och en. I delområdet längst norrut är marken är fuktig till frisk och det finns ett småvatten. Marken är helt opåverkad av gödsling och hävden är delvis god. Det finns fin stagggräsmark och området kan vara en lämplig granspirebiotop. Det finns även fina fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med stagg, borsttåg, hirsstarr, samt ringa mängder av kärrsälting. Delområdet längst söderut utgörs av en svagt hävdad betesmark i en svag nordslutning. Marken är frisk till fuktig. Markfloran är mest stört av kväve eller igenväxning. Det finns dock fina fuktängar med blåtåtel eller starr. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, stagg, samt ringa mängder av granspira. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns även slättergubbe. Området gränsar till en restaureringsbar björkhage som betas.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Områdena bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686088)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3FA-XVP, 7EE-WRN)

7372-08 Betesmark norr om Brismene

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BKZ

Fastigheter: Brismene 1:2, Sännarp 2:4

Kulturspår: stenmurar, fornminnen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr

Beskrivning

Norr om Stora lyckan finns en liten sänka som är bevuxen med björk. Området är igenväxande och mycket svagt betat. Marken är stenig och ogödslad. Området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr och här finns delvis fin lågstarräng. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med hirsstarr, samt en del ängsvädd, darrgräs och slankstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även sumpmåra, hundstarr, loppstarr, klasefibbla, kärrsälting, luddhavre, ormrot och stor förekomst av vanlig nattviol. Cirka 300 m nordöst om Brismene kyrka finns ett öppet område med enstaka träd av björk och ett buskskikt som utgörs av en och vide. Vegetationen domineras av artfattiga högörtängar. Det finns dock fläckvis fina ytor. Marken är svagt hävdad och till större delen opåverkad av gödsling. I fältskiktet finns måttligt med darrgräs och hirsstarr, ringa mängder smörbollar, stagg och gökblomster, samt rikligt med älggräs. Vid inventeringen 1990 noterades betydligt fler intressanta arter som ängsvädd, klasefibbla, ormrot, ängsnattviol, luddhavre, slankstarr, loppstarr och plattsäv. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 dominerades sumpkärret av mannagräs och hundstarr. Fuktängarna hyste då även rätt gott om darrgräs, krypvide och smörbollar. Plattsäv noterades också.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Delområde a bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686088)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0A8-GSV, DB1-CBM)

7372-09 Betesmarker vid Angrimtorp

Yta: 11,8 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värdens: BKZ

Fastigheter: Angrimstorp 1:4&2:2&2:3, Sånnarp 2:11

Kulturspår: stenmurar, vägbank

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, kärr, småvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Angrimstorp finns två större öppna hagmarker. Markerna är steniga och mycket tuviga. Delområdet längst västerut är en flack betesmark som omges av vackra stenmurar. Utmed stenmurarna står stora enbuskar och i hagmarken finns ett småvatten. I trädsiktet finns björk, ek, oxel, klibbal, gran, fruktträd, samt tre värdefulla hagmarksträd av asp och sälg. Busksiktet utgörs av en och getapel. Hävden är god, men hagen är delvis igenväxande och vegetationen är påverkad av beskuggning. Större delen av området är påverkad av kultivering och har förr konstgödslats enligt markägaren. Mindre fläckar med bättre grässväl finns dock kvar. En mindre del utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även små ytor med hedartad vegetation samt fuktängar med blåtåtel eller starr. På tuvorna finns ljung och odon. Ett par fina flata berghällar hyser gott om gul fetknopp. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med stagg, samt ringa mängder av baktimjan, slättegubbe, bockrot, hirsstarr, knägräs, kärrsälting och prästkrage. Längst österut i en svag nordvästlig sluttning finns en källvattenpåverkad, fuktig betesmark som är mycket välbetad. I nedre delen finns ett vattenhål för djuren. Det ganska glesa trädsiktet består av asp, björk och gran medan busksiktet utgörs av enstaka enar och vide. Större delen av marken är kultiverad och tydligt till svagt påverkad av gödsling. Längst österut finns en fin yta som är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även ett mindre inslag av hedartad vegetation. I fältsiktet noterades måttlig med stagg och hirsstarr, samt ringa mängder av slättegubbe, ängsvädd, darrgräs, klasefibbla, kärrsälting, ängbräsma, gökblomster och veketåg/knapptåg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även ormrot, svinrot, tuvstarr och ängsstarr.

Naturvärde: 3

Källpåverkad fuktängsvegetation är områdets främsta värde enligt ängs- och hagmarksinventeringen.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Delområdet längst västerut är i behov av röjning. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686087)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 720-LNA)

7372-10 Barrnaturskog vid Brismene

Yta: 7,2 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värdens: BKZ

Fastigheter: Brismene 3:5

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

Grova träd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Vid Brismene finns två nyckelbiotoper. Den södra utgörs av ett urskogsartat område med rikligt med grova träd av främst gran. Här finns rikligt med rotvältor, döda träd, högstubbar och grova granlågor, samt några grova lövlågor med tickor och lavar. En stenmur med rika mossblock finns i biotopen. I en försumpad del finns senvuxna granar. Kryptogamfloran är värdefull med spridda förekomster av kattfotslav *Arthonia leucopellea* och

blåmossa *Leucobryum glaucum*, samt enstaka bestånd med västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*. Vedsvampar finns i rikliga mängder bland annat noterades sotticka och timmerticka. Den norra delen utgörs av en gammal olikåldrig äldre skogsbete som numera är ohävdad. Trädskiktet domineras av tall. Det finns inslag av mycket grova tallar och granar, samt flera kandelabertallar. Lågor av gran och tall finns i rikliga mängder. I botten-skiktet finns enstaka bestånd med blåmossa *Leucobryum glaucum*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Urskogsartad barrnaturskog, rikligt med grova träd och död ved, samt värdefull kryptogamflora ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7c01:1, 07D7c05:1)

7372-11 Betesmark vid Vintorp

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Börstig Värden: BZ
Fastigheter: Vintorp 1:10
Kulturspår:

Beskrivning

Norr om Övregården ligger en stenbunden betesmark som håller på att växa igen med gran. Den västra delen är öppen med spridda träd, medan övriga delar har ett slutet trädskikt. Betesmarken bedömdes vara värd att restaurera pga vissa floravärden vid inventeringen i september 2002. Bland hävgynnade arter noterades endast lite smörbollar. För övrigt domineras fältskiktet av ohävdväxter som älgört och hundkäx. Området var ohävdad även då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990. Då fanns en fin högörtäng med smörbollar, rödklint, prästkrage och darrgräs.

Naturvärde: 4

Betesmarken är påverkad av en längre tids ohävd, men bedömdes vara värd att restaurera pga vissa floravärden, vilket ger visst naturvärde. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686084)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 745-ZHS)

7372-12 Sumpskog och rikkärr vid Vintorp

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Börstig Värden: BHKZ
Fastigheter: Vintorp 4:1
Kulturspår: skalmurar
7230 Rikkärr, tallsumpskog, rödlistade arter

Beskrivning

I kanten av Karbomossen ingår ett stycke av laggen i en svagt hävdad betesfälla. I större delen av området finns tät talldominerad sumpskog. Det finns även inslag av gran, björk, sälg och pors. Området har skogsbeteskaraktär och kan restaureras till hagmark eller skogsbete. Enligt häradskartan och den äldre ekonomiska kartan var hela området mycket öppet utan barrträd i slutet av 1800-talet. Drygt halva området utgörs av ett rikkärr. Kärrret är igenväxande och håller på att övergå till sumpskog. Området är helt opåverkat av gödsling. Fläckvis finns fin rikkärrsflora, främst längs östra kanten av den öppna kärrytan. Det finns dock endast ringa mängder av mer intressanta kärlväxter. Lite majviva och axag finns i norra delen. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juli 2004 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med slätterblomma, ängsstarr, vattenklöver, näbbstarr, loppstarr, flaskstarr, gräsull, axag, snip, samt ringa mängder av darrgräs, knägräs, kärrsälting, majviva, svinrot, tätört, ängsbräsma, ängsnycklar och missne. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även

knagglestarr. I bottenskiktet märks framför allt *Calliergonella cuspidata*. Vid nyckelbitopsinventeringen noterades även skorpionmossor och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* samt rikligt med blåmossa *Leucobryum glaucum*.

Naturvärde: 2

Intressant rikkärnsflora i en trakt fattig på sådan utgör området främsta värden. Området har framför allt höga värden som våtmarksobjekt. Högt biotopvärde och påtagligt artvärde ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i rikkärret.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Rikkärret bör röjas och hävden bör förbättras för att gynna de hävdgynnade arterna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686084)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 466-TJN)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7c03:1)

7372-13 Sekundär lövskog och lövrik myrmark söder om Tången

Yta: 13,6 ha Ekonomisk karta: 07372 Socken: Brismene Värden: BHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Lövsumpskog, våtmark, död ved

Beskrivning

Objektet ligger strax söder om gården Tången och längs västra sidan av vägen. Större delen av objektet består av sekundär lövskog på frisk och fuktig mark men det finns också blötare delar som klassas som lövrik myrmark. I denna finns en hel del mindre kärr med stillastående vatten. Det är också i denna del som naturvärdena är högst. Generellt är barrinlaget relativt högt. Objektet avgränsas av barrskog. På frisk mark finns ett slutet trädskikt av medelålders björk, gran, tall och asp. Enstaka aspar är grova eller mycket grova. Barrinlaget är emellertid ställvis högt. I buskskiktet finns enstaka enar men merparten av dessa är döende. Mängden död ved är låg och består av enstaka lågor av björk och gran. På undersidan av vissa rotvältorna lyser det dock grönt av ärgnål *Chaenotheca furfuracea*. Detta är emellertid en av våra vanligaste knappnåls lavar och den behöver inte indikera att naturvärdena är höga. I fuktiga och blöta delar domineras trädskiktet av medelålders björk och jolster. Mängden död ved i dessa sumpskogspartier är ställvis mycket hög men det är främst fråga om klenare dimensioner. Buskskikt saknas. I den västra delen finns en delvis öppen våtmark med omgivande lövsumpskog. Ymnigt bottenskikt med delvis heltäckande praktmossor. Randskog mot våtmarken med torrträd, lågor och vindfällen. Ormbär, kärrfibbla och källpraktmossa noterades.

Naturvärde: 3

De högsta naturvärdena finns i de blöta sumpskogspartierna med mycket död ved. Området är i stort sett orört från dikningar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 345)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7c04-1)

7373-01 Betesmark söder om Västarp

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Kinneved Värden: BKZ

Fastigheter: Lagerstorp 2:1

Kulturspår: odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Längs brukningsvägen söder om gården Västartp finns en tuvig stenbunden yta som utgör en liten del av ett större bete. Här växer lite gran och enebuskar. Marken är frisk och hävden är god. Drygt halva området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Större delen av området är svagt kvävepåverkat. Vägen (Falköping-Ulricehamn) ger en viss negativ påverkan. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades odon, revfibbla, backtimjan, samt ringa mängder av ängshavre.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686150)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4D4-ATV)

7373-02 Sekundär lövskog kring Ormliden

Yta: 43,9 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Kinneved, Vårkumla, Smula Värden: BHKZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossila diken, odlingsrösen, stenmurar, husgrunder

Lövsumpskog, rikkärr, block, död ved

Beskrivning

Objektet består till större delen av en odikad lövrik myrmark på blöta starrdominerade områden med inslag av små vattenspeglar och små rinnande vatten. Det är ställvis rikt på klen död ved. På högre belägna områden finns det friska marker med sekundär lövskog och grova trivallövträd. Odlingsrösen, stenmurar och gamla husgrunder förekommer spritt i objektet. Granplanteringar avgränsar delar av objektet. På de blöta delarna finns ett glest träd- och buskskikt med björk och vide. Mängden död ved är ställvis hög men det är främst i klenare dimensioner. På frisk mark är trädsiktet mer slutet och det finns en samdominans mellan medelålders asp, säl, gran och tall. Fältsiktet tyder på att jordarna är magra men det finns dock enstaka inslag av ormbär. Busksiktet är klen utvecklat men vid en gammal husgrund finns det täta snår med druvfläder. Norr om Ormliden i Lagerstorp finns en kärrartad lövsumpskog med inslag av gran och gråvide som är klassad som nyckelbiotop. Marken är blockrik med några stora mossblock. I området finns rörligt markvatten samt små öppna vattenytor med kaveldun och högvuxna starrarter. Mycket gamla skogsdiken finns i området. I sumpskogen finns rikligt med döda träd och högstubbar. Kärrfibbla, fällmossa *Antitrichia curtispindula* och blåmossa *Leucobryum glaucum* finns allmänt området. I den södra delen finns ett topogent kärr där nattviol, ängsnycklar och majviva noterades 1991.

Naturvärde: 3

En mindre del av området är klassat som nyckelbiotop. Enligt lövskogsinventeringen ligger objektets naturvärden främst i de odikade blöta delarna med mycket klen död ved. Vattenstörning förekommer frekvent på stora delar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Gråvidesnåren bör sparas och granen bör avverkas enligt nyckelbiotopsinventeringen. För övrigt bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 408)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7d02:1)

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogar

7373-03 Lövsumpskog vid norra Skansamossen

Yta: 5,9 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Kinneved Värden: BHKZ

Fastigheter: Lagerstorp 1:2&2:1&3:1&4:1&6:5

Kulturspår: stenmurar

Björksumpskog, rik kryptogamflora, död ved

Beskrivning

I norra delen av Skansamossen finns en fin lövsumpskog av glasbjörk med underväxt av gran. Den är klassad som nyckelbiotop. Flera öppna vattenytor finns efter att torvtäkt bedrivits i området. Det finns rikligt med rotvältor, torrträd, lågor av lövträd samt döende och döda videbuketter. Lövträdssocklar finns allmänt i området. Vedsvampar som platticka, eldticka och trollhand noterades vid inventeringstillfället. I fältskiktet finns rikligt med bäckbräsma. Gammelgranslav *Lecanactis abietina* och blåmossa *Leucobryum glaucum* är vanlig. Området hyser även kulturhistoriska värden.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Lövsumpskog med lövträdssocklar, rik kryptogamflora, rikligt med död ved och kulturhistoriska värden ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Lövträd bör gynnas vid avverkning.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7d01:1)

7373-04 Betesmark vid Holmstorp

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta: 07373** **Socken: Norra Åsarp** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Holmstorp 1:5

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Holmstorp finns en stenig ohävdad betesmark som delvis är invaderad av lentåtel. Den södra delen är öppen med spridda träd och enebuskar. Marken är kultiverad och även svagt till tydligt påverkad av gödsling. Den norra delen som gränsar till ett större barrdominerat skogsområde är ganska slutna, men har fin vegetation. Marken är här klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markfloran är påverkad av beskuggning och vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som slättergubbe, ängsvädd, stagg och brudbröd i ringa mängder.

Naturvärde: 4

Området är ohävdad och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 430-RUG)

7373-05 Kärrmosaik vid Hög

Yta: 36 ha **Ekonomisk karta: 07373** **Socken: Norra Åsarp** **Värden: BHZ**

Kulturspår:

Kärr

Beskrivning

Öster om Karbomossen finns ett område med kärrmosaik som är glest trädbevuxet. Omgivningarna domineras av skogsmark. Området är svagt påverkat av dikning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:**Behov av dokumentation:** Avgränsningen av mossen bör ses över.**Litteratur:**

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D7D01)

7373-06 Betesmarker vid Hög**Yta: 13,9 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ****Fastigheter: Hög 3:1&4:5&4:6****Kulturspår: stenmurar, fornminnen****6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter****Beskrivning**

Vid byn Hög är terrängen lätt kuperad och landskapet domineras av jordbruksmarker och lövdungar. Väster om Saldebacken finns en björkhage med höga, grova björkar, samt inslag av gran. Trädskiktet är mestadels tätt och hagen är delvis ohävdad. Redan då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var hagen behov av röjning av främst gran. Hagmarken bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i augusti 2002. Vid Nedregården finns två artfattiga hagmarker som är delvis igenväxta. Trädskiktet utgörs av björk och gran och är halvöppet till slutet i stora delar av hagarna. En och vide ingår i buskskiktet. Norr om vägen är marken tuvig och stenig. Halva betesmarken utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och de övriga ytorna är kultiverade och tydligt kvävepåverkade. Hävden är ganska svag och markerna är delvis invaderade av älggräs. Det finns även rikligt med kvävegynnade arter som brännässla och skräppor. Markfloran är även trivialiserad av beskuggning. I fältskiktet finns måttligt med hirsstarr och stagg, samt ringa mängder av slättergubbe, ängsvädd, brudborste och darrgräs. Delområdet söder om vägen är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är ögödslad men markfloran är påverkad av igenväxning och långvarig svag hävd. I fältskiktet finns rikligt med vecketåg/knapptåg och älggräs, darrgräs, samt ringa mängder av ängsvädd, hirsstarr, smörbollar och gökblomster. I betesmarkerna vid Nedregården fanns då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 en fin flora i de allra stenigaste-blockigaste och tuvigaste partierna. Då noterades även klasefibbla, vårfingerört, ormrot, ljung, nattviol och slättergubbe. Smörbollar och ängsvädd var allmänna i de fuktiga delarna. Söder om Trädgården utbreder sig stora varierade hagmarker i lätt kuperad terräng. I området finns rikligt med kulturspår, bland annat finns ett par fornlämningskullar. Det finns några öppna partier, men stora delar av hagmarkerna är igenväxta. Stora delar av betesmarkerna är störda av kväve, igenväxning och även ohävd, vilket har orsakat en invasion av berggrön, grenrör, älggräs och hallon. Trots detta är området ganska artrikt och fläckvis finns fin vegetation. Bland hävdgynnade märks ängsvädd, brudborste, brudbröd, ängshavre, stagg, slättergubbe och smörbollar. Även de svagt kvävestörda ytorna har hävdgynnade arter på tuvorna. Vid ängs- och betesmarksinventeringen bedömdes markerna vara värda att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns plattstarr i de allra fuktigaste delarna, medan gökblomster, ängsbräsma, klasefibbla, krypvide, ängsvädd och smörbollar fanns på fuktängarna. I de södra och västra delarna som domineras av friskängar fanns jungfrulin, ljung, nattviol, lite slättergubbe och enstaka atlantmaskros. På fornlämningskullarna fanns en mer utpräglad torrängsflora med bland annat vårfingerört. I västra delen intill vägen finns en rätt tät björkhage. På högörtängen fanns förutom älggräs gott om brudborste, rödklint, tuvstarr, smörbollar, prästkrage och ängsvädd, samt ringa mängder av slankstarr, lundstarr, ormrot, loppstarr och klasefibbla.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.**Skydd:** Området saknar skydd.**Bedömning av skydd och skötsel:** Samtliga betesmarker är i behov av restaurering.**Litteratur:**

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686090)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0D6-EYR, 68C-EJB, E9A-HSZ, F04-VMV)

7373-07 Torrbacke vid Lyckebacken, Hög**Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ****Fastigheter: Hög 4:5****Kulturspår: fossil åker, stenmurar, vägbank, terrasskant**

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Lyckebacken i Hög finns en liten torrbacke med en terrasskant. Marken är stenig och betas svagt. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men större delen av ytan är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Området är öppet, men längs den västra gränsen är trädsiktet ganska tätt och markfloran är påverkad av beskuggning. Björk, ek, gran och en finns i området. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades backtimjan, samt ringa mängder av bockrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Större delen av området är kultiverad och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 482-EPV)

7373-08 Blandlövhage vid Store rör

Yta: 8,9 ha **Ekonomisk karta:** 07373 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BKZ

Fastigheter: Hög 2:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, husgrunder, torpmiljö, fornminnen
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 7230 Rikkärr, grova lövträd

Beskrivning

Vid Store rör finns en gles stenig blandlövhage som karakteriseras av sina grova och gamla triviallövträd och högvuxna enar. Omgivningarna består av skogsmark som till stora delar är barrdominerad. Trädsiktet är gles och domineras av grov björk med ett mindre inslag av grova träd av fågelbär och sälj samt klenare asp, gran och tall. Två värdefulla hagmarksträd av sälj och oxel finns i hagen. I busksiktet är krusbär tämligen allmän men det finns även rikligt med högvuxna enar. Död ved saknas men några av sälgarna är döende och de kommer inom kort att bilda grov död ved. Det finns rikligt med stenmurar i området samt en övergiven gård med trädgårdsbuskar och stenkällare. Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus triquetrus* växer på stenmurar i kanten av området. Enligt den gamla ekonomiska kartan var vissa delar utmark och andra delar uppodlade under slutet av 1800-talet. Området betas av nötkreatur och hävden är god, men det är igenvuxet och restaureringsbehovet är stort. En stor del av betesmarken är kultiverad och visar tydliga tecken på påverkan av gödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning. I svackorna finns inslag av fuktängar med blåttåtel eller starr och på backarna finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. I nordvästra delen finns ett litet svagt hävdad rikkärr. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades hirsstarr, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, kärrsälting, prästkrage, slätterblomma, ängsbräsma, ängshavre, brudbröd och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även slättergubbe, gullviva och svinrot i kantzoner och gläntor. Närmare Ulricehamnsvägen finns ett litet rikkärr som är igenvuxet med klen björk. Hävden är svag och kärret är till stor del invaderat av älggräs. Marken är ogödslad, men fältsiktet är påverkat av igenväxning och långvarig svag hävd. Bland hävdgynnade arter noterades rikligt med hirsstarr, näbbstarr, loppstarr, gräsull och ängstarr, samt ringa mängder av darrgräs, smörboll, ängsbräsma och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även majviva, ormrot, tätört, tuvstarr och kärrsälting.

Naturvärde: 3

Grova lövträd i exponerade miljöer är områdets främsta värde. Om sälgarna får stå kvar och sakta dö kommer detta att förstärka områdets värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt ängs- och betesmarksinventeringen är området i stort behov av restaurering. Rikkärret bör röjas på björk och älggrässlätter bör utföras.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 390)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686089)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CC9-XQJ, FA3-SQK)

7373-09 Ekhagar och blandlövhagar sydöst om Backgården

Yta: 17,7 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BKLZ
Fastigheter: Hög 1:7&2:1
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, fornminnen
Jätteekar, småvatten

Beskrivning

Sydöst om Backgården finns en större område med igenvuxna blandlövhagar. Sydöstra delen av området består av gamla blandlövhagar med triviallöv där trädsiktet håller på att sluta sig. Längre västerut blir terrängen mer kuperad och här finns grov ek samt mycket hassel. Delar av detta område betas och igenväxningen är av mindre betydelse. Den övervägande skogstypen är ekhage. Enstaka ekar är över 1 m i brösthöjdsdiameter. I området finns gamla stenmurar och odlingsrösen samt yngre snedgärdesgårdar. Det finns även ett litet viltvatten i området. I omgivningarna finns fler områden med äldre ek. I de mer igenväxta delarna är trädsiktet förhållandevis slutet och det domineras av asp och björk med ett mindre inslag av sälg, rönn, ek och gran. Enstaka en finns i busksiktet. På höjderna finns ett glest till halvslutet trädsikt med grov och mycket grov ek. Hassel är riklig i busksiktet. Mängden död ved i området är måttlig och denna utgörs av enstaka lågor av asp och björk. På ekarna finns rikligt med rostfläck *Arthonia vinosa* samt enstaka fällmossa *Antitrichia curtispindula*. I den västra delen finns ett område med gransumpskog med flera öppna vattenspeglar som är klassat som nyckelbiotop. Några grova aspar och ekar, samt lind finns även. Det finns rikligt med lövlågor och granlågor i olika nedbrytningsstadier i biotopen. På en rönnlåga finns cinoberticka. Marken är blockrik och kärrfibblan är vanlig i fältsiktet. Kryptogamfloran är värdefull med riklig förekomst av hänglavar och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides*. Vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* är vanlig medan korallav *Sphaerophorus globosus* endast finns i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

De grova ekarna är områdets främsta värde, men hävden är svag och det kan behövas framtida röjningar för att naturvärden skall kunna utvecklas. I omgivningarna finns fler områden med grov ek. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete samt röjningar är nödvändig för att bevara naturvärdena. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686090)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 45F-NMX)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 421)
Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7d05:1)

7373-10 Mader vid Bredska kvarn

Yta: 2,6 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BLVZ
Fastigheter: Hög 1:7&2:1, Bredene 12:2
Kulturspår:
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, å, mader

Beskrivning

Strax väster om Bredska kvarn finns öppna madmarker som är intressanta för fågellivet. Delar av maderna är välhävdade, men stora delar är invaderade av jättegröe. Marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr utom en mindre yta som är kultiverad och kvävepåverkad. Floran är trivialiserad av långvarig svag hävd. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med jättegröe, vasstarr, krypven, rörfen, skräppor, veketåg/knapptåg och älggräs.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686090)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 85C-FDA)

7373-11 Igenväxta ekhagar väster om Hansagården

Yta: 31,7 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Åsarp Smula Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Lövsumpskog, barnaturskog, grov asp, bäck, å, död ved

Beskrivning

Större delen av objektet utgörs av en medelålders ekskog som ligger i ett litet småkuperat område strax söder om Ätran. Området har tidigare betats och då var förmodligen trädsnittet glesare men nu har hävden upphört och trädsnittet har slutit sig. Ekarna har ej uppnått en särskilt hög ålder. På blöta marker närmare Ätran så finns kläna björk- och videbestånd som är ställvis mycket täta. I omgivningarna finns, förutom öppna åkerlandskap, även fler lövskogsobjekt med ek. Trädsnittet är slutet det domineras av medelålders ek varav de största når en diameter av 80 cm. Det finns även ett mindre inslag av medelålders björk, rönn, sälg och asp. I busksnittet finns det en, hassel samt enstaka brakved. På fuktig och blöt mark dominerar yngre björk samt bitvis täta videsnår. Mängden död ved i objektet är låg och denna består av enstaka lågor av björk, asp och sälg. På ekarna finns bland annat fällmossa *Antitrichia curtispindula* och rostfläck *Arthonia vinosa*. I fältsnittet finns bitvis mycket blåsippor samt enstaka grönvit nattviol. På en liten höjd mitt i objektet finns en stor högest sten (200 x 1500 x 35 cm). Vid den gamla banvallen nedströms Bredska kvarn finns en kraftigt försumpad lövskog med gammal grov asp och barrinslag. Området är klassad som nyckelbiotop och ansluter till våtmarksområde utmed Ätran. En bäck som rinner genom området är omgiven av videsnår. Det finns rikligt med rotvärtor och barr- och lövlågor i olika nedbrytningsstadium. Bäckbrässa och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* förekommer allmänt i området. Biotopen hyser stora ornitologiska värden. I den östra delen finns ett parti med urskogsartad barrskog med inslag av alm och sälg. Det finns rikligt med lågor och barr- och lövträd. Busksnittet domineras av skogsträ och fläder. Blåsippa och stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* noterades. I området finns spår av tidigare täktverksamhet.

Naturvärde: 3

En mindre del av området är klassad som nyckelbiotop. Objektet utgör ett relativt stort område med ek och det ligger dessutom i en större trakt som har en hög koncentration av medelålders och äldre ekar vilket gör att detta objekt har ett värde på landskapsnivå. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 416)
Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7d07:1)
Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7d03:1)

7373-12 Slåttermad vid Ätran nedströms Bredska kvarn

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BVZ

Fastigheter: Alvared 18:1

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, mader

Beskrivning

Vid Ätran nedströms Bredska kvarn finns en slåttermad som är klassad som fuktängar med blååtätel eller starr. Lite vide finns i busksnittet. Maden är välhävdad, men är delvis invaderad av jättegröe. Marken är ej kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2002 noterades endast vasstarr, hundstarr, krypven, jättegröe,

rörflen och älggräs. Maden är framför allt intressant för fågellivet. Ytterligare mader finns i omgivningarna som kan restaureras.

Naturvärde: 3

Slättermaden hyser ingen intressant flora, men är välhävdad men och är värdefull för fågellivet vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete/slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7F7-OFO)

7373-13 Ekskog och sekundär lövskog kring Ekehagens forntidsby

Yta: 35,2 ha **Ekonomisk karta:** 07373 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BFGHKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: stensättning

Ekskog, lövsumpskog, jätteträd, senvuxen ek, grov asp, hålträd, block, å

Beskrivning

Större delen av området ingår i Ekehagens forntidsby. Området har därför mycket höga rekreativvärden och lövskogsmiljöerna är mycket viktiga för landskapsbilden. I den västra delen finns kullar med blandlövskog med medelålders björk och asp. I buskskiktet finns det enstaka ek. I östra delen blir jordtäckningen tunnare och skogstypen övergår i senvuxen ekskog av ristyp. Trädskiktet domineras av klen till medelgrov ek med inslag av enstaka rönn. Även om ekarna inte är så grova är de förmodligen gamla. En och hassel är allmän i buskskiktet. Mängden död ved är låg i hela området. Fällmossa *Antitrichia curtipendula* finns på många ekar. I fältskiktet finns bland annat blåsippan och bergmynta. Det finns även små svackor med sekundär lövskog av fuktig typ. En stor del av området är klassat som nyckelbiotop. Där finns ett vackert ekbestånd med spärrgreniga grova träd. Det ingår mindre försumpade områden med glasbjörk, klibbal och viden. Lövträdssocklar är vanliga. I biotopen finns en del grov asp, varav några har bohål. Marken är delvis mycket storblockig och på blocken finns rika mossfällar. I fältskiktet finns rikligt med blåsippan. I biotopen finns rikliga mängder av fällmossa *Antitrichia curtipendula*. Och även korallav *Sphaerophorus globosus* är vanlig.

Naturvärde: 3

Ekehagens forntidsby är ett populärt utflyktsmål och det lövrika trädskiktet är en viktig del i upplevelsen. Det finns också höga naturvärden i den senvuxna ekskogen. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns även geovetenskapliga och kulturhistoriska värden i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Spärrgreniga ekar bör dock frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 415)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7d08:1)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7d04:1)

7373-14 Alvared

Yta: 1,7 ha **Ekonomisk karta:** 07373 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BKZ

Fastigheter: Alvared 8:2&18:1

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av fem delområden som ligger i lätt kuperat landskap med kullar och åkerholmar vid Ätran.

Delområdena ligger på kullar och åkeruddar. Delområdena har ett allt ifrån helt ljusöppet trädskikt till helt slutet

sådant. På ett delområde finns mycket tall. Buskskiktet är på vissa delområden tämligen slutet av bl a hassel, ask, druvfläder och hallon. Fältskiktet är allt från upplöst till fin örtrik torräng. Vissa partier är hundäxingäng och bergöräng. På samtliga delområden finns antingen drakblomma eller smalbladig lungört eller båda arterna. År 1998 fanns på fyra av delområdena 349 plantor drakblomma och 7 plantor smalbladig lungört. År 2003 fanns på det femte delområdet 5 plantor drakblomma. På ena delområdet växte år 1998 315 plantor drakblomma, som därmed är en av länets rikaste lokaler för drakblomma. Av andra arter kan nämnas ängshavre, backsmultron, brudbröd, gullviva, trollsmultron, smörboll, flentimotej, backsippa, liljekonvalj, blåbär och blodnäva. Vissa delområden eller delar därav är ohävdade, vissa delar slås medan andra betas de år omgivande vallar efterbetas. I en del delområden finns lägre stenmurar samt block i dagen. I en del delområden finns stenupplag. Inom området, men ej som en del av Natura 2000-området, finns ytterligare kullar och åkerholmar som också borde skötas för att därigenom vara potentiella spridningsområden för den värdefulla torrängsfloran.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Det finns potential för att höja bevarandestatusen genom att starta upp hävd på ohävdade delar samt starta upp hävd på närliggande objekt som inte är en del av Natura 2000-området. Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalbladig lungört att expandera.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000. Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Enlig bevarandeplanen är slätter lämplig skötsel alternativt slätter med efterbete alternativt bete med sent betespåsläpp. Vid behov stängslas lämpligen ostängslade objekt. Rójning och etappvis gallring bör genomföras i flera av delområdena. Upplag av skrotsten bör tas bort. Området med drakblomma bör slås sent i augusti. Vid bete kan betet påbörjas i mitten på juli. Delområdet med smalbladig lungört slås med start i mitten på juli. Vid bete kan betet påbörjas i början på juli.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686091)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 70D-HMD, B67-ZUQ, D16-FYS, DEB-AXS)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Alvared SE0540278

7373-15 Slättermad vid Sköttorna

Yta: 3,3 ha **Ekonomisk karta:** 07373 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BHLVZ

Fastigheter: Alvared 24:1

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, mader

Beskrivning

Vid Sköttorna i anslutning till Ätran finns en mycket fin slättermad som är intressant för fågellivet. Vid inventeringen i september 2002 klassades marken som fuktängar med blåtåtel eller starr. Fältskiktet domineras av starr och endast mindre delar är invaderade av jättegröe. Marken är ej påverkad av kväve och hävden är god.

Naturvärde: 3

Slättermaden är välhävdad och är värdefull för fågellivet vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena. Området bör om möjligt utökas genom att omgivande mader restaureras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EE8-ZMO)

7373-16 Kulle norr om Fredahl samt betesmark söder om Åsarp

Yta: 1,4 ha **Ekonomisk karta:** 07373 **Socken:** Norra Åsarp **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Alvared 1:22&4:152

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, husgrund

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax norr om Fredal finns ett mindre mycket kuperat stenigt område. På nordsidan växer det barrblandskog. I trädskiktet finns björk, asp, gran, tall och ett värdefullt hagmarksträd av oxel. En finns i buskskiktet. Sydslänten är öppen med inslag av kalkgräsmark. Drygt halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns både välhävdade och svagt hävdade delar. En mindre yta i sydvästra delen är kultiverad och kvävepåverkad. Marken är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med prästkrage, måttligt med backtimjan, ängsvädd, ängshavre, brudbröd, bockrot, småfingerört, bergör, flentimotej, samt ringa mängder av slättergubbe, backsippa, darrgräs, knägräs och rödkämpar. Söder om samhället finns en remsa, som sammanfaller med en gammal fastighetsgräns, där det finns rester av ängsfloran. Hedväxter som blåbär och odon noterades också. Marken är stenig och fina stengärdesgårdar rutar in terrängen. Större delen av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den övriga delen är svagt påverkad av gödsling. Området är påverkat av långvarig svag hävd. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, måttligt med ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av backsippa och backtimjan. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även svinrot och lite kattfot och slättergubbe.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävd bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686091)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 212-FAW, A0A-VQM)

7373-17 Betesmark vid Tomten, Åsarp

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BKLZ

Fastigheter: Alvared 5:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Tomten öster om Ätran vid Norra Åsarp finns en kuperad stenig hage samt en liten mad. Här finns mycket odlingspår, som bland annat tre terrasskanter. Bostadshuset är en liten torpstuga med vasstak. Hagmarken har betydelse för landskapsbild. I trädskiktet finns björk, rönn, tall, gran och två värdefulla hagmarksträd av sälj och oxel. En och vide finns i buskskiktet. I norra och södra delen är trädskiktet halvöppet till halvslutet. De centrala delarna är öppna och utgörs av kultiverad mark som även är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Artrika torra-friska låglandsgräsmarker dominerar, men det finns även inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävd är god men floran är artfattig pga fårbete. Vid inventeringen i september 2002 noterades endast vasstarr, backtimjan och ringa mängder av darrgräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Kommunen har svarat för avverkningar och röjningar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686097)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B08-BGY)

7373-18 Betesmarker utmed Ätran vid Hinsakvarn

Yta: 9,9 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BGHKLZV

Fastigheter: Alvared 10:6&26:1, Skägga 2:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, mader, rödlistade arter

Beskrivning

Strax nedströms Ulricehamnsvägens bro över Ätran i Norra Åsarp vidtar betesmarker som sträcker sig drygt en halv kilometer utmed ån. Det mesta är gammal åker men naturlig gräsmark finns på flera ställen. Området är i huvudsak öppet med inslag av lövskogsdungar. I trädsiktet finns björk, asp, rönn, klibbal, oxel, gran och tall. En och nypon ingår i busksiktet. Strax nedströms bron över Ätran i Norra Åsarp finns mader utmed Ätrans östra strand. Maderna är rätt smala och ganska artfattiga och till största delen invaderade av jättegröe. De äldre brinkarna och f d åkerslänter med torrängsflora är mer intressanta. De torra backarna är dock störda av igenväxning och svag hävd och delvis invaderade av berggrör. Det finns inslag av fuktängar med blåttåtel eller starr samt lite inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är ganska svag och vissa delar är ohävdade. Delar av området är svag till tydligt påverkat av gödsling. Markfloran är även påverkad av långvarig svag hävd och beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades måttligt med backtimjan, ängsvädd, prästkrage, brudbröd och flentimotej, samt ringa mängder av backsippa, bockrot, hirsstarr och smörboll. Den rödlistade arten trollsmultron fanns även kvar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även vårfingerört, backsippa, blodnäva och backsmörblomma. På västra sidan av Ätran visar strandängarna upp en fin zonering från jättegröeytor, högstarrängar upp mot tuvtåtelängar och gräs-lågstarrängar. Av intressanta strandväxter noterades strandgyllen. Vid stället Hinsekvärn finns en liten enbuskkulle. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades här en fin flora med kattfot, ängsskallra, backtimjan och sandmaskros. Hävden är ganska god men maderna är numera delvis invaderade av jättegröe. I de torra delarna är det mest kvävestört. Det finns fläckvis hävdgynnad flora, mest vid stenar och på backarna. Utmed Ätran finns fuktängar med blåttåtel eller starr. Den västra delen är kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Bland hävdgynnade arter märks hirsstarr, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, bockrot, prästkrage, stagg, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Falköpings kommun har tidigare tecknat NOLA-avtal med Falbygdens Naturskyddsförening. SNF har röjt och avverkat och utfört slätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686092)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B1A-MOB, FF4-RMH)

7373-19 Allé vid prästgården i Åsarp

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värdet: BKZ

Fastigheter: Åsarp 8:73&8:74

Kulturspår: allé, vårdträd

Jätteträd, rik kryptogamflora

Beskrivning

Området utgörs av en dubbelsidig allé som leder fram till Åsarps prästgård. Det är inte speciellt stort men trädsiktet har en bred ålderstruktur med flera grova och gamla askar och lindar som bär spår av tidigare hamling. Allén består av framför allt grov till mycket grov ask och lind men det finns även en god uppföljning av yngre träd. Det finns en mycket grov, hålrötad askhögstubbe i allén. Epifytfloran är välutvecklad och artrik med guldlöcksossa *Homalothecium sericeum*, hätt mossor *Orthotrichum spp*, dagglavar *Physcia spp*, *Physconia spp* mm.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen innehåller området en del mycket grova och gamla ädellövträd som motiverar ett högt värde som lövskogsobjekt. På den intilliggande prästgården finns fler grova ädellövträd.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Allén är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

7373-20 Betesmark vid Dörraholmen

Yta: 9,1 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värdet: BGHKLZ
Fastigheter: Åsarp 5:17
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, gropavall, källarruin
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om den lilla gården Dörraholmen finns en stor kuperad öppen betesmark med några enstaka björkdungar. Utöver björk finns även lite asp, gran och en. Större delen av betesmarken är gammal åker. Utöver de gamla åkrarna finns ett par svagt utbildade kullar och några större fuktiga sänkor som har en mer naturlig grässvål. Det finns inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr samt ett litet inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Så gott som hela betesmarken är kultiverad och ganska tydligt kvävepåverkad. Markfloran är artfattig och hyser få hävdgynnade arter. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med ängshavre, samt ringa mängder av backtimjan, slåttergubbe, hirsstarr, knägräs, kärresälting, prästkrage, ängsskallra, smörbollor och stagg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även gökärt, knippfryle, liten blålocka och ängsviol i rikliga mängder, samt ängsbräsma och sandmaskros.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686095)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 37B-SIR)

7373-21 Backar och beten vid Åsarp

Yta: 16 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värdet: BGLZ
Fastigheter: Åsarp 1:16&2:1&2:3&4:3&5:17&5:20&8:73&12:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Åsarp är en stor by där gårdarna ligger utspridda utefter vägen mellan Vartofta och Norra Åsarp. Landskapet präglas av omfattande system av grusåsar. På Prästgårdens marker finns två välbetade åsar med fin flora, som i kanterna är svagt gödselpåverkad. På den västra åsen växer enstaka ask, björk, sälg och gran, samt lite en och nypon. Drygt halva åsen utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker med fin flora som dock delvis är påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med ängsvädd, brudbröd och prästkrage, måttligt med backtimjan, backsippa, bockrot och ängshavre, samt ringa mängder av slåttergubbe, gullviva, knägräs och stagg. Den östra åsen är öppen med någon ask. Marken är frisk och utgörs till större delen av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med brudbröd, måttligt med bockrot, jungfrulin, prästkrage, ängshavre och jordtistel, samt ringa mängder av slåttergubbe, backsippa och ängssvampar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades rikligt med knölsmöblomma. Cirka 200 m öster om Ödegården ligger ett litet rikkärr som röjdes av kommunen 1995. Vid Rössgården finns slänter samt en ås som sträcker sig i nordöstlig riktning. I trädsiktet finns björk, fågelbär och tall. En, hassel och nypon finns i busksiktet. Större delen av delområdet utgörs av kultiverad fodermark och är tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även påverkad av beskuggning och långvarig svag hävd som gör att berggrön har spridit sig. En mindre del utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, där det fläckvis finns fin flora. Den rödlistade arten trollsmultron noterades. Bland andra hävdgynnade arter märks rikligt med brudbröd, måttligt med bockrot och ängshavre, samt ringa mängder av backtimjan, slåtterfibbla, backsippa, gullviva, prästkrage, svinrot och rödkämpar. Söder om Rutagården finns ytterligare en ås som enligt ängs- och hagmarksinventeringen är byns finaste ås vad det gäller torrängsflora. Den södra delen av delområdet är halvöppen till halvslutet, medan

den norra delen är öppen med enstaka träd och enebuskar. Asp, björk, oxel, tall och gran finns i trädsnittet. Området utgörs delvis av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Kultiverad fodermark finns även i de öppna delarna. Halva delområdet är svagt till tydligt kvävepåverkat. Hävden är delvis god, men markfloran är störd av igenväxning. Fläckvis finns fin flora främst i södra delen. Bland hävdgynnade arter märks måttligt med baktimjan, prästkrage, stagg, ängshavre, bockrot, brudbröd och jordtistel, samt ringa mängder av slåttergubbe, backsippa och rödkämpar. På sydöstsidan av åsen finns en örtrik torräng, där även sandmaskros, vårfingerört, småfingerört och backnejlika noterades då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990. Trollsmultron har tidigare noterats på åsen (Andersson L 1990). Delområdet på fastigheten Åsarp 1:16 är en moränrygg med fin torrängsflora. I trädsnittet finns enstaka björk, fågelbär, tall och gran. En och nypon finns i busksnittet. En del avverkningsavfall har lämnats kvar. Halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och den övriga delen är kultiverad och ganska tydligt kvävepåverkad. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. I fältsnittet finns rikligt med baktimjan och brudbröd, fältvädd, jordtistel, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe, backsippa, darrgräs, hirsstarr, jungfrulin, prästkrage, stagg och ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även klasefibbla, vårfingerört och backsmultron. Trollsmultron har tidigare noterats på åsen (Arulf 1995). Delområdet på fastigheten Åsarp 4:3 är en stor flack, öppen mark med enstaka björk, tall, samt enbuskar. Betesmarken är delvis igenvuxen och betas svagt av mjölkkor. Större delen av marken är kultiverad och ganska tydligt kvävepåverkad. Några mindre ytor i norra och västra kanten utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är stenig och tuvig. Fin flora finns på mindre partier längs skiftets kanter och främst på tuvor och vid stenar. Markfloran är även påverkad av beskuggning. I fältsnittet finns rikligt med baktimjan och stagg, vårfingerört, revfibbla, samt ringa mängder av blåsuga, ängsvädd, bockrot, darrgräs, hirsstarr, klasefibbla, knägräs, ängshavre och brudbröd. Söder om gården Uggleberg finns ett lätt kuperat varierat område med fina björkhagar. Trädsnittets är i huvudsak halvöppet till slutet, men det finns även öppna partier. Förutom björk finns även asp, fågelbär, gran och vildapel. I busksnittet finns en, hagtorn, hassel och nypon. Delar av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och i några slänter finns inslag av fuktängar med blåtätel eller starr. Det finns även ytor som är kultiverade och som är tydligt kvävepåverkade. Stora delar av området är stört av igenväxning och beskuggning. Hävden är delvis god, men markfloran är mestadels störd av långvarig svag hävd. Fläckvisa ytor är artrika och bland hävdgynnade arter noterades rikligt med ängsvädd, prästkrage, smörboll, svinrot, ängshavre och brudbröd, måttligt med blåsuga, slåttergubbe, stagg, brudborste, hirsstarr och tuvstarr. Baktimjan, bockrot, jungfrulin och gökblomster finns endast i ringa mängder. Den rödlistade arten smalbladig lungört har tidigare noterats i området (Arulf 1995). I norr finns en kulle, vars sydsluttning har en slåtterängsflora som sannolikt ej varit konstgödslad eller kultiverad. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns här rikligt med stor blåklocka, svinrot, gullviva, jungfrulin och brudbröd. Enligt enkätuppgifter har även trollsmultron och smalbladig lungört noterats här. Söder om Bredska kvarn finns en större välhävdad björkhage. Hagen är rik på enbuskar och har främst värde för landskapsbild. Markfloran är ganska artfattig. Större delen av området är kultiverat och stört av gödsling eller röjgödsling och det finns rikligt med kvävegynnade arter som brännässlor och skräppor. Markfloran är även påverkad av igenväxning och beskuggning. Några ytor utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Lite hävdgynnad flora finns på backarna, främst i slänten längst i söder. Bland annat noterades måttligt med baktimjan och stagg, samt ringa mängder av knägräs, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett stort, mycket varierat objekt med många fina ytor gräsmark. Fin torrängsflora finns på flera ställen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686096)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 205-VQM, 2AE-GIV, 5BB-ZHQ, 8F1-WHO, A12-ONJ, B6E-UNG, CA3-GWF, E53-RWN)

7373-22 Ekhagar och blandlövhagar nordväst om Stora Fagerås

Yta: 20 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Åsarp/Smula Värden: BGHKLVZ

Fastigheter: Smula 5:20&6:1, Fagerås 1:3&3:3

**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, vägbank
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter**

Beskrivning

Nordväst om gården Stora Fagerås finns ett småkuperat område med små åsar och kullar som mot norr angränsar till Smula åsar. År 1870 blev dock Smula åsar och detta område åtskilda då Ätran fick en ny huvudfåra. På sina ställen dominerar ek med ett tätt buskskikt av hassel som har mycket stora buketter. Där träd- och buskskikt har glesats ut har det bildats en fin torrbacksflora men på övriga delar är fältskiktet tydligt påverkat av beskuggning. Hela området ingår i en större betesmark. Spritt i hela området finns flera odlingsrösen och stenmurar.

Trädskiktet är slutet och består framför allt av äldre ek samt en yngre generation björk och asp. De grävsta ekarna når en diameter som ligger strax under 100 cm i diameter. Det finns även enstaka inslag av medelålders fågelbär, rönn, sälj, gran och tall. Buskskiktet är ställvis mycket tätt och består av hassel samt enstaka en. Mängden död ved är låg och består av enstaka lågor av asp och björk. På ekarna finns enstaka exemplar av fällmossa *Antitrichia curtispindula*. I fältskiktet finns en hel del intressanta växter men de flesta är knutna till öppna och hävdade miljöer med bland annat stor blåklocka, sandmaskros, jungfrulin, backsippa, brudbröd, gullviva och blodnäva. De flesta av dessa hittades på en liten kulle i områdets södra delar. Här ska det enligt ängs- och hagmarksinventeringen även finnas trollsmultron och smalbladig lungört. Cirka 200 m väster om Nordgården finns en yta som redovisas i ängs- och betesmarksinventeringen. Den är igenvuxen med asp och hassel, men bedömdes vara värd att restaureras pga floravärden vid inventeringen i september 2002. I södra delen finns fin torrängsflora på liten backe med backsippa, flentimotej, gullviva och fältvädd. Norra delen har helt trivial flora. Längst norrut finns ett större kuperat område som redovisas i ängs- och betesmarksinventeringen. Halva området utgörs av delvis fina artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men det finns även några ytor som är kultiverade och kvävepåverkade. Hävden är delvis god, men området är delvis igenväxt och är i behov av röjning och bättre hävd. Markfloran är påverkad av beskuggning och röjgödning. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, måttligt med backtimjan, stagg, darrgräs, brudbröd och jordtistel, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, gullviva, knägräs och ängshavre.

Naturvärde: 2

På små ytor finns en mycket fin gräsmarksflora som har höga naturvärden, men den är påverkad av det ställvis täta busk- och trädskiktet. Det finns också höga värden i det mycket välutvecklade buskskiktet med hassel. Med rätt skötsel kan värdena knutna till både gräsmarksfloran samt busk- och trädskiktet utvecklas.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686094)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 40F-BZT, 94D-CZU)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 418)

7373-23 Smula åsar

Yta: 7,6 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Smula

Värden: BFGKLZ

Fastigheter: Smula 5:20

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk silikatgräsmark, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Smula ås är en nästan kilometerlång åsrygg som sträcker sig i nordsydlig riktning genom odlingslandskapet i Smula socken. Större delen av åsen avsattes som naturreservat 1964. Åsen är bitvis brant, och höjer sig markant över det omgivande landskapet. I söder angränsar den till Ätran. Åsen har tidigare hävdats med slätter, men under 1900-talet har slättern ersatts av bete. Åsen utgörs till största delen av stäppartad torräng och kalkpräglad betesmark, som kan klassas som naturtypen kalkgräsmarker. Floran karakteriseras där av kalkgynnade arter som fältvädd, krissla, drakblomma, smalbladig lungört, blodnäva, färgmåra, jordtistel och backsmultron. Kalkgräsmarken är i huvudsak välhävdad med bete. I de delar av åsen där betessläppet sker sent är frekvensen av mindre hävdgynnade arter som blodnäva och ängshavre högre. Här har även drakblomman sin växtplats. Artrika silikatgräsmarker finns på vissa delar av åsens sidor, där floran inte är lika markant kalkpräglad. Marken är i huvudsak välhävdad där. Floran på åsen är tydligt kalkpåverkad och av torrängskaraktär. Bland arterna märks en lång rad av karaktärsarterna för de stäppartade torrängarna - fältvädd, krissla, trollsmultron, drakblomma, smalbladig lungört, blodnäva, färgmåra, jordtistel och backsmultron är exempel. Träd- och buskskiktet är mycket gles och domineras av enbuskar med inslag av enstaka träd. Åsen kan delas in i tre delar, en söder om bruksvägen och en del i norr som skiljs från den mellersta delen av ett flackt, kulturpåverkat område. Den norra

åssträckningen, som i sin förlängning fortsätter utanför reservatet i norr, har tidigare haft ett tätare trädskikt som gallrats och är nu glest bevuxet med träd och buskar. Här finns dock ett visst uppslag av aspely. De mellersta och norra delarna ingick 2003 i en inventering av örtrika torrängar. Då noterades att hävden minskat något på senare år med en allt mer uppluckrad grässvål som följd. Antalet blommande plantor av smalbladig lungört hade ökat jämfört med motsvarande inventering 1998, medan antalet drakblomma var färre än 1998. De norra och mellersta delarna har ett sent betespåsläpp till skillnad från den södra delen som har en längre betessäsong och ett hårdare bete. För att de totala arealerna av naturliga fodermarker inte ska minska är det viktigt att även slätter- och betesmarkerna i närområdet bevaras. I närheten av Natura 2000-området finns ytterligare områden med öppna gräsmarker. Det är viktigt för landskapet som helhet att även dessa marker hävdas. Dessutom utgör dessa marker potentiella lokaler för drakblomma och smalbladig lungört, två sällsynta arter som växer på Smula ås.

Naturvärde: 1

En välutbildad rullstensås av geologiskt intresse, som ingår i ett större åsområde med karaktär av kamelandskap. Området hyser mycket stora botaniska värden. Åsarna är tilltalande för landskapsbildningen och har även stor betydelse som rekreationsområde. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett enastående och riksintressant stycke av Falbygdens torrängsnatur med stora naturvetenskapliga värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt bevarandeplanen skall området bestå av välhävda betesmarker med bibehållen öppen karaktär utan igenväxningsvegetation. Bevarandestatusen är måttlig-god.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat. Det utgörs också av nationellt utpekade och regionalt värdefulla odlingslandskap. Det nordligaste åsavsnittet omfattas även av landskapsbildskydd. Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området betas idag, den mellersta och norra delen av åsen med sent betespåsläpp två år av tre. Enligt bevarandeplanen är det angeläget att se över skötseln ytterligare för att få bästa möjliga förutsättningar för de arter som hör hemma i de stäppartade torrängarna, till exempel drakblomma och smalbladig lungört. Slätter med efterbete kan vara ett bättre alternativ för delar av åsen, speciellt i den mellersta delen där drakblomma finns. Röjning av sly bör ske i områdets nordligaste delar. Reservatet saknar aktuell skötselplan. I anslutning till reservatet finns partier av liknande karaktär som förhöjer Natura 2000-områdets naturvärden. Dessa områden saknar idag skydd. Regelbunden uppföljning av hävden i dessa områden bör ske.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686094)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 584-MKE, FEC-FYR)

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Smula åsar SE0540117

7373-24 Betesmarker öster om Smula åsar

Yta: 14 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ
Fastigheter: Smula 5:20
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, stensättning
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Smula ås finns ett större välhävdat område, som delvis är igenväxt med skog. I trädskiktet finns björk, ek, sälg, tall och gran. En, vide och nypon finns i buskskiktet. Marken är stenig och större delen av området är kultiverat och stört av kväve. Det finns mindre ytor med fuktängar med blåttåtel eller starr men dessa är mest artfattiga och domineras av hundstarr. Markfloran är påverkad av igenväxning, beskuggning och röjgödning. Det finns dock fläckvis fin flora. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med backtimjan och hirsstarr, stagg, jordtistel, tuvstarr, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, gullviva, kattfot, knägräs, prästkrage, smörboll, ängshavre, brudbröd, gökblomster och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686094)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 230-OMG)

7373-25 Blandlövhave söder om Broholm, Smula

Yta: 8,2 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Smula

Värden: BKLZ

Fastigheter: Smula 9:1

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktängar med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Broholm finns en småkuperad beteshage med friska och fuktiga marker, som nyligen restaurerats. Mot höjderna glesas trädskiktet ut och det bildas glesa blandlövহার med grov björk samt enstaka sälg och en som står på de torra backarna. Det har förekommit gallringar i området. I svackorna nedanför sluter sig trädskiktet och graninslaget ökar. Buskskiktet är svagt utvecklat. Odlingsrösen och stenmurar förekommer allmänt i området. I de centrala delarna finns en yta med fuktängar med blåttåtel eller starr, med dessa är till större delar triviala pga tidigare igenväxning. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Markfloran är påverkad av beskuggning och tidigare igenväxning. En mindre yta är påverkad av röjgödsling. Det finns inslag av en fin naturbetesflora. Vid lövskogsinventeringen noterades jordtistel, sandmaskros, backklöver, backsmultron och grönvit nattviol. Bland hävdgynnade arter som noterades vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2002 märks jordtistel, hirsstarr, samt ringa mängder av backtimjan, darrgräs, kärresälting, ängskallra och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävd bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 64C-JIF)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 428)

7373-26 Betesmark vid Stommen, Smula

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Smula

Värden: BGKLZ

Fastigheter: Smula 6:1&9:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, terrasskanter

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6210

Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Smula ås övergår mot nordöst i flera lägre åsar med delvis fin flora. Markerna är välhävdade och i huvudsak öppna, men delar av området är igenvuxet. Björk, asp, gran och tall finns i trädskiktet. Större delen av området är kultiverat och tydligt påverkat av gödsling. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre yta med artfattiga fuktängar med blåttåtel eller starr. Kalkgräsmark förekommer endast fläckvis. På åsen i öster ligger mycket avverkningsavfall som kommer att skada floran. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med brudbröd, småfingerört, jordtistel, backtimjan, samt ringa mängder av slättegubbe, bockrot, darrgräs, kattfot, ögontröst och rödkämpar. Vid Stommen finns en litet kuperat välhävdad område, där det växer enstaka björk, rönn och vildapel samt en del enebuskar. Här finns en fornlämning. Större delen av marken är kultiverad. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och kalkgräsmark med fin flora. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med brudbröd, måttligt med ängsvädd, backsippa, gullviva, prästkrage och ängshavre, samt ringa mängder av slättegubbe, svinrot och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är i behov av röjning. Avverkningsavfallet från tidigare röjningar bör tas bort för att inte skada floran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686094)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 803-RNI, B34-ZLO, EA6-WVG)

7373-27 Åsar och beten öster om Bredene

Yta: 5 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Smula Värden: BGKLZ
Fastigheter: Bredene 12:2&15:1, Kolbrandstorp 1:6, Smula 6:1
Kulturspår: fossil åker, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Smula åsar utmed vägen finns en betesmark, som är delvis igenväxt i östra delen. Falköpings kommun har bidragit med medel till nytt stängsel. I trädskiktet finns björk, fågelbär, oxel, säl, lönn och vildapel. En och nypon finns i buskskiktet. Halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är frisk till torr och ej påverkad av gödsling. I de öppnare delarna finns delvis fin flora. Hävden är ganska svag och vissa delar är ohävdade. Markfloran är påverkad av igenväxning, rishögar och tidigare ohävd. Vid inventeringen i maj 2003 noterades rikligt med brudbröd, vårfingerört, jordtistel och ängshavre, samt ringa mängder av bockrot, gullviva, knägräs, prästkrage och rödkämpar. Norr om Smula åsar ligger en ganska markerad ås som sträcker sig i nordnordöstlig riktning. Åsen är öppen med spridda enbuskar. I södra delen finns en grandunge. Floran är artfattig. Drygt halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även ytor som är kultiverade. Stora delar är även svagt till tydligt gödselpåverkade. Marken är ganska välhävdad men i sydvästra delen finns en ohävdad yta som är invaderad av hallon och kvävegynnade arter. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängshavre och brudbröd, vårfingerört, jordtistel, baktimjan, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs och ängsskallra. Längst norrut finns delvis välhävdade betesmarker som mestadels är gamla åkrar. Markerna är öppna med enstaka trädjungar och buskar. Björk, asp, gran och enebuskar finns i hagen. Den nordöstra delen är artfattig pga fårbeta. Det finns några ytor med artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den sydvästra delen är kultiverad och större delen är området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning. På backarna finns hävdgynnad flora av hållveronika, baktimjan, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av backsippa, bockrot och prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även stor blåklocka och axveronika på några åkerholmar.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande:

Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686098)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 764-UAC, A0F-UZR, AAA-RMI)

7373-28 Betesmarker norr om Bredene

Yta: 4,4 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Smula Värden: BKZ
Fastigheter: Bredene 2:4&2:5&11:1,
Kulturspår: stenmurar, fägata
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Stora Bergsgården finns en öppen fuktig betesmark som till större delen är artfattig. Markfloran är påverkad av långvarig svag hävd och betesmarken är delvis invaderad av älggräs. Några enstaka björkar och granar växer i betesmarken. Större delen av marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. I norra och sydvästra kanten är marken kultiverad och även svagt till tydligt påverkad av gödsling. I nordvästra delen är tuvorna hedartade. Fin flora finns mest på tuvor och vid stenar. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med slättergubbe, stagg och revfibbla, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, klasefibbla och smörbollor. Delområdet längst söderut utgörs av naturaliserade mosstegar där det växer några björkar, någon gran och lite enebuskar. En gammal fägata finns i betesmarken. Nästan hela delområdet är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier med gammal förna. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Fältskiktet domineras till stora delar av hundstarr. Det finns även

rikligt med hirsstarr och veketåg/knapptåg, trådtåg, slankstarr, samt ringa mängder av darrgräs, stagg och gökblomster. Delområdet längst västerut är en svagt hävdad betesmark som till största delen är igenväxt. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av björk, gran och tall. En finns i buskskiktet. Hela delområdet är klassat som fuktängar med blååtrel eller starr. Marken är ogödslad, men markfloran är påverkad av beskuggning, igenväxning och svagt hävd. Efter restaurering kan lågstarrängen snabbt bli fin även i de igenväxta delarna. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, stagg, samt ringa mängder av knägräs, slätterblomma och ängsvädd.

Naturvärde: 4

Områdena är mestadels påverkade av svag hävd, men hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det västra delområdet bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 138-TRC, 1FF-BAX, 55C-KQS)

7373-29 Öppen våtmark vid Store mosse

Yta: 2,4 ha **Ekonomisk karta: 07373** **Socken: Norra Åsarp** **Värden: BHZ**

Fastigheter: Åsarp 8:1

Kulturspår:

Öppen våtmark, lövsumpskog

Beskrivning

Öppen våtmark i norra delen av Store Mosse. Glest bestånd av glasbjörk, tall och gran. Artrikt fältskikt med majviva, strätta och näbbstarr. Blåmossa *Leucobryum glaucum* och gammelgranslav. Tranpar med kycklingar noterades vid inventeringstillfället.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande:

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7d09:1)

7373-30 Grova granar vid Hög

Yta: 0,4 ha **Ekonomisk karta: 07373** **Socken: Norra Åsarp** **Värden: BZ**

Fastigheter: Hög 2:1

Kulturspår:

Grov gran

Beskrivning

Två granar varav en död och avbruten och den andra är topptorr. Mycket grova grenar med mossor och lavar. Objekt med framtida högt naturvärde. Kattfotslav och gammelgranslav noterades vid inventeringstillfället.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Avverkning av granarna utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7d06:1)

7373-31 Ekskog vid Bredene

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 07373 Socken: Norra Åsarp Värden: BKZ
Fastigheter: Bredene 15:1
Kulturspår: gropavall
Grov asp, hålträd

Beskrivning

Lövbestånd av ek och asp, varav flera är grova med bohål. Småkuperat område med några vackra mossblock. Fällmossa *Antitrickia curtispindula* noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7d10:1)

7374-01 Betesmarker vid Brokarp

Yta: 5,9 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vistorp Värden: BKLZ
Fastigheter: Vistorps-Gunnarp 1:10
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, fädrev, ägoväg, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

På båda sidor om vägen mellan Vistorp och Yllestad vid Brokarp finns välbetade småkulliga betesmarker. Hagmarkerna är i huvudsak öppna med spridda träd och buskar och enstaka trädgångar. I trädskiktet finns björk, asp, rönn och gran. En och hagtorn finns i buskskiktet. I de norra delarna finns strödda enbuskar, granar och björkar. I sydöst finns ett par kullar med skogsdungar som ingår i betet. Markerna bär tydliga spår av kultivering. Det finns några ytor med artrika torra-friska låglandsgräsmarker, samt även någon mindre yta med fuktängar med blåtåtel eller starr. Den dominerande vegetationstypen är rödvenäng. I den största betesfällan väster om vägen finns rikligt med odlingspår. Ett nytt dike begränsar fällan i norr. Mycket avverkningsavfall har lämnats kvar som kan skada florin. Marken är delvis kvävepåverkad. Hävden är god men markfloran är påverkad av igenväxning och beskuggning. Fläckvis finns fin flora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med ängsvädd, stagg och brudbröd, samt ringa mängder av bockrot, knägräs, ängshavre, backtimjan och blåsuga. Fällan öster om vägen har den finaste vegetationen. Marken är dock delvis tydlig kvävepåverkad. Hävden är god men markfloran är påverkad av beskuggning. Bland hävdgynnade arter märks måttligt med ängsvädd, bockrot, knägräs, stagg, ängshavre, samt ringa mängder av brudbröd, blåsuga och slättegubbe. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns ängsrester med kattfot, jungfrulin, ormrot, ängsskallra, ängsvädd, darrgräs, slättegubbe och prästkrage. Längst ned i sydöst, öster om vägen finns en fälla med slutet trädskikt. Det bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden. Här finns bland annat lite brudbröd, bockrot och hirsstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686110)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8B6-NYZ, B12-KJG, EFF-EGT)

7374-02 Betesmarker vid Arnared och Kronan

Yta: 24 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vistorp Värden: BKLZ
Fastigheter: Kockahemmet 1:3, Arnared 1:2
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, terrasskanter, hålväg, torplämning

6270 Artik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om den flacka Ätradalen vid ensamgården Arnared visar landskapet upp en kuperingsgrad som för södra delen av kommunen är mycket ovanlig. Sluttningar, slänter, kullar, blocksamlingar, bergryggar, äldre åkrar, odlingsterrasser (en av kommunens finaste), odlingshak, våta sänkor och skogsdungar bildar den största fällan. I området finns såväl öppna som halvöppna till halvslutna och slutna partier. I trädsnittet finns björk, asp, klibbal, rönn, ek, vildapel, gran och tall. Det finns fjorton värdefulla hagmarksträd av ek och asp. Buskskiktet består av en, hassel och vide. De rätt stora gamla åkrarna hyser en trivial gräsmarksflora, men de mellanliggande partierna som utgörs av gamla slättermarker har ofta fin flora. I en sänka nära vägen fram till Arnared finns ett rikkärr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns här rikligt med ängsnycklar, gräsull, näbbstarr, kärrsälting, gökblomster och ängsstarr. Längst norrut finns en björkhage med framför allt fina fuktiga marker. Hela detta område tycks vara rester av äldre tiders slättermarker. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns här luddhavre, gullviva, slättergubbe, darrgräs, stor blåklocka, knagglestarr, loppstarr, ormröt, svinrot och ängsvädd finns spridda i detta delobjekt. Betesmarkerna är steniga och mycket varierade med fin flora på många småytor. Delar av området är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och det finns även inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr samt ett rikkärr. Marken är överlag mycket välbetad. Rikkärrret i södra delen är dock igenvuxet och nästan ohävdad och markfloran är därför artfattig. Delar av betesmarkerna är tydligt kvävepåverkad. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen visade floran dock inga spår av sentida konstgödning. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med stagg och hirsstarr, måttligt med backtimjan, blåsuga, slättergubbe, ängsvädd, gökblomster och jordtistel, samt ringa mängder av bockrot, brudborste, jungfrulin, knägräs, kärrsälting, ormröt, prästkrage, slätterblomma, smörboll, solvända, ängshavre, ängsstarr, brudbröd, rödkämpar och svinrot. Gyllenmossa *Tomentypnum nitens* noterades också. Sydöst om torpet Kronan finns ett ohävdad igenväxande betesmark med mycket kulturspår. Marken bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. Stora delar av området är fortfarande ganska öppet, men markfloran är tydligt störd av ohävd. Fläckvis finns dock mycket ängshavre, stagg, lite bockrot, knägräs. Österut finns ett mindre ohävdad delvis planterat område med en terrasskant (delområde). Av hävdgynnade arter noterades ängshavre, ängsvädd och brudbröd. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden.

Naturvärde: 2

Ett stort, särpräglat, mångformigt område med många rester efter äldre odlingslandskap. De gamla åkerformerna står i en klass för sig enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Enligt denna är de gamla odlingshinderna och de våta-fuktiga partierna de botaniskt rikaste. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: De mindre ohävdade delområdena bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686106)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 432-JVD, 6E9-QPM, A23-ZSI, C61-QAO)

7374-03 Eksolitärer vid Valunda

Yta: 0,2 ha **Ekonomisk karta: 07374** **Socken: Norra Åsarp** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Valunda 2:2

Kulturspår:

Grov ek, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

I en kanton mellan lövskog och betesmark finns en grov spärrgrenig ek. Flera döda grenar på marken finns vid eken. Eken har mycket grov skorp bark med flera olika spiklavar. Flera andra vackra ekar finns även i området som även hyser kulturhistoriska värden. I området finns rikligt med död ved och en värdefull kryptogamflora på de gamla grova ekarna. Bland annat noterades grå vårtlav *Acrocordia gemmata*, rostfläck *Arthonia vinosa* och brun nållav *Chaenotheca phaeocephala*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova ekar utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder. De grova ekarna bör dock friställas vid behov.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7e02:1)

7374-04 Barrnaturskog vid Rössgårdsmossen

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Norra Åsarp Värdet: BHZ

Fastigheter: Åsarp 12:1

Kulturspår:

Gransumpskog, senvuxna träd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Vid Rössgårdsmossen finns en gransumpskog med senvuxna granar och björkar på tuvorna. Det finns även inslag av klibbal och jolster. En del lövträd står på socklar. Det finns ett igengånget dike i kanten av området och stillastående vatten. Det finns rikligt med döda träd, högstubbar och lågor. Även rotvältor finns allmänt i biotopen. Kryptogamfloran är värdefull. På en lutande mindre torrgran finns rikligt med vedtickor. Gammelgranslav *Lecanactis abietina* finns i rikliga mängder och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* finns allmänt i området. Vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* och skogshakmossa *Rhytidiadelphus subpinnatus* finns endast i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Förekomst av senvuxna träd, rikligt med död ved, samt rik kryptogamflora ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7e03:1)

7374-05 Betesmark vid Nolgården, Stora Fagerås

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Norra Åsarp Värdet: BKZ

Fastigheter: Fagerås 4:1

Kulturspår: äldre åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Terrängen i Stora Fagerås utgörs av ganska kuperad moränmark. Landskapet är omväxlande åker, betesmark, löv- och barrskog. Nordväst om Nolgården finns i den svaga sluttningen ned mot mossodlingarna en liten flack betesmark. Enstaka björk och gran växer i hagen. Buskskiktet är välutvecklat och består av en. Markerna är friska till fuktiga och hävden är god. Delar av området utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och det finns även en mindre yta med artrika stagg-gräsmarker. Större delen av området är kultiverat och åtminstone halva området är tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Det finns fläckvis fin flora, men marken är mestadels störd av kväve eller röjgödning. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med stagg och hirsstarr, måttligt med revfibbla, trådtåg, slättergubbe, ljung, liten blåklocka, sommarfibbla, gökärt och ängsskallra, samt ringa mängder av prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även blåsuga, jordtistel, klasefibbla, atlantmaskros, krypvide samt rikligt med nattviol.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686111)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 82B-KQH)

7374-06 Betesmarker vid Valunda

Yta: 8,4 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Norra Åsarp Värden: BGKZ
Fastigheter: Valunda 2:2
Kulturspår: stensträng
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Gården Valunda ligger på en svag drumlinbildning väster om Ätran. Odlingsmarkerna ligger nedanför gården främst i öster medan skogsmarker tar vid i väster. På flera ställen finns översilad mark med intressant fuktängsflora. Nordöst om gården i sluttningen finns en mindre öppen, tuvig betesmark som förr var slåttermark. Marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr och hävdas svagt. Bland hävdgynnade arter vid inventeringen i september 2002 märks rikligt med hirsstarr, måttligt med darrgräs och gökblomster, samt ringa mängder av ängsvädd, brudborste, kärrsälting och smörbollor. Det finns även rikligt med vekeåtg/knapptåg och älggräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även smörbollor, ängsvädd och hirsstarr, samt majviva, klasefibbla, tuvstarr, ormrot och svinrot i ringa mängder. Den större fällan i norr är till största delen igenvuxen eller planterat. Den nordvästra delen är ohävdad. En stensträng finns i området. Bland hävgynnade arter noterades stagg, knägräs, borsttåg, slåttergubbe och ängsvädd. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. I ängs- och hagmarksinventeringen beskrivs den norra delen som betad barrblandskog med öppna gläntor med grässvål här och var. Enligt den gamla ekonomiska kartan från slutet av 1800-talet var stora delar av skogen betesmark även då. En lada står kvar i skogskanten men har främst tjänat som förvaringslokal för skördar på de stora mossodlingarna i öster mot Ätran.

Naturvärde: 3

Ett ganska varierat område med intressant fuktängsflora är främsta värdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Den större fällan bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686105)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1F3-WRN, E29-VSN)

7374-07 Blandlövhage med ek och björk väster om Kyrkeslätt

Yta: 4,5 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BZ
Fastigheter: Kyrkeslätt 1:1
Kulturspår:
Jätteek

Beskrivning

Väster om gården Kyrkeslätt finns flacka, dikade områden med öppna åker- och betesmarker. Denna långsträckt höjd höjer sig dock över omgivningarna och här finns en blandlövhage som betas väl av nötkreatur. Trädskiktet är halvslutet och domineras av grov ek och björk där enstaka träd är mycket grova. En ek är över en meter i brösthöjdsdiameter. Sprickbarken är mest välutvecklad på björkarna och på många träd är den väldigt grov. På två björkar fanns det rikligt med sotlav *Cyphelium inquinans*. Det finns även ett mindre inslag av asp, fågelbär och oxel. Hassel är allmän i buskskiktet. Ett par ekar har nyligen dött och de bildar nu grova torrakor. Förutom dessa finns ej någon död ved i området. Det finns en fläckvis fin torrbacksflora.

Naturvärde: 2

Området utgör ett förhållandevis isolerat bestånd med grov ek och björk. Träden är dock gamla och grova och lövskogsvärdena kommer att utvecklas alltmer med tiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör även ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 438)

7374-08 Barrnaturskog vid Kyrkeslätt

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BZ

Fastigheter: Kyrkeslätt 1:1

Kulturspår:

Barrnaturskog, block, rik kryptogamflora

Beskrivning

Vid Kyrkeslätt finns en barrblandskog med vårtbjörk och underväxt av gran. Här finns en del grova lövträd och enstaka lågor av gran. Marken är mycket blockrik med några 10-tals meterhöga block vid fastighetsgränsen. Kryptogamfloran är värdefull. Flera mindre block vackert draperade med lavar och mossor. Vårtbjörkarna har grov skorp bark och har rik förekomst av hänglavar. Skuggblåslav *Hypogymnia vittata* och korallav *Sphaerophorus globosus* finns allmänt i biotopen och gammelgranslav *Lecanactis abietina* finns i rikliga mängder.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop och hyser även kulturhistoriska värden. Gamla lövträd, storblockig mark, rik hänglavsförekomst, ymnigt mosstäcke, samt värdefull kryptogamflora ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D7e01:1)

7374-09 Skogsbete vid Kyrkeslätt

Yta: 10 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Kyrkeslätt 1:1, Jämnaberget 1:1

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, gropavall

9070 Trädklädda betesmarker, 7230 Rikkärr, skogsbete, rödlistade arter

Beskrivning

Kyrkeslätt är en större gård öster om Ätran. Övergången mellan barrskogslandskap och Ätradalens flacka åkrar är skarp. Norr om gården finns ett fint och varierat barrdominerat skogsbete, med tydlig betesprägel som är klassat som trädklädda betesmarker. Enligt den gamla ekonomiska kartan var detta skogsbete även under slutet av 1800-talet. Stora delar av området har dock för tätt trädskikt. Skogen är i de östra delarna ganska högstammig och grov men blir successivt yngre mot väster. Trädskiktet består av tall och gran, med inslag av björk och asp. Genom skogen slingrar sig stigar och små körvägar och skogen förefaller olikåldrig och plockhuggen. Terrängen är rik på block. Fältskiktet är örtrikt. Inne i skogen och i kanterna finns öppningar med ljusträd. I området finns även två rikkärr som av intermediär typ med *Sphagnum subsecundum*, samt vattenklöver, kråklöver och stjärnstarr. De fuktiga och våta delar var tidigare slätteräng enligt den gamla ekonomiska kartan från 1890. Marken är ej påverkad av kväve och hävden är delvis god. Kärren är dock svagt hävdade. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med hirsstarr, slätterblomma och kärrspira, samt ringa mängder av ängsvädd, knägräs, smörbollar, svinrot, ängsstarr och ängsnycklar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även backanis, backtimjan, jungfrulin, gökärt och blåsuga i gläntorna. I nordvästra delen finns ett mycket fin och välhävdad betesmark som gradvis övergår i skogsbetet i söder. Trädskiktet är halvöppet till slutet. Vegetationen är till större delen hedartad. Granarna och enebuskarna står för tätt och markfloran är därför påverkad av beskuggning. I fältskiktet finns rikligt med stagg och knägräs,

måttligt med baktimjan, brudbröd och ängsvädd, samt ringa mängder av blåsuga, bockrot, hirsstarr, jungfrulin, kärrsälting, ormrot och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Skogsbeta är en sällsynt naturtyp i kommunen och enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett av få fina exempel på betad barrskog i Falköpings kommun. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i kärren.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686102)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 73C-HEZ, AE2-MHC)

7374-10 Betesmark vid Skogslund, Åsaka

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Åsaka 10:4

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Vid Skogslund finns en stenig betesmark, som är öppen frånsett enstaka trädgångar. I trädsiktet finns björk, asp, oxel, garn och tall. En finns i busksiktet. Marken är i huvudsak kultiverad och floran är artfattig. Det finns dock mindre ytor med torr hed och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Större delen är betesmarken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. De störda ytorna håller på att naturaliseras. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades knägräs, samt ringa mängder av slättergubbe, bockrot och prästkrage.

Naturvärde: 4

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 412-UZQ)

7374-11 Betesmarker vid Torp och Lockefalan

Yta: 8 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Torp 1:1, Lockefalan 1:6

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Åtrans gamla lopp ligger Torp i gränzonen mellan åker och skog. Vid gränsen mot stället Lockefalan finns en betesvall där det finns rikligt med odlingsspår. Terrängen är småkullig och marken ganska stenig. En grov och några medelgrova ekar finns i betesmarken som är delvis igenväxt och hävdas mycket svagt. Längst i söder är det välbetat, men det finns mycket igenväxningsvegetation även där. Bland hävdgynnade arter märks lite ängsvädd, stagg, brudbröd, baktimjan och slättergubbe. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärden och värden knutna till trädsiktet och kulturmiljön. Väster om gården finns ett kuperad stenig betesmark som hyser rikligt med odlingsspår. Betesmarken är öppen med enstaka björk, asp och en, samt två värdefulla hagmarksträd av asp. Marken är till större delen kultiverad och även tydligt påverkad av gödsling. Det finns ett mindre inslag av kalkgräsmark och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vissa delar är välhävdade och andra är svagt hävdade. Hävdgynnad flora finns nästan enbart på rösen, och i någon slänt. På fornlämningskullarna och i slänter finns här och var fin torrängsvegetation av ängshavretyp och färsvingeltyp. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med brudbröd, bockrot och rödkämpar, måttligt med gullviva och ängshavre, samt ringa mängder av baktimjan, prästkrage, sommarfibbla och svinrot. Då ängs- och

hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även blodnäva, lundtrav, backsippa, backklöver, axveronika och backnejlika.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr1686108)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 16F-XCZ, 3B0-NXY)

7374-12 Kullar och åsar vid Stackslunda

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Fagerås 9:1

Kulturspår: jordkällare

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Stackslunda är ett ödeställe intill Ätrans gamla åfåra som omges av jättelika, öppna, blockrika betesmarker. Några kullar och slänter från det äldre odlingslandskapet hyser dock framför allt torrängsvegetation med lite artrikare flora. Omgivningarna utgörs av kultiverade betesmarker. Det västra delområdet är en igenvuxen ås där det växer en grov ek. Fläckvis finns hävdgynnad flora. Vid inventeringen i september 2002 bedömdes åsen vara värd att restaurera pga värden knutna till florans och trädens. Det östra delområdet utgörs av en kulle och en låg ås där de växer lite enebuskar. Marken är stenig och utgörs till hälften av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. För övrigt är marken kultiverad och tydligt kvävepåverkad. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Markfloran är artfattig, men fläckvis finns hävdgynnade arter. Vid inventeringen i september 2002 noterades måttligt med ängshavre, brudbröd och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, backnejlika, bockrot, darrgräs, prästkrage och rödkämpar.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det västra delområdet bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686104)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6DC-QHQ, DE1-GRX)

7374-13 Betesmarker söder om Åsaka

Yta: 10,3 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BGKLZ

Fastigheter: Åsaka 5:2&10:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, terrasskanter, vägbank

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Det västra delområdet är en igenvuxen betesmark på en låg ås. Trädsiktet av asp och björk är mer eller mindre slutet. Vildapel växer även på åsen. Markerna är ogödslade och några mindre ytor utgörs av kalkgräsmark och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är stenig och hävdas svagt genom bete. Markfloran är framför allt påverkad av beskuggning. Fläckvis finns ytor med artrik markflora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med brudbröd, måttligt med ängsvädd, gullviva, prästkrage, ängshavre, vårfingerört och hållveronika, samt ringa mängder av backtimjan, bockrot, darrgräs, jungfrulin, ringa solvända, svinrot och rödkämpar. I anslutning till en av kullarna har jord- eller grustäkt bedrivits. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 växte här fortfarande torrängsväxter som backglim, backsippa, backnejlika, solvända och trollsmultron. Betesmarken omges av fuktiga och torra marker som skulle kunna restaureras. Söder om byn

Åsaka finns vidsträckta öppna steniga betesmarker där det finns rikligt med odlingsspår. En lintorkningsgrop finns i nordöstra delen. Här finns ett kuperat landskap av gamla terrasserade åkrar, fornlämningar och mellanliggande slänter och odlingshinder. Markerna är öppna med några skogsdungar. I trädsnittet finns björk, asp, rönn, fågelbär, gran och tall. En och nypon finns i busksnittet. Större delen av området är kultiverat och även ganska tydligt kvävestört. Några mindre ytor utgörs av kalkgräsmarker. Fläckvis finns fin kalkgräsmark även på rösen och i slänter i de kultiverade delarna. Hävden är svag och delar av markerna är invaderade av berggrör. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Den artrikaste delen är kullen längst i nordöst, där det även noterades sen fältgentiana 2001. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängshavre, brudbröd och rödkämpar, måttligt med bockrot, gullviva, prästkrage och ängsvädd, samt ringa mängder av backsippa, darrgräs, jungfrulin, smörbollar och stagg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns en intressant flora framför allt i slänter och på fornlämningar i de sydvästra delarna. Bland annat noterades mindre förekomster av fältvädd, lundtrav, backsmultron, flentimotej, vår- och småfingerört, backglim och backklöver. Längst norrut på Kockgårdens marker, fanns hedartad vegetation med kattfot, ljung och slättergubbe.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686101)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C20-VUF, E00-XDF)

7374-14 Betesmarker vid Kockgården, Åsaka

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Åsaka 15:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, jordkällare

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Jutagården finns en öppen stenig betesmark med spridda enebuskar. Den nordöstra delen utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och den västra delen är kultiverat och tydligt kvävepåverkat. Markfloran är påverkad av långvarig svag hävd och det finns rikligt med älgräs. Betesmarken är artfattig och bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i september 2002 fanns endast jordtistel, tuvstarr och darrgräs, samt ringa mängder av backtimjan, klasefibbla, brudbröd och rödkämpar. Öster om Kockgården finns en stenig betesmark som till stor del är kvävestörd och mestadels artfattig. Markerna är i huvudsak öppna med enstaka björk, rönn, hassel och en. I västra delen finns artrika torra-friska låglandsgräsmarker, samt ett mindre inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr. I östra delen är marken kultiverad, men i nordöstra delen finns även fläckvisa ytor med kalkgräsmark. Markfloran är påverkad av långvarig svag hävd men det finns en del hävdgynnade arter som rikligt med brudbröd, måttligt med backtimjan, ängshavre, fältvädd och flentimotej, samt ringa mängder av darrgräs, gullviva, ängsvädd och rödkämpar.

Naturvärde: 4

Markerna är svagt hävdade och ganska artfattiga, men hyser en del intressanta arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6F3-LEY, EBE-XOW)

7374-15 Betesmarker vid Hjärtaberget och Ostakullen

Yta: 7,9 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKLZ

Fastigheter: Åsaka 4:2&4:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, ägoväg, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210

Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Hjärtaberget finns ett kulliga delvis trädklädda hagmarker. Utmed den norra gränsen rinner Åsakabäcken förbi och genom betesfällan löper en kraftledning. Det finns såväl öppna som halvöppna till halvslutna partier i hagmarkerna. I trädsnittet finns björk, asp, fågelbär och gran. Enstaka solbelysta torrakar av björk finns i hagen norr om Hjärtaberget. Enbuskar finns i busksnittet. De södra delarna av området har tidigare varit tätt trädtäckt och vissa delar är tydligt påverkade av röjgödsling och beskuggning. Markerna är steniga och delvis välhävda. En ganska stor del utgörs av kultiverad fodermark. Halva området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Dessa är påverkade av långvarig svag hävd och är delvis invaderade av älggräs och är ganska artfattiga. Delar av fuktängarna är tydligt påverkade av nyligen utförd dikning och kvarlämnade dikesmassor. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre yta med kalkgräsmark på Ostakullen. Vid inventeringen i september 2002 noterades måttligt med brudborste, hirsstarr, rödkämpar, ängsvädd och slankstarr, samt ringa mängder av blåsuga, bockrot, darrgräs, gullviva, klasefibbla, knägräs, kärsälting, smörboller, stagg, brudbröd och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och kompletteras med älggrässlätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686099)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 758-SXO)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 691)

7374-16 Blandlövhave öster om Åsaka kyrka

Yta: 5 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värdet: BKLZ

Fastigheter: Åsaka 4:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, terrasskanter

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Åsaka kyrka finns ett område med åsar som är välbetade av nötkreatur. På delar av dessa åsar finns ett glest trädsnitt med främst triviallöf, men enstaka mycket grova ädellövträd finns också. Landskapet är vackert och det finns mycket kulturhistoriska lämningar som ger en skarp prägel åt området. Bland annat finns här tydliga terrassåkrar samt mycket stenmurar och odlingsrösen. Trädsnittet är glest eller gruppställt och består av en samdominans av medelålders asp, björk, fågelbär, rönn samt någon enstaka mycket grov sälj, oxel och en alm som är 120 cm i brösthöjdsdiameter. I busksnittet finns det enstaka en. Det finns endast ringa mängder död ved. Göktyta observerades under lövskogsinventeringen. Detta är en art som är knuten till torra gräsmarker med myrbon men det skall också finnas tillgång till bohål i träd. Detta gör den bra som signalart för trädklädda hagmarker. Många sandbin fanns i blomkorgar och vid sandblottor. Dessa är bland annat beroende av blommande träd och buskar som den kan söka föda ifrån. En stor del av betesmarken är kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. I östra delen finns en mindre yta med kalkgräsmark. På rösen och vid stenar och i slänter finns fläckvis en fin torrängsflora. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2002 noterades rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med darrgräs, bockrot, småfingerört och fältvädd, samt ringa mängder av backtimjan, brudborste, gullviva, solvända, vildlin och ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även färgmåra, backklöver, backsippa, backsmultron och solvända.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har området mycket höga kulturhistoriska värden och har även betydelse för landskapsbildningen. Gräsmarksvärdena är något högre än lövskogsvärdena. Göktyta och sandbin visar dock att även trädsnittet medför en ökad mångfald i dessa marker. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686099)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A32-ZKQ)

7374-17 Stenhusgården-Bondegården-Prästebolet

Yta: 11,3 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BGKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Ett system med grusåsar och stäppartade torrängar sträcker sig från Vartofta-Åsaka kyrkby i riktning VSV fram mot Åtrans gamla åfåra. Åsen är en utpräglad Falbygdsås med delvis välutvecklad örtrik torrängsflora på sydsidan. Östra delen av området, Prästebolet, avsattes som Naturminne 1934 och är lokal för bland annat fjädergräs, drakblomma, smalbladig lungört och praktbrunört med flera exklusiva torrängsarter. Prästebolet som även kallas Stipaåsen sköts med slätter och efterbete. Spår av grustäkt märks i södra delen av åsen. Förlängningen av grusåsen från Bondegården och västerut utgörs av betade torrbackar med en rik förekomst av hävdgynnade torrängsarter som brudbröd, bockrot, backklöver, darrgräs, fältvädd, färgmåra, gullviva, praktbrunört, rödkämpar, vildlin och ängshavre. Västerut på åsen finns även beteskänsliga arter som drakblomma, smalbladig lungört och trollsmultron. Fjärilsfaunan på grusåsen är rik med arter som luktgräsfjäril, kamgräsfjäril, puktörneblåvingen och slättergräsfjäril. Området är till stor del öppet med spridda träd och buskar som oxel, rönn, körsbär, ask, tall, en och nypon. I den västra delen finns mer igenvuxna partier med träd och enbuskar. Röjning av en, björk och asp har påbörjats och fortsätter successivt. Resterna av en låg stenmur finns kvar uppe på åsryggen, i öster har denna tidigare utgjort gräns mellan Prästebostället och Bondegården. Bergrör har fått fäste mellan stenarna, en art som sprider sig vid svag eller utebliven hävd. Om den inte hålls under kontroll blir arten lätt det främsta hotet mot den hävdgynnade torrängsfloran. Mitt i området finns ett mindre, tyvärr ohävdad, Natura 2000-område, Åsaka-Bondegården. Denna del av grusåsen är ett tydligt exempel på hur bergrör och hundäxing konkurrerat ut större delen av den örtrika torrängsfloran. Åsryggen vid Stenhusgården som ligger väster om Bondegården betas av tjurar. Åsen är till större delen välhävdad men mindre partier med svag hävd förekommer även. I delar av området märks svag till måttlig kvävepåverkan, troligen på grund av sambete med vall och kultiverade betesmarker. Den örtrika stäppartade torrängen har uppkommit inte bara som ett resultat av markförhållandena utan kanske främst på grund av hävden som under lång tid påverkat vegetationen och dess sammansättning. I Vartofta-Åsaka brukades marken i tresäde (före laga skifte), vilket innebar att åkern låg i träda vart tredje år och djuren släpptes då in för att beta på trädan. Eftersom åsarna låg i åkergrärdet blev det ett tidigt betespåsläpp under trädesåret. De år då säd odlades på åkern (år två och tre) togs höet på åsarna troligen tillvara med slätter och efterbete, alternativt enbart bete framåt höstkanten. Det innebar ett sent betespåsläpp två år av tre, vilket säkerligen gynnat beteskänsliga arter som drakblomma, smalbladig lungört och trollsmultron. Buskar och träd hölls undan och användes till stängselvirke och ved på det trädfattiga Falbygden. Kalkgräsmarkerna utgörs av torra-friska, betespräglade kalkrika gräsmarker ofta med ett stort inslag av örter. Den örtrika torrängen finns i olika varianter och här på sydsidan av åsryggen från Bondegården, Stenhusgården och västerut dominerar den artrika stäppartade torrängen, med arter som drakblomma, smalbladig lungört och trollsmultron. Andra karaktäristiska torrängsarter är brudbröd, bockrot, backklöver, darrgräs, fältvädd, färgmåra, gullviva, praktbrunört, rödkämpar, vildlin och ängshavre. Även spåtistel och grådådra förekommer. Slätterängar i låglandet finns på Prästebolet. Vegetationen utgörs av en mycket artrik torrängsflora med rödlistade arter som drakblomma, trollsmultron, smalbladig lungört och fjädergräs. Andra hävdgynnade arter är färgmåra, blodnäva, fältvädd, backruta, backklöver, bockrot, brudbröd, darrgräs, gullviva, rödkämpar, vildlin, backglim, backskafting, flentimotej, fältmalört, praktbrunört, småfingerört, vårfingerört samt toppjungfrulin, låsbräken, backstarr, baktimjan, getrams, jordtistel, rosettjungfrulin, klasefibbla. Dessutom förekommer svaghävdarter som krissla, bergrör, liljekonvalj och stenbär. Torrängen med dess värdefulla flora fyller även en viktig funktion för andra organismgrupper som fjärilar, insekter och fåglar. Fjärilsarter som noterats är bland annat den rödlistade arten liten blåvinge samt förväxlad blåvinge (midsommarblåvinge), vitgräsfjäril och två arter pärlmorfjäril (Sundh 1999). Området är öppet med glest spridda träd och buskar.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealen artrik stäppartad torräng med sina karaktäristiska arter bibehålls eller ökar. Målet är också att de rödlistade arterna fjädergräs, smalbladig lungört, drakblomma och trollsmultron lever kvar och kan föröka sig i området. Bevarandestatus är gynnsam i den östra delen av åsryggen och delar av den västra.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000. Östra delen av området, Prästebolet, är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel: Åsen hävdas delvis med bete och delvis med slätter och efterbete. Enligt bevarandeplanen bör betespåsläpp ske sent med hänsyn till den beteskänsliga florán. Drakblomman har normalt börjat blomma vid midsommar och en lämplig tidpunkt för betessläppning kan vara i slutet av juni månad. Enstaka år (högst var tredje år) kan betespåsläppet vara tidigare. Kompletterande åtgärder som röjning och betesputsning bör utföras. Det gäller speciellt enbuskar på den södra sidan av åsen. Sambete med gödslad vall och kultiverad betesmark bör om möjligt upphöra för att undvika oönskad näringstillförsel.

Behov av dokumentation: Inventering av fjärilsfaunan bör utföras på sikt enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686100, 101, 109)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0EA-JVB, 1C1-CWP, 462-OLG, 50C-RIR, 759-KPH)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

Edelstam, C. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Stenhusgården-Bondegården-Prästegården SE0540312

7374-18 Betesmarker vid Öja, Åsaka

Yta: 10,3 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vartofta-åsaka Värden: BGKLZ

Fastigheter: Åsaka-Öja 4:1&6:1

Kulturspår: stenmurar, gropavall, ägoväg

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Öja by höjer sig en drumlin drygt 25 m över landskapet. Hela denna drumlin är idag en stor betesmark. De övre delarna av denna drumlin har tidigare varit åker och har en ganska artfattig flora som ställvis visar tecken på konstgödsling. Längre ned i sluttningen finns en mosaik av trädgångar och öppna betesmarker med finare grässvål. Det underliggande jordlagret består av en ganska blockrik morän. Trädgångarna består främst av björk med inslag av gran. Genom betesmarkerna löper äldre dikessystem, gropavallar och gamla ägovägar. Enligt den gamla ekonomiska kartan var båda delområdena öppna betesmarker under slutet av 1800-talet. Det södra delområdet är en varierad och ganska välhävdad betesmark, som är delvis igenvuxen och mestadels artfattig. Öppna partier omväxlar med halvöppna till slutna partier. I trädskiktet finns björk, tall och gran, medan buskskiktet utgörs av en. Delar av betesmarken utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, samt inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr. Endast en mindre yta är kvävepåverkad. Markfloran är påverkad av igenväxning och beskuggning. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med stagg, rödkämpar, gökblomster och jordtistel, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, ängsvädd, darrgräs, klasefibbla, kärresälting, vildlin, backtimjan och brudbröd. Längst norrut utmed vägen finns öppna ganska välhävdade betesmarker där det växer lite björk, gran och enebuskar. Större delen utgörs av kultiverad fodermark och är även ganska tydligt påverkad av gödsling. I betesmarken finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr samt ett litet rikkärr. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med darrgräs, stagg och hirsstarr, måttligt med klasefibbla, slätterblomma och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, ängsvädd, kattfot, knägräs, kärresälting, vildlin, ängsbräsmå, ängsstarr och majviva. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även tätört, gökblomster, loppstarr och vanlig nattviol.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett stort betesobjekt med vackra rödvenhedrar och fuktängar vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: För att gynna markfloran bör de trädklädda delarna gallras och röjas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686103)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 369-BSB, EDB-KVC)

7374-19 Betesmark vid Åkerholmen

Yta: 0,4 ha **Ekonomisk karta: 07374** **Socken: Vartofta-Åsaka** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Åkerholmen 1:4

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Utmed vägen vid Åkerholmen finns en liten yta med mosaikartad vegetation som ingår i en större öppen betesfålla. Marken är stenig och större delen av betesmarken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även lite inslag av stagggräsmarker och fuktängar. Hävden är god och endast en mindre yta är påverkad av gödsling. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med stagg, revfibbla, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga och darrgräs.

Naturvärde: 4

Markerna är välhävdade, men är ganska artfattiga och hyser enbart ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr IDC-BGY)

7374-20 Betesmark väster om Lilla Fagerås

Yta: 7 ha **Ekonomisk karta: 07373** **Socken: Smula** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Smula 9:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmarker, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Lilla Fagerås finns ett långsträckt område med öppna betesmarker. De utgörs till större delen av kultiverade fodermarker och som även visar ganska tydliga spår av gödsling. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker i mosaik med kvävestörd mark. På en liten ås finns en mindre yta med kalkgräsmark. På torrare backar finns fin flora. Hävden är god men delar av området är igenväxta. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i september 2002 märks rikligt med brudbröd, ängshavre, småfingerört, jordtistel, backtimjan, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, knägräs, prästkrage, vildlin och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Markerna är kultiverade, men är välhävdade och de opåverkade ytorna hyser ett flertal hävdgynnade arter, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686094)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D23-BDQ)

7374-21 Vårdträds miljöer vid Kyrkeslätt

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 07374** **Socken: Vartofta-Åsaka** **Värden: BKLZ**

Fastigheter: Kyrkeslätt 1:1

Kulturspår: vårdträd, stenmurar

Jätteträd

Beskrivning

Vid gården Kyrkeslätt finns en mindre vårdträdmiljö som till större delen ligger på tomtmark. Stenmurar följer delar av objektet. Grov lönn dominerar i trädsnittet men det finns också enstaka grov hästkastanj samt yngre sälg och björk. Diverse trädgårdsbuskar finns i busksnittet.

Naturvärde: 2

Objektet är en relativt liten och det är en relativt ordinär vårdträdmiljö. Större delen av objektet ligger på privat tomtmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 440).

7374-22 Vårdträdmiljöer vid Torp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 0774 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: allé, vårdträd, stenmurar

Jätteträd

Beskrivning

Objektet ligger vid gården Torp söder om Åsaka. Vid gården finns lövrika miljöer i form av en liten allé, vårdträd på tomtmark samt lite lövträd som står i en hage som betas av häst. För att vara en vårdträdmiljö är ej träden särskilt gamla men trädsnittet är förhållandevis artrikt. Stenmurar finns rikligt i objektet. Vid Jungfrukullen som ligger norr om objektet finns även några grova bokar. I trädsnittet finns framför allt medelålders ask och lönn men även enstaka gran, fläder, fågelbär, björk och rönn. Busksnitt saknas och det finns ej heller död ved. Träden saknar hamlingsspår. Fällmossa *Antitrichia curtipendula* finns allmänt på ädellövträden i objektet.

Naturvärde: 3

Även om området är något litet så börjar vårdträden bli gamla och därmed intressanta ur naturvårdssynpunkt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 472)

7374-23 Blandlövhage och vårdträdmiljöer vid Kockahemmet

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 0774 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd, stenmurar

Jätteträd

Beskrivning

Bakom gården Kockahemmet finns denna lilla blandlövhage som betas av häst. Trädsnittet domineras av trivallövträd men närmare gården finns vårdträdmiljöer med bland annat grov och mycket grov lind och ask. Blandlövhagens halvslutna trädsnitt består av en samdominans med medelgrov och grov björk, asp, ek och gran. Det finns också någon enstaka mycket grov sälg. Det förekommer en del björk- och rönnföryngring i hagen. Vid gården finns en stenmur som kantas av grov ask och lönn samt en mycket grov sälg. På tomtmark och gårdsplan står två mycket grova lindar som är större än 1 m i brösthöjdsdiameter. Det finns låga mängder död ved i objektet men i kanten ligger en grov låga av oxel. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

Objektet har en del gamla och grova triviallövträd samt grova vårdträd som utgör objektets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 462)

7374-24 Fuktdråg vid södra Prästäng

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Vistorp Värden: BHZ

Fastigheter: Arnared 1:4

Kulturspår:

Fuktdråg, senvuxna träd

Beskrivning

Litet relativt opåverkat fuktdråg med klibbal och tall. Mindre öppna partier med ängsnycklar, lågstarrarter och brunmossor. Smalt laggskogsparti med senvuxna barrträd och lövträd på socklar. Brudborste och kärrfibbla noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7e05:1)

7374-25 Södra Rutamossen

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07374 Socken: Smula Värden: BHZ

Fastigheter: Åsarp 4:3

Kulturspår:

Lövsumpskog

Beskrivning

Lövsumpskog med delvis öppen våtmark. Trädskikt av glasbjörk, jolster och gran. Döda och döende gråvide och jolstersnår med olika vedsvampar. Öppen våtmark med lågstarrarter och brunmossor. Blåmossa *Leucobryum glaucum* noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D7e04:1)

7375-01 Betesmark vid Tomten, Åsaka

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Möleberget 1:1
Kulturspår: stenmurar, vägbank
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Tomten finns en halvöppen till slutet hagmark, som till större delen är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Björk och tall ingår in trädsiktet. Hagmarken saknar till största delen hävdprägelse och endast en mindre del är välhävdad. Vegetationen är ogödslad, men är ändå artfattig pga beskuggning och långvarig svag hävd. Fältsiktet domineras av hundstarr. Vid inventeringen i september 2002 noterades en del hävdgynnade arter som knagglestarr, hundstarr, brudborste och hirsstarr, samt ringa mängder av prästkrage och smörbollor.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och hyser enbart ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4FF-YVQ)

7375-02 Betesmarker vid Gärdstorp

Yta: 8,9 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Gärdstorp 2:4

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, vägbank, fägata, husgrund

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Gärdstorp är numera en ensamgård som ligger öster om Vartofta-Åsakas åslandskap. Till Gärdstorp hörde förr ett antal mindre gårdar och torp. Det är i söder runt husgrunderna och ruinerna efter dessa torp man hittar intressant gräsmarksflora. Närmast gården är florans alldeles för kraftigt påverkad av kväve. Söder om Gärdstorp finns en ganska välhävdad hagmark med spridda träd och buskar. Marken är stenig och det finns rikligt med odlingspår i hagen som var nyrestaurerad vid inventeringen i september 2003. Även dikerna var nyrensade och dikesmassor hade lämnats kvar. I den västra delen finns en kuperad björkhage med inslag av tall och gran. I trädsiktet finns även asp, rönn, sälg, fågelbär och vildapel. En och krypvide ingår i busksiktet. Den östra delen är flack och fuktig. Området är delvis klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr och det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns fläckvis fin lågstarräng främst i den sydöstra delen. Där växer lite av den rödlistade ängsskären. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även hartmanstarr, som även den är rödlistad. Stora delar av området är stört av dikning, svag hävd, röjgödsling eller beskuggning. Delar av området är kultiverat och halva området är svagt till tydligt påverkat av röjgödsling. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängsvädd och hirsstarr, måttligt med stagg, gökblomster, backtimjan, jordtistel, tuvstarr, slankstarr, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, klasefibbla, knägräs, kärrensälting, ormrot, prästkrage, smörbollor och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ytterligare röjningar skulle gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686114)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 57F-OTR)

7375-03 Betesmark norr om Smärtorna

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Yllestad 8:15

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kär

Beskrivning

Norr om stället Smärtorna finns en kuperad stenig betesmark med spridda träd av björk och asp. Området utgörs till största delen av gamla åkrar. Några små gamla åkerholmar har lite kvar av naturlig flora. Buskskiktet består av en och vide. Hagen är delvis kraftigt igenslyad. Delar av området utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och en mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsmarker. Hävden är svag i större delen av området och en mindre del av ohävdad. Drygt halva området är svagt påverkat av gödsling. Det finns delvis fin flora främst på fuktängarna. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med gökblomster, smörbollor, ängsvädd och slankstarr, samt ringa mängder av slättegubbe, knägräs, prästkrage, slätterblomma och svinrot. Källmossa *Philonotis fontana* noterades också.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686115)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 24D-GIK)

7375-04 Betesmark öster om Smärtorna

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Yllestad 8:15

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Smärtorna finns en långsträckt stenig betesmark, som till stor del är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Området är öppet med enstaka buskar av en och vide. Fuktängsfloran är väldigt varierad och artrik med flera kalkgynnade arter. Hävden är tyvärr mycket svag och vegetationen är skadad av flera diken. En mindre yta är kultiverad och området är delvis svagt till tydligt påverkat av gödsling. Området bedömdes kunna bli ett toppobjekt vid inventeringen i september 2003. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, måttligt med klasefibbla och slankstarr, samt ringa mängder av knägräs, kärrsälting, ormrot, slätterblomma, smörbollor, stagg, svinrot, vildlin, ängsstarr och majviva.

Naturvärde: 3

Betesmarken hyser en mycket fin fuktängsflora vilket ger högt naturvärde. Med bättre hävd kan området få en högre klassning.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Ytterligare dikning bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FA0-YFF)

7375-05 Sekundär lövskog och igenväxt hagmark vid Hjortåsen

Yta: 5,7 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Vartofta 24:2, Åsaka 15:1, Möleberget 1:1

Kulturspår: torpmiljöer, stenmurar, husgrunder, stenkällare

Grova träd

Beskrivning

Området utgörs av en igenväxt hagmark av ask-almtyp och ligger på en gammal inägomark där det har stått en samling torp. Idag finns endast enstaka spår av detta i form av gamla husgrunder, stenkällare och stenmurar. Hembygdsföreningen har satt upp skyltar i området som beskriver var torpen låg och deras historik. Enligt dessa flyttade de sista boende vid mitten av 1940-talet. Sedan dess har det dock förekommit bete i området och detta

har lett till att området fortfarande är någorlunda öppet. Under de senaste åren har dock hävden varit svag vilket har lett till en allt mer igenväxning av området. Omgivningarna består till större delen av barrdominerad skogsmark. Trädskiktet är luckigt och längs en stenmur står grova, gamla almar samt någon grov sälg. Det finns också ett mindre bestånd med granar som har fått det typiska täta grenverk som utvecklas i öppna miljöer. Det finns även spritt med enstaka lönn, asp, björk, rönn och tall. En finns allmänt i buskskiktet. Mängden död ved är låg och utgörs av enstaka björklågor. På almarna växer bland annat rikligt med lönnlav *Bacidia rubella*.

Naturvärde: 2

Området har dels höga kulturhistoriska värden som börjar hotas av den allt mer ökade igenväxningen i området. Det finns också höga lövskogsvärden i form av gamla och grova ädellövträd. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 495)

7375-06 Betesmark vid Backgården, Yllestad

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Yllestad 6:22

Kulturspår: stenmurar

Rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Yllestad kyrka utbreder sig en flack, fuktig betesmark glesklädd med knotiga glasbjörkar och spridda enbuskar. Området avgränsas av en stenmur mot åkrarna i väster. Markerna är tuviga och domineras nästan helt av älggräs. Vegetationen utgörs av högörtäng, kalkfuktäng och gräs-lågstarräng. Nötkreatur betar marken mycket svagt. Betesmarken bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i september 2003. I västra delen finns fläckvis lite darrgräs, ängsvädd, klasefibbla, ormröt, hirsstarr, ängsmyskgräs, tuvstarr och kärrsälting. Det finns även gökblomster, liten blåklocka, rödklint, revfibbla, sommarfibbla och jordtistel. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns även majviva, ängsnycklar, tätört och rosettjungfrulin på en lågvuxen fuktäng av kalkfuktängstyp i de södra delarna.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör intensifieras och kompletteras av älggrässlåtter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686116)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 229-LYK)

7375-07 Holmahagen

Yta: 22,8 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKLZ

Fastigheter: Skittered 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Holmahagen ligger i ett flackt och öppet odlingslandskap. Natura 2000-området utgörs av ett stort sammanhängande område med fuktiga, mycket magra naturbetesmarker på torvjordar. Markerna domineras av lågstarräng. I torrare partier finns risvegetation med blåbär, odon och små senvuxna enbuskar. Även stagghed och rödvenäng finns. I områdets centrala del finns ett öppet dike. Den ekonomiska kartan från 1880 visar att området i huvudsak varit slätteräng och löväng, med inslag av mindre partier med lövskog och åkermark. Betesmarkerna har tidigare varit välbetade under många år men svagare hävd har på senare år medfört att

tågväxter, älggräs och sly delvis trängt in. I områdets södra och mellersta delar har grässvålen tidigare varit tät, trots ett halvslutet träd- och buskskikt, detta tack vare ett hårt bete. De senaste årens svagare bete har medfört en delvis uppluckrad grässvål. Gallringar och röjningar i trädskiktet har utförts år 2000 och under 2005. Den dominerande naturtypen i området är fuktängar med blåtåtel eller starr. Större delen av området, med undantag av de torrare centrala delarna, utgörs av fuktedar med ett mer eller mindre glest trädskikt. I de välbetade delarna av området är vegetationen fin med hävdgynnade arter, i andra mindre väl betade delar är inslagen av ohävdarter större och grässvålen uppluckrad. Trädskiktet i området nordost om gården samt i området söder om vägen är i behov av gallring. En variation i trädskiktet bör eftersträvas. Framför allt bör äldre träd, hålträd och döda träd samt aspar sparas. Gallringen bör leda till öppna ytor med mindre grupper av träd fram för allt kring de fuktigaste delarna. Enstaka träd kan stå ensamma, då främst träd som är äldre, har en grov stam eller en vid krona. Enstaka enbuskar, hagtorn eller andra blommande och bärande buskar kan sparas vid gallring. Otillräcklig hävd under en tid har lett till förnaansamling och delvis stort inslag av tuvtåtel, älggräs och tågväxter. I de mer välbetade delarna av området är bevarandestatusen god. De artrika stagg-gräsmarkerna finns i de torrare centrala delarna av området. Trädskiktet är mycket glest med enstaka björkar, aspar och granar. Buskskiktet domineras av enbuskar, varav många är mycket små. Vegetationen är överlag fin. Svagt bete har gjort att igenväxningsvegetation så som tågväxter, enbuskar och gran finns i delar av naturtypen. Buskskiktet bör gallras. En variation i buskskiktet bör eftersträvas, med öppna ytor och mindre grupper med enbuskar spridda i landskapet. Vid gallringen bör äldre och/eller betespräglade enbuskar gynnas. Enstaka hagtorn och andra blommande eller bärande buskar bör även de sparas. På de torrare partierna i fuktängarna söder om vägen finns inslag av torra-friska låglandsgräsmarker.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området skall bestå av öppna välhävdade betesmarker, med ett glest och varierat träd- och buskskikt. Bevarandestatus är god-måttlig.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bör hela området även i fortsättningen betas.

Möjligheten för slätter i en del av området bör ses över, detta framför allt för att gynna slättergynnade arter som ängskäran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686119)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CC6-ZEB, C6D-HPY)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 ()

Smith, L. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Holmahagen SE0540315

7375-08 Betesmark vid Långebacke

Yta: 0,7 ha **Ekonomisk karta:** 07375 **Socken:** Yllestad **Värden:** BKZ

Fastigheter: Yllestad 5:11

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Kätilstorp vid gården Långebacke finns en välhävdad men ganska artfattig betesmark. Markerna är flacka, steniga och lätt fuktiga. Större delen av marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. I hagen finns såväl öppna som halvöppna till slutna partier. I kanterna växer rätt mycket björk, tall och gran. Stora delar av vegetationen visar tecken på svag påverkan av gödsling. Även beskuggning är ett problem. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med darrgräs och gökblomster, samt ringa mängder med ängsvädd, hirsstarr, klasefibbla, kärrsälting, prästkrage och smörbollor. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även jungfrulin. Tusensköna och kamäxing var ställvis karakteristiska.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning av betesmarken skulle gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686120)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 177-YMD)

7375-09 Betesmark vid Stensåsen

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ
Fastigheter: Stensåsen 1:1, Yllestads Prästbol 3:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, stensträng
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Utmed vägen mitt emot Stensåsen ligger en flack ohävdad betesmark med väl bevarade skalmurar. I hagen finns såväl öppna som halvöppna till halvslutna partier. I trädskiktet finns ek, gran och tall. En och vide finns i buskskiktet. Marken är stenig och i huvudsak frisk. Hagen är till stora delar är påverkad av beteskultivering. Rikligt med rödsvingel tyder på insädd av detta gräs. Knappt halva området är tydligt påverkat av gödsling och markfloran är även störd av ohävd och beskuggning. Delar av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre yta utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid inventeringen i september 2003 fanns delvis fin flora med bland annat rikligt med stagg, måttligt med slåttergubbe, samt ringa mängder av knägräs, prästkrage och svinrot.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävd bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686121)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AE9-TEF)

7375-10 Vistorp Strängegården

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Vistorp Värden: B
Fastigheter: Vistorps-Gunnarp 1:10
Kulturspår:

Beskrivning

Naturrestativet Vistorp Strängegården ligger söder om Kätilstorp. Området utgörs av fuktängar och kärrpartier där det finns en lokal med Kung Karls spira som är mycket sällsynt i södra Sverige. Omgivningarna utgörs av barrblandskog.

Naturvärde: 1

I området finns en av Skaraborgs rikaste lokaler med Kung Karls spira vilket ger högsta naturvärde.

Bevarande: Igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området är skyddat som naturrestativ.

Bedömning av skydd och skötsel: Skötselplan saknas och bör tas fram.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborg. 1969: Beslut angående bildande av naturrestativet Vistorp Strängegården.

7375-11 Betesmarker norr om Gunnarp

Yta: 5,5 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Vistorp Värden: BKZ
Fastigheter: Vistorps-Gunnarp 1:10
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Gunnarp finns en större igenvuxen hagmark med halvöppet till slutet trädskikt. I trädskiktet finns björk, asp, vildapel och tall. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av asp i hagen. I buskskiktet finns en. Marken är i huvudsak frisk med inslag av fuktig och torr mark. Det finns några ytor med artrika torra-friska

låglandsgräsmarker. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier i hagen. Endast en mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Stora delar av området är påverkat av beskuggning. Främst i södra delen finns dock fläckvis fin flora. Bland hävdgynnade arter som noterades i augusti 2003 märks måttligt med slåttergubbe, knägräs, stagg och brudbröd, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, bockrot, hirsstarr, ängsskallra och ängshavre. Vid Skogslund finns en mager, stenig betesmark med en barrdunge i de centrala delarna. Området utgörs till hälften av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är välhävdad, men vegetationen är påverkad av beskuggning. En mindre yta är svagt påverkad av gödsling. I de öppna ogödslade delarna finns rikligt med hirsstarr, knägräs och stagg, samt lite jordtistel och slåttergubbe.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör öppnas upp för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686124)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 52D-GMO, 874-COR)

7375-12 Betesmark vid Kavelkulla

Yta: 6,5 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Badene 7:5&7:6&8:5&8:6

**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, vägbank, husgrund, jordkällare
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter**

Beskrivning

Vid Kavelkulla finns en större mycket välbetad, men artfattig betesmark. Norr om gården finns en svagt kullig björkhage, där det finns rikligt med kulturspår. Hagen genomkorsas av ett antal ägovägar och här finns flera husgrunder. I trädsiktet finns utöver björk även ask, oxel, lönn, rönn, gran, tall och fruktträd. Det finns även öppna partier i betesmarken. En, nypon, bärbuskar, syren och snöbär finns i busksiktet. Omedelbart norr om Kavelkulla finns en nordöstvänd slänt som har många drag kvar av hackslåttmark. Större delen av marken utgörs av kultiverad fodermark och är även svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är även påverkad av beskuggning. En mindre del av hagen är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid inventeringen i september 2003 noterades enstaka hävdgynnade arter som rikligt med stagg, måttligt med hirsstarr, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe och knägräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör glesas ut för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686118)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F8E-HGI)

7375-13 Björkhagar vid Svenshult

Yta: 8,8 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Badene 4:3&6:1

**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, vägbank
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter**

Beskrivning

Badene är känt som en av de byar i Yllestad där ängsskåran har sina starkaste förekomster i länet. Den största förekomsten finns antagligen på den sydligaste gårdens marker. Norr om gården på sydvästra sidan av vägen finns en flack fuktig björkhage som var nyrestaurerad vid inventeringen i september 2003. Förutom björk finns även gran, en, vide och hallon. En stor del utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även ett mindre inslag av artrika stagg-gräsmarker och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är stenbunden och hävden

är ganska svag. En mindre yta är kvävepåverkad pga röjgödsling. Floran är fin i stora delar av området. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängsvädd och hirsstarr, måttligt med knägräs, stagg, slåttergubbe, slankstarr, loppstarr, ängsmyskgräs och borsttåg som är rödlistad, samt ringa mängder av darrgräs, svinrot och den rödlistade ängsskåran. När ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var hagen ganska tät och skuggan hade skadat florán. Då fanns även rikligt med smörbollar samt mindre förekomster av kattfot och ormrot. Nordöst om vägen finns en flack fuktig björkhage som är ganska artfattig. Trädsiktet är ganska tätt och utöver björk finns även asp, gran, tall, en och vide. En mindre yta utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns såväl svagt hävdade som välhävdade partier i hagen. En mindre yta är kvävepåverkad. Markfloran är påverkad av beskuggning och det finns endast ett fåtal hävdgynnade arter. Bland annat finns rikligt med hirsstarr, måttligt med ängsvädd, samt ringa mängder av stagg, svinrot och ängsskära.

Naturvärde: 2

Enligt äng- och hagmarksinventeringen är detta en viktig lokal för länets ängsskärabestånd och ställvis fin grässvål gör att området bedöms ha mycket högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det nordöstra delområdet bör restaureras. Beteshävdén bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686122)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1D1-JPP, E91-TQT)

7375-14 Betesmark vid Ängegården, Badene

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Badene 5:3&5:4

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, vägbank

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Ängegården i Badene finns en stenig öppen betesmark på fuktig till frisk mark. I de centrala delarna finns en björkdunge. Det finns även inslag av gran och oxel. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävdén är ganska svag och större delen av hagen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Området är även påverkat av dikning och florán är även delvis trivialiserad av beskuggning. Det finns bara fläckvis fin vegetation. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med darrgräs och stagg, jordtistel, slankstarr, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe, klasefibbla, knägräs, svinrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Björkdungen bör glesas ut och beteshävdén bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686117)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DEC-BMA)

7375-15 Betesmarker vid Höm

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07375 Socken: Yllestad Värden: BKZ

Fastigheter: Höm 1:2&1.6

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid byn Höm ligger i kommunens östligaste kant är de flesta betesmarker kultiverade och konstgödslade med artfattig flora. Sydväst om byn finns några marker med lite finare grässvål. Norr om vägen finns en igenvuxen

betesmark med fuktängar, som bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i september 2003. Hagen betas svagt och är mestadels invaderad av älggräs och grenrör. I fältskiktet finns lite rester av hävdgynnade arter som ängvädd, smörbollor, stagg och tuvstarr längs kanterna. Norra delen av ängs- och hagmarksobjektet är upplöjt. Söder om vägen finns en stenig delvis igenvuxen betesmark på frisk till fuktig mark. Den är öppen frånsett ett slutet parti i södra delen. I trädsiktet finns björk, asp, ek och gran. Delar av hagen utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr och en mindre yta utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och artrika stagg-gräsmarker. Halva hagen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. I hagen finns såväl välhävdade som svagt hävdade partier. Fläckvis finns fin flora och lite av floran finns även på det betade hygget söder om objektet. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr och stagg, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, ängsvädd, darrgräs, smörbollor och ängssvampar.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarkerna bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686123)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 137-TGN, 656-CUL)

7375-16 Betesmark vid Trälshed

Yta: 2,7 ha **Ekonomisk karta:** 07375 **Socken:** Yllestad **Värden:** BZ

Fastigheter: Trälshed 1:1, Badene 9:1

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Trälshed finns en ohävdad björkhage med inslag av asp, gran, sälg och en. Trädsiktet är mer eller mindre slutet. Det finns äldre uppgifter om förekomst av kung Karls spira, men skugga och tidigare fårbeta har dock gjort att det måste bedömas som tveksamt att den finns kvar. En mindre yta utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. I området finns örtrik friskäng med inslag av högrötsäng och rödvenhed. I övrigt är området ett restaureringsobjekt. Marken är ogödslad. Vegetationen är påverkad av beskuggning och långvarig ohävd. Det finns artrik flora kvar i östra delen. Vid inventeringen i september 2003 påträffades lite av den rödlistade ängsskåran både i östra och västra delen. Bland hävdgynnade arter noterades även rikligt med ängsvädd, tuvstarr, plattstarr och smörbollor, samt ringa mängder av bockrot, knägräs, ormröt, prästkrage, ängsskallra, stagg, svinrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör återupptas. Hävdbehovet är akut.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686113)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 62B-PWP)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D7F05)

7375-17 Fuktiga marker vid Badene

Yta: 3,4 ha **Ekonomisk karta:** 07375 **Socken:** Yllestad **Värden:** BKZ

Fastigheter: Badene 5:8&9:1

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Delområdet längst västerut är ett fuktigt område som bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden vid inventeringen i september 2003. Området är delvis igenvuxet och betas mycket svagt och är även kvävestört. I sydvästra delen finns en mindre yta som är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr där det växer lite hävdgynnade arter som darrgräs, stagg, ängsvädd och hirsstarr. Övriga delar är invaderade av älggräs. Vid Österkällan finns ett litet fint rikkärr, som omges av fuktängar. Kärrret är ohävdad och håller på att växa igen från kanterna, men visar inga tecken på kvävepåverkan. Omgivningarna utgörs av åkermark och området är dikat längs gränserna. I trädsiktet finns björk, asp och tall. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med darrgräs och hirsstarr, måttligt med ängsvädd, ängsstarr, slankstarr, loppstarr och gräsull, samt ringa mängder av slätterblomma, vildlin, ängsnycklar och majviva. Gyllenmossa *Tomentypnum nitens* noterades också. Den rödlistade hartmanstarran har tidigare noterats i området (Bertilsson A 1989). Delområdet vid Kvarnabäcken är ett öppet fuktigt område med enstaka björk och gran. I busksiktet finns en och hagtorn. Större delen av området utgörs av kultiverad fodermark och är svagt till tydligt påverkat av gödsling. För övrigt är marken klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns såväl svagt hävdade som välhävdade partier i området. Fläckvis finns fin lågstarräng. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med hirsstarr, måttligt med darrgräs, stagg, jordtistel, samt ringa mängder av blåsuga, ängsvädd, klasefibbla, knägräs, ormröt, smörboll och ängshavre. Delområde längst österut är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Trädsiktet är halvöppet till slutet i östra delen medan den västra delen är öppen. I träd- och busksiktet finns björk, gran, en och vide. Det finns såväl svagt hävdade som ohävdade partier. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vegetationen är påverkad av långvarig svag hävd men skulle snabbt kunna bli fint vid god hävd. Bland hävdgynnade arter märks måttligt med darrgräs och hirsstarr, samt ringa mängder med ängsvädd, kärrsälting, ängsstarr och ängsnycklar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt betade områdena och återupptas i de ohävdade områdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686117)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 247-THY, 442-NXU, 4D5-LZK, CE2-GYP)

7380-01 Vårdträdsmiljöer vid Tveten

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värden: BKZ

Fastigheter: Tveten 1:1

Kulturspår: allé, vårdträd, hamlade träd

Grova ädellövträd, hålträd, mulm

Beskrivning

I Tveten finns en gammal gårdsmiljö som 1991 blev församlingsgård. Kring denna gård finns vårdträdsmiljöer med grov och mycket grov ädellöv. En del av dessa ligger på tomtmark och detta gäller även för allén som leder upp till huset. Bakom gården finns det gamla igenväxta vårdträdsmiljöer där ädellövträden har blivit uppblandade med yngre triviallövv. En del träd har gamla hamlingspår men inga träd är nyhamlade. Upp mot huset leder en kort och dubbelsidig allé med gammal grov och mycket grov lönn. En del träd har håligheter med mulmbildning. Träden verkar dock vara i god kondition. Inne på tomten står en mycket grov ask och längs kanten på tomten står några gamla hamlade lönnar. Bakom gården finns ett mer slutet trädsikt med grov lönn och alm uppblandat med yngre asp, gran, björk och hägg. Inom ett mindre område finns det också rikligt med hassel. Förutom lite döende grenverk och stamdelar finns det ej någon död ved i området. Allén verkar ha goda förutsättningar till att inhysa intressanta epifyter men förutom fällmossa *Antitrichia curtipendula* gjordes inga större fynd.

Naturvärde: 2

De höga naturvärdens motiveras av att området innehåller en del gamla ädellövträd som har värdefulla element (död ved, stamhåligheter, mulm) knutna till sig. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Träden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 533)

7380-02 Myr vid Långås

Yta: 11,6 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värdet: BHZ
Fastigheter: Långås 1:3&1:4&1:5&1:11
Kulturspår:
Mosse

Beskrivning

Vid Långås i Hällestad finns ett glest trädbevuxet myrkomplex, som delvis ligger i Herrljunga kommun. Den totala ytan är 21 ha. Området utgörs av en plan till svagt välvd mosse samt topogena till svagt sluttande kärr med bottensskikt av fastmattety. Området är lokalt påverkat av dikning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8A04)

7380-03 Betesmark vid Långås

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värdet: BKZ
Fastigheter: Långås 1:3
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Markerna runt Långås präglas av ohävd och igenväxning. Söder om byn ligger en flack betesmark som är ohävdad och mest igenvuxen. Det finns några öppna partier i den östra delen. Ett värdefullt hagmarksträd av ek finns i hagen. Mitt i betesmarken ligger ett pietetsfullt timrat fritidshus. En gammal dammvall finns också. Vegetationen domineras av rödvenhed, med inslag av gräs-lågstarräng. I fältskiktet finns stagg, lite slättergubbe samt endast en kattfot i nordöstra delen. Området bedömdes vara värt att restaurera pga värden knutna till floran, trädskiktet och kulturmiljön vid inventeringen i juni 2004. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var betesmarken ohävdad men hade betats föregående år. Markfloran var även då ganska artfattig.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686132)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A3B-NLF)

7380-04 Betesmarker vid Finnestorp

Yta: 7,2 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värdet: BGKZ
Fastigheter: Hällestads-Finnestorp 1:4, Hällestads-Tåstorp 1:5
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar
Jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Finnestorp är en by som är belägen på en långsträckt men svagt utbildad drumlinbildning. En del av byn ligger numera i Herrljunga kommun. I byn finns många betesfällor av varierande kvalitet och igenväxningsgrad. Markerna är påfallande steniga. Det västra delområdet är ohävdad och utgörs av en gles och luckig björkskog med inslag av klibbal, gran och tall. I fältskiktet finns delvis mycket hirsstarr och lite stagg och smörbollor. I de torra delarna är fältskiktet hedartat med mycket ris. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även slättegubbe. Vid inventeringen i juni 2003 bedömdes området vara värt att restaurera till skogsbeta eller öppnare hagmark pga floravärden och kulturmiljövärden. Enligt den gamla ekonomiska kartan var detta till stora delar betesmark även i slutet av 1800-talet. Det östra delområdet är ohävdad och igenväxande. Det har ganska låga värden, men bedömdes vara värt att restaurera pga värden knutna till florans, trädskiktet och kulturmiljön. Det finns några värdefulla hagmarksträd av ek, asp och björk. I fältskiktet finns lite ängsvädd, svinrot och smörbollor. I det södra delområdet finns både svagt hävdade partier och ohävdade partier. Mittpartiet är öppet, men för övrigt är trädskiktet halvöppet till slutet. I trädskiktet finns björk, klibbal och ek. Hassel och en finns i buskskiktet. Det finns nio värdefulla hagmarksträd av ek i hagen och en bäck rinner genom området. Halva området utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Delar av området är svagt påverkat av gödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning i de slutnare delarna. Det finns bara fläckvis fin flora. I fältskiktet finns rikligt med smörbollor, svinrot, ängsvädd och hirsstarr, gökblomster, tuvstarr, samt ringa mängder av slättegubbe, darrgräs, klasefibbla och ormröt.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven eller svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Områdena bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686130)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 234-JUA, 513-SYA, D30-RKD)

7380-05 Betesmarker vid Tåstorp, Hällestad

Yta: 10 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värden: BKL VZ

Fastigheter: Hällestads-Tåstorp 1:5

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 8230 Pionjärvegetation, å, rödlistade arter

Beskrivning

Tåstorp är en ensamgård som ligger i det flacka landskap som Lidan rinner fram i. Det norra delområdet är ohävdad och kraftigt igenväxande. Det bedömdes till stora delar vara ett restaureringsobjekt i akut behov av hävd vid inventeringen i juni 2003. Området är i huvudsak halvöppet till slutet, men i södra delen finns ett öppet parti. I trädskiktet finns björk, asp, klibbal, ek, oxel, tall, gran och vildapel. Marken är fuktig och tuvig. Delar av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr och en mindre yta utgörs av artrika stagg-gräsmarker. Norrut mot Lidan finns en större hållmark där det finns lite pionjärvegetation. Liten fetknopp är rätt vanlig på hållarna. Marken visar inga tecken på vare sig är kultivering eller gödsling, men markfloran är påverkad av igenväxning och ohävd. Dikning har utförts i området och det finns kvarlämnade dikesmassor. Fläckvis finns mycket fin vegetation och det är fortfarande ganska artrikt i stora delar av de igenvuxna fuktängarna. I fältskiktet finns rikligt med smörbollor, ängsvädd, stagg, hirsstarr och svinrot, samt ringa mängder av slättegubbe, darrgräs, ormröt och ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även granspira, krusfrö, fläckigt nyckelblomster, lundstarr och grönvit nattviol. Här finns även mycket odon på tuvorna. Det södra delområdet har tidigare delvis varit skogbevuxet. I träd- och buskskiktet finns björk, klibbal, ek, gran och en. Vegetationen är tuvig och hedartad och hela området är klassat som artrika stagg-gräsmarker. Området är ohävdad och igenväxande och till stora delar artfattigt. Vegetationen är i huvudsak fuktig med inslag av frisk mark. Marken är ogödslad, men markfloran är påverkad av tidigare beskuggning och ohävd. I fältskiktet finns rikligt med stagg, trådtåg, borsttåg, blåtåtel, samt ringa mängder av ängsvädd, hirsstarr och smörbollor. Området är en lämplig lokal för granspira. På tuvorna växer det odon, lingon, blåbär, kråkris, ljung och blåtåtel. Slättegubbe förekom frekvent då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990. Enligt den gamla ekonomiska kartan så var de fuktiga nordöstra delarna slättermark i slutet av 1800-talet. De sydvästra delarna anges vara betesmarker vid denna tidpunkt vilket väl stämmer med vegetationens utseende idag.

Naturvärde: 2

I Tåstorp finns enligt ängs- och hagmarksinventeringen en av kommunens finaste och största staggmarker. Det är viktigt att brukare och markägare ges stöd att fortsätta beteshävd och skötsel av betesmarkerna då objektet har få motsvarigheter i kommunen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är mycket angeläget att beteshävderna återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686131)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A2F-EZV, CCA-ZXS)

7380-06 Blandädellövlund vid Hemmingsholmen

Yta: 4,8 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Grolanda Värden: BZ

Fastigheter: Hällestads-Tåstorp 1:5

Kulturspår:

Grova ädellövträd, död ved, rik lundflora

Beskrivning

Vid Hemmingsholmen finns en avsides men fin blandädellövlund med bland annat gammal ask och ek samt hassel i buskskiktet. Trädskiktet är slutet och på frisk mark finns ett äldre trädskikt med ek och ask samt ett mindre inslag av björk, asp, gran och sälg. En del ask och ek har fallit och bildar nu grova lågor. På lågorna finns stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*. På blöt mark domineras trädskiktet av medelålders klibbal och björk. I södra delen är buskskiktet svagt utvecklat men mot norr finns det fina buketter med hassel. Jordmånen är mullrik och på frisk mark finns en fin lundflora med lundgröe, vitsippa, ormbär, grönvit nattviol, kransrams och tibast. På fuktiga och blöta delar växer smörbollar, kärrfibbla, humleblomster och flädervänderot. Norra delen betas svagt av nötkreatur medan södra delen är ohävdad. Vid den nedbrunna gården står fortfarande några lönnar.

Naturvärde: 2

Området har ett välutvecklat trädskikt med ställvis mycket grov död ved samt en artrik lundflora.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ett fortsatt bete gynnar naturvärdena i området.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 554)

7380-07 Betesmark vid Johannelund

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter: Johannelund 1:8

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Sydväst om gården Johannelund finns en öppen stenig betesmark med spridda björkar och ekar samt några granar. Det finns tio värdefulla hagmarksträd av ek och björk. En och vide finns i buskskiktet. Stubbar liksom gott om skogsgräs i andra delar av betesmarken visar på att trädskiktet tidigare har varit tätare. Betestrycket är ganska svagt. Delar av området har påfallande slät markyta vilket tyder på att marken kultiverats. Vegetationen utgörs av rödvenäng och högörtäng. En mindre yta utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Markfloran visar inga tydliga spår av konstgödning men floran är ändå ganska artfattig. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med stagg, revfibbla, tuvtåtel, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, kärrsälting, svinrot och ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns rikligt med svinrot, gökärt och ängsvädd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686133)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A63-NHA)

7380-08 Gamla vårdträdsmiljöer vid Höverö

Yta: 5,6 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter: Hövered 1:3

Kulturspår: vårdträd, stenmurar

Grova ädellövträd, rik kryptogamflora

Beskrivning

Kring vägorset vid Höverö finns en blandlövhage av asp-björktyp, marker under igenväxning med sekundär lövskog samt enstaka grova och gamla vårdträd som står i korsningen. Blandlövhagen har ett ganska ungt trädskikt med en samdominans av asp, björk, sälg, gran, rönn samt enstaka äldre ask och lönn. Enstaka hassel finns i buskskiktet. Blandlövhagen har gallrats och trädskiktet är luckigt. Området betas av nötkreatur och hävden är god. Enstaka stenmurar finns i objektet. Vid korsningen finns askar med stamdiameter på 136, 108 respektive 100 cm, samt två något klenare lönnar. Några träd har gamla hamlingsspår. På tomtmarker intill finns fler grova ädellövträd. Söder om korsningen finns en ung sekundär lövskog med klibbal, björk och rön samt enstaka inslag av lönn och ask. Nordväst om korsningen finns en medelålders sekundär lövskog av frisk typ med bland annat sälg och asp. På träden finns bland annat almlav *Gyalecta ulmi*. Det har dock vuxit upp sly som skuggar stammarna. På vårdträden i korsningen finns bland annat guldlocksossa *Homalothecium sericeum*, grymig filtflav *Peltigera collina*, gulvit blekspik *Sclerophora nivea* och almlav *Gyalecta ulmi* (Sundh 2001). Vårdträden har tidigare inventerats av Sundh (2001).

Naturvärde: 2

De grova och gamla vårdträden i korsningen utgör områdets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena i hagmarkerna. Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 561)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun

7380-09 Gruskullar vid Kålöna

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Grolanda Värden: BGKZ

Fastigheter: Kolöna 1:1

Kulturspår: äldre åker, terrasser, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordöst om ödestället Kålöna mot Lidan finns ett par gruskullar. Gamla grustäkter har påverkat de geologiska bildningarna. Tall, björk, rönn, oxel och gran finns i trädskiktet som ställvis är ganska slutet. Marken är i huvudsak frisk med inslag av torrängar i sydslutningarna. En mindre del är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Fläckvis finns fina torr- och friskängar. En yta utgörs av svinrotäng. Det finns både svagt hävdade och välhävdade ytor i området. Vegetationen visa tecken på kvävepåverkad i stora delar och ängsgröe är ställvis dominant. Beskuggning är också ett problem. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med svinrot och bockrot, måttligt med prästkrage, backsippa och ängshavre, samt ringa mängder av slättergubbe och jungfrulin.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör öppnas upp för att gynna gräsmarksfloran och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686134)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 73F-ECW)

7380-10 Skogsbete vid Långaläst

Yta: 2,8 ha **Ekonomisk karta:** 07380 **Socken:** Floby **Värden:** BZ

Fastigheter: Långaläst 1:21

Kulturspår:

Skogsbete, död ved, hålträd

Beskrivning

Norr om Håven finns äldre skogsbete som numera är ohävdad. Trädskiktet domineras av björk och asp. I området finns högstubbar, torrträd, lågor samt en del hålträd. Krusig ulota *Uloa crista* finns allmänt i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Äldre skogsbete är en sällsynt naturtyp, vilket ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området är biotopskyddat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Återupptagen beteshävd skulle gynna naturvärdena.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D8a59:1)

7380-11 Betesmark vid Kastholmen

Yta: 1,2 ha **Ekonomisk karta:** 07380 **Socken:** Floby **Värden:** BZ

Fastigheter: Kastholmen 1:2

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blååtäl eller starr

Beskrivning

Väster om Kastholmen finns en stenig fuktig betesmark med björk, ek och tall. Området har nyligen restaurerats, men mycket ungbjörkar och allt ris har lämnats kvar. I delar av området är trädskiktet fortfarande halvöppet till halvslutet. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området öppna betesmarker även under slutet av 1800-talet.

En mindre yta är klassad som fuktängar med blååtäl eller starr. Det finns även inslag av hedartad vegetation.

Hagen är artfattig, men det finns fläckvis fin lågstarräng. Det finns både svagt hävdade och välhävdade ytor i området. En mindre yta är kvävepåverkad pga röjgödsling. Annan negativ påverkan är dikning och kvarlämnade dikesmassor. Vid inventeringen i september 2003 fanns rikligt med hirsstarr, samt ringa mängder av darrgräs.

Det fanns påfallande mycket grönvit nattviol då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686129)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7A0-NXY)

7380-12 Lövsumpskog vid Källebacken

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värden: BHZ
Fastigheter: Vist 3:2
Kulturspår:
Lövsumpskog, död ved

Beskrivning

Väster om Källebacken finns ett kraftigt försumpat område med bestånd av glasbjörk och klibbal. En del träd har bildat socklar. I området finns en gammal säl, några grova, döende jolster samt några stora videbuketter med höga naturvärden. Mindre vattenspeglar finns med flera vattenlågor med mossfällar. Det finns rikligt med högstubbar och lågor som är klädda med levermossa.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 544)
Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D8a51:1)

7380-13 Björkhage vid Östergården, Vistaholm

Yta: 4,2 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Floby Värden: BKZ
Fastigheter: Vist 3:3
Kulturspår: stenmurar

Beskrivning

Norr om Östergården ligger en stor fuktig, tuvig betesmark. Trädskiktet består av björk, tall, gran och någon säl. Sly och enbuskar bildar buskskikt. Hagen är ohävdad och till stora delar kraftigt igenvuxet. En mindre del är granplanterad. I området finns rödvenäng, högörtäng, gräs-lågstarräng och sumpkärr av högstarr-ört-typ. Marken visar inga spår av kultivering eller konstgödsling, däremot har trädens skugga utarmat florin. Det finns rester av fuktängsflora med stagg och smörbollar. Hagen bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i oktober 2003. Redan då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var hagen i behov av röjning och ökat betetryck. Då var gökärt, stagg, grönvit nattviol, hirsstarr, ängsvädd och krypvide viktiga i inslag i florin. Mer sparsamt förekom gökblomster, smörbollar, darrgräs och slättergubbe.

Naturvärde: 3

Frånvaron av ingrepp och den fina blandningen av högörtäng och gräs-lågstarräng gör detta till ett värdefullt objekt enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686126)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 730-LYE)

7380-14 Ask- och klubbaskog och vårdträdsmiljöer vid Vistaholm-Strömsholm

Yta: 32 ha Ekonomisk karta: 07380/7390 Socken: Hällestad/Floby Värden: BHKLVZ
Fastigheter: Vist 2:2&2:3, Vistaholm 1:3&2:3&1:9, Långås 1:9&1:13, Hällstads-Tåstorp 1:5
Kulturspår: vårdträd, kvarn, stenmurar
9080 Lövsumpskog, 91E0 Svämlövskog, jätteträd, rik epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Strömsholm omfattar naturreservatet Strömsholm och ligger vid gårdarna Strömsholm och Vistaholm. I norr gränsar reservatet till åker- och betesmarker på Vistaholm och i söder till lövskog och igenväxande åkermarker. I väster går gränsen vid Strömsholms gårdsbebyggelse. Berggrunden utgörs av gnejs och i anslutning till reservatet är landskapet flackt och småkulligt. Lidan, som är ett av Skaraborgs största vattendrag, rinner genom reservatet och delar det i två delar. I hela sträckningen genom reservatet är ån strömmande med kortare lugnt flytande partier. Cirka 500 m på var sida av Lidan finns strandskog med stark påverkan från vattnet. Inom reservatet finns flera mer eller mindre tillfälliga biflöden till Lidan. Enligt den gamla ekonomiska kartan från slutet av 1800-talet har markerna tidigare varit trädbärande betesmarker och slätterängar som har fått växa igen till lövskog. I den norra delen upphörde betet för cirka 20 år sedan. Södra delen har varit utan bete under längre tid. Söder om Lidan finns stenmurar i lövskogen. I övrigt finns stenmurar i gränsen mellan lövskog och åker. Området utgörs av ett större lövdominerat område kring Lidan och vid gårdarna Vistaholm och Strömsholm. Skogstyperna delas in i klibbalskog av översilningstyp, ask- och almlund samt vårdträdsmiljöer. Norr om Strömsholm kantas Lidan också av ett smalt bestånd av sekundär lövskog av fuktig typ. Vid Strömsholm strömmar Lidan fram i en vacker miljö med små holmar och forsar. Ån kantas av grov till mycket grov ask och klibbal. Strandzonen är på sina ställen mycket bred och den består av en klibbalskog av översilningstyp som har ett stort inslag av ask. Träden är gamla och grova och taggtråd vittnar om en tidigare historik som betesmark och förmodligen har området också varit en slättermark. På fuktiga och blöta marker vid Strömsholm finns ett slutet trädskikt som domineras av grov klibbal samt grov och mycket grov ask. Det finns också ett mindre inslag av björk och gran. I buskskiktet finns det främst hägg. Askföryngringen är delvis god. Det finns ställvis mycket död ved av ask, klibbal och enstaka björk. På frisk mark ökar inslaget av ask och skogstypen övergår i asklund. Trädskiktet är slutet och det domineras av grov och mycket grov ask med enstaka inslag av grov ek. Hassel och hägg finns rikligt i buskskiktet. Längs ån vid Vistaholm finns en sluten ask och almlund med grov och mycket grov alm, ask och klibbal samt yngre lönn och fågelbär. Buskskiktet är välutvecklat och det finns rikligt med klen hägg samt allmänt med hassel. Längs vägar och vid gården står det grova och mycket grova ädellövträd som har spår av hamling. Vid Vistaholm finns det mycket fina åmiljöer med en gammal kvarnbyggnad som ligger i en ask- och almlund som har rikligt med grova träd. Vid gården finns det vårdträdsmiljöer med bland annat en ek som är 130 cm i brösthöjdsdiameter samt ask och alm som är mer än 100 cm i brösthöjdsdiameter. I området finns det även hamlade träd med rödlistade epifyter. Fältskiktet domineras av högörtvegetation. Kärllväxtfloran i området är artrik och det finns bland annat älggräs, humleblomster, smörbollar, skogsnäva, ormbär, kärrfibbla, bäckbrässa och ett stort bestånd med strutbräken intill Strömsholm. I ask-almlundarna finns det också här och där rikligt med desmeknopp samt enstaka lundelm och nattviol. På block finns det stenporella *Porella cordeana*, rutlungmossa *Conocephalum conicum*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och pisksnärtemossa *Anomodon attenuatus*. Den stora mängden död ved vid Strömsholm skapar är också viktig för mossor, svampar och insekter. Epifytfloran är tämligen artrik. I vårdträdsmiljöerna påträffas bland annat sotlav *Cyphelium inquinans*, almlav *Gyalecta ulmi*, guldlocks-mossa *Homalothecium sericeum*, pisksnärtemossa *Amodon attenuatus*, gulvit blekspik *Sclerophora nivea* samt brunskafad blekspik *Sclerophora farinacea* (Sundh 1998, Sundh 2001). Näktergal lär häcka i området (Sundh 1998).

Naturvärde: 1

Enligt lövskogsinventeringen är klibbalskogen vid Strömsholm ovanligt stor och välutvecklad. Det finns ett stort antal gamla och grova askar och klibbalar som ställvis har bildat stora mängder död ved. I västra delen av objektet är skogen något yngre men den utgör en betydande utökning av sumpskogsmiljöerna.

Vårdträdsmiljöerna kring Vistaholm innehåller gamla och grova träd med hamlings-spår. Fynd av rödlistade lavar visar att naturvärdena knutna till gamla ädellövträd är höga. Sammanfattningsvis har dessa miljöer högsta klass som lövskogsobjekt. Enligt bevarandeplanen har Natura 2000- området stor betydelse för växter och djur knutna till lövskog och rinnande vatten och hyser bl.a. en artrik kryptogamflora. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bibehålla arealen lövsumpskog och den tidvis översvämmade svåmlövskogen med en naturlig vattenståndsfluktuation. Avverkning av gamla och grova träd utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000 och är naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bör inväxande gran röjas bort i de lövskogsdominerade naturtyperna vid behov. I övrigt bör naturtyperna lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Ång- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 426-PDU).

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 541).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2004: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Strömsholm.

Post, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Strömsholm SE0540218.

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D8a52:1, 53:1, 54:1, 55:1).

7380-15 Strandskog vid Lidan

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värden: BHVZ
Fastigheter: Hällestad-Tåstorp 1:5
Kulturspår:
Strandskog, grova träd, rödlistade arter, å, bäck

Beskrivning

Strandskog dominerad av klibbal, med inslag av enstaka grova tallar och askar. Underväxt av hägg, samt några grova videbuketter med talrika vedsvampar. Rikligt med desmeknopp samt bäckbräsma. Flera bäckar ansluter till Lidan i norr inom objektet. Slippervattenstråk med rika mossfällar.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8a78:1)

7380-16 Vårdträds miljöer och sekundär lövskog vid Kastholmen

Yta: 9,3 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Värden: BZKL
Fastigheter: Kastholmen 1:2, 1:3, 1:4, Bragnum 3:2
Kulturspår: vårdträd, allé
Jätteträd

Beskrivning

Vid vägen fram till Kastholmen finns en ganska trivial och ung allé med björk. Bakom gården finns en gammal igenväxt betesmark med bland annat en del grövre ek som gömmer sig i en tät succession av asp och björk. Området är påverkat av dikning. Objektet avgränsas av trädlösa mossodlingar. Allén består av klen och medelgrov björk utan buskskikt. Bakom gården finns en sekundär lövskog på frisk och fuktig mark. Trädskiktet är slutet och det finns en del grov ek, björk, klibbal (enstaka mycket grov) samt en yngre generation med asp, björk och enstaka ask. I buskskiktet finns enstaka stora hasselbuketter. Mängden död ved i objektet är låg.

Naturvärde: 3

Objektet är generellt ungt men inslaget av grövre ek gör att delar av objektet har ett visst värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: De äldre grova träden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 583)

7380-17 Barrsumpskog vid Vist

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värden: BHZ
Fastigheter: Vist 1:1
Kulturspår:
Barrsumpskog, död ved

Beskrivning

Barrsumpskog mellan fastighetsgräns och föryngringsyta. Flera barrlågor i olika nedbrytningsstadier med höga naturvärden. Trädslagsrikt område med flera torrträd och högstubbar.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (07D8a57:1)

7380-18 Sekundär lövskog norr om Långås

Yta: 25,5 ha Ekonomisk karta: 07380 Socken: Hällestad Värden: BHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Lövsumpskog, klubbalkärr, spärrgreniga ekar, död ved

Beskrivning

Objektet består av ett större område med ek och hassel som är under igenväxning med björk, asp och gran. Det finns även fuktiga och blöta områden med klibbal. Delar av området har gallrats och grenar låg fortfarande kvar under fältbesöket. Trädskiktet är slutet och det finns en svag dominans av medelålders ek som på frisk mark inramas av en yngre generation asp och gran samt på fuktig mark klibbal och björk. I buskskiktet finns det ställvis mycket hassel samt enstaka en. Hasselbuketterna är dock ej så gamla. Enstaka mindre kärrmiljöer med klibbal finns också i området. Klubbalkärrarna har börjat bilda socklar samt även börjat bilda död ved. På fuktig och blöt mark finns allmänt med smörbollar, kärrfibbla och kärrstjärnblomma. Det ingår även ett objekt med naturvärden. Det utgörs av ett lövbestånd med glasbjörk, asp och klubbalkärr, med inslag av spärrgreniga ekar och hassel, samt ett kraftigt försumpat område med mycket död ved. I en kantzon mot åkern finns några grova hasselbuketter med höga naturvärden. Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*, fällmossa *Antitrichia curtipendula* och krusig ulota *Ulota crispa* noterades.

Naturvärde: 3

Det finns en stor andel ek i området men dessa är ej så gamla och förmodligen sker en övergång mot barrskog i framtiden. Naturvärdena finns istället i sumpskogsmiljöerna där värdena även kommer att förstärkas med tiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 540)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8a58:1)

7381-01 Betesmark vid Rosensskog

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Göteve Värden: BFZ

Fastigheter: Göteve 13:2

Kulturspår:

Fuktäng, stagghed

Beskrivning

Vid Rosensskog finns ett flackt tuvigt fuktigt område. Det håller på att bli skogsmark precis som omgivningarna. Den gamla åkermarken i söder betas ganska väl av häst, men delar av området är kraftigt igenvuxet med björk. Området bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i augusti 2002. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var området är nystängslat. Inne i området fanns då öppna partier med mycket fin stagghed. Marken visade då inga tecken på konstgödsling eller kultivering. Ljung, klocklång

och odon växte på tuvorna och ängsvädd, krypvide och svinrot var vanliga. Bland andra arter som noterades fanns borsttåg, lundstarr, ängsskallra och darrgräs. En av kommunens rikaste förekomster slättergubbe fanns då i området.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Redan då äng- och hagmarksinventeringen utfördes framhölls att det var angelägen att restaurera betesmarken.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686144)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 31A-VLU)

7381-02 Betesmark vid Frugården

Yta: 5,7 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Göteve Värden: BKZ

Fastigheter: Göteve 13:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, småvatten, bäck

Beskrivning

Sydväst om Frugården finns en större mycket varierad hage där gallrade björk-och asphagar blandas med äldre åkrar och enbuskmarker. I hagarna finns det rikligt med stenmurar och odlingsrösen. I omgivningarna är terrängen småkullig och skogsdungar av både barr och löv omväxlar med små åkrar och betesmarker. Större delen av området har ett halvöppet till slutet träd- och buskskikt. Förutom björk och asp finns klibbal, oxel, sälj och tall. Det finns även tre värdefulla hagmarksträd av asp och oxel i hagen. Buskskiktet domineras av en, med inslag av hallon. Fuktängarna dominerar, men det finns även inslag av friska och våta partier. En mindre del av området är klassat som fuktängar med blåttåtel och starr samt artrika torra-friska låglandsgräsmarker.

Betetrycket är svagt i de mer eller mindre slutna delarna. I de mindre öppna partierna är dock hävden god.

Halva området är svagt gödselpåverkat. De finaste ytorna finns i anslutning till gamla åkerholmar och åkerslänter, men de fina ytorna är dock små. Vid inventeringen i juni 2002 noterades måttligt med ängsvädd,

hirsstarr, jungfrulin, ärenpris och prästkrage, samt ringa mängder av slätterfibbla, knägräs, svinrot och nattviol.

Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var hävden god.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör öppnas upp genom gallring och röjning. Beteshävden bör dessutom intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686144)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7AE-A80)

7381-03 Lövsumpskog och sekundär lövskog vid Olofstorp

Yta: 24,4 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BHZ

Fastigheter: Skärnum 2:3, Olofstorp 1:5&1:10, Gårestorp 1:3, Pure 1:1

Kulturspår:

Klibbalkärr, grov asp, död ved

Beskrivning

Vid Olofstorp finns ett större lövskogsområde. De centrala delarna utgörs av odikade sumpskogsmiljöer som domineras av klen björk och vide som ställvis bildar mycket täta buskage. I kanten av sumpskogsmiljöerna finns en del grov asp samt enstaka grov ek och hassel i buskskiktet. Mot söder finns ett bestånd av medelålders gräl

samt fina klubbalkärr med sumphål och grova klubbalar med socklar. I söder finns det även ett bestånd med grov asp och hassel. Det smala området i nordöst utgörs av en relativt ordinär sekundär lövskog med medelålders trädskikt som har gallrats. De östra delarna domineras av medelålders björk, med ett mindre inslag av gran och tall. Sumpskogsmiljöerna har ställvis mycket död ved av främst av klenare dimensioner av vide. Övriga delar har låga mängder död ved. På lågor finns bland annat långfliksmossa *Nowellia curvifolia*. Fältskiktet är av högörttyp med älggräs, vattenklöver och frossört. Sumpskogsmiljöerna bör vara mycket intressanta för bland annat fåglar och insekter.

Naturvärde: 2

Sumpskogsmiljöerna är förhållandevis opåverkade och de har ett delvis välutvecklat trädskikt samt täta björk- och videbuskage som har höga värden. Det finns också höga värden i det gamla aspbeståndet i söder. Övriga delar har lägre värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. Skogliga åtgärder och avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Västra delen av området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel: Delar av området ingår i ett naturvårdsavtal med markägaren.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 614)

7381-04 Gamla aspbestånd vid Gårestorp

Yta: 3,8 ha **Ekonomisk karta:** 07381 **Socken:** Grolanda **Värden:** BZ

Fastigheter: Gårestorp 1:3&1:10, Pure 1:1

Kulturspår:

Grov asp

Beskrivning

Vid Gårestorp i Grolanda finns ett område med sekundär lövskog av både torr, frisk till fuktig typ. Området ligger i kanten mot Gårestorps öppna åkermarker. Området gränsar även till en granplantering. När denna avverkas kommer området förmodligen att bli påverkat av kanteffekterna. Trädskiktet domineras av grov och mycket grov asp men det finns också ett mindre inslag av ek, björk, sälg, rönn och gran. Det stora antalet grova och mycket grova aspar i beståndet är ganska ovanligt i dessa trakter. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av enstaka brakved och hassel. Det finns enstaka grova lågor och högstubbar av asp. Flera av asparna är draperade med fällmossa *Antitrichia curtispindula*. Det finns även enstaka korallav *Sphaerophorus globosus* på asparna.

Naturvärde: 2

Det stora antalet gamla och grova aspar ger området höga värden som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Större delen av området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 591)

7381-05 Betesmark vid Gårestorp

Yta: 2,5 ha **Ekonomisk karta:** 07381 **Socken:** Grolanda **Värden:** BKZ

Fastigheter: Gårestorp 1:3

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Gårestorp finns en öppen stenig betesmark med en del skogsdungar i de centrala delarna. Mot öster avgränsas det av ett större lövskogsområde. För övrigt utgörs omgivningarna av öppna odlingsmarker. I trädskiktet finns björk och ek. Sex av dessa ekar och björkar är värdefulla hagmarksträd. I buskskiktet finns en. Den norra delen är kultiverad. I den sydvästra delen finns en mindre yta som är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är i huvudsak frisk, med ett mindre inslag av fuktängar. Beteshävderna är svaga och

större delen av marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juli 2004 noterades endast revfibbla, samt ringa mängder av slättergubbe, ängsvädd, hirsstarr, prästkrage och stagg.

Naturvärde: 3

Områdets värden är framför allt knutna till de värdefulla hagmarksträden och kulturmiljön.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör också ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 579-AGX)

7381-06 Klubbalskog och sekundär lövskog vid kvarnen på Kulla

Yta: 10,3 ha **Ekonomisk karta:** 07381 **Socken:** Floby/Grolanda **Värden:** BHKVZ

Fastigheter: Floby-Kulla 1:3, Pure 1:1

Kulturspår: stenmurar, kvarn

Klubbalskog, grova lövträd, död ved, å, rikt fågelliv

Beskrivning

Området omfattar dels de sumpskogslänkande miljöerna omkring den gamla kvarnen som ligger vid Lidan, dels den sekundära lövskogen av torr till frisk typ som angränsar i väster. Sumpskogsmiljöerna är förhållandevis väl utbredda och de består av klubbalskog av översilningstyp. Klubbalskogen har ett slutet trädskikt som domineras av grov och mycket grov klubbal. Det finns även ett mindre inslag av klen ask, lönn och gråal. Buskskiktet är svagt utvecklat. Mängden död ved är låg. Den sekundära lövskogen är av mindre intresse och har ett påtagligt stort barrinslag. Trädskiktet domineras av medelålders björk med ett stort inslag av tall. Det finns ett mindre inslag av normalgrov ek, sälg, rönn och gran. Buskskiktet är svagt utvecklat. Enstaka gamla lågor finns i beståndet. Vid Lidan växer bland annat vildbalsamin. I den östra delen i anslutning till Lidan finns ett högstammigt klubbalbestånd med inslag av gråal och lönn som är klassat som nyckelbiotop. Några av alarna är grova. Det finns även några spärrgreniga tallar. Träden har tydliga sockelbildningar med rika mossfällar. Det finns rikligt med död ved och grova träd i nyckelbiotopen. Torrakor med påväxt av spiklavar noterades även vid nyckelbiotopsinventeringen.

Naturvärde: 2

Sumpskogsmiljöerna vid Lidan är mycket fina med ett välutvecklat trädskikt av grov till mycket grov klubbal i översilningsmarker. Naturvärdena är höga och förväntas bli ännu högre i framtiden. Den sekundära lövskogen är av mer trivial typ och har lägre värde. En mindre del av området är klassat som nyckelbiotop. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns det stora ornitologiska värden i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 585)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D8b01:1)

7381-07 Grusås öster om Skattegården i Bragnum

Yta: 0,5 ha **Ekonomisk karta:** 07381 **Socken:** Floby

Värden: BGKLZ

Fastigheter: Bragnum 1:4&2:2&4:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en grusås som ligger öster om Skattegården i Bragnum. Det ingår i ett stråk av grusåsar som ligger i nordostlig riktning. Åsen är den finaste av dessa åsar. Öster om åsen rinner Lidan förbi. Den är öppen fränsett några skogsdungar. Trädskiktet är varierat med asp, björk, fågelbär, ek, rönn, oxel och vildapel. I

buskskiktet finns hassel och hallon. Den norra delen utgörs av kalkgräsmarker med delvis fin torrängsflora. Det finns även en mindre yta som är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns både välhävdade och svagt hävdade delar av åsen. En mindre del av åsen är kultiverad och många ytor är kvävestörda eftersom åsen sambetas med omgivande kvävestörd mark. I anslutning till skogsdungarna är vegetationen störd av beskuggning. Vid inventeringen 2002 och i oktober 2003 noterades rikligt med ängshavre, brudbröd, bockrot och rödkämpar, baktimjan, backsippa, prästkrage, knägräs, jungfrulin, getväppling, gökärt, tjärblomster, backglim, stor blåklocka. Slåttergubbe, ängsvädd, darrgräs, kattfot, svinrot, vildlin och låsbräken fanns endast i ringa mängder. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även backsmörblomma, vårfingerört, flentimotej, backsmultron och lundtrav. I kanten av en äldre liten grustäkt fanns då rikligt med kattfot. Enligt markägaren har fältgentiana funnits i området (Nilsson R 1998).

Naturvärde: 2

Grusåsen har mycket fin torrängsflora vilket är områdets viktigaste värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är angeläget att hävden bibehålls och gärna intensifieras och att inga ytterligare ingrepp eller täkter sker i åsarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686135)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D11-VEC)

7381-08 Grusås vid Kalvehöljs långhall i Bragnum

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Floby Värden: BGKLVZ
Fastigheter: Bragnum 2:9
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av rester av en grusås som ingår i ett stråk av grusåsar som ligger i nordostlig riktning längs Lidan. Stenmurar löper längs västra delen av åsen. Omgivningar utgörs av öppna odlingsmarker. Området är öppen frånsett några enstaka träd i norra och södra änden. Marken är tyvärr ohävdad och det mesta av åsen är bortschaktat. Vid inventeringen i oktober 2003 bedömdes den vara värd att restaureras pga floravärden. I fältskiktet finns mycket ängshavre kvar och lite backsippa, brudbröd och baktimjan. I närheten av åsen har korsskovall tidigare noterats (Grahn J 1988).

Naturvärde: 3

Marken är ohävdad och det mesta av åsen är bortschaktat, men det finns en hel del hävdgynnade arter, vilket ger högt naturvärde. Vid inventeringen bedömdes den vara värd att restaureras pga floravärden.

Naturvärdesbedömningen är klass 2 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686135)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 92C-KHC)

7381-09 Grusåsar vid Storegården i Bragnum

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Floby Värden: BGKLVZ
Fastigheter: Bragnum 2:2
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, stensträngar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Slänterna på kullen vid Storegården är helt öppna och bildar två delområden som delvis utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Omgivningarna utgörs av åkermark. Marken är stenbunden och kullen omgärdas av

stenmurar. Fårsvingeltorräng är den dominerande vegetationstypen i den södra slänten. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades ängshavre, samt sparsamt med blåsuga, bockrot, knägräs och prästkrage. Hävden är ganska god, men större delen av marken är svagt till tydligt gödselpåverkad. I den nordvästra slänten finns stensträngar. Marken är välhävdad och i huvudsak frisk, med ett mindre inslag av hedartad vegetation. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Fältskiktet är artfattigt med ringa mängder av blåsuga, ängsvädd, bockrot, knägräs och prästkrage.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686135)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 34E-CHY, BA2-YSL)

7381-10 Igenväxt hagmark vid Kyrkön

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKLZ

Fastigheter: Smörkula 1:1

Kulturspår: odlingsrösen

Grova träd, rik lundflora, rikt fågelliv

Beskrivning

Området ligger på en liten höjd som omgärdas av öppna åker- och betesmarker. Tidigare bestod denna höjd av en ekhage som antingen slogs och/eller betades men nu finns endast ett mycket svagt betestryck kvar. Detta har skapat ett slutet trädsnitt med en bred ålderstruktur där det finns ett stort inslag av yngre triviallöv. Riktigt grova och gamla ekar saknas. Trädsnittet är slutet och det domineras fortfarande av medelgrov ek men det finns också grov asp och björk samt medelgrov sälg och gran. Ett mindre område domineras av gran. Enstaka grova ekar står längs med åkerkanten. Buskskiktet är bitvis väl utvecklat och består framför allt av hasselbuskar. Mängden död ved är låg och består av klen hassel och björk. På de grova ekarna finns bland annat sotlav *Cyphelium inquinans*. Markerna är friska och i fältskiktet finns det bland annat nattviol och rikligt med blåsippor. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns gammal grov ek och gammal hassel allmänt i området. Det finns även rikligt med lågor och en hel del torrträd i området. Mosstäcket är ymnigt och signalarten fällmossa *Antitrichia curtispindula* finns allmänt i området, medan guldpuddrad spiklav *Calicium adpersum* endast finns i ringa mängder. Området hyser stora ornitologiska värden. Bland annat finns träd med rovfågelbo.

Naturvärde: 3

De främsta värdena är knutna till öppna och hävdade miljöer. Området är klassat som nyckelbiotop.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen skulle naturvärdena gynnas av en restaurering.

Beteshävden bör också intensifieras. Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör den grova eken frihuggas samt granen avverkas i området. Det är viktigt av döda träd och död ved sparas.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D8b02:1)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 579)

7381-11 Björkhage vid Bro

Yta: 6,5 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter: Bro 1:4&1:5&1:9

Kulturspår: stenmurar

Grov asp

Beskrivning

Norr om Grolanda kyrka finns en större trädklädd flack betesmark. Björkarna dominerar men några grövre aspar och granar finns också. Området är mest igenvuxet eller igenväxande. Det finns några öppna ytor, men där är floran mest trivial. I de öppna delarna finns spår av kultivering. En del dikningar har även gjorts i hagarna. Det finns såväl ohävdade som svagt hävdade ytor i hagen. Fläckvisa ytor med artrik torr-frisk låglandsgräsmark, fuktängar med blåtåtel eller starr och torr hed finns spritt i både de öppna och igenväxta delarna. I fältskiktet är ängsvädden vanlig. En del svinrot, hirsstarr, smörbollor, stagg, slättergubbe, samt lite ormrot och tuvstarr finns också. Vid inventeringen i juli 2004 bedömdes hagen var värd att restaurera pga floravärden och värden knutna till trädskiktet.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven eller svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävderna bör dessutom intensifieras och återupptas i hela området. De grova asparna bör bevaras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686137)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F8D-PAG)

7381-12 Klibbalkärr och översilningsmarker vid Nya kvarn, Grolanda

Yta: 6 ha **Ekonomisk karta: 07381** **Socken: Grolanda** **Värden: BHKL VZ**

Fastigheter: Smörkulla 1:1, Bro 1:4, Hövered 1:3

Kulturspår: kvarnmiljö

Strandskog, död ved, rik kryptogamflora, å

Beskrivning

Området ligger på södra sidan om bron vid Grolanda och det följer Lidan i cirka 600 meter. Det har en varierande ålder och struktur och de finaste partierna finns främst vid Nya kvarn. Här är marken mer blockig och vattnet strömmar genom flera fåror. Trädskiktet är äldre än övriga delar och det finns även en hel del grova lågor som ligger över vattendraget. Fältskiktet är av högrörtyp med arter som älggräs, kärrfibbla, flädervänderot, strandklo och topplösa. Vid Nya kvarn finns det ett slutet trädskikt med medelgrov till grov klibbal och medelgrov gran och tall. Här finns det också enstaka klen ask och lönn. Det finns förhållandevis gott om grova lågor av gran. I buskskiktet finns det enstaka hassel och svarta vinbär. Norr om Nya kvarn bildas det stillastående vatten med kärrmiljöer som har ett trädskikt av klen till medelgrov klibbal och vide i buskskiktet. I området noterades rutbålmossa *Conocephalum conicum* och kärrfibbla. En nyckelbiotop finns utmed Lidan i norra delen av området. Den utgörs av strandskog med klibbal och gran. Det finns även inslag av ask, sälj och jolster. Död ved finns det rikligt av i form av döda träd, högstubbar och granlångor i olika nedbrytningsstadier med höga naturvärden. Det finns också en hel del rotvältor. I fältskiktet finns framför allt bäckbräsma. Kryptogamfloran är värdefull med bland annat rikligt med sotticka och styvskinn. Källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* är vanlig medan långfliksmossa *Nowellia curvifolia* endast finns i ringa mängder. I den norra delen av nyckelbiotopen finns solitär ek som bör frihuggas.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har området en del mycket fina strukturer med strömmande vattendrag, blockigt, översilningsmarker och grova lågor. Området saknar dock gamla träd och förmodligen är det första generationens skog som står här idag. Det är artrikt fält- och bottenskikt men de finaste "topparna" saknas. Det är emellertid ingen tvekan om att området kommer att få fina kvalitéer allt eftersom objektet utvecklas. En stor del av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder. Enligt denna har strandskogen föredömligt lämnats vid gallring i angränsande bestånd. Den solitära eken bör dock frihuggas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 571)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D8b03:1)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8B01)

7381-13 Vårdträdsmiljöer vid Grolanda kyrka

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värdens: BKZ
Fastigheter: Grolanda Prästbol 1:2&1:7&1:8, Bro 1:4
Kulturspår: vårdträd, allé, stenmurar
Jätteträd, hålträd, mulm, rik epifytflora,

Beskrivning

Området omfattar den dubbelsidiga allén upp till gården vid Grolanda kyrka samt träden på kyrkogården. Dubbelallén domineras av medelgrov lind men det finns även en lind med en brösthöjdsdiameter på 110 cm. Ena sidan av allén ingår i en fårhage. Vid kyrkan finns grov ask som följer stenmuren runt kyrkogården. Det finns enstaka mycket grova askar men inget träd är grövre än 100 cm i brösthöjdsdiameter. Mulm och trädhåligheter förekommer sparsamt och enstaka träd har spår av hamling. Epifytfloran är förhållandevis artrik med arter som guldocksmossa *Homalothecium sericeum*, grå punktlav *Acrocordia gemmata*, fällmossa *Antitrichia curtispindula* och gulvit blekspik *Sclerophora nivea*. I trädinventeringen finns en mer detaljerad beskrivning av vårdträdsmiljöerna vid kyrkan. Enligt denna utgörs alléerna av ask och några enstaka lönnar. Infartsvägarna kantas av askrader som delvis växer igen. Samtliga träd bedöms vara ungefär lika gamla. Några bär spår av hamling vid enstaka tillfälle. Fågelbon, bl.a. av trädkrypare, mulm, ved, svamp och insektsangrepp förekommer lite varstans. Påväxten av mossor och lavar är mycket rik. Särskilt vanliga är allélav och allémossa. Signalarterna blekspik och fällmossa förekommer också förhållandevis allmänt. Andra arter är kyrkogårdslav, vägglav, bitterlav, takskrummossa, ”hättemossa”, allévägglav, gulkantad dagglav, dagglav, hjälmrosettlav, mjölig orangelav, brosklav, mjölig brosklav, lönnlav, rosettbrosklav, grön spiklav, fjällig dagglav, finlav, lönnlav, samboradula, spetsig dvärgbågmossa och signalarterna grå vårtlav och vitskivlav. Dropplav, ovanlig i dessa miljöer, hittas på en av askarna. På askarna finns rik påväxt av i synnerhet allélav och blekspik.

Naturvärde: 3

Området innehåller en del grova och gamla träd som har en artrik epifytisk flora och denna bör kunna utvecklas allt mer med trädens ålder enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt trädinventeringen bör minst hälften av träden hamlas. De fina askarna bör hamlas snarast. Viss röjning och slåtter behövs för att säkerställa att träden blir riktigt gamla.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 572)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun

7381-14 Mader utmed Lidan vid Grolanda och lövskogar vid Sågebacken

Yta: 9,7 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värdens: BHLVZ
Fastigheter: Bro 1:4, Hövered 1:3, Grolanda Prästbol 1:4
Kulturspår:
Strandskog, å, mader

Beskrivning

Området som redovisas i våtmarksinventeringen utgörs huvudsakligen av mader utmed Lidan vid Grolanda. Ingrepp finns i form av en bro. Lövskogsobjektet omfattar trädklädda kullar i en hage som betas av nötkreatur, en sekundär lövskog kring Lidan samt en ung hyggesuccession. Kullarna är tätt bevuxna med mycket ungt triviallöv med enstaka inslag av äldre träd. I hagens östra del finns en höjd med ett trädsikt som nästan totalt domineras av klen asp. Busksikt och död ved saknas. I den västra delen finns en höjd med ett trädsikt av björk, sälg, asp, gran och tall. Det mesta är ungt och klen men det finns enstaka grova tallar. Busksiktet är klen utvecklat och består av några döende enar. Längs en smal remsa längs Lidan och i norra delen av området finns fuktiga till blöta partier med kärrmiljöer och strandsumpskog som har ett ungt trädsikt av klibbal, jolster, björk och en mycket tät buskvegetation av vide och hägg. I väster har man under senare tid avverkat och det finns ett

litet uppslag av lövsly. På de avverkade delarna i väster har det lämnats enstaka medelgrova sälgar, jolster, björk och tall. Lövsuccessionen är gles.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen är naturvärdena främst knutna till de blöta partierna längs Lidan och i områdets norra del. Även om trädskiktet är ungt så finns det intressanta sumpskogsmiljöer med en tät buskvegetation. Det är förmodligen också här som naturvärdena kommer att utvecklas snabbast. Lövskogsojektet har klass 3. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt beteshävd gynnar naturvärdena i hagmarken.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 567)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8B01)

7381-15 Klubbalsumpskog vid Hagen i Grolanda

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BHZ

Fastigheter: Grolanda-Hagen 1:1

Kulturspår:

Klubbalsumpskog, äldre skogsbyte, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Sydväst om Hagen i Grolanda finns en opåverkad klubbalsumpskog med några små trädlösa områden. Mot väster avgränsas området av ett för cirka 10 år sedan rensat större skogsdike. Det finns rikligt med döda och döende lövträd, samt högstubbar och lågor i området. Enligt nyckelbiotopsinventeringen är detta ett äldre skogsbyte. Kryptogamfloran är värdefull och bland annat noterades rikligt med stubbspretmossa *Herzigiella seligeri* samt en del trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, medan skriftlav *Graphis scripta* endast förekommer sparsamt.

Naturvärde: 2

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 582)

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D8b04:1)

7381-16 Aspskog vid Röne

Yta: 10,9 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter: Röne 1:5

Kulturspår: stenvägg

Grov asp, död ved, hålträd, rik kryptogamflora, rikt fågelliv

Beskrivning

Öster om fotbollsplanen i Grolanda finns ett lövskogsområde som domineras av grova aspar. En del lövträd har utvecklat socklar. Det finns rikligt med torrakor och lövlågor. Försumpade områden finns med gråviden och vedsvampar. Kryptogamfloran är värdefull och bland annat förekommer eldticka och rävticka *Inonotus rheades* allmänt i området. Blåmossa *Leucobryum glaucum* finns i enstaka bestånd. Det finns stora ornitologiska värden i området. Trädhåligheter, bohål och träd med rovfågelbo är vanliga.

Naturvärde: 3

En stor del av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 577)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D8b05:1)

7381-17 Betesmarker vid Simonstorp

Yta: 11 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKLZ

Fastigheter: Simonstorp 1:11,

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stensträngar, stenmurar, fornminnen

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, grov asp, hålträd, rödlistade arter

Beskrivning

Området består av mycket artrika och varierade naturbetesmarker med rik förekomst av staggrika gräsmarker. Karakteristiska arter för området är förutom stagg även slättegubbe, svinrot, brudborste, ängsvädd, smörbollor, jungfru Marie nycklar, nattviol och darrgräs, alla välbevarade rester av en tidigare slätterängsflora. På häradskartan från 1880-talet är området markerat som äng med glest spridda lövträd. I de nedre fuktigare delarna växer granspira och hartmansstarr, båda rödlistade. Granspiran, som minskat kraftigt under det senaste seklet, förekommer främst i fuktiga, hävdade gräsmarker med hedartad vegetation. Den gynnas av både bete och slätter, gärna tillsammans med bränning. Hartmansstarr har också minskat kraftigt och växer främst i fuktängar och kärrkanter, ofta på friska, ogödslade slätter- och beteshävdade marker. Betesmarken är till större delen öppen med spridda enbuskar och ett fuktstråk med yngre glest stående björkar. Enstaka ekar, varav en vidkronig solitär, och en aspdunge finns även. Vid ängs- och betesmarksinventeringen 2004 noterades en grov asp, flera hålträd och flera andra värdefulla hagmarksträd av ek och asp. I väster är marken fuktig med artrika stagggräsmarker som omväxlar med fuktängar av lågstarrtyp. De artrika silikatgräsmarkerna dominerar i den centrala och norra delen av området, på torr till frisk mark, med glest spridda enbuskar och enstaka träd. Vegetationen är mycket artrik med hävdgynnade arter som backsippa, backtimjan, jungfrulin, slättegubbe och ängsvädd samt ängssvampar (vaxskivlingar). Kultiverad, svagt kvävepåverkad mark finns bl.a. på tidigare uppodlad mark (äldre åkrar) som även ingår i området. De kulturhistoriska värdena är mycket höga med fornåkrar (fossil åker, röjningsröseområde), hägnadsvallar, stensträng och en stensättning. En äldre körväg går norrut genom markerna. Området betas av nötkreatur och betestrycket är bra förutom i de fuktigare delarna, där hävden är något svag. Igenväxning förhindras även med betesputsning och röjning. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juli 2004 noterades rikligt med brudborste, smörbollor, stagg, svinrot, hirsstarr och ängshavre, måttligt med bockrot, Jungfru Marie nycklar, nattviol och backsippa. Endast ringa mängder fanns av darrgräs, granspira, jungfrulin, klasefibbla, knägräs, prästkrage, ängsbrämma, brudbröd och gökblomster. De centrala delarna av området finns redovisad som en blandlövåker av ektyp i lövskogsinventeringen. I hagen finns mycket fina strukturer med bland annat stenmurar, grova och gamla träd. En asp har en imponerande omkrets på 410 cm. Trädskiktet är till större delen glest och domineras av lika delar ek, asp och björk med ett mindre inslag av björk, rönn och säl. Det finns enstaka grov ek och rönn och mycket grov asp men annars är träden medelgrova. Buskskiktet är mest utvecklat längs stengärdesgården och då består det av täta enbuskar och nypon. Hävden är på sina håll måttlig vilket har lett till att det finns en del aspsly. Ingen död ved finns i området. Fältskiktet är artrikt och här finns friska marker med mycket stor blåklocka samt torra backar med ängshavre, luddhavre, bäcktimjan, rosettjungfrulin och blodnäva. Enligt lövskogsinventeringen är detta även en fin insekts- och fågelmiljö och vid besöket noterades bland annat törnskata.

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är den fuktiga staggmarken på Simonstorp den finaste som anträffats i kommunen. I dessa delar finns inga som helst spår av konstgödsel eller kultivering. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Enligt lövskogsinventeringen är naturvärden även höga i de trädklädda hagmarkerna. Mosaikstrukturen höjer värdena i området betydligt. Den mycket grova aspen tillför också området ett speciellt värde.

Bevarande: Bevarandestatus är god i större delen av området. Målet i bevarandeplanen är att områdets artrika och varierade naturbetesmarker är välhävdade och öppna med glest spridda enbuskar och träd samt har en artrik och hävdgynnad flora. Målet är också att de rödlistade arterna granspira och hartmansstarr (missgynnade NT) lever kvar och kan föröka sig i området.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Området betas av nötkreatur. Enligt bevarandeplanen är det lämpligt med en något lägre beläggning under vår och försommar. Alternativt kan senare betespåsläpp tillämpas för att värna om den välbevarade slätterängsfloran. I den fuktigare delen betestrycket ökas. Viss kompletterande röjning av björk och en behövs även. Risiga enbuskar och enar som breder ut sig tas bort, medan pelarformiga och väl samlade enar sparas. Sambete med häst kan vara ett sätt att få marken bättre avbetad längre fram på säsongen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686140)
Edelstam, C. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Simonstorp SE0540317
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 662-XTO)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 602)

7381-18 Betesmark norr om Äspekullen

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ
Fastigheter: Simonstorp 1:11
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Äspekullen finns en öppen stenig betesmark på frisk till fuktig mark. I betesmarken finns två värdefulla hagmarksträd av asp. Det finns gott om stubbar och sly samt kvarlämnat avverkningsavfall vilket visar att betesmarken tidigare varit skogbevuxen. I trädskiktet finns lite björk, klibbal, ek, gran och tall. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en. Delar av området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr som delvis är fin. Det finns även inslag av hedartad vegetation och stagggräsmark. Vegetationen utgörs av rödvenäng, högörtäng och rödvenhed. Hävden är ganska god, men det finns en del igenväxningsvegetation i området. Knappt halva området är svagt till tydligt påverkat av av röjgödsling. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med stagg och hirsstarr, måttligt med slättergubbe, ängsvädd, brudborste, smörbollor, revfibbla och tuvstarr, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, knägräs, svinrot och nattviol.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning av betesmarken skulle gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686139)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A1F-BYT)

7381-19 Björkhage vid Fagerholm

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ
Fastigheter: Skånum 2:6
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, husgrund
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, kärr

Beskrivning

Vid gården Fagerholm finns en flack stenig björkhage, med inslag av tall och gran. Trädskiktet är huvudsakligen ganska slutet, men det finns några öppna partier. Buskskiktet består av en och vide. Runt den ganska stora björkdungen finns öppna marker men dessa är kultiverade och troligen konstgödslade. Marken är i huvudsak frisk till fuktig, med inslag av torr och våt mark. Delar av hagen är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr och torr hed. Hagen är ganska välhävdad men igenvuxen. Det finns även kvarlämnat avverkningsavfall. Floran är ganska artfattig. Det finns dock fläckvis ytor med fin flora, men den är delvis störd av beskuggning. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med hirsstarr och knägräs, måttligt med slättergubbe, stagg, nattviol, revfibbla och slankstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, gökblomster och ängssvampar. I

kantzonerna mot frisk mark fanns på ett par ställen rikligt med slåttermugga då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686143)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7DA-EQT)

7381-20 Björkhagar vid Vädbäcken

Yta: 4 ha **Ekonomisk karta:** 07381 **Socken:** Grolanda **Värden:** BZ

Fastigheter: Vädbäcken 1:2

Kulturspår:

Grov asp, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om gården finns en ganska sluten björkhage, med en del gammal asp och björk. Beskuggningen från träden gör att rished av blåbär-lingonris-typ dominerar, men det finns även inslag av fuktängar och friskängar. Närmare gården märks kvävepåverkan i vegetationen. Området är ohävdad i norr. I söder är hävden svag-måttlig. I fältskiktet finns mycket svinrot, ängsvädd, vanlig och grönvit nattviol, Jungfru Marie nycklar, smörboll, hirsstarr och lite slankstarr. En liten välbetad yta längst i sydväst är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Där växer lite jordtistel, klasefibbla, ängshavre, darrgräs och stagg. Söder om gården finns en mindre svagt betad björkhage med ganska tätt trädsikt. Vegetationen utgörs av tuviga fuktängar. I fältskiktet finns lite ängsvädd, prästkrage, brudborste och klasefibbla. Området är stort av beskuggning, svag hävd och kväve. Vid inventeringen i juli 2004 bedömdes hagarna vara värda att restaurera pga floravärden. I delområde a finns även värden knutna till trädsiktet.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686141)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5C9-MLI, CFC-IKX)

7381-21 Björkhage vid Äbbarp

Yta: 5,8 ha **Ekonomisk karta:** 07381 **Socken:** Grolanda **Värden:** BKZ

Fastigheter: Äbbarp 1:3

Kulturspår: stenmurar, gropavall, husgrund

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, grov asp, hålträd, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Äbbarp finns stora flacka och rätt fuktiga betesmarker. Landskapet präglas av stora mossodlingar. Norr om vägen är markerna mycket kulturpåverkade och helt triviala. Söder om vägen finns dock en större björkhage med visst inslag av asp och gran. Trädsiktet är slutet i större delen av hagen, men det finns även några halvöppna till öppna partier. Framför allt asparna är ibland grova och hålträd och döda träd förekommer. Det finns inte mindre än femtio värdefulla hagmarksträd av asp och björk i hagen. I buskskiktet finns enstaka en, vide och nypon. Fuktiga vegetationstyper dominerar med högörtäng, gräs-lågstarräng och tuvtåteläng. Det finns även inslag av friskängar av skognävatyp. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåtåtel och starr. Det finns även inslag av torr hed. Fältskiktet är triviale och artfattigt i de norra delarna närmast vägen, men blir något intressantare längre mot söder där det finns en gräs-lågstarr-äng och ett sumpkärr. Halva området är svagt till tydlig kvävepåverkat, men marken uppvisar inga tecken på kultivering. Området är även påverkat av dikning.

Det finns både välhävdade och svagt hävdade ytor i hagen. Floran är mest trivialiserat pga beskuggning. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med ängsvädd, smörbollar, revfibbla och ängsmyskräs, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, klasefibbla, knägräs och stagg.

Naturvärde: 3

Storleken är områdets främsta värde enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd och svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör restaureras och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686142)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 963-XOX)

7381-22 Betesmark söder om Holmen

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter: Grolanda-Holmen 1:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Holmen finns en kuperad betesmark som är påfallande stenig. Det finns både öppna partier och några skogsdungar i hagen. I trädsiktet finns enstaka björk, klibbal, asp och rönn. Lite enbuskar och hassel finns också. Delar av betesmarken är klassad som torr hed, artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Vegetationen är i huvudsak frisk till fuktig, men ett litet inslag av torr mark. Halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juli 2004 var området mycket välbetat vilket kan ha medfört att vissa arter har missats. I fältsiktet finns rikligt med stagg, måttligt med slättergubbe, hirsstarr och revfibbla, samt ringa mängder av prästkrage, gökblomster och ängssvampar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns även backtimjan, ljung och gott om liten blåklocka i de finaste partierna.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning samt konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686145)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 353-VUF)

7381-23 Sumpskog vid Svartemossen

Yta: 3,8 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BHKZ

Fastigheter: Äbbarp 1:3&1:4, Holmen 1:3

Kulturspår: stenmurar, torpruin

Lövsumpskog, tallsumpskog, död ved, rik kryptogamflora, rikt fågelliv

Beskrivning

Nordöst om Enåsen finns en öppen våtmark med omgivande löv- och tallsumpskog med lågväxta bestånd av glasbjörk och tall. I busksiktet finns videsnår med död ved samt talrika vedsvampar. Det finns rikligt med döda träd och högstubbar. Trollhand finns noterad i området. Blåmossa *Leucobryum glaucum* och krusig ulota *Ulota crispa* finns allmänt i området, medan källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* endast finns i enstaka bestånd. Fågellivet är rikt. Vid nyckelbiotopsinventeringen observerades enkelbeckasin, gräsand och duvhök.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Sumpskogar med rikligt med död ved, rik kryptogamflora, samt stora ornitologiska värden ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D8b06:1)

7381-24 Sekundär lövskog och blandlövhage vid gården Smörkulla

Yta: 10,4 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BHVZ

Fastigheter: Smörkulla 1:1, Bro 1:4

Kulturspår:

Klibbalsumpskog, grov asp, grov ek, å

Beskrivning

Objektet ligger i anslutning till gården Smörkulla och i den södra delen finns en blandlövhage av asp och björktyp. Även den norra delen, den s.k. Myrängen, betas av nötkreatur men det svaga betetrycket har medfört att det har bildats en sekundär lövskog på frisk mark. Här finns dock ett bitvis stort inslag av ek. Längs med Lidan finns också en smal remsa med klibbal på fuktig mark. Blandlövhagen har ett tämligen tätt trädskikt av medelgrov asp och björk med ett mindre inslag av gran. Buskskikt saknas. I den norra delen domineras trädskiktet av medelgrov björk men det finns också ett stort inslag av ek, asp, sälg, rönn och gran. Trädskiktet är medelålders men det finns en del grov asp och ek som är 40-50 cm i brösthöjdsdiameter. Betet har skapat en del luckighet men gran föryngrar sig nu kraftigt på flera ställen. Buskskiktet är svagt utvecklat och består bland annat av enstaka hasselbuskar. Vid Lidan domineras trädskiktet av normalgrov klibbal. Mängden död ved är generellt låg i hela objektet och denna utgörs främst av björk men det finns även döda, grova, gamla grenar av ek som ligger på marken. Lönnlav *Bacidia rubella* finns på några av ekarna.

Naturvärde: 3

Objektet har en historik som en mer öppen betesmark med ek men den svaga hävden har lett till att området har vuxit igen och de grövsta ekarna riskerar nu att försvinna. Inslaget av grov ek och asp gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt men det finns också en del värden knutna till klibbalbestånden längs Lidan. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Regelbunden röjning behövs för att förhindra granföryngringen.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 578)

7381-25 Ekbestånd vid Långesbacken

Yta: 20 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Lövsumpskog, grov asp, död ved

Beskrivning

Objektet består av tre närliggande områden som alla har varit betade hagmarker med ek. De två områdena längst i väster består av åsar bevuxna med bland annat ek och björk samt ett välutvecklat buskskikt av hassel. Enstaka grov asp har rik påväxt av lavar och mossor. Fällmossa *Antitrichia curtispindula* noterades. Fältskiktet är av frisk lågörttyp men det täta krontaket gör att det bitvis är svagt utvecklat. Området längst i öster ligger på flackare och fuktigare marker och även om detta område har betats så har dessa strukturer nästan helt försvunnit och nu är detta snarare en sekundär lövskog av frisk och fuktig typ. Åsarna har ett slutet trädskikt som domineras av medelgrov ek med ett mindre inslag av björk, rönn och gran. Många av björkarna har vuxit upp under mer öppna förhållanden och detta har lett till att många björkar har en mycket grov sprickbark. I buskskiktet finns det

mycket rikligt med grova hasselbuketter och en del av dessa har börjat dö, vilket har skapat en del klen död ved. I det östra området har trädkiktet en högre andel triviallöf, framför allt björk, men även här finns en del ek. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av enstaka brakved.

Naturvärde: 3

Objektet har värdefulla strukturer med ek och hassel men igenväxningen har gått alltför långt för att det skall kunna bli intressant för många av de epifyter som är knutna till ekar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 580)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8b71:1)

7381-26 Ekhagar vid Skärvum

Yta: 18,2 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: fornminnen, fägata

Ekhage, hålträd, död ved

Beskrivning

Norr om Skärvum finns ett småkuperat område med trädbevuxta kullar med en del ek. Större delen av området betas av nötkreatur men betetrycket är bitvis relativt svagt och den svaga hävden har gjort att trädkiktet har slutit sig. En del gallringar har skett och på vissa delar har man stämplat ut träd för att förmodligen glesa ut trädkiktet än mer. Det finns mycket fornlämningar i området och objektet har mycket höga kulturhistoriska värden. Uppsatta skyltar informerar om gravfält, stensättningar, domarring, rösen, skålgropstenar och högresta stenar. Många skyltar har dock sett sina bästa dagar och en viss restaurering är önskvärt. Beskuggning och gödsling har försämrat stora delar av fältskiktet men det finns fragment av en naturlig slätter- och betesmarksflora. I kanten av en gammal fägata finns bland annat blodnäva, brudbröd, vårbrodd, fårsvingel, ängsvädd, och prästkrage. I trädkiktet finns en del äldre björk och ek samt en yngre generation med björk, rönn, fågelbär och asp. Ekarna är dock ej så grova och den största eken är ca 60 cm i brösthöjdsdiameter. I buskskiktet är hassel allmän men det finns även sparsamt med en. Det finns ett stort inslag av döende aspar med bohål och vedsvampar. Rävtticka *Inonotus rheades* och fällmossa *Antitrichia curtispindula* noterades. I kanten av ett av delområdena finns några döda och döende björkar med mycket spår av födosökande hackspettar. Göktyta observerades under fältbesöket och detta är en art som är knuten till torra gräsmarker med myrbon men det skall också finnas tillgång till bohål i träd. Detta gör den bra som signalart för trädklädda hagmarker. Ekarna är fortfarande för unga för att det skall ha utvecklats en intressant epifytisk flora. Det är istället i fältskiktet man finner de intressantaste arterna.

Naturvärde: 3

Objektet har främst värden som trädklädd hagmark. Objektet har en stor utvecklingspotential men det behövs en utglesning av trädkiktet för att värdena ska förstärkas. Området har också mycket höga kulturhistoriska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. En utglesning av trädkiktet skulle gynna naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 587)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8b70:1)

7381-27 Sekundär lövskog och klibbalkärr vid Enehögen

Yta: 31,3 ha Ekonomisk karta: 07381 Socken: Grolanda Värden: BHKVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Lövsumpskog, bäck, grov klibbal, grov asp, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Objektet består av en sekundär lövskog på frisk till fuktig mark med bitvis blötare partier med klibbalkärr. Trädskiktet är till större delen medelålders men på frisk mark på höjder och i åkerkanten finns grövre träd (asp, björk och ek). Området har förmodligen historik som gammal betes- och slåttermark. I fältskiktet finns bland annat kärrfibbla, grönvit nattviol, smörbollor, skogsnäva och brudborste. Trädskiktet är slutet och består på frisk mark av medelgrov ek, asp, björk och gran. Grövre träd förekommer sparsamt i åkerkanten och på höjderna. Buskskiktet är till större delen svagt utvecklat men det finns ställvis mycket hasselbuskar samt enstaka enbuskar och brakved. Fläckvis förekommer det sänkor med blöt mark och här finns det ett trädskikt av klen till medelgrov klibbal och björk med ett svagt buskskikt av enstaka videbuskar. Här finns det också måttliga mängder av död ved i form av högstubbar och lågor av björk. På blöt mark finns det bitvis stora bestånd av kärrfibbla. I objektet finns det en högrest sten i dimensionerna 50x30x8 cm. Det ingår även ett objekt med natuvärden som utgörs av en skogsbäck med omgivande hasselbuketter. Trädskiktet består av grov klibbal och asp, samt inslag av hägg och ek. Några aspar har rika moss- och lavfallar. Rika mossblock finns i objektet. Rikligt med fällmossa *Antitrichia curtipendula* samt porellor *Porella spp* noterades.

Naturvärde: 3

Objektets främsta lövskogsvärden finns i våtmarkspartierna där det har bildats en del död ved.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 574)

Skogsvärdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8b08:1, 07D8b72:1)

7381-28 Fagermossen

Yta: 8,3 ha **Ekonomisk karta: 07381** **Socken: Grolanda** **Värden: BHZ**

Fastigheter:

Kulturspår:

Spärrgreniga träd, död ved

Beskrivning

Tallmosseskog med tydliga och talrika spår av tidigare täktverksamhet. Områdesvis dominerande glasbjörk. Relativt rikligt med död ved i objektet. Massförkomst av revlumner och blåmossa *Leucobryum glaucum*. Missne noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvärdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8b07:1)

7382-01 Grusåsar vid Tovarp

Yta: 1,8 ha **Ekonomisk karta: 07382** **Socken: Göteve** **Värden: BGKLZ**

Fastigheter: Tovarp 1:20&3:14

Kulturspår: odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av två delområden som ligger på en grusås vid Tovarp. Åsen ligger i ett för övrigt flackt landskap. Åsen är bäst utbildad i söder och har i den nordliga förlängningen två kullar med mellanliggande lägre partier. Delområdena har ett allt ifrån helt ljusöppet trädskikt till ett slutet sådant, bestående av mest grov asp men även enstaka sälg, rönn och björk samt apel och tall. I den centrala delen finns mycket aspsly. Buskskiktet är ljusöppet, bestående av enbuskar, nyponbuskar, någon getapel och ställvis mycket hallon. Fältskiktet utgörs till stora delar av örtrik torräng. Blodnävaäng, högörtäng och hundäxingäng finns också. Drakblomma och smalbladig lungört finns i båda delområdena. År 1998 fanns på dessa objekt 172 stycken plantor drakblomma och 651 stycken plantor smalbladig lungört. I länet finns totalt cirka 3000 plantor av drakblomma och 15 000 plantor smalbladig lungört. Det södra delområdet är en mycket fin ås med kalkgräsmark. Floran är mycket välbevarad och här finns en av kommunens största populationer av drakblomma. Vegetationen domineras av örtrik ängshavretorräng, med inslag av frisk mark. Falköpings kommun stängslade in området 2001 och den södra delen röjdes på buskar. Området betas numera vid vall. Hävden är god, utom den norra delen av åsen som är ohävdad. Ohävden utgör den största negativa effekten på floran, men igenväxningen är också ett problem. Delar av åsen är svagt till tydligt kvävepåverkad. Upplag av sten och stubbar finns också. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med prästkrage, brudbröd, rödkämpar och bockrot, måttligt med backsippa, brudborste, backsmultron, blodnäva, darrgräs, gullviva, vädtklint och backskafting, samt de rödlistade arterna smalbladig lungört och drakblomma. Vid inventeringen av örtrika torrängar i maj och juni 2003 noterades även rikligt med backlök, samt getrams, buskviol, klasefibbla, lundtrav, sommarfibbla, slätterfibbla, vädtklint, flentimotej, backglim, backklöver, backskafting, fältmalört, vårfingerört och trollsmultron. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även luddhavre, stor blåklocka, svinrot, och backruta. I mindre mängd förekom även fältvädd och säfferot. Den sällsynta färgmåran har tidigare noterats i området (Larsson 1990). Det norra delområdet är en liten igenväxt ohävdad ås. De hävdgynnade arterna håller på att försvinna pga att ohävdarter som hundäxing, timotej och hundkäs har fått breda ut sig. Halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Ohävden har dock den största negativa påverkan på området. Floran är ändå rik och det finns fortfarande kvar en hel del intressanta torrängsarter. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2002 fanns rikligt med bockrot, ängshavre, brudbröd och prästkrage, måttligt med brudborste, darrgräs, gullviva, rödkämpar, backruta, säfferot, smalbladig lungört, fältvädd, jordtistel, krissla, backskafting, flentimotej, samt ringa mängder av klasefibbla och vildlin. Vid inventeringen av torrängar i maj och juni 2003 noterades även rikligt med smalbladig lungört, backglim, backklöver, fältmalört, backsippa, getrams, getväppling, buskviol, lundtrav, färgmåra, trollsmultron och endast en drakblomma.

Naturvärde: 2

Naturvärdet är främst knutna till delområde a som hyser en mycket artrik torrängsflora med flera rödlistade arter. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett mycket angeläget restaureringsobjekt som nästan har reservatsklass. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalbladig lungört att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000. Drakblomma och smalbladig lungört är fridlysta.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inget ytterligare skyddsförordnande. Lämplig skötsel för områden med drakblomma och/eller smalbladig lungört är slätter alternativt slätter med efterbete, alternativt bete med sent betespåsläpp. Viss röjning av sly bör genomföras i det sydliga delområdets centrala del. Sentida upplag av skrotsten samt upplag av stubbar bör tas bort. Områden med drakblomma slås sent med start 1 augusti. Vid bete kan betet påbörjas i mitten på juli. Områden med smalbladig lungört bör slås med start i mitten på juli. Vid bete kan betet påbörjas i början på juli.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686206)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7E7-TDA, E56-VDM)
Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.
Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.
Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Tovarp SE0540281

7382-02 Betesmarker vid Prästebolet

Yta: 9,4 ha **Ekonomisk karta: 07382** **Socken: Kinneved** **Värden: BKLZ**
Fastigheter: Kinneveds Prästbol 1:1
Kulturspår: diken inom fossil åker
6410 Fuktäng med blåtätel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr

Beskrivning

Nordväst om Kinnarp utbreder sig Skaraborgs troligen största kulturbeten. Det är de utdikade Mönarpa mossar som nu bildar flacka jätteflak med artfattig gräsmark. Vid Prästebolet i Kinneved i kanten av dessa mossodlingar finns en flack betesmark. I området finns spår efter gamla diken. I hagen finns både öppna partier med enstaka träd och buskar och halvöppna till halvslutna partier. Björk, asp och sälg finns i trädsnittet. Sex värdefulla hagmarksträd av asp, björk och sälg finns i hagen. I busksnittet finns mycket en, samt krypvide och slån. Vegetationen bildas av en blandning av tuvtätäläng, rödvenäng, högörtäng och gräs-lågstarräng. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåttätel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken betas mycket ojämnt av häst. En mindre yta är välhävdad. Övriga delar är svagt hävdade eller hävdas inte alls. Knappt hälften av hagen är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vegetationen är mest störd av långvarig svag hävd och endast fläckvis finns ytor med fin flora. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med hirsstarr och ängsvädd, samt måttligt med ormröt, ängsskallra, gökblomster, stagg, revfibbla, trådtåg, tuvstarr, hundstarr, tuvtätel, ängsmyskgräs, ängsbräsma, gökärt, vårbrodd och mandelblom. Slåttergubbe, darrgräs, knägräs, kärrsälting, prästkrage, svinrot, vildlin och rosettjungfrulin finns endast i ringa mängder.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras och återupptas i hela området. Hagen bör även gallras och röjas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686149)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E7A-SLE)

7382-03 Enbuskmark vid Svenstorp

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 07382 Socken: Kinneved Värden: BKLZ

Fastigheter: Svenstorp 1:5

Kulturspår: stenmurar

Rödlistade arter

Beskrivning

Öster om byn Svenstorp finns en ohävdad och igenväxande enbuskmark. I de flacka markerna runt Kinneved är det ont om genuin grässvål. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden vid inventeringen i augusti 2002. De fina markerna omges av vidsträckta kultiverade och gödslade betesmarker präglade av tuvtätel. Trots ohävderna finns en hävdgynnad flora kvar och betesmarken skulle kunna bli riktigt fint om hävderna återupptogs. Området är mycket variationsrikt med allt från blöta partier till berghällar med fetknoppsväxter, vilket skapar förutsättningar för många olika arter. I fältsnittet finns rikligt med jordtistel, liten blåklocka, ljung, vårbrodd, stagg, kråklöver och käringstand. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns en välbetad mindre yta med tuvig, med ganska fin grässvål. På tuvorna fanns hedväxter som renlav, ljung, filtlav, färsvingel och lite backtimjan, slåttergubbe och kattfot. Staggen var karaktärsväxt.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning samt konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686148)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DD5-SRU)

7382-04 Betesmark norr om Axtorp

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 07382 Socken: Kinneved Värden: BKLZ

Fastigheter: Kinneveds-Axtorp 4:4

Kulturspår: Diken inom fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fägata

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Axtorp finns en större öppen betesmark som är mycket välbetad. I träd- och buskskiktet finns björk, gran, en, krypvide och nypon. De centrala delarna är trädbevuxna, men i övrigt är hagen öppen. I området finns delvis naturaliserande mosstegar. Vegetationen är i huvudsak fuktig med bland annat högörtäng, med inslag av rödvenäng. Delar av området är klassat som fuktängar med blåttåtel eller starr. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och torr hed. Halva området är svag till tydligt påverkat av gödsling. Vegetationen är även påverkad av beskuggning och dikning. Fläckvis finns dock fin flora med hävdgynnade arter. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med gökblomster och hirsstarr, måttlig med slättergubbe, darrgräs och stagg, revfibbla, slankstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, knägräs, kärrsälting, pästkraige, svinrot, ögontröst, nattviol och ängssvampar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även smörbollor, gökärt och jordtistel.

Naturvärde: 3

Ett stort mycket varierat område med värden knutna till lövträd och landskap. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686147)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 29E-FQW)

7382-05 Blandlövhage nordväst om Axtorp

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 07382 Socken: Kinneved Värden: BKZ

Fastigheter: Kinneveds-Axtorp 3:5&4:4

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, småvatten

Beskrivning

Nordväst om Axtorp finns en blandlövhage med björk, asp, ek och gran. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet, men det finns även öppna partier i hagen. Det finns två jätteekar och ett värdefullt hagmarksträd av asp. På eken finns påväxt av gulpuddrad spiklav *Calicium adpersum* och sotlav *Cyphelium inquinans*. Det finns rikligt med odlingsrösen i hagen. Delar av området är klassat som fuktängar med blåttåtel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är i huvudsak frisk med inslag av torra och fuktiga partier. Marken är ogödslad och betas ganska väl av får och häst. Markfloran är dock skuggtrivialiserad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast ringa mängder av ängsvädd och brudborste.

Naturvärde: 4

Hagen är välhävdad och marken är ogödslad, men floran är trivialiserad pga beskuggning vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Hagen bör glesas ut för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 399-XJR)

7382-06 Blandlövhage vid Lunnagården i Axtorp

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 07382 Socken: Kinneved Värden: BKLZ

Fastigheter: Kinneveds-Axtorp

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr

Beskrivning

Vid Lunnagården i Axtorp finns en välhävdad stenig betesmark, som delvis har karaktär av ekhage. Trädskiktet är i huvudsak halvöppet till halvslutet, med några öppna partier. Förutom ek finns björk och gran. En av ekarna är grov och på eken finns påväxt av guldpuddrad spiklav *Calicium adpersum* och sotlav *Cyphelium inquinans*. I buskskiktet finns enstaka hassel. Marken är stenig och i hagen finns mycket rikligt med odlingsrösen. Hagen domineras av frisk mark, med inslag av torr och fuktig mark. Delar av betesmarken utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre yta utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Endast en mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast ringa mängder av stagg, svinrot och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även ängsskallra och luddhavre. Betesmarken var då ohävdad. Tidigare har den rödlistade arten trollsmultron noterats i området (Bertilsson A, 1994).

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686147)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3A0-LSR)

7382-07 Ekhagar vid Halsäng och Axtorp

Yta: 17,8 ha Ekonomisk karta: 7382 Socken: Kinneved Värden: BKLZ

Fastigheter: Halsäng 1:2&1:3, Kinneveds-Axtorp 1:2&1:4&3:5&5:1

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, jätteträd, hålträd, bäck

Beskrivning

Vid Halsäng finns en större stenig ekhage med ett välutvecklat trädskikt som utmärker sig gentemot det övriga landskapet som utgörs av vidsträckt mossodlingar. Hagen har efter plockhuggning av björkar fått ett halvslutet trädskikt som domineras av medelgrov och grov ek (de grövsta är ca 90 cm i brösthöjdsdiameter) samt ett något mindre inslag av grov björk, asp och enstaka rönn. Asparna har ett flertal bohål. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av enstaka hassel. Enstaka solbelysta grova högstubbar av björk finns i hagen. Hagen betas av nötkreatur (tjurar) och hävden är god. Beskuggning har dock lett till ett ganska trivialt fåltskikt, men det finns ett litet inslag av naturliga gräsmarksindikatorer som ängsvädd och vårbrodd. Det har dock skett en utglesning av trädskiktet och förmodligen kommer det att ske en viss förbättring av fåltskiktets florin. Norr om vägen finns ett mindre område med igenväxt ohävdad hagmark med en del grov ek och asp samt ett tätt buskskikt med hassel. I hagen finns enstaka gamla stenmurar samt en högrest sten. Området utgörs av en stor ekhage med ett välutvecklat och fint trädskikt med mycket ek som har höga lövskogsvärden. Österut ansluter ytterligare en ekhage där det finns en ängslada. Området utgör en utvidgning av den större och mer välutvecklade ekhagen i väster. Här är dock trädskiktet glesare och andelen grov ek lägre. Trädskiktet är gles och domineras av medelgrov ek. Det finns även enstaka klen björk, tall, rönn, säl, klibbal, gran och vildapel. I hagen finns tre värdefulla hagmarksträd av ek och vildapel. På eken finns påväxt av guldpuddrad spiklav *Calicium adpersum* och sotlav *Cyphelium inquinans*. I buskskiktet är en allmän. Mängden död ved är låg. Marken är stenig och hyser en del odlingsrösen och stenmurar. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av våta och fuktiga partier. Området betas svagt av nötkreatur och detta är förmodligen ett återupptaget bete efter några år med svag eller utebliven hävd. Stora delar visar även tecken på gödselpåverkan. Trots detta finns dock en hel del hävdgynnade arter i hagen. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juni 2002 noterades rikligt med slättergubbe, prästkrage, smörboll, stagg och ärenpris, måttligt med darrgräs, ormrot, svinrot, revfibbla och grönvit nattviol, samt ringa mängder av ängsvädd, hirsstarr, jungfru Marie nycklar och nattviol.

Naturvärde: 2

I området finns stora arealer av värdefulla ekhagar med höga lövskogsvärden. Området har även värde för landskapsbild. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävdén bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686147)
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 12C-JBS, 449-200)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 624, 625)

7382-08 Vårdträdmiljöer och björkhagar vid Naglarp

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 07382 Socken: Kinneved Värden: BKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd

Jätteträd

Beskrivning

Vårdträdmiljöerna omfattas av kyrkogården och prästgården samt ett par intilliggande tomtmarker. Det finns en hel del grova ädellövträd i området samt ett fåtal mycket grova. Vid infarten till prästgården står en ask med omkretsen 345 cm och detta är objektets grövsta träd. Några träd har hamrats under senare tid.

Kyrkogården inramas främst av grov lind samt enstaka lönn och ask. På tomtmarken intill kyrkogården står ytterligare någon grov ask och lönn samt även alm. Flertalet träd är grövre än 75 cm i brösthöjdsdiameter. Vid infarten till prästgården står en ask med omkretsen 345 cm, vilket är objektets grövsta träd. Vid Lofsgården som ligger söder om kyrkan står klenare vårdträd samt någon enstaka grov lönn. På den grova asken vid prästgården finns bland annat rikligt med lönnlav *Bacidia rubella*.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en del grova och mycket grova ädellövträd som har höga värden. Objektet har också värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 642)

7382-09 Våtmark vid Alarp

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 07382 Socken: Kinneved Värden: BHZ

Fastigheter: Kinneveds-Sörby 1:3

Kulturspår:

Öppen våtmark, död ved, viltvatten

Beskrivning

Öppen våtmark med omgivande lövsumpskog. Uppslag av ask, lönn och alm. Rikligt med död ved av glasbjörk och jolster. Blåmossa *Leucobryum glaucum* och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioid* noterades.

Ledningsgator finns i anslutning till objektet.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8c01:1)

7383-01 Betesmark väster om Lillgården i Mönarp

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Kinneved Värden: BKZ

Fastigheter: Mönarp 2:8

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Lillegården i Mönarp finns en öppen stenig betesmark. I buskskiktet finns krypvide. Större delen av området är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även en mindre yta med kalkgräsmark. Marken är i huvudsak våt, med inslag av fuktig, frisk och torr mark. Det är bara halva området som hävdas. I den hävdade delen är betestrycket ganska bra. Marken visar inga tecken på påverkan av gödsling. Vid inventeringen i september 2002 noterades odon, jordtistel, darrgräs och hirsstarr, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Marken är delvis ohävdad, men hyser en del hävgynnade arter vilket ger vissa naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 847-KGT)

7383-02 Betesmark väster om Backgården i Slutarp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Kinneved Värden: BKZ

Fastigheter: Slutarp 3:11

Kulturspår: fossil åker

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Backgården i Slutarp finns en igenvuxen mark, som delvis utgörs av björkskog. I buskskiktet finns en, vide och hallon. Betesmarken var nyröjd då inventeringen utfördes i juli 2004. Området är dock mest stört av långvarig svag hävd och beskuggning. Annan negativ påverkan förekommer också som upplag och dikning. Fuktiga vegetationstyper dominerar med högörtäng och delvis fin gräs-lågstarräng. Delar av marken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Närmast vägen är marken kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Markerna är ganska svagt hävdade och en mindre del är ohävdad. I fältskiktet finns en del hävgynnade arter. Bland annat finns rikligt med darrgräs och hirsstarr, måttligt med ängsvädd och jordtistel, samt ringa mängder av slättegubbe, klasefibbla, knägräs, kärrsälting, prästkrage, ängsskallra, smörbollor, ängshavre, brudbröd och gökblomster.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området. Ytterligare röjningar av området skulle gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686158)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CDB-NID)

7383-03 Betesmarker vid Kotarp

Yta: 5,6 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Kinneved Värden: BGKLZ

Fastigheter: Kotarp 1:3

Kulturspår: fossil åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 8230 Pionjärvegetation, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Kotarp finns öppna betesmarker av en typ som är mycket ovanliga i Falköpings kommun. Närmast gården finns ett mycket varierat mosaikartat område. En stor del av betesfällan upptas av en björkdunge i nordvästra delen. I kanterna av denna finns fuktängar. I trädskiktet finns förutom björk även asp, sälg, oxel, gran och tall. Två värdefulla hagmarksträd av björk och oxel finns i hagen. Buskskiktet domineras av en med inslag av vide och nypon. I östra delarna finns stora system av urbergshällar. Mellan hållmarkerna finns sänkor med djupare jordlager. Väster om de nordligaste hållarna ligger ett sumpkärr av högstarr-ört-typ, som övergår i en liten damm. Sydväst om dammen finns tuvig mark med stor rikedom av backtimjan. På hållmarkerna finns bergsyra, gul och liten fetknopp. I små gropar i hållarna växer kärrkavle. Över hållmarkerna löper en stengärdesgård. I större svackor finns rödvenhedsvegetation med rikliga mängder av slättegubbe, ljung, knägräs och stagg. I den tuviga marken finns mycket backtimjan, jordtistel och ganska mycket kattfot. Här finns övervuxna stenrader som kan vara stensträngar. Ett mindre äldre stenbrott finns i området. En mängd olika vegetationstyper finns representerade i området. På torr mark finns hållmarkstorräng och på frisk mark finns rödvenäng. I de fuktiga delarna finns högörtäng och gräs-lågstarräng. Den enda yta som är kulturpåverkad är en liten äldre åker vid vägen, söder om björkskogen. För övrigt visar området inga tecken på påverkan från konstgödsling eller kultivering. Det finns både välhävdade och svagt hävdade ytor, men björkskogen är ohävdad. Området hyser delvis mycket fin vegetation, men den är störd av svag hävd och igenväxning. Vid inventeringen i juli 2004 noterades rikligt med backtimjan, slättegubbe, knägräs, darrgräs, stagg och hirsstarr, måttligt med gökblomster, nattviol, jordtistel, revfibbla, trådtåg, slankstarr och hundstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, ormrot, svinrot och ängshavre. Utmed vägen upp mot Trummaslätt finns en mindre svagt fuktig betesmark. Den är kraftigt igenväxt med björk, gran och ask. Området är stängslat men marken är ohävdad. Det bedömdes dock vara värd att restaurera pga av floravärden. Utmed vägen finns en öppen remsa, där det växer kärrsälting, darrgräs, hirsstarr, mandelblom, smörbollar, rosettjungfrulin, humleblomster och blodrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även vildlin och slankstarr. Vid en damm i närheten av Kotarp har källgräs tidigare noterats (Bertilsson 1984).

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta en riktig pärla och ett angeläget objekt att bevara i gott skick åt framtiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området. Området bör även röjas för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686151)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 018-SAC, F6F-HXG)

7383-04 Betesmark vid Fastarp

Yta: 3,8 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Kinneved Värden: BKZ

Fastigheter: Kotarp 2:16

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Fastarp finns en stenig öppen betesmark, med några skogsdungar med asp, björk och tall. Omgivningarna utgörs av öppna odlingsmarker. En del av betesmarken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre yta är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av fuktängar. Större delen av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i september 2002 var det mycket välbetat, vilket försvårade inventeringen av arter och växtsamhällen. I fältskiktet noterades dock jordtistel, revfibbla och hirsstarr, samt ringa mängder av slättegubbe och gökblomster.

Naturvärde: 4

Betesmarken är till stor del påverkad av gödsling, men är välbetad och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 889-BQX)

7383-05 Björkhage vid Hudened

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Kinneved Värden: BZ

Fastigheter: Hudened 4:2

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blååtäl eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Hudened finns en björkhage på fuktig mark som har en del floravärden. De centrala delarna har ett halvöppet till slutet trädskikt. Kantzonerna är dock öppna. Området har tidigare varit skogbevuxet och då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var hagen nyligen röjd. Området är delvis klassat som fuktängar med blååtäl eller starr. Drygt halva hagen är ohävdad och de övriga delarna är ganska svagt hävdade. En mindre yta är tydligt kvävepåverkad, men marken visar inga tecken på konstgödsling. Gräsmarksfloran är framför allt påverkat av igenväxning och långvarig svag eller utebliven hävd. Det finns även andra ingrepp som dikning och kvarlämnade dikesmassor. Fläckvis finns dock fin lågstarr- och högrörsäng. Vid inventeringen i juli 2004 noterades en hel del hävdgynnade arter. I fältskiktet fanns rikligt med tuvstarr, darrgräs, hirsstarr och gökblomster, måttligt med kärrsälting, ängsvädd, smörboll, revfibbla, plattstarr, slankstarr, hundstarr, ängsmyskgräs, samt ringa mängder av backtimjan, klasefibbla, majviva, ormrot, tätört, ängshavre och nattviol.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686152)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B49-SDJ)

7383-06 Betesmark vid Fröjdeledsred

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värden: BKZ

Fastigheter: Fröjederedsled 2:1

Kulturspår: fossil åker

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Fröjederedsled finns en öppen välhävdad betesmark med enstaka björk och sälg. Betesmarken omges av åkermark och mot väster avgränsas den av en väg. Vegetationen är i huvudsak frisk, med inslag av torr och fuktig mark. Större delen av betesmarken är kultiverad och tydligt påverkan av gödsling. Delar av området är fossil åker som håller på att naturaliseras. I slänterna av ett gammalt grustag finns en mycket fin yta med torr kalkgräsmark. Vid inventeringen i juni 2003 noterades ett flertal intressanta arter. Bland annan fanns rikligt med rödkämpar, måttligt med bockrot, jungfrulin, slätterfibbla, prästkrage, ängshavre, vårfingerört, småfingerört, rosettjungfrulin, fältvädd, jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, kattfot, klasefibbla och brudbröd.

Naturvärde: 3

Betesmarken är kultiverad till större delen, men är välhävdad och hyser delvis en mycket fin flora med flera rödlistade arter, vilket ger högt naturvärde. De fina ytorna är tyvärr mycket små.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4B4-RWT)

7383-07 Betesmark norr om Brandstorp

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värdens: BKZ
Fastigheter: Vårkumla-Brandstorp 1:2
Kulturspår: stenmurar
Fuktäng, kärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om gården Brandstorp finns intressant betesmark i en remsa utmed åkrarna. Området är tyvärr stort av igenväxning och tippning, men det bedömdes vara värt att restaurera pga värden knutna till floran och vattenmiljöerna vid inventeringen i juni 2003. Vid ladugården börjar ett större artfattigt sumpkärr som löper i nordvästlig riktning ett par hundra meter. Mellan denna ganska artfattiga vegetation och åkern finns rätt täta enbuskklädda tuviga marker med artrikare fuktängar. Norr om kärren finns björkbestånd. Stora delar av området är igenväxt och vegetationen är störd av kväve och svag hävd. Bland de många vegetationstyper som finns i området märks rödvenäng, högörtäng, gräs-lågstarräng och sumpkärr av högstarr-ört-typ. Främst mellan ladugården och kärret finns fläckvisa ytor med fin fuktängsflora. På en yta i nordvästra delen finns lite myskgräs, rosettjungfrulin och smörbollor. För övrigt finns nattviol, ormrot, klasefibbla, darrgräs och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 var marken välbetad och en del andra arter noterades som kattfot, ängsstarr, loppstarr, vildlin, stagg, ängsskallra, krypvide, ängsvädd och backtimjan.

Naturvärde: 3

De artrika fuktängarna och vacker vegetationszonering mot sumpkärren ger högt naturvärde enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686159)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 39F-VCM)

7383-08 Betad björksumpskog sydöst om Mellangården, Vårskäl

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värdens: BZ
Fastigheter: Vårskäl 3:1
Kulturspår:
6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, kärr

Beskrivning

Sydöst om Mellangården finns en flack mindre yta med betad björksumpskog som är mer eller mindre slutet. Förutom björk finns asp och jolster. Hela området är klassat som fuktängar med blååtätel eller starr. I området finns fattigkärr och artfattiga lågstarrängar. Hävden är ganska god och endast en mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Markfloran är dock påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juni 2003 noterades sjöfräken, slankstarr, hirsstarr, kärnsälting och ormrot, samt ringa mängder av svinrot och ängsbräsma.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör gallras och röjas för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686154)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 969-FDX)

7383-09 Betesmarker vid Hallestorp

Yta: 8 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värden: BKLZ
Fastigheter: Vårskäl 3:1, Hallestorp 1:4
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Hallestorp finns ett större område med öppna välhävda betesmarker. I norra delen finns ett mindre parti som är igenvuxet trots att betesmarken har gallrats till viss del. I träd- och buskskiktet finns björk, tall och en. Drygt hälften av området är svagt till tydligt kvävepåverkat och stora delar är kultiverade. Strax sydväst om gården Hallestorp finns ett mycket fint rikkärr av *Campylium-Drepanocladus*-typ som är delvis svagt hävdad. Stödutfodring sker i östra delen av rikkärr. Kärrret omges av fuktängar. I västra delen finns artrika fuktängar, som delvis är kvävepåverkade. I en slänt i västra delen finns en gammal åker som håller på att naturaliseras. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med klasefibbla, majviva, smörboll, stagg, rosettjungfrulin, kärrspira, jordtistel och nålstarr, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, jungfrulin, kattfot, kärrsälting, tätört, vildlin, ängsbrässa, rödkämpar och slätterblomma. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även rikligt med näbbstarr, slankstarr, ängsstarr och tätört. I mindre mängd fanns plattsäv, gräsull och kärrknipprot. Tidigare har ärven den sällsynta källdaggkåpan noterats (Bertilsson A, 1986).

Naturvärde: 3

Det mycket fina rikkärrer ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i rikkärrer. Stödutfodring bör undvikas då det bidrar till näringstillförsel.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686156)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E70-EPQ)

7383-10 Björkhage vid Axtorp

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värden: BKZ
Fastigheter: Vårkumla-Axtorp 1:2
Kulturspår: stenmurar
Fuktäng, sumpkärr

Beskrivning

Axtorp är en kulturhistoriskt intressant by som ligger en sänka i östra delen av socknen Vårkumla. Landskapet är småkulligt och ganska kuperat, omväxlande med åkrar, beteshagar, skogsmarker av olika slag. Lövinslaget ger byn lummighet. Väster om Axtorp ligger en kullig björkhage med varierande slutenhet. Delar av hagen ganska igenvuxen och kan klassas som skogsmark. Hagen bedömdes dock vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden vid inventeringen i maj 2003. I västra kanten finns ett fint sumpkärr med gräs-lågstarräng i kanterna. I kärret finns kärrsälting och kärrspira. Även på fuktängarna runt kärret finns floravärden. De övriga delarna av hagen är tydligt störda av kväve och/eller beskuggning och röjgödsling. Bland intressanta arter i fältskiktet märks smörboll, brudbröd och gullviva.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686168)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 241-BHJ)

7383-11 Åkerholme vid Glaskulla

Yta: 0,2 ha **Ekonomisk karta: 07383** **Socken: Vårkumla** **Värden: BK LZ**
Fastigheter: Glaskulla 3:1
Kulturspår: odlingsrösen, husgrund, fornminnen
6510 Slätterängar i låglandet

Beskrivning

Vid Glaskulla finns en åkerholme med en gånggrift och enstaka vildapel. Här finns framför allt mycket höga kulturvärden. Hembygdsföreningen har hävdats marken genom slätter under många år. Marken är stenig och är delvis klassad som slätterängar i låglandet. För övrigt är marken kultiverad. Hävden är svag och endast en mindre yta utgörs av naturlig gräsmark. Det finns visst inslag av torrängsflora, men den är störd. Vid inventeringen i juni 2003 noterades blodnäva, hållveronika, samt ringa mängder av ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Området är litet och endast en mindre yta utgörs av naturlig gräsmark med enstaka hävdgynnade arter, vilket ger visst naturvärde. Området hyser framför allt höga kulturvärden.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AE4-MFZ)

7383-12 Betesmark vid Västerbo, Vårskäl

Yta: 1,5 ha **Ekonomisk karta: 07383** **Socken: Vårkumla** **Värden: BK Z**
Fastigheter: Vårskäl 7:1
Kulturspår: stenmurar, fägata
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Västerbo i Vårskäl finns en flack stenig betesmark som är mer eller mindre igenväxt med enebuskar. Större delen är betesmarken är klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Den östra delen är kultiverad och svagt till tydligt kvävepåverkat. Marken är i huvudsak svagt hävdad och delvis invaderad av älggräs. Trots långvarig svag hävd finns fläckvis fin flora främst på tuvorna. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med ängsbräsma och hirsstarr, måttligt med klasefibbla, smörbollor, stagg, svinrot, vårfingerört, jordtistel och revfibbla, samt ringa mängder av backtimjan och ängshavre.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och delvis igenväxt, men hyser en del hävdgynnade arter på fläckvisa ytor, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 846-VGH)

7383-13 Betesmarker vid Hulegården, Vårskäl

Yta: 1,7 ha **Ekonomisk karta: 07383** **Socken: Vårkumla** **Värden: BK Z**
Fastigheter: Vårskäl 1:2&5:3&6:4
Kulturspår: stenmurar
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Hulegården i Vårskäl finns två flackt belägna steniga betesmarker, som tyvärr är påverkade av långvarig svagt hävd. Omgivningarna utgörs av öppna odlingsmarker. Närmast gården finns en frisk till fuktig betesmark där det växer enstaka ask, fågelbär och gran. I buskskiktet finns lite en och vide. Delar av området är klassat som

fuktängar med blååtätel eller starr. Marken är delvis invaderad av plattstarr och älggräs. Drygt halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Fläckvis finns dock mycket fin flora främst på tuvorna. Vid inventeringen i juni 2003 noterades måttligt med ängsvädd, smörbollor, svinrot, ängsbräsma, revfibbla, tuvstarr och plattstarr, samt ringa mängder av backtimjan, slättegubbe, kattfot, klasefibbla, prästkrage, stagg och ängshavre. Längre norrut finns ytterligare en öppen betesmark med enstaka björk och en. Den är klassad som fuktängar med blååtätel eller starr. Halva området är svagt kvävepåverkat. I de övriga delarna finns en artrik och väl spridd hävdgynnad flora. Den finaste floran finns på tuvorna. Det finns även lite inslag av torrängsflora. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, klasefibbla, ängsbräsma och smörbollor, måttlig med kattfot, rödkämpor, vårfingerört, rosettjungfrulin, jordtistel, revfibbla, tuvstarr och slankstarr, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, darrgräs, jungfrulin, ormrot, svinrot och brudbröd.

Naturvärde: 3

Betesmarkerna är påverkade av långvarig svag hävd, men är trots detta mycket artrika vilket ger högt naturvärde. Enligt ängs- och betesmarksinventeringen kan det norra delområdet bli ett toppobjekt efter några års god hävd.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 10B-RDG, 2CC-ZEG)

7383-14 Betesmark söder om Sundet

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värden: BKZ

Fastigheter: Vårskäl 5:4

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, ängslada

6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Sundet i Vårskäl finns en öppen svagt sluttande betesmark med enstaka enbuskar och nypon. Den omges av åkermark. Marken är stenig och är delvis klassad som fuktängar med blååtätel eller starr. De övriga delarna är kultiverade och tydlig kvävepåverkad. Markfloran är artfattig och är även påverkad av långvarig svag hävd. Trots detta finns fläckvis fin flora. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med smörbollor, måttligt med ängsbräsma, kärrspira, jordtistel, krissla, tuvstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot, hirsstarr, klasefibbla, ormrot, prästkrage, stagg, svinrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och delvis kultiverad, men fläckvis finns en fin flora, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A58-VUF)

7383-15 Betesmark vid Slättäng

Yta: 4,9 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värden: BKZ

Fastigheter: Slättäng 1:2

Kulturspår: stenmurar, fornminnen

6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Sydväst om Slättäng finns en större öppen betesmark på frisk till fuktig mark. Den ligger i en östsluttning som på några ställen är svagt översilad. På betesmarken växer enstaka björk, asp och en. Här finns även hagtorn, vide och hallon. Marken är stenig och större delen är svagt till tydligt kvävepåverkad. Markfloran är även påverkad av långvarig svag hävd och är därför mest trivial. Fläckvis finns dock fin gräs-lågstarräng. Vid inventeringen i maj 2003 noterades ett fåtal hävdgynnade arter som rikligt med hirsstarr, samt ringa mängder av gullviva, ängsskallra, smörbollor och stagg.

Naturvärde: 3

Storleken är områdets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686157)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1BF-XVP)

7383-16 Enbuskmark vid Kolbrandstorp

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värdet: BKZ

Fastigheter: Kolbrandstorp 1:6

Kulturspår: skalmurar, vägbank

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Kolbrandstorp finns en ganska välhävdat stenig betesmark, som är delvis igenvuxen med enebuskar. Här finns även enstaka björk och gran. Marken är delvis klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Här finns även en mindre yta med artrika stagg-gräsmarker som har fin flora. Vegetationen är i huvudsak fuktig med gräslågstarräng. Delar av området är kultiverat och svagt till tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även påverkad av tidigare beskuggning och röjgödsling. Vid inventeringen i augusti 2002 fanns rikligt med hirsstarr och stagg, slättergubbe, borsttåg, samt ringa mängder av ängsvädd och kärrsälting.

Naturvärde: 4

Betesmarken är delvis kultiverad och igenvuxen, men hyser en del hävdgynnade arter, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas på enbuskar.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B32-NAD)

7383-17 Fornlämning vid Vårkumla

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värdet: BKLZ

Fastigheter: Vårkumla 3:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, fornminnen

6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Vid byn Vårkumla finns en liten kulle med fornlämningar. På kullen växer en del träd av asp, björk, fågelbär, oxel, samt ett värdefullt hagmarksträd av ask. Marken är torr till frisk och delvis välhävdat. Drygt halva området är klassat som slätterängar i låglandet. Området är delvis kultiverat och tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även påverkad av beskuggning och långvarig svag hävd. Här finns en fin ängsflora, men även ett stort inslag av svaghävsarter. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med svinrot och brudbröd, måttligt med gullviva, ängshavre, backsmörblomma, blodnäva, vitmåra och flentimotej, samt ringa mängder av backsippa, bockrot och prästkrage.

Naturvärde: 4

Området är delvis kultiverat och även påverkat av beskuggning och långvarig svag hävd, men hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Markfloran skulle gynnas av en gallring. Gamla hagmarksträd och bärande träd bör dock sparas. Slätterhävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 349-SDK)

7383-18 Betesmark vid Skattegården, Vårkumla

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värdens: BZ

Fastigheter: Vårkumla 2:3

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blååtäl eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gårdarna i Vårkumla domineras markerna av skog. Det är i övergången mellan de näraliggande åkrarna och dessa skogsmarker man fortfarande träffar på en del finare gräsytor. Väster om Skattegården finns en större ganska stenig betesmark. Den är delvis igenväxt och även delvis påverkad av långvarig svag hävd. Större delen av hagen har ett halvöppet till slutet trädskikt, men närmast gården finns ett öppet parti. I träd- och buskskiktet finns asp, björk, rönn, gran, tall och en. I den södra delen finns en yta som är klassad som fuktängar med blååtäl eller starr. Det finns även ett mindre inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Halva området utgörs av kultiverad fodermark. Närmast bebyggelsen är marken tydligt kvävepåverkad. Hagen är mycket ojämt betad av häst. Det finns både välhävdade, svagt hävdade och påhävdade ytor. Fin flora finns bara på fuktängarna och på tuvorna. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med hirsstarr, jordtistel, revfibbla, samt ringa mängder av slättegubbe, klasefibbla, smörbollar och ängsbräsma. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 fanns i den södra delen tuvor av ljunng och stagg, samt mycket gökärt, kattfot, backtimjan, ögontröst och ängsvädd. De finaste delarna ligger ganska nära diket i sydöstra delen. Längst österut finns ett område med en nygrävd damm och schaktmassor, som fanns med i det gamla ängs- och hagmarksobjektet.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- hagmarksinventeringen är detta ett mångformigt objekt där det finns riktigt fin gräsmark.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686155)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FOF-TYP)

7383-19 Blandlövhage vid Stommen, Vårkumla

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07383 Socken: Vårkumla Värdens: BKZ

Fastigheter: Vårkumla 5:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Söder om gården Stommen i Vårkumla finns en stenig hagmark med björk, asp, fågelbär, oxel, hägg och gran. I buskskiktet finns en. I hagen finns några öppna partier, men för övrigt är trädskiktet halvöppet till slutet. Det finns fornlämningar i hagen. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är frisk och det finns både välhävdade och svagt hävdade partier. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling och markfloran är även påverkad av beskuggning. Markfloran är artfattig och vid inventeringen i juni 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som grönvit nattviol, samt ringa mängder av ängsvädd, smörbollar och ängsnattviol.

Naturvärde: 4

Betesmarken är artfattig och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd och svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör öppnas upp och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E2C-VQL)

7383-20 Betesmark vid Lagerstorp

Yta: 4 ha **Ekonomisk karta: 07383** **Socken: Kinneved** **Värden: BKLTV**
Fastigheter: Lagerstorp 4:1
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Kinnarp vid Lagerstorp finns en större öppen småkullig betesmark. Markerna är blockrika och utgörs till stor del av äldre åkrar. Det finns gott om äldre åkerholmar och refugytor för kvarlevande ängsväxter. I trädsnittet finns björk, asp, rön och oxel. I sydöstra delen finns enbuskmarker. I kanterna finns grova björkar och några aspar och granar. Delar av hagen är igenvuxen med en och björk. I betesmarken finns en blandning av olika markförhållanden och vegetationstyper. På frisk mark finns rödvenäng. I de fuktiga delarna finns högörtäng och tuvåtäläng. Hävden är svag i de fuktiga delarna. För övrigt är hävden god. De artrikaste delarna i sydost skuggas allt mer av en. Delar av området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även en mindre yta med kalkgräsmark. Delar av betesmarken är kultiverat och även svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2002 noterades måttligt med backtimjan och stagg, samt ringa mängder av ängsvädd, slätterblomma, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas på en och beteshävden bör intensifieras i de fuktiga delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686150)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6E4-EED)

7384-01 Betesmarker öster om Slättäng

Yta: 2 ha **Ekonomisk karta: 07384** **Socken: Vårkumla** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Slättäng 1:2
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen
6210 Kalkgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Slättäng finns tre betade delområden som omges av åkermark. Delområdet längst söderut är en gruskulle som är bevuxen med ställvis grov asp och en del rönn. I buskskiktet finns en samt en del hagtorn och nypon. Marken är torr till frisk och utgörs delvis av kalkgräsmark. Hävden är god, men det finns ett stort inslag av ogräsmaskros överallt. Vid inventeringen i maj 2003 var området delvis nyligen restaurerat. Större delen av åsen är svagt kvävepåverkad pga av bland annat röjgödsling. Det finns delvis ganska fin torräng. Bland annat noterades rikligt med ängshavre, brudbröd, gullviva och rödkämpar, prästkrage, samt ringa mängder av backsippa och bockrot. Det västra delområdet är i huvudsak öppet med spridda träd i östra delen. Längst österut finns ett ganska slutet parti. I trädsnittet finns björk, asp och tall. Vide finns i buskskiktet. I delområdet finns en artfattig fuktäng och ett kärr som präglas av svag hävd. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. Markfloran är påverkad av långvarig svag hävd. Fläckvis finns fin flora med bland annat mycket ängsmyskgräs på tuvorna. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, smörbollar, ängsruta, tuvstarr, grenrör, samt ringa mängder av gullviva och ängsbrämsa. Det östra delområdet är en låg ås med halvöppet till halvslutet träd- och buskskikt. Björk, vildapel och en växer på åsen. Marken är torr till frisk och utgörs delvis av kalkgräsmark. Hävden är god men markfloran är påverkad av beskuggning. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Fläckvis finns fin torrängsflora med rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med gullviva, ängshavre och vårfingerört, samt ringa mängder av backsippa. Här växer även lite prästkrage och smörbollar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det västra delområdet. Det östra delområdet bör öppnas upp för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686157)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 13F-MRI, 20C-DXQ, B13-KFA)

7384-02 Grusås söder om Axtorp

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vårkumla Värdet: BGKZ
Fastigheter: Vårkumla-Axtorp 2:3
Kulturspår:

Beskrivning

Söder om byn Axtorp börjar en liten grusås som sträcker sig vidare söderut. På åsen finns rester av torrängsflora som hållveronika, backruta, gullviva, och brudbröd. Den är kraftigt störd av ohävd och igenväxning, men bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden vid inventeringen i maj 2003. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var åsen ohävdad men hyste fortfarande en del torrängsväxter som lundtrav, blodnäva, backlök, flentimotej, backruta och färgmåra.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Åsen bör restaureras och hävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686168)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FF8-AMP)

7384-03 Blandlövhage vid Axtorp

Yta: 8,7 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vårkumla Värdet: BKZ
Fastigheter: Vårkumla-Axtorp 1:2&1:3&2:3, Grännarp 1:1
Kulturspår: stenmurar
Grova lövträd, hålträd

Beskrivning

Öster om Axtorp finns blandlövhage av asp-björktyp som betas av nötkreatur. Större delen av området består av en trädslagsrik blandlövhage som har ett stort inslag av grövre triviallöv. Västra delen av området är svagt hävdad men träd är stämplade och det ska förmodligen ske en utglesning av trädskiktet. Fältskiktet visar tecken på tidigare gödsling men på höjderna finns det här och där en lite finare torrbacksflora. Trädskiktet är halvslutet eller luckigt och det finns en viss dominans av grov och mycket grov björk. Det finns också ett stort inslag av andra trädslag som grov och mycket grov sälg och oxel samt klenare asp, ask, alm, hägg och gran. Asparna har uthackade bohål. En förekommer allmänt i buskskiktet, främst i öster, men det finns också enstaka glesa buskage med nypon och druvfläder. Enstaka grova högstubbar av björk finns i hagen.

Naturvärde: 2

Blandlövhagen har ett moget och välutvecklat trädskikt med grova triviallövträd som har höga lövskogsvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara värdena som hagmark.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 694)

7384-04 Sekundär lövskog av fuktig typ vid Axtorp

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vårkumla Värdet: BHKZ

Fastigheter: Vårkumla-Axtorp 2:3
Kulturspår: stenmurar
Lövsumpskog, grov tall, död ved, kärr, småvatten

Beskrivning

Söder om vägen vid Axtorp finns det ett litet område med lövrik myrmark. Området är rikt på kärr och små, öppna vattenytor. Barrinslaget är bitvis högt. Närmast vägen finns det en sekundär lövskog av frisk typ som delvis är gallrad. I blöta delar så domineras trädskiktet av klen björk men det finns också högre belägna delar med ett mer högvuxet trädskikt med björk, gran och tall. Vide finns sparsamt i buskskiktet. Närmast vägen finns det en sekundär lövskog med en del grövre björk och gran, där har man dock gallrat. En stor del av området finns med i nyckelbiotopsinventeringen. Nyckelbiotopen utgörs av en lövsumpskog med inslag av grova tallar. Där finns rikligt med torrträd och lågor med lavar och vedsvampar. Blåmossa *Leucobryum glaucum* finns i rikliga mängder. Det ingår även några mindre områden med öppet vatten samt tillhörande vattenväxter i nyckelbiotopen. I fältskiktet finns rikligt med kärrfibbla. Korallrot och ormbär förekommer allmänt i området. Det finns tydliga spår av tidigare torvtäkt i området.

Naturvärde: 3

De inre delarna med lövrik myrmark har höga våtmarksvärden men tyvärr är trädskiktet något ungt. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder. Skogliga åtgärder och avlägsnande av död ved bör undvikas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 697)
Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D8e02:1)

7384-05 Björkhage söder om Vartofta

Yta: 5,1 ha **Ekonomisk karta: 07384** **Socken: Slöta** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Saleby 8:1
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Söder om samhället Vartofta finns en flack björkhage. Hagen omgärdas av stengärdesgårdar som vetter mot åkrar och bebyggelse. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området en slätteräng under slutet av 1800-talet. Marken är påfallande hedartad för att vara i denna trakt. Området utgörs till större delen av björkskog. Det finns dock fortfarande öppna partier, men dessa ytor är mest kvävestörda. Hagen betas, men stora delar är invaderade av älggräs. Bland de vegetationstyper som finns i området märks högörtäng, gräs-lågstarräng och rödvenäng. Det finns fläckvisa ytor med hävdgynnad flora på fuktiga ytor och på tuvorna. I fältskiktet finns bland annat jordtistel, ormrot, slättergubbe, darrgräs och brudbröd. Vid inventeringen i augusti 2002 bedömdes betesmarken vara restaurerbar pga floravärden. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var markerna välbetade av nötkreatur. Mot kanterna av hagen och i öppningar fanns då fina småtuviga fuktängar med artrik vegetation. Då noterades även knägräs, ljung, stagg, ängsskallra, krypvide samt mindre förekomster av loppstarr, klasefibbla och lundstarr, samt rikligt med slättergubbe.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta en fin tätortsnära betesmark med fläckar av gammal grässvål och utan allvarliga ingrepp. Björkarna i hagen bör glesas ut om markfloran ska fortleva. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör intensifieras och kompletteras med älggrässlätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686164)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9C9-AYK)

7384-06 Betesmark vid Billsholmen

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vårkumla Värdens: BKZ
Fastigheter: Billsholmen 1:3
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, terrasskant, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

I en sydsluttning vid Billsholmen finns en stenig betesmark med enstaka björk och en. De fina ytorna gränsar till odlingshistoriskt intressanta gamla åkrar med rikligt med stenblock och en angränsande stenmur. I betesmarken finns gott om odlingspår och även fornminnen. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men större delen av betesmarken är tyvärr kultiverad och svagt till tydligt kvävepåverkad. Betesmarken är även påverkad av röjgödsling, rishögar och flisningsrester. Marken är i huvudsak frisk med rödvenäng, men det finns även inslag av fårsvingeltorräng. Hävden är god. Det finns fin flora i en slänt och i ett par småbackar. Vid inventeringen i maj 2003 noterades jordtistel, blåsuga och brudbröd, samt ringa mängder av backtimjan, bockrot, knägräs, prästkrage, stagg och ängshavre. Törnskata noterades även vid besöket. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även jungfrulin, nattviol, slätterfibbla och ljung.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686167)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9E8-SUH)

7384-07 Betesmark norr om Axtorp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vårkumla Värdens: BKZ
Fastigheter: Vårkumla-Axtorp 2:2
Kulturspår: stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

I byns Axtorps norra delar finns en kuperad, mycket välbetad betesmark med enstaka asp och björk. Det finns nio värdefulla hagmarksträd av asp. Det finns även en välhållen byggnad med vasstak i området. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av torr och fuktig mark. Hävden är ganska god. Drygt halva området utgörs av kultiverad fodermark. Resterande del är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Större delen är svagt till tydligt kvävepåverkad pga av röjgödsling. Markfloran är ganska artfattig, men det finns hyfsad flora i slänterna. Vid inventeringen i maj 2003 noterades en del hävdgynnade arter som jordtistel, gullviva och brudbröd, samt ringa mängder av bockrot, prästkrage och smörboll. Även när ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var betesmarken mycket välbetad. Då noterades även ljung, backtimjan, vårbrodd och gökärt.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686168)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A1A-AZW)

7384-08 Blandlövhage vid Källedal

Yta: 4,8 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta Värden: BZ
Fastigheter: Slöta-Kättilstorp 4:11 mm
Kulturspår:
Grova lövträd, bryn, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Källedal ligger denna lilla men fina blandlövhage av asp-björktyp som har ett stort inslag av grova träd samt ett välutvecklat buskskikt som skapar fina mosaikmiljöer med brynvegetation. Hagen har ett halvslutet till slutet trädskikt med en samdominans av ett stort antal trädslag. Här finns bland annat grov fågelbär, sälg, rönn och björk samt medelgrov ask, lönn, gran, tall och hägg. Buskskiktet är välutvecklat och det bildar stora och täta snår av en, nypon och druvfläder. Fältskiktet visar tecken på kvävepåverkan men det finns ändå ett visst inslag av en naturlig slätter- och betesmarksflora med bland annat backtimjan och brudbröd. Hagen betas av nötkreatur och hävden är god. Öster om vägen finns det en ung sekundär lövskog på frisk mark. Trädskiktet är slutet med yngre björk, asp, lönn och tall. Buskskikt saknas. Mängden död ved i området är låg.

Naturvärde: 2

Området har dels ett stort inslag av grova hagmarksträd samt särskilt välutvecklade brynmiljöer som gör att naturvärdena är höga. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 702)

7384-09 Betesmark väster om Vartofta

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta Värden: BFKLZ
Fastigheter: Slöta 3:9&7:3
Kulturspår: Diken inom fossil åker, skalmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Vartofta finns en betesmark på fuktig till frisk mark med enstaka björk. Betesmarken är delvis klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Markfloran på fuktängarna är mest trivial. Det finns såväl välhävdade som svagt hävdade ytor. Delar av betesmarken är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades hirsstarr, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, stagg och prästkrage. Här finns en hel del ohävdarter som rikligt med hundkex och älggräs, samt brännässla.

Naturvärde: 4

Betesmarken är delvis kultiverad och hyser endast enstaka hävdgynnade arter, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E84-TYQ)

7384-10 Sekundär lövskog öster om Bygårdan

Yta: 9,8 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta Värden: BHVZ
Fastigheter: Slöta 11:1
Kulturspår:
Källkärr, död ved, rik lundflora, bäck

Beskrivning

Cirka 250 m nordväst om Sjöängen finns två källkärr med höga botaniska värden. Området finns med i våtmarksinventeringen, men är ej fältinventerat. Kärrarna är påverkade av avverkningar och granplantering. Området finns även med i lövskogsinventeringen. I den nordöstra delen finns det en liten kulle med

förhållandevis stora bestånd med asp som har bildat mycket död ved. Trädskiktet är slutet med medelålders asp och björk samt ett mindre inslag av fågelbär och hägg. Buskskiktet är svagt utvecklat och det består av enstaka skogstry. Det finns mycket död ved av asp i området och hackspettar har gått hårt fram på lågor och torrakor. Fältskiktet är av lundörttyp med bland annat rikligt med trolldruva. Kullen omges av öppna åkermarker/kulturbetesmarker. Den nedre delen av området består av en sekundär lövskog på fuktig mark som följer en liten bäck. Trädskiktet domineras av medelålders björk men det finns ett stort inslag av andra trädslag, bland annat gran, asp, sälg, och jolster. I buskskiktet finns det klen hägg och brakved. Dessa delar angränsar till täta granplanteringar.

Naturvärde: 1

Områdets främsta lövskogsvärden finns i den norra del, som har en förhållandevis stor mängd död ved och en intressant lundflora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8E03)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 732)

7384-11 Källkärr vid Slöta Jutagården

Yta: 1,2 ha **Ekonomisk karta:** 07384 **Socken:** Slöta

Värden: BHKZ

Fastigheter: Saleby 12:2&17:3

Kulturspår: skalmurar, gropavall

7230 Rikkärr, källa

Beskrivning

Området ligger i ett kuperat landskap öster om Vartofta samhälle på sandstensgrunden. Det utgörs av ett ohävdad medelrikt kärr som omges av igenvuxna, friska och våta marker. Kärrret har ytligt grundvatten och är hydrologiskt orört. Det är ganska plant, eventuellt lätt sluttande mot norr och nordöst. Det är av gungflykaraktär, eventuellt en igenvuxen mindre dödisgrop. Nordväst om själva fastmattekärrret finns på lägre nivå ett laggkärr. Området avvattnas åt nordost. Söder om själva kärrret finns en källa, som även använts som vattenställe för betande husdjur. Området omges av jordbruksmark. Söder om området finns en ganska hög nordvänd slänt som varit åkermark tidigare, på senare år betesmark, och i dag ohävdad. Kärrret är öppet och omges i väster och söder av björksumpskog och en del videbuskar, som tränger ut i kärrret. På kärrret finns en del små björkar, någon en och någon gran. Kärrret är ett starkkärr. Där finns röd vitmossa, blodrot, flaskstarr, hirsstarr, kärrtistel, brunmossa, kärrfräken, vecketåg och någon orkidé. Området ingår i en större betesfälla, men är ohävdad idag. Utanför området i betesfällan finns en stor tidigare hamlad sälg med en omkrets på cirka 4,5 meter i brösthöjd. I anslutning till sälgen finns en grund gropavall. Markfloran är påverkad av igenväxning, beskuggning och långvarig ohävd eller svag hävd. Kärrret höll på att växa igen med lövsly redan då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003 noterades riklig med hirsstarr och gökblomster, slankstarr, näbbstarr, loppstarr, flaskstarr och gräsull, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, slätterblomma och ängsnycklar, samt gyllenmossa *Tomentypnum nitens*. Mossor i bottenskiktet är *Calliergonella cuspidata*, *Climacium dendroides* och *Aulacomnium palustre*.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandestatusen för rikkärrret är måttlig, men det finns potential för att höja bevarandestatusen genom att starta upp hävd på området. Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla rikkärrret.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas till största delen av biotopskydd. I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande enligt bevarandeplanen.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686169).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AD8-RIR).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8E03).

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540177.

7384-12 Lövskogar vid Sjöängen

Yta: 24 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta

Värden: BHZ

Fastigheter: Lövberga 2:1, Saleby 1:3&12:2&16:13

Kulturspår:

Lövsumpskog, grov asp och ek, död ved

Beskrivning

Sjöängen är ett av kommunens mest välkända och väldokumenterade rikkärr. Området har mycket höga botaniska värden och det är också skyddat som naturreservat. Sjöängen omges av björkdominerade sekundära lövsumpskogar samt högre belägna åsar med sekundär lövskog av frisk och torr typ som har en del äldre ek, asp och björk. Sumpskogarna domineras av klen björk som på vissa ställen har självgallrats i stor omfattning. Brakved finns allmänt i buskskiktet medan vide förekommer lite mer sparsamt. Det finns ställvis mycket död ved och det finns också ett intressant fåltskikt med inslag av ovanliga starrsamhällen med bland annat *Carex paniculata*. På mer höglänta delar finns det ett mer högvuxet trädskikt med både yngre samt äldre ek, asp och björk. De grövsta ekarna är cirka 95 cm i brösthöjdsdiameter. I buskskiktet finns det enstaka en och druvfläder. I södra delarna finns det en del stora bestånd med grov asp. Det har avverkats en del äldre sekundära lövskogar men det har lämnats en del grov asp. I området finns det markerade motionsslingor samt informationstavla för naturreservatet. Skogssnäppa noterades under fåltbesöket.

Naturvärde: 2

Sjöängen är ett rikkärr av högsta klass, men även sumpskogsmiljöerna som omger kärret har höga skyddsvärden. De har dels värden som skyddszon för kärret och dels ett högt egenvärde på grund av stora mängder död ved och en intressant kalkgynnad flora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 728)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8E02)

7384-13 Sjöängen

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta

Värden: BHZ

Fastigheter: Löveberga 2:3

Kulturspår:

7230 Rikkärr, extremrikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Sjöängen ligger i Slöta socken i Falköpings kommun. Landskapet i Slöta socken utgörs av en starkt bruten terräng med moränkullar och åsgrusryggar och jordmånen är kalkhaltig. Sjöängen är ett plant, nästan cirkelrunt, öppet gungflykärr av extremrikkärrstyp, som ligger i en åsgrop i en sänka omgiven av åsgruskullar. För mer än 200 år sedan var kärret en sjö. Myren omges av björksumpskog. Sjöängen är ett av de högst klassade kalkkärren i Västergötland. Området har en mycket artrik flora. I kärret växer exempelvis den i södra Sverige ytterst ovanliga myrbräckan i ett stort bestånd. Dessutom förekommer bland annat axag, sumparv och ett flertal andra ovanliga kärlväxter och mossor. Sjöängen är skyddat som naturminne. Nordväst om Sjöängen finns källkärr med vaxnycklar och kärrknipprot (Natura 2000-området Slöta Trädgården SE0540178) och väster om Sjöängen finns ett mindre rikkärr (Natura 2000-området Slöta Jutagården SE0540177). Nästan hela Sjöängen utgörs av rikkärr av typen extremrikkärr. Området hävdas med slätter. Dock är hävden ganska svag enligt ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003. Kärret saknar nästan helt träd och buskar i de centrala delarna, men omges av en bård av sumpskog. Området är väldigt artrikt både när det gäller kärlväxter och mossor. Sumparv och myrbräcka är de mest exklusiva arterna. Bland kärlväxter i övrigt kan axag, ängsnycklar, slätterblomma, majviva, tätört, källblekvide, tagelsäv, kärrknipprot, ängsstarr näbbstarr nämnas. Mossor som finns i området är bland annat stor skedmossa, korvskorpionmossa, späd skorpionmossa, piprensarmossa, myruddsmossa, trekantig svanmossa, praktfliksmossa, fetbålmossa och käppkrokmossa. Den rödlistade svampen sumpäggschamp hittades i området år 1995. I Sjöängen har arten fått en ökande population sedan hävd med slätter påbörjades i kärret. Myrbräckans förekomst i Sjöängen har inventerats årligen av Lennart Sundh sedan år 2000.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealen rikkärr och dess typiska arter ska bibehållas. Myrbräcka och käppkrokmossa ska ha långsiktigt hållbara populationer.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är även skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel: Se naturminnets skötselplan.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686169).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 99D-RCI).

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Sjöängen SE0540013.

7384-14 Fattigkärr vid Trinnefloge

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta Värdet: BGHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Fattigkärr, dödisgrop

Beskrivning

Norr om Sjöängen vid Trinnefloge finns ett topogent till svagt sluttande öppet fattigkärr. Enligt våtmarksinventeringen har det mycket stora botaniska värden. Bland annat finns veksäv. Bottenskiktet är av fastmattetyyp. Det ligger i en dödisgrop i en geologiskt och botaniskt intressant trakt. Omgivningarna utgörs av åkermark. Området är påverkat av dikning.

Naturvärde: 1

Enligt våtmarksinventeringen är det av stort intresse att bevara variationen av olika kärrtyper i denna del av Falbygden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8E01)

7384-15 Åsrygg sydväst om Kårdamm

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Kälvene Värdet: BGKLZ

Fastigheter: Kälvene 5:2&11:2

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Kårdamm finns en långsträckt grusås där det finns en gammal täkt. Östsidan av denna ingår i en större betesfälla där kulturbetesmarker (gamla mossodlingar) dominerar. Området utgörs av en åsslätt och ett par åskullar och det är i huvudsak öppet med spridda träd. I trädsiktet finns ask, asp, rönn, oxel, sälg, fågelbär och tall. En finns i busksiktet. Vegetationen är i huvudsak frisk med rödvenäng. Det finns även inslag av fårsvingentorräng. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Området är mest stört av kväve eller röjgödsling. Hävden är svag och igenväxning och invasion av hallonbuskar är också ett problem. Fläckvis finns dock fin torrängsflora. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med knägräs, gullviva, fältvädd, jordtistel, samt ringa mängder av bockrot, prästkrage, ängshavre och ängssvampar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns rikliga mängder av stor blåklocka och gullviva.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör intensifieras. Kommunen har tidigare stängslat ett större område.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686160)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FF4-NMX)

7384-16 Enbuskmark vid Kårdamm

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Kälvene Värden: BKVZ
Fastigheter: Kårdamm 1:2
Kulturspår: skalmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

I kameslandskapet mellan Slöta och Kälvene finns några kvarvarande betesmarker. Upphörd hävd och igenväxning karakteriserar annars denna trakt. I en västsluttning nordväst om Kårdamm finns en ganska välhävdad stenbunden enbuskmark, genom vilken det rinner en bäck. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var området tätt igenvuxet med enbuskar. Kommunen har svarat för uppsättning av stängsel och viss röjning i området. Omgivningarna utgör av åkermark. Vegetationen utgörs av fuktängar och rödvenäng. Närmast bäcken finns en remsa som är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Större delen av området är svagt kvävepåverkat pga bland annat röjgödsling. Vid inventeringen i juli 2002 noterades rikligt med hirsstarr och älggräs, måttligt med prästkrage, smörboll, darrgräs, jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, jungfrulin, klasefibbla, spåtistel, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Älggräset bör hållas efter med slätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686171)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6AA-900)

7384-17 Grusås norr om Skatteberg

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Näs Värden: BGKLZ
Fastigheter: Kvättak 3:8
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, vägbank
6210 Kalkgräsmark, block, rödlistade arter

Beskrivning

Det västra delområdet ligger på östra sidan av en ganska hög ås i ett kuperat skogsbygdslandskap. Åsens västra del, som inte är Natura-2000-område, är bevuxen med lövskog med inslag av barrträd. Området är en ganska sluten lövhage med ljusöppet bryn med torrängsväxter, mot betesvallen intill. Trädskiktet är artrikt med medelålders tall, björk, asp, rönn, alm, ask, lönn, fågelbär, gran och oxel, samt en hamlad säl. I norra delen är träden äldre. Där finns bland annat mycket fågelbär och en hel del asksly. Buskskiktet utgörs i huvudsak av enbuskar. Men det finns även rosbuskar, måbär, krusbär, druvfläder och oxbär. Block i dagen finns samt rikligt med odlingsrösen. Halva området utgörs av kalkgräsmark som delvis är fin. Ängshavretorräng är den dominerande vegetationstypen. Det finns även ett mindre inslag av friska och fuktiga vegetationstyper. Stora delar av åsen är tydligt störd av beskuggning och en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Området är välhävdad av nötkreatur. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med fältvädd, brudbröd och rödkämpar, prästkrage, jordtistel, liten blåklocka, vädsklint, svartkämpar, stor blåklocka, rödklint. Bockrot, gullviva, knägräs, spåtistel, ängshavre och ögontröst fanns endast i ringa mängder. Det finns även en hel del maskros och hundäxing, framförallt i norra delen. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns även backsmultron, backnejlika, slätterfibbla, vildlin, flentimotej, småfingerört och harmynta. Det östra delområdet är en liten stenig kulle, med delvis mycket fin kalkgräsmark. Den östra delen är ganska öppen, medan den västra delen har ett slutet trädskikt. I trädskiktet finns björk, rönn oxel och säl. Enebuskar och lite berberis finns också.

Marken är i huvudsak fuktig, med inslag av torr och frisk mark. Det finns både välhävdade och svagt hävdade ytor. En mindre yta är tydligt kvävepåverkad. Markfloran är även påverkad av beskuggning. I fältskiktet finns rikligt med fältvädd, brudbröd och rödkämpar, prästkrage, backsmultron, jordtistel, flentimotej, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, hirsstarr, knägräs och smörbollor.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för torrängsarterna att expandera.

Skydd: Det västra delområdet ingår i nätverket Natura 2000. I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen för det västra delområdet. I mycket nära anslutning till Natura-2000-området, åsens västsida, finns en blandskog som etappvis bör öppnas upp samt efterhand, som grässvålen återkommer, hävdas med betesdjur för att därigenom vara ett potentiellt spridningsområde för torrängsfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686161).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2BA-CBM, ACD-UTQ).

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Skatteberg SE0540271.

7384-18 Blandlövhage vid Skatteberg

Yta: 14,5 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKLZ

Fastigheter: Kvättak 3:8, Vartofta 1:7&9:3

Kulturspår: fossil åker, gropavall, vägbank,

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Skatteberg finns det ett område med isälvsbildningar som har skapat en mycket kuperad terräng med stora höjdskillnader på upp mot 30 m. Vid vägen finns det en sluten igenväxningsmark som har ett högvuxet trädskikt som mot sydöst övergår i hävdade marker med blandlövhagar av ask-almtyp. Dessa delar betas av hereforddjur och hävden är mycket god. Trädskiktet är välutvecklat och det har en stor trädslagsblandning med en variation i slutenheten. Enstaka bokar är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. I den norra och mer slutna delen finns det ett högvuxet trädskikt med lärk, tall, alm, ask och bok. Buskskiktet är svagt utvecklat och det består av enstaka krusbär, olvon och en. I de hävdade markerna finns det ett glest eller halvslutet trädskikt med ett stort antal trädslag, bland annat medelgrov eller grov bok, ask, ek, alm, lönn, lönn, björk, tall, oxel och tysklönn. I buskskiktet finns det enstaka en, hassel, nypon och druvfläder. Mängden död ved i området är låg. Stubbar vittnar om en tidigare utglesning av trädskiktet. Att området tidigare varit skogbevuxet samt att vissa ytor varit kultiverade medför att området är relativt artfattigt. Enligt den gamla ekonomiska kartan var större delen av området betesmark även i slutet av 1800-talet. Den höga kalkhalten i marken, det stora antalet trädslag och den goda hävden bör göra detta till en mycket god lokal för mykorrhizasvampar. I området finns dels en lundflora med bland annat blåsippan. Det finns hävdgynnad flora på åsar och i slänterna, men markfloran är mest stört av kväve eller beskuggning. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier i området. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med gullviva, brudbröd och rödkämpar, måttligt med backsmultron, fältvädd, prästkrage, bockrot, jordtistel och småfingerört, samt ringa mängder av blåsuga, darrgräs och klasefibbla. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även harmynta, lundtrav, backnejlika och spåstisteln.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har området både höga naturvärden och mycket höga värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs/ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686161)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 911-MOB, E64-480, E65-C00)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 724)

7384-19 Blandlövhage nordväst om Vartoftasjön

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Vartofta 1:7

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Bergsgården vid Vartoftasjön finns en svagt hävdad trädklädd betesmark med björk, alm, ask, hägg, oxel, fågelbär och gran. I hagen finns två värdefulla hagmarksträd av oxel och alm. I buskskiktet finns en och hallon. Marken är i huvudsak frisk med inslag av torra partier. En mindre del av betesmarken är klassad som kalkgräsmark och artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Drygt halva området utgörs av kultiverad fodermark och är tydligt påverkat av gödsling. Markfloran är även påverkad av igenväxning och långvarig svag hävd. Vid inventeringen i juli 2003 noterades dock en del hävdgynnade arter. Bland annat fanns rikligt med prästkrage och darrgräs, fältvädd, jordtistel, gullviva, ängshavre, samt ringa mängder av backnejlika, brudbröd och ängssvampar. Det finns även rikligt med kvävegynnade arter som brännässla och hundkex. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var betesmarken ohävdad och då dominerades vegetationen av hundäxing.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686170)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E91-580D)

7384-20 Brantskog vid Varkullen

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Slöta Värden: BGKLZ

Fastigheter: Lövberga S:1

Kulturspår:

Brantskog, rik lundflora, rödlistade arter

Beskrivning

Varkullen är en hög och markerad isälvsbildning som höjer sig markant över det flacka landskapet. Tidigare har området förmodligen varit betesmark som sedan har vuxit igen med ett stort inslag av ädellöv eller planterats med gran. Skogstypen kan beskrivas som en ädellövrisk brantskog eller en sekundär ädellövskog. Trädskiktet är slutet och det finns en svag dominans av medelålders ask. Största asken är cirka 60 cm i diameter men de flesta är klenare än så. Det finns också ett mindre inslag med alm, fågelbär, hägg, gran samt enstaka mycket grov björk och sälg. I buskskiktet finns det allmänt med olvon, skogstry samt sparsamt med druvfläder och döende enar. Mängden död ved är fortfarande ganska låg. I fältskiktet finns en fin lundflora med trolldruva, lundelm, blåsipppa och hässlelocka. Området angränsar till granplanteringar och avverkade områden.

Naturvärde: 2

Området har höga värden för landskapsbildningen och det finns en stor utvecklingspotential till att bli en fin ädellövbrant. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 722)

7384-21 Vartoftasjön

Yta: 34,2 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BHLVZ

Fastigheter: Vartofta 1:7**Kulturspår:****Sjö, rikt fågelliv****Beskrivning**

Vartoftasjön är en näringsrik grund slättsjö som är belägen i en sjöfattig region. Sjön har stora ornitologiska värden. Vartoftasjön är en källsjö som saknar ytliga inlopp och utlopp. Avrinningen sker antagligen genom sandskikten till den närliggande Barnasjön. Utloppet från Barnasjön leds via en reglerad kanal till Höksjön. Slutligen avleds vattnet till Åtran. Sjöns yta var 29 ha på 1930-talet, men har genom igenväxning minskat till cirka 16 ha. Största djupet är 1,9 m. Sjön ligger i ett område med mycket stora isälvsavlagringar av sand och grus. Vattnet är hårt pga inblandningen av kalksten i isälvs materialet. Växtligheten runt sjön domineras av bladvass och säv. Den sydvästra delen mot Barnasjön domineras av starrängar. På stränderna växer bland annat svalting, svärdsilja, missne, sjöranunkel, tiggarranunkel, sprängört, dvärgmåra, nickskära, brunskära, stor igenknopp, stubbtåg och knappsäv. I sjön växer vattenaloe, dyblad, vattenpest, gäddnate, långnate, krusnate, borstnate, sjöranunkel, hästsvans, gul och vit näckros. Vattenaloe är en sällsynt växt som bildar stora mattor på sjöns botten. Borstnate, gulkavle och dvärgmåra är rariteter. Fiskfaunan består av rudor och sutare. Sjön har framför allt ett rikt fågelliv med ett stort antal häckande fåglar. Gräsand, knipa och sothöna häckar regelbundet. Även häger, skäggdopping, svarthakedopping, sångsvan och tranor häckar vid sjön. Fiskgjuse och brun kärrhök är vanligt förekommande vid sjön.

Naturvärde: 1

Området har både stora ornitologiska och botaniska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel:**Litteratur:**

Danielsson, I. 1989: Vartoftasjön. Svarthaken Årgång 12.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D8E04)

7384-22 Klibbalstrandskog och blandlövhage vid Vartoftasjön

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BHVZ

Fastigheter: Vartofta 1:7

Kulturspår:

Strandskog, jätteträd, hålträd, mulm, rik epifytflora

Beskrivning

Området ligger längs nordöstra stranden av Vartoftasjön som är känd för sitt rika fågelliv. Det utgörs av dels en strandsumpskog med grov klibbal och dels en mindre del med blandlövhage av ask-almtyp med grova ädellövträd. Längs stranden finns det ett slutet och välutvecklat trädskikt med framför allt klibbal, gråal och björk. Några klibbalar är mycket grova (ca 320 cm i omkrets) och dessa har svampangrepp, bohål och en förhållandevis rik epifytflora. Vide förekommer ställvis tätt i buskskiktet. På frisk mark finns det ett moget trädskikt med grov ask, alm, bok, lind och ek. Enstaka ek, lind och bok har en omkrets som är större än 314 cm och det finns även ädellövträd som har håligheter med mulm. I buskskiktet finns det enstaka hassel. Epifytfloran är relativt artrik och det finns bland annat mycket spiklavar men inga rödlistade arter noterades. Förfallna stängsel vittnar om ett tidigare bete och enligt markägaren betades området av får för cirka 30 år sedan. Igenväxningen har dock ej gått så långt och det är främst i fältskiktet som stora förändringar har skett. Fältskiktet består av högrörtvegetation med bland annat kirskål, brännässlor och hässleklocka. Närmast vattnet finns starmader och en tät vassvegetation.

Naturvärde: 2

Området har ett moget och välutvecklat trädskikt med många jätteträd som har höga värden. Täta buskage och mycket bohål har även ett stort värde för Vartoftasjöns fågelliv. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Återupptaget bete i blandlövhagen skulle inverka positivt på naturvärdena. I övrigt bör området lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Lindholm, M 2005: Lövsfogar i Falköpings kommun (nr 718)

7384-23 Vårdträds miljöer vid Vartofta gård

Yta: 10,3 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKLZ
Fastigheter: Vartofta 1:7
Kulturspår: vårdträd, allé
Jätteträd, hålträd, mulm, död ved, rik epifytflora

Beskrivning

Vartofta gård är ett gammalt säteri som skapades under 1600-talet genom en sammanslagning av olika hemman. Tidigare har det också utgjort en kungsgård. Vid gården finns alléer som dominerar mycket grov ask men det finns också ett mindre inslag av medelgrov och grov alm, lind och lönn. Här finns även blandlövhage av ask-almtyp. Norr om gården kantas vägen av en lång dubbelsidig allé med ädellövträd. Det finns över tio jätteträd i allén och de flesta utgörs av askar. I allén finns det också lönn, lind och alm. Många av träden har öppna skador med håligheter fyllda med mulm och det finns också tydliga svampangrepp och gnagspår av insekter. En del träd har också brännskador på stammarna. Träden är ej hamlade och kronorna verkar vara för överdimensionerade för stammarna och detta har gett upphov till stora skador på träden. Träden står förhållandevis fritt och man röjer regelbundet undan sly vid stammarna. Allén omgärdas av åkermark. Söder om gården fortsätter allén men här är den kraftigt beskuggad av täta uppslag med sly av ask, alm, och lönn samt snår av krusbär, hägg och snöbär. Vid gården finns en gammal park som har blivit en blandlövhage med bete av nötkreatur. I blandlövhagen finns det ett trädsnitt med grov bok samt ett mindre inslag med klenare ask, alm och lönn. Buskskikt saknas. Död ved i form av lågor och stående döda träd saknas i området men det finns rikligt med döda stamdelar och grenverk i allén som gör att mängden död ved ändå är stor. Alléträden har en artrik och intressant epifytflora med arter som brosklavar *Ramalina spp.*, dagglavar *Physcia spp.*, *Physconia spp.*, lönnlav *Bacidia rubella*, sydlig blekspik *Sclerophora amabilis*, gulvit blekspik *S. nivea*, kyrkogårdslav *Parmelia acetabulum*, allélav *Anaptychia ciliaris*, guldlocksmissa *Homalothecium sericeum*, takskrummissa *Tortula ruralis* mm. Förmodligen påverkas epifytfloran av den intilliggande åkermarken. Blekspikar och guldlocksmissa fanns dock på minst sex träd. I träden finns bon av den svartglänsande myran *Lasius fuliginosus*.

Naturvärde: 1

Allén innehåller många gamla och grova ädellövträd som har mycket höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövsfogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Området är i behov av skötsel för att värdena inte ska försvinna.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen. Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövsfogsinventeringen är alléerna i stort behov av skötsel och enligt markägaren har Vägverket planerat att restaurera dessa (hamling, röjning av sly).

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Lindholm, M 2005: Lövsfogar i Falköpings kommun (nr 717)
Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun

7384-24 Betesmark norr om Vartofta gård

Yta: 7,6 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKLZ
Fastigheter: Vartofta 1:7
Kulturspår: herrgårdsmiljö, stenmurar, husgrunder
6410 Fuktäng med blåttätel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger norr om Vartofta gård som är en av få herrgårdsmiljöer i kommunen. Det utgörs av en öppen stenig hagmark med enstaka björk, ask, asp och gran, samt enebuskar. Omgivningarna domineras av den näringsrika Vartoftasjön i väster, betade hagar i nordost och åkerlandskap i andra riktningar. Området var

betesmark under slutet av 1800-talet enligt den gamla ekonomiska kartan. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes utgjordes stora delar av hagen av en björkhage med knotiga glasbjörkar. Vid inventeringen i augusti 2003 var hagen nyligen restaurerad och det fanns körskadur efter avverkningen. Stora delar av marken är störd av röjgödsling och beskuggning pga att hagen tidigare varit trädbevuxen. Betesmarken domineras av fuktängar med blåttåtel eller starr. Det finns även inslag av rödvenäng. Det finns fläckvis fin fuktängsflora med inslag av artrik torr-frisk lågländsgräsmark och torr hed. Se finaste ytorna finns i västra och norra delen. Hävden är svag och halva hagen är svagt till tydligt kvävepåverkad och delar av hagen är kultiverad. I fältskiktet finns en hel del hävdgynnade arter som rikligt med ängsvädd, måttligt med darrgräs, hirsstarr, kärresälting, rödkämpar, stagg, smörbollur, jordtistel, slankstarr och tuvstarr, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, slättergubbe, klasefibbla, ormrot, prästkrage, brudbröd och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686172)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 59A-ACP)

7384-25 Betesmark öster om Vartofta gård

Yta: 3,9 ha **Ekonomisk karta:** 07384 **Socken:** Vartofta-Åsaka **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Vartofta 1:7&9:5

Kulturspår: stenmurar

Fuktäng, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Nordöst om Vartofta gård finns en svagt betad betesfälla på flack, fuktig till frisk mark. Den sydvästra delen består av en björkhage med glest ställda unga rakstammiga björkar och asp. Trädskiktet här är halvöppet till slutet. Marken är tuvig och ganska stenig. Högörtäng med älgräs dominerar men arter som tuvstarr och gökblomster är frekventa och för att vara högörtäng är den ganska artrik. Den öppna marken i öster är i sin helhet kultiverad och/eller svagt gödslad och har en trivialare flora. Den domineras av artfattigare friskängsvegetation. Fuktängarna är mest artfattiga och domineras delvis av tuvstarr. Beskuggning och långvarig svag hävd har trivialiserat floran. Det finns endast fläckvisa ytor som är artrika och vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med ängsvädd, smörbollur, darrgräs, jordtistel, slankstarr, samt ringa mängder av brudborste, kärresälting, ängskallra och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns det ganska gott om brudborste och knagglestarr. I kanterna, mot den öppna marken i öster och omgivande åkrar, på lite friskare mark, fanns ställvis riktigt fin grässvål med ormrot, lundstarr, klasefibbla, vildlin, prästkrage, jordtistel och darrgräs.

Naturvärde: 3

Ett vackert exempel på högörtäng är området främsta värde enligt ängs- och hagmarksinventeringen.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686173)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AD1-KJG)

7384-26 Svennagården

Yta: 8,4 ha **Ekonomisk karta:** 07384 **Socken:** Göteve **Värden:** BGKLZ

Fastigheter: Vartofta 8:1&23:1&24:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätteräng i lågländet, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av åtta delområden. Dessa ligger i ett kuperat landskap med åsar, kullar och åkerholmar. Objekten ligger på dessa kalkrika åsar mm. En järnväg korsar området. Delområdena har ett allt ifrån ljusöppet trädskikt till ett helt slutet sådant. Buskskiktet är på vissa delområden ganska slutet, framförallt med enbuskar. Fältskiktet utgörs till stora delar av örtrik torräng. Även blodnävaäng finns. På nästan samtliga delområden finns drakblomma och/eller smalbladig lungört. År 1998 fanns på de 8 delområdena 203 plantor smalbladig lungört och 115 plantor drakblomma. Av andra arter kan nämnas gullviva, som är mycket vanlig, krissla, trollsmultron, jordtistel, backsmörblomma, brudbröd, ängshavre, blodnäva, rosettjungfrulin, praktbrunört och fältmalört. Vissa delområden eller delar av delområdena är ohävdade medan andra har sent betespåsläpp eller betas endast de år vallarna efterbetas. På ett flertal delområden finns tidigare husbehovstäckter samt en del stenupplag i form av odlingsrösen eller stenhögar. Inom området, men ej som en del av Natura 2000-området, finns ytterligare slänter, åkerholmar mm som också borde skötas för att därigenom vara potentiella spridningsområden för den värdefulla torrängsfloran. De centrala delarna av området är ett riktigt toppobjekt enligt ängs- och betesmarksinventeringen. Åsen domineras av mycket artrik torrängsflora med mycket praktbrunört och rikligt med brudsporre på norrslänterna. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med darrgräs, ängshavre, brudsporre, rödkämpar, gullviva, baktimjan, brudbröd och bockrot, backruta, trollsmultron, småfingerört, säfferot, färgmåra, smalbladig lungört, drakblomma, fältvädd, fältmalört, krissla, ängsvädd, prästkrage, samt ringa axveronika, slätterfibbla, backsippa, jungfrulin, kattfot, knägräs, smörboll, svinrot och vildlin. Delobjektet längst österut består av slänter och små åsar. Det är ett toppobjekt med mycket artrik flora enligt ängs- och betesmarksinventeringen, men behovet av restaurering och hävd är akut. Det finns rikligt med bockrot, gullviva, brudbröd, rödkämpar och ängshavre, blodnäva, backskafting, stenbär, drakblomma, backruta, trollsmultron, backklöver, säfferot, färgmåra, smalbladig lungört, drakblomma, praktbrunört, fältvädd, fältmalört, krissla, prästkrage, backskafting och darrgräs, samt ringa ängsvädd, backsippa, smörboll, vildlin och brudsporre.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalblommig lungört att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inget ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686166).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 02C-RTG, 175-USP, 33D-WCE, 425-PNZ, 42A-RBY, C83-SAJ, DDB-SCD, F45-XJM).

Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Svennagården SE0540269.

7384-27 Kulle sydöst om Landsvägen

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Vartofta 8:1

Kulturspår: skalmurar, vägbank

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om gården Landsvägen finns en liten kulle med fin både torrängs- och fuktängsflora. De centrala delarna är slutna, men slänterna runt omkring är öppna. I träd- och buskskiktet finns björk, gran och en. Marken är stenig och delar av området är klassat som kalkgräsmark och fuktängar med blåttåtel eller starr. I den sydvästra delen finns en mindre yta med örtrik torräng som är ohävdad. Där finns det flera slättergynnade arter, men ohävdarter håller på att invadera området. Området kan bli toppobjekt om det slätterhävdas. Även den del som betas är artrik, men markfloran är störd av röjgödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i september 2002 noterades en mängd intressanta arter som säfferot, praktbrunört, fältvädd och fältmalört. I fältskiktet finns även rikligt med brudbröd, måttligt med baktimjan, bockrot, darrgräs, hirsstarr, rödkämpar, småfingerört, blodnäva, jordtistel, krissla, backskafting och flentimotej, samt ringa mängder av gullviva, kärrsälting, svinrot, vildlin, ängshavre, backsippa och ängsstarr. Här finns även ohävdarter som bergrör och rikligt med brännässla. Vid inventeringen av torrängar 2003 noterades även backklöver och trollsmultron. Tidigare har de rödlistade arterna smalbladig lungört noterats i området (Bertilsson A, 1993).

Naturvärde: 2

Området är delvis ohävdad och invaderat av ohävdarter, men hyser många rödlistade arter vilket ger mycket högt naturvärde. Enligt äng- och betesmarksinventeringen kan det bli ett toppobjekt om det slätterhävdas.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den sydvästra delen av området bör hävdas med slätter och helst kombineras med efterbete. En röjning av enebuskar bör också utföras enligt Sundh.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 15C-WVR)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

7384-28 Betesmark söder om Landsvägen

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BZ

Fastigheter: Vartofta 6:1

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, kärr

Beskrivning

Söder om Landsvägen finns ett område med fuktängar med blåttåtel och starr, som delvis är igenvuxet. Björk, en och vide växer i området. Marken är stenig och här finns delvis fin lågstarräng, men det är delvis invaderad av älggräs. Det finns både svagt hävdade och välhävdade ytor. Floran visar inga tecken på påverkan av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med brudborste, hirsstarr och tågarter, samt måttligt med ängsvädd och darrgräs.

Naturvärde: 4

Betesmarken är delvis igenvuxen och hyser enbart ett fåtal hävdgynnade arter, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 499-YAN)

7384-29 Betesmarker vid Brogården

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ

Fastigheter: Åsaka 9:2&14:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminne

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Brogården finns två öppna betade ytor. Marken är stembunden och utgörs delvis av kalkgräsmark. I delområdet strax öster om Brogården finns fornminnen och där växer några enstaka askar. Drygt halva området är välhävdad. Övriga delar är svagt hävdade eller saknar hävd. Större delen av området är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i juli 2002 noterades ängshavre, småfingerört och fältvädd, samt ringa mängder av axveronika, backtimjan, bockrot, darrgräs, prästkrage och brudbröd. I delområdet nordöst om gården växer lite hägg. Hävden är svag och så gott som hela området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Trots detta finns lite hävdgynnade arter som fältvädd och bockrot, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, darrgräs, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Området är till stor del påverkat av kväve och svag hävd, men hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A0C-B80, CEA-E00)

7384-30 Betesmark söder om Berget

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta: 07384** **Socken: Vartofta-Åsaka** **Värden: BKLZ**
Fastigheter: Åsaka 14:1
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

I en sydöstlig sluttning söder om gården Berget i norra delen av Åsaka by finns en betesmark med mestadels slutet trädskikt. Omgivningarna utgörs av åkermark. Betesmarken är svagt översilad och vegetationen utgörs av mycket svagt hävdade fuktängar, som är invaderade av älggräs. Betesmarken är till största delen kultiverad och omges av en vällagd stengärdesgård. Ett 50-tal stora, borrarade stenar, upptagna med stenbrytare, ligger bredvid muren. Det finns fläckvisa ytor med fuktängar med blåtåtel eller starr och artrik torr-frisk låglandsgräsmark. I fältskiktet finns ängsvädd, slättergubbe, backtimjan och smörbollor. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden vid inventeringen i augusti 2003.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686165)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F3A-FDA)

7384-31 Betesmark söder om Lövö

Yta: 2,2 ha **Ekonomisk karta: 07384** **Socken: Vartofta-Åsaka** **Värden: BKLZ**
Fastigheter: Åsaka 14:1
Kulturspår: fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Sydöst om gården Lövö finns en stenig svagt hävdad betesmark, som till stora delar är igenvuxen. I träd- och buskskiktet finns björk, asp och en. Marken är fuktig till frisk. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Endast en mindre del av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är dock påverkad av beskuggning. Svag hävd är också ett problem och det finns rikligt med älggräs i området. Vid inventeringen i juli 2002 noterades revfibbla, tvåblad och ängsvädd, samt ringa mängder av brudborste, prästkrage, smörbollor, svinrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686109)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E64-880)

7384-32 Vårdträdmiljöer vid Lövberga

Yta: 2 ha **Ekonomisk karta: 07384** **Socken: Vartofta-Åsaka** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Lövberga 2:1

Kulturspår: vårdträd, allé
Jätteträd

Beskrivning

Objektet utgörs av en ganska kort, dubbelsidig allé som leder fram mot gården Lövberga. I allén dominerar grov björk men det finns också 3 st grova askar. Träden är också beskuggade av täta bestånd med lövsly. Omgivningarna består av åkermarker som ligger tätt intill allén. På angränsande tomtmarker finns någon mycket grov lönn och ask. Väggkanten har slyat igen med klen ask, lönn, björk och vide som skuggar stammarna. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

Grova ädellövträd i öppna miljöer är objektets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas. Röjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa värdefulla vårdträd.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 730)

7384-33 Skogisen

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 07384 Socken: Vartofta Värden: BHZ

Fastigheter: Vartofta 9:4

Kulturspår:

Lövsumpskog

Beskrivning

Lövsumpskog med delvis öppen våtmark. Glasbjörk dominerar, med inslag av vårdbjörk och jolster. I kantzonen mot den öppna våtmarken finns flera döende jolster med lavar och vedsvampar. Ängsbräsma, slätterblomma, smörbollor, kärrfibbla och blåmossa *Leucobryum glaucum* noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D8e03:1)

7385-01 Betesmarker vid Brunngården och Ledsgården

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Kälvene Värden: BKZ

Fastigheter: Kälvene 10:5&11:3

Kulturspår: fossil åker, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kalkfuktäng, rödlistade arter

Beskrivning

I ett helåkerslandskap, på ömse sidor om vägen upp mot Pukegården från de båda gårdarna Brunngården och Ledsgården, ligger ett betat öppet kärr. Kärrret är ett tuvigt fastmatterikkärr med mycket fin flora. Någon tendens till torvbildning kan knappast iaktas och vegetationen måste klassas som fuktängar i sin helhet. De mest kalkrika delarna är av kalkfuktängstyp medan mindre kalkrika delar är av gräs-lågstarräng-typ. En del störningar har skett i området. Sedan länge löper en väg genom våtmarken. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes hade dessutom ett kulverterat dike nyligen dragits genom de södra delarna av kärrret. Markfloran visar inga som helst tecken på konstgödselpåverkan eller kultivering. Väster om vägen finns stenig frisk till fuktig betesmark med

några björkar och lite vide. I södra delen finns en artrik tuvig lågstarräng. Drygt halva delområdet är kultiverat och tydligt påverkat av gödsling. De övriga delen är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävden är ganska svag. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med ängsvädd, darrgräs och hirsstarr, samt ringa mängder av kattfot, klasefibbla, kärnsälting, ormröt, prästkrage, ängsskallra, smörbollor och vildlin. Delområdet öster om vägen är till större delen klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Betesmarken är öppen och delvis välhävdad. Längst söderut finns en liten trädunge med björk, asp och gran. I södra och östra delen finns en mycket fin, tuvig kalkfuktäng. För övrigt är vegetationen artfattig och domineras av hundstarr. Endast en mindre yta är påverkad av gödsling. Området är dikat längs två kanter. Vegetationen är påverkad av beskuggning i söder. I fältskiktet finns rikligt med kärnsälting och darrgräs, måttligt med majviva, ormröt, slätterblomma, ängsstarr, hirsstarr, kattfot, ängsvädd, klasefibbla, nålstarr, näbbstarr, hundstarr och loppstarr, samt ringa mängder av brudborste och knägräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även rikligt med vanlig nattviol, slankstarr, rosettjungfrulin, ängsnycklar, blodnycklar och källblekvide.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen utgör området ett mycket fint exempel på kalkfuktängsvegetation med lång kontinuitet och rik flora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det största hotet mot naturvärdena.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den södra delen av det östra delområdet bör öppnas upp. Beteshävderna bör också intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686177)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BD4-DTC, D57-SEK)

7385-02 Blandlövhage vid Pukegården

Yta: 33,5 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Kälvene

Värden: BKLZ

Fastigheter: Gullerstorp 1:1, Hundstorp 1:1, Kälvene 16:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, vägbank

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed,

6210 Kalkgräsmark, grova träd, död ved, bäck, viltvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger sydöst om Pukegården vid gränsen till Tidaholms kommun och utgörs till större delen av en blandlövhage av asp-björktyp. Enligt lövskogsinventeringen är det en av kommunens finaste lövhagar som domineras av triviallövträd. Området är stort och det sträcker sig över böljande miljöer med omväxlande torra, friska och fuktiga marker som hävdas ganska väl av nötkreatur. I den östra delen är trädskiktet ganska slutet. För övrigt är trädskiktet glest och gallringar har utförts i syfte att förstärka gräsmarksvärdena. En hel del grova träd har lämnats kvar och högstubbar har skapats. Det finns också nedblåsta träd som bildar grova lågor och högstubbar. Den numera nedlagda järnvägen mellan Falköping och Tidaholm går genom hagen. I den östra delen finns det ett viltvatten. Trädskiktet är glest och det domineras framför allt av grov björk och asp men det finns även ett mindre inslag av gran, tall (enstaka mycket gammal), sälg, fågelbär och oxel. Det finns elva värdefulla hagmarksträd av asp och sälg. Enbuskar finns allmänt medan vide och nypon förekommer sparsamt. Död ved finns dels som naturliga lågor och högstubbar av grov asp, sälg och tall samt dels som tillskapade björkhögstubbar. Det finns en rikligt med insektshål och hackmärken från hackspettar i lågor och högstubbar. Gröngöling och större hackspett hördes under fältbesöket. Den rika tillgången på insektshål tyder på en hög aktivitet av vedinsekter. Enligt lövskogsinventeringen är fältskiktet mycket artrikt och det uppvisar en mycket fin naturlig slätter- och betesmarksflora. Det finns inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Några mindre ytor med torr hed och kalkgräsmark finns även. Den öppna nordvästra delen utgörs av kultiverad fodermark som är tydligt påverkad av gödsling. Enligt äng- och betesmarksinventeringen finns endast fläckvis fin flora främst på fuktängarna och kalkgräsmarken. De övriga delarna är till största delen störd av röjgödsling och beskuggning. Natura 2000-ytorna kommer troligen att kunna bli betydligt större på sikt, efter god hävd och ytterligare restaurering. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades hirsstarr, jordtistel, tuvstarr, slankstarr, ängsvädd och stagg, samt ringa mängder av baktimjan, bockrot, brudborste, darrgräs, gullviva, klasefibbla, prästkrage, smörbollor, solvända, svinrot, ängshavre, brudbröd, knägräs, slättergubbe, kärnsälting, ögontröst och rödkämpar. Då lövskogsinventeringen utfördes noterades även jungfrulin, stor blåklocka, gullviva, ljung, och nattviol. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även

ormrot och på torrbackarna i den sydvästra delen fanns kattfot och backsippa. Enligt den gamla ekonomiska kartan var de sydvästra delarna stora trädklädda slättermarker i slutet av 1800-talet.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har blandlövhagen höga värden i såväl fältskikt som trädskikt. Tyvärr är inte buskskikt och brynmiljöerna så välutvecklade. Storleken och frånvaron av ingrepp i stora delar gör detta till en enastående hage enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Hagen är ett mycket angeläget restaureringsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs/ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Kommunen har utfört mindre röjningsinsatser under 1996. Betesmarkerna är behov av ytterligare restaurering. Beteshävden bör även intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686174)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 44B-UWJ, 91F-RQN)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 754)

7385-03 Betesmarker vid Bredegården, Kälvene

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Kälvene Värden: BKZ

Fastigheter: Kälvene 22:1&23:1

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Kälvene kyrkby, nära riksväg 47, ligger ett par gårdar i ett platt landskap. Betesmarkerna runt dessa gårdar är genomgående konstgödslade och kultiverade men ett par ytor med slätterängsflora finns kvar. En mycket liten del av dessa ytor är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Invid den gamla järnvägen mellan Falköping och Tidaholm ligger en remsa med fuktängsvegetation. Vid vägen finns en lågstarräng med lite ängsvädd, darrgräs, smörbollar, hirsstarr, stagg, och knägräs. För övrigt är området igenvuxet och invaderat av älggräs. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes det vara värd att restaurera pga floravärden. Norr om Ödegården finns en enbuskmark med enstaka björk, vide och nypon. Marken är i huvudsak fuktig med inslag av frisk mark. Hävden är delvis god. Större delen av området är svagt till tydligt kvävestört. Fläckvis finns fin lågstarräng med inslag av hedartad vegetation. I fältskiktet finns rikligt med rödkämpar, måttligt med ängsvädd, hirsstarr och jordtistel, samt ringa mängder med slättergubbe, darrgräs, knägräs och stagg.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det största hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686175)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7AC-YDU, BA0-YSL)

7385-04 Björkhage vid Pryssagården

Yta: 5,9 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Näs Värden: BKZ

Fastigheter: Näs 10:11

Kulturspår: stenmurar

Sumpkärr

Beskrivning

Öster om Pryssagården finns en björkskog som tidigare betades. Hagen är sluten och hyser inte någon intressantare markflora. Vegetationen utgörs mest av fuktängar som delvis är invaderade av älggräs. I öster finns ett topogent öppet sumpkärr som är ganska artfattigt med bland annat ängsbräsma i kantzonen. I kanten mot åkrarna i söder finns en smal, mer öppen remsa mot en stengårdesgård där det finns lite hävdgynnade arter.

Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden vid inventeringen i juli 2002. I fältskiktet fanns då lite rester av hävdgynnade arter som ängsvädd, slankstarr, brudbröd och darrgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även slättergubbe, ljung, jordtistel, krypvide och backtimjan

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det största hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686183)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr OBE-800)

7385-05 Fornåkrar vid Kälve gåtor

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Kälvene Värdet: BK LZ

Fastigheter: Kälvene 22:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Kälvene ligger en markerad dalsänka i öst-västlig riktning i vilken Flinkabäcken rinner fram. Sydväst om kyrkbyn ligger på en sydvänd sluttning en samling fornlämningar som kallas Kälve gåtor i ett öppet betat landskap. Bortsett från själva fornlämningarna är gräsmarksfloran påverkad av konstgödsling och kultivering. Området har framför allt mycket höga kulturhistoriska värden. I området som är helt öppet finns tre värdefulla hagmarksträd av lönn och sälg. Marken är stenig och hävderna är goda. Större delen av området är tydligt påverkat av gödsling. Den finaste floran finns i en slänt med kalkgräsmark i den västra delen av området. Vid inventeringen i juli 2002 fanns ängssvampar spridda i området. Bland hävdgynnade arter märks småfingerört, fältvädd, jordtistel, backtimjan, bockrot, darrgräs och ängshavre, samt ringa mängder av prästkrage och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns det gott om rödkämpar, samt lite kattfot och tjärblomster på de minst påverkade ytorna vid fornlämningarna. Längre ned i sluttningen, intill stengårdsgården fanns, en del fina torrängsytor med backsmultron, småfingerört och harmynta.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara både kultur- och naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686176)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 340-380)

7385-06 Igenväxt betesmark vid Kysseberg

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Kälvene Värdet: BK Z

Fastigheter: Kälvene 14:3

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Kysseberg i Kälvene finns en svagt hävdad betesmark, som är delvis igenväxten. I trädskiktet finns björk. Buskskiktet utgörs av en och är ganska tät. En mindre yta är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Större delen av betesmarken är svagt till tydligt påverkad av gödsling samt även röjgödsling. Det finns endast små ytor med fin flora. Vid inventeringen i juli 2002 noterades backsmörblomma, jordtistel och prästkrage, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs och brudbröd.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och delvis igenvuxen, med hyser fin flora på några små ytor vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BB1-000)

7385-07 Kvättak

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Näs Värden: BGLZ

Fastigheter: Kvättak 3:4&6:1

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området består av två delområden som utgörs av åsar, ett i norr och ett i söder samt två åkerholmar. Området är en del av ett större betat område och ligger i slättbygd med inslag av dungar. En större yta är klassad som kalkgräsmark. Den norra åsen fortsätter söderut i en kanske 50-årig granskog på fastigheten Kvättak 6:1 och upphör i norra delen på Kvättak 3:4. Båda delområdena är ljusöppna. På norra området växer någon tall, någon fågelbär, en stor oxel samt glest med enbuskar. Vid inventeringen i juli 2002 noterades rikligt med ängshavre, darrgräs och prästkrage, småfingerört, fältvädd, jordtistel, flentimotej, backtimjan, bockrot, vildlin, samt ringa backsippa, gullviva, spåtistel och brudbröd. Trädskiktet på södra åsen består av enstaka ask, fågelbär, oxel, björk några enbuskar och några robuskar. Väster om södra åsen finns ett ganska tätt trädskikt av björk som har skuggpåverkan på åsen. Södra åsen har säkerligen öppnats upp nyligen. Det finns ett flertal fläckar som saknar grässvål, där det tidigare stått enbuskar. I områdets fältskikt finns brudbröd, fältvädd, rödkämpar, liten blålocka, bockrot, jordtistel, väddklint, backsmultron, darrgräs, spåtistel, prästkrage, småfingerört, rosettjungfrulin, flentimotej, backtimjan, gullviva, samt ringa vildlin. Området är välbetat av nötkreatur. I anslutning till och mellan de båda delområdena finns ytterligare drygt 300 meter kalkrik ås, som borde öppnas upp och hävdas med bete för att därigenom vara potentiellt spridningsområde för den värdefulla torrängsfloran som finns inom Natura-2000-området, men framförallt för att fungera som spridningsområde samt spridningskorridor norrut för den mycket artrika floran i naturreservatet Nolgården Näs. Denna ås är i dag granskog med smärre inslag av gullviva, prästkrage och fältvädd. Längst söderut finns två ohävdade åkerholmar. Den västra åkerholmen har en artrik torrängsflora, som är störd av kväve och ohävd. Vid inventeringen i juli 2002 noterades rikligt med ängshavre, brudbröd och rödkämpar, backruta, trollsmultron, backklöver, färgmåra, praktbrunört, fältvädd, backskafting, flentimotej, darrgräs, gullviva, prästkrage, vildlin, samt ringa backtimjan och bockrot. Den östra åkerholmen har fläckvis fin torrängsflora, men behöver restaureras. I fältskiktet fanns rikligt med rödkämpar och solvända, backruta, småfingerört, färgmåra, praktbrunört, fältvädd, ängshavre, brudbröd, samt ringa backtimjan, backsippa, bockrot, darrgräs, klasefibbla, prästkrage och vildlin.

Naturvärde: 1

Enligt ängs och hagmarksinventeringen är detta en typisk falbygdsås i god hävd med hyggliga exempel på örtrik torräng. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma, smalbladig lungört och drakblomma att expandera.

Skydd: Åsarna ingår i nätverket Natura 2000. Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inget ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686188).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 281-OMG, 4A6-700, 537-FKC, 5AA-E80).

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Kvättak SE0540284.

7385-08 Grusåsar vid Björstorp

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BGKLZ

Fastigheter: Åsaka-Björstorp 1:1

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax sydöst om Björstorp löper en låg åsrygg där enbuskarna ställvis står mycket tätt. Här växer även enstaka björk och fågelbär. Marken är stenig och frisk till torr. Åsen har skadats genom dragning av körvägar och små täkter. Stora delar av området är även störda av betesdjurens tramp, beskuggning och röjgödsling. Eldning av skräp förekommer även. Halva området utgörs av kultiverad fodermark som även visar tydliga tecken på kvävepåverkan. En mindre del utgörs av kalkgräsmark. Hävden är delvis god. Det finns spridda fläckar torrängsflora mellan stenar och enbuskar. Fläckvis finns ytor med mycket fin flora. Vid inventeringen i juli 2002 noterades en hel del intressanta arter som praktbrunört, fältvädd och trollsmultron som är rödlistad. Bland andra hävdgynnade arter märks rikligt med darrgräs och prästkrage, måttligt med bockrot, småfingerört, jordtistel och flentimotej, ringa mängder av axveronika, backtimjan, backsippa, jungfrulin, vildlin, ängshavre, brudbröd och gullviva. Det finns rikligt med kvävegynnade arter som brännässla och hundkex.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är området ett mycket viktigt bidrag till traktens torrängar.

Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686184)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 821-700)

7385-09 Nolgården Näs

Yta: 4,5 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Näs Värden: BGKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, vägbank

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området Nolgården-Näs sammanfaller helt med naturreservatet Nolgården Näs, som är en del av ett 6 km långt åsstråk på gränsen mellan socknarna Näs och Vartofta-Åsaka. Området utgörs av sju mer eller mindre sammanhängande, oregelbundet slingrande åspartier som är uppbyggda av material av främst ortocerkalk, men även av skiffer och sandsten. Det längsta sammanhängande åspartiet är cirka 300 meter långt och som bredast cirka 50 meter. Några åssträckor i jämnhöjd med varandra löper i västlig-östlig riktning, vinkelrät mot traktens reffelriktning och åsarnas huvudsakliga riktning. Här bildas värmefångande sydsluttningar av stor betydelse för stäppängsfloras trivsel. Åsarna omges till största delen av åker. Vegetationen inom reservatet utgörs av stäppartad kalktorräng med inslag av exklusiva arter som anses vara relikter från den postglaciala varmetiden, då sydliga arter spreds norrut på grund av det då rådande milda klimatet. Ett exempel på dessa kontinentalt, sydliga och sydöstliga stäppängsväxter är fjädergräset (*Stipa pennata*). Dess förekomster på Falbygden är de enda i Norden och bildar en långt framskjuten utpost från artens egentliga hemvist i sydösteuropas stäppområden. Närmast förekommer fjädergräset sparsamt i mellersta Tyskland. Bland de så kallade följeväxterna märks drakblomma, färgmåra, praktbrunört, trollsmultron och toppjungfrulin. Att fjädergräset och dess följeväxter kunnat hålla sig kvar här beror på extremt gynnsamma geologiska och mikroklimatiska förhållanden i samband med länge bevarade äldre odlingsformer. Andra arter som förekommer är smalbladig lungört, praktbrunört, brudbröd, blodnäva och krissla, varav de två sistnämnda dominerar i fältskiktet där hävden varit svag under en längre tid. Vid ängs- och hagmarksinventeringen i juli 2002 noterades även backklöver, fältvädd, flentimotej, backtimjan, ängsvädd, småfingerört, backsippa, bockrot, darrgräs, gullviva, klasefibbla, prästkrage, smörboll, solvända, svinrot, vildlin, ängshavre, fältmalört, backskafting, brudsporre, kattfot, sommarfibbla och rödkämpar. Traditionellt sett har dessa marker skötts med lieslätter under slutet av juli och efterbete i september, med endast sent bete vissa år. Under århundraden har de också betats hela säsongen vart tredje år då åkrarna intill legat i träda. I området finns de stäppartade torrängarna fördelade på två naturtyper, slätterängar i låglandet samt kalkgräsmarker. Nolgården Näs angränsar till de två andra Natura 2000-områdena Näs Höjentorp och Kvättak med liknande vegetation.

Naturvärde: 1

På åsarna vid Nolgården Näs finns en av landets finaste exempel på örtrik torräng. Området bildar tillsammans med övriga åsar i denna trakt en enhet utan motstycke i landet. Kontinuiteten som gräsmark sträcker sig mycket långt tillbaka i tiden. Stäppängsfloran är riklig på åsarna med norra Europas rikaste förekomst av fjädergräs. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandestatusen är god. Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av öppna och välhävdade gräsmarker, utan igenväxningsvegetation, med goda förutsättningar för de stäppartade torrängarnas arter. Populationer av de typiska arterna ska bibehållas. Arealen med stäppartad torräng i Natura 2000-området är liten. Därför är det viktigt att liknande torrängsmiljöer i närheten också bevaras och hävdas.

Skydd: Området ingår i Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686182).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 43B-KTR, 4F8-IBV, 66F-PRE, 911-MCH, 9C2-HNO, CC3-HUW, E66-KJU, EBD-PAH, EFF-CAX, FOE-IIK).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2016: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Nolgården Näs.

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Nolgården Näs SE0540140.

7385-10 Näs Höjentorp

Yta: 15,8 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Näs

Värden: BGKLZ

Fastigheter: Kvättak 3:5&4:2, Vartofta 5:1&9:9

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av sex delområden. Dessa ligger i ett ganska flackt landskap med åsar, kullar, åkerholmar och slänter. Delområdena ligger på dessa kalkrika åsar mm. Delområdena har ett allt ifrån helt ljusöppet trädskikt till ett helt slutet sådant, bestående av mest björk. Enstaka ask, oxel, hägg och tall finns. Buskskikt saknas till största delen. Vanligast är enbuskar. Enstaka oxbär och getapel finns samt på något ställe ett tätt bestånd med hallonbuskar. Fältskiktet utgörs till stora delar av örtrik torräng. Bergröräng och hundäxingäng finns. Drakblomma och/eller smalbladig lungört som är rödlistade finns på tre av delområdena. År 1998 fanns på dessa delområden nio stycken plantor drakblomma och 669 stycken plantor smalbladig lungört. Av andra arter kan nämnas trollsmultron, rödkämpe, gullviva, backsippa, vårfingerört, rosettjungfrulin, backsmörblomma, blodnäva, brudbröd, fältmalört, ängshavre, backsmultron, krissla, prästkrage, stor blåklocka, slätterfibbla, backklöver, tjärblomster och småfingerört. Vissa objekt är ohävdade medan vissa betas med tidigt betespåsläpp och andra med sent. Enstaka stenmurar finns. Tidigare husbehovstäckter samt stenuplag finns. I det stora västra delområdet noterades vid ängs- och betesmarksinventeringen i juli 2003 rikligt med darrgräs, gullviva och prästkrage, rosettjungfrulin, praktbrunört, fältvädd, jordtistel, flentimotej, vildlin, ängshavre, samt ringa backtimjan, ängsvädd, backsippa, bockrot, jungfrulin, klasefibbla, ormrot, ängskallra, smörboll, sommarfibbla och brudbröd. I det stora östra delområdet noterades rikligt med ängshavre, brudbröd, rödkämpar, backtimjan, ormrot och prästkrage, backruta, vildlin, trollsmultron, vårfingerört, backklöver, rosettjungfrulin, färgmåra, smalbladig lungört, praktbrunört, fältvädd, krissla, flentimotej, ängsvädd, backsippa, bockrot, smörboll, klasefibbla, samt ringa blåsuga, slättergubbe, hirsstarr, jungfrulin, kattfot, knägräs, ängsskallra, sommarfibbla, solvända, stagg och ängsskära.

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta område ett mycket viktigt bidrag till torrängsekosystemen i denna del av Falbygden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalbladig lungört att expandera.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000. Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inget ytterligare skyddsförordnande för Natura 2000-området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686181,1686185).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3E3-LVW, 4B6-GLJ, 9E5-TPK, AD8-E00, CA5-HPZ, D67-880).

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Näs Höjentorp SE0540283.

7385-11 Björkhage vid Nolgården, Vartofta

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKZ
Fastigheter: Vartofta 12:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fägata, terrasskant
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Nolgården i Vartofta-Åsaka utbreder sig en björkklädd stenig betesmark där gamla hackslåttytter och slåtterängar ingår. I trädskiktet finns utöver björk även lite asp och oxel. I området finns rikligt med fornlämningar och kulturspår. System av fägator och ägovägar korsar terrängen. I sydöst finns en större björkklädd sydsluttning där inga spår av kultivering märks. Delar av området är klassat som kalkgräsmark. Rödvenäng är den dominerande vegetationstypen, med inslag av fårsvingeltorräng. Det finns delvis artrik flora främst i slänterna och framför allt vid stenar. Marken hävdas väl genom bete, men hela området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Beskuggning är ett problem i de björkbeklädda delarna. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttlig med backtimjan, ängshavre, småfingerört, jordtistel, liten blålocka, darrgräs, rödklint, solvända och fältvädd, samt ringa mängder av backsippa, jungfrulin och ljung. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även gullviva, backsmörblomma, getväppling och tjärblomster.

Naturvärde: 3

Området är rikt på kulturspår och ligger nära Vartofta-Åsaka-bygdens åssystem. Det är den fina torrängsfloran som ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas på ungbjörk.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686186)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2EB-PFO)

7385-12 Betesmarker vid Möleberget

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKLZ
Fastigheter: Möleberget 1:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, fägata
6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Betesmarkerna i Möleberget ligger i ett kuperat, backigt, öppet landskap. Stora arealer betas men tyvärr har en hel del konstgödsplats och vissa ytor har förmodligen börjat gödslas i sen tid. Väster om vägen finns en öppen betesmark med två värdefulla hagmarksträd av oxel och fågelbär. Marken är i huvudsak frisk och det finns såväl välhävdade och svagt hävdade ytor. Några ytor med artrika torra-friska låglandsgräsmarker finns och på sydsidan av en glest björkklädd kulle i sydväst finns kalkgräsmark med artrik flora. Större delen av marken är dock svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vegetationen är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med brudbröd, måttligt med bockrot, knägräs, prästkrage, solvända, ängshavre, vårfingerört, hållveronika, fältvädd och flentimotej, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, gullviva, ängsskallra, sommarfibbla och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även backklöver, blodnäva och det rödlistade trollsmultronet. Öster om vägen finns en öppen stenig betesmark som hyser rikligt med odlingsrösen. Det finns system av fästigtterrasser i sluttningarna och i nordöstra delen av området finns stensträngar. I trädskiktet finns björk, asp, klibbal, rönn och fågelbär. Marken är frisk och det finns delvis fin flora i slänterna. I nordöstra delen finns en sluttning nedanför en åkerplatå med ställvis fin rödvenäng där det växer slåttergubbe, ängsvädd, svinrot och prästkrage. Halva området är välhävdad och den övriga delarna är svagt hävdade. Större delen av området är tyvärr svagt till tydligt påverkad av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, måttligt med bockrot och prästkrage, samt ringa mängder av backtimjan, slåttergubbe, knägräs, smörbollar, svinrot, ängshavre, ögontröst och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även stor blålocka och kattfot.

Naturvärde: 3

Vackert landskap med ställvis fin flora är områdets främsta värden enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686187)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 548-GAT, BBB-RCJ)

7385-13 Betesmarker vid Ledsgården, Yllestad

Yta: 8,3 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Vartofta-Åsaka Värden: BKLZ

Fastigheter: Gärdstorp 2:4, Yllestad 4:22&9:7

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

På Ledsgårdens marker, vid gränsen mot Gärdstorp, finns en flack, fuktig betesmark. Intill vägen ser den svagt gödslad och kultiverad ut. Söderut finns fuktängar som benämns som enastående i artrika i äng- och hagmarksinventeringen. Då fanns här klasefibbla, jordtistel, ormrot, lundstarr, ängsvädd, smörbollor, svinrot, gökblomster, brudborste, darrgräs, krypvide och massvis med humleblomster. Av speciellt särskilt intresse var den mycket rikliga förekomsten av ängsskära. Av de lokaler med ängsskära som noterades under inventeringen var detta den individrikaste. Andra intressanta arter som förekom i mindre mängder var rosettjungfrulin och krusfrö. Den rödlistade arten bredskäftad fläckmaskros har även noterats i området (Bertilsson A, 1997). Området är delvis nyrestaurerat vilket har gett vissa röjgödslingseffekter. Den östra delen är öppen men i de västra och norra delarna är trädsiktet halvöppet till halvslutet. Floran är artfattigare där. I trädsiktet finns björk och asp varav två utgörs av värdefulla hagmarksträd. Det finns två nyrensade diken som går genom området och det begränsas i söder av ytterligare ett dike. Marken är stenig och tuvig och hävdas väl genom bete. Halva området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr och det finns delvis mycket fin lågstarräng i området. De övriga delarna utgörs av kultiverad fodermark, som är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades en hel del hävdgynnade arter. Bland annat fanns rikligt med klasefibbla, måttligt med ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, stagg, jordtistel, tuvstarr och slankstarr, samt ringa mängder av knägräs, kärrsälting, smörbollor och ängsskära. Norr om vägen finns en stenig betesmark, som till större delen är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. De övriga delarna utgörs av kultiverad fodermark. Längst norrut finns ett öppet parti, men för övrigt är trädsiktet halvöppet till slutet. I trädsiktet finns björk samt tio värdefulla hagmarksträd av asp. I busksiktet finns en och hassel. Fläckvis finns fina fuktängar, men stora delar av området är artfattigt pga tidigare igenväxning och svag hävd. Halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Området är nyligen restaurerat och påverkat av röjgödsling. Delar av området är välhävdad, men i norra delen är hävden mycket svag och älggräs har delvis invaderat området. Ängsskära finns mest på norra fastigheten. Bland övriga hävdgynnade arter märks rikligt med brudborste, måttligt med ängsvädd, smörbollor, hirsstarr, gökblomster, ängsskära och tuvstarr, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, stagg och ängssvampar. I en svag sluttning längre norrut, ned mot Tyskagården i Näs finns en gammal stenig ängsmark där det växer enstaka björk och en. Området är till större delen kultiverat, men det finns en mindre yta som är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävden är ganska svag och så gott som hela området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. I fältsiktet finns brudborste och tuvstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, klasefibbla, smörbollor och ängsskära. Bland ohävdarter finns det rikligt med åkertistel, hundkex och älggräs, samt en del skräppor.

Naturvärde: 2

Ett mycket fint exempel på artrik fuktäng och en av de värdefullaste ytorna för ängsskära gör att området bedöms ha mycket högt naturvärde enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686178)

7385-14 Björkhage vid Tyskagården

Yta: 19,1 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Näs/Yllestad Värden: BKLZ
Fastigheter: Näs 13:3, Östra Mobäcken 1:5, Gärdstorp 2:4
Kulturspår: stenmurar
Grov asp, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Strax väster om Tyskagården i Näs finns det en större björkhage som har ett välutvecklat trädskikt med grova och gamla björkar i en miljö som hålls ganska välhävdat av nötkreatur. I hagen finns det ett förhållandevis slutet trädskikt med grov och mycket grov björk som har en välutvecklad sprickbark. Det finns också ett mindre inslag av grov asp samt gran, rönn och tall. Buskskiktet är generellt svagt utvecklat men i nordöst blir trädskiktet något glesare och här finns det en del enbuskar, krusbär, nypon och druvfläder. Ställvis finns det en del grova björktrorakor som är rikligt angripna av vedsvampar. De grova björkarna har en välutvecklad sprickbark som i solöppna förhållanden är rikligt perforerad med insektshål. Det finns också rikliga förekomster med björkticka och fnöskticka. En mindre granplantering samt åkermark har undantagits mitt i området. I söder finns det en smal remsa med sekundär lövskog som har lägre värden. Fältskiktet har inslag av en naturlig betes- och slåttermarksflora, men det slutna trädskiktet har utarmat floran på många ställen. Vid lövskogsinventeringen noterades bland annat brudborste, ormbär, slåttergubbe, krypvide, brudbröd, jordtistel och backtimjan. De flesta av dessa arter växer i nordöstra delen. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2002 var stora delar av området kvävestört och floran i området är mestadels trivial. Endast vissa delar ansågs därför vara värda att restaurera pga flora- och kulturmiljövärden. I den sydvästra och den nordöstra delen noterades lite hävdgynnade växer som jordtistel, revfibbla, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av blåsuga, ängsvädd och solvända.

Naturvärde: 2

Området är stort och det har ett mycket välutvecklat trädskikt med grova och gamla triviallövträd som har höga lövskogsvärden enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen skulle en utglesning av trädskiktet ha en positiv påverkan på både fältskiktvärdena samt lövskogsvärdena. Som det ser ut idag är miljöerna för slutna för att det ska bli en optimal miljö för många av de insekter och epifyter som är knutna till gamla hagmarksträd.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 52F-TVI, DBC-IZH)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 742)

7385-15 Betesmark söder om Brunnsgården, Näs

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Näs Värden: BKZ
Fastigheter: Näs 7:5
Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Från sockengränsen mellan Yllestad och Näs sluttar marken kraftigt ned mot en långsträckt sänka vid Ledsgårdarna. Beteslandskap i hela sluttningen är kultiverad och rödsvingeln dominerar kraftigt. Söder om Brunnsgården finns en delvis igenvuxen betesmark som är ganska svagt hävdad. I trädskiktet finns björk, asp, oxel och tall. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av torr och källpåverkad mark. Hälften av hagen är kultiverad och större delen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns endast fin flora vid kantonerna och på berghällarna. Vid inventeringen i juli 2002 noterades måttligt med prästkrage, smörbollor och jordtistel, samt ringa mängder av axveronika, backtimjan, slåttergubbe, ängsvädd, hirsstarr, svinrot, klasefibbla, ängshavre, brudbröd och ängssvampar. Det

fanns även rikligt med ohävdarter som brännässla, hundkex och älggräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även solvända.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686179)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 950-580)

7385-16 Sekundär lövskog söder om Ledsgården

Yta: 16,2 ha **Ekonomisk karta:** 07385 **Socken:** Näs

Värden: BKZ

Fastigheter: Näs 1:6&2:4&3:2&12:2&12:4&15:1

Kulturspår: stenmurar

Hällar, källor, rödlistade arter

Beskrivning

Västra delen av området utgörs av en sluten sekundär lövskog som sluttar mot norr. Trädskiktet domineras av triviallöv. På torra marker finns det ett glest till halvslutet trädskikt som domineras av medelålders asp med ett mindre inslag av tall, björk och oxel. I buskskiktet finns det bitvis allmänt med enbuskar samt enstaka druvfläder. På friska och fuktiga marker ökar inslaget av björk och gran men det finns också enstaka ask. Enstaka björkhögstubbar och björklågor finns i området. I den övre delen finns det hållmarker som har ett tunt jordtäck och nedan sluttningen finns det fuktiga till blöta marker. Källmiljöer finns spritt i området nedanför hållmarkerna. Området ingår i en större beteshage men hävderna är svaga. På fuktig mark dominerar älggräs men det finns också inslag av bland annat smörbollor. På frisk mark växer också slåttergubbe. I områdets centrala och östra delar finns hållmarker med bland annat solbelyst asp och enbuskage. På jordar mellan hållmarkerna finns rikliga bestånd med slåttergubbe. Området omges av åkermarker och kulturbetesmarker. Närmast vägen finns en betad yta som finns redovisad i ängs- och betesmarksinventeringen. I området finns mycket berg i dagen, men det är igenvuxet eller kvävestört. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga flora- och kulturmiljövärden. Här finns fläckvisa ytor med kalkgräsmark och pionjärvegetation. I fältskiktet finns bland annat brudbröd, ängshavre, rödkämpar, prästkrage, jordtistel och bockrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även liten fetknopp, harmynta, jungfrulin, knölsmörlomma, vildlin och mandelblom. Cirka 200 m väster om vägen finns en annan mindre yta som finns redovisad i ängs- och betesmarksinventeringen. Där finns mycket berg i dagen och översilade hållar. Området är mer eller mindre igenvuxet men det finns fläckvis fin vegetation med inslag av torr hed. Här växer bland annat rikligt med stagg, hirsstarr och ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 3

Hållmarker med solbelyst asp utgör en ovanlig skogstyp i denna trakt enligt lövskogsinventeringen. Det finns också vissa värden knutna till fältskiktet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 4.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686179)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 483-MLO, A0D-GWA)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 748)

7385-17 Blandlövshage söder om Spakgården

Yta: 12,2 ha **Ekonomisk karta:** 07385 **Socken:** Näs

Värden: BKZ

Fastigheter: Näs 15:1

Kulturspår: stenmurar

Grov asp, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om sockengränsen till Yllestad finns det en stor blandlövhage av asp-björktyp som betas av nötkreatur. Trädskiktet domineras av högvuxet triviallov som står förhållandevis tätt men det finns gläntor där fältskiktsfloran glänser till lite extra. Trädskiktet är luckigt och det domineras av grov asp och björk där björkarna har utvecklat en grov sprickbark. Det finns också ett mindre inslag av medelålders gran, säl, tall, alm och ask. Enstaka säl är mycket grova. På områden med tunnare jordtäcke bildar en och nypon tätare buskage. Buskskiktet är för övrigt klen utvecklat. Större delen av området verkar vara opåverkat av gödsling men beskuggning har påverkat floran negativt. Block och hällar finns spridd i hela beståndet. Större delen har dock ett fältskikt av fuktig örttyp. I hagen växer bland annat grönvit nattviol, brudborste och på sina ställen mycket smörbollar. Området som redovisas i lövskogsinventeringen sammanfaller i stort sett med objekten i ängs- och betesmarksinventeringen som utfördes i september 2002. I den senare beskrevs området som en igenvuxen betespräglad hagmark med lite hävdgynnade arter. Den sällsynta ängsskåran noterades i östra delen. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden. I sydvästra delen finns en liten öppen enbuskklädd betesmark, som är ganska välvärdad. Marken är torr till frisk med en del hällar. Här finns en mosaik av olika naturtyper. Det finns fläckvisa ytor med fin flora. Bland annat finns måttligt med brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, jungfrulin, knägräs och solvända. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen som genomfördes var floran bitvis lysande. Då noterades även kattfot, vårarv, jordtistel, ormrot, knölsörblomma, slankstarr, grusbräcka och luddhavre. Närmare landsvägen fanns en liten källa där den rödlistade arten källgräs växte.

Naturvärde: 2

Området utgör en stor och heterogen blandlövhage med en intressant fältskiktsflora enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen skulle en viss utglesning av trädskiktet vara gynnsamt för naturvärdena i området. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686189)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 72E-LRI, D12-HAT)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 750)

7385-18 Betesmark vid Änggården, Badene

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Yllestad Värdet: BKZ

Fastigheter: Badene 5:8

Kulturspår: stenmurar

Rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Änggården i Badene finns en mycket svagt betad yta. Området är mer eller mindre igenväxt och mestadels invaderat av älggräs. Det är även kvävestört och endast en mindre utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid inventeringen i 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärden. I fältskiktet finns två exemplar av den sällsynta ängsskåran, samt lite darrgräs och slankstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävd bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686117)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5DE-POR)

7385-19 Betesmarker norr om Ännagården, Badene

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07385 Socken: Yllestad Värdet: BKZ

Fastigheter: Trälshed 1:1**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, gropavall****6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 7230 Rikkärr, rödlistade arter****Beskrivning**

Norr om Ännagården finns en ganska svagt hävdad betesmark, som till större delen är igenvuxen. Trädskiktet domineras av björk, med inslag av gran. I buskskiktet finns en och vide. I den nordvästra öppna delen finns en gammal åker som ej tycks vara gödslad. Sydöst om denna gamla åker finns en sluten fuktig björkhage. Längst söderut finns ett litet rikkärr som är nästan obetat. Det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker mest på tuvor och vid stenar. Knappt hälften av området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Området är även påverkat av dikning. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med hirsstarr och ängsvädd, samt ringa mängder av backtimjan, darrgräs, knägräs, slätterblomma, stagg, ängshavre, ängsstarr och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns fina ytor utefter en körväg med bland annat mycket jungfrulin. I rikkärret fanns kärrsälting, knagglestarr och enligt uppgift ska även majviva ha funnits där.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.**Skydd:** Området saknar skydd.**Bedömning av skydd och skötsel:** Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.**Litteratur:**

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686117)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 914-SUV)

7390-01 Klibbal- och askskog vid Kvissle**Yta: 9,1 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Trävattna****Värden: BKVZ****Fastigheter: Kvissle 1:1, Lilla Gisslared 1:3****Kulturspår: kvarn, stenmurar****Strandskog, jätteträd, å, vattenfall, block, rik kryptogamflora****Beskrivning**

Utmed Lidan vid Kvissle finns det en gammal kvarnmiljö med klibbal- och askskog. Lidan delar upp sig i mindre fåror och det har bildats många öar med översilningsmarker i området. Markerna är förhållandevis blockiga och i fältskiktet finns bland annat mycket blåsipppa, älggräs och nejlikrot. Nedan Kvissledammen finns det trädklädda, blockiga miljöer med klibbal och ask, varav flertalet askar är grova. Området är klassat som nyckelbiotop. Vid Kvissle är trädskiktet slutet och domineras av medelålders klibbal och ask, med ett mindre inslag av gran och björk. Buskskiktet utgörs av hassel och klen hägg. Även nedan dammen dominerar klibbal och ask men här finns det ett större inslag av grov ask. Områdena innehåller endast måttliga mängder död ved. I området noterades bland annat trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, stenporella *Porella cordeana*, krusig ulota *Ulotia crispa*. Vid en tidigare inventering har forsmissa *Cinclidotus fontinaloides* noterats vid Kvissle (Sundh 1998). De fina översilningsmarker med mycket klibbal och ask som har höga naturvärden. Tyvärr saknas riktigt gamla träd men den rika tillgången på andra nyckelelement (större å, bäck/rännil, mindre fors, blockrik mark) förstärker värdena. Strandskogen utmed Lidan söder om Kvisslebro är klassad som nyckelbiotop. I strandbrinken växer det knotiga askar med mossfällar och lavar. På öarna i Lidan finns orörd lövskog med höga naturvärden. Några granar bör dock avverkas för att gynna ädellövträden samt klibbalbuketter i strandbrinken. Marken är blockrik och det finns stenmurar i området. Det finns även ett vattenfall. I fältskiktet finns rikligt med lundelm och blåsipppa. Kryptogamfloran är värdefull och utgörs av fällmossa *Antitrichia curtipendula* och trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* förekommer allmänt i nyckelbiotopen, medan Porellor *Porella spp* och grå vartlav *Acrocordia gemmata* endast förekommer sparsamt.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Större delen av det södra delområdet är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.**Skydd:** Delar av området omfattas av strandskydd.**Bedömning av skydd och skötsel:** Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör några granar avverkas för att gynna ädellövträden och klibbalbuketter i strandbrinken.**Litteratur:**

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 769)

7390-02 Lövängar vid Kvissle

Yta: 3,7 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Trävattna Värden: BKVZ

Fastigheter: Kvissle 1:1

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen, hamlade träd

Igenväxt askäng, grova träd, hålträd, mulm, å

Beskrivning

Nedanför Kvissle, söder om Trävattna, är Lidan dämnd. En mindre damm med en bredd om som mest 150 m fyller ut dalgången. Öster om dammen finns ett område med igenväxta ängs- och hagmarker av ask-almtyp. Området är under igenväxning med björk. Spritt i området finns det askar med gamla hamlingspåsar och vid väggkanten finns det en del nyhamlade grova askar. Håligheter, mulm, insektsspår förekommer relativt frekvent. Grov och enstaka grov ask står spritt i hela området men de är ofta inneslutna i en yngre generation med björk. Hassel är allmän i buskskiktet medan enbuskar förekommer mer sparsamt. På askarna finns det bland annat lönnlav *Bacidia rubella*, grå vårtlav *Acrocordia gemmata* och gulvit blekspik *Sclerophora nivea*. Tidigare har man även funnit rödbrun blekspik *S. amabilis* (Sundh 1998). Norr om gården finns en stenbunden askäng som är ohävdad. Askängar är mycket sällsynta i Falköpings kommun. Ängen har tidigare röjts och slagits av hembygdsföreningen på orten. I trädsiktet finns klibbal, ask, björk, asp, rönn, lönn, säl, hagg. Det finns 18 stycken hamlade träd av björk, lönn och ask, men hamlingen har upphört. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en, hassel, nypon och hallon. Närmast dammen är trädsiktet helt slutet. Ängen håller på att växa igen och de hamlade träd trängs av igenväxningsvegetationen. Vegetationen domineras av rödvenäng med inslag av högörtäng. Markfloran är delvis kvävepåverkad, men är framför allt påverkad av beskuggning. Här finns även kvarlämnat avverkningsavfall. På mindre fläckar i ängen finns dock fin flora. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juni 2004 noterades rikligt med ängshavre, måttligt med ängsvädd, smörboll, svinrot och ängsruta, samt ringa mängder av slättergubbe, bockrot, hirsstarr, jungfrulin, knägräs och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även ljung och stor blåklöcka.

Naturvärde: 2

Delar av områden är klassat som nyckelbiotop. Grova hamlade askar med värdefull epifytflora är områdets främsta värde enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 3.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i askängen.

Skydd: Delar av området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är angeläget att hävden återupptas och framför allt att de hamlade askarna friställs.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 770)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686195)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D09-ZXR)

7390-03 Sekundär lövskog vid Gullåkra

Yta: 18,5 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Trävattna Värden: BHVZ

Fastigheter: Gullåkra 1:1

Kulturspår:

Strandskog, grova träd, senvuxen ek, död ved, å, bäck

Beskrivning

Objektet utgörs av igenväxningsmarker, varav en del består av senvuxen ek på tunna jordar. Fältskiktet är av frisk och torr örtristyp. Trädsiktet domineras av medelgrov ek, björk och tall. En del senvuxen ek finns på tunnare jordar. Buskskiktet är klen utvecklat och det består av enstaka en och brakved. Längs åkerkanter finns det även medelålders asp och säl samt vide i buskskiktet. Mängden död ved är låg och denna består av enstaka lågor och högstubbar av björk. Inga intressanta arter noterades. Norr om gården Gullåkra finns ett område som sträcker sig längs östra stranden av Lidan som är klassat som nyckelbiotop. Det är en klibbaldominerad strandskog med inslag av grov ask, björk och lite gran. Området har tidigare brukats som lövad äng. I området

finns lite torrträd, högstubbar och lågor av klibbal. En del klibbalar står på socklar. En mindre bäck rinner som ett tillflöde till Lidan genom skogen. I buskskiktet finns hägg och olvon. Fältskiktet domineras av högorter. Här växer bland annat lundelm, harsyra, älggräs, humleblomster, vänderot, blåsippa, bergmynta, ormbär, liljekonvalj, lundgröe, skogssallat, strandgyllen, vattenstakra, flenört och majbräken. I bottenskiktet växer en del signalarter som liten baronmossa *Anomodon longifolius*, piskbaronmossa, rutlungmossa och trubbfjädermossa. Bland övriga mossor märks praktmossor, skuggstjärnmossa, vanlig näckmossa, bäckraggmossa och fyrtandsmossa.

Naturvärde: 3

Inslaget av senvuxen ek gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt. En liten del av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området är biotopskyddat och omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 767)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9a12:1)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

7390-04 Klibbalskog och vårdträds miljöer vid Gullåkra

Yta: 7,3 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Trävattna Värden: BHKVZ

Fastigheter: Gullåkra 1:1

Kulturspår: stenmurar, vårdträd, torpmiljö, kvarnruin

Klibbalskog, urskogsartad naturskog, strandskog, å, jätteträd, rik epifytflora

Beskrivning

Området ligger vid gården Gullåkra och sträcker sig söderut längs Lidan. Större delen av området består av en fin klibbalskog av översilningstyp som följer Lidan. Trädskiktet är till större delen slutet och det domineras av grov och mycket grov klibbal och ask med ett mindre inslag av björk. Askinslaget är ställvis högt och det finns även grov ask i beståndet. Fler grova träd är spärrgreniga. Hassel och klen hägg bildar buskskikt. Mängden död ved är förhållandevis låg. Vid Gullåkra finns det solexponerade grova askar på tomtmark. Jordmånen är mullrik och fältskiktet är av högorrtyp med bland annat älggräs, ormbär, humleblomster, bäckbräsma samt rikligt med lundelm och blåsippa. Skogsnycklar har tidigare noterats i området (Gran 1990). Ån är förhållandevis bred och det finns forsande sträckor samt en gammal kvarnruin. Vid Gullåkra finns det vårdträds miljöer med grov och mycket grov ask. På grova lövträd och block finns rika mossfallar. De grova askarna har en artrik epifytflora. På askar finns det bland annat piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, plattfjädermossa *Neckera complanata*, trädporella *Porcella platyphylla*, grå vårtlav *Acrocordia gemmata*, lönnlav *Bacidia rubella*, gulvit blekspik *Sclerophora nivea*, kruskalkmossa *Tortella tortuosa*. På block och stenar finns dessutom traslav *Leptogium lichenoides* och rutbålmossa *Conocephalum conicum*. Vid nyckelbiotopsinventeringen noterades även fällmossa *Antitrichia curtipendula* samt strömsrare vid Lidan.

Naturvärde: 2

Området har ett mycket välutvecklat träds skikt med en artrik epifytflora som ger höga naturvärden. Nästan hela området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Nyckelbiotopen är biotopskyddad. Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 766)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9a02:1)

7390-05 Sekundär lövskog och klibbalskog vid Gullåkra-Snipebro

Yta: 84,1 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby/Hällestad/Trävattna Värden: BHKVZ

Fastigheter: Snipered 2:1&2:3, Buckarp 2:1, Västtorp 4:12&5:2

Kulturspår: stenmurar

Klibbalskog, grova lövträd, å

Beskrivning

Området sträcker sig längs Lidan från Snipebro till järnvägen i norr. Utmed Lidan finns det översilningsmarker med grov klibbal och ett stort inslag av medelgrov och grov ask. Det finns även inslag av enstaka ek och björk. Mängder död ved är måttlig och det mesta finns vid Lidan i form av lågor av gran, ask och klibbal. Lidan delar upp sig i små, strömmande fåror och flera träd sträcker sig ut över vattnet. Området är estetiskt tilltalande och har kulturhistoriska värde. Tyvärr har man gallrat längs delar av ån och gallringen sträcker sig även in i de lövrika delarna väster om ån. I fältskiktet finns rikligt med lundelm, humleblomster, hallon, harsyra, skogssallat och vänderot. I åkanten växer, sjöfräken, ängsruta och fackelblomster. Bottenskiktet är någorlunda välutvecklat endast på den stora mängden sten och block. Här finns skuggtjamossa, vågig stjärnmossa och en del signalarter som västlig hakmossa, piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, samt rikligt med trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*. Stora hjulspår och mycket ris karakteriserar också området och gör det dessutom svårforcerat. Öarna i ån tycks dock ha undkommit motorsågen. Gråal kantar ofta ån vid vattenbrynet. I norra delen tyder flera fiskgjusars beteende på att häkning förekommit i området. Något bo påträffas dock inte. Flobysidan av ån är något annorlunda till karaktären. Skogen har ej gallrats utan präglas mest av ett tidigare bete. I söder pågår en del aktiviteter vilket avspeglas genom den körväg och hus som finns här. Troligtvis är detta ett område för kräftfiskare. Enligt Sundh tyder allt på att skogsbruksåtgärderna har utförts efter nyckelbiotopsinventeringen och området hyser idag inga stora naturvärden. De orörda öarna i Lidan utgör dock ett undantag. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns några grova knäckeplar på öar i Lidan med högt naturvärde. Det finns också inslag av udda träslag som rödek och svartpoppel i området.

Naturvärde: 3

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 768)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9a05:1)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

7390-06 Vårdträdmiljöer vid Brandstorp

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Hällestad Värden: BKZ

Fastigheter: Hällestads-Brandstorp 1:3

Kulturspår: vårdträd, allé

Jätteträd, hålträd, mulm, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Brandstorp i Hällestad finns mycket fina vårdträdmiljöer som domineras av mycket grov ask. Det finns även en stor andel grov och mycket grov lönn samt enstaka alm, klibbal och gran. Ett flertal träd har en brösthöjdsdiameter som är större än 100 cm. Många träd bär spår efter hamling men detta utfördes för länge sedan. De flesta av träden står på tomtmark men det finns även en liten askallé som leder fram till gården. Brandstorp är en större bondgård som tidigare varit säteri. Driften på gården har under flera år varit extensiv vilket bidragit till att gamla och grova askar, delvis med hamlingsspår, finns kvar. I allén upp till gården finns det en del mycket grov ask samt även klenare träd. Askar finns också i trädgården bakom bostaden i slutningen ned mot en klibbalskog. I trädgården finns också grova almar, några klenare lönnar, samt en mycket grov lönnorrhaka. De två grövsta askarna till vänster om ingången till trädgården mäter 520 och 315 cm, (drygt halv stam), i omkrets. Påväxten är inte särskilt rik utan snarare ganska fattig. De arter som noterades vid trädinventeringen på de största askarna var blekspik, allémossa, takskrummossa, cypressfläta, guldocksmossa *Homalothecium sericeum*, klotterlav, ljuslav, filtlav samt lite kyrkogårdslav och vägglav. På övriga askar ses mjölig brosklav, allélav, slånlav, bitterlav, lönnlav, rosettbrosklav, brosklav, "hättemossa", samboradula, grön spiklav, grå nållav, bandmossa, kranslav, mjölig orangelav, gulmjöl, hjälmfrullania, trädporella *Porella platyphylla*, spetsig dvärgbågmossa, kvastmossa, gulnål, mjölig trattlav, dagglav och gulkantad dagglav. Vid lövskogsinventeringen noterades även gulvit blekspik *Sclerophora nivea*. De två största askarna bakom huset mäter 465 och 410 i omkrets. I trädgården står två grova almar varav den ena är 385 cm i omkrets och den andra 315. På dessa träd tillkommer arterna gryinig ägglav och skrynkellav. Almarna är igenvuxna av snöbär. I allén

finns sydlig blekspik *Sclerophora amabilis* som är rödlistad. Insektsangrepp, bohål, mulm och ved förekommer frekvent. Uppträngande sly och buskar skuggar också många stammar.

Naturvärde: 2

Området innehåller många grova och gamla ädellövträd vilket ger höga lövskogsvärden. De mycket fina bevarandevärda gamla träden bär delvis hamlingsspår. Åldern på de största träden kan uppgå till drygt 200 år. Föryngringen på ask är god. Träden har en måttlig påväxt trots att miljön på gården verkar vara opåverkad. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skötselmålet i trädinventeringen är att träden bevaras och tillåts bli gamla eller mycket gamla. Den rika påväxtfloran bevaras och utvecklas, framför allt gäller detta populationen av den rödlistade sydliga blekspiken.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen är området i behov av en restaurering för att naturvärdena ska kunna utvecklas. Enligt trädinventeringen bör den kraftiga gren som tynger den största asken och riskerar att bryta trädet avverkas snarast. Stamkapning bör även ske av flertalet askar. Almarna på gårdsplanen bör lämnas orörda. Viss igenväxning vid almar och askar bör röjas bort.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 760)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

7390-07 Ohävdade betesmarker vid Brandstorp

Yta: 8,7 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Hällestad Värden: BKZ

Fastigheter: Hällestads-Brandstorp 1:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Brandstorp i Hällestad är en gård med gammaldags byggnader omgärdade av grova och gamla lövträd. Söder och sydöst om gården finns stora arealer betesmark, som dock till största delen är gamla åkrar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes betades markerna. Vid inventeringen i juni 2004 var markerna ohävdade, men de bedömdes vara restaurerbara pga floravärden och värden knutna till träden, vatten och kulturmiljön. Det som är av visst intresse är åkerholmarna i dessa gamla åkrarna i det västra delområdet som i kanterna hyser en del torrängsvegetation. Flera av åkerholmarna är tätt träd- och buskklädda - detta gäller särskilt de "åkerholmar" som bildas av fuktiga sänkor. De öppna ytorna är mest kvävestörda och övriga delar är mest igenvuxna. Fläckvis finns lite artrika torra-friska låglandsgräsmarker med en del ängshavre, lite stagg, ängsvädd, backsippa, bockrot, brudbröd och backtimjan. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även backglim. Det mellersta delområdet är en blandlövhage med björk, ek, asp och oxel. De öppna ytorna är mest kvävestörda och de övriga delarna är igenvuxna. Det finns ställvis mycket hassel och ek och området har vissa lövskogsvärden. Här finns delvis mycket fin vegetation med arter som svinrot, stagg, ängsvädd, hirsstarr och smörbollor. Det finns även rikligt med ohävdarter och hävdbehovet är akut. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades mindre fläckar med fin flora med stor blåklocka. Solvända har tidigare noterats i området (Arulf 1991). Längst österut finns en fossil åker. I trädskiktet finns björk, klibbal, rönn och ek. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av ek. Buskskiktet är ganska tätt och utgörs av en, hassel och hallon. Här finns både öppna och slutna partier. Marken är till stor del klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Markfloran är påverkad av beskuggning. I fältskiktet finns rikligt med smörbollor, svinrot och ängshavre, måttligt med ängsvädd och ormröt, ringa mängder av slåtergubbe, brudbröd och nattviol.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686192)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A35-OIB, DB9-ULU)

7390-08 Sekundär lövskog öster om Hällestad

Yta: 18,5 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Hällestad Värden: BKZ
Fastigheter: Hällestad 3:9, 3:10,
Kulturspår: stenmurar
Grova lövträd

Beskrivning

Öster om Hällestad finns ett större område med en sekundär lövskog av främst friska och torra typer med mycket ek (ca 50 cm i stamdiameter) i trädskiktet. Det finns även små svackor med klen björk. I området finns en del gamla stenmurar och det har förmodligen varit betesmark som har växt igen sedan hävden upphörde. Området gränsar till barrdominerad skogsmark och åkermarker. Strax norrut finns det fler stora ekdominerade marker. På friska och torra marker har trädskiktet en liten dominans av medelgrov ek men det finns också ett mindre inslag av gran, asp, tall och björk som i enstaka fall är mycket grov. Ställvis finns det även rena bestånd med medelålders asp. I buskskiktet finns det sparsamt med hassel, brakved och stora, döende enar. På fuktiga och blöta marker finns det ett ungt trädskikt med klen björk. Mängden död ved i området är förhållandevis låg. Fällmossa *Antitrichia curtipendula* och rostfläck *Arthonia vinosa* förekommer allmänt på ekarna.

Naturvärde: 2

Storleken och det stora antalet ekar i området ger höga lövskogsvärden. Det saknas dock riktigt gammal ek i området och barrinslaget kommer förmodligen att öka i framtiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 758)

7390-09 Sekundär lövskog och gråalskog längs Lidan vid Brandstorp

Yta: 9,9 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby/Hällestad Värden: BKVZ
Fastigheter: Floby 11:3, Floby-Istorp 1:6&1:7, Hällestad 3:24, 5:13, 7:1
Kulturspår: stenmurar
Grov ek, död ved, rik lundflora, å

Beskrivning

Området ligger vid Lidan norr om Istorps kvarn. Det utgörs av sekundär lövskog av frisk och torr typ. Området skiljer sig från det angränsande lövskogsområde i väster genom att jordmånen är rikare och att det finns en högre andel ask. Stenmurar finns allmänt i området. Trädskiktet är slutet och det finns mycket medelgrov och grov ek och ask samt ett något mindre inslag av björk, asp, gran, säl, lönn. Hassel finns rikligt i buskskiktet medan olvon förekommer mer sparsamt. Längs Lidan finns det bestånd med medelålders gråal och klibbal. Mängden död ved är ställvis hög, framför allt lågor av klibbal och björk. I fältskiktet finns rikligt med blåsippor, springkorn och ormbär och längs Lidan finns det även nässelklocka. Fällmossa *Antitrichia curtipendula* och rostfläck *Arthonia vinosa* finns allmänt på träd i området.

Naturvärde: 2

Den rika jordmånen och det välutvecklade trädskiktet gör att området har höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Delar av området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 763)

7390-10 Betesmarker söder om Ljusningshögen

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby Värden: BHKZ
Fastigheter: Floby 8:15, 12:54, 18:8

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om de flacka odlingsmarkerna som omger Floby finns partier med betesmark i kanten mot skogsmarkerna. Syd-sydväst om Ljusningshögen finns tre betade områden. De två västra delobjekten utgörs av betade kärr. Vattenståndet fluktuerar sannolikt kraftigt i de våta partierna. Vegetationen domineras av vattenklo, ängsull, hundstarr, sjöfräken, vattenklöver, kråklöver och vänderot. Ett stort dike med en jordvall och en mindre damm kantar kärret i öster. Den finaste ytan finns väster om ett stängsel där en yta gräs-lågstarräng med enbuskar tar vid. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades arter som darrgräs, ängsstarr, hirsstarr, loppstarr, klasefibbla, borsttåg, vanlig nattviol, klockljung, kärrspira och rikligt med ängsvädd. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes områdena vara värda att restaurera pga värden knutna till floran och vattenmiljöerna. Delområdet längst västerut är svagt betespräglad. Västra delen är dock ohävdad. I fältskiktet finns lite ängsvädd, hirsstarr och kärrspira. Kantzonerna är igenslyade och kärret är skadat av ett dike. Det mellersta delområdet är också svagt betespräglad men helt ohävdad i nordöstra delen. Kantzonerna igenvuxna och även detta kärr är skadat av dikning. Här växer dock lite ängsvädd och hirsstarr. Delobjektet längst österut utgörs dels av flacka ytor med enbuskmarker och spridda tallar i norra delen och dels av marker med slutet trädsikt i södra delen. I trädsiktet finns björk, gran och tall. Marken är stenbunden och den öppna delen är välhävdad. Vegetationstypen i den norra delen är en blandning av rödvenhed och rödvenäng. Mycket ljung förekommer och ganska rikligt med slättergubbe. Den stora mängden rödsvingel indikerar att marken kultiverats och att insädd av gräs har skett. Den hedartade vegetationen är fin men enbuskarna står för tätt. I södra delen är vegetationen störd av beskuggning och igenväxning. Delar av området är även svagt till tydligt kvävepåverkat. I de opåverkade delarna finns det rikligt med slättergubbe och stagg, måttligt med hirsstarr och knägräs, samt ringa mängder av ängsvädd.

Naturvärde: 3

I området finns fläckar med botaniskt värdefull vegetation. Dikningsingreppet och den svaga hävden i delobjekt a och b minskar värdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd eller svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Markerna bör restaureras och hävden bör förbättras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686191)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 141-TGJ, 8A5-JUV, A0B-FLN)

7390-11 Hasselbackarna i Floby

Yta: 39 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby

Värden: BFKZ

Fastigheter: Västtorp 2:3, 5:2, 11:1, 11:2, 24:21

Kulturspår: stenmurar, fornminnen

Ekskog, blandädellövlund, skogsbete, spärrgreniga träd, block, rik kryptogamflora

Beskrivning

Strax intill Floby samhälle finns det en större moränås som löper i västöstlig riktning. Området är mycket välbesökt och det har mycket höga rekreativvärden för Flobys invånare. I området finns det bland annat anlagda naturstiggar med bänkar och informationstavlor. Östra delen av moränåsen utgörs av en blandädellövlund. Området ingår i nyckelbiotopsinventeringen och är där klassat som äldre skogsbete. I den östra delen finns det ett slutet trädsikt som domineras av ek (ca 45-50 cm i brösthöjdsdiameter) med ett mindre inslag av alm, lönn och björk. Här finns spärrgreniga grova träd och grova block med rika mossfällar. Buskskiktet är ställvis mycket tätt och det finns rikligt med hassel samt en mindre andel olvon och skogstry. Lundfloran i den östra delen är rik. Här finns mycket rikligt med blåsippor och lungört, vitsippor, nässelklocka, brudborste och trolldruva. Området hyser en del stenmurar och har tidigare varit slätter- och betesmark. Enligt nyckelbiotopsinventeringen råder det brist på torrträd och lågor i området. Bland de signalarter som noterades märks rikligt med västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum* förekommer allmänt medan piskbaronmossa *Anomodon attenuatus* förekommer mer sparsamt. Västra delen av åsen (väster om Hasselgården) har magrare jordmån och lundfloran övergår i en risdominerad vegetation. Träd- och buskskiktet är glesare. Ekinslaget är fortfarande högt men träden är mer senvuxna än i de östra delarna och skogstypen är istället ekskog av ristyp. Buskskiktet är klen utvecklat och det består främst av enstaka brakved. Nedan åsen finns det små sumpskogar med björk som ställvis har

bildat mycket död ved. På ekar är fällmossa *Antitrichia curtispindula* och rostfläck *Arthonia vinosa* allmänt förekommande. Tidigare har tibast (Arulf 1991) och luddticka (Gran m fl 1999) noterats i området.

Naturvärde: 1

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Området består bland annat av stora ekdominerade områden som har höga naturvärden. Det har även mycket höga värden som tätortsnära rekreativområde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 780)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9a03:1)

7390-12 Blandlövhage vid Torrevalladammen

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby

Värden: BFKLVZ

Fastigheter: Västtorp 2:3, 5:2, 11:1, 11:2, 24:21

Kulturspår: stenmurar

Jätteträd, vidkroniga träd

Beskrivning

Strax intill Floby samhälle i anslutning till Torrevalladammen finns en välgallrad blandlövhage. Trädskiktet utgörs av björk, asp, ek, klibbal, lönn och några fina vidkroniga tallar. I norra delen finns en värdefull mycket grov ek. Flera vidkroniga grova klibbalar växer nere vid dammen. Norr om betesmarken finns en jättealm. Markfloran är trivial förutom lite kungsmynnta. Falköpings kommun är markägare och området betas väl av nötkreatur.

Naturvärde: 3

Området har landskapsbildsvärden. Den värdefulla jätteeken och de vidkroniga träden ger höga naturvärden.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

7390-13 Sekundär lövskog vid Torrevalle

Yta: 4 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby

Värden: BFKLZ

Fastigheter: Torrevalle 1:1

Kulturspår: fornminnen, stenmurar

Jätteek, vidkroniga ekar, skogsbyn

Beskrivning

Objektet utgörs av en äldre generation vidkroniga ekar som har blivit innesluten i en yngre succession med framför allt trivallöv. Jordarna är generellt magra och torra och ris dominerar över stora ytor. Elljusspår löper runt hela området. Trädskiktet är slutet och det finns fortfarande en viss dominans av medelgrov ek (55-60 cm i brösthöjdsdiameter) men denna har blivit tätt innesluten av yngre asp, björk, gran m. fl. Undervegetationen är tät och utgörs främst av trädförnyring men det finns också enstaka en och brakved. Mängden död ved i objektet är låg. Förutom enstaka främmande trädslag av *Acer* och *Quercus* som förmodligen kommer från arboretumet så noterades inga intressanta arter. Längs väster ut finns en döende jätteek som omges av planterad granskog. I anslutning till åkermarken finns välutvecklade skogsbyn.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en del gamla, vidkroniga ekar som gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt. Området är flitigt besökt och rekreativvärdena är mycket höga. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området gallrades 2013 för att gynna eken. All gran har avlägsnats i skogsbrynen och en rad med gran har avverkats i anslutning till spåret. Åtgärden har finansierats med hjälp av Nokås-stöd. Fortsatt röjning utförs för att frihugga eken. Grov död ved lämnas kvar och röjningsavfall samlas i faunadepåer.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 783)

7390-14 Sekundär lövskog vid Kvissle

Yta: 21,9 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby Värden: BKVZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Jätteek, å

Beskrivning

Objektet består av en gammal betesmark med ek som är under igenväxning med framför allt trivallöv. Trädskiktet är halvslutet till slutet och det domineras av medelgrov ek och grov björk med ett mindre inslag av asp, rönn, sälg, gran och tall. En jätteek finns vid ladan i söder, men merparten av de andra ekarna är medelgrova. Hassel finns allmänt i buskskiktet. Mängden död ved i objektet är låg. Enstaka exemplar av rostfläck *Arthonia vinosa* finns på ekarna.

Naturvärde: 3

Inslaget av grova ekar är objektets främsta värde men då hävden har upphört kan detta innebära ett hot mot naturvärdena. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 771)

7390-15 Sekundär lövskog och klubbalkärr mellan Alphems arboretum och Floby

Yta: 53,6 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby, Sörby Värden: BHKVZ
Fastigheter:
Kulturspår: stensättning
Alsumpskog, klubbalkärr, död ved, bäck

Beskrivning

Objektet utgörs av ett större område med en sekundär lövskog på friska och fuktiga marker som ligger strax väster om Floby samhälle. I norra och södra delen finns det också mindre områden med klubbalkärr som antingen löper längs bäckar eller har bildats i svackor. Strax öster om Alphems arboretum finns det ett fint litet klubbalkärr som följer en bäck. Död ved har börjat bildas men det är fortfarande i relativ begränsad omfattning. Mot söder övergår skogstypen i en mer ordinär sekundär lövskog på omväxlande friska och fuktiga marker. I trädskiktet finns det inslag av bland annat medelålders björk, gran, tall, asp och ek. Buskskiktet är klen utvecklat och det utgörs av enstaka en och hassel. I den norra delen finns alsumpskog i anslutning till en mindre skogsbäck som är kraftigt meandrande. Området är kraftigt försumpat med dominerande klubbalkärr på socklar. Det finns även inslag av hägg, rönn, olvon och tibast. I fältskiktet finns rikligt med lundelm. Långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och välutvecklande exemplar av platticka och sprängticka noterades. I södra delen vid Kungalyckan finns ett ekbestånd med inslag av asp, björk, rönn och hassel. Ett försumpat område ingår som domineras av gråvide. Enstaka torrträd finns i ekbeståndet, men i övrigt är det brist på död ved. Blåmossa *Leucobryum glaucum*, fällmossa *Antitrichia curtipendula* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* noterades.

Naturvärde: 3

Värdena är främst koncentrerade till sumpskogsmiljöerna. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 782)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9a06:1, 07D9a11:1)

7390-16 Aspskog vid Österlund

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Hällestad Värden: BKZ

Fastigheter: Vistaholm 2:3

Kulturspår: torpruin, stenmurar, odlingsrösen

Grov asp, grova sälgbuketter, hålträd, död ved

Beskrivning

Aspbestånd i anslutning till torpruin. Flera moss- och lavbelupna aspar samt några grova sälgbuketter med höga naturvärden. Rikligt med torrträd med vedsvampar och bohål. Stenmurar och odlingsrösen i och i anslutning till objektet.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 773)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9a09:1)

7390-17 Tallskog vid Torrevalle

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Floby Värden: BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Grov tall, grov sälg

Beskrivning

I området finns ett stort antal trädslag som rönn, björk, alm, ek, gran, fågelbär, asp, lönn och tall. Trädskiktet domineras av grov tall. Buskskiktet består av hassel, enbuskar och brakved. Förkomsten av död ved är låg.

Naturvärde: 3

Trädslagsvariationen och förekomsten av grova träd ger höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Variationen bland trädslagen och buskskiktet bevaras. Granföryngring och klen björk röjs bort.

Litteratur:

Skogsbruksplan för Falköpings kommun

7390-18 Klubbalkärr vid Brandstorp

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07390 Socken: Hällestad Värden: BHZ

Fastigheter: Brandstorp 1:3

Kulturspår:

Klubbalkärr, jätteträd

Beskrivning

Fuktigt klubbalkärr med inslag av glasbjörk. I kantzon mot fastmarken finns ek, ask och lönn. Klubbalkären har delvis kraftig sockelbildning med rika mossfällar. På angränsande fastmark några grova granar. I anslutning till

mangårdsbyggnaden några mycket grova askar med höga naturvärden. Blåmossa *Leucobryum glaucum*, vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* noterades.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 759, 761)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9a07:1)

7390-19 Sekundär lövskog nordöst om Källebacken

Yta: 9,6 ha **Ekonomisk karta:** 07390 **Socken:** Floby **Värden:** BHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Björksumpskog, hålträd, död ved

Beskrivning

Större delen av objektet består av fuktiga och blöta delar som domineras av björk. I kanten av objektet finns det dock en del friska marker. På blöta delar finns det ett slutet trädsnitt som domineras av medelålders björk med ett mindre inslag av gran och tall. Buskskikt saknas. Död ved har börjat bildas men det är främst av klenare dimensioner. I kanten av objektet finns det friska marker med medelålders asp, rönn och björk samt enstaka en i buskskiktet. I den södra delen av objektet finns rikligt med lågor, torrakror och högstubbar med vedsvampar och bohål. Det finns även ett större bestånd med skavfräken.

Naturvärde: 3

I de blöta delarna har det börjat bildas en del nyckelement (död ved, sumphål/kärr) som gör att objektet har vissa naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 777)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9a10:1)

7390-20 Istorps kvarn

Yta: 1,8 ha **Ekonomisk karta:** 07390 **Socken:** Floby **Värden:** BHKVZ

Fastigheter: Floby-Istorp 2:2

Kulturspår: Kvarnruin

Strandskog, spärrgreniga träd, å

Beskrivning

Smal remsa av strandskog utmed Lidan med dominerande ask och klibbal. Flera grova spärrgreniga lövsträd med rika mossfällar. Rikligt med lundelm och trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, samt piskbaronmossa *Anomodon attenuatus* noterades. Trollhand med flera vedsvampar noterades. Strömstare i Lidan. Kvarnruin i objektet.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

7390-21 Alsumpskog vid Lilla Gisslared

Yta: 0,5 ha **Ekonomisk karta: 07390** **Socken: Trävattna** **Värden: BHZ**
Fastigheter:
Kulturspår:
Alsumpskog

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 2013. Objekt med naturvärden (319672)

7391-01 Gråalskog och blandlövhage norr om Floby

Yta: 17 ha **Ekonomisk karta: 07391** **Socken: Sörby** **Värden: BFKVZ**
Fastigheter: Väsmestorp 2:13&2:50, Torrevalle 1:1
Kulturspår: fossil åker, skalmurar, fornminnen
Alsumpskog, ekhage, grova träd, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Strax norr om Floby samhälle ligger ett mycket fint område som har mycket höga natur- och kulturvärden. Terrängen präglas av höjder och dalgångar som löper i öst-västlig riktning. Västra delen av området består av en fin och välutvecklad sumpskog med grov gråal och klibbal som har utvecklats nedanför en liten ås. Fältskiktet är till större delen av högrörstyp. Området är klassat som nyckelbiotop. I de blöta områdena i väster finns det ett slutet och välutvecklat trädskikt med grov klibbal och gråal samt ett mindre inslag av alm, lönn och hägg. Klen hägg bildar en ställvis tät undervegetation men det finns också en del brakved, svarta vinbär och krusbär. Det finns rikligt med död ved i området och mycket av denna är även grov. I våtmarksmiljöerna noterades det bland annat blekbalsamin stinksyska, gullpudra, lundelm och rutbålmossa *Conocephalum conicum*. Längs med åsslutningen finns det också grov björk, tall och fågelbär. Mot öster övergår området i en småkuperad blandlövhage av asp-björktyp. Hagmarksmiljöerna i öster har ett halvslutet trädskikt med en viss dominans av grov och mycket grov björk men det finns också inslag av rönn, ek, sälg och ask. En förekommer sparsamt i buskskiktet. Lågor och högstubbar av björk finns solexponerade i hagen. På vissa delar finns det en förhållandevis fin flora med ängsvädd, vårbrodd, liten blåklocka och gökärt. Denna del ligger i anslutning till ett välbesökt område med mycket kulturspår. Området ligger mycket tätortsnära och genom hela området löper en naturstig som har anlagts av naturskyddsföreningen tillsammans med Floby hembygdsförening. På en grov björk i hagmarken finns sotlav *Cyphelium inquinans*. I västra delen söder om Börstikällan finns en svag nordslutning som har ett ganska slutet trädskikt som består av björk, asp, klibbal och tall. Marken är stenbunden och ganska välhävdad. Vegetationen utgörs av friskäng av skogsnävatyp och fuktängar. Området är artfattigt och mest stört av framför allt beskuggning och igenväxning, men är även delvis påverkat av gödsling. Fläckvis finns dock fin vegetation med slankstarr, ängsvädd, samt ringa mängder av slättergubbe, hirsstarr kärnsälting och gökblomster. Längst söderut finns en ekhage i ett kulligt landskap, som har ganska slutet trädskikt. Ekhagen är från landskapsbildssynpunkt vacker och inramas av en mäktig stenmur. I hagen finns också nätverk av mindre stenmurar uppbyggda av små, runda stenar. Ett järnåldersröse ligger i hagen och det finns 13 värdefulla hagmarksträd av ek. I hagen finns utöver ek även björk, rönn, asp, klibbal, fågelbär, oxel och vildapel. I buskskiktet finns hassel, hagtorn och hallon. Vegetationen domineras av svagt beteshävdade rödvenängar. Vegetationen är mestadels kraftigt stört av beskuggning, igenväxning och långvarig svag hävd. Till viss del är den även kvävepåverkad. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 bedömdes hagen vara ett restaureringsobjekt. Fläckvis finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel

eller starr, vilket kan sprida sig vid god skötsel. I fältskiktet finns rikligt med brudborste och svinrot, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, ängsvädd, hirsstarr, prästkrage, smörboll, stagg och brudbröd.

Naturvärde: 1

Läget och den anlagda naturstigen gör att området är flitigt besökt och rekreationsvärdena är mycket höga. I väster finns det också mycket höga lövskogsvärden i form av en fin och välutvecklad sumpskogsmiljö med grov gråal. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarkerna. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i hagmarkerna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686197)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A9E-GZS, B9C-WHN)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 785)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9a04:1)

7391-02 Enbuskmark nordväst om Västergården i Väsmestorp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Sörby Värden: BFKZ
Fastigheter: Väsmestorp 1:6&2:50
Kulturspår: skalmurar, vattenkvarn
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordnordväst om Västergården i Väsmestorp finns en sydslänt med artrika torra-friska låglandsgräsmarker som hävdas ganska väl genom bete. En gammal körväg löper upp genom backen. I området finns väl bevarade skalmurar och vid Grisslebäcken finns en väl bevarad timrad vattenkvarn. I trädsiktet som är halvöppet till slutet i större delen av området finns björk, ask, lönn, fågelbär och gran. I busksiktet finns ganska täta bestånd av enbuskar samt en del nypon. På den torra slänten finns fin fårsvingeltorräng. Stora delar har mycket fin flora. Men det finns tyvärr för mycket träd och buskar, varför vegetationen är påverkad av beskuggning. Den är även delvis svagt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ögontröst, brudbröd och knägräs, måttligt med backtimjan, ängshavre, småfingerört och jordtistel, samt ringa mängder av backsippa, bockrot, jungfrulin och prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades massor av tjärblomster samt en del backnejlika.

Naturvärde: 2

Området har både höga naturvärden och är kulturvärden och är dessutom tätortsnära. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är i stort behov av röjning av framför allt enbuskar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686197)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 407-KPG)

7391-03 Enbuskmark nordöst om Västergården i Väsmestorp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Sörby Värden: BKVZ
Fastigheter: Väsmestorp 1:31
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, husgrund
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

På en sydsluttning nordöst om Västergården i Väsmestorp finns enbuskmark. I södra kanten av området rinner en bäck förbi. Utöver en finns enstaka björk, ask, klippal och ek. En mindre del av området är klassad som artrik

torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen utgörs av både friskängar, fuktängar och fårsvingeläng. Marken är delvis välhävdad. Större delen av området är ganska tydligt påverkat av gödsling. De opåverkade delarna har fin flora. Vid inventeringen i september 2003 noterades en del hävdgynnade arter som rikligt med bockrot, jordtistel, änghavre och brudbröd, samt ringa mängder av baktimjan, blåsuga och knägräs.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686197)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F7F-NPC)

7391-04 Betesmark vid Östergården i Väsmestorp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Sörby

Värden: BKVZ

Fastigheter: Väsmestorp 1:3

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Vid Östergården i Väsmestorp finns en mycket fin betesmark genom vilken det rinner en liten bäck.

Betesmarken är öppen frånsett några slutna partier. I trädsiktet finns björk, ask, rönn, oxel, tall och gran.

Busksiktet består av en, nypon och vide. Området är mycket varierat och har delvis mycket fin flora. Det finns inslag av flera naturtyper som artrika torra-friska låglandsgräsmarker, kalkgräsmark och fuktängar med blåttåtel eller starr. Fältsiktet utgörs av gräs-lågstarräng, högörtäng, rödvenäng och hållmarkstorräng. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Vegetationen är även delvis påverkad av beskuggning. Det finns även körskadior i området. Runt bäcken är florans mestadels rätt trivial med mycket älggräs. Strax ovanför de lägsta partierna vidtar en stenig, blockig gräsmark - även hållmarker förekommer i syöstra delen. I dessa partier finns ställvis fin flora med friskängar och gräshedar. Tuvorna lyser röda av baktimjan. Mot norr höjer sig marken och blir torrare. Längst i öster finns fina torrängar med arter som flentimotej, lundtrav, blodnäva, backsippa och brudbröd. I de östra delarna finns fuktängsytor, delvis med mycket björksly, där arter som slankstarr, ängstarr, loppstarr, tätört, klasefibbla och gökblomster noterades. Vid inventeringen i september 2003 var hagen delvis välhävdad. De fuktiga partierna var svagt hävdade och delvis invaderade av älggräs. Den södra delen är invaderad av bergör. I fältsiktet finns rikligt med baktimjan, darrgräs, brudbröd och prästkrage, måttligt med ängsvädd, bockrot, hirsstarr, knägräs, ängshavre, jordtistel, flentimotej, slankstarr, backsippa, gul fetknopp, mandelblom, blåsuga och ljung, samt ringa mängder av kattfot, kärnsälting, vildlin, ögontröst och rödkämpar. Här finns även bestånd av jätteleka. Tidigare har även trollsmultron noterats i området (Gustavsson 1990).

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och kompletteras med älggrässlåtter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686197)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2A5-HYH)

7391-05 Blandlövthag väster om Hallabo

Yta: 12 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Sörby

Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, hackerör, stenmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, grov ek, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om gården Hallabo strax söder om järnvägen finns det en fin trädklädd hagmark som hålls välhävdd av nötkreatur. Träd- och buskskikt är förhållandevis välutvecklat och det finns rikligt med grova trivialövträd samt enstaka grova ekar. Då lövskogsinventeringen utfördes pågick en gallring av trädsiktet. Grov björk hade gallrats bort och de flesta asparna var ringbarkade. I kanten av hagen finns det gamla stenmurar. Trädsiktet är luckigt och domineras av grov och mycket grov björk samt en mindre del asp, sälg, rönn och i fuktiga delar finns det även klibbal. Enstaka grova ekar finns spritt i hagen. I buskskiktet finns det rikligt med en samt sparsamt med nypon. Tyvärr saknas död ved i hagen. Enstaka exemplar av sotlav *Cyphelium inquinans* finns på grova björkar. Området närmast järnvägen är trivialt med fläckvisa ytor av artrika torra-friska låglandsgräsmarker där det växer lite bockrot, svinrot och prästkrage. Vegetationen är till stora delar påverkad av beskuggning, men visar inga tydliga tecken på kvävepåverkan. Här finns två medelgrova ekar. I hagen längst söderut finns rikligt med odlingsrösen, varav flera är riktigt gamla s k hackerör. Utöver björk och asp finns även fågelbär, hägg och en. Trädsiktet är slutet i större delen av området och endast en mindre del är öppen. Halva hagen är svagt kvävepåverkad. Här finns en mindre yta med artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Även här är floran mest trivial pga beskuggningen. Vid inventeringen i maj 2003 noterades en del intressanta arter som slåttermugg, ängsvädd, backsippa, bockrot, ängshavre och brudbröd, men endast i ringa mängder.

Naturvärde: 3

Enligt lövskogsinventeringen har hagmarkerna ett mycket fint och välutvecklat trädsikt med grov och mycket grov björk och ek som har höga lövskogsvärden. Förmodligen kommer hagmarksvärdena att utvecklas allt mer då trädsiktet har glesats ut något. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har området större odlingshistoriska och landskapsestetiska värden än botaniska även om det finns mindre fläckar med fin flora.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686198)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2F7-GZS, nr D6F-YWQ, 9F6-FKB)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 794)

7391-06 Betesmark öster om Hallabo

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Sörby

Värden: BGKLZ

Fastigheter: Sörby 9:2

Kulturspår: fossil åker, terrasskant

6210 Kalkgräsmark, rödlstade arter

Beskrivning

Omedelbart öster om där Flobyvägen passerar under järnvägen finns en markerad enbusksklädd moränkulle med branta sluttningar som kallas Fälleberget. Omgivningar utgörs av åkermark. På kullen växer förutom en även enstaka björk, fågelbär, vildapel och getapel. Ytstrukturen visar att någon del av området kan ha varit odlad, men av floran att döma ligger detta mycket långt tillbaka i tiden. Kalkgräsmarker förekommer på en mindre yta.

Vegetationen är i huvudsak frisk. Det finns inslag av fårsvingeltorräng i slänterna i söder och öster. Hävden är svag och markfloran är svagt till tydligt kvävepåverkad i en stor del av området. Vid inventeringen i maj 2003 noterades backsmörblomma, vårfingerört, jordtistel, flentimotej, backsippa, ängshavre och rödkämpar, samt ringa mängder av bockrot, prästkrage och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes betades kullen av får. Då noterades även lundtrav, backtimjan och mindre förekomster av humleluzern, stor blålocka, vildlin och knölsmörblomma.

Naturvärde: 3

Vacker kulle som har stor betydelse för landskapsbilden som dessutom har en fin torrängsflora.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686199)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1B4-FAV)

7391-07 Betesmarker vid Valaberg

Yta: 13 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Gökhem Värden: BKZ
Fastigheter: Valaberg 5:11, 5:12, 5:16, 6:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, hackerör, stenmurar, gropavall
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Till Valaberg hör några smågårdar som ligger på en svag sydöstsluttning sydväst om byn och söder om järnvägen. Här finns flera betesmarker av intresse. Det södra delområdet består av flera betesfällor på i huvudsak frisk stenig mark. Här finns rikligt med odlingspår som bland annat äldre odlingsrösen s k hackerör. Flera naturtyper som artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr finns representerades i området. I trädsiktet finns björk, ask, asp, oxel, säl, fågelbär, tall och gran. Busksiktet utgörs av en och hallon. Längst norrut på fastigheterna Valaberg 5:12 och 5:16 finns en öppen artfattig betesmark som är kvävepåverkad. Söder om denna på fastigheten Valaberg 5:11 finns en öppen betesmark med fin flora. Partierna närmast husen är till viss del påverkade av gödsling/kultivering men längre ner i betesmarken börjar fin flora uppträda. Största delen utgörs av rödvenäng. Bland intressanta arter märks kattfot, nattviol, backtimjan, knägräs och prästkrage. Längst söderut på fastigheten Valaberg 6:1 finns en hagmark där det växer mycket tall, men också en del björk. Hävden är dålig och grässvålen är delvis upplöst. Österut på fastigheten Valberg 6:1 finns en tät, tuvig, välbetad björkhage med mycket ris i fältsiktet. Vegetationen utgörs här av högörtäng. Delar av området är artfattigt och kvävepåverkat och de skogbevuxna delarna är påverkade av beskuggning och kvarlämnat avverkningsavfall. Halva området är välhävdad och i övriga delar är hävden svag. Fläckvis finns dock en mycket fin flora. Det finns mycket rikligt med ängsskallra på den norra fastigheten och på en av ytorna i sydöst finns rikligt med slättergubbe. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med slättergubbe, hirsstarr, stagg, ängsskallra och ängsbräsma, samt knägräs och ängsmyskgräs. Det finns endast ringa mängder av blåsuga, ängsvädd, bockrot, klasefibbla, prästkrage, smörboll, svinrot och majviva. Det norra delområdet utgörs av en stenbunden mycket tuvig betesmark, som inramas av stenmurar. Betesmarken är öppen med några enstaka björkar och enar i den södra kanten. I området finns en mycket fin rödvenhed samt sumpkärr av högstarr-ört-typ. Betestrycket är svagt och halva området är tyvärr svagt till tydligt påverkat av gödsling. I fältsiktet finns framför allt rikligt med slättergubbe och stagg. Kattfot, klasefibbla, ängsskallra och ängshavre förekommer endast i ringa mängder. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes framhölls den påfallande stora mängden av slättergubbe i området. På tuvorna noterades även renlavar.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686202)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 48D-HCY, B8F-WTO)

7391-08 Naturskogsartad skog vid Henriksfält

Yta: 4,7 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Göteve Värden: BZ
Fastigheter: Henriksfält 1:1
Kulturspår:
Gamla träd, död ved

Beskrivning

Norr om gården Henriksfält finns ett område med äldre naturskogsartad skog med inslag av mycket gamla träd samt rikligt med död ved. Området är biotopskyddat. Äldre naturskogsartade skogar har uppkommit genom naturlig förnyring. I områdena har ingen eller endast obetydlig avverkning skett under de senaste 30 åren eller så bedöms området ha varit kontinuerligt trädbevuxet i flera generationer.

Naturvärde: 2

Naturskogsartad skog med inslag av mycket gamla träd samt rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.
Skydd: Området omfattas av biotopskydd.
Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling. Enligt biotopskyddsbeslutet får inga skogsbruksåtgärder mm utföras i området.
Litteratur:
Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (07D9b05:1)

7391-9 Betesmark söder om Västergärde

Yta: 13 ha **Ekonomisk karta: 07391** **Socken: Sörby** **Värden: BKVZ**
Fastigheter: Sörby 7:10, Västegärde 1:2
Kulturspår: äldre åker, stenmurar, gropavall
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, bäck

Beskrivning

Söder om gården Västegärde finns en större stenbunden betesmark som är delvis igenvuxen. En bäck rinner genom området. Avverkning av skog har skett och det finns flisningsrester i området. I träd- och buskskiktet finns björk, asp, gran och en. Den västra delen är helt öppen med enstaka träd och buskar. I den östra delen är träd- och buskskiktet halvslutet till slutet. Vegetationen är frisk till fuktig. En mindre del är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Halva området hävdas svagt genom bete och övriga delar är ohävdade. Markerna är ogödslade men vegetationen är påverkad av tidigare beskuggning, röjgödning och långvarig svag hävd. Floran är mest trivial, men det finns fläckvisa ytor med fin flora. Vid inventeringen i maj 2003 noterades endast slankstarr, samt ringa mängder av hirsstarr, smörbollor, stagg och gökblomster. Fin flora fanns under en kraftledning samt utmed körvägarna då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686200)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 715-EPW)

7391-10 Betesmark vid Järporna

Yta: 0,5 ha **Ekonomisk karta: 07391** **Socken: Floby** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Järporna 1;5&1:6
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Vid den södra gården i Järporna finns en mindre yta med naturlig gräsmark. Norr om gården finns ett björkslybevuxet område med gräslågstarräng. Den östra delen är skogbevuxen och gränsar till ett större lövskogsområde. I buskskiktet finns en del enbuskar och gran som hotar att tränga in från norr. Vid inventeringen i september 2003 var området ohävdad och till större delen igenvuxet och även kvävestört. Det finns dock inslag av fuktängar med blåtåtel och starr där det växer lite ängsvädd, stagg, knägräs, klasefibbla, loppstarr och kärrsälting. Betesmarken bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även darrgräs, krypvide och hirsstarr.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686201)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BF1-ZXR)

7391-11 Kärrmosaik cirka 4 km sydöst om Floby

Yta: 62 ha **Ekonomisk karta: 07391** **Socken: Floby/Göteve** **Värden: BHKZ**
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar
Kärr

Beskrivning

Området utgörs av ett topogent kärrmosaik med batterskiktet är av lösbottentyp. Vid Backor finns en huvudsakligen öppen våtmark med rörligt vatten och stenmurar i fastighetsgränsen. Det finns även lågväxt laggskog av glasbjörk, klibbal och tall. Områdesvis angränsande enbuskmarker med klockklung och stagg. Kärrspira, slätterblomma och bunkestarr noterades vid skogsstyrelsens inventering. Omgivningarna domineras av skogshyggen, varför området är svagt påverkat av avverkningar i omgivningarna. Det är även hydrologiskt påverkat av dikning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9B01)
Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7391-12 Björkhage vid Bragnum

Yta: 3,9 ha **Ekonomisk karta: 07391** **Socken: Floby** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Bragnum 2:2, Långaläst 1:18
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Bragnum ligger i ett utpräglat flackt landskap utmed en av Lidans grenar. Sydöst om byn Långaläst finns en stor flack björkhage med en intressant gräsmarksflora. I björkhagen finns en blandning av gräs-lågstarr-äng och högörtäng som inte visar tecken på kultivering eller konstgödning. Vid inventeringen i september 2003 var området ohävdad och trädskiktet var ganska slutet. Området bedömdes dock vara värt att prioriteras pga floravärden och restaureringsbehovet bedömdes vara akut. Det finns många småtytor med mycket ängsvädd och slankstarr, samt lite hirsstarr, darrgräs, ängsskallra, backskafting, svinrot, slättergubbe och brudborste. Större delen av området är dock mest trivialiserat pga av ohävd, beskuggning och älggräsinvasion. Den nordvästra delen är trivial. Redan då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes hade skuggan från träden påverkat floran negativt.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör ett akut hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävd bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686135)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 66A-WBZ)

7391-13 Betesmark söder om Långaläst

Yta: 1,5 ha **Ekonomisk karta: 07391** **Socken: Floby** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Långaläst 1:34
Kulturspår: skalmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Långaläst är en stor by med gårdar utskiftade långt från varandra. Stora arealer betas men det rör sig mestadels om kulturbetesmarker. Söder om byn finns en mer älggräsdominerad betad mark med större mängd kvävepåverkad vegetation. Betesmarken ligger i kanten på ett större lövskogsområde. Mot väster gränsar det till åkermark. Norra delen är öppen med spridda träd och buskar. Den södra delen har ett mer eller mindre slutet trädskikt av björk. I buskskiktet finns en. Marken är fuktig och stenig och en mindre del är klassad som fuktäng med blåtåtel eller starr. Marken betas och hävden är genomgående svag. Större delen av området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Det finns också utplanade schaktmassor i området som tyder på att täckdikning har utförts. Vegetationen är trivialiserad av beskuggning i den södra delen. Fältskiktet är artfattigt, men vid inventeringen i september 2003 noterades en del hävdgynnade arter som hirsstarr och stagg, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, knägräs, svinrot och gökblomster.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd eller svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och betesmarken bör öppnas upp för att gynna gräsmarkfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686128)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E4D-CKU)

7391-14 Fuktängar och rikkärr sydväst om Långaläst

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Floby Värden: BHKZ
Fastigheter: Långaläst 1:34
Kulturspår: diken inom fossil åker,
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr

Beskrivning

Några hundra meter sydväst om byn Långaläst finns ett stenigt ganska välbetat skifte. I området finns en lågstarräng och ett rikkärr med delvis fin flora och en del rikkärsmossor. Området är öppet bortsett från ett slutet parti i den norra delen. I trädskiktet finns björk och gran. Enbuskar och vide finns i buskskiktet. Området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr och rikkärr. Endast en mindre yta är kvävepåverkad. Vegetationen är påverkad av beskuggning i den norra delen. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med hirsstarr och slätterblomma, måttligt med ängsvädd, darrgräs, knägräs, trådtåg, nålstarr, loppstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder av kärrsälting.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och ej påverkad av kultivering eller gödsling och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Markfloran skulle gynnas om den norra delen av området öppnades upp.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8E2-PZW)

7391-15 Lövsumpskog vid Turörsbacken

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Göteve Värden: BHZ
Fastigheter: Göteve-Ästorp 4:1
Kulturspår:

Lövsumpskog, död ved

Beskrivning

Lövsumpskogsstråk med inslag av ask och fågelbär samt några sönderbrutna grova videbuskar. Delvis kraftigt försumpat med mycket torrträd och död ved. Objektet är stort av tippning.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9b03:1)

7391-16 Lövsumpskog vid Göteve

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Göteve Värden: BHZ

Fastigheter: Göteve 1:26

Kulturspår:

Lövsumpskog, grov asp, död ved

Beskrivning

Lövsumpskog av björk och klibbal. Enstaka grova aspar med rik påväxt, samt några döende sälgar med höga naturvärden. Högrötsflora med kärntistel, älggräs, strätta samt kärrfibbla. Högstubbar och torrträd med tickor och vedsvampar.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9b04:1)

7391-17 Aspskog vid Lugarp

Yta: 6 ha Ekonomisk karta: 07391 Socken: Göteve Värden: BZ

Fastigheter: Henriksfält 1:1

Kulturspår:

Grov asp, död ved

Beskrivning

Aspskog med inslag av tall, gran och vårtbjörk. Underväxt av en och smågran. Rikligt med torrträd, lågor och död ved. Några grova aspar vackert draperade med olika epifyter. Rika mossfällor som domineras av kransmossa på marken. Guldlockmossa *Homolothecium sericeum* noterades. Tranpar noterat i våtmark i anslutning till objektet.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9b01:1)

7392-01 Betesmark vid Bium

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 07392** **Socken: Gökhem** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Bium 2:1
Kulturspår: äldre åker, skalmurar
6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Strax sydväst om Odensberg finns ett obetat skifte på stenig mark, som omges av åkermarker. I trädsiktet finns enstaka björk, sälg och fågelbär. Busksiktet är välutvecklat och igenväxning pågår. Friskängarna dominerar, med inslag av fuktängar. Delar av området är klassat som artrika stagg-gräsmarker och fuktängar med blååtätel eller starr. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Trots ohävdens bedömdes området ha kvar vissa kvaliteter. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med gulmåra, måttligt med backtimjan, stagg, ängsskallra, ljung, stenmåra, svartkämpar, revfibbla, samt ringa mängder av prästkrage.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenväxande och ohävdad, men hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas och beteshävdens bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EEF-BLM)

7392-02 Sekundär lövsumpskog söder om Odensberg

Yta: 9,8 ha **Ekonomisk karta: 07392** **Socken: Gökhem** **Värden: BHZ**
Fastigheter: Bium 2:1, Valaberg 4:5
Kulturspår:
Lövsumpskog, kärr, död ved

Beskrivning

Området utgörs av en björkdominerad sekundär sumpskog som följer ett gammalt dike. Det omges av ett större område med barrskogsdominerad blandskog. Sumpskogen breder dock ut sig över ett större område och det finns rikligt med små kärr som innehåller en ställvis stor mängd död ved. Det finns ställvis mycket tät snår med björk, jolster och vide som tillsammans med många sumphål gör området delvis svårforcerat. På friskare marker finns det ett mer högvuxet trädsikt med medelålders björk, gran och tall. Fältsiktet är förhållandevis artrikt och här finns bland annat missne, besksöta, sprängört, flädervänderot, kärrtistel och strandklo.

Naturvärde: 2

Det heterogena trädsiktet och den stora mängden död ved gör att området har kombinerade höga våtmarksvärden och lövskogsvärden enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 822)

7392-03 Betesmarker vid Rogestorp

Yta: 9,6 ha **Ekonomisk karta: 07392** **Socken: Gökhem** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Gökhem-Rogestorp 1:3
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, skalmurar
6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blååtätel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Sjötorpasjön höjer sig terrängen mot Rogestorp. Där finns ett stort artrikt skifte som tidigare var välhävdad. Mitt i skiften finns en åkermark. Väster om åkern finns en igenvuxen björkhage. För övrigt är markerna öppna med enstaka träd och enbuskar. Den gamla ekonomiska kartan från slutet av 1800-talet visar att hela området var betesmark vid denna tid. Marken är stenig och det finns såväl fuktig som frisk mark samt ett mindre inslag av torr mark. Delar av området är klassat som artrika stagg-gräsmarker och fuktängar med blåtåtel eller starr. Vid inventeringen i juli 2002 betades bara den norra delen. Den extremt kraftiga tuvbildningen som finns i delar av området indikerar att det hävdats med bete under en lång tid. Vid inventeringen i juli 2002 noterades rikligt med stagg och ärenpris, måttlig med slättergubbe, darrgräs, gulmåra, knägräs, blodrot, ljung, odon, jordtistel, revfibbla och tuvtåtel. I söder finns tuvig, stenig mark med hedartad vegetation som är genomskuren av en ägoväg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var den hårt betad och hyste ljung, backtimjan, revfibbla, ärenpris, knägräs, stagg och ängsvädd. Även kattfot och slättergubbe noterades. Den här delen har karaktär av gammal utmark. Enligt markägaren har den konstgödsplats endast vid något enstaka tillfälle och då för hand. De södra delarna har en karaktär som tyder på långvarigt bete. Norr om åkern finns fuktiga marker med slätterängsvegetation. Vid ängs- och hagmarksinventeringen noterades arter som ängsstarr, loppstarr, hirsstarr, lundstarr, klasefibbla, ormrot och darrgräs.

Naturvärde: 2

Ett stort artrikt skifte som tidigare var välhävdad. Ett vackert beläget område med stora ytor med fin grässvål ger mycket högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd och svag hävd, samt igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävdan bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686207)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 687-FKH)

7392-04 Sjötorpasjön

Yta: 80 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Marka Värdet: BFHLVZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Sjö, rikt fågelliv, rödlistade arter

Beskrivning

Sjötorpasjön är en grund näringsrik slättsjö som är belägen cirka 6 km sydväst om Falköping. Sjön har stora ornitologiska värden och frånsett Hornborgasjön är det en av de värdefullaste fågelsjöarna i gamla Skaraborg. Sjön är 1 200 m lång och 800 m bred. Vattendjupet är cirka 1,5 m på det djupaste stället. Från 1870-1933 har sjön sänkts flera gånger. Vattennivån har sjunkit drygt 1 meter pga dessa sänkningar. Den strandskog som finns på västra sidan har till större delen växt upp på den mark som torrlagts. Utmed stränderna växer mycket bladvass och kaveldun, framförallt i sydvästra delen. På den västra stranden i närheten av fågeltornet växer det nästrot, vitpyrola och rikligt med ängsnycklar. Fågellivet är mycket rikt vid sjön, särskilt vår och höst. Sjöns fågelliv inventerades noggrant av Falbygdens Fågelklubb 1997. Många andfåglar rastar vid sjön vår och höst. Sedan 1970-80-talen har kanadagåsen etablerat sig som sjöns karaktärsfågel vid sjön. Drygt tusen fåglar rastar vid sjön på hösten som mest i slutet av oktober. Bland häckande fåglar märks knölsvan, sångsvan, skäggdopping, sothöna, brun kärrhök, skäggmes, rörsångare, sävsångare, sävsparv och mindre hackspett. Andra fåglar som observerats vid sjön är rördrom, sånglärka och storspov. Sjön är även fiskrik och speciellt talrik är sutare. För övrigt finns gädda, abborre, mört och sjöruda. Före sista sänkningen var sjön även mycket rik på kräftor. Det finns en vandringsled runt sjön. De besvärligaste vattendragen är spångade. Utmed östra sidan av sjön finns en naturbetesmark. I södra delen utmed stranden finns en kalkrik grusås med fin torrbacksflora med bland annat backsippa och gullviva. Fiske är tillåtet för allmänheten, men det krävs fiskekort. Vid sjön finns ett fågeltorn, en enkel fikaplats samt parkeringsplats.

Naturvärde: 1

Sjön hyser stora ornitologiska värden och har även betydelse för rekreation. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Sjöns naturvärden hotas av igenväxning av sjöytan, tillförsel av närsalter, igenväxning av betesmarker och strandängar kring sjön.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9C02)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1984: Naturvårdsprogram för Skaraborgs län – Meddelande 9/84.

7392-05 Björkhage vid Sjögården

Yta: 7,4 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Marka Värden: BHKZ

Fastigheter: Sjötorp 3:8

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Sjötorp innefattar ett antal gårdar på östra sidan om Sjötorpsjön. Landskapet är ett utpräglat helåkerlandskap där stora arealer utgörs av mossodlingar. Vid Sjögården finns det en mycket fin blandlövhage av asp-björktyp som sträcker sig utefter Sjötorpsjöns östsida. Hagen betas av nötkreatur, men hävden är svag. Närmast åkrarna i öster löper en lång rullstensås där det finns öppnare och torrare partier. Större delen av området utgörs av en björkhage med halvslutet trädskikt som domineras av medelgrov och grov björk. Det finns även enstaka inslag av tall och asp. Buskskiktet är förhållandevis välutvecklat och det finns rikligt med en samt enstaka nypon. Vid sjöstranden finns det klen björk och klibbal samt vide i buskskiktet. I området saknas död ved. Björkhagen når ner till sjön vilket gör att man har fina zoneringsändringar från torra till fuktiga vegetationstyper. Längs sjön finns en kärrmad med rikkärrsflora. En ridå av klibbalsly avgränsar kärrmaden från hagen. Stängslet löper utmed bladvassbården så att djuren inte kommer ned till vattnet. Delar av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr, kalkgräsmark och rikkärr. Området utgörs delvis av naturlig gräsmark med en mycket artrik markflora, men halva området är tydligt påverkat av gödsling. Annan negativ inverkan på vegetationen beror på beskuggning, igenväxning och långvarig svag hävd. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med brudbröd, rödkämpar, darrgräs, gullviva, hirsstarr, slätterblomma och ängshavre, måttligt med ängsvädd, prästkrage, ängsskallra, ängsnycklar, kärrspira, jordtistel, kungsmäta, backsmultron, näbbstarren och fältvädd. Det finns även sparsamt med backtimjan, backsippa, bockrot, klasefibbla, kärrsälting, ormrot, smörbollor, vildlin och ögontröst. Källblekvide och den sällsynta dvärgmaskrosen har noterats i området (Granh J. 2008). Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även lundtrav, trollsmultron, harmäta, bergmäta, flentimotej, backsmörblomma och backglim på torrängarna, samt gräsull på de fuktiga markerna vid sjön.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har området främst värden knutna till fältskiktet, men träd- och buskskiktet bidrar till att öka värdena i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Trädskiktet bör glesas ut och området bör röjas för att gynna markfloran. Beteshävden bör intensifieras och stängslet vid sjön bör tas bort så att bete kan ske ända ner till sjön.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686203)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4C0-WTW)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 828)

7392-06 Betesmarker vid Knektegården

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Marka Värden: BKZ

Fastigheter: Sjötorp 2:10&6:1

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, strandbete, rikt fågelliv, rödlistade arter

Beskrivning

Nordost om Sjötorpsjön vid Knektegården finns en större betesmark som är påverkad av igenväxning och långvarig svag hävd. I trädskiktet finns björk, ask och oxel. En, vide och nypon finns i buskskiktet. I området

finns flacka fuktängar, två medelrika kärr samt en smal zon strandäng. De våta delarna domineras av högstarräng, medan lågstarräng finns på de fastare markerna. Det finns dock fläckvisa ytor med fin lågstarräng. Det finns såväl välhävdade som svagt hävdade och ohävdade partier. Stora delar är kraftigt störda av älggräsinväsning, igenväxning eller kvävegödsling. Det finns även kvarlämnat avverkningsavfall. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med ängsvädd, darrgräs och hirsstarr, sjöfräken, kärrspira, jordtistel och trådtåg. Det fanns endast ringa mängder av backtimjan, kärrsälting, ormrot, ängsskallra, slätterblomma, stagg, ängshavre, gökblomster och ängsnycklar. Igenväxningen av videarter var långt gånge redan då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes. Då fanns även plattsäv och en intressant starrflora med hårstarr, knagglestarr, ängsstarr, mycket hirsstarr och loppstarr.

Naturvärde: 2

Området hyser en hel del hävdgynnade arter som är intressanta och är dessutom mycket värdefullt för fågellivet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas på sly och älggrässlåtter bör utföras. Beteshävderna bör intensifieras i de svagt hävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686203)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 03E-IHK)

7392-07 Betesmark vid Näset

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Marka Värden: BKZ

Fastigheter: Sjötorp 3:8

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om gården Näset finns en öppen svagt sluttande stenig fuktäng som sannolikt är en ängsrest. Området är öppet frånsett en del träd och buskar som växer längs stenmurarna. Högörtäng och artrika typer av gräs-lågstarräng som är ganska kalkpåverkade förekommer i området. Fläckvis finns fina fuktängar med blåtåtel eller starr. Vegetationen är dock kraftigt störd av ohävd. Större delen av området är även svagt till tydligt kvävepåverkat. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med ängsvädd och darrgräs, måttlig med ängshavre, hirsstarr, prästkrage och slankstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, ormrot, ängsskallra, smörbollar och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes betades området av nötkreatur. I fältskiktet fanns då rikliga mängder av rödklint, krypvide och krusfrö, samt ringa mängder av jordtistel, luddhavre och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen var klass 2. Området är numera stort av ohävd och är även kvävepåverkat vilket ger en lägre naturvärdesklass.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är angeläget att beteshävderna återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686203)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D48-HNN)

7392-08 Grusås vid Ulvaberget

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värden: BGKLZ

Fastigheter: Göteve 6:5

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Ulvaberget kallas en gruskulle som ligger nordöst om Bosgården. Trädsiktet är halvöppet till slutet och utgörs av björk, asp, rönn och oxel. I södra delen och i norra änden av åsen finns öppna partier. I busksiktet finns lite nypon, getapel och hallon. På åsen finns kalkgräsmarker som hävdas väl genom bete. En mindre yta är ohävdad. Vegetationen är svagt kvävepåverkad i så gott som hela området. På två ställen finns det täkter. Den ena tükten är gammal och gräsbevuxen men den andra ser nyanvänd ut. Åsen är trampskadad vilket troligtvis beror på en kombination av skugga och skiftets branta sidor. Tyvärr är stora delar av åsen bevuxen med ogräsmaskros som fått fäste genom trampskadorna. Den del som betas är välskött. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med gullviva, prästkrage, bockrot och brudbröd. Det finns även småborre, backsmultron, blodnäva, rödklint, väddklint, gulmåra, samt ringa mängder av brudborste. Redan då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var de norra delarna kraftigt igenvuxna med asp. Beteshävden var mycket svag och floran var mager och utgjordes till stor del av hundäxing. På de södra delarna fanns fin örtrik torräng. Då noterades även backsippa, backglim, flentimotej, backlök, krissla, kungsmynta och harmynta. Trollsmultron noterades på åsen 2007.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning och täktverksamhet utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Åsen bör öppnas upp och täktverksamheten bör upphöra.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686205)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 674-BAX)

7392-09 Torrbackar vid Bosgården i Göteve

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värdet: BKZ

Fastigheter: Göteve 6:27, Elin 2:8

Kulturspår: odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av tre delområden som ligger nära Botgården i Göteve i ett ganska flackt landskap med kalkrika åsar och kullar. Delområdena ligger på dessa åsar. De har ett allt ifrån helt ljusöppet trädsikt till ett helt slutet sådant, bestående av mest tall. Ask, rönn, fågelbär, lönn, hägg och oxel finns också samt någon gran. I stort sett finns alla träd på det västra delområdet. Busksiktet består till största delen av getapel, framförallt på det södra objektet. Enbuskar, druvfläder och tibast finns också. Fältsiktet utgörs av örtrik torräng och blodnävaäng samt hundäxingäng. Exklusiva arter som drakblomma och smalbladig lungört finns på två av delområdena. År 1998 fanns på dessa objekt 39 stycken plantor drakblomma och sex stycken plantor smalbladig lungört. I länet finns totalt cirka 3 000 plantor drakblomma och 15 000 plantor smalbladig lungört. Av andra arter kan nämnas gullviva, vitsippa, ängshavre, blodnäva, backsippa, brudbröd, liljekonvalj, krissla, trollsmultron, kungsmynta, ormbär, krollilja, sommargyllen, getrams och smörboll. Det norra delområdet hävdas troligen i samband med efterbete på vall medan de övriga två är ohävdade. Tidigare husbehovstäkt och stenupplag finns. Inom området, men ej som en del av Natura-2000-området, finns ytterligare en kulle som borde skötas intensivare för att därigenom vara potentiellt spridningsområde för den värdefulla torrängsfloran. Åsen som ligger vid Trehörnahatt är klassad som kalkgräsmark. Åsen är sedan länge ohävdad och är bevuxen med tallar på nordsidan och ganska mycket enar på sydsidan. Här finns även inslag av ask, lönn, oxel, fågelbär, gran, brakved, druvfläder och getapel. Trädsiktet är slutet med undantag från ett mindre parti i den sydöstra delen. Förmodligen har delar av den nordöstra sidan shaktats bort tidigare. Markvegetationen består till stor del av hallonsnår och hundäxing, men i sydslutningen i sydöstra delen finns rester av torrängsfloran kvar. Åsen har tidigare röjts på en av markägaren. Även slätter har skett tidigare. Vid inventeringar 2001 och i augusti 2002 noterades rikligt med gullviva, brudbröd och blodnäva, krissla, småborre, backsmultron, kungsmynta, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, väddklint, jordtistel, getrams, backlök, flentimotej, darrgräs, prästkrage, samt ringa mängder av ormrot, ängsvädd och backsippa. Drakblomma noterades 2010. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns rikligt med trollsmultron och mindre förekomster av fältvädd. Det södra delområdet är en ås med torr kalkgräsmark, som sträcker sig i syd-nordlig riktning. På åsen finns ett halvöppet till halvslutet busksikt av en, samt en del druvfläder och getapel. Åsen hävdas inte längre och hallon och hundäxing breder ut sig kraftigt. Marken är svagt kvävepåverkad och det finns en gammal grustäkt i södra delen av åsen som utnyttjad som brännplats. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med bockrot och brudbröd, darrgräs, gulmåra,

gullviva och prästkrage, getväppling, säfferot, kungsmynta, åkervädd, fältvädd, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, väddklint, jordtistel, getrams och flentimotej. Smalbladig lungört noterades 2007. Norr om Ulvaberget ligger en liten välhävdad ås. Den har inte redovisats i någon inventering tidigare. Falköpings kommun har utfört gallringar och röjningar på åsen. I delområdet finns skårdaggkåpa, slåttergubbe och borsttåg, vilket är ovanligt så nära inpå den kalkrika falbygden.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalbladig lungört att expandera.

Skydd: Området ingår i Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686204, 1686205).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6BC-VQM, DF2-POZ).

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Göteve Bossgården SE0540279.

7392-10 Betesmark öster om Höjeråker, Göteve

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värden: BKZ

Fastigheter: Göteve 1:9

Kulturspår: äldre åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Höjeråker i Göteve finns en betesmark med spridda träd och några trädjungar. Omgivningarna utgörs av åker och betesmark. Delar av betesmarken har ett halvöppet till halvslutet buskskikt av en. I trädskiktet finns björk, asp, lönn och tall. En mindre del av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr samt torr hed. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av fuktiga och våta partier. Större delen av området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Enligt markägaren har området konstgödslat, men ej varit kultiverat. De friska partierna är tydligt kvävepåverkade. Vegetationen är även påverkad av långvarig svag hävd och igenväxning. Området är artfattigt och även Natura 2000-ytorna är störda av långvarig svag hävd och viss kvävepåverkan. Marken betas ojämnt hästar. Större delen är svagt betad, men det finns även välbetade och helt ohävdade partier. Vid inventeringen i juli 2004 rikligt med stagg, revfibbla, trådtåg, borsttåg, slåttergubbe, samt ringa mängder av ängsvädd och hirsstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas på enbuskar och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686205)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 622-KPH)

7392-11 Betesmark vid Rumpegården i Tovarp

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värden: BKZ

Fastigheter: Tovarp 2:20

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i en nordvästlig slänt av Tovarpaberget. Den redovisade ytan sammanfaller med ängs- och hagmarksinventeringen, trots att en stor del av skiftet kan definieras som skog. Trädskiktet är halvöppet till slutet utom några öppna partier i norra och södra delen av området. I trädskiktet finns björk, rönn, gran, fågelbär samt en hel del tall. En, druvfläder och nypon finns i buskskiktet. Närmast vägen finns ganska täta bestånd med en.

Detta är en fin sluttning som hyser många hävdgynnade arter. Marken är frisk till torr och utgörs till hälften av kalkgräsmark. Området betas av nötkreatur och betestrycket är bra. Marken är sannolikt kultiverad, men vegetationen är så gott som opåverkad av gödsling. Vid inventeringen i juli 2002 samt september 2001 noterades rikligt med bockrot, gulmåra, prästkrage och brudbröd. Det finns även jordtistel, kamäxing, backtimjan, jungfrulin, sommarfibbla, väddklint, ljung och vitmåra, samt ringa mängder av ängskallra och nattviol. Tidigare har fältgentiana noterats i området (Gran 1988).

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör öppnas upp och en röjning av enbuskar närmast vägen bör utföras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686206)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EE6-PJC)

7392-12 Sekundär lövskog vid Tovarp

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värden: BKZ

Fastigheter: Tovarp 1:2 & 2:6

Kulturspår: torpruin, stenmurar

Jätteträd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Den nordvästra delen av objektet är en gammal igenvuxen vårdträdmiljö som har en del mycket grova ädellövträd och mycket död ved. Området är klassat som nyckelbiotop. Trädskiktet är slutet med grov till mycket grov ask och lönn. Det finns bland annat en ask som är 90 cm i brösthöjdsdiameter. På de grova askarna finns rik påväxt av mossor och lavar. Det finns stora mängder död ved i området och en stor del av denna utgörs av grova lågor som är svamp- och insektsangripna. Kryptogamfloran är värdefull. Porellor *Porella spp* är vanliga, medan guldlockmossa *Homalothecium sericeum* endast finns i ringa mängder. Eldticka, strumpticka, lövticka och enstaka blodticka *Gloeoporus taxicola* finns även i området. Den sydöstra delen ligger inklämt mellan två åkermarker och det består av en sekundär lövskog med en del grova ädellövträd samt en grov sälg som är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Det finns ett slutet bestånd med grov ask, lönn, alm, oxel och sälg. Buskskiktet består främst av ask- och almföringring. Mängden död ved är stor men det är främst i form av klenare dimensioner. På en grov flerstammig lönn finns det bland annat lönnlav *Bacidia rubella* och trädporella *Porella platyphylla*. I fältskiktet finns det mycket gullviva samt enstaka trädgårdsstormhatt. Stenmurar finns allmänt i objektet.

Naturvärde: 3

Området är klassat som nyckelbiotop. Objektet innehåller en del grova ädellövträd med intressanta epifyter men tyvärr är området förhållandevis litet och isolerat. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena, framför allt avverkning av gamla och grova träd. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 831)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9c04:1)

7392-13 Åsrygg nordöst om Tovarpaberget

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värden: BGZ

Fastigheter: Tovarp 2:6&1:20, Krusekvarn 1:3

Kulturspår:

Lövnaturskog, död ved

Beskrivning

Nordöst om Tovaberget finns tydlig moränrygg som är glest bevuxen med solitära ädellövträd av fågelbär och alm. Det finns även inslag av getapel och stor hägg. En väl upptrampad viltväxel går genom området. På åsen finns täta enebusksnår som bör röjas. Det finns även rikligt med bärande buskar. Området har tidigare betats och är klassat som nyckelbiotop. Lågor av lövträd bildar ett plockepin av oregelbundet liggande stammar. Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* förekommer allmänt i biotopen.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdena är knutna till de solitära ädellövträden. Det finns även kulturhistoriska värden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning bör utföras av enebuskar. Området bör skötas så att ädellövträden gynnas.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9c05:1)

7392-14 Betesmarker öster om Tovarpaberget

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Göteve Värden: BKZ

Fastigheter: Tovarp 2:6&3:14

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Tovarpaberget finns en smal slänt med inslag av kalkgräsmark. Den nordöstra delen har ett halvöppet till halvslutet trädskikt, medan den sydvästra delen är öppen med enstaka träd och buskar. I trädskiktet finns ask, asp, rönn, oxel och fågelbär. Fältskiktet utgörs delvis av örtrika torrängar. Marken är i huvudsak torr, med ett mindre inslag av frisk mark. Den öppna delen är välbetad, medan de mer slutna partierna är svagt hävdade. Större delen av området är svagt påverkat av gödsling. Här finns två täkter, en gammal och en som ser relativt nyanvänt ut. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med bockrot, prästkrage och brudbröd, getväppling, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, vädtklint, jordtistel, darrgräs, gullviva, samt ringa mängder av ängshavre. Här finns även en del kvävegynnade arter som hundkex, brännässla, åkertistel, hundäxing och timotej. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även fältvädd, trollsmultron, backglim, backsmultron, flentimotej, småborre och sötvedel.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör öppnas upp och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686206)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A40-LWC)

7392-15 Vårdträdsmiljöer vid Redberga

Yta: 9,9 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Marka Värden: BKZ

Fastigheter: Redberga 1:39

Kulturspår: vårdträd, allé

Jätteträd

Beskrivning

Vid Redberga finns det stora ädellövrika vårdträdsmiljöer med en hel del grova ädellövträd. Större delen står på privatägd tomtmark. Redberga omgärdas till större delen av åkermarker. Vårdträdsmiljöerna domineras av grov till mycket grov alm, samt grov ask, bok och lönn. Det grövsta trädet som är en alm har en omkrets på cirka 470 cm men det finns också många fler ädellövträd som är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Förutom enstaka beskärningar hos alléträden så finns det ej några hamlingsspår. Enstaka träd är rötade och det finns rikligt med

håligheter, svampangrepp och insektsangrepp. Bland annat finns det grova svampangripna högstubbar av bok i området. Trots en rik tillgång på grova ädellövträd så noterades det ej några intressanta arter. I anslutning till gården har nonnea tidigare noterats (Friggeråker 1990).

Naturvärde: 2

Det stora antalet grova ädellövträd i området ger höga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande:

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 833)

7392-16 Lövsumpskog vid Lilla Grimskälle

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Marka Värden: BHZ

Fastigheter: Lilla Grimskälle 2:6

Kulturspår:

Lövsumpskog, småvatten, död ved, rikt fågelliv

Beskrivning

Vid Lilla Grimskälle finns en lövsumpskog med ett småvatten. Området betades tidigare. I sumpskogen finns rikligt med döende sälgar och gråviden samt en kjolgran. På lövlågorna finns talrika vedsvampar. Träden har ett bukettformigt växtsätt. Det finns rikligt med döda träd, högstubbar och lågor som bildar ett plockepin av oregelbundet liggande stammar. Kärrfibbla finns allmänt i fältskiktet. Både blåmossa *Leucobryum glaucum* och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* är vanlig i biotopen. Området har stora ornitologiska värden

Naturvärde: 2

Lövsumpskog med rikligt med död ved, rik kryptogamflora och stora ornitologiska värden ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9c03:1)

7392-17 Sekundära lövskogar söder om Odensberg

Yta: 40,8 ha Ekonomisk karta: 07392 Socken: Gökhem Värden: BHKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Grov asp, kärr

Beskrivning

De inre delarna av objektet består främst av en sekundär lövskog på fuktig mark som domineras av björk. Dessa delar är dock ej lika fina och välutvecklade som objektet norr om detta. Längs kanten mot åkermarkerna finns det friska marker med en del grövre triviallövväxt på igenväxta betesmarker. Omgivningarna består till större delen av mossodlingar. På fuktig och blöt mark finns det ett ganska ungt trädskikt med björk samt ett mindre inslag av gran och rönn. Vide finns allmänt i buskskiktet. Mängden död ved är förhållandevis låg. I kanten mot åkermarkerna finns det en del äldre och grövre asp, sälj och björk som har blivit inneslutna i en yngre generation triviallövväxt. I buskskiktet finns det sparsamt med enbuskar. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

De främsta naturvärdena finns i de blöta och sumpiga delarna men lövskogsvärdena är ej lika välutvecklade som i objektet norr om detta. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 823)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (07D9c02:1)

7393-01 Betesmark norr om Blinningsberg

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Falköping Värden: BZ

Fastigheter: Falköping-Gunnestorp 9:1

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Blinningsberg är en gård som ligger i nordvästslutningen av en drumlinartad moränkulle. Omgivningarna består av mossodlingar och lövsumpskogar. Fodermarkerna närmast gården är kulturpåverkade och kvävepåverkade. Norr om gården ligger en mycket flack igenväxande enbuskhage som omges av lövsumpskogar. Trädskiktet är glest och består av björk och fågelbär. Buskskiktet av en är halvöppet till slutet. En mindre del av området är klassad som kalkgräsmark. Fältskiktet är en örtrik friskäng. Ytstrukturen är påfallande fattig på tuvor. Markfloran är artfattig pga av igenväxning och långvarig ohävd, men endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängshavre och brudbröd, darrgräs, skogsklöver och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, gullviva, prästkrage, stagg och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var marken välbetad av kvigor. Då noterades även gökärt och prästkrage, samt ringa mängder av lundstarr, slättergubbe, vildlin, trollsmultron och luddhavre. Flera olika gräsmarkssvampar noterades även och betesmarken bedömdes vara en intressant lokal för t ex vaxskivlingar, fingersvampar och andra gräsmarkssvampar.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen skulle avlägsnande av granplantorna vara gynnsamt för både för landskapsbilden och för slättermarksfloran i slänten öster om gården. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas snarast då hävdbehovet är akut.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686217)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EE2-YJP)

7393-02 Torrbacke söder om Aspelund

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Falköping Värden: BKZ

Fastigheter: Redberga 1:25

Kulturspår: stenmurar

Fårsvingeltorräng

Beskrivning

Området ligger söder om Aspelund utmed vägen mot Mönarp. Det utgörs av en ohävdad slänt med torrängsvegetation som ligger på östslutningen av en drumlinformad moränkulle. Västerut avgränsas området av åkermark. Kullen är öppen med enstaka träd och buskar. Vegetationstypen är en fårsvingeltorräng, men det finns även en fuktäng i den nedre delen av slutningen närmast vägen. Området håller på att invaderas av ohävdarter och kvävegynnade arter. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes det vara värd att restaurera pga floravärden. Bland intressanta arter som noterades var rödklint, brudbröd, ängshavre, bockrot, brudborste, vädtklint, liten blåklocka, gulmåra, blodnäva och tuvstarr. Gullviva noterades 2013. Området har enligt enkätuppgift tidigare betats, men det var ohävdad även då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes. Då noterades även lundtrav och det rödlistade trollsmultronet, samt rikligt med gullviva och blodnäva. Under 1990-talet har Falköpings kommun under några år bränt av området under våren.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör stängslas in och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686213)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 61B-PUM)

7393-03 Betesmark vid Sköttning

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Luttra Värdet: BZ

Fastigheter: Falköping-Gunnestorp 9:1

Kulturspår:

7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om gården Hästhagen i Sköttning, mellan järnvägen till Kinnarp och landsvägen från Falköping till Mönarp finns en ohävdad betesmark. Området är öppet frånsett några mindre slutna partier med björk i södra och östra delen. Buskskiktet utgörs av vide. I sydöstra delen finns ett rikkärr som sluttar svagt åt västsydväst. Rikkärret är av *Camphylium-Drepanocladus*-typ. Nedanför kärret finns en högörtäng som är invaderad av älggräs. I den norra delen är marken torrare. Där finns en gammal åker som inte har odlats på länge där det nu finns en rödvenäng med stort inslag av hävdgynnade arter. På den gamla åkern växte det rikligt med solvända, gullviva, jungfrulin, sommarfibbla och klasefibbla då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes.

Vegetationen är numera kraftigt stört av ohävd och kväve. På den tuviga marken i kärret växer det axag, gräsull, kärrvial, näbbstarr och tuvstarr, samt ringa mängder av majviva, slätterblomma, ängsnycklar och vildlin.

Tidigare har även vaxnycklar noterats i kärret (Sundh 1990). Bland de övriga arter som noterades vid inventeringen i augusti 2003 märks jordtistel, ängsmyskgräs, ängsvädd, rödkämpar och smörbollor, samt ringa mängder av darrgräs, hirsstarr, ormrot, ängshavre, ängsstarr och brudbröd.

Naturvärde: 3

Trots långvarig ohävd är området fortfarande botaniskt intressant. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas på buskar och beteshävderna bör återupptas. Falköpings kommun har tidigare svarat för underhållsröjning i kärret samt bekostat stängslet. Skötselavtal tecknades då med markägaren. Nordväst om objektet ligger en kulle som också ingått i betesavtalet. Floran är rik här men vattenfrågan är svår att lösa vilket gör att det på sikt kan bli svårt att klara beteshävderna av området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686212)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A22-NTU)

7393-04 Rikkärr vid Krokstorp

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Falköping Värdet: BHZ

Fastigheter: Falköpings-Krokstorp 1:3

Kulturspår:

7230 Rikkärr, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger strax nordöst om Krokstorp och består av ett mycket fint öppet rikkärr och en kalkfuktäng omgivet av igenväxande fuktängar och igenplanterade rikkärr. Kärrrets centrala delar utgörs av ett fastmattekärr, kanterna av kalkfuktäng. I norra delen är vegetationen mer trivial, medan den södra delen av kärrret är våtare. I kärrret förekommer kärllväxtarter som vaxnycklar, ängsnycklar, tagelsäv, näbbstarr, majviva, tätört, kärrsälling, vildlin och slätterblomma. Gyllenmossa och späd skorpionmossa som är typiska rikkärrsarter finns också. I de omvärdade kalkfuktängarna växer darrgräs och klasefibbla. Runt kärrret finns gott om sly och mindre träd, bland annat den sällsynta arten blekvide. Änggentiana växte förr i kalkfuktängen, men har nu försvunnit. Arten finns dock kvar i ett stort bestånd i en dikeskant vid riksväg 46 strax norr om området. Den bör ha möjlighet att återkolonisera Natura 2000-området när hävden

har förbättrats. Vid ängs och betesmarksinventeringen i september 2003 noterades många hävdgynnade arter trots ohävd. I fältskiktet fanns rikligt med slätterblomma, måttligt med ängsvädd, darrgräs, klasefibbla, ängsskallra, vildlin, ängsnycklar, slankstarr, näbbstarr, loppstarr och gräsull, samt sparsamt med hirsstarr, kärrsälling, majviva, ormrot och gökblomster.

Naturvärde: 1

Området har mycket höga botaniska värden. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är en välhävdad kalkfuktäng och rikkärr med öppen karaktär utan igenväxningsvegetation.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bör möjligheten att återskapa rikkärr i anslutande marker undersökas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686218).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2F3-OJF).

Johansson, M. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Falköping Krokstorp SE0540179.

7393-05 Rikkärr sydöst om Krokstorp

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Falköping Värdet: BHZ

Fastigheter: Falköpings-Krokstorp 1:2

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rikkärr, fuktdråg, rödlistade arter

Beskrivning

Nära vägen till Luttra cirka 300 m sydöst om Krokstorp finns en mycket fin ohävdad kalkfuktäng som ligger i en kraftledningsgata. Utmed kraftledningen finns ett öppet parti där det växer björk, en och vide. Övriga delar utgörs av halvöppen till slutet granskog. Buskskiktet är ganska slutet i delar av området. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes att restaurerings- och hävdbehovet var akut. Hela området är klassat som fuktängar med blåttåtel eller starr. I området finns ingen kvävepåverkan, men vegetationen är påverkad av igenväxning och beskuggning samt kvarlämnat avverkningsavfall. Den sällsynta arten honungsblomster noterades 2010. Det finns rikliga mängder av ängsvädd och darrgräs, måttligt med ormrot, ängsstarr, slankstarr och näbbstarr, samt ringa mängder av knägräs, majviva, smörboll, svinrot och vildlin.

Naturvärde: 2

Området bedömdes vara ett toppobjekt vid ängs- och betesmarksinventeringen. Med återupptagen hävd och restaurering bör området kunna bli ett klass 1-objekt.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Länsstyrelsen restaurerade området 2014. Falköpings kommun äger marken och kommer att sköta området genom röjning av sly och slätter.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 739-HEZ)

Johansson, M. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Falköping Krokstorp SE0540179

7393-06 Blandlövhage och sekundär lövskog vid Gunnestorp

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Falköping Värden: BKVZ

Fastigheter: Angestad 1:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, jordkällare, husgrunder

Grova lövträd, bäck

Beskrivning

Området ligger strax nordöst om Fogdegården och utgörs dels av en liten, stenbunden hagmark med spridda träd av grov ask och oxel, samt dels en sekundär lövskog med ask och alm som följer ett gammalt dike. Hagen betas av nötkreatur och hävden är god. En bäck rinner genom hagen där det finns rikligt med kulturspår. I hagen finns det ett glest trädskikt med ask och oxel. Enstaka askar är grova men de är ej särskilt gamla. Enstaka högstubbar finns i hagen. I buskskiktet finns lite nypon. Vegetationen är frisk och hagen hävdas väl genom bete med nötkreatur. Marken är kultiverad och tydligt kvävepåverkad vilket ger en artfattig markflora. De enda arterna av intresse som noterades vid inventeringen i september 2003 var ringa mängder av bockrot, ängshavre och rödkämpar. Längs bäcken i den västra delen finns det ett slutet och ganska ungt trädskikt med ask och alm. Vide finns sparsamt i delar av området men buskskiktet är överlag klen utvecklat. Omgivningarna utgörs av åkermark.

Naturvärde: 3

Området är artfattigt och hyser bara vissa naturvärden, men det finns rikligt med kulturspår vilket höjer värdet.

Längs bäcken finns det en del fina miljöer som bör kunna utveckla högre värden med tiden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D12-BGX)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 850)

7393-07 Agnestadssjön

Yta: 11 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Falköping Värden: BHVZ

Fastigheter: Agnestad 1:2

Kulturspår:

Sjö, rikt fågelliv, rödlistade arter

Beskrivning

Agnestadssjön är en våtmark/sjö som anlades av dåvarande markägaren 1992 med stöd från kommun och länsstyrelsen. Den ligger några hundra meter sydost om Falköping, mellan stan och Agnestads gård.

Omgivningarna utgörs av åkermark. Det finns ett fågeltorn vid sjöns östsida. De första åren fanns det gott om både häckande och rastande fåglar kring sjön. Bland annat har skedand, årtå, strandskata och mindre strandpipare häckat. Många arter rastande vadare och stora flockar av frätande småfåglar kunde ses höst och vinter. På senare år har fågellivet varit fattigare, vilket kan bero på igenväxningen av stränderna. Fortfarande förekommer dock den rödlistade svarthakedoppingen, vigg, sothöna, knölsvan och flera andra arter i sjön sommartid och ytterligare andarter höst och vår. De hotade arterna svarthalsad dopping, smådopping och sångsvan häckar vid sjön. Det finns även stora flockar av måsfåglar som gråtrut, skrattnås och enstaka sill- och havstrutar vid dammen. De häckande våtmarksfåglarna inventeras årligen av Falbydens Fågelklubb. I sjön växer det blåsåv. På ständerna växer kärrvial och majviva (Grahm J. 2010) och ängsgentiana (Sundh L. 2017).

Naturvärde: 2

Sjön har stora värden för fågellivet då den ligger mitt i ett viktigt flyttningsstråk och är en god häckningslokal för ett stort antal bofasta arter. Påtagligt biotopvärde och högt artvärde ger högt naturvärde.

Bevarande: Agnestadsjön hotas av igenväxning av vattenytan och stränderna. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Stränderna bör hållas öppna genom bete av nötkreatur.

Litteratur:

Falbygdens Fågelklubbs webbsida: www.fagelklubben.se

7393-08 Vårdträds miljöer vid Agnestad

Yta: 3,9 ha **Ekonomisk karta: 07393** **Socken: Falköping** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Agnestad 1:2
Kulturspår: allé, vårdträd
Jätteträd

Beskrivning

Vid Agnestorp finns en cirka 600 m lång dubbelsidig allé med ask, alm, lönn och poppel. Omgivningarna består av öppna åkermarker. Allén är relativt välskött och stammarna är solexponerade och fri från sly och buskar. De flesta av träden är medelgrova men enstaka träd är även grövre. Allén domineras av medelgrov ask, alm, lönn och poppel. Enstaka askar är svampangripna och har döda grenar. Hamlingsspår saknas. Träden står fritt och det finns ej något sly eller buskskikt som skuggar stammarna. Vid gården finns det ett parkliknande område med ask, alm och bok. Enstaka askar är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Alléträden uppvisar en ganska normal alléflora. Förmodligen har den intilliggande åkermarken en påverkan på epifytfloran. Åkermarken går dock tätt intill allén och detta har förmodligen negativ påverkan på trädens epifytflora.

Naturvärde: 2

Det stora antalet grova ädellövträd ger området höga värden som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Allén kräver skötsel för att naturvärdena ska bevaras eller utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 854)

7393-09 Natura 2000-området Trosseberget

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 07393** **Socken: Luttra** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Luttra 6:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar
6510 Slätterängar i låglandet, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Älleberg vid Stommen i Luttra finns två gruskullar med olika höjd. Marken hävdas med maskinslätter som ej är klippande. Inget efterbete sker. Det södra delområdet är en åkerholme med ett par fornlämningar. I östra kanten finns en trädrida med ask, apel, hägg och fågelbär. Buskskiktet utgörs av enstaka enbuskar och nypon. Fältskiktet utgörs av örtrik torräng. Fläckvis finns mycket fin flora med mycket säfferot. Höet är ej borträfsat och markfloran är påverkad av långvarig svag hävd. Det finns rikligt med svaghävdarter som krissla. Fläckvis finns även rikligt med kvävegynnade arter. Bland hävdgynnade arter som noterades vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 märks rikligt med ängshavre, brudbröd, rödkämpar och gullviva, blodnäva, säfferot, fältmalört, jordtistel, krissla, backskafting och vildlin, samt ringa mängder av backsippa, bockrot, darrgräs och prästkrage. Brudsporre noterades 2007. På det norra delområdet finns en tidigare husbehovstäkt samt en del stenupplag i form av odlingsrösen och stenhögar. Här växer lite björk, fågelbär och enar. Det finns en delvis mycket fin torrängsflora med mycket praktbrunört och säfferot. Markfloran är påverkad av igenväxning och långvarig ohävd. På norra delområdet finns de rödlistade arterna drakblomma och smalbladig lungört. År 1998 fanns där 3 stycken plantor drakblomma och 34 stycken plantor smalbladig lungört. Bland andra hävdgynnade arter märks rikligt med ängshavre, brudbröd, gullviva och rödkämpar, vildlin, fältvädd, fältmalört, jordtistel, krissla, backskafting, backsmultron, backstarr, blodnäva och brudsporre, samt

ringa mängder av backsippa, bockrot, darrgräs och prästkrage. Brudsporre noterades 2011. Det finns även en del ohävdarter som bergsrör och hundäxing. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även harmynta, oxbär, lundtrav, flentimotej, backsmörblomma, backklöver, axveronika, kattfot och slätterfibbla. Dessutom finns här kommunens enda lokal med puktörne samt en av två lokaler för luktvicker. Norr om norra delområdet finns en ohävdad del av kullens förlängning.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Enligt denna är detta mycket representativt exempel på stäppartad torräng med rik flora.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalbladig lungört att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande. I anslutning till Natura-2000-området finns ytterligare slänter och kullar som också borde skötas för att därigenom vara potentiella spridningsområden för den värdefulla torrängsfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686210).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3A4-DBV, EBF-BXS).

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Trosseberget SE0540172.

7393-10 Björkhage vid Synnerål

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta Värden: BKLZ

Fastigheter: Synnerål 5:1

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

På Ållebergs sydvästsluttning cirka 200 m öster om Albogården i Synnerål finns en björkhage som omges av stenmurar. Den utgörs till stor del av björkskog. Marken är i de södra delarna rätt stenig. Här finns en ganska tuvig fuktäng, som tyvärr till största delen är tydligt störd av beskuggning, kväve eller svag hävd. Fläckvis finns fuktängar med blåtåtel och starr med lite hävdgynnade arter på tuvorna. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades krypvide, baktimjan och jordtistel. Vid inventeringen i september 2002 bedömdes hagen vara värd att restaurera pga floravärden. Hagen har även stor betydelse för landskapsbilden.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686215)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 433-TOJ)

7393-11 Betesmarker vid Smedby på Ållebergs sydsluttning

Yta: 32,2 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta Värden: BKLZ

Fastigheter: Smedby 2:2&2:5&Vaxby 1:4&1:5&1:6&1:7

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, stensträng, terrasskanter

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

På Ållebergs sydsluttning finns stora arealer betesmarker som är mycket varierade och artrika. Markerna är stenbundna och i huvudsak är öppna. Hävderna är ganska goda. I trädskiktet finns björk, ask, asp, fågelbär, säl, gran och vildapel. En, hagtorn, nypon och vide finns i buskskiktet. Enligt ängs- och betesmarksinventeringen är detta ett toppobjekt. Framför allt finns en mycket fin örtrik friskäng i liten slänt mot en åker i nordöstra delen

som ingår i Ållerbergs naturreservat. Dessa marker är klassade som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även äldre åkermark som delvis håller på att naturaliseras. I södra delen finns fina kalkfuktängar, men det mesta av fuktängarna är störda av kväve, svag hävd eller igenväxning. Markerna är klassade som fuktängar med blååtél eller starr. I de centrala delarna är markerna kultiverades och tydligt påverkade av gödsling. Nordväst om Stommen finns en betad björksumpskog som delvis är kraftigt källpåverkad. Här finns högörtäng med mycket smörbollar, lite tuvstarr, kärrfibbla och ängsbräsma. Vid ängs- och betesmarksinventeringen bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärden. Längst i nordöst mot Salebys marker finns en stor enbuskmark indelat i rutor av gamla stenmurar. Spår efter kultivering som antagligen ligger mycket långt tillbaka i tiden, kan ses på stora ytor. Floran är ganska örtrik och då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns mycket stora förekomster av ängsskallra, brudbröd, prästkrage och ljung, samt ganska rikligt med kattfot, stor blåklocka, ängsvädd och backtimjan. I slänter som aldrig uppodlats fanns den allra finaste floran med tjärblomster, backsippa, flentimotej och blodnäva. I södra delen finns två stora fällor där fuktiga marker omväxlar med friska. Närmast vägen mot Stommen finns en tuvig mark där det 1990 noterades mycket jordtistel, kattfot, backtimjan och knägräs. Längre mot väster, bortom ett stängsel, finns en fin fuktäng med ganska mycket enbuskar men också rätt mycket vide. Marken är tuvig, stenig och kalkrik. Bland intressanta växter som noterades 1990 märks klasefibbla, slankstarr, darrgräs, vildlin, ängsskallra, rosettjungfrulin samt ett antal exemplar av stor ögontröst. Norr om denna fuktäng rinner en källbäck som kantades av källgräs. Ännu längre upp, i anslutning till källornas mynning, finns ett tuvigt område med mycket tuvstarr. Bland hävdgynnade arter som noterades vid ängs- och betesmarksinventeringen i juni 2003 märks rikligt med smörbollar, rödkämpar, prästkrage, ängskallra, sommarfibbla och gökblomster, måttligt med hirsstarr, rosettjungfrulin, jungfrulin, svinrot, ängsbräsma, ängsvädd, brudbröd, småfingerört, vårfingelört, krissla, tuvstarr, plattstarr, slankstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder med bockrot, slätterfibbla, backtimjan, darrgräs, gullviva, kattfot, klasefibbla, kärnsälting, majviva, solvända, vildlin och ängshavre. Tidigare har även trollsmultron, axveronika och slättergubbe noterats (Andersson & Appelqvist 1983).

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett stort och mycket mångformigt område med mestadels mycket god hävd. Här finns ett par rödlistade arter - stor ögontröst och källgräs. Området har också stor betydelse för landskapsbilden. Även från odlingshistorisk synpunkt finns intressanta spår i betesmarkerna. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och kostgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Den norra delen ingår i Ållerbergs naturreservat samt nätverket Natura 2000. För övrigt saknar området skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete/slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686209)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 70C-PNZ, EAB-BDQ)

7393-12 Betesmark söder om Smeby kyrkoruin

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta

Värden: BKZ

Fastigheter: Slöta-Kättilstorp 2:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i Slöta-Kättilstorp cirka 500 m sydsydöst om Kyrkoruinen i Smeby. Det utgörs av en del av en större betesmark, som är helt öppen frånsett de enstaka träd och buskar som växer längs stenmurarna. Omgivningarna utgörs av åkermark. Delar av betesmarken är klassad som kalkgräsmark. Vegetationen är tydligt stört av svag hävd och tidigare kultivering. Trots att marken till större delen är svagt till tydligt kvävepåverkad finns det lite hävdgynnade arter i större delen av området. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med rödkämpar, måttligt med darrgräs, brudbröd, ängshavre, backruta, vildmorot och jordtistel, samt ringa mängder av gullviva, jungfrulin, sommarfibbla och vildlin. Den sällsynta vingvialen finns i sydöstra delen. Det finns även lite kvävegynnade arter som hundäxing samt rikligt med hundkex.

Naturvärde: 3

Betesmarken är svagt hävdad och påverkad av kultivering, men hyser en mycket fin flora vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 089-RMH)

7393-13 Betesmark vid Skottagården, Synnerål

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta Värden: BHKZ

Fastigheter: Synnerål 8:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kalkfuktäng, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Skottagården i Synnerål finns en betesmark är öppet frånsett några björkdungar. Mot öster gränsar det till järnvägen. För övrigt omges den av åkermark. Vid inventeringen i juni 2003 var det nydikad längs gränserna och i sydöstra delen. En större del av området är klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Fläckvis finns fina kalkfuktängar, men i sydöstra delen och utmed järnvägen är det artfattigt. Området är delvis nyrestaurerat och hävdas väl genom bete. Endast en mindre yta är kvävepåverkad. Floran är delvis störd av beskuggning. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr och ängsbräsma, måttligt med jordtistel, krissla, slankstarr, majviva, samt ringa mängder av klasefibbla.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och hyser en fin kalkfuktängsflora med flera rödlistade arter, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning, konstgödsling och dikning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 065-KPH)

7393-14 Betesmark väster om Kockaretomten, Luttra

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Luttra Värden: BKZ

Fastigheter: Luttra 1:2&1:3

Kulturspår: fossil åker

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Klockaretomten i Luttra finns en litet öppen betesmark, som delvis håller på att växa igen med enbuskar och vide. Mot söder gränsar området till ett mindre lövskogsområde. För övrigt utgörs omgivningarna av åkermark. I området finns en gammal grustäkt som omges av välbetade kullar med torrängsvegetation. För övrigt är hävderna svaga och det finns mycket igenväxningsvegetation. Så gott som hela området är påverkat av gödsling. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark som är ganska artrik trots att den är svagt kvävestörd. Trots kvävepåverkan och svagt hävd noterades en hel del hävgynnade arter vid inventeringen i augusti 2003. I fältskiktet fanns rikligt med rödkämpar, småfingerört, jordtistel, slankstarr, vildlin, darrgräs, samt ringa mängder av backtimjan, bockrot, kärnsälting, prästkrage, ängsskallra, ängshavre och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även getväppling och harmynta.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd och svag hävd, igenväxning samt konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686214)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4A0-LWW)

7393-15 Betesmark väster om Ledsgården, Slutarp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Kinneved Värden: BHKZ
Fastigheter: Slutarp 6:6
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, småvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Ledsgården i Slutarp finns en flackt belägen betesmark som är klassad som fuktängar med blåttåtel eller starr. Omgivningarna utgörs av öppna betes- och åkermarker. Betesmarken är öppen med enstaka björkar samt en liten damm som är frånstängslad. Buskskiktet utgörs av en och vide. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juli 2004 var området mest stört av svag hävd, men det finns delvis fina fuktängar. I fältskiktet finns rikligt med darrgräs och hirsstarr, måttligt med kärrsälting, ormrot, smörbollor, jordtistel och slankstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, prästkrage och ängsvädd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning samt konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686216)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 768-UZQ)

7393-16 Blandlövhyge av ask-almtyp väster om Stommen

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta Värden: BKZ
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar
Grova ädellövträd

Beskrivning

Objektet består av en liten lövskogsdunge i en större betesmark. I trädskiktet finns det en mycket grov ask, enstaka grov ask och poppel medan resten utgörs främst av lite klenare ask. Det finns även någon enstaka medelålders björk och rönn. På en liten höjd i området finns det en gammal igenvuxen tomtmark där det står några grova askar samt ett tätt uppslag av bland annat rönnspirea, röda vinbär, krusbär m.m. I denna del finns det även någon enstaka grov låga av ask men för övrigt så saknas död ved i objektet. I en blöt svacka finns det en del videbuskar men annars så är buskskiktet svagt utvecklat. Inga intressanta arter noterades. Omgivningarna består till större delen av öppna kulturbetesmarker.

Naturvärde: 3

Inslaget av grova ädellövträd i dessa trädlösa marker gör att objektet har ett visst värde som lövskogsobjekt.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 858)
Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7393-17 Sekundär lövskog vid Synnerål

Yta: 23,6 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta Värden: BKZ
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar

Betad lövskog, grov asp, död ved

Beskrivning

Objektet ligger långt ned på Ållebergssluttningens sydvästsida och detta har förmodligen varit en gammal betesmark som nu har vuxit igen. I sydöstra änden av objektet finns det kvar en del äldre träd från hagmarkstiden men detta saknas på de övriga delarna. I denna del finns det dessutom ett mer välutvecklat buskskikt samt en större mängd död ved. Fältskiktet domineras till stor del av älggräs. Trädskiktet är slutet och över stora delar så dominerar medelålders björk med ett mindre inslag av medelålders sälg, rönn och ask. I sydöstra änden finns det dessutom ett större inslag av grövre asp, ask och sälg. Här är buskskiktet också mer välutvecklat med stora olvonbuskar samt enstaka en. Trolldruva finns allmänt i objektet medan stinksyska förekommer mer sparsamt. I norra delen finns ett område som ingår i Skogsstyrelsens inventering av objekt med naturvärden. Det utgörs av lövskog med sipperstråk som betades vid fältbesöket. Trädskiktet utgörs av glasbjörk, sälg och fågelbär. Buskskiktet består av olvon, en, hassel, rosor, hägg, jolster och getapel. Flera solitära sälgar med höga naturvärden finns i kantzonen mot betesmarken. Vackert bryn mot öster med flera solitära lövträd. Källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioid* och tuffmossor *Palustriella spp.* noterades.

Naturvärde: 3

I den sydöstra delen finns det en del intressanta strukturer i form av grova träd, död ved och välutvecklat buskskikt som skapar vissa lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 851)
Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

7393-18 Sekundär lövskog på Ållebergs sydvästsida

Yta: 3,8 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta

Värden: BGKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Död ved, rik lundflora

Beskrivning

Objektet består av en ganska liten, igenvuxen hagmark på Ållebergs sydvästra sida. Större delen av området ingår i naturreservatet Ålleberg. Trädskiktet domineras av triviallöf och det finns ställvis rikligt med död ved. I fältskiktet har det börjat bildas en fin lundflora. Trädskiktet är slutet och det finns lika delar medelålders björk och asp samt ett mindre inslag av rönn, sälg, gran och tall. I buskskiktet finns det allmänt med hassel och klen hägg. Det har börjat bildats en hel del död ved och mycket av denna är svampangripen. I fältskiktet finns det bland annat lundelm, storrams, tibast, trolldruva och grönvit nattviol.

Naturvärde: 2

Även om objektet har ett relativt ungt trädskikt så har det börjat bildats fina lundmiljöer och värdet som lövskogsobjekt anses vara högt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Större delen av området är skyddat som naturreservat och ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 856)
Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686222)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 117-ZXR, EAB-EDQ)

7393-19 Västhanget

Yta: 11,8 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Luttra/Slöta

Värden: BFGKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, brantskog, rasbrant, block, lodytor, död ved

Beskrivning

Västhanget är en del av Ållebergs västslutning. Området ingår i naturreservatet Ålleberg. Längst upp i branten finns det små lodytor av diabas och nedan denna finns det mullrika marker med ställvis mycket block. Västhanget skiljer sig från Ållebergs övriga branter genom sin dominans av triviallöv. Det har dock börjat komma in en del ask och alm i branterna. Förmodligen har detta område betats in i sen tid och sen hävden upphörde har området slutit sig med asp och björk. Det finns dock även enstaka inslag av grova hagmarksträd. Även om trädskiktet ej är särskilt gammalt så ger övriga strukturer (rasbrant, kalkrik jordmån, blockrik mark, lodytor mm) indikationer på höga naturvärden som kommer att bli än högre i framtiden. Trädskiktet är slutet och det finns en viss dominans av medelålders asp men det finns också ett stort inslag av björk. Det finns även enstaka ask, alm och tall samt spridda förekomster av en äldre generation med oxel, sälj och fågelbär. Buskskiktet är relativt välutvecklat och det finns mycket skogstry samt bitvis mycket hassel. Döda enar vittnar om tidigare mer öppna förhållanden. Lågor och torrakor av asp bildar ställvis mycket död ved. Fältskiktet är av lundörttyp och här finns det bland annat blåsippan, trolldruva och underviol. Genom objektet löper ett avverkat område som hålls öppet på grund av flyget. I södra delen har man gallrat ut gran.

Naturvärde: 2

Även om trädskiktet är relativt ungt så finns det en stor frekvens med värdefulla nyckelement som motiverar att området har höga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat och ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 855)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686211)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A1C-UZW, FE4-IGA)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7393-20 Ängs- och betesmarker på Ållebergs plåtå

Yta: 60,2 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Slöta

Värden: BFGKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6510 Slätteräng i låglandet, 4030 Torr hed, 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker; 6410

Fuktängar med blåtåtel eller starr; rödlistade arter

Beskrivning

Den stora betesmarken väster och söder om flygfältet utgör den största betesfållan på Ålleberg. Området ingår i naturreservatet Ålleberg. Här har i stora delar en mycket kraftig röjning av enbuskar och lövträd skett på senare år. Grässvålen i enbuskmarkerna är fortfarande i ganska gott skick men antalet arter är lågt. Krypvide, knägräs, ljung, stagg, prästkrage, gökört och liten blåklocka hit tas här liksom brudbröd, kattfot, fältgentiana, låsbräken, lundstarr, blodnäva och jungfrulin som dock förekommer sparsamt. Fältgentianan som något år räknats i hundratals förefaller kontinuerligt vika i antal. Även mosippan har minskat och förekommer idag sällan med fler än 1-3 exemplar. Fläckvis fin flora. men stora delar tydligt störda av tidigare ohävd o igenväxning, röjgödsling eller nuvarande igenväxning eller svag kvävepåverkan. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med jungfrulin, knägräs och prästkrage, måttligt med ängshavre, brudbröd och stagg, samt ringa backtimjan, slåttergubbe, ängsvädd, bockrot, hirsstarr, ängsskallra och svinrot. Slättermarker finns vid flygbanorna och i anslutning till dessa. Vegetationen kan betecknas som naturlig med bestånd av kattfot, jungfrulin, ljung, knägräs, stagg, ängshavre, backnejlika, slåttergubbe, klasefibbla, ögontröst, ängsskallra, brudbröd, bockrot, gullviva, svinrot, krypvide, ängsvädd och backtimjan. Fältgentianan har sitt starkaste fäste här, framför allt norr och öster om banan, men även sommarfibbla, nattviol och låsbräken finns här. Området längst norrut utgörs av en glest trädbevuxen hage som betas nötkreatur. Hävden är god. Trädskiktet består främst av medelålders triviallöv. Trädskiktet är glest och det domineras av medelålders björk med ett mindre inslag av asp, rönn och sälj. En finns allmänt i buskskiktet. I små, fuktiga svackor finns det klen björk samt vide. Mängden död ved i objektet är låg. Fältskiktet är mest artfattigt, men fläckis finns fin flora. Delar av området är naturaliserande fd åker. Vid inventeringen i maj 2003 noterades backsmultron och grönvit nattviol, samt ringa blåsuga, ängsvädd, hirsstarr, kattfot, klasefibbla, knägräs, prästkrage, stagg, svinrot, brudbröd och nattviol.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686222)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 117-ZXR, 2C6-BXS, 9BD-RDG, AAD-LKV, D3F-YDF)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 870)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7393-21 Synnerål och Ållebergs västhang

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Luttra

Värden: BGKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

På Ållebergs västsluttning finns ett par enbuskmarker som ger hela berget prägel. Ett av de viktigare ligger söder om "västhanget". Området ingår i naturreservatet Ålleberg. Vegetationen är påfallande risrik (blåbär, lingon, odon, ljung och t o m kråkbär) vilket är typiskt för hävdade marker på platåbergens lerskifferlager. Den norra delen är en om möjligt ännu brantare betesmark. I trädsiktet finns en hel del oxel. Grässvålen är ställvis riktigt fin mellan enbuskarna. Vid inventeringen i augusti 2003 var området nyrestaurerat, men det fanns kvar mycket sly, hallon och täta trädpartier. Området är artrikt med inslag av hävdgynnade arter, men arterna finns endast i små mängder. I fältsiktet noterades riklig med ängshavre och brudbröd, måttligt med darrgräs, knägräs, prästkrage, jordtistel och revfibbla, samt ringa slättergubbe, slätterfibbla, ängsvädd, backsippa, hirsstarr, jungfrulinarter, klasefibbla, smörboll, sommarfibbla, solvända, svinrot och rödkämpar.

Naturvärde: 2

Ett objekt av mycket stor betydelse för landskapsbilden och med en genuin grässvål. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 855)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686211)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A1C-UZW)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7393-22 Gamla banvallen vid Sköttning

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07393 Socken: Luttra

Värden: BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Rödlistade arter

Beskrivning

Utmed gamla banvallen vid Sköttning finns mycket artrika slänter. Falköpings kommun är markägare och sköter banvallen. Ingen hävd utförs dock av slänterna. En röjning av slänterna och inventering av floran utfördes 2015. Intressanta arter som noterades var stortimjan, slätterfibbla, klasefibbla, trollsmultron, backklöver och backsmörblomma.

Naturvärde: 2

Påtagligt biotopvärde och högt artvärde ger högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven/svåg hävd, igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Slänterna bör skötas genom avbränning varannat år. Slätter och bortförsl av höet är ett annat alternativ, men det kväver mycket mer resurser.

Litteratur:

Artportalen

7393-23 Grusås i Sköttning

Yta: 0,6 ha **Ekonomisk karta:** 07393 **Socken:** Luttra **Värden:** BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Rödlistade arter

Beskrivning

Grusåsen hyser en hel del hävdgynnade arter trots att den varit ohävdad under många år. Enligt Artportalen noterades 2015 ett flertal intressanta arter som backsippa, klasefibbla, slätterfibbla, jordtistel, backsmörblomma och gullviva.

Naturvärde: 2

Påtagligt biotopvärde och högt artvärde ger högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Grusåsen bör skötas genom avbränning varannat år. Slätter och bortförsl av höet är ett annat alternativ, men det kväver mycket mer resurser.

Litteratur:

Artportalen

7393-24 Gånggrift vid Luttra

Yta: 0,1 ha **Ekonomisk karta:** 07393 **Socken:** Luttra **Värden:** BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: fornminne

Beskrivning

Liten åkerholme där en av Falbygdens mest kända gånggrifter, Luttra gånggrift ligger. Kullen är välbesökt och torrängsfloran, är ganska påverkat av tramp. Antalet torrängsarter har minskat från 12 st 1998 till 8 st 2003. Området slås årligen. Inga indikatorarter för örtrik torräng hittades här. Istället sågs en del bockrot, gullviva, luddhavre, prästkrage, rödklint, väddklint, säfferot och ängshavre. Hundkex är vanligt förekommande. Knylhavre, hundäxing och ogräsmaskros sågs också.

Naturvärde: 4

Området är litet och hyser endast enstaka indikatorarter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt slätter är det bästa och enda tänkbara för den här lokalen. Tyvärr kommer nog floran att utarmas ännu mera i framtiden.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Rapport 1999:3.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen. 2003:55.

7393-25 Kulle vid Grimskullen

Yta: 0,4 ha **Ekonomisk karta:** 07393 **Socken:** Luttra **Värden:** BZ

Fastigheter:

Kulturspår: Rödlistade arter

Beskrivning

En helt öppen kulle som tidigare inventerats i samband med Västergötlands flora. Markägaren bränner området varje år som enda åtgärd. Vid inventeringen 2003 noterades rikligt av vitmåra och gulmåra, samt backsippa, gullviva, prästkrage, rödkämpar, stor blåklocka, svinrot, ängshavre, backglimm, blodnäva, brudbröd och fletimotej. Vid inventeringen 1998 noterades även slåttergubbe.

Naturvärde: 3

Området hävdas och hyser flera intressanta arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt bränning av området är lämplig.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Rapport 1999:3.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen. 2003:55.

7394-01 Enbuskmark vid Grevagården

Yta: 5,1 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BKLZ

Fastigheter: Slöta 7:1&9:7

Kulturspår: genuin gårdsmiljö, fossil åker, skalmurar, ägoväg, fornminnen

7230 Rikkärr, 6210 Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Grevagården på Ållebergs sydöstsluttning finns en ganska stor, brant enbuskmark med spridda träd och några skogsdungar. Omgivningarna utgörs av åkermark. I trädskiktet finns björk, ask, asp, oxel, fågelbär, lönn och vildapel. I buskskiktet finns förutom en även hagtorn, hassel, vide och hallon. Halva området är kultiverat och även tydligt kvävepåverkat. Markfloran är även påverkad av beskuggning, långvarig svag hävd och vinterbete med häst. Det finns en del kvarlämnade rishögar i hagen. Här finns torrbackar som är ganska igenväxta. Längst söderut finns ett litet rikkärr, som är mycket igenvuxet med sly. Trots detta finns mycket flora kvar med bland annat blodnycklar och slankstarr. Då äng- och hagmarksinventeringen utfördes fanns även ängsnycklar, näbbstarr och kärrknipprot i kärret. Falbygdens Naturskyddsförening har röjt och avverkat i rikkärrat vid ett tillfälle. Det finns även en liten yta med kalkgräsmark. I anslutning till skogsdungarna finns även lundflora med bland annat rödblåra, nässelklocka och trolldruva. Hävden är delvis god, men det finns även svagt hävdade och ohävdade ytor. Fläckvis finns fina ytor med artrik flora. Vid inventeringen i maj 2003 noterades rikligt med brudbröd, rödkämpar och gullviva, måttligt med smörbollor, ängsbrämsa, småfingerört, rosettjungfrulin, kummin, säfferot, krissla, blodnycklar, tuvstarr, slankstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder av ängsvädd, backsippa, bockrot, hirsstarr, jungfrulin, prästkrage och svinrot.

Naturvärde: 4

Området har stort värde för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas och kärret bör röjas på sly. Beteshävden bör dessutom intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686226)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CE6-ZXR)

7394-02 Tjärnar på Ållebergs plåtå

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 7394 Socken: Slöta Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:
Kärr, småvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av tre topogena kärr som omges av sumpskog. Området ingår i naturreservatet Ålleberg. I dessa leker mängder med åkergroda och även vanlig groda och padda. Svarthakedoppingen häckar vissa år i området och större vattensalamander noterades 1997 i det norra delområdet. Olauska floge gränsar till brantskogen. Där finns intressanta mossor som *Campylium polygamum* och *Dichylema falcata*.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplanen för naturreservatet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9E03)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7394-03 Vårdträds miljöer vid Saleby

Yta: 4,3 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BKLZ

Fastigheter: Saleby 4:2

Kulturspår: kyrkoruin, vårdträd, allé

Jätteträd, hålträd, mulm, rik kryptogamflora, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av vårdträds miljöer med gamla och grova ädellövträd kring Saleby gård. Träden står utspridda längs infarten till gården samt på gårdsplanen och runt en gammal kyrkoruin. Många träd har svamp- och insektangrepp och det finns rikligt med håligheter och mulm. Enstaka träd har blivit beskurna, men träden har ej blivit utsatt för regelbunden hamling. Vårdträds miljöerna domineras av grov och mycket grov ask och bok men det finns även ett mindre inslag av grov alm och lönn. I allén finns, förutom ask och alm, även grov björk. De flesta träd står relativt fristående och exponerade, men vid den gamla kyrkoruinen har vårdträds miljöerna slutit sig med en yngre generation. På gårdsplanen står två mycket grova askar med almlav *Gyalecta ulmi* och blekspikar *Sclerophora spp.*

Naturvärde: 2

De grova ädellövträden med en värdefull kryptogamflora är områdets främsta värde enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 869)

7394-04 Torrbacke öster om Ållebergs östhang

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Karleby Värden: BKLZ

Fastigheter: Leaby 1:4

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Ålleberg, ute i åkerlandskapet ligger ett par kullar. Dessa är ohävdade men på en av dem finns torrängsvegetation med intressanta inslag. Kullen är ohävdad och igenväxande och där växer tätt med tall och en, med inslag av ask, oxel, hassel och hallon. Marken är klassad som kalkgräsmark och är helt opåverkad av gödsling. Fältskiktet är en örtrik ängshavretorräng. Trots beskuggning, igenväxning och långvarig ohävd, finns

det kvar delvis fin torrängsflora. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med ängshavre och säfferot, måttligt med gullviva, prästkrage, bockrot, vingvial, samt ringa mängdrer av darrgräs, sommarfibbla, vildlin och rödkämpar. Vid ett besök i juni 2009 noterades rikligt med solvända, säfferot, ängshavre och blodnäva, backsmultron, våddklint, getvåppling, darrgräs, brudbröd, jordtistel, gullviva, sommarfibbla, samt ringa mängder av harmynta. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även fältvadd, slätterfibbla och jordtistel. Enligt uppgift ska här också finnas en av länets lokaler för toppjungfrulin. Denna noterades ej vid besöket. Falbygdens Naturskyddsförening har röjt torrbacken vid ett tillfälle.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Restaureringsbehovet är akut enligt ängs- och betesmarksinventeringen. Området bör både gallras och röjas. Hävden bör helst ske genom slätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686240)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D27-JPG)

7394-05 Natura 2000-området Sotekulle

Yta: 0,3 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Karleby **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Karleby 4:1&36:1

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen

6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området Sotekulle ligger i ganska flack slättbygd nordost om Ålleberg. Området utgörs av en större åkerholme där det finns skalmurar samt ett järnåldersgravfält med stensättningar. Trädskiktet är glest och består av björk, rönn, fågelbär och oxel. I buskskiktet finns enstaka enbuskar, rosbuskar och en getapel. Områdets mellersta del är en bra hävdad örtrik torräng, med bl.a. de rödlistade arterna solvända, baktimjan, backsmörblomma och sommarfibbla. De fridlysta och starkt hotade arterna drakblomma och smalbladig lungört finns också i området. År 2012 noterades 97 plantor drakblomma och 1997 noterades 22 plantor smalbladig lungört. Norra delen av området är däremot dåligt hävdad och med mycket hundkäx. Den smala delen i söder är svagt hävdad med en del hundkäx, men hävdgynnade arter finns. Vid inventeringen i juli 2003 noterades en hel del hävdgynnade arter som rikligt med gullviva, prästkrage, brudbröd och ängshavre, blodnäva, säfferot, krissla, backsmultron, backsippa, tjärblomster, bockrot, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, sommarfibbla, solvända, svinrot och rödkämpar.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för drakblomma och smalbladig lungört att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000. Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande. I närheten av området finns ytterligare kullar mm som också borde skötas för att därigenom vara potentiella spridningsområden för den värdefulla torrängsfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 982-BWS)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

Wendel, J. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Sotekulle SE0540280

7394-06 Karleby gånggrifter

Yta: 0,1 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Karleby **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Karleby 24:6

Kulturspår: stenmur, fornminnen

6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Karleby kyrka finns en rad med låga småkullar med gånggrifter. En del av dessa kullar slås men trots detta är vegetationen ganska ointressant med stort inslag av kvävegynnade arter. Den norra åkerholmen har fläckvis fin torrängsflora. Stora delar av kullen är dock svagt stört av kväve och långsvarig svag hävd. Efterbete sker ej heller. Marken är torr till frisk och är klassad som slätterängar i låglandet. Här finns den rödlistade smalbladiga lungörten och säfferot. Vid inventeringen i juli 2003 noterades även rikligt med gullviva, prästkrage, ängshavre och brudbröd, blodnäva, krissla, bockrot, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, sommarfibbla, solvända, svinrot och rödkämpar.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven och svag hävd, samt igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Slätterhävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686233)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 954-NHA)

7394-07 Betesmarker i norra Karleby

Yta: 4,2 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Karleby **Värden:** BKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om den långa radbyn Karleby sluttar terrängen brant ned mot Åslesänkan. Sluttningarna är genomgående öppna betesmarker. De flesta markerna är dock kulturbetesmarker. I vissa branta avsnitt, ofta rika på block och sten, finns dock rester av naturlig flora. Längst väster ut finns under en kraftledning en öppen fuktig mark med enbuskar och enstaka ask och oxel. Marken är stenig och till största delen påverkad av kultivering och gödsling. En mindre yta är dock klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävden är ganska svag. Vid inventeringen i september 2002 noterades hirsstarr och jordtistel, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, brudbröd och rödkämpar. Österut finns en öppen stenig hage med enstaka oxel samt en hel del skalmurar. Marken är i huvudsak frisk och större delen av hagen är kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Det finns dock tre små torrbackar med artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är god och bland hävdgynnade arter märks brudbröd, samt ringa mängder av klasefibbla, prästkrage, ängshavre och rödkämpar. I fältskiktet finns även rikligt med hundkex,

Naturvärde: 3

I området finns mindre fläckar med naturlig vegetation i stora öppna kulturpåverkade betesmarker. Markerna har stor betydelse för landskapsbilden och är kultur- och odlingshistoriskt intressanta. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det västra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686293)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5DE-TKS, B56-DOU)

7394-08 Betesmark vid Korsgården

Yta: 0,6 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Åsle **Värden:** BKZ

Fastigheter: Åsle 11:6

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Korsgården i Åsle by finns en flack igenväxande svagt hävdad betesmark. Hagen är stenig, tuvig och genomgående frisk till fuktig. Den norra delen av hagen är öppen. För övrigt är trädsnittet halvöppet till halvslutet. I trädsnittet finns ask, asp, björk, gran och tall. Busksnittet består av en och krypvide. Markfloran visar tydliga spår av kvävepåverkan och det finns skräppor, vitklöver, nässla och vägtistel, samt rikligt med älggräs. Beskuggning och igenväxning är också ett problem. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Det finns även inslag av hedartad vegetation. Hagen är artfattig och de hävdgynnade arterna finns främst på tuvorna. Vid inventeringen i september 2004 noterades jordtistel, revfibbla, backtimjan, hirsstarr, samt ringa mängder av slättergubbe, darrgräs, knägräs, ängsvädd och darrgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även klasefibbla.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686239)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D41-FPQ)

7394-09 Betesmarker vid Oxaslätten

Yta: 11,9 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Karleby Värden: BKZ

Fastigheter: Karleby 20:1&35:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, gropavall

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Medan terrängen sluttar brant nedåt mot Åslesänkan öster om Karleby så höjer sig landskapet på östsidan om sänkan mera kontinuerligt. Utefter vägen mellan Falekvarna och Åsle ligger ett stort antal smågårdar. De flesta omges av åkrar och kulturbetesmarker. Vid Oxaslätten finns en stor, välstängslad, mestadels flack betesmark med omväxlande öppna marker, lövdungar och enbuskmarker. Trädsnittet domineras av björk och asp, med inslag av klibbal, sälg, fågelbär och gran. Busksnittet domineras av en, med inslag av vide och getapel. Marken är stenbunden och är till stora delar fuktig. I de västra delarna ingår ganska stora ytor gammal åker som bör vara av odlingshistoriskt intresse. Dessa gamla smååkrar omges av system av stenmurar. Vegetationen i detta jättebete präglas i de östra delarna av ganska mycket älggräsmark. Här finns ändå många fina ytor med tämligen kalkpåverkad fuktig vegetation. Det finns t ex arter som plattsäv, humleblomster, darrgräs, jordtistel, klasefibbla, vildlin, slankstarr, näbbstarr och smörbollor. I de västra delarna är det framför allt de gamla slänterna och slättermarkerna mellan åkrarna som har den finaste floran. Arter som ängsskallra och brudbröd finns dock rikligt på de gamla åkrarna. I sydväst finns en fuktig, källpåverkad mark, ej långt från stället Oxaslätten. På den gamla ekonomiska kartan anges de östra delarna som betesmarker. Namnet Oxaslätten antyder antagligen också vad markerna här omkring användes till. De västra delarna var till största delen åker. Då låg här också ett stort antal torp hörande till Karleby och det är troligt att ganska stora ytor mellan åkrarna i väster också slogs av torparna. Detta anges emellertid inte på kartan. Delar av betesmarken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr, och en mindre del utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Rikkärret är ett artfattigt källkärr. Markerna hävdas svagt genom bete med nötkreatur. Under 2001 utförde Falköpings kommun en röjning av enebuskar i betesmarken. Det finns dock en del kvarlämnat avverkningsavfall. Stora delar av betesmarken är mest störd av kväve eller långvarig svag hävd. Det finns dock fläckvis fin flora med mycket ängsskallra. Vid inventeringen i juli 2003 noterades även rikligt med darrgräs, hirsstarr och prästkrage, måttligt med kärrsälting, smörbollor, ängshavre, brudbröd, ängsvädd, rödkämpor, slankstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder av backtimjan, klasefibbla, knägräs, gökblomster och nattviol. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var hävden god. I rikkärret fanns då även lite majviva och slätterblomma och i en åker omedelbart söder om betesmarken fanns den rödlistade knölvialen.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett stort och i sen tid sannolikt ej konstgödslat objekt. Här finns fina exempel på högörtängar finns i de östra delarna. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta objekt ett av få större objekt med fortfarande god hävd och följaktligen värd att satsa på för framtiden som exempel på

betade fuktiga marker i denna trakt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och averkningsavfallet bör tas bort.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686238)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 73C-HFC)

7394-10 Enbuskmarker öster om Karleby

Yta: 4,7 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Kalreby Värden: BKLZ

Fastigheter: Karleby 4:5&19:3&20:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, fornminnen, hålväg

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Ännagården, Karleby, finns nere i Åslesänkan en stenig enbuskmark. Betesmarken är frisk till fuktig och rik på block. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området till större del även betesmark då. Enbuskarna står för det mesta för tätt så att florán håller på att utarmas. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. I en liten backe i sydöstra delen finns kalkgräsmark. Det finns både välhävdade och svagt hävdade ytor i området. Större delen av betesmarken är kultiverad och ganska tydligt kvävepåverkad vilket gör att det finns rikligt med ohävdarter som brännässla och hundkex. Betesmarken är även påverkad av långvarig svag hävd. Vid inventeringen i september 2002 noterades en del hävdgynnade arter som småfingerört, jordtistel, darrgräs, hirsstarr, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, klasefibbla, kärrsälting, ormröt, stagg, vildlin och ängshavre. Betesmarken var välbetad då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes. Då fanns även kattfot. Norr om enbuskmarken finns en mindre sydvänd slänt som till större delen utgörs av kalkgräsmark. I fältskiktet finns rikligt med ängshavre och brudbröd, vårfingerört, jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, bockrot, darrgräs och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas på en och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686224)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3D8-XRK, 922-VGM)

7394-11 Fuktiga marker öster om Leaby

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Karleby Värden: BHKZ

Fastigheter: Karleby 2:8, Leaby 1:4

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om riksväg 47, i slutningen ned mot Åslesänkan, finns en stor ohävdad öppen mark. Älggräset är här starkt dominerande. Nere i själva Åslesänkan är vegetationen trivialare med mycket åkertistel, kvickrot, nässlor och hallon. Ändå finns det kvar en del hävdgynnade arter som slankstarr, klasefibbla, hirsstarr och ganska mycket smörbollor. Detta stora område har idag låga värden från ängs- och hagmarkssynpunkt. Väster och nordväst om gården Öland finns två ytor som är klassade som fuktängar med blåtåtel eller starr. De utgör en mycket liten del av det objekt som redovisas i ängs- och hagmarksinventeringen. De övriga betesmarkerna är kvävestörda och till stora delar älggräsinvaderade. Hävden hade nyligen återupptagits vid inventeringen i september 2002.

Det norra delområdet är delvis öppet med några björkdungar och mycket buskar av en, vide och hallon. Halva området är svagt hävdad och övriga delar är ohävdade. En mindre yta är påverkad av röjgödsling. Markfloran är klart störd av tidigare ohävd och i fältskiktet finns rikligt med älggräs. Fläckvis finns dock fin kalkfuktäng samt

även en del hävdgynnade arter på tuvor och vid stenar. Bland annat finns måttligt med darrgräs, hirsstarr, klasefibbla, vårfingerört, jordtistel, slankstarr och vildlin, samt ringa mängder av backtimjan, gullviva, knägräs, svinrot och brudbröd. Det södra delområdet är öppet med enstaka björk och vide. Marken är ej konstgödslad, men den är invaderad av älggräs och/eller kvävestörd. Hävden är i huvudsak svag och området är påverkat av igenväxning och tidigare ohävd. Här finns en delvis fin lågstarräng och bland hävdgynnade arter märks måttligt med hirsstarr, gökblomster, plattstarr och slankstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs och klasefibbla.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i de ohävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686236)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C9A-GXG, E48-YDV)

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogar

7394-12 Leabykärret

Yta: 37,5 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Slöta

Värden: BHKL VZ

Fastigheter: Leaby 1:4&5:2, Saleby 11:3&18:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, vägbank

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, 6270 Artrik silikatgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av stora betesmarker med en stor andel artrika kalkfuktängar och rikkärr med flera sällsynta arter. Stor ögontröst är den viktigaste arten i området som även innehåller torra till friska naturliga betesmarker. Området är ganska välbetat i vissa delar, men de största delarna håller hastigt på att få försämrade värden på grund av otillräcklig hävd och igenväxning med älggräs. Trädskiktet i området består av björkar, som bitvis närmast bildar skog, buskskiktet karakteriseras av enbuskar. I områdets östra delar finns stora ytor igenvuxna fuktängar och betesmarker. I anslutning till Natura 2000-områdets västra delar finns ytterligare områden med kalkfuktängar och öppna betesmarker, vilka bidrar till att förstärka Natura 2000-områdets naturvärden. Fläckar av naturtypen fuktängar med blåtåtel eller starr finns spridda i området. I väster är naturtypen mer eller mindre väl hävdad medan den i öster är i behov av restaurering. Små fläckar av naturtypen artrika silikatgräsmarker finns i områdets östligaste delar som är i behov av restaurering. Rikkärren finns framför allt i områdets södra och västra delar. I de igenvuxna östra delarna finns mindre områden med rikkärr, vilka är i behov av restaurering. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juli 2003 noterades rikligt med darrgräs, gullviva, hirsstarr, kärrsälting, vildlin, rödkämpar, prästkrage och ängsskallra, måttligt med ängsnycklar, smörboll, brudbröd, ängsvädd, bockrot, ängshavre, stallört, kärrspira, fältvädd, blodnycklar, vaxnycklar, flugblomster, slankstarr, jordtistel och ormrot, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, backsippa, jungfrulin, kattfot, klasefibbla, knägräs, majviva, slätterblomma, svinrot, brudsporre, gökblomster, kärrknipprot och nattviol. I den västra delen noterades fältgentiana 2014.

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är Leabykärret och angränsande betesmarker ett av kommunens största okultiverade och ogödslade fuktiga betesmarker. Här finns stora möjligheter att bevara vackra fuktängar åt framtiden. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av välhävdade betesmarker med bibehållen öppen karaktär utan igenväxningsvegetation.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686225, 1686228).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0C4-UWJ, DD0-FWF).

Smith, L. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Leaby SE0540217.

7394-13 Gråalskog vid Krusekvarn

Yta: 8,4 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Slöta **Värden:** BHKVZ
Fastigheter: Makvarn 1:2
Kulturspår: kvarnmiljöer
Strandskog, grova ädelövträd, död ved, rik kryptogamflora, å, raviner

Beskrivning

Området ligger längs Kvarnabäcken vid Krusekvarn och det utgörs av en sluten gråalskog som övergår i ask-almlund. Längs hela åsträckan finns flera kvarnlämningar och det går en markerad stig med informationsskyltar genom området. Längs med ån har det bildats en del mindre raviner längs stränderna. Omgivningarna består till större delen av öppen åkermark och kulturbetesmark. Trädskiktet är slutet och det domineras av gråal, ask och alm. De flesta träden är medelålders, men det finns också enstaka grov ask som är cirka 83 cm i diameter i brösthöjd. Det finns även ett mindre inslag av lönn, fågelbär, björk och rönn. Buskskiktet består av klen hägg och enstaka krusbär och vide. Det finns ställvis rikligt med död ved av främst gråal, men även björk och ask. Längs ån finns det rikligt med rutbålmossa *Conocephalum conicum*. I fältskiktet finns rikligt med blekbalsamin och gullpudra samt enstaka förekomster av nattviol, trolldruva, tibast, besksöta och trädgårdsstormhatt. På fastigheten Makvarn 1:2 i anslutning till Kvarnabäcken finns en vacker åbrink i ett finkornigt material som är klassad som nyckelbiotop. Trädskiktet domineras av gråal som har sockelbildningar. I biotopen finns rikligt med döende gamla träd och död ved i form av lågor, högstubbar och rotvältor. Några grova ädelövträd med högt naturvärde finns även, som bland annat en gammal ask, samt många träd med bohål. Gullpudra och Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus* finns allmänt i fältskiktet. Tuffmossor *Palustriella spp.* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* förekommer endast i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen består området av fina åmiljöer som har ett välutvecklat trädskikt och mycket död ved. Lövmiljöerna kring ån skyddar dessutom de limniska värdena. De gamla kvarnmiljöerna har också höga kulturhistoriska värden. En liten del av området är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vindfällan, döda träd, lågor och ruten ved bör lämnas kvar i objektet enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 883)
Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9e01:1)

7394-14 Grusås vid Örlid

Yta: 0,2 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Slöta **Värden:** BGLZ
Fastigheter: Örlid 1:1
Kulturspår:
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Utefter Kvarnabäcken, som avvattnar kalkstensplatån omfattande delar av bland annat Skörstorps socken och rinner ner i Åslesänkan, ligger ett antal äldre kvarnanläggningar som bildar en kulturhistoriskt mycket intressant miljö. I anslutning till dessa smågårdar finns ett antal gräsmarker som dock alla på ett eller annat sätt är påverkade av negativa ingrepp. Vid Örlid finns en ohävdad gruskulle som delvis är bortschaktad. Åsen är öppen med enstaka nypon. Marken är torr till frisk och är klassad som kalkgräsmark. Större delen av åsen är svagt kvävepåverkad. Markfloran håller på att trivialiseras pga långvarig ohävd, men det finns en fin yta lite torrängsväxter i sydslänten i södra änden av åsen. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med brudbröd, måttligt med ängshavre, rödkämpar, knölsmörbomma, backsmultron, småfingerört, skogsklöver, vitmåra, jordtistel, knylhavre, samt ringa mängder av slätterfibbla, backsippa, darrgräs och gullviva. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns även lundtrav, harmynta, flentimotej och färtvädd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden bör återupptas. Denna torrbacke borde hävdas på något sätt - bete eller slåtter - för att gynna floran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686231)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D21-CER)

7394-15 Ask-almlund och ravinskog vid Falekvarna

Yta: 5,3 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta

Värden: BKVZ

Fastigheter: Falekvarnar 1:1, Pilagården 2:2

Kulturspår: torpruin, kvarnmiljö

Grova ädellövträd, rik kryptogamflora, ravin, död ved, å

Beskrivning

Området utgörs av lövrika kvarnmiljöer kring Kvarnebacken vid Falekvarna. Vid jämförelse med gråalskogen vid Krusekvarn så har detta område en mindre andel gråal och området är dessutom mer påverkat av bebyggelse och plockhuggning av bland annat uttag av grov alm. Genom området leder en markerad stig med informationsskyltar. Det finns rikligt med gamla kvarnlämningar i området. Längs vissa sträckor går åkermarker nästan ända fram till ån och detta gör att området bitvis blir smalt. Trädskiktet domineras av medelgrov alm med ett mindre inslag av klenare gråal, ask och lönn. I buskskiktet finns det klen hägg samt enstaka krusbär. Det finns ställvis rikligt med död ved, men det är främst av klenare dimensioner. Längs ån finns blekbalsamin, jättebalsamin och besksöta. Ravinskogen i anslutning till Kvarnebacken på fastigheten Trien 1:1 och Pilagården 2:2 är klassad som nyckelbiotop. Här dominerar gråal med inslag av grova ädellövträd som alm och ask. Hägg och måbär bildar buskskikt. I anslutning till Kvarnebacken finns artrika lövträdsocklar. Liten baronmossa *Anomodon longifolius* förekommer allmänt i nyckelbiotopen, medan stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* finns endast i enstaka bestånd.

Naturvärde: 3

Objektet är mer påverkat av ingrepp än objektet i väster och det har därför något lägre värde. En liten del av området är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 884)
Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (07D9e02:1)

7394-16 Björkhagar vid Enåsen

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta

Värden: BKZ

Fastigheter: Enåsen 1:2

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Gården Enåsen ligger öster om Åslesänkan. Nordöst om gården ligger en stenig björkhage med äldre grov björk. Marken visar spår efter gammal odling genom hak och vallar. Beteshagen fortsätter mot öster och här blir inslaget av andra trädslag, t ex asp och enstaka oxel, större. Överlag är markvegetationen ganska artfattig. Markfloran är störd av beskuggning, svag hävd eller svag kvävepåverkan. Vid inventeringen i september 2002 bedömdes området vara värt att restaurera pga florumvärden. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var hävden mycket god. I en fuktig svacka noterades då lite ängsbräsma, knägräs och hirsstarr. Längst i norr fanns en liten fläck med torrängsflora där bland annat jordtistel och brudbröd växte. Dessutom tycks mykorrhizasvampfloran vara rik. Strax öster om gården finns en smal remsa med artfattig flora, som utgör en del av en större igenväxt trivial björkhage. Utöver björk finns även oxel, en och vide. Här finns inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är god, men delområdet är delvis igenväxt. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns rikligt med älggräs och ängsvädd, samt

rödclint, revfibbla och hirsstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns under en kraftledning en bättre grässvål med ängsvädd och slåttergubbe.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagarna bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras i det norra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686232)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A24-RHQ, E2F-PRE)

7394-17 Betesmarker vid Mossagården, Slöta

Yta: 1,6 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Slöta **Värden:** BKZ

Fastigheter: Slöta 12:1

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Strax söder om Mossagården i Slöta finns en öppen slänt med enstaka björk och sälg. Nedanför slänten rinner en bäck. Marken är delvis kultiverad och även tydligt påverkad av gödsling. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och kalkgräsmark som delvis har fin flora. Hävderna är delvis god, men det finns även svagt hävdade partier. Markfloran är delvis påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med ängshavre, darrgräs, prästkrage och brudbröd, måttligt med klasefibbla, vildlin, rödkämpar, och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, hirsstarr, smörbollor, rosettjungfrulin och övriga jungfrulinarter. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även slåttergubbe och ängsvädd.

Det norra delområdet är en öppen brant sluttning, som till hälften utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, samt ett litet inslag av kalkgräsmark. För övrigt är marken kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Floran är delvis fin. I norra delen finns svinrotäng. Hävderna är svaga. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängsskallra, svinrot, ängshavre och brudbröd, måttligt med jungfrulin, prästkrage, ängsvädd och jordtistel, samt ringa mängder av bockrot och gullviva. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även stor blåklocka, backsmörblomma, oxbär, blodnäva och harmynta.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686230)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B3A-EYR, BCE-UFL)

7394-18 Betesmark vid Björkelund, Slöta

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Slöta **Värden:** BKZ

Fastigheter: Rännefalan 1:3

Kulturspår: torpmiljö, stenmurar

6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Vid Björkelund finns en kuperad öppen betesmark som delvis utgörs av kalkgräsmark. De övriga delarna är kultiverade och svagt till tydligt påverkade av gödsling. I betesmarken finns spridda enebuskar och utmed den västra kanten växer en hel del träd. Björk, ek, gran och tall finns i trädskiktet. Hävderna är svaga och även torrbackarna är svagt kvävestörda. Markfloran är även påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med ängshavre, ringa mängder av bockrot, prästkrage, brudbröd och låsbräken.

Naturvärde: 4

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C99-GXG)

7394-19 Betesmark vid Kämpedal

Yta: 0,3 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Slöta **Värden:** BZ

Fastigheter: Rännefalan 1:3

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Kämpedal finns öppen, ohävdad sydslänt som förut betades tillsammans med omgivande vallar. Vegetationen domineras av torrängar. Det finns inslag av kalkgräsmarker. Marken visar inga tydliga tecken på påverkan av gödsling. Markfloran är dock påverkad av långvarig ohävd. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med ängshavre och brudbröd, backsmultron, fältvädd och flentimotej, samt ringa mängder av backnejlika, bockrot och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även rikligt med gulmåra, lundtrav, klasefibbla, flentimotej och tjärblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686230)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A5D-VRM)

7394-20 Kullar öster om Kinnatomten

Yta: 6,3 ha **Ekonomisk karta:** 07394 **Socken:** Karleby/Slöta **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Leaby 6:2, Bondehemmet 2:1, Rännefalan 1:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, terrasskant, torpmiljö

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

De västra betesmarken på fastigheten Leaby 6:2 är mycket kuperad med brinkar och dalar. I området finns såväl öppna som halvöppna till slutna partier. I trädskiktet finns björk, asp, fågelbär, klibbal, gran och tall. En finns i buskskiktet. Vegetationen utgörs av både torrängar och friskängar. Det finns mycket fin torrängsflora på flera slänter, men stora delar av området är stört av igenväxning, beskuggning eller röjgödsling. Det finns även en täkt i betesmarken. Hävden är i huvudsak god, men det finns även svagt hävdade partier. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med ängshavre, brudbröd och bockrot, måttlig med slätterfibbla, rödkämpar, backsmultron, småfingerört, jordtistel och flentimotej, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, darrgräs och prästkrage. Falköpings kommun har svarat för avverkningar och röjningar av en samt bidragit med stängsel och stängselingar. Det östra betesmarken är kuperad och helt öppen frånsett lite enebuskar. Halva betesmarken är kultiverad och även tydligt påverkad av gödsling. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker i kanterna. Hävden är god och det finns lite hävdgynnade arter i torrbackarna. Bland annat noterades måttligt med prästkrage, ängshavre och småfingerört, samt ringa mängder av bockrot och brudbröd.

Naturvärde: 4

Området har ett värde för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den västra betesmarken bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686234)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0B3-IKX, 733-GRX)

7394-21 Backe norr om Kinnatomten

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BGKZ
Fastigheter: Saleby 13:8&15:4
Kulturspår: fossil åker, terrasskant
6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Kinnatomten finns en markerad brant som stiger upp mot kalkstensplatån vid Rännefalan. Jordarterna utgörs av sandig morän och branten är så kraftig att jordblottor pga ras förekommer. Trädskiktet domineras av tall, med inslag av asp och gran. Buskskiktet består av en. Betesmarken är i huvudsak öppen, men i norra och nordvästra delen är trädskiktet ganska slutet. Den sydvästra delen håller på att växa igen. En stor del av den öppna slänten utgörs av kalkgräsmarker. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är ogödslad. Hävden är dock svag och det finns en del aspsly i betesmarken. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med backsippa, darrgräs, brudbröd och rödkämpar, måttligt med bockrot, ängshavre, backsmultron, småfingerört, skogsklöver, fältvädd, flentimotej, samt ringa mängder av backtimjan, slättegubbe, slätterfibbla, backnejlika, jungfrulin, klasefibbla, prästkrage och vildlin. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns en vacker torrängsvegetation i sydslänten med gott om fältvädd, knölsmörblomma, harklöver, backnejlika, harmynta, backsippa, lundtrav och flentimotej. Vissa arter, t ex backsippa, förekom i mycket stora mängder.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta en geologiskt märklig torrbacke med vacker torrängsflora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686227)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AD6-IGA)

7394-22 Björkhage öster om Köparegården

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BKZ
Fastigheter: Saleby 3:2
Kulturspår: stenmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Slöta stupar terrängen brant ner i Åslesänkans sydligaste delar. Branterna är genomgående betade och har mjuka former vilket gör att landskapet nästan påminner om ett alplandskap i miniatyr. Några hundra meter öster om Köparegården finns en stenig björkhage med halvöppet till slutet trädskikt. Området är till större delen klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävden är svag och vissa delar av hagen är ohävdade, vilket har medfört att stora delar av hagen är invaderad av älggräs och kärrfräken. En mindre yta i den södra delen är kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Floran är artfattig då den är påverkad av långvarig svag hävd. I de öppna partierna finns lite hävdgynnade arter. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med darrgräs och tågarter, måttligt med ängsvädd, gökblomster, kärrfräken, jordtistel och slankstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och kompletteras med älggrässlätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686229)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6AA-KGB)

7394-23 Björkhage söder om Köparegården

Yta: 7,3 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BKZ
Fastigheter: Saleby 10:1
Kulturspår: stenmurar
Bäck

Beskrivning

Söder om Köparegården finns en hagmark med björksumpskog genom vilket det rinner en bäck. Hagen har ett glest till halvslutet trädsikt som domineras av medelålders björk med enstaka inslag av gran. Hagmarken betas mycket svagt. Stora delar har en starrdominerad fuktängsflora med darrgräs och slankstarr. Vid inventeringen i september 2002 bedömdes hagmarken vara lätt att restaurera och att den bör prioriteras pga floravärden.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D31-HBU)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 729)

7394-24 Natura 2000-området Slöta Trädgården

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BHZ
Fastigheter: Saleby 10:1
Kulturspår:
7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området Slöta Trädgården ligger cirka en kilometer sydost om Slöta. I området finns ett fint och ganska intakt extremrikkärr som är extensivt betat. Kärrret är källpåverkat och de mellersta delarna av kärrret är mycket blöta. I rikkärrsfloran finns kärleväxter som näbbstarr, ängsnycklar, blodnycklar, vaxnycklar, kärrknipprot, gräsull och majviva. Bland mossorna finns rikkärrsarter som späd skorpionmossa, kalkkällmossa och källtuffmossa. Vid våtmarksinventeringen 1976 beskrevs hela området som ett öppet rikkärr. Därefter måste hävden ha upphört eller varit allt för extensiv under flera år, vilket bidrog till att kärrret började växa igen. År 2009 utfördes en större röjningsinsats, inom åtgärdsprogrammet för bevarande av rikkärr, för att öppna upp kärrret och gynna de ljuskrävande rikkärrsarterna. Idag består cirka 60 % av området av öppet rikkärr, omkringliggande mark består av ung lövsumpskog. Kärrret ingår sedan flera år tillbaka i en större betesfälla. 2015 genomförde Länsstyrelsen uppföljning av vissa gräsmarker i länet, däribland i detta område. Inventeringen visade att hävden har blivit bättre i området, men fortfarande fanns inslag av igenväxningsvegetation i form av sly och buskar. Artrikedomen bland kärleväxter och mossor var fortfarande hög, men skulle på sikt i takt med fortsatt hävd och kompletterande röjningsinsatser kunna bli ännu bättre. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2002 noterades rikligt med ängsvädd, darrgräs och kärrknipprot, måttligt med slätterblomma, ängsnycklar, kärrspira, slankstarr, näbbstarr och gräsull, samt ringa mängder av ormrot och vildlin.

Naturvärde: 1

Hävdad extremrikkärr med mycket fin rikkärrsflora ger högsta naturvärde.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska utgöras av ett öppet och välhävdad rikkärr med stor artrikedomen.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas dessutom till större delen av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen. En restaurering av de angränsande, igenväxande fuktiga betesmarker som omger rikkärrret är angeläget.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A74-HME).
Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Slöta Trädgården SE0540178.

7394-25 Betesmarker vid Trädgården

Yta: 8 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BKLZ
Fastigheter: Saleby 10:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, vägbank
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk
låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax öster om Trädgården finns en öppen betesmark med enstaka trädjungar. I trädsiktet finns björk, asp, fågelbär, samt två värdefulla hagmarksträd av vildapel och sälg. En och nypon finns i busksiktet. I nordöstra delen finns ett stort grustag. I sydkanten av detta finns en liten enbuskmark med torrängsarter som fältvädd, backsmultron och flentimotej. Markerna är ganska välhävda utom den östra delen som är ohävdad och i behov av restaurering. Halva delområdet är kultiverat och även tydligt påverkat av gödsling. Det finns några mindre ytor med kalkgräsmark och artrika torra-friska låglandsgräsmarker där det fläckvis finns fin flora. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med bockrot, gullviva, ängshavre, brudbröd och rödkämpar, måttligt med slätterfibbla, backsippa, småfingerört, fältvädd och flentimotej, samt ringa mängder av backtimjan och svinrot. Det östra delområdet är till större delen klassat som fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är stenig och det finns rikligt med odlingsrösen. Den sydvästra delen är öppen, men i den nordöstra delen växer en slutet björkskog. I busksiktet finns en och krypvide. I den södra delen finns en yta som är kultiverad och som även är tydligt påverkad av gödsling. Markfloran är påverkad av långvarig svag hävd och stora delar av fuktängarna är störda av beskuggning, älggräsinvasion eller svag kvävepåverkan. Det finns dock mindre ytor med mycket artrik kalkfuktäng. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i september 2002 märks rikligt med darrgräs, måttligt med ängsvädd, klasefibbla, knägräs, svinrot och slankstarr, samt ringa mängder av backtimjan, slätterfibbla, kattfot, kärrsälting, ormröt, vildlin, ängsskallra, smörbollor, ängshavre, brudbröd och gökblomster. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns en tuvig välbetad mycket fin grässvål i sydvästkanten av björkskogen. Då noterades även ljung, jordtistel, lundstarr och svinrot. Den mycket sällsynta stora ögontrösten växte då med något dussin exemplar på tuvorna. Falköping kommun och naturskyddsföreningen har svarat för röjningar i det östra delområdet.

Naturvärde: 3

Betesmarkerna har stort landskapsbildvärde och intressant flora i det östra delobjektet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Östra delen av det västra delområdet bör restaureras och hävden bör återupptas. Beteshävden bör intensifieras i det östra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686229)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AA1-MKE, D78-NLG)

7394-26 Natura 2000-området Slöta Backgården

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BKLZ
Fastigheter: Slöta 3:9
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Slöta Backgården, som är beläget söder om Ålleberg i ett kuperat slättlandskap, utgörs av en långsmal hög kulle med ganska plan topp samt en utlöpare mot norr som utgörs av en åkerholme med en låg stenmur och en gånggrift. Det är helt ljusöppet sänar som på en trädrida som förbinder kullen med en den norra åkerholmen. Den

slutna trädriddån, som följer stenvallen utgörs av hägg och rönn. På kullen finns enstaka enbuskar, rosbuskar, oxbär, rönn och hägg, samt en del hallonbuskar. Vegetationen uppe på den större kullen utgörs av en stäppartad torräng. Fältskiktet hyser en artrik torrängsflora med arter som jordtistel (i rödlistan NT), ängshavre, rödkämpar, käringtand, lundtrav, vårfingerört, trollsmultron (VU), brudbröd, darrgräs, väddklint, backsmörblomma (NT), getväppling, samt gullviva. En hel del ohävdarter som bergör och hundkäs finns, speciellt på kullens plana topp. Den norra åkerholmen är idag ohävdad. Den större kullen i områdets södra del betas idag men fältskiktet är under trivialisering. Vid ängs- och betemarksinventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med ängshavre och brudbröd, backruta, vårfingerört, blodnäva, hållveronika, fältvädd, rödklint, backlök, darrgräs, rödkämpar och gullviva, samt ringa mängder av bockrot, brudborste, sommarfibbla och svinrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även backklöver, backglim, slätterfibbla och vingvial.

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är området ett vackert exempel på örtrik torräng och i full blom är backen riktigt färgsprakande. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla kalkgräsmarken med möjlighet för den örtrika torrängens flora att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686223)

Jordbruksverket. Äng- och betemarksinventeringen 2002-2004 (nr AFC-OTL)

Ottosson, E. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Slöta Backgården SE0540270

7394-27 Vårdträdsmiljöer vid Slöta

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta

Värden: BKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd

Jätteträd

Beskrivning

Objektet utgörs av ädellövrika vårdträdsmiljöer i området kring Slöta. Även om det finns en del almar som är över 100 cm i brösthöjdsdiameter är trädsnittet ej så gammalt. Många av träden står på privatägd tomtmark. Vid kyrkogården står ett 10-tal grova till mycket grova almar och parklindor. Träden står relativt exponerade och det finns ej buskar eller sly som skuggar stammarna. Vid Slötagårdens entré står ett par grova hästkastanjer och bakom kyrkan står en grov ask. På intilliggande tomtmark finns ytterligare några grova ädellövträd (ask, lönn) men dessa har ej inventerats. Guldlocksmissa *Homalothecium sericeum* förekommer rikligt på träden.

Naturvärdesbedömning: Ädellövmiljöerna har främst värden för landskapsbilden.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 860)

7394-28 Blandlövhygge vid Övregården

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Karleby

Värden: BGKSZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenvägar

6270 Artrik silikatgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Objektet utgörs av en trädklädd hagmark på Ållebergs nordvästsluttning. Det ingår i naturreservatet Ålleberg. Vid inventeringen i maj 2003 betades hagen av nötkreatur och hävden var god. Trädskiktet domineras av triviallöv och slutenheten varierar. Det finns en liten dominans av grov björk och oxel men det finns också fågelbär, asp, rön och sälg. Buskskiktet är relativt klen utvecklat och det består främst av enstaka nypon. Mängden död ved i objektet är låg. Inga intressanta arter knutna till trädskiktet noterades. I fältskiktet finns det en fläckvis fin naturbetesflora och här finns arter som gökärt, brudbröd (rikligt), vårbrodd, darrgräs, svinrot, jungfrulin, skogsnäva, jordtistel m.m. Området ingår i ängs- och hagmarksinventeringen och är klassad som 3:a (Andersson m.fl. 1995).

Naturvärde: 3

Objektet har främst gräsmarkvärden men de trädklädda hagmarkerna har också höga värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs/ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686220)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 101-ZVQ, 5CB-WBT)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 865)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7394-29 Brantskog vid Ållebergs nordvästsida

Yta: ha **Ekonomisk karta: 07394** **Socken: Karleby/Slöta** **Värden: BGKZ**

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

9180 Ädellövskog i branter, död ved, block, lodytor, källkärr, rik lundflora

Beskrivning

Objektet utgörs av en ganska smal lövklädd sluttning eller brant på Ållebergs nordvästra sida. Det ingår i naturreservatet Ålleberg. Objektet avgränsas av åkermarker samt beteshagar. I den övre delen av objektet finns det en blockrik mark med enstaka mindre lodytor av diabas. I trädskiktet dominerar ädellövträd. I den övre delen av sluttningen så finns det främst alm och grov sälg samt enstaka klen lind. Större delen av objektet ligger dock i en svagare sluttning. I sluttningen nedanför ett slutet trädskikt med främst grov björk, klen asp samt enstaka ask och fågelbär. Hassel bildar ett ställvis mycket tätt buskskikt men det finns också skogstry och olvon. I sluttningen finns det även små källkärr. Död ved förekommer främst i klenare dimensioner. Fältskiktet är av lundörttyp och här finns arter som blåsippta, trolldruva och stinksyska. Mörk baronmossa *Anomodon rugelii* finns i branten (Jannert m. fl. 1999).

Naturvärde: 2

Objektet är fortfarande mycket av en sekundär lövskog men det kommer dock att utvecklas till en fin lövskogsbrant. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686220)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 866)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7394-30 Blandlövhage vid Ållebergs ännu

Yta: 7 ha **Ekonomisk karta: 07394** **Socken: Karleby** **Värden: BGKSZ**

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Källkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Ållebergs norra ände har det bildats en åsrygg som ligger nedanför nordslutningen, vilket gör området småkuperat. Det ingår i naturreservatet Ålleberg. Ållebergs ände är främst känd för sitt bestånd av tistelsnyltrot. Trädskiktet är glest till halvslutet och det består av grov oxel samt klenare alm och fågelbär. Det finns också ett mindre inslag av björk, rönn och sälg. På senare tid har man gallrat ut i träd- och buskskiktet men fortfarande finns det kvar en del lövbestånd av främst oxel, fågelbär och alm. Hassel och en finns lokalt rikligt medan nypon förekommer mer sparsamt. Mängden död ved är generellt låg. Större delen betas av får och hävden är hård. Fältskiktet har generellt en dåligt utvecklat grässvål och detta beror förmodligen på en tidigare beskuggning samt ett för hårt betetryck. Objektet ingår i ängs- och hagmarksinventeringen och är klassad som 3:a.

Naturvärde: 2

Även om naturvärdena främst är knutna till fältskiktet så har lövträden en viktig betydelse för hagmarksvärdena samt för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686221)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5CB-WBT, F1C-DZU)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 866)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7394-31 Brantskog vid Ållebergs ände och Osthängets norra del

Yta: 9,2 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Karleby/Slöta Värden: BFGZ

Fastigheter:

Kulturspår:

9180 Ädellövskog i branter, död ved, block, rik lundflora, rik kryptogamflora

Beskrivning

Objektet är av Ållebergsslutningen mest värdefulla brantskogar. Det ingår i naturreservatet Ålleberg. Norra delen av objektet ingår i en beteshage för får men djuren går ej upp i de brantaste delarna. I branternas övre del finns det små lodytor med diabas och nedan denna finns det block- och skifferbranter samt långa slutningar med ett slutet trädskikt som domineras av ädellöv. Området har tidigare varit betesmark och slutningarna var då nästan helt trädlösa. Idag är trädskiktet tämligen välutvecklat och det har bland annat börjat bildas gamla ädellövträd samt grov död ved. Trädskiktet är slutet och det finns en viss dominans av medelgrov alm med ett mindre inslag av ask, lind (klen), lönn, fågelbär, asp, björk, rönn och sälg. I slutningen finns det även självgallrade almar som står på grova, knotiga socklar. Hassel finns mycket rikligt i buskskiktet men det finns också ett stort inslag av skogstry och måbär samt enstaka olvon. Det finns ställvis mycket död ved (speciellt i brantens övre del) av främst alm och asp. Fältskiktet är av lundörtyper och de kalkrika jordarna har gett upphov till en mycket rik flora med arter som hässleklocka, trolldruva, kransrams, lundelm, bergmynta, stinksyska, underviol, blåsippan m.m. På block, trädstammar och död ved finns en hög frekvens av signalarter med bland annat piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, liten baronmossa *A. longifolius*, grov baronmossa *A. viticulosus*, fällmossa *Antitrichia curtispindula*, stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, grov fjädermossa *N. crispa*, stenporella *Porella cordeana*, träd-porella *P. platyphylla*, traslav *Leptogium lichenoides*, krusig ulota *Ulota crispa*. Mörk baronmossa *Anomodon rugelii* finns vid branterna vid Ållebergs ände. Vid en tidigare inventering har man även funnit skogstrappmossa *Anastrophyllum michauxii* och raspbågsmossa *Lescurea patens* i området (Jannert m.fl. 1999).

Naturvärde: 1

Objektet utgör ett av Ållebergs mest värdefulla ädellövbranter och detta motiveras av det mycket heterogena trädskiktet och den höga frekvensen av nykelement och den artrikedomen som påträffas i dessa miljöer.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686221)
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5CB-WBT, FIC-DZU)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 863)
Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7394-32 Osthaget och brantskog sydväst om Saleby

Yta: 22,1 ha Ekonomisk karta: 07394 Socken: Slöta Värden: BFGKZ
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar
9180 Ädellövskog i branter, jätteträd, död ved, rik lundflora, rik kryptogamflora

Beskrivning

Osthaget är en Ållebergs största och finaste sammanhängande lövskogsbranter. Området ingår i naturreservatet Ålleberg. I den övre delen av branten finns det blockiga branter med små lodytor av diabas samt ett välutvecklat trädskikt med grov alm och ask, som även har bildat stora mängder död ved. Nedan de brantaste delarna finns det djupa lager med kalkrik mulljord som ger upphov till en artrik lundörtflora. Här finns det bland annat hässleklocka, lungört, vårärt, storrams, kransrams, blåsippa, underviol, rödblåra och långsvingel. I den nedre delen av slutningen finns det ett större inslag av triviallöf och här finns det fortfarande kvar en del spår av att detta är en gammal slätter- och betesmark som har vuxit igen. Nedanför Osthaget vidtar öppna åkermarker. Sydväst om Saleby finns det ett något smalare lövområde, inklämt mellan åkermarker som ligger både ovanför och nedanför branten. Miljöerna är typiska blockrika rasbranter med ädellöv och de påminner i stort om den övre delen av branten vid Osthaget. Men i detta område finns också en av kommunens få lokaler för lunglav *Lobaria pulmonaria* samt även ett bestånd med guckusko. I den övre delen av branten vid Osthaget finns det ett slutet trädskikt som domineras av grov alm och ask (enstaka mycket grov). Skogstry, hassel och måbär bildar buskskikt. I branterna finns det stora mängder död ved av främst alm och ask. Nedanför de brantaste delarna finns det ett större inslag av triviallöf (björk och asp) men det finns fortfarande grov alm och ask i trädskiktet. Sydväst om Saleby finns det ett slutet trädskikt med främst ask och alm. Träden är dock något klenare än vid Osthaget. Hassel och skogstry dominerar i buskskiktet. Mängden död ved är något lägre än vid Osthaget. Fältskiktsfloran är av lundörttyp och mycket artrik (se ovan). Kryptogamfloran är även den artrik och här finns bland annat liten baronmossa *Anomodon longifolius*, mörk baronmossa *A. rugelii* (lokalt mycket rikligt), lönnlav *Bacidia rubella*, klosterlav *Biatoridium monasteriensis*, stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, stenporella *Porella cordeana*, träd-porella *P. platyphylla*, krusig ulota *Ulotia crispa*, slanklav *Collema flaccidum*, traslav *Leptogium lichenoides*, skinnlav *L. saturninum*, gulvit blekspik *Sclerophora nivea*, grå punktlav *Acrocordia gemmata*. I området sydväst om Saleby finns det även lunglav *Lobaria pulmonaria*.

Naturvärde: 1

Objektet utgör en av Ållebergs finaste lövbranter och den har mycket höga lövskogsvärden samt höga värden för landskapsbildningen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 867)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2002: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Ålleberg.

7395-01 Allé vid Källeberg

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Mularp Värden: BKLZ
Fastigheter: Källeberg 1:4
Kulturspår: allé, vårdträd, hamlade träd, stenmurar
Jätteträd, hålträd, mulm, rik epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Allén vid gården Källeberg i Mularp är förmodligen kommunens mest värdefulla. Allén sträcker sig från landsvägen och upp mot gården Källeberg. Den domineras av mycket grov ask med ett mindre inslag av mycket grov alm och lönn. Antalet träd räknades till 41 stycken och åtminstone åtta av dessa har en brösthöjdsdiameter över 100 cm. Flertalet träd är gamla och knotiga och hamlas fortfarande regelbundet, men det finns även en del yngre träd som gör att det inte blir något glapp mellan generationerna. Träden är mycket rika på håligheter, mulm, svampangrepp, insektsangrepp, hackmärken mm. På norra sidan av allén finns en fin gammal stenmur som gränsar till en öppen åkermark. Södra sidan gränsar till en igenvuxen park med bokar. I allén sker regelbunden röjning av sly och buskar kring stammarna samt hamling av träden. Återväxten är god och det finns yngre planterade träd som också har börjat hamlas. I allén finns det många hamlade träd som har en mycket värdefull epifytflora, varav flera är rödlistade. Bland annat finns det mycket rikligt med almlav *Gyalecta ulmi* samt en del blek kraterlav *G. flotowii*. Naturskyddsföreningen har tidigare inventerat området och då hittades brunskaftad blekspik *Sclerophora farinacea*, liten blekspik *S. peronella*, alléorangelav *Caloplaca chrysophthalma*, alléskruvmossa *Tortula virescens*, parkhättemossa *Orthotrichum pallens* och gryinig dagglav *Physconia grisea* (Sundh 2001).

Naturvärde: 1

Enligt lövskogsinventeringen har området mycket höga värden i form av värdefulla gamla hamlade träd som en mycket värdefull epifytisk flora. Det finns också höga kulturhistoriska värden samt höga värden för landskapbildningen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Allén bör i även i fortsättningen skötas genom regelbunden röjning av sly och buskar kring stammarna, samt hamling av träden.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 893)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

7395-02 Bokparken vid Källeberg

Yta: 3,7 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Mularp Värden: BKLZ
Fastigheter: Källeberg 1:4
Kulturspår: park, vårdträd, stenmurar
Jätteträd

Beskrivning

Området utgörs av en gammal park med bokar som har vuxit igen. Parken omgärdas av gamla stenmurar. I parken finns det ett slutet trädskikt med främst medelgrov och grov bok. Det finns en bok med omkretsen 480 cm är skyddad som naturminne. Det finns även någon enstaka medelgrov alm samt en ställvis god föryngring av alm. Buskskikt saknas. Väster om Källeberg finns det ett litet igenvuxet område med några grova och mycket grova almar som har vuxit upp i en gammal vårdträdmiljö. Tre av almarna har en diameter på över 100 cm i brösthöjd. Träden skuggas av uppträngande almsly. Området betas men på grund av det slutna trädskiktet har det ej bildats någon tätare grässvål. I fältskiktet finns det främst kirskaål och brännässlor. Blekspikar *Sclerophora spp* finns på almarna väster om Källeberg. I detta område finns det också vinbärssnäcka.

Naturvärde: 2

Parken har främst värden för landskapbildningen. Almarna väster om Källeberg har höga värden knutna till gamla ädellövträd. Närheten till allén vid Källeberg förstärker naturvärdena för vårdträdmiljöer.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: En bok är skyddad som naturminne. För övrigt saknar området skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas. En röjning av sly skulle gynna de grova almarna.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 895)

7395-03 Björkhage norr om Lilla Skarpås

Yta: 3,7 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Slöta

Värden: BKZ

Fastigheter: Källeberg 1:4. Lilla Skarpås 2:3

Kulturspår: stenmurar

Beskrivning

Norr om Lilla Skarpås ligger en större ohävdad björkhage. Hagen är mestadels kraftigt igenvuxen, men bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden vid inventeringen i juni 2003. I fältskiktet finns rikligt med smörbollar, samt lite myskgräs, rödklint och hirsstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns i de övre södra delarna en del gräsytor kvar med kalkpåverkad vegetation. Bland annat fanns slankstarr, rödklint, jordtistel och smörbollar.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686245)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E88-FKC)

7395-04 Sumpskogar vid Strömslund

Yta: 5,7 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp

Värden: BHKZ

Fastigheter: Stora Skarpås 1:1, Karlslund 3:2

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rikkärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om gården Stora Skarpås finns ett område med lövdominerade sumpskogar. Området är svagt påverkat av dikning i omgivningen. Den södra delen finns redovisad i ängs- och hagmarksinventeringen. Här finns en lokal med fjällskära som är skyddad som naturminne. Terrängen är plan och marken är fuktig. Trädskiktet är glest med jämnt ställda unghjörkar. Här finns också någon jolster samt ett par enar. Vegetationstypen är en blandning av kalkfuktäng och högrötfuktäng. Marken är ogödslad. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Den södra delen är delvis älggräsinvaderad, men det finns två fina fuktängsytor. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med hirsstarr och smörbollar, måttlig med majviva, ängsvädd, fjällskära, tuvstarr, nålstarr, ängsmyskgräs, samt ringa mängder av jungfrulin, ormrot, ängsbräsmå och ängsnycklar. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även vildlin, slankstarr, gräsull, samt den rödlistade källblekviden. Enligt den dokumentation som gjorts 1991 (Sund 1991) finns här också ängsstarr och blodnycklar. Området har under många år skötts genom tidig slåtter av älggräs och röjning av sly.

Naturvärde: 2

Den södra delen av området som redovisas i ängs och hagmarksinventeringen beskrivs som ett trivsamt område av främst mycket högt botaniskt värde. Fjällskäran som är regionalt sällsynt har här en av sina få lokaler i länet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. Upphörd och igenväxning utgör det främsta hotet mot fjällskäran.

Skydd: Området är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom slåtter är nödvändig för att bevara förekomsten av fjällskära.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686247)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 80D-SOJ)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9F10)

Länsstyrelsen i V Götaland. 2006: Skötselplan för naturminnet Strömslund

7395-05 Betesmark norr om Nätered

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Slöta Värden: BKZ
Fastigheter: Rännefalan 1:3
Kulturspår: stenmurar
Rikkärr, kalkfuktäng

Beskrivning

Norr om Nätered finns en liten flack fuktig betesmark som är öppen från sett någon enstaka björk. I området finns ett öppet rikkärr som är mycket svag hävdad och delvis invaderat av älggräs. Det omges av svagt hävdade kalkfuktängar. Marken är stenig och ogödslad. Omgivningarna utgörs av kulturbetesmarker. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med ängsvädd och hirsstarr, måttligt med darrgräs, klasefibbla, ängsnycklar, jordtistel, slankstarr och näbbstarr, samt ringa mängder av majviva, ormrot, smörboll, ängsstarr och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns det rikligt med majviva, kattfot, vildlin, ängsnycklar, rosettjungfrulin och några exemplar av stor ögontröst. Stor ögontröst noterades även 1996 (Arulf 1996).

Naturvärde: 3

Ett litet område med fin kalkfuktäng som har höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävd bör intensifieras. Kompletterande slåtter är nödvändigt för att bekämpa älgört.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686237)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 943-JCW)

7395-06 Vårdträds miljöer vid Orreholmen

Yta: 6,5 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värden: BK LZ
Fastigheter: Slöta 12:1, Orreholmen 1:1&1:2&1:3
Kulturspår: allé, vårdträd
Jätteträd, hålträd, mulm

Beskrivning

Vid Orreholmen finns det gamla vårdträds miljöer med mycket grov ask, lönn och bok som står på privat tomtmark. Det finns ungefär lika delar mycket grov ask, bok och lönn i området, men det finns även en yngre generation ädellöv. Träden står på en gräsmatta och det skuggas ej av sly eller buskskikt. En enkelsidig askallé leder fram till Orreholmen. Trädskiktet är yngre än övriga delar av området. Tidigare var allén dubbelsidig men den ena sidan avverkades för att man skulle kunna underhålla vägen. Åtta askar och tre bokar har en diameter som är över 100 cm i brösthöjd. Det grövsta trädet som är en ask som har en omkrets på 490 cm. En av askarna sägs vara ett galgträd från tiden då Erik XIV nyttjade huset. Träden har spår efter beskärningar men detta skedde för länge sedan. Hålligheter, mulm och insektshål förekommer frekvent i området. Även om det finns gott om grova och gamla träd så är epifytfloran ganska trivial. Bland annat noterades rikligt med guldlocksmissa *Homalothecium sericeum* och grå vårtlav *Acrocordia gemmata*.

Naturvärde: 2

Området innehåller en hel del grova och gamla ädellövträd som har höga värden som lövskogsobjekt. Det har också höga värden för landskapsbilden och det finns även höga kulturhistoriska värden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 889)

7395-07 Slåttermark vid Sörgården, Skörstorp

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värden: BZ
Fastigheter: Skörstorp 6:2
Kulturspår:
7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Sörgården i Skörstorp finns en liten svagt hävdad slåttermark, som omges av öppna odlingsmarker. I området finns ett rikkärr, som delvis är invaderat av älggräs samt fuktängar. Området är bevuxet med mycket björk. Endast en mindre yta är kvävepåverkad. Markfloran är framför allt påverkad av beskuggning pga av det alltför täta trädskiktet och den svaga hävden. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades måttligt med ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, näbbstarr och axag, samt ringa mängder av kärrsälting, majviva, vildlin och ängsnycklar.

Naturvärde: 3

Slåttermark som trots den svaga hävden hyser en hel del rikkärrsarter ger höga naturvärden.

Bevarande: Svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Trädskiktet bör glesas ut och hävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6BB-TQL)

7395-08 Betesmark vid Drevamossen

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värden: BZ
Fastigheter: Falan 2:1
Kulturspår:
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr

Beskrivning

I Skörstorp är markerna flacka och odlingsmarkerna präglar landskapet. Stora delar av odlingarna är dränerade gamla våtmarker med så kallade svartjordar. Mellan Stommen och Storegårdarna i väster finns stora arealer betesmarker. Till största delen är dessa betesmarker gamla mossodlingar eller andra kulturbetesmarker. Vid Drevamossen finns en yta som är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Här växer det enstaka björkar. Större delen av området är välbetad och även älggräset betas. Marken är i stort sett opåverkad av gödsling, men visar tecken på kultivering. Vegetationen domineras av hundstarr. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med hisstarr, måttligt med kärrsälting, samt ringa mängder av ängsvädd och darrgräs.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686244)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DFD-VTN)

7395-09 Våtmark norr om Brogården, Skörstorp

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värden: BHZ
Fastigheter: Skörstorp 7:9&9:1
Kulturspår:
Sumpskog

Beskrivning

Norr om Brogården i Skörstorp finns ett vårmarks-komplex som till större delen utgörs av sumpskogar. Det finns även ett soligent öppet kärr med bottenskikt av fastmattetyyp. Våtmarken omges av öppna odlingsmarker.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9F04)

7395-10 Betesmark nordväst om Trulsagården, Skörstorp

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värdet: BKLZ

Fastigheter: Skörstorp 4:4

Kulturspår: fossil åker, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Fodermarkerna runt Skörstorp är starkt präglade av kultivering, konstgödsling eller också av ohävd och igenväxning. Vad som återstår att redovisa är en liten stenig öppen betesmark som ligger nordväst om Trulsagården under en kraftledning. I de västra delarna finns en mindre backe med en fornlämning. Marken är i huvudsak frisk och utgörs delvis av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är god. Halva området är dock svagt till tydligt påverkat av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades lite hävdgynnade arter som måttlig brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av backtimjan och jungfrulin. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även jordtistel, ljungräs och knägräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686243)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CF8-LYB)

7395-11 Våtmarksområde på Gerumsbergets sydsluttning

Yta: 27 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värdet: BHZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Sumpskog

Beskrivning

Området utgörs av ett våtmarksområde som till större delen ligger i Tidaholms kommun. Området är totalt 47 ha stort. Det domineras av sumpskogar, med inslag av soligena kärr och fuktängar. Området är hydrologiskt påverkat av avverkningar, dikning, vägar, kraftledning och en skjutbana.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9F07)

7395-12 Betesmarker sydväst om Klockaregården, Skörstorp

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Skörstorp Värden: BHZ
Fastigheter: Skörstorp 12:1
Kulturspår:
7230 Rikkärr, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

På Gerumsberget sydsluttning sydväst om Klockaregården finns två fuktiga till blöta områden. Här mynnar på flera ställen källvatten vilket gett upphov till små rikkärr. Det västra delområdet är en blöt slänt med källflöden. Området är till större delen igenvuxen med björk och en och är även invaderat av sjöfräken och älggräs. Längst västerut under kraftledningen finns ett öppet parti. En del av området utgörs av ett rikkärr och mindre del utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Halva området är ohävdad och i de övriga delarna är hävden svag. Vid inventeringen i augusti 2002 var det nyligen dikat längs hela nedre kanten på området. Det finns två små ytor med finare flora. I fältskiktet finns måttligt med darrgräs, hirsstarr, jordtistel, slankstarr och näbbstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, klasefibbla, kärrsälting, vildlin och kärrknipprot. Det östra delområdet utgörs till större delen är ohävdad björksumpskog som invaderats av bladvass. Buskskiktet består av vide. En mindre yta utgörs av ett rikkärr. Den övriga delen utgörs av fuktängar. Halva rikkärret betas svagt, men den finaste halvan är ohävdad. Marken är ögödslad. Markfloran är även påverkad av igenväxning och ohävd. Det är även dikat nedanför rikkärret. I fältskiktet finns dock kvar en hel del rikkärrarter som slankstarr, näbbstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, slätterblomma, ängsstarr, kärrknipprot och ängsnycklar. Redan då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var delområdet rätt dåligt hävdad och igenvuxet och i behov av åtgärder. Då noterades även majviva, blodnycklar, vildlin och gräsull.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag/utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Områdena bör röjas. Betestrycket bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686244)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0A4-OIB, 18C-OTL)

7395-13 Hjortamossen

Yta: 15,6 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Mularp Värden: BHLZ
Fastigheter: -
Kulturspår:

Beskrivning

Hjortamossen är en plan till svagt välvd mosse som ligger på Gerumsberget. Området är totalt 71 ha stort och större delen ligger i Tidaholms kommun. Enligt våtmarksinventeringen har mossen ej fältbesökts. Den bedöms dock var orörd och hyser en värdefull flora i anslutning till fuktängarna. Bland annat ska här finnas den sällsynta Kung Karls spira.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (07D9F02)

7395-14 Allé öster om Källeberg

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 07395 Socken: Mularp Värden: BKLZ

Fastigheter: Kätteberg 1:4
Kulturspår: allé
Jätteträd, rik epifytflora

Beskrivning

Objektet utgörs av en lång, dubbelsidig allé som följer en landsväg. Allén domineras av grov ask och enstaka askar är över 100 cm i brösthöjdsdiameter, men det finns också ett stort inslag av grov lönn samt enstaka grov alm. Vissa träd har blivit beskurna men det har ej förekommit någon regelbunden hamling av träden. Träden är i god kondition och det finns ej sly och buskar som skuggar stammarna. Buskskikt saknas. Objektet saknar död ved. Inga intressanta arter noterades. Objektet angränsar till en annan allé vid Källeberg som har mycket höga naturvärden. Allén omgärdas av åkermarker.

Naturvärde: 3

Allén har främst värden för landskapsbilden men de höga naturvärdena som finns i den intilliggande allén bör kunna överföras till detta objekt.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Rönjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa alléträden.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 892)

8209-01 Blandlövhage och sekundär lövskog vid Höstmärket

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 08209 Socken: Trävattna Värden: BKLZ

Fastigheter: Höstmärket 1:2 & 1:3

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, torpmiljö, hamlade träd

Grova ädellövträd, hålträd, mulm

Beskrivning

I området som ligger vid Höstmärket nära Lidan finns det stenmurar och odlingsrösen samt ett gammalt torp. Det utgörs dels av gamla åker- och betesmarker som är under igenväxning och dels av en mindre blandlövhage av ask-almtyp som betas av får. Spritt i hela området finns det grova hamlade askar och lönnar som sätter en stark prägel på området. Träden är gamla och knotiga och de har fått en typisk kandelaberform. De är också rika på håligheter med mulm och många träd är svamp- och insektsangripna. På marker som inte hävdas består trädskiktet dels av en äldre generation hamlade askar och lönnar och dels en yngre generation med björk, asp och gran. I hagen finns det ett glest till halvslutet trädskikt med ask, björk, tall och klibbal, samt enstaka hassel i det för övrigt svagt utvecklade buskskiktet. En del av träden står relativt fristående i hagen men många står skuggade av en yngre generation. Död ved förekommer främst som döda delar på askar och lönnar. På de hamlade träden finns det bland annat allémossa *Leucodon sciuroides*, takskrummossa *Tortula ruralis*, allélav *Anaptychia ciliaris*, kyrkogårdslav *Parmelia acetabulum* och rikligt med grynig filtlav *Peltigera collina*.

Naturvärde: 2

Området hyser en hel del gamla hamlade ädellövträd med höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är i behov av restaurering och skötsel för att naturvärden ska kunna finnas kvar och utvecklas. Beteshävden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 914)

8209-02 Betesmarker vid Skumme

Yta: 4,4 ha Ekonomisk karta: 08209 Socken: Trävattna Värden: BKZ

Fastigheter: Skumme 1:3

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, strandbete, grova träd, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i en utpräglad skogsbygd vid gården Skumme. Det utgörs av en mycket vacker stenbunden betesmark som ligger utmed Lidan. Här finns många fina stenmurar samt rikligt med odlingsrösen. Närmast Lidan är trädskiktet slutet och utgörs av medelgrov klibbal och askar, på vilka trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* noterats. Längre från ån domineras trädskiktet av medelgrov ek och björk. I den norra delen finns det öppna betesmarker som tidigare varit åkermark. Fältskiktet utgörs här av rödvenäng. Den mest intressanta marken är en trädbevuxen hage med hedartad vegetation i södra delen av området. Detta är ett vackert exempel på trädklädd barrdominerad betesmark. Hagen kantas mot åkrar i söder av stengärdesgårdar. Trädskiktet är blandat med viss tyngdpunkt på gran och tall. Det finns också rikligt med ek, asp och björk, samt inslag av rönn, sälg och vildapel. Av asp, björk och tall finns grova träd medan ek och gran får klassas som medelgrova. Det finns 11 värdefulla hagmarksträd av ek, ask och björk. Hästar betade tidigare området, som numera betas av nötkreatur. Vid inventeringen i juni 2004 var marken ganska svagt hävdad. Marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i knappt hälften av området. Stora delar av betesmarken har en fin vegetation och fläckvis är vegetationen mycket fin. I fältskiktet finns rikligt med ljung, jungfrulin, ängsvädd, slåttergubbe, stagg och svinrot, samt ringa mängder av baktimjan, blåsuga, gullviva, hirsstarr, klasefibbla, knägräs, ormrot, prästkrage, ängsskallra, smörbollor, ängsbräsma, ängshavre, brudbröd, gökblomster, rödkämpar, liten blåklocka, stor blåklocka och gökärt. Ett av områdets viktigaste värden är den art- och individrika mykorrhizasvampfloran.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts lövskogsinventeringen och i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Stora delar av området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. En gallring av björk och gran samt röjning av sly och enar utfördes 1996 av Falköpings kommun. Det långsiktiga målet med åtgärderna var att skapa en ekhage med stora fristående ekar. Ytterligare gallringar bör dock utföras för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686249)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FC6-BAX)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 912)

8209-03 Strandäng sydväst om Storegården

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08209 Socken: Trävattna Värden: BKLZV

Fastigheter:

Kulturspår: fornminnen, äldre åker

Strandäng, ekhage, block, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Storegården utmed Lidan finns det en öppen strandäng, som fram till 1960-talet slogs med maskin. Numera hävdas den mycket svagt genom bete. Maderna är invaderade av jättegroe och vasstarr. Fältskiktet utgörs här av en ganska artfattig högstarräng där det växer lite gökblomster. Väster om Storegården på en liten höjdrygg finns en fin ekhage som är ohävdad. Ekarna växer dock mycket tätt och här finns även inslag av grov vårtbjörk. Marken är blockrik och stora rösen samt fornlämningar finns i de norra delarna. Vegetationen visar inga tecken på bruk av handelsgödsel men beskuggning har löst upp grässvålen. Vid inventeringen i juni 2004 noterades endast lite bockrot, gökblomster, ängsvädd och baktimjan. Området bedömdes vara värt att restaurera då det finns värden knutna till både floran och träden, samt även vatten- och kulturmiljön.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Stora delar av området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området. En gallring bör också utföras i ekhagen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686252)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A20-QOA)

8209-04 Betesmark nordöst om Händenestorp

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08209 Socken: Trävattna Värdet: BKVZ
Fastigheter: Händenestorp 1:2
Kulturspår: stenmurar
6430 Högörtäng, 6210 Kalkgräsmark, strandbete, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger utmed Lidan cirka 200 m nordöst om gården Händenestorp. Det utgörs av en delvis igenvuxen ohävdad betesmark. Här finns fuktängar och torrbackar med delvis mycket fin vegetation, som tyvärr är störd av ohävd. Hagen har tidigare hävdats mycket väl genom bete av hästar. I trädskiktet finns klibbal, björk, asp, ek, ask, vildapel, gran och tall. Buskskiktet är välutvecklat och består av brakved, en, vide, hallon och nypon. Nordöstra delen av hagen har ett glest trädskikt, medan sydvästra delen har ett ganska slutet trädskikt. Det finns tre värdefulla hagmarksträd av ek och klibbal. Getapel noterades. Högörtäng dominerar, men det finns även inslag av kalkgräsmark. Endast en liten yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes markerna ha förutsättningar att bli ängsmark. I fältskiktet finns rikligt med smörbollar, ängshavre och brudbröd, måttligt med gullviva, ängsruta, skogsklöver, vitmåra och strandveronika, samt ringa mängder av darrgräs, hirsstarr, jungfrulin och klasefibbla. Enligt markägaren lär det finnas även korskovall. Markerna ger intryck av att vara goda ängssvamplokaler.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686250)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B51-RWO)

8209-05 Betesmarker väster om Händenestorp

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 08209 Socken: Trävattna Värdet: BKLVZ
Fastigheter: Händenestorp 1:2
Kulturspår: äldre åker
Strandäng, å, rödlistade arter

Beskrivning

I Falköpings kommuns allra västligaste del ligger Händenestorp utefter Lidan. Ån påverkar miljön i de flesta av de betesmarker som är av naturvårdsintresse. Vattenståndet varierar kraftigt beroende på säsong och nederbördsförhållanden. Väster om gården finns betade stränder. Ån är ganska stenig och här finns skrävelängar. I de flackare partierna finns jättegröevegetation och högstarrängar och ett par korvsjöbildningar. Marken höjer sig snabbt några meter och här möter man påfallande torra marker med mycket torrängsväxter - flera arter dessutom kalkgynnade. I trädskiktet finns enstaka ekar och björkar och utefter ån finns klibbal och någon ask. I buskskiktet finns en, hassel, vide och nypon. Kraftledning korsar ån på flera ställen. Trots små ytor med riktigt fin grässvål så bedöms området ha högt naturvärde. Kontakten med rinnande vatten ger mångformighet. Söder om Lidan ligger en mycket tuvig trivialiserad betesmark som är invaderad av vasstarr och jättergröe. Marken är svagt hävdad och delvis kvävestörd. Ovanför maden finns torrare artfattiga backar. Betesmarken bedömdes dock vara värd att restaurera vid inventeringen i juni 2004. Området norr om Lidan är intressantare och bedömdes ha förutsättningar att bli ängsmark vid inventeringen 2004. Här finns tio värdefulla hagmarksträd av ek, björk, ask och klibbal. Marken är fuktig till frisk och även här är maderna invaderade av ohävdarter som vasstarr, berggrör, jättegröe och rörfilen. Delar av området hävdas svagt genom bete med får. Större delen av området är stört av ohävd, svag hävd, beskuggning, ensidigt fårbeta eller kväve. Fläckvis finns här en mycket fin flora med kalkgynnade arter. Det finns även inslag av kalkgräsmark samt en liten yta med svinrotäng nära torpet Öjefors. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängshavre och brudbröd, måttligt med smörboll, blodnäva och svinrot, ringa mängder av stagg, ängsvädd, bockrot, darrgräs, gullviva,

jungfrulin och ormrot, samt trollsmultron. Vid ängs- och hagmarksinventeringen noterades även lundtrav, backsippa, samt rikligt med rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686250)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr ODD-PNH, 32B-RMI)

8300-01 Borrabosjön

Yta: 27 ha **Ekonomisk karta:** 08300 **Socken:** Trävattna **Värden:** BHLVZ

Fastigheter: Borrabo 1:4, Trävattna-Kullen 1:1, Trävattna 6:1, Skumme 1:3

Kulturspår:

Våtmark, sumpskog, sjö

Beskrivning

Cirka 2,3 km norr om Trävattna kyrka ligger Borrabosjön som ingår i ett våtmarkscomplex. Området är hydrologiskt påverkat av dikning och avverkningar. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skog samt till en mindre del av skogshyggen. Området kring Borrabosjön är öppet, men sjön är nästan helt igenvuxen med bladvass. Den södra och västra delen av området är bevuxen med sumpskogar. Både sångsvan och trana har setts häcka i området (Friggeråker 1983). Signalarten granbräken har noterats på sjöns norra strand (Ståhl 1991).

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0A04)

8300-02 Barrnatureskog vid Händenestorp

Yta: 2,6 ha **Ekonomisk karta:** 08300 **Socken:** Trävattna **Värden:** BZ

Fastigheter: Händenestorp 1:2

Kulturspår:

Grova barrträd, död ved, rik epifytflora

Beskrivning

Vid Händenestorp i Trävattna finns ett virkesrikt barrbestånd med mycket torrträd och barrlågor i olika nedbrytningsstadier med rika mossfällar. I trädskiktet finns rikligt med grova träd och rikligt med levermossklädda lågor. Vid nyckelbiotopsinventeringen hittades sparsamt med alsopp *Gyrodon lividus* och stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* samt rikligt med långfliksmossa *Nowellia curvifolia*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Barrnatureskog med rikligt med grova träd och död ved, samt rik kryptogamflora ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0a02:1)

8300-03 Gillers mosse

Yta: 20 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Trävattna** **Värden: BHLZ**
Fastigheter:-
Kulturspår:
Mosse, kärr

Beskrivning

Gillers mosse ligger cirka 2,2 km nordnordöst om Trävattna kyrka. Det utgörs av en plåtformigt välvd mosse som har ett glest trädskikt. Området är hydrologiskt påverkat av dikning och torvtäkt. Det finns också ett mindre topogent till svagt sluttande kärr som har en liten vattenspegel. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skog samt till en mindre del av odlingsmarker och skogshyggen.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0A05)

8300-04 Gubbes mosse och Grönemad

Yta: 10,7 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Trävattna** **Värden: BHLZ**
Fastigheter: -
Kulturspår:
Kärr, sumpskog

Beskrivning

Området ligger cirka 3,5 km nordöst om Trävattna kyrka i en relativt flack skogstrakt som är rik på små våtmarker. Gubbes mosse utgörs av en mosaik av olika sumpskogar och fattigkärr. Större delen består av ett topogent till svagt sluttande kärr, som är glest bevuxet med björksumpskog, tallsumpskog och sumpgranskog. Kärrret är starkt lokalt påverkat av dikning. Bland intressanta arter som växer här kan nämnas granbräken. En mindre del av området utgörs av ett öppet sumpkärr av högstarr-örttyp, som omges av örörd äldre sumpskog. Området är väsentligen hydrologiskt orört, men är delvis påverkat av avverkningar. Mångformigheten, ställvis orörda omgivande skogspartier och ett för dessa trakter representativt våtmarksområde ger högsta naturvärde.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0A06)

8300-05 Betesmark vid Kvarnbacken

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Trävattna** **Värden: BZ**
Fastigheter: Kvarnbacken 1:1
Kulturspår:
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Kvarnbacken i Trävattna ligger en liten ohävdad betesmark, som förr var slättermark. Enligt den gamla ekonomiska kartan betades området även i slutet av 1800-talet. Hagen är stängslad och har betats

åtminstone fram till 1990, då en buskröjning utfördes. Det finns ett par små gropar som antagligen är rester av små grustäcker. Den västra delen av hagen har ett slutet trädskikt av asp, björk och gran. Den södra delen är öppen, men övriga delar håller på att växa igen med sly och enbuskar. Rödvenäng dominerar, men det finns även inslag av artrika stagg-gräsmarker och hedartad vegetation. En mindre del av marken är dock kvävepåverkad. Trots att vegetationen är störd av långvarig ohävd och igenväxning så finns en hel del hävdgynnade arter kvar. Vid inventeringar i augusti 2002 och juni 2004 noterades rikligt med slättegubbe, stagg och ljung, måttligt med liten blåklocka, darrgräs, gökärt och ängsvädd, samt ringa mängder av blåsuga, bockrot, jungfrulin, knägräs, prästkrage och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686256)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 169-DYT)

8300-06 Betesmarker vid Lilla Salaholm

Yta: 4,8 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKZ

Fastigheter: Trävattna-Istorp 1:6

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, jordkällare

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Lilla Salaholm ligger en delvis igenvuxen blandlövhage. Terrängen är svagt småkullig och marken är stenig. I trädskiktet finns björk, ek, gran och tall, medan buskskiktet utgörs av en. Här finns tolv värdefulla hagmarksträd av ek och björk. Den centrala delen av hagen är öppen med enstaka träd, medan övriga delar har ett halvöppet till slutet trädskikt. Den öppna delen hävdas svagt genom bete, medan de slutna partierna är ohävdade. Rödvenäng är den dominerande vegetationstypen, med ett mindre inslag av torrängar. Marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i halva hagen och florin är i huvudsak artfattig. Vid inventeringen i juni 2004 fanns fläckvisa ytor med en fin flora med bland annat blåsuga, slättegubbe, ängsvädd, revfibbla och svinrot, samt ringa mängder av knägräs, låsbräken, stagg och ängshavre.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En restaurering av hagen skulle gynna gräsmarksfloran och beteshävden bör om möjligt intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686257)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 20D-ECW)

8300-07 Våta marker vid Salaholm

Yta: 69 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BHKL VZ

Fastigheter: Trävattna 3:1&1:11, Salaholm 1:2&3:1, Lidaberg 2:1

Kulturspår:

Klibbalskog, mader, död ved, bäck

Beskrivning

Väster om Trävattna kyrka sätter Lidan prägel på landskapet. Landskapet är öppet och präglat av mader, gamla mossodlingar och lövskogar. Särskilt stora gamla mossodlingar finns norr om Salaholmsbäcken som rinner ut i Lidan vid Tubbarp. Nordöst om gården Lund finns en öppen betesmark. Florin är trivial, men dessa fuktiga-våta marker är av stort värde för fågelfaunan. Således finns här gott om gulärta och enkelbeckasin. Även tranan håller

till på maderna och häckar i grannskapet. Maderna norr om Salaholmsbäcken, har en artfattig kulturpåverkad vegetation av rörflen, vasstarr och tuvtätel och enligt uppgift i ängs- och hagmarksinventeringen skulle markerna restaureras för att betas igen. Längre upp mot Krusebacke i nordöst finns stora arealer gamla åkrar och björkdungar som betas. På Salstorps marker finns mycket stora betesmarker som sätter prägel på landskapet. Närmast gården visar vegetationen tecken på kvävegödsling. Vissa delar har vuxit igen med klibbalskog. Cirka 250 m nordöst om Saltorp finns det en öppen ganska svagt hävdad betesmark. Delar av hagen har ett ganska slutet trädskikt med klibbal, ask, björk och tall. Marken är frisk till fuktig och delvis svagt till tydligt påverkad av gödsling. Beskuggning och kvävepåverkan medför att florans artfattig. Vid inventeringen i juni 2004 noterades revfibbla, trådtåg, hirsstarr och gökblomster, samt ringa mängder av ängsvädd, stagg och ängsbräsma. Längs Salaholmsbäcken växer det klibbalskog av översilningstyp som har höga naturvärden. Strax väster om vägen är området som finast och här delar bäcken upp sig i mindre fåror och det bildas små öar med översilningsmarker. Här finns stora mängder död ved i alla nedbrytningsgrader, främst i form av lågor och torrakor av klibbal. Många lågor av klibbal ligger över bäcken och dessa är hårt åtgångna av både svampar, insekter och hackspettar. Ett gammalt brofäste finns vid bäcken. I områden med stillastående vatten har klibbalarna utvecklat stora socklar. Det mycket välutvecklade trädskiktet domineras av medelgrov och grov klibbal, med ett mindre inslag av ask, alm och björk. Buskskiktet är svagt utvecklat och består av enstaka brakved. Rutbålmossa *Conocephalum conicum* växer rikligt längs bäcken. Bäckbräsma och gullpudra förekommer allmänt medan trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och besksöta förekommer mer sparsamt. Intill gården Stora Salahom växer det humle. Väster om Lidan vid Mellanåsen finns en damm i vilken det ska finnas flodkräfta inplanterad.

Naturvärde: 2

Den stora arealen klibbalskog har betydelse för naturvärdesbedömningen i lövkogsinventeringen. Klibbalskogen är förhållandevis gammal och det finns en hög frekvens av värdefulla nyckelement, vilket motiverar att området har ett högt värde som lövskogsobjekt. Markerna runt Trävattna har idag större värden från våtmarkssynpunkt än från gräsmarkssynpunkt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena i klibbalskogen. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena på maderna.

Skydd: Delar av området omfattas av strandskydd. Östra delen av området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel: Med bättre hävd, bete av fler mader och mindre bruk av handelsgödsel skulle såväl fågelfauna som växtliv gynnas. Klibbalskogen bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686252)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 693-OTQ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 924)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0A03)

8300-08 Vårdträds miljöer vid Salaholm

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKLZ

Fastigheter: Salaholm 2:1

Kulturspår: allé, vårdträd, hamlade träd, stenmurar

Jätteträd, mulm, död ved, rik epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Det medeltida säteriet Saltorp döptes till Salaholm år 1618. Huset som lär vara flyttat från Höverö i Grolanda omges av en 1700-talsträdgård som nu sakta växer igen. Kring det gamla säteriet Salaholm finns det gamla vårdträds miljöer med grova ädellövträd. En stor del av träden finns längs vägen i en dubbelsidig allé men det finns även en del planterade vårdträd på gårdsplanen och i trädgården. Grov alm dominerar men det finns även grov ask, lönn och parklind. Flera träd är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Många av träden har hamlingsspår men träden har ej hamlat under senare tid. Flera träd är rötade och har håligheter mulm och svampangrepp. Påväxten på träden är mycket rik. Miljöerna är påfallande slutna och fuktiga och på många ställen finns det granplanteringar tätt intill träden. På gårdsplanen finns det fler grova och mycket grova ädellövträd och flera av dessa står mer öppna. I trädgården finns även en gammal lönn och en gammal apel samt en del medelålders ask, ek och lind. Några av trädgårdsträden är jätteträd t.ex. almen framför huset som är 400 cm i omkrets. Lönnen är trots att en stor del av stammen saknas hela 340 i omkrets. Alm på 315 cm finns också. I allén längs vägen finns det medelgrov till mycket grov ask, alm och lönn. Intill långa sträckor av allén finns det täta granplanteringar som gör att det blir slutna och fuktiga miljöer. Detta visar sig bland annat på träden som har ställvis tjocka fallar av allémossa *Leucodon sciuroides* och fällmossa *Antitrichia curtipendula*. Eventuellt påskyndar dessa

förhållanden även röttningsprocesserna i träden. Träden har ofta svamppåväxt, insektsangrepp, mulm och död ved samt håligheter av olika slag t.ex. fågelbon. Av lavar märks inslaget av bladlavar som filtlav och fjällig filtlav. Närmare studier visar att antalet spik- och nållavar är högt. Alléorangelav *Caloplaca chrysophthalma*, liten blekspik *S. peronella* och sydlig blekspik *S. amabilis* är rödlistade. Här finns även gulvit blekspik *Sclerophora nivea*, kornig nållav *Chaenotheca chlorella* (signalart (på äpple)), ärgnål, gulnål, (signalart) grå nållav, grön spiklav och kopparspik. Gulmjöl som är en ganska krävande art förekommer på många träd. Av övriga arter märks gryinig filtlav *Peltigera collina*, kranlav, klotterlav, trädkrypmossa, mjölig brosklav, gulkantad dagglav, cypressfläta, takskrummossa, stor ljuslav, citronlav, kyrkogårdslav, bitterlav, skrynkellav, slånlav, bandmossa, samboradula, guldlocksmossa, rosettbrosklav, brosklav, lönnlav *Bacidia rubella*, gryinig ägglav, vägglav, spetsig dvärgbågmossa, trubbfjädermossa (signalart), allélav, ”bryum” och mjölig orangelav. Ett komplement till de fina alléerna och trädgården är den större bäck som rinner förbi i en klubbaskog. Föryngringen är god av åtminstone ask och alm. På grund av alla döda stamdelar och grenar får mängden död ved anses vara riklig.

Naturvärde: 2

I området finns mycket fina trädmiljöer med välutvecklad moss- och lavflora. Mossfällarna är ofta utbredda och stora. Området innehåller förhållandevis många grova och gamla vårdträd som har en rik påväxt med flera rödlistade arter. Området som ligger i en intressant kulturmiljö gränsar till en spännande klubbaskog och bäck. Stenmur kantar alléerna. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs och våtmarksinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Fastigheten är idag till salu vilket kan innebära risk för att för att träden avverkas. Information till nya ägarna är därför av största vikt i detta objekt.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är i stort behov av restaurering och skötsel om naturvärdena ska bestå och kunna utvecklas. I trädinventeringen föreslås att almar och askar kronreduceras och/eller hamlas. Den stora almen på gårdsplanen bör dock sparas orörd. Uppväxande föryngring måste värnas om. Sly i anslutning till trädbaser bör röjas regelbundet. Regelbunden hamling bör ske av ask, alm och lönn.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 925)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

8300-09 Våta marker vid Lidan i Trävattna

Yta: 40,5 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKL VZ

Fastigheter: Höga 1:5 & 1:6, Gåsebacken 1:1, Kvissle 1:1, Trävattna 3:1&1:1

Kulturspår: kvarnruin

Strandängar, å, jätteträd

Beskrivning

Området stäcker sig från kraftstationen i Kvissle i söder cirka 2 km norrut längs Lidan. I norra delen av området cirka 300 m väster om Långaberget finns en cirka 2,3 ha stor betesmark som avgränsas av Lidan mot öster och en väg mot sydväst. Marken bedömdes vara värd att restaurera vid inventeringen i juni 2004, pga floravärden och värdefulla vattenmiljöer. Vegetationen utgörs av fuktängar och kärr, som delvis är igenvuxna. Marken betas svagt och är invaderad av älgört och andra ohävdarter. I fältskiktet finns dock rikligt med smörbollar samt ängsruta. Med rätt skötsel helst i form av slåtter kan detta bli en fin högörtäng. På ömse sidor om Lidan vid Gåsebacken och Höga finns öppna strandängar, där jättegröe är dominant, men rörfen är också ett markant inslag. Ute i ån växer bestånd av säv. På Lidans västra strand vid gården Gåsebacken finns ohävdade mader och fuktängar. Markerna är delvis mycket tuviga. De är invaderade av ohävdarter som jättegröe, vasstarr, älgört och brännässlor. Här finns även en del intressanta arter som rikligt med ängsruta, samt ringa mängder av smörbollar och gökblomster. Maden på Lidans östra strand vid Höga är också ohävdad och invaderad av jättegröe. Vid Herrekvarnen finns en nyckelbiotop på konstgjord ö i Lidan. Den utgörs av en lövnaturskog med bestånd av klubbask och ask. Här finns också kulturhistoriska värden i form av en kvarnruin. Det finns rikligt med lågor i området och några grova träd har rika mossfällor. Lundelm och springkorn förekommer allmänt i fältskiktet. I nyckelbiotopen finns rikligt med Skriftlav *Graphis scripta*, sparsamt med Porellor *Porella spp*, medan krusig ulota *Ulotia crispa* och trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* förekommer allmänt. Utefter Lidans östra strand vid Stenbergas finns ytterligare en nyckelbiotop. I trädsiktet finns ädellövbestånd av ek och ask, samt grov asp och björk. Undervegetationen utgörs av askuppslag, hassel och hägg. I fältskiktet finns rikligt med blåsippan. Några grova spärrgreniga askar har ymniga mossfällor och lavar. Fällmossa *Antitrichia curtipendula*

och tvillingfläckat rörfly *Archanara geminipuncta* förekommer allmänt i området, medan krusig ulota *Ulotia crispera* förekommer mer sparsamt.

Naturvärde: 2

Delar av områden är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och våtmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena på maderna.

Skydd: Delar av området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas på maderna och beteshävden bör intensifieras på betesmarken i den norra delen. Klubbalkogarna och nyckelbiotoperna bör lämnas orörda.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686252)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 300-EGT, 3FB-WHN, 56F-LCL)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0A02)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0a06:1, 08D0a07:1)

8300-10 Betesmarker vid Lidaberg

Yta: 7,4 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKLZ

Fastigheter: Lidaberg 1:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, gropavall

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydost om Trävattna, uppe på en markerad höjd, ligger ensamgården Lidaberg. Husen är i gammal stil och trädgården är stor. Åkrarna runt gården betas tillsammans med äldre slättermarker och lövhagar av Highland Cattle. Väster om gården ligger en blandlövhage med ek, klibbal, asp och björk. Här finns tio värdefulla hagmarksträd av asp, björk och ek. Trädskiktet är ganska slutet, men i de centrala delarna av hagen finns ett öppet parti. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen i hagen. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och det finns ett mindre inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävden är ganska god, men halva hagen är svagt kvävepåverkad. I den öppna delen av hagen finns en vacker rödvenhed med mycket ängsvädd, ljung, knägräs, blåsuga och slättergubbe, som också bör vara en god lokal för ängssvamp. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med ängsvädd och hirsstarr, revfibbla, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, kattfot, knägräs, stagg och svinrot. Sydöst om gården ligger en öppen stenbunden hage som utgörs av gammal åker. Här finns en gropavall samt en damm i de östra delarna. I hagen finns både partier med slutet trädskikt och öppna delar. I trädskiktet finns klibbal, asp, björk samt åtta värdefulla hagmarksträd av ek. Marken är mycket välbetat, utom kring dammen där det är ohävdad. Delar av området är kultiverat och tydligt påverkat av gödsling. I fältskiktet finns revfibbla, hirsstarr, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, ängsvädd, ormröt, stagg och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686253)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0A6-DJA, 8BD-QOI)

8300-11 Betesmarker vid Olsberg

Yta: 9 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKZ

Fastigheter: Trävattna 5:12

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Olsberg, öster om Trävattna ligger två betesmarker som omges av åkermark. Betesmarkerna är steniga och det finns odlingsrösen och stenmurar i området. Markerna är mycket ojämt betade av hästar och floran är artfattig pga långvarig svag hävd och beskuggning. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes var markerna välhävdade. Nordöst om gården ligger en större ekhage med medelgrova träd av asp, björk och ek. Det finns femton värdefulla hagmarksträd av ek och asp i hagen. I buskskiktet finns en. Större delen av hagen har ett halvöppet till slutet trädskikt. Hagen har varit tätare förr men gallrats ur på björk och gran. Vegetationen utgörs av rished av blåbär-lingon-typ. Åtminstone halva hagen är ohävdad och resterande del är ganska svagt hävdad. Endast en liten yta är svagt kvävepåverkad. Floran domineras av liljekonvalj och andra ohävdsarter. Fläckvis finns en finare vegetation. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med liljekonvalj, måttligt med brudborste, ängshavre och vitmåra, samt ringa mängder av slättergubbe, ängsvädd, hundkex, skogsnäva, smörbollar och svinrot. Öster om gården ligger en kullig björkhage där det även växer asp, ek och gran. Här finns två värdefulla hagmarksträd av asp och björk. Buskskiktet utgörs av en och är ganska välutvecklat. Halva hagen har ett halvöppet till slutet trädskikt och är helt ohävdad. Den övriga delen har ett glest trädskikt och är ganska svagt hävdad. Rödvenängar dominerar. Marken är delvis påverkad av gödsling och i fältskiktet finns mest ohävdsarter. Bland hävdgynnade arter märks revfibbla, lundstarr, svinrot, samt ringa mängder av slättergubbe, bockrot, gullviva, smörbollar, ängshavre och brudbröd. För övrigt finns stenbär, skogsklöver och vitmåra. Törnskatan har noterats i området.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Delområde b bör restaureras och beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686255)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 25D-BMT, 845-MDL)

8300-12 Betesmark vid Lilla Hallberga

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKZ

Fastigheter: Halberga 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 100 m öster om gården Lilla Hallberga ligger öppen fuktig betesmark. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes att delar av hagen var i behov av restaurering. I trädskiktet finns klibbal, asp, björk, tall samt två värdefulla hagmarksträd av ek. Buskskiktet utgörs av en och hallon. I hagen finns både öppna partier och partier med ett halvöppet till slutet träd- och buskskikt. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandgräsmark. Rödvenäng dominerar, men det finns också inslag av fina fuktängar. Betesmarken hävdades förut men är numera ohävdad. Knappt hälften av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Floran håller på att trivialiseras pga ohävd. Fläckvis finns en mycket fin vegetation. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2004 märks rikligt med slättergubbe, svinrot och ängsvädd, måttligt med hirsstarr, knägräs, smörbollar och stagg, samt ringa mängder av bockrot, jungfrulin, ormrot och ängshavre. Granspira har tidigare noterats i betesmarken (Andersson L 1990).

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas snarast eftersom hävdbehovet är akut.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686254)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 116-SQK)

8300-13 Ohävdade betesmarker vid Skoggården

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Trävattna Värden: BKZ
Fastigheter: Skoggården 1:1
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Skoggården ligger två ohävdade steniga betesmarker, som förut betades av nötkreatur. De bedömdes vara värda att restaurera vid inventeringen i juni 2004. Sydväst om Skoggården ligger en långsmal betesmark som delvis utgörs av gammal slåttermark. Här finns en gammal jordkällare och ett värdefullt hagmarksträd av ek. Betesmarken håller på att växa igen men bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och värden knutna till träden och kulturmiljön. Fläckvis finns det rester av en hävdgynnad flora kvar med bland annat ängshavre, brudbröd, svinrot, jungfrulin och darrgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även stor blålocka, backtimjan, ängsskallra, gökärt och fläckigt nyckelblomster. Nordväst om gården finns en ohävdad ekhage som är delvis igenvuxen. Träd- och buskskiktet består av asp, björk, ek, gran, hägg, hassel, en och hallon. Längst österut är trädskiktet slutet och domineras av björk. Här finns nio värdefulla hagmarksträd av ek. Marken är i huvudsak frisk. Området är delvis klassat som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Floran är delvis trivialiserad pga beskuggning eller ohävd, men i de östra delarna finns fläckar med fin grässvål. I de västra delarna av ekhagen finns ytor som är svagt påverkade av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, svinrot och ängshavre, måttligt med smörbollor, stagg och brudbröd, samt ringa mängder av slåttergubbe, bockrot, jungfrulin, knägräs och hundkex. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även ljung samt stor och liten blålocka.

Naturvärde: 3

För att omfatta så begränsade ytor är objektet mångformigt. Detta beror bland annat på terrängens och odlingslandskapets småskalighet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarkerna bör restaureras och beteshävden återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686254)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 75E-TOK, 99E-CHZ)

8300-14 Betad skog vid Hedagärdet

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Ullene Värden: BKZ
Fastigheter: Ullene 5:3
Kulturspår: äldre åker, diken inom fossil åker, stenmurar
Skogsbete, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Hedagärdet ligger en stor betesmark som huvudsakligen består av barrskog. Omgivningarna utgörs av åkermark. I trädskiktet finns tall och gran, rätt mycket björk, enstaka asp, vildapel och sälg. Här finns tolv värdefulla hagmarksträd av sälg, björk och asp. I buskskiktet finns hallon. Trädskiktet är slutet, men det finns små insprängda åkerlyckor. I kanten av dessa åkerlyckor finns små ytor med naturlig gräsmark. Området har annars mest karaktär av betad skog och har förmodligen en intressant mykorrhizasvampflora. Vegetationen domineras av friskängar med inslag av fuktängar. Halva hagen är svagt hävdad genom bete och övriga delar är ohävdade. Floran är trivialiserad pga beskuggning men visar inga tydliga tecken på konstgödsling. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes betesmarken vara ett restaureringsobjekt. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd och svinrot, måttligt med slåttergubbe och stagg, samt ringa mängder av smörbollor och ängshavre.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686258)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A51-MKE)

8300-15 Betesmark sydväst om Hedagärdet

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Ullene Värden: BKZ
Fastigheter: Ullene 5:4
Kulturspår: äldre åker, gropavall
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Sydväst om Hedagärdet ligger ett långsmalt skifte på plan mark som avgränsas av skogsmark österut och åkermark mot väster. Det utgörs av en öppen betesmark med en ridå av träd mot åkermarken. I trädsiktet finns björk, tall och en, varav tre är värdefulla. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Fältsiktet utgörs av rödvenäng. Hävderna är ganska goda. Marken är svagt kvävepåverkad i större delen av hagen och viss negativ påverkan finns också genom insådd och kvarlämnat ris efter en rövning. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades ett fåtal hävdgynnade växtarter som liten blåklocka, ängsvädd, knägräs och stagg.

Naturvärde: 4

Betesmarken är välhävdad, men hyser enbart ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 15B-IGA)

8300-16 Klubbsumpskog vid Åsaka

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Ullene Värden: BHKVZ
Fastigheter: Ullene-Åsaka 1:3
Kulturspår: stenmurar
Klubbsumpskog, död ved, rik kryptogamflora, bäck

Beskrivning

I anslutning till Fikes bäck finns ett kraftigt försumpat klubbalkärr. Några klubbalar står på socklar. Området består av en delvis öppen våtmark med mycket torrträd och högstubbar. I kärret finns några grova barrlågor med högt naturvärde. Området är dock påverkat av dikning. Bland signalarter så förekommer missne allmänt i fältsiktet, medan lundelm endast förekommer sparsamt. Kryptogamfloran är värdefull.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Klubbsumpskog med rikligt med död ved, samt rik kryptogamflora ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Invandring av gran bör dock förhindras.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0a05:1)

8300-17 Blandlövhaage vid Lunnagården

Yta: 10,8 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Ullene Värden: BKZ
Fastigheter: Åsaka 3:1
Kulturspår: diken inom fossil åker, äldre åker, stenvmurar, gropavall, odlingsrösen, jordkällare
Grov ek, rödlistade arter

Beskrivning

Åsaka by bildar ett myller av gamla odlingsmarker, gårdar, betesmarker, skogsdungar, stenvmurar, gamla körvägar och t o m en gammal kyrkoruin. Vid Lunnagården finns det en större blandlövhage som betas av får. Marken är stembunden och här finns rikligt med stenvmurar och odlingsrösen. Trädskiktet domineras av grov björk och medelgrov till grov ek (ekarna är mindre än 100 cm i brösthöjdsdiameter) med ett litet inslag av fågelbär, rönn och oxel. Här finns fyra värdefulla hagmarksträd av ek. En finns allmänt i buskskiktet. Det finns endast sparsamt med död ved. I kanten av området sker det dock en igenväxning med björk och asp. Hagen är estetisk tilltalande och vid infarten till gården finns en liten rastplats med skylt som informerar att detta är Västergötlands geografiska mitt. Marken är i huvudsak frisk med inslag av fuktiga och torra partier. Hagen är delvis invaderad av bergör, men för övrigt är hävden ganska god. Floran visar inga tecken på konstgödsling, men är kraftigt trivialiserad av beskuggning. Bland de intressanta arter som noterades vid inventeringen i juni 2004 fanns rikligt med ängsvädd, liten blåklocka, gökärt, ljung, revfibbla, bockrot, samt ringa mängder av slättergubbe, jungfrulin, kattfot, stagg, ängsbräsma, ängshavre och gökblomster.

Naturvärde: 3

Åsaka bildar ett enastående exempel på odlingslandskap med stora kulturhistoriska värden. Naturvärdena hos fodermarkerna är mer begränsade men om hävden intensifierades skulle flera hagar sannolikt få högre naturvärden. I området finns det ett förhållandevis stort antal hagmarksekar som börjar närma sig en betydande ålder. Det finns även rekreativvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686259)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 654-MKE)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 932)

8300-18 Betesmark vid Åsaka

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Ullene Värden: BKZ
Fastigheter: Ullene12:2
Kulturspår: stenvmurar

Beskrivning

Cirka 400 m sydväst om Lunnagården ligger en öppen betesmark som är bevuxen med enstaka tall. Vegetationen utgörs av friskängar och torrängar, som hävdas svagt genom bete. Vid inventeringen i augusti 2002 var det helt obetat. Skiftet har tydlig insådd av timotej och marken är tydligt påverkad av gödsling. Dominerande arter är stormåra, rödven, kråkvicker, teveronika och hundkäx. Det finns även lite hävdgynnade arter som liten blåklocka, samt ringa mängder av ängsvädd och ängshavre.

Naturvärde: 4

Betesmarken hävdas svagt och är tydligt kvävepåverkad och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6CE-BWS)

8300-19 Blandlövhagar söder om Åsaka

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Ullene
Fastigheter: Ullene-Åsaka 2:3&4:5
Kulturspår: stenmurar, fägata
Grov ek, bäck

Värden: BKVZ

Beskrivning

Söder om Åsaka finns två igenvuxna blandlövhagar, som bedömdes vara värda att restaurera pga av floravärden vid inventeringen i augusti 2002. Det västra delområdet utgörs av en igenvuxen betesmark med stenmurar och en fägata. Genom området rinner en bäck. Betesmarken ingår i en större betesfälla och marken betas svagt tillsammans med angränsande åkermark. Här finns fortfarande små öppna partier med rester av hävdgynnad flora. Det östra delområdet är kraftigt igenvuxet. I trädsiktet finns framförallt unga lövträd. Det finns även enstaka grövre ekar på mellan 50 - 100 år. Vegetationen är fuktig med mycket utarmat fåltskikt.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen var klass 3. Då äng- och betesmarksinventeringen utfördes var hagarna igenvuxna och hyste endast rester av hävdgynnad flora, men bedömdes vara värda att restaurera pga av floravärden, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagarna bör restaureras och beteshävderna bör återupptas. De grova ekarna bör bevaras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686259)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr OD2-XVP, BF8-ZEV)

8300-20 Sekundär lövskog vid ridhuset norr om Floby

Yta: 24,4 ha Ekonomisk karta: 08300 Socken: Sörby
Fastigheter: Väsmestorp 2:47&2:49&2:50, Torrevalla 1:1
Kulturspår: stenmurar, gropavallar, stensättning, torplämning
Grova träd, död ved, bäck, rödlistade arter

Värden: BFKLVZ

Beskrivning

Norr om Floby ligger ett större sammanhängande lövskogsområde där flera olika skogstyper finns representerade. Större delen av området utgörs av stora arealer med igenväxta trädklädda hagmarker. En stor del av området betas av nötkreatur. Små åkermarker har skurits bort från objektet. Området ligger tätortsnära och det finns bland annat ridhus och anlagda stigar i området som gör att det är flitigt besökt. Östra delen av området har dels ett gammalt trädsikt med grov och mycket grov björk som har utvecklats under mer öppna och solbelysta förhållanden och det finns dels ett yngre trädsikt som domineras av björk och asp. Spritt i området finns det även en del grov ek och granar som har vuxit upp under öppna förhållanden. En finns allmänt i buskskiktet men många är döende. Det finns mycket lågor och högstubbar av björk i området. Vedsvampar, hackmärken och gnagspår från insekter förekommer mycket allmänt. Väster om bäcken finns det ekhagar som dominans av grov ek. Ekhagarna som tidigare var igenväxta har restaurerats och ingår i en större betesfälla. I hagarna växer det rikligt med tibast. Det finns mycket vedsvampar i området, främst sprängticka och fnösketicka. Mycket insektshål och hackmärken från hackspettar tyder också på en hög aktivitet hos dessa grupper. På björk och ek noterades bland annat sotlav *Cyphelium inquinans* och tunn flarnlav *Hypocenomyce friesii*.

Naturvärde: 2

Området innehåller stora arealer med gamla hagmarksträd och mycket död ved vilket gör att området har ett högt värde som lövskogsobjekt. Området har också mycket höga rekreationvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ekhagarna har restaurerats och beteshävderna har återupptagits. Skogsbryn har skapats i anslutning till åkermarken. Gropavallarna har synliggjorts genom avverkning av träd. Fortsatt hävd genom bete och röjning av sly i björk- och ekhagarna är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686251)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 919)

8300-21 Klubbalskog vid reningverket norr om Floby

Yta: 8,5 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Sörby** **Värden: BFKVZ**
Fastigheter: Ullene-Åsaka 1:1, Vasmestorp 2:50, Torrevalle 1:1
Kulturspår: stenmurar
Klubbalskog, död ved, bäck

Beskrivning

Området ligger norr om Floby vid reningverket. Det utgörs av en klubbalskog av översilningstyp längs Grisslebäcken som slingrar sig fram mellan öppna åkermarker och igenväxande gamla betesmarker. Området ligger tätortsnära och det finns bland annat ridhus och anlagda stigar i området som gör att det är flitigt besökt. Trädskiktet är välutvecklat domineras av medelgrov klubbal med ett mindre inslag av gråal samt enstaka rönn och ek i kanten. Klen hägg bildar ett ställvis tätt buskskikt. Det finns mycket svampangripen död ved i området och en stor del av denna är grov. I området finns allmänt till rikligt med alticka *Inonotus radiatus*, rutbålmossa *Conocephalum conicum*, gullpudra, bäckbräsma och blekbalsamin. Nässelklocka och lakticka *Ganoderma lucidum* förekommer mer sparsamt.

Naturvärde: 1

Objektet utgörs av en välutvecklad och fin översilad klubbalskog som ligger i ett område med mycket höga rekreativvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 918)

8300-22 Naturminne vid Lidaberg

Yta: 0 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Trävattna** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Lidaberg 1:2
Kulturspår:

Beskrivning

Vid Lidaberg finns en ek som blev skyddad som naturminne år 1909. Dokumentation saknas.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Objektet är skyddas som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8300-23 Barrskog vid Höstmärket

Yta: 3,5 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Trävattna** **Värden: BZ**
Fastigheter:
Kulturspår:

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (08D0a03:1)

8300-24 Barrskog med ekinslag vid Horsholmen

Yta: 3,1 ha **Ekonomisk karta: 08300** **Socken: Trävattna** **Värden: BZ**
Fastigheter:
Kulturspår:

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (08D0a04:1)

8301-01 Betesmark sydväst om Bolsråsen

Yta: 1,3 ha **Ekonomisk karta: 08301** **Socken: Ullene** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Bolsråsen 1:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om gården Bolsråsen i kanten av Grytens häradsallmänning finns en fin liten betesmark med ställvis välbevarad hedartad vegetation. I hagen finns enbuskar och spridda träd samt några slutna trädgångar. Här finns asp, björk, ek, rönn, gran, tall och vildapel. I buskiktet finns krypvide och en. Marken är grovblockig och här finns rikligt med odlingsrösen, samt en liten damm. Betesmarken är klassad som artrik stagg-gräsmark. Fältskiktet utgörs av gräs-lågstartarräng och rödvenhed. Hävden är svag och en mindre yta är ohävdad. Marken är oödsad, men markfloran är påverkad är röjgödsling, långvarig svag hävd och beskuggning. Vid inventeringen i juni 2002 noterades rikligt med stagg och ärenpris, måttligt med slåttergubbe och hirsstarr, samt ringa mängder av ängsvädd. På tuvor och block växer det rikligt med odon och i en liten sänka växer pors. Här finns också trivialare delar med grenrör.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686265)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5BE-100)

8301-02 Igenväxt betesmark vid Ringsåsen

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 08301** **Socken: Ullene** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Ringsåsen 1:16
Kulturspår: stenmurar
Hagmarksekar

Beskrivning

Vid Ringsåsen finns en igenvuxen betesmark med tre värdefulla hagmarksekar. Marken är mycket svagt betad och i fältskiktet finns endast lite stagg, ängsvädd och knägräs. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes betesmarken vara värd att restaurera pga värden knutna till floran och ekarna.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och igenvuxen, men enligt äng- och betesmarksinventeringen bedömdes den vara värd att restaurera pga värden knutna till floran och ekarna., vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Den svaga hävden och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör intensifieras. Hagmarksekarna bör friställas vid behov.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F7B-BGY)

8301-03 Slättermark vid Knektagården

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Ullene Värden: BLZ
Fastigheter: Ullene 6:10
Kulturspår:
6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

I landsvägskorset i Ullene där vägen till Trävattna tar av från Flobyvägen ligger en gammal marknadsplats. Denna sköts av hembygdsföreningen som slår den vartannat år. Här ordnas också påskbrasor och liknande. Marken är flack och belägen på sandjord. Här finns inslag av kalkgräsmark. Fältskiktet utgörs av rödvenäng och rödvenhed. Marken hävdas väl med slätter och endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med ängsvädd och anghavre, samt måttligt med bockrot. Slättermarken norr om vägen saknar trädskikt. Här växer liten blåklöcka, gulmåra, ljung, rödklint, ängsvädd, skogsklöver och käringtand. Söder om vägen växer enstaka tall, björk och en. I fältskiktet finns liten och stor blåklöcka, rödklint, ljung, gulmåra, svartkämpar och skogsklöver.

Naturvärde: 3

Ett stort slätterobjekt som dock inte har fin flora i alla delar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686266)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 285-VBD)

8301-04 Vintermossen

Yta: 24,5 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BHLZ
Fastigheter: -
Kulturspår:
Kärr

Beskrivning

Vintermossen ligger cirka 2,5 km väster om Gökhem kyrka. Den utgörs av ett svagt sluttande topogent öppet kärr. Bottenskiktet är av både fastmattetyt och mjumattetyt. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skog, samt till en mindre del av odlingsmarker och skogshyggen. Kärrret är starkt hydrologiskt påverkat av både dikning och avverkningar i omgivande skogsmarker. Näbbstarr har noterats i området (Arulf 1990) och mosippa har funnits i anslutning till Vintermossen (Gustavsson 1990).

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0B11)

8301-05 Våtmarker öster om Vintermossen

Yta: 6,8 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BHLZ
Fastigheter: Remmen 2:1 & 3:4
Kulturspår:
Kärr, lövsumpskog

Beskrivning

Cirka 2 km väster om Gökhem kyrka finns ett våtmarkscomplex. Den utgörs till hälften av topogena öppna kärrytter och för övrigt av lövskogsdominerade sumpskogar. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark och till mindre del av skogshyggen. Området är lokalt påverkat av en väg samt avverkningar i omgivande skogsmarker.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0B10)

8301-06 Gullboråsen

Yta: 12,6 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Sörby Värden: BHLZ
Fastigheter: -
Kulturspår:
Lövsumpskog, kärr

Beskrivning

Gullboråsen ligger cirka 3,2 km västsydväst om Gökhem kyrka. Området utgörs av ett våtmarkscomplex, som till hälften utgörs av lövskogsdominerade sumpskogar på fast mark. Övriga delar utgörs av soligena öppna till glest bevuxna kärr med bottenskikt av mjukmattetyper. De senare är starkt hydrologiskt påverkade av avverkning och en väg som korsar området. Omgivningarna domineras av skogsmark, skogshyggen och odlingsmark. Den rödlistade mosippan har funnits i anslutning till området (Gustavsson 1990).

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0B02)
Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogar

8301-07 Ekhage vid Västergården

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Ullene Värden: BKZ
Fastigheter: Ullene-Åsaka 5:6
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Västergården finns en ekbacke som är bevuxen med en och halvgamla ekar. Träd- och buskskiktet är halvöppet till halvslutet. Förutom ek finns inslag av asp, björk, gran, tall. I hagen finns ett värdefullt hagmarksträd av ek. Marken är delvis klassad som artrik stagg-gräsmark. Fältskiktet domineras av rödvenäng. Marken är delvis påverkad av sambete med vall och senare års sämre hävd, men fortfarande finns mycket slättergubbe kvar. I den östra mer öppna delen är floran artrikast. Här finns bland annat en fin rödvenhed med slättergubbe, ängsvädd, stagg och ljung men också torrare ytor med brudbröd, backanis och ängshavre. Marken är ganska välhävdad, men är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med slättergubbe och stagg, liten blåklocka, bockrot, samt ringa mängder av ängshavre och nattviol. Sotlav *Cyphelium inquinans* noterades också på eken.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686259)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D58-KEX)

8301-08 Bäckdråg öster om Torten

Yta: 8,7 ha **Ekonomisk karta:** 08301 **Socken:** Sörby **Värden:** BHLZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Lövsumpskog, kärr

Beskrivning

Ett våtmarkscomplex ligger öster om Torten cirka 4 km sydväst om Gökhem kyrka. Det utgörs av huvudsakligen av lövskogsdominerad sumpskog på fast mark, som är starkt hydrologiskt påverkad av avverkningar. Här finns också ett mindre topogent till svagt sluttande kärr som har ett glest trädskikt. Omgivningarna domineras av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0B01)

8301-09 Ekhagar och klibbalkärr öster om Torpa

Yta: 27,5 ha **Ekonomisk karta:** 08301 **Socken:** Gökhem **Värden:** BHKLZ

Fastigheter: Torpa 3:1, Lexberg 1:1

Kulturspår: herrgårdsmiljö, fossil åker, stenmurar, odlingsrösen
9070 Trädklädd betesmark, jätteträd, död ved, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Torpa herrgård nära vägen mellan Gökhem och Floby ligger ett större sammanhängande område med mycket fina ekhagar och klibbalkärr i en ovanlig mosaik. I ekhagarna är trädskiktet ganska slutet och domineras av grov ek med inslag av klenare björk, rönn, sälj, asp, fågelbär och gran. Här finns tjugo värdefulla hagmarksträd av ek och asp. I buskskiktet finns det rikligt med hassel som har bildat stora buketter. Här ska också finnas tibast (Gustavsson 1990). I svackor mellan kullarna med ek finns det små klibbalkärr med medelålders klibbal. Död ved har börjat bildas i området. Området hävdas måttligt genom bete av nötkreatur. Både ängsartade och hedartade vegetationstyper förekommer. Endast en mindre yta visar tecken på kvävepåverkan. Beskuggningen har dock påverkat markfloran negativt. I de öppnare delarna finns rikligt fin

grässvål med mycket slåttergubbe, ljung, knägräs, stagg och ängsvädd. I kanterna mot de fuktiga sänkorna finns fläckar med fin fuktängsvegetation där krusfrö, brudborste, darrgräs och hirsstarr påträffades. Vid inventeringen i maj 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som rikligt med ängsvädd, samt ringa mängder av slåttergubbe, smörbollor och stagg. Längst norrut ligger en stenbunden betesmark på frisk till fuktig kuperad mark. En bäck rinner genom betesmarken. I hagen finns såväl öppna partier som partier med ganska slutet trädskikt. I trädskiktet finns ask, björk, ek, oxel och sälj, medan buskskiktet utgörs av en, hassel, hallon och nypon. Vegetationen är tydligt trivialiserat av långvarig svag hävd och beskuggning. Delar av betesmarken är ohävdad. En mindre del av marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med svinrot, måttligt med smörbollor, småfingerört och ängshavre, samt ringa mängder av slåttergubbe, brudbröd, ängsbräsa och rödkämpar.

Naturvärde: 2

Området är mycket mångformigt och har intressanta miljöer med grov ek och omväxlande blöta miljöer med klibbal. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen finns här en av kommunens trevligaste ekhagar. Området har en dokumenterat intressant marksvampflora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskog- och ängs- och hagmarkssinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena i klibbalkärren. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena i betesmarkerna. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Delar av området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel: En omfattande röjning utfördes i ekhagen under 2002. Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686264)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr OD8-PNH, 98F-TYQ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 939)

8301-10 Björkhage väster om Härstorp

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Härstorp 1:14

Kulturspår: fossil åker, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Härstorp ligger en björkhage med enstaka tall, ek, asp och gran. Hagen var betesmark enligt den gamla ekonomiska kartan under slutet av 1800-talet. Trädskiktet är halvöppet till slutet, men finns även öppnare marker. De glesa bestånden består av grov björk medan de täta består av ungbjörk. Enstaka tallar och ekar finns också. I buskskiktet finns hallon och nypon. Fältskiktet utgörs av rödvenäng, med inslag av fuktängar samt rödvenhed. Marken är svagt kvävepåverkad i halva hagen. Hävderna är ganska svaga och en mindre del hävdas inte alls. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades några hävdgynnade arter som jordtistel, hirsstarr, slankstarr, samt ringa mängder av ängsvädd och knägräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även ljung, gökärt och liten blåklocka.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras. En utglesning av hagen skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686270)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 494-CTC)

8301-11 Betesmark nordväst om Härstorp

Yta: 4,6 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Härstorp 1:14

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, gropavall**6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, rödlistade arter****Beskrivning**

Landskapet vid Härstorp är flackt med omväxlande odlingsmarker och lövdungar. Cirka 100 m nordväst om gården Härstorp ligger en öppen stenbunden enbuskmark. Området var betesmark enligt den gamla ekonomiska kartan under slutet av 1800-talet. I trädskiktet finns enstaka björk, oxel och gran. Utöver en finns lite getapel, nypon och hallon i buskskiktet. Grässvålen är genuin med många fina ytor. I en fuktig sänka i den östra delen finns en mycket fin flora med hirsstarr, klasefibbla, ormröt, krypvide, darrgräs och ängsvädd. På tuvorna finns hedartad vegetation med ljung, baktimjan, lingon, lite blåbär, kruståtel, blodrot, renlavar, enstaka filtlav samt hedmossor och till och med falsk vitmossa *Leucobryum glaucum*. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen fanns en av kommunens största förekomster av kattfot här. Mellan tuvorna är vegetationen en mer ordinär rödvenäng med ängsgröe, stagg, knägräs och knippfryle. Vegetationen domineras av fuktängar och rödvenäng. Halva området är välhävdat medan övriga delar är svagt hävdade. Marken är svagt kvävepåverkad i den södra delen som domineras av tuvtåtel. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i maj 2004 fanns rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med värfingerört, revfibbla, baktimjan, ängsvädd, kattfot, klasefibbla, ormröt, smörbollar och ängsbräsma. Sotlav *Cyphelium inquinans* noterades också.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen finns här mycket fina blandningar av rödvenhed och rödvenängar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686270)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 94D-JLY)

8301-12 Björkhagar sydväst om Remmen**Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BGKZ****Fastigheter: Remmen 4:4****Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, stensträngar, torpmiljö****6230 Artrik stagg-gräsmark, rödlistade arter****Beskrivning**

Sydväst om Remmen vid vägen till Torpa ligger en ohävdad björkhage med halvöppet till halvslutet trädskikt av björk och tall. Hagen är belägen på frisk mark i västslutningen av en rullstensås. Det finns också ett gammalt grustag finns vid vägen. En del av slutningen har varit åker och odlingsterrasser och odlingshak finns liksom stensträngar. Vegetationen är kvävepåverkad och skuggtrivialiserad. Det saknar därför hävdgynnade arter. Vid inventeringen i juni 2002 noterades mandelblom, svartkämpar, vårbrodd, samt ringa mängder av nattviol och rödkämpar. Längre västerut finns ytterligare en björkhage. Denna hage ingick i Remmens utmarker under slutet av 1800-talet enligt den gamla ekonomiska kartan. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet och förutom björk finns ask, asp, fågelbär, tall och gran. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en. Björkarna är högväxta och grova och trädskiktet blir tätare söderut. Marken är stenbunden och det finns en del odlingsrösen samt två större gropar i hagen. Delar av hagen är klassad som artrik stagg-gräsmark. Den norra delen av hagen är ostängslad. Södra delen hävdades nyligen väl genom bete. Vid inventeringen i juni 2002 konstaterades att beteshävden antagligen upphört. Fältskiktet utgörs av rödvenäng och delar av området är källpåverkat. Det finns en del hävdgynnade arter som vårbrodd, stagg, ängsvädd samt ringa mängder av slättergubbe och prästkrage. I ängs- och hagmarksinventeringen noterades också rikligt med ljung och knägräs och att hagen också troligtvis är en god lokal för gräsmarkssvampar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen (klass 2).

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686261)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 400-080, 841-500)

8301-13 Betesmark sydväst om Remmen

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKZ
Fastigheter: Remmen 2:1
Kulturspår: torpmiljö, grindstolpe, grustäkt

Beskrivning

Sydväst om Remmen vid vägen till Torpa ligger en öppen betesmark som till större delen utgörs av ett gammalt grustag. I trädsiktet finns enstaka ek och rönn och medan busksiktet utgörs av vide. I hagen finns en del upplag. Marken är frisk till torr och är svagt kvävepåverkad i halva området. Betesmarken är ganska välhävdad utom en mindre yta som är ohävdad. Vid inventeringen i juni 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som gökärt, vårbrodd och ringa mängder av prästkrage.

Naturvärde: 4

Betesmarken är påverkad av täktverksamhet och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FD6-680)

8301-14 Blandlövhagar väster om Remmen

Yta: 9,5 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKLZ
Fastigheter: Remmen 2:1, 3:4, 4:2
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, gropavall
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Byn Remmen ligger på Mössebergs sydvästra fot med marker som sträcker sig ut i skogstrakterna mot Ullene. Remmens största betesmarker ligger på sluttningen nedanför gårdarna. Närmast husen är markfloran tydligt kvävepåverkad. Vissa ytor är också kultiverade. Sluttningen är stenig och terrängen ojämn genom förekomst av kullar, sprickor och svackor. Ett par småbäckar rinner i sänkorna. Själva sluttningen är ett mosaiklandskap av öppna marker och trädklädda marker. I hagarna finns system av stenmurar och vackra exempel på gropavallar. Trädsiktet är variationsrikt med björk, ask, asp, rönn, oxel, tall, fågelbär och klibbal. Busksiktet utgörs av en, vide och nypon. Markerna är i huvudsak friska med inslag av fuktiga och torra partier. Så gott som hela området är ganska tydligt påverkat av gödsling. Området har vuxit igen sedan ängs- och hagmarksinventeringen utfördes. Idag återstår endast de i stort sett trädfräa "gläntorna" som är kraftigt kvävepåverkade. Endast små rester finns kvar av en hävdgynnad flora som trivs på ogödslad mark. Vid inventeringen i juni 2002 noterades bland annat gul fetknopp och ringa mängder av slättegubbe, brudbröd, rödkämpar och spåtistel. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även ljung, knägräs, stagg, baktimjan och gökärt. I norra delen av området finns öppna marker som utgörs av hållmarker och enbuskmarker. Bergarterna utgörs av gnejs och marken är ej särskilt kalkpåverkad. Den norra delen hävdas väl genom bete av hästar och här finns inget behov av röjning. Södra delen av området utgörs av blandlövhagar med grova trivialövträd. Trädsiktet är halvslutet till slutet och domineras av grov björk men det finns också ett relativt stort inslag av medelgrov tall, asp, sälk och fågelbär. Bäckar kantas av ett slutet trädsikt med medelgrov ask och klibbal. Det finns ställvis rikligt med stora enbuskar men en hel del av dessa är döende. Trots att trädsiktet är förhållandevis moget finns det ej så mycket död ved i hagen. Området är småkuperat och i sänkorna rinner det bäckar som kantas av ask och klibbal. Hagarna betas av nötkreatur men betestrycket är svagt. Beskuggning och svag hävd medför att gräsmarksfloran är ganska trivial. Det finns dock partier som har en artrikare hävdgynnad flora och en restaurering av hagarna skulle vara mycket gynnsam för naturvärdena.

Naturvärde: 3

Storleken, den variationsrika västslutningen bidrar till att ge detta område mycket högt naturvärde. Området är också rikt på kulturspår. I blandlövhagen finns det ett förhållandevis moget trädsnitt som bidrar till att öka naturvärdena i hagen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Betshävderna bör intensifieras och återupptas i hela området. Igenväxningen är i detta objekt ett stort problem. Framför allt borde enbuskar röjas bort. Hagmarksvärdena skulle öka om man gallrade ut något i träd- och buskskikt.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686261)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 87F-B80)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 962)

8301-15 Betesmark söder om Gökhem kyrka

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Gökhem 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, jordkällare, hamlade träd

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, kärr, källor, rödlistade arter

Beskrivning

I en kuperad sluttning mellan väg 47 och kyrkan ligger en större enbuskklädd betesmark. I trädsnittet finns ask, sälg, fågelbär, vildapel samt fyra värdefulla hagmarksträd av ask och sälg. Fyra stycken askar har varit hamlade. I buskskiktet finns rikligt med en samt hagtorn och nypon. Betesmarken är öppen med enstaka trädgångar. Marken är stenig och det finns rikligt med odlingsrösen. Marken är i huvudsak frisk, men det finns även två större torrbackar med fårsvingeltorräng. En mindre yta är klassad som kalkgräsmark och artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Närmast kyrkan finns ett källkärr med arter som slätterblomma, klasefibbla och hirsstarr i kanterna. I kärret har det funnits ängsnycklar (Arulf 1990). Betesmarken hävdas svagt genom bete och en mindre yta är ohävdad. Marken är tydligt kvävepåverkad i halva området. Vegetationen är också påverkad av långvarig svag hävd. Floran är överlag trivialiserad men fläckvis finns det mycket fin flora. Vid inventeringen i juni 2004 fanns rikligt med smörboll, klasefibbla och ängshavre, måttligt med darrgräs, hirsstarr, vårfingerört, småfingerört, jordtistel, kummin, brudbröd, rödkämpar, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, backnejlika, gullviva, prästkrage, slätterblomma, stagg, tätört, ängsbräsa och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686262)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 826-PJC)

8301-16 Betesmark söder om Gökhem prästgård

Yta: 2,6 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BGKLZ

Fastigheter: Gökhem 1:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, torpmiljö, jordkällare, husgrund, gropavall

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 200 m sydväst om prästgården i Gökhem ligger en mycket vacker enbuskklädd åsrygg som sträcker sig utmed väg 47. På en skylt står det att den sista torparen lämnat området 1866. Det finns vallar med steninslag

och grunda diken som troligen är gropavallar. I trädsiktet finns enstaka asp, klibbal, björk, samt ett värdefullt hagmarksträd av asp. Här finns såväl rödvenäng som hedartad vegetation, samt ett mindre inslag av fuktig mark. Den sydöstra delen är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och den nordvästra delen som torr hed. Hävden verkar ha varit svag under de senaste åren och marken är svagt kvävepåverkad i halva området. Markfloran är artrik trots detta och vid inventeringen i juni 2002 noterades rikligt med slättegubbe, måttligt med stagg och tjärblomster, samt ringa mängder av ängsvädd, backsippa, jungfrulin, kattfot och prästkrage. Den rödlistade mosippan har tidigare funnits här (Gustavsson 1990).

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686262)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 72B-180)

8301-17 Åkerholme norr om Bältaregården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Gökhem 2:1

Kulturspår: odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Cirka 100 m norr om Bältaregården ligger en liten ohävdad kulle med fornminnen. Den är bevuxen med enstaka träd av björk, ask, rönn och fågelbär samt nypon. Området har varit dåligt hävdad en tid och hundäxing, hallon och annan igenväxningsvegetation har tagit över. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen. Marken är frisk till torr och en mindre yta utgörs av kalkgräsmark. En stor del av marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Området verkar också användas som upplag. Sten har lagts upp i omgångar och nyligen verkar man ha tagit sten ur tipparna också. Vid inventeringen i augusti 2002 var området svårt att inventera pga ohävden. I fältsiktet finns endast ringa mängder av blodnäva, ängsvädd, brudbröd och ängshavre.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686262)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 705-GTW)

8301-18 Torrbacke nordöst om Bergsgården

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Gökhem 13:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 100 m nordöst om Bergsgården vid Ekeberget ligger en liten kulle med mycket fin torrängsflora. I trädsiktet finns enstaka alm, fågelbär och vildapel, medan busksiktet utgörs av hassel, hagtorn, getapel och nypon. Marken är klassad som kalkgräsmark. Halva området hävdas väl genom bete med nötkreatur, medan den övriga delen hävdas svagt. I de friska partierna finns en svag kvävepåverkan. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med darrgräs, gullviva, vildlin, ängshavre, rödkämpar och prästkrage, måttligt med bockrot, backglim, backsmörblomma, backklöver, jordtistel, sommarfibbla och klasefibbla, samt ringa mängder av backsippa, svinrot och brudbröd. Solvända har tidigare noterats i området (Arulf 1990).

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686272)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BC3-ZKR)

8301-19 Ekhagar öster om Östergården

Yta: 15,7 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Gökhem 2:1 & 9:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, stensträngar, odlingsrösen, odlingsterrasser

Gamla ekar, mulm, bäckar, källor, rik kryptogamflora

Beskrivning

Öster om Östergården finns det ett längre sammanhängande lövskogsområde som ligger i sandstenskleven i Mössebergs västsluttning. Trädskiktet består av ädellövträd och är förhållandevis tätt. Sluttningen är uppdelad på olika fastigheter och detta har medfört att det finns en stor variation i slutenhet, skogstyp, hävd och påverkan av ingrepp. Denna del har en något fattigare jordmån än övriga delar av sluttningen och det finns också ett större inslag av ris i fältskiktet. Andelen ask och alm är lägre medan inslaget av ek är större. Större delen av området betas. Bäckar och källor finns i sluttningen. I norra delen av området finns det ett förhållandevis slutet trädskikt som domineras av medelgrov ek. Enstaka gamla och knotiga ekar med mulm står i den brantare delen av sluttningen. Hassel finns allmänt i buskskiktet. På vissa delar finns det även ett inslag av medelgrov alm, ask och lind. På rikare mark i sluttningen finns en lundartad flora med blåsippan, lundelm, stinksyska, lungört och nässelklocka. Epifytfloran är tämligen artrik och här finns arter som piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, fällmossa *Antitrichia curtipendula*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och traslav *Leptogium lichenoides*. På block växer också västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*, stenporella *Porella cordeana* och rutbålmossa *Conocephalum conicum*. I den södra delen finns en vacker stenbunden hage med halvgrova ekar. Trädskiktet är halvöppet till slutet och domineras av ek, med inslag av asp, björk, sälg, lind och fågelbär. På eken finns påväxt av sotlav *Cyphelium inquinans*. Hagen har gallrats för att släppa på bete, men medelålders ek, lind och någon asp har sparats. I buskskiktet finns hagtorn, hassel och nypon. Enstaka lågor av alm, ask, asp och björk finns i området. I hagen finns många spår av odling med tydliga odlingsterrasser, stensträngar, rikligt med odlingsrösen, samt en skalmur som löper längs åkermarken. Friskängarna dominerar, men det finns även inslag av högrötäng. Marken är ganska välhävdat genom bete, men är svagt till tydligt gödselpåverkad i hela hagen. Markfloran är trivial, med stort inslag av insådd som hundäxing samt rikligt med vägtistel i den södra delen. Av hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002, fanns endast ringa mängder av brudbröd och rödkämpar.

Naturvärde: 2

Området är en del av ett större lövskogsområde som har höga lövskogsvärden. Artrikedomen, arealen, trädskiktet ålder och inslaget av ädellövriska branter motiverar klassningen i lövskogsinventeringen.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686262)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BBB-BZL)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 964)

8301-20 Blandlöv hage och blandädellövlund öster om Kartagården

Yta: 8,3 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BGKLVZ

Fastigheter: Gökhem 13:1, Skår 2:5

Kulturspår: stenmurar, stensträngar

Grova ädellövträd, rik lundflora, rik mossflora, block, lodytor, bäck, källor

Beskrivning

Området ingår i ett större lövskogsområde som ligger i sandstenskleven i Mössebergs västsluttning öster om Kartagården. En del kulturlämningar som stenmurar och stensträngar finns i området. Denna del av sluttningen utgörs i norr av ett slutet område med blandädellövlund, som i söder övergår i en blandlövhage av ask-almtyp. I norr finns det slutna miljöer med en mycket tät askföryngring och täta underbestånd av hassel. Spritt i dessa delar finns det bland annat grov ask och björk. En mindre bäck rinner nedför sluttningen och i anslutning till denna finns det grova askar och blockrika marker som skapar fina habitat för bland annat mossor. Det finns ädellövträd med sockelbildningar och rika mossfällar. I söder övergår området i en halvsluten blandlövhage som har ett trädskikt med medelgrov till grov ask, alm och ek. Hassel finns allmänt i buskskiktet. Området har måttliga mängder död ved och det är i både i kläna och grova dimensioner. Hagen har gallrats och betas av nötkreatur och det finns en på sina ställen fin och tät grässvål med en del hävdgynnade arter som ängsvädd och blåsuga. Källdaggkåpa och skördaggkåpa har tidigare noterats i en beteshage (Bertilsson 1989). Nedan sluttningen finns det ett mindre område med en kraftigt gallrad klubbaskog på översilningsmarker. I fältskiktet finns det bland annat blåsippa, stinksyska, lungört, lundelm och långsvingel. Längs bäcken i hagen finns det även rikliga bestånd med myskmadra. På block och trädbaser finns det rikligt med trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*. samt piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, trädporella *Porella platyphylla*, stenporella *P. cordeana* och rävsvansmossa *Thamnobryum alopecurum*. I södra delen av objektet finns en rännil med kalktuffmossor *Palustriella spp* som endast förekommer sparsamt. Blandlövhagen hyser antagligen en fin marksvampflora.

Naturvärde: 2

Området är en del av ett större lövskogsområde som har höga lövskogsvärden. Artrikedomen, arealen, trädskiktet ålder och inslaget av ädellövrika branter motiverar klassningen i lövskogsinventeringen. Större delen av området är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Fortsatt hävd genom bete gynnar dock naturvärdena i hagmarkerna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686263)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 74E-DTY)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 965)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0b03:1)

8301-21 Blandlövhage norr om Gategården

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem

Värden: BKZ

Fastigheter: Gökhem 13:1

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, kalkbrott

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Cirka 100 m norr om Gategården ligger en kuperad betesmark. Delar av betesmarken har tidigare varit kalkbrott. I hagen finns både partier med halvöppet till slutet trädskikt och öppna partier med enstaka träd och buskar. I trädskiktet finns alm, ask, björk och ek. I buskskiktet finns en, getapel, vide, hallon och nypon. Markfuktigheten skiftar från torr till fuktig. En del av betesmarken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr och kalkgräsmark. Marken betas ganska svagt av får och det finns en del igenväxningsvegetation. På gamla upplag växer det rikligt med hallon och nässlor. Större delen av beteshagen är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002 fanns väddklint samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot, prästkrage och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och betesmarken bör röjas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CC5-YHE)

8301-22 Blandädellövlund öster om Skår

Yta: 14,8 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BGKLVZ

Fastigheter: Skår 5:1, 7:7, 8:2, 9:1

Kulturspår: stenmurar

Grova ädellövträd, rik lundflora, rik kryptogamflora, död ved, block, bäckar, källor

Beskrivning

Området ingår i ett större lövskogsområde som ligger i sandstenskleven i Mössebergs västsluttning öster om Skår. Det utgörs av en blandädellövlund med ett förhållandevis välutvecklat trädskikt som domineras av ädellöv, bland annat en del grov alm. I sluttningen är trädskiktet slutet, med ungefär lika andelar grov björk och alm samt klen till medelgrov ask, ek, lind, fågelbär och rönn. I buskskiktet finns rikligt med hassel, främst i form av glesare buketter, samt enstaka hagtorn. Klen död ved finns det gott om, men endast sparsamt med grov död ved. Botten- och fältskiktet är ställvis klen utvecklat och det finns istället mycket jordblottor. I fältskiktet finns rikligt med lundväxer som blåsippa, lundelm och lungört. Sluttningen är ställvis blockrik och sandstenen går i dagen på ett flertal ställen. På block finns det enstaka förekomster av västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*. Grov baronmossa *Anomodon viticulosus* växer på en grov almbas. Det finns även enstaka bäckar och i nederkanten av sluttningen finns det även källmiljöer. Delar av området betas och troligtvis har betetrycket varit hårdare under tidigare perioder. Nedanför sluttningen finns det blandlövhagar. Omgivningarna utgörs av åkermark både österut och mot väst. I mitten av området finns en nyckelbiotop på den småblockiga och sluttande marken. Den utgörs av en betad lövsnaturskog med stort inslag av ädellövträd och buskskikt av hassel. Här finns rika mossfällor på block och lövträdsocklar. Det råder dock brist på döda träd och lågor. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns det rikligt med trubbfjädermossa *Homalia trichomanoidea*. Piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och porellor *Porella spp* förekommer allmänt, medan grov baronmossa *Anomodon viticulosus* endast förekommer i ringa mängder. Norrut finns ytterligare en nyckelbiotop som hyser stora botaniska värden. Den utgörs av ädellövsnaturskog med rikligt med grova träd. I nyckelbiotopen finns stenmurar och hagmarksträd av grov ek och alm. Här finns mycket rika lav- och mossamhällen på lövträdsocklar och block. Området betas fortfarande vilket är gynnsamt för naturvårdssynpunkt. Enligt nyckelbiotopsinventeringen förekommer piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoidea*, grov baronmossa *Anomodon viticulosus*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och porellor *Porella spp* allmänt, medan rostfläck *Arthonia vinosa* och platt fjädermossa *Neckera complanata* förekommer mer sparsamt.

Naturvärde: 2

Området är en del av ett större lövskogsområde som har höga lövskogsvärden. Artrikedomen, arealen, trädskiktet ålder och inslaget av ädellövriska branter motiverar klassningen i lövskogsinventeringen. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 967)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0b01:1, 08D0b01:2)

8301-23 Betesmarker vid Skårsjön

Yta: 8,6 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BGKLVZ

Fastigheter: Skår 1:9

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen, gropavallar, jordkällare, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, sjö, rödlistade arter

Beskrivning

Skår är en av kommunens största byar med mängder av gårdar och torp. Terrängen är kraftigt småkuperad med system av grusåsar. Odlingslandskapet är utpräglat småskaligt med stenmurar, gropavallar, odlingsrösen, småvägar, fornlämningar, samt en kyrkoruin. Den gamla ekonomiska kartan visar att i Skår fanns under slutet av 1800-talet mycket stora lövklädda slättermarker i sluttningarna vid sandstenskleven. Området väster om Skårsjön

är mycket kuperat med ett flertal åsar. Här finns en långsträckt betesmark, där det finns både öppna partier med enstaka träd och buskar och partier med halvöppet till halvslutet träd- och buskskikt. Trädskiktet är mycket varierat med alm, klibbal, fågelbär, ask, asp, björk, ek och vildapel. I buskskiktet finns en, hassel, hallon och nypon. Vegetationen domineras av friskängar med inslag av torrängar. Marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i halva området, framför allt i södra delen. Här finns delvis en mycket fin vegetation, men stora delar av vegetationen är störd av igenväxning och svag hävd. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med knägräs, rödkämpar och prästkrage, måttligt med ängsvädd, jordtistel, bockrot, jungfrulin och darrgräs, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, gullviva, stagg, svinrot, vildlin, ängshavre och brudbröd. Söder om Skårsjön finns ett småkuperat landskap med grusåsar och kullar. Här finns en fin blandlövhage av ek-lindtyp med ett välutvecklat och artrikt träd- och buskskikt. Trädskiktet är halvslutet med en förhållandevis bred ålderstruktur. Ek, fågelbär, björk, ask, klibbal och rönn dominerar. Det finns också inslag av gran, vildapel och sälg varav en har varit hamlad. Här finns tio värdefulla hagmarksträd av björk, klibbal och ek. Den grövsta eken är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. En och nypon finns allmänt i buskskiktet, samt inslag av hägg, hassel och hagtorn. Vegetationen utgörs av friskängar som betas intensivt av får. Större delen av marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vegetationen är trivialiserat genom långvarigt fårbete, beskuggning och effekter av röjgödsling. Här finns en lundartad flora med bland annat lungört. Fläckar med gräsmark finns i gläntorna med lite hävdgynnade arter som revfibbla, ängsgröe, samt ringa mängder av ängsvädd, gullviva och svinrot. Vid Skårsjön finns det blöta strandmiljöer med bland annat smalkaveldun och kärrbräken. På nordöstra stranden har kärrvial noterats (Arulf 1990).

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har Skår med sitt märkliga, nästan fossila odlingslandskap osedvanligt stora värden som kulturlandskap. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Delar av området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Betsövningen bör intensifieras i de västra delarna av området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686263)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 352-PGP, DD6-JLY)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 959)

8301-24 Ekhage söder om Skårsjön

Yta: 2,6 ha **Ekonomisk karta:** 08301 **Socken:** Gökhem **Värden:** BKLZ
Fastigheter: Skår 4:1
Kulturspår: stenmurar
Ekhage, rik lundflora

Beskrivning

Söder om Skårsjön ligger en ekhage som egentligen utgör en fortsättning av de trädklädda åsarna kring Skårsjön. Trädskiktet domineras av medelgrov ek med ett mindre inslag av björk, gran, rönn, hägg samt någon ringbarkad asp. Buskskiktet är överlag svagt utvecklat och består av enstaka hassel och en, men på ohävdade delar finns det ett ställvis rikt uppslag av hassel. Här finns endast låga mängder död ved. Området betas delvis av nötkreatur. I den södra ohävdade delen av området har träd- och buskskiktet vuxit sig tätare och fältskiktet domineras av lundväxter som blåsippa, lungört och lundgröe. Rostfläck *Arthonia vinosa* finns allmänt på ekarna.

Naturvärde: 2

Hagen har ett förhållandevis välutvecklat trädskikt med ek som gör att det finns relativt höga hagmarksvärdena i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 960)

8301-25 Betesmarker vid Skogskälle

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKZ
Fastigheter: Skogskälle 2:1
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Skogskälle bildas av två gårdar som ligger i ett småkuperat och omväxlande landskap. Flera betesmarker har rester av naturlig grässvål men gödselpåverkan eller skugga påverkar alla. Sydväst om gården ligger en stenbunden björkhage som hävdas svagt genom bete. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av medelgrova till grova högvuxna björkar samt klibbal. I buskskiktet finns enstaka en och nypon. Här finns såväl rödvenäng som fuktängar. Marken är ogödslad, men florin är tydligt skuggtrivialiserad. Den intressantaste markfloran finns i kanterna mot vägen. Vid inventeringen i juni 2004 fanns bland annat måttligt med hirsstarr, slankstarr, smörbollor, ängsbräsma och älggräs, samt ringa mängder av blåsuga, knägräs och hundkex. Söder om gården ligger en öppen beteshage där det finns både stenmurar och odlingsrösen. Här växer några enstaka ekar på vilka det finns påväxt av sotlav *Cyphelium inquinans*. Lite nypon finns även. Vegetationen utgörs av ganska välhävdade friskängar. Markfloran är dock ganska artfattig då hagen är tydligt påverkad av gödsling. Det växer dock ganska mycket backtimjan omkring stenarna.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och björkhagen bör öppnas upp för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686269)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 360-FKB, CB5-EDA)

8301-26 Betade fuktängar vid Äleberg

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BHKZ
Fastigheter: Äleberg 1:3
Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6230 Artrik stagg-gräsmark, kärr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

I Älebergs by finns en ganska stor fuktig sänka som omges av vackra betade enbuskbackar. Betesmarken är öppen bortsett från några mindre skogsdungar. I trädskiktet finns klibbal, ask, björk, oxel, sälg, ek, tall och gran, medan buskskiktet utgörs av en, vide och nypon. Här finns också ett värdefullt hagmarksträd av ek. Marken är till stora delar extremt tuvig och stenig. Fältskiktet utgörs framför allt av mycket fin gräs-lågstarräng. Här finns också inslag av friskängar och sumpkärr av högstarr-örttyp. Marken hävdas ganska svagt genom bete och de våta partierna hävdas inte alls. Någon liten yta visar tecken på att ha kultiverats. Inga spår av konstgödsling finns i de okultiverade ytorna. Vegetationen är dock påverkad av beskuggning och långvarig svag hävd. Ett gammalt dike skär genom hela fuktängen, men detta påverkar inte hydrologin nämnvärt. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med backtimjan, hirsstarr, stagg och ängsbräsma, måttligt med smörbollor, kärspira, revfibbla, gökblomster, sommarfibbla, jordtistel, ljung och älggräs, samt ringa mängder av slättegubbe, kattfot och knägräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även darrgräs, klasefibbla, slätterblomma, sumpmåra och ögontröst.

Naturvärde: 2

I Äleberg finns fina exempel på gräs-lågstarr-äng. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686267)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3E9-DOV)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0B14)

8301-27 Betesmark vid Kållarsabäcken

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värdet: BKVZ
Fastigheter: Äleberg 4:1
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, bäck

Beskrivning

Cirka 400 m nordväst om Äleberg ligger en betesmark längs Kållarsabäckens västra strand. Trädskiktet domineras av tall, med inslag av klibbal, björk och asp. Hagen är öppen med enstaka träd, men längs bäcken bildar klibbalen en sluten ridå. Buskskiktet utgörs av enstaka enbuskar. Marken är stenig och i huvudsak frisk, med inslag av fuktig mark. En mindre del är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och fuktängar med blåttåtel eller starr. Stora delar av betesmarken har tidigare varit åker och marken är delvis svagt till tydligt gödselpåverkad. Floran är ganska artfattig, men i slänter mellan åkrarna finns rester av ängsflora. Delar av vegetationen är påverkad av beskuggning. Halva hagen är välhävdad genom bete, medan övriga delar hävdas svagt. Vid inventeringen i juni 2004 noterades måttligt med blåsuga, hirsstarr och ängsbräsma, samt ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686267)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EC6-WNV)

8301-28 Betesmark norr om Bremad

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värdet: BKZ
Fastigheter: Gökhem 1:9
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, torpmiljö
6210 Kalkgräsmark, bäck

Beskrivning

Norr om gården Bremad ligger en långsträckt betesmark som längst norrut gränsar till Kållarsabäcken. Det stora värdet är den döende hamlade och den grova sälg som finns här. Här finns rester av torpstället Qvarntorpet. Hagen är öppen med enstaka träd av alm, klibbal, asp, oxel, sälg och fågelbär samt lite en och nypon i buskskiktet. Marken är i huvudsak frisk och är kraftlig påverkad av gödsling i så gott som hela området. Betestrycket är svagt. Det finns ett dock ett litet parti med kalkgräsmark som hyser en del hävdgynnade arter. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med bockrot och brudbröd, måttligt med liten blåklocka och väddklint, samt ringa mängder av gulmåra.

Naturvärde: 4

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Den hamlade sälgen bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E66-WQJ)

8301-29 Betesmark nordväst om Bremad

Yta: 4,5 ha **Ekonomisk karta: 08301** **Socken: Gökhem** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Gökhem 3:4
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Cirka 300 m nordväst om gården Bremad ligger en flack stenig enbuskklädd betesmark. Detta är ett gammalt utmarksbete som tidigare kultiverats. En bäck rinner genom hagen och i slänterna ned mot denna finns rester av naturlig gräsmark. Den sydvästra delen av hagen är öppen med enstaka tall och en, medan den nordöstra delen har ett mycket kraftigt utvecklat buskskikt av en. Större delen av betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Rödvenäng dominerar, men det finns även inslag av gräs-lågstarräng. Marken hävdas väl genom bete och endast en mindre yta är svagt påverkad av gödsling. Betesmarken är påtagligt stört av den stora tåkten som ligger intill. Markfloran var ganska artfattig vid inventeringen i augusti 2002. Då fanns bland annat rikligt med gulmåra, måttligt med ljung, liten blåklocka och revfibbla, samt ringa mängder av stagg, ängshavre och brudbröd. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 fanns det även krypvide, klockljung, slätterblomma, ängsvädd och ängssvampar i ringa mängder.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686268)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8A0-BMS)

8301-30 Sekundär lövskog vid Torpa

Yta: 9,3 ha **Ekonomisk karta: 08303** **Socken: Sörby** **Värden: BKZ**
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar
Lövsumpskog, grova lövträd

Beskrivning

Objektet utgörs av sekundära lövskogar med främst triviallövs kring gårdar och betesmarker vid Torpa. Det finns dock enstaka grövre träd i bestånden, bland annat ask. I norra delen finns en liten sänka med blöt mark men större delen av området ligger på frisk mark. Trädskiktet är överlag slutet och det finns en samdominans av medelålders asp, björk, ek, gran, tall och rönn. Enstaka grov ask finns i närheten av Torpa. Buskskiktet är svagt utvecklat och det består av enstaka en och vide. Mängden död ved är förhållandevis låg. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en del grov ask samt blöta sumpskogsmiljöer där lövskogsvärdena bedöms vara högre än övriga delar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: En stor del av området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 938)

8301-31 Blandlövhagar och vårdträds miljöer vid Gökhems kyrka

Yta: 8,2 ha **Ekonomisk karta: 08303** **Socken: Floby** **Värden: BKLZ**
Fastigheter:
Kulturspår: vårdträd, stenmurar
Jätteträd, rik kryptogamflora

Beskrivning

Gökhems kyrka inramas av grova och mycket grova ädellövträd som följer stenmuren runt kyrkan. Flera träd är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Träden har ej hamlats. Vid kyrkan finns det grov till mycket grov alm samt enstaka ask. Det grövsta trädet är en ask på ca 110 cm i brösthöjdsdiameter och den finns bakom kyrkan. Utanför kyrkogården och norr om vägen finns det betade blandlövhagar med främst grov till mycket grov ask med ett mindre inslag av alm. Norr om vägen har man röjt bort sly ur hagarna men det finns fortfarande ställvis tätt med sly. I söder står träden förhållandevis fristående men norr om vägen skuggas träden av uppträngande asksly. Mängden död ved i objektet är förhållandevis låg och denna utgörs främst av döda stamdelar. Epifytfloran är tämligen artrik men frekvensen signalarter är inte så hög. Gulvit blekspik *Sclerophora nivea* finns rikligt på den grövsta asken bakom kyrkan och gryinig filtlav *Peltigera collina* noterades på en ask. Den spektakulära svampen jätteröksvamp *Langermannia gigantea* växte i blandlövhagen söder om vägen.

Naturvärde: 3

Ädellövmiljöerna kring kyrkan är mycket värdefulla för landskapsbilden. Träden börjar också nå en betydelsefull ålder för många epifyter. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 961)

8301-32 Blandlövhage och vårdträdsmiljöer vid Trimstorp

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: allé, stenmurar

Jätteträd

Beskrivning

Nedanför gården finns det en förhållandevis sluten blandlövhage med en del grov alm. I blandlövhagen finns det medelgrov alm (enstaka grov), ask, fågelbär och sälg (enstaka grov). En finns sparsamt i buskskiktet. I kanten av hagen finns det fuktiga, björkdominerade områden som har ett bitvis glest trädsikt, men det finns även ett mindre inslag av jolster och sälg samt vide i buskskiktet. Hagen betas av nötkreatur och hävden är måttlig till god. Vid infarten till gården finns det en kort dubbelsidig allé med medelgrov ask, alm och lönn, samt en mycket grov ask som är grövre än 100 cm i brösthöjdsdiameter. På den grova asken vid infarten finns bland annat lönnlav *Bacidia rubella*. Träden har ej hamlingspåsar. Omgivningarna består till större delen av mossodlingar. Objektet har låga mängder död ved.

Naturvärde: 3

Lövskogsvärdena finns koncentrerade till blandlövhagen och de grova ädellövträden i vårdträdsmiljöerna.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 943)

8301-33 Vårdträdsmiljöer vid Gökhems prästgård

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08301 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Gökhem 1:10 & 1:11

Kulturspår: vårdträd, stemurar

Jätteträd

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8302-01 Skogsbete vid Kangsister

Yta: 3 ha **Ekonomisk karta:** 08302 **Socken:** Vilske-Kleva **Värden:** BKZ

Fastigheter: Skogsängen 1:2

Kulturspår: stigar

9070 Trädklädd betesmark, skogsbete

Beskrivning

Området ligger i Mössebergs västsluttning cirka 200 m öster om gården Kangsister. Det utgörs av ett skogsbete med tydlig betesprägel. Det finns stigar i området. Här växer det blandskog med klibbal, rönn, tall och gran, samt en del hassel. Trädskiktet är slutet med enstaka luckor. Marken är stenbunden och i huvudsak frisk med inslag av fuktiga partier. Fältskiktet är örtrikt och ej påverkat av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 hävdades området ganska väl genom bete.

Naturvärde: 3

Skogsbete med tydlig betesprägel ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara karaktären av skogsbete.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 298-XUP)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (08D0c07:01).

8302-02 Brantskog vid Ästorp

Yta: 19,4 ha **Ekonomisk karta:** 08302 **Socken:** Vilske-Kleva **Värden:** BGZ

Fastigheter: Kleva-Ästorp 1:1 & 1:2

Kulturspår:

Brantskog, grova träd, död ved, block, lodytor, rik lundflora, rik kryptogamflora, källor

Beskrivning

Området ligger öster om gården Kangsister och är det största sammanhängande lövskogsområdet på Mössebergs västra sida. En stor del av de Mössebergs övriga västbranter är planterade med gran. Ovanför branten finns det granplanterade områden. Den övre delen av branten består av branta lodytor med block och mindre rasbranter som ligger nedanför. Det slutna trädskiktet skapar förhållandevis fuktiga miljöer och det finns tjocka mossfallar på mark, block och lågor. I brantens övre del finns det ett slutet och artrikt trädskikt. Bland annat finns det mycket grov sälg, grov asp och björk, medelgrov ask, alm, fågelbär och gran samt klen lind. I buskskiktet finns det enstaka hassel, skogstry och olvon. Mängden död ved är mycket hög. Det finns lågor och stående döda träd av mycket grov sälg samt klenare ask, alm, asp och björk. Hackmärken och insektshål förekommer allmänt. Det finns en hög frekvens av signalarter i branten och på en sälg finns det rikligt med lunglav *Lobaria pulmonaria* (Sundh 1998). Lunglav är en mycket stark indikator på skyddsvärd lövskog och den har endast ett fåtal andra lokaler inom Falköpings kommun. I fältskiktet finns en lundartad flora med blåsippa, stinksyska, underviol, trolldruva, nästrot, piprör, lundelm, långsvingel och myskmadra. På block, lodytor och stammar finns det fällmossa *Antitrichia curtipendula*, klippfrullania *Frullania tamarisci*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, blåsflikmossa *Lejeunea cavifolia*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, grov fjädermossa *Neckera crispa*, stenporella *Porella cordeana*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*, krusig ulota *Ulota*

crispa, guldlöckmossa *Homalothecium sericeum*, samt sparsamt med långfliksmossa *Nowellia curvifolia*. Enligt Sundh finns det även skogssidenmossa, uddskapania, fransmossa, kammossa, skogsflikmossa, kuddäppelmossa och gryinig filltav. Nedanför branten finns det en sluttning som tidigare varit slåtter- och betesmark men den har nu vuxit igen och är till viss del planterats. Idag finns det endast få spår i fältskiktet av den tidigare hävden. Större delen av sluttningen kan beskrivas som en sekundär lövskog av ädellövrik typ. Trädskiktet är slutet och består bland annat av medelålders alm, ask, björk och sälg och ett ställvis stort graninslag. Riktigt gamla och grova träd saknas. Andelen ädellöv varierar längs sluttningen. I den södra delen av sluttningen finns det högvuxet och moget trädskikt som domineras av ask och alm. I fältskiktet har det börjat bildas en fin lundflora med bland annat blåsippan och trolldruva. Det har emellertid ej hunnit produceras någon större mängd död ved i området. I den nedre kanten av de centrala delarna av sluttningen finns det översilade, fuktiga marker med klibbalskog. Träden står ofta på socklar. Skogen är övervägande klen och påverkad av källsprång. Denna skog hyser endast mindre mängd torrakor och lågor och har troligen brukats milt i senare tid. I fältskiktet finns stinksyska, harsyra, smörblomma, majbräken, mannagräs, hultbräken, älggräs, kärrfibbla och bäckveronika. Bottenskiktet utgörs av praktmossor, spjutmossa, bräkenmossor och fickmossor m.m. Av övrig påväxt märks t.ex. trubbfjädermossa, stor tujamossa, skuggtujamossa, blåmossa, kalkkammossa, fyrtandsmossa, hasselsprötmossa, samt möjligen även den hotklassade arten liten hornfliksmossa. Nära gården ligger en anlagd damm och inne i tätare skog finns ett mycket litet källkärr. Inne i området finns äldre spår av skogsbruk men det är idag inget som stör intrycket av området.

Naturvärde: 1

Området utgör ett större lövområde som har mycket höga naturvärden. Detta motiveras av artrikedomen, storleken, trädskiktet ålder och den höga frekvensen av nyckelement. Lunglav är en speciellt stark signalart i dessa miljöer. Rasbranten längst östra kanten är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Rasbranten bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Enligt Sundh, 1998 bör området ingå i nätverket Natura 2000 och säkerställas som naturreservat.

Granplanteringen bör omvandlas till löv.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 975)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0c05:1)

8302-03 Betesmark norr om Tomten

Yta: 9,7 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKLZ

Fastigheter: Kleva 3:7

Kulturspår: diken inom fossil åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om gården Tomten ligger en större betesmark på frisk till fuktig mark, som omgärdas av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermarker. Betesmarken är till hälften bevuxen med björkskog, medan övriga delar utgörs av öppna enbuskmarker. I trädskiktet finns förutom björk även asp, ek och gran. Buskskiktet är ganska klen utvecklat och består av en, hagtorn, hassel och nypon. Hagen är ganska välbetad och är delvis klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Fuktängarna utgörs huvudsakligen av naturaliserande gården med mycket kamäxing, men det finns också delvis fin lågstarräng. Endast en mindre yta är påverkad av kvävegödsling. Annan negativ påverkan är beskuggning. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med slankstarr, jordtistel, måttlig med ängsvädd, darrgräs och hirsstarr, samt ringa mängder av rödkämpar, klasefibbla, kärrsälting, prästkrage och stagg.

Naturvärde: 3

Betesmarken är vällhävdad och till större delen opåverkad av gödsling och hyser en hel del hävdgynnade arter, varav flera är kalkgynnade.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

8302-04 Slättaberget

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BGKLZ
Fastigheter: Gökhem 13:1 & 10:3, Kleva 3:7 & 3:8
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, äldre åker, fornminnen, jordkällare
6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

På Mössebergs västsida finns en markerad platå belägen på kalkstenens nivå. På platå finns fem mindre områden som ingår i Natura 2000-området Slättaberget. Omgivningarna utgörs av åkermark. Hela området har en mer eller mindre utpräglad örtrik torrängsflora och i flera av delområdena förekommer smalbladig lungört och drakblomma. De fem delområdena hävdas dock på olika sätt med slätter eller bete, vilket avgör vilken naturtyp varje delområde klassas som. Vegetationen i de olika delområdena är snarlika, och det är snarare de olika skötselformerna som skiljer delområdena åt. Slätterängarna utgörs av de två partierna som hävdas med slätter. Dessutom bör de två små kullarna längst i norr föras till denna naturtyp, då slätter är det lämpligaste skötselalternativet för dem. Kalkgräsmarkerna utgörs av de två betade partierna i södra delen av området. Naturtypen utgörs av torra till friska, betespräglade kalkrika gräsmarker ofta med ett mycket stort inslag av örter. Här ingår olika faser av ängshavresamhällen. Flera fornlämningar finns i omgivningarna. Skötseln av slätterängarna och betesmarkerna bör anpassas så att dessa stensättningar blir synliga i landskapet. För att de totala arealerna av naturliga fodermarker inte ska minska är det viktigt att även slätter- och betesmarkerna i närområdet bevaras. Strax söder om slätterängen på den centrala kullen finns ett par mindre stensamlingar där det förekommer ganska gott om drakblomma. Det är viktigt att även dessa bestånd bevaras, för att gynna populationen av drakblomma i hela området. Väster om de två södra områdena finns en liten naturbetesmark som betas. Då denna är viktig för helheten bör även den hållas väl hävdad. Centralt i området ligger en kulle som kallas Slättaberget (Gategårds kulle). Den har en mycket fin torrängsflora med rödlistade arter som drakblomma och smalbladig lungört. Här finns en jordkällare och en del odlingsrösen. På kullen finns enstaka träd av fågelbär, rönn, ask och vildapel samt buskar av en, hagtorn, nypon och hallon. Vegetationen är så gott som opåverkad av konstgödning, men viss påverkan av röjgödning förekommer dock. Slättaberget hävdades tidigare genom slätter av hembyggsföreningen, men under de senaste åren har Naturskyddsföreningen tagit över skötseln. Hävden är dock svag och inget efterbete förekommer. Slättaberget är mycket artrikt, men svaghävsfloran är också riklig. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med darrgräs, backsippa, gullviva, klasefibbla, prästkrage, svinrot, ängshavre och brudbröd, måttligt med vildlin, rödkämpar, fältvädd, slätterfibbla, backsmörblomma, vårfingerört, stenbär, vingvial, skogsklöver, backklöver, blodnäva, säfferot, kungsmymta, krissla, backglim, backsmultron, liljekonvalj, lundstarr, backskafting, flentimotej, samt ringa mängder av backtimjan, bockrot, kattfot och hundkex. Vid Storegården ligger en ås bevuxen med enstaka ask, rönn och hagtorn. En brukningsväg är grävd rakt genom åsen. Naturtypen är klassad som slätterängar i låglandet. Fältskiktet utgörs av en mycket artrik ängshavretorräng, men är inte lika artrik som Slättaberget. Naturskyddsföreningen hävdar området med slätter sedan några år. Området är välhävdad, men här finns en hel del hundäxing. Endast en liten yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med darrgräs, vildlin och brudbröd, måttligt med blodnäva, säfferot, fältvädd, jordtistel, bockrot, gullviva, ängshavre, backtimjan, prästkrage, slätterfibbla och rödkämpar, samt ringa mängder av ängsskallra. Det nordligaste området utgörs av ett par stensamlingar. Vegetationen är tydligt gödselpåverkad i kanterna, men det finns en del torrängsarter som brudbröd, bockrot, ängshavre och ett antal exemplar av drakblomma. Delar av området har bränts på senare år, andra delar är mer ohävdade. För att uppnå gynnsam bevarandestatus bör slätter ske årligen, gärna med efterbete. Ett alternativ till slätter är att området bränns regelbundet för att hindra igenväxningsvegetation att få fäste. Sydväst om Slättaberget ligger en öppen betesmark med odlingsrösen. Trädskiktet består av enstaka alm, fågelbär, ask och vildapel. I buskskiktet finns en, hagtorn, hassel och nypon. Hela området är klassat som kalkgräsmark. Området hävdas svagt genom bete och hyser en hel del igenväxningsvegetation. Halva området är svagt kvävepåverkad. Fläckvis finns en mycket fin flora, men stora delar av området är tydligt stört av ohävd. Även här finns torrängsflora men de sällsyntaste arter saknas. Närheten till Slättaberget gör att ovanligare arter skulle kunna vandra in här. I fältskiktet finns rikligt med darrgräs, gullviva, ängshavre, väddklint och rödklint, måttligt med klasefibbla, vildlin, brudbröd, rödkämpar, stenbär, blodnäva, backskafting, samt ringa mängder av backsippa, jungfrulin, prästkrage och sommarfibbla. På kullen längst söderut finns det rikligt med odlingsrösen samt fornminnen. Här växer det ek, rönn, hagtorn, getapel, nypon och hallon. Trädskiktet är halvöppet till slutet i den västra delen av kullen, men blir glesare mot sydöst. Här finns rikligt med både buskar och träd av igenväxningskaraktär. Marken hävdas svagt genom bete.

En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Vegetationen är svagt gödselpåverkad i större delen av området. I fältskiktet finns blodnäva, väddklint och prästkrage, samt ringa mängder av slätterfibbla, bockrot, gullviva och brudbröd.

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har Slättaberget den finaste floran av stäppartad torräng väster om Mösseberg. Den finaste kullen har en begränsad yta men flera större ytor skulle kunna restaureras. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 2.

Bevarande: Målet i åtgärdsplanen är att området ska bestå av örtrika torrängar. Området ska ha en öppen karaktär och skötas med slätter eller bete. Bevarandestatusen är god-måttlig, utom på den ohävdade kullen i norra delen där bevarandestatusen är svag.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000. Det omfattas även av landskapsbildsskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen. Det finns ytterligare artrika och skyddsvärda betesmarker i anslutning till området och möjligheten att utvidga Natura 2000-området bör ses över.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686272)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 105-VPI, 7CF-CHE, DFE-TBK, EE7-JVY)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

Wendel, J. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-område Slättaberget SE0540289.

8302-05 Betesmark norr om Bråten

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Gökhem 3:5

Kulturspår: stenmurar

Grova ekar

Beskrivning

Cirka 200 m norr om gården Bråten ligger en stembunden ganska välhävdad hagmark, som omges av åkermarker. En maskinhall finns i västra delen av hagen. I hagen växer det björk, ek och enstaka en. I den västra delen av hagen är trädsiktet halvöppet till halvslutet, medan den östra delen är öppen med några skogsdungar. Här finns sex grova ekar, med påväxt av signalarterna guldpuddrad spiklav *Calicium adpersum* och sotlav *Cyphelium inquinans*. Friskängar dominerar men det även inslag av fuktängar. I större delen av hagen är kultiverad och svagt påverkad av gödsling. Den är även tydligt påverkad av insädd varför floran är trivial. De enda arterna av intresse som noterades vid inventeringen i augusti 2002 var gökärt och liten blåklocka.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad, men markfloran är trivial. Naturvärdena är framför allt knutna till de grova ekarna.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. De grova ekarna bör bevaras och hållas friställda.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5CD-OBE)

8302-06 Betesmarker vid Stallmästaregården

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Ravelstorp 2:3 & 2:4 & 2:8, Holöja 2:3

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen, husgrund

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i byn Ravelstorp på Mössebergs sydvästsluttning. Det tillhör Stallmästaregården och hyser rikligt med kulturhistoriska lämningar. Det utgörs av en slätteräng samt två hagmarker som betas av nötkreatur. Genom

hagmarken sydväst om gården sträcker sig en ås i nordöstlig riktning. Dessutom finns flera fornlämningar. Hagen är öppen med enstaka buskar av bland annat nypon. Skiftet är mycket artrikt, men tyvärr finns en hel del kvävegynnade och insådda arter som maskros och hundäxing. Hela hagen utgörs av kalkgräsmark, som är svagt påverkad av gödsling. Marken hävdas väl genom nötkreatursbete. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med backsippa, bockrot och prästkrage. Strax söder om gården ligger en liten välhävdad slåtteräng där det växer enstaka nypon. Vegetationen utgörs av både torrängar och friskängar. Tyvärr finns en gammal täkt i den östra delen som används som brännplats. Halva området är också svagt påverkat av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med darrgräs, gullviva och vildlin, måttligt med backsippa och jordtistel, samt ringa mängder av ängshavre. Backsippa noterades 2010. Sydöst om gården i en svag sänka ligger en flack, fuktig betesmark. Det finns rikligt med skalmurar i hagen samt en husgrund i de södra delarna. Marken är stenbunden och hyser en del odlingsrösen. I hagen finns såväl öppna som halvöppna till helt slutna partier. Trädskiktet domineras av björk med inslag av gran och sälg, medan buskskiktet består av vide och enbuskar. Vegetationen utgörs av både högörtängar och friskängar. Betestrycket varierar mycket. De fuktiga partierna är svagt hävdade, medan friskängarna är välhävdade. Halva området är svagt påverkat av gödsling. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes fanns en fin flora på tuvorna med kattfot, vildlin, klasefibbla, stagg och backtimjan, medan det växte krypvide, odon och darrgräs i de fuktiga delarna. Vid inventeringen 2002 noterades endast ringa mängder av blåsuga och slåttergubbe.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det sydöstra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686273)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 212-XZM, 238-QME, CB2-QPM)

8302-07 Betesmarker vid Kartagården

Yta: 3,8 ha **Ekonomisk karta:** 08302 **Socken:** Gökhem **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Ravelstorp 1:6

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Kartagården i Ravelstorp finns två steniga betesmarker där det finns rikligt med kulturhistoriska lämningar. Norr om gården ligger en öppen enbuskmark som delvis omgärdas av vackra stenmurar. Här finns både fornlämningar och en välkött fägata i norra delen. I trädskiktet finns enstaka björk, ek, tall och hägg, medan buskskiktet utgörs av en och nypon. Fältskiktet utgörs bland annat av rödvenäng och örtrik ljunghed. Området är ganska artfattigt men fläckvis finns det ytor med fin flora. I den östra delen på östra sidan av stengärdesgården finns ett område med fornlämningar som hör till Nyatorp. Området har för närvarande ingen hävd men har förr i tiden fårbetats för att under senare år betas med nötkreatur. Markvegetationen domineras här av ängshavre, ljung och brudbröd. Marken är ganska välhävdad, men större delen är dock svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i maj 2004 noterades rikligt med ängshavre, vårfingerört, samt ringa mängder av backsippa, gullviva, prästkrage, svinrot, brudbröd och rödkämpar. Rikligt med backsippa noterades 2010. Strax sydväst om Kartagården ligger en liten öppen betesmark, som omges av stenmurar. Här finns några traddungar med björk och rönn samt enstaka en och nypon. Området utgörs delvis av kalkgräsmark och hävdas väl genom bete. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Det finns dock fläckvis en fin flora. Vid inventeringen i juli 2004 rikligt med rödkämpar, måttligt med backtimjan, ängsvädd, småfingerört, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, gullviva, knägräs, prästkrage och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i den östra delen av området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686273)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4C4-AYS, 762-WQJ)

8302-08 Betesmarker vid Nyatorp

Yta: 5,8 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BKLZ
Fastigheter: Nyatorp 1:2
Kulturspår: äldre åker, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

I anslutning till gården Nyatorp som är belägen på Mössebergs sydsluttning finns två betesmarker. Söder om gården ligger en blandlövhage av asp-björktyp. Markytan är påfallande slät och stenfri i hagen. Omgivningarna består av åker och trädlösa kulturbetesmarker. Det gamla välutvecklade trädskiktet domineras av grov och mycket grov björk samt en mindre andel medelgrov asp och enstaka oxel, sälg och gran. Björkarna har en grov sprickbark med mycket insektshål i de solexponerade björkarna. Blansvart trämyra *Lasius fuliginosus* noterades i några träd. Det finns fyra värdefulla hagmarksträd av asp och björk. I den norra delen har man tagit ned en del asp, vilket har medfört en kraftig föryngring från rotskott på vissa stället. Mycket av denna har dock betats ned. Slutenheten i trädskiktet varierar, men det är ingenstans särskilt tätt och det finns flera stora öppna partier. Buskskiktet är klen och det finns endast sparsamt med nypon. Det finns endast sparsamt med död ved. Vegetationen domineras av örtrika friskängar, med inslag av torrängsvegetation runt en fornlämning i den nordvästra delen. Marken betas av nötkreatur, men hävden är ganska svag. Fläckvis finns mycket fin vegetation. Markerna är i stort sätt är opåverkade av gödsling, men vegetationen är tydligt störd av tidigare och nuvarande igenväxning, samt långvarig svag hävd. Vid inventeringen i maj 2004 dominerades stora delar av betesmarken av svinrot. För övrigt noterades rikligt ängsvädd, måttligt med skogsnäva, vårfingerört, kirskål, liljekonvalj, hundäxing och gullviva, samt ringa mängder av blåsuga, slättergubbe, slätterfibbla, backsippa, klasefibbla, prästkrage, smörboll, stagg, brudbröd och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes fanns rikligt med lundstarr, stor blåklocka, luddhavre, stagg, slättergubbe och ormrot, samt ringa mängder av nattviol, ögontröst, backsmörblomma, jungfrulin och darrgräs. Strax norr om gården Nyatorp ligger en öppen stenbunden betesmark som omgärdas av stenmurar. Betesmarken är bevuxen med några enstaka björkar och granar. Buskskiktet består av enstaka en och nypon. Vegetationstypen utgörs av örtrik friskäng, rödvenhed, samt inslag av ljunghed och artrik stagg-gräsmark. Marken är ganska svagt hävdad och drygt halva området är svag till tydligt påverkat av gödsling. Trots detta finns fläckvisa ytor med mycket fin flora. I fältskiktet noterades rikligt med stagg, måttligt med ängshavre och vårfingerört, ringa mängder av backtimjan, slätterfibbla, backsippa, kattfot, prästkrage, svinrot och ängsbräsa. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes fanns det även rikligt med slättergubbe, jungfrulin och knägräs.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett av kommunens större och väl bevarade örtrika friskängar, vilket gör att Nyatorp bedöms ha mycket högt naturvärde. Enligt lövskogsinventeringen är naturvärdena främst knutna till de solexponerade, grova trivallövträden och de betade gräsmarkerna. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Blandlövhagen bör för att bevara sin fina flora gallras ur och framför allt bör då unglöv tas bort, speciellt aspen. Beteshävden bör intensifieras i bägge betesmarkerna. Helst bör blandlövhagen slätterhävdas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686274)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6AF-MYE, A86-EVE)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 986)

8302-09 Björkhage vid Kymme

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BHZ
Fastigheter: Kymme 1:7
Kulturspår:
7230 Rikkärr, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr

Beskrivning

Området ligger vid Kymme på Mössebergs sydslutning. Det utgörs av en igenvuxen stenig björkhage som är svagt betad. Omgivningarna består av öppna betesmarker mot nordöst och skogsmark för övrigt. Trädsiktet består av björk och gran, medan busksiktet utgörs av en och vide. Hagen är i huvudsak slutet, med några mindre öppna och halvöppna partier. Marken utgörs av fuktängar och kärr som är helt opåverkade av gödsling. Floran är trivialiserad på de skogsbevuxna fuktängarna, men fläckvis finns fin flora, främst i rikkärret. Två diken genomkorsar rikkärret. Vegetationen är också störd av igenväxning, beskuggning och långvarig svag hävd. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med ängsvädd, slankstarr, loppstarr, gräsull, slätterblomma och ängsnycklar, samt ringa mängder av knägräs, kärrsälting, smörboll, stagg och ängsstarr.

Naturvärde: 4

Området är påverkat av igenväxning och långvarig svag hävd, men hyser naturliga gräsmarker som fläckvis har en fin flora. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686279)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B65-MUD)

8302-10 Blandlövhagar norr om Odens kulle

Yta: 7,2 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Valaberg 4:4 & 5:3, Anguntorp 2:16

Kulturspår: fossil åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Storegården norr om Odensberg finns ett par stora björkhagar på flack stenig mark. I trädsiktet finns medelålders björk, asp, och gran, samt inslag av hägg, rönn, lönn, fågelbär och vildapel. Tre av asparna utgörs av värdefulla hagmarksträd. Busksiktet består av enstaka enar och nypon. Trädsiktet är slutet i drygt halva området, men det finns också öppna partier framför allt strax öster om Storegården. Vid inventeringen i maj 2004 hade en gallring nyligen utförts i två mindre delar. För övrigt är området mest igenvuxet. Marken är i huvudsak fuktig, men det även inslag av frisk, torr och våt mark. En mindre del är klassad som fuktäng med blåtåtel eller starr. Hävden är ganska svag. Knappt halva området är svag till tydligt påverkat av gödsling. Annan negativ påverkan beror på kvarlämnat avverkningsavfall, beskuggning, svag hävd och körspår. I de skuggiga ytorna är markfloran inte så intressant. I de öppna partierna och kantzoner finns artrika fuktängar och friskängar. I fältsiktet fanns det rikligt med smörboll, stagg, ängsbräsa, hirsstarr och tuvstarr, ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, gullviva, klasefibbla, kärrsälting, brudbröd och ängsmyskgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även slättergubbe, kattfot och ögontröst.

Naturvärde: 2

Området utgör vackra exempel på björkhagar enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hela området bör restaureras och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686275)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C45-QLG)
Lindholm, M 2005: Lövsogor i Falköpings kommun (nr 968)

8302-11 Odens kulle

Yta: 10,8 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BGKLZ

Fastigheter: Valaberg 4:4 & 4:5

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

En av de mest markerade höjderna i landskapet sydväst om Mösseberg är Odens kulle. Kullen består av morän och höjer sig cirka 35 m över omgivningarna. Från kullens topp har man vidsträckt utsikt över omgivande landskap som består av odlingsmarker som på några platser avbryts av björkdungar. Själva kullen utgör en stor betesfälla. Delar av kullen har varit åker i äldre tid och större delen av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Här finns många stenmurar och terrasskanter samt en del odlingsrösen. Trädsiktet är mycket variationsrikt med spridda träd av björk, ask, alm, ek, oxel, lönn, rönn, sälg, fågelbär, gran och tall. Det finns grov ek. Busksiktet är välutvecklat av en och nypon. Vegetationen utgörs av rödvenäng och torrängar. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Marken är ganska svagt hävdad genom bete med nötkreatur. Fläckvis är floran fin, men stora delar är svagt stört av långvarig svag hävd, äldre kultivering och igenväxning av enbuskar. Bland intressanta arter som noterades vid inventeringen i maj 2004 märks rikligt med ängshavre, brudbröd, gullviva och rödkämpar, måttlig med backsippa, bockrot och svinrot, backsmörblomma, vårfingerört, backklöver, blodnäva, jordtistel, flentimotej, stor och liten blåklocka, samt ringa mängder av prästkrage, smörbollar och stagg. Den rödlistade trollsmultronen finns i området. Kommunens och länets enda förekomst av den rödlistade parkmåran finns rikligt på ett ställe på kullen. Hundäxing förekommer i stor mängd i gräsmarkerna. Falköpings kommun har stått för byte av stängsel från får till nötkreatur. Avverkningar har också utförts på den nordvästra slänten för att utöka betesfällan och synliggöra kullen i landskapet bättre. Strax öster om Odens kulle ligger en liten ås med utsikt över Odensbergs omgivning. Området är öppet frånsett en trädridå i nordöstra delen. I trädsiktet finns asp, björk, sälg och gran, medan busksiktet består av nypon. Marken är delvis klassad som torr- frisk låglandsgräsmark, och en mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Området betas tillsammans med åkermark, vilket gör att hundäxing och annan insädd har fått fäste. Skuggpåverkan i öster har medfört en trivialisering av floran. I området finns både välhävdade och svagt hävdade ytor. Större delen av området är svagt kvävepåverkat. Fältsiktet är artrikt, framförallt med slättergynnade arter. Det finns rikligt med prästkrage, måttligt med bockrot, svinrot, ängshavre, vädcklint och revfibbla, samt ringa mängder av backsippa, klasefibbla och brudbröd.

Naturvärde: 2

Vackra exempel på torrängsflora på en från kulturhistorisk synpunkt och landskapsbildssynpunkt intressant kulle medför mycket högt naturvärde enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Betesmarkernas storlek bidrar till det höga naturvärdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Odens kulle omfattas av landskapsbildsskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686275)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 05B-HRS, 50F-USMD)

8302-12 Betesmark väster om Odensberg

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BFKZ

Fastigheter: Valaberg 2:17

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax väster om Odensberg ligger en trädlös betesmark som är bevuxen med en och nypon. Marken är stenbunden och här finns skalmurar samt rikligt med odlingsrösen. Det totala intrycket påverkas dock av Odensbergs utbyggnad av hus och industrilokaler. Utanför skiftet i söder finns en parkliknande del med äldre träd. Vegetationen utgörs av friskängar, som är svagt påverkade av gödsling. En stor del av marken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vid inventeringen i augusti 2002 fanns det både välhävdade och svagt hävdade ytor. I fältsiktet finns rikligt med gulmåra, måttligt med rödklöver, liten blåklocka, samt ringa mängder av baktimjan, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Betesmarken hyser en del hävdgynnade arter och har höga värden som tätortsnära grönområde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F12-MRT)

8302-13 Betesmark öster om Sandbäcken

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Gökhem Värden: BZ

Fastigheter: Valaberg 1:6

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Sandbäcken, strax norr om järnvägen, ligger en stenbunden betesmark på fuktig och frisk mark. Omgivningarna utgörs av åkermark, utom söderut där området gränsar till skogsmark. Betesmarken är öppen bortsett från enstaka träd och trädungar. I trädskiktet finns klibbal, björk, rönn, gran och tall. Buskskiktet består av enstaka en och nypon. Vegetationstyperna utgörs av friskängar, högörtäng, gräs-lågstarräng, tuvåtäläng och fårsvingeltorräng. Marken hävdas svagt genom bete. Knappt hälften av området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Det är framför allt vegetationen i norr, mot åkern, som visar tecken på kvävegödsling. I de nedre delarna av området finns naturlig gräsmark med ljungtuvor, backtimjan och ängshavre. Vid inventeringen i maj 2004 hade dikesrensning utförts och dikesmassorna har lämnats kvar. Vegetationen är också störd av svag hävd och beskuggning. Bland intressanta arter som noterades fanns rikligt med hirsstarr, måttligt med ängshavre, stagg, smörbollor, vårfingerört, tuvstarr och ängsmyskräs, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, ängsvädd, klasefibbla och ängsbräsma.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686275)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5BF-WBT)

8302-14 Vråhålan

Yta: 31,2 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BGHKLTV

Fastigheter: -

Kulturspår: stenmurar

Brantskog, blandädellövlund, klibbalskog, rikkärr, bäck, rasbrant, block, lodytor, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Vråhålan är en kilformad sprickdal som sträcker sig hela vägen upp till Mössebergs plåtå. I dalgången rinner en bäck som har sin början i Bergsjön och till denna bäck ansluter flera mindre vattendrag som kommer från dalsidorna. Den övre delen av branten är bitvis mycket imponerande med sina 20 till 30 meter höga och lodräta diabasbranter. Branten är därtill mycket omväxlande och det finns rikligt med små sidodalar, källflöden, utskjutande hyllor, pelarformationer, överhäng m.m. som skapar många intressanta miljöer. Klippväggarna utgör bland annat bra boplatser för bland annat berguv och pilgrimsfalk. De övre delarna av branten har ett välutvecklat och gammalt trädskikt som ger intrycket av att det har varit orört under en mycket lång period. Trädskiktet utgörs av en blandning av främst äldre alm, ask, ek, asp och gran men det finns också inslag av lind, fågelbär, björk, rönn och tall. Nedanför lodytorna finns det blockrika marker som har ett gammalt och välutvecklat trädskikt med en stor andel ädellöv. Blockmarkerna är bitvis väldigt breda och långa och detta skapar ljusöppna gläntor där solljuset når ned till marken. Även buskskiktet är artrikt och över stora delar dominerar skogstry men det finns även ett mindre inslag av olvon, hassel, en, måbär och berberis. Mängden död ved är ställvis mycket hög och denna utgörs av främst asplågor men det finns även lågor av alm, ek, björk och gran. Några granlågor är av en mycket imponerande storlek. I den nedre delen av sluttningen finns det slutna och lite fuktiga miljöer med högvuxen ask, alm, gran och björk som bildar blandädellövlund. Bäcker och källmiljöer

finns frekvent längs hela sluttningen och det har även bildats små, sluttande källkärr. Dessa delar har ej så höga mängder död ved och det beror förmodligen på dess historik som en tidigare mer öppen slätter- och betesmark. I den övre delen av Vråhålan finns det lövdominerade sumpskogar med översilningsmarker som följer bäcken från Bergsjön. I ett mindre område har man avverkat gran men för övrigt är branten förhållandevis orörd från skogsbruk. Floran är mycket artrik och längs branten, sluttningen och dalgången finns det arter som blåsippa, bergsmynta, gullpudra, kungsmynta, lungört, ormbär, stinksyska, underviol, storrams, trolldruva, sötvedel m.m. På mark, sten och stammar finns det piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, grov baronmossa *A. viticulosus*, fällmossa *Antitrichia curtipendula* (rikligt), källgräsmossa *Brachythecium rivulare*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, stenporella *Porella cordeana*, trädporella *P. platyphylla*, krusig ulota *Ulota crispa*, skogshakmossa *Rhytidiadelphus subpinnatus*, rostfläck *Arthonia vinosa* och lönnlav *Bacidia rubella*.

Naturvärde: 1

En stor del av området är klassat som nyckelbiotop. Området innehåller en rad skilda naturtyper som tillsammans bildar en omväxlande och artrik miljö med mycket höga lövskogsvärden. Vråhålan samt omgivningarna har mycket stora geovetenskapliga, botaniska och zoologiska värden. Landskapsbilden är storslagen och området har även betydelse för friluftslivet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i åtgärdsplanen är att området ska bestå av naturskogsartade ädellövskogar i branterna och lövsumpskogar i dalen. Rikkärren ska vara öppna och granskogsområdet längst in i sprickdalen ska vara orörd.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Området ingår även i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M. 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 981)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2012: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Vråhålan

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotoper (08D0c01:1, 08D0c01:2, 08D0c01:3, 08D0c01:4, 08D0c01:5, 08D0c01:6)

Wendel, J. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Vråhålan SE0540176

8302-15 Betesmarker vid Vrågården

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka

Värden: BKLZ

Fastigheter: Påverås 5:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Påverås är en by som ligger högt uppe på Mössebergs sluttning, strax under diabaslagret. Terrängen höjer sig brant norr om bebyggelsen, som ligger utspridd i en rad. Ovanför gårdarna är markerna huvudsakligen skogklädda, medan åkrar och betesmarker främst ligger nedanför. Öster om Vrågården i brant lutning på Mössebergs västsluttning finns flera fina steniga naturbetesmarker. I norra delen är betesmarkerna öppna med spridda träd och några trädjungar av ask, alm, ek, björk, gran och tall. En av askarna är grov. I buskskiktet finns en, hagtorn och nypon. Vegetationen domineras av friskängar, med inslag av fårsvingeltorräng och fuktängar. Marken är ganska välhävdad och drygt hälften av området svagt till tydligt påverkat av gödsling. En del av betesmarken visar tecken på odling i forna dar genom förekomst av odlingsterrasser. Den branta lutningen tyder på att odlingen ligger långt tillbaka i tiden. Även på dessa ytor finns fin flora. Vegetationen är också påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i augusti 2003 fanns det rikligt med stagg och ängshavre, måttligt med knägräs, prästkrage, jordtistel, tuvstarr, ljung, ögontröst och ängsskallra, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, bockrot, gullviva, hirsstarr, jungfrulin, smörbollor och brudbröd. Den sydöstra delen är ohävdad och igenvuxen. Det ligger ett fritidshus strax intill. Det mer eller mindre slutna trädskiktet består av ek, asp, gran, ask, fågelbär, oxel, björk och någon tall. Det finns några medelgrova hagmarksekar. Floran är trivialiserad pga beskuggning, men i ett par gläntor finns dock fläckar med genuin grässvål. Bland annat finns ängsvädd och brudbröd. Området bedömdes vara värt att restaurera pga värden knutna till floran och träden.

Naturvärde: 3

Trots ganska hög grad av igenväxning finns det många fina ytor med naturlig gräsmark. Røjning av träd och buskar skulle göra stor nytta i samtliga delobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den norra delen stängslades av Falköpings kommun under 2002. Området röjdes även på buskar och träd. Beteshävden bör återupptas i sydöstra delen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686280)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 22E-NJN, 7A7-DJJ)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 989)

8302-16 Blandlövhage sydöst om Hulegården

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BKZ
Fastigheter: Bråtabäcken 1:6
Kulturspår: fossil åker, stenmurar
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Hulegården ligger en stenbunden blandlövhage med björk, ask, oxel, fågelbär och vildapel. Trädskiktet är halvöppet till slutet med några mindre öppna partier. I buskskiktet finns enstaka en samt hallon och nypon. Vegetationen utgörs av friskängar och fina torrbackar. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Marken hävdas svagt genom bete av nötkreatur. Vegetationen i hela området är tydligt störd av beskuggning och igenväxning. Endast en mindre yta är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med prästkrage, ängshavre och brudbröd, måttligt med ängsvädd och knägräs, samt ringa mängder av slättegubbe, backsippa, bockrot och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även sommarfibbla, blodnäva, jungfrulin och ängsskallra.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. En röjning av hagen skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686280)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 197-PBJ)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 991)

8302-17 Rikkärr sydöst om Påverås

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BHZ
Fastigheter: Påverås 1:5
Kulturspår:
Rikkärr

Beskrivning

Sydöst om Påverås ligger ett soligent rikkärr som har stora botaniska värden. Mot väster gränsar kärret till åker mark. För övrigt utgörs omgivningarna av skog. Kärret är svagt påverkat av en kraftledning som korsar området.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd

Bedömning av skydd och skötsel: Området är i behov av regelbundna röjningar.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0C06)
Larsson, C. 1978a: Vråhålan, Falköpings kommun – vegetation och markanvändning

8302-18 Igenväxt betesmark vid Bråtabäcken

Yta: 4,9 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BKZ
Fastigheter: Bråtabäcken 1:3 & 1:4 & 1:5
Kulturspår: stenmurar
Hålträd, bäck

Beskrivning

Sydväst om Bråtabäcken finns en större igenvuxen betesmark på frisk till fuktig mark. Här växer bland annat klen björk, en del hålträd av asp samt några medelgrova ekar. Vid inventeringen i oktober 2003 bedömdes betesmarken vara värd att restaurera pga värden knutna till markfloran och trädskiktet. Hagen betas svagt, men är invaderad av älggräs eller tågarter. Fläckvis finns dock en hävdgynnade arter som smörbollor, slankstarr, ängsvädd, stagg och tuvstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd samt igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras. Hålträden bör bevaras och de grova ekarna bör friställas vid behov.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 545-OMG)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 995, 996)

8302-19 Betesmark vid Skattegården i Påverås

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BKZ
Fastigheter: Påverås 2:10
Kulturspår: stenmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Skattegården i Påverås finns en betesmark som ligger en liten fuktig sänka. Betesmarken är öppen med enstaka björk, samt en del videbuskar som bildar ett glest buskskikt. Vegetationen domineras av tuvstarr-variant av högrötfuktäng som betas svagt. Fläckvis finns också lågstarräng som är välbetad. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vegetationen är också påverkad av långvarigt svagt fårbeta. Trots fårbetet finns en intressant fuktängsvegetation. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en del hävdgynnade arter som riklig med darrgräs och hirsstarr, tuvstarr, slankstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder av klasefibbla, smörbollor och stagg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även gökblomster, knagglestarr och lundstarr.

Naturvärde: 3

Området är ett vackert exempel på tuvstarr-variant av högrötfuktäng. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras och fårbeta bör om möjligt kompletteras med nötkreatur.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686285)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4A2-VUW)

8302-20 Betesmarker vid Skattegården i Marka

Yta: 10 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BHKLZ
Fastigheter: Marka 5:7
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fägata

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, småvatten, rödlistade ater

Beskrivning

Vid Skattegården i Marka finns två fuktiga betesmarker. Den största ligger öster om gården. Området är flackt och fuktigt och har tidigare varit skogbevuxet. Det utgörs av en stenbunden betesmark där det finns såväl öppna partier med enstaka träd och buskar som halvöppna till halvslutna partier. En ny skogsgeneration är delvis på väg att växa upp. I trädsiktet finns en mängd olika trädslag som ask, asp, björk, rönn, ek, oxel, sälg, fågelbär och gran. Buskskiktet är ganska välutvecklat och består av enbuskar, hassel, vide, getapel och hallon. Fuktängarna dominerar men det finns även inslag av friskängar. Marken är välhävdad och knappt halva området är svagt till tydligt gödselpåverkat. Annan negativ påverkan beror på röjgödsling, igenväxning samt tidigare beskuggning. Ett täckdike går genom hela skiftet. Fältskiktet är ganska artfattigt, men fläckvis finns dock ganska fina fuktängar med blåtåtel och starr. Dessa kan sprida sig vid fortsatt god skötsel. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en del hävdgynnade arter bland annat rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med smörbollor, tuvstarr och backskafting, samt ringa mängder av ängsvädd, brudborste, klasefibbla och ängshavre. Väster om gården ligger en öppen stenbunden betesmark med enstaka trädungar. Här finns en fågata och ett småvatten. I trädsiktet finns asp, björk, ek, fågelbär, samt två värdefulla hagmarksträd av asp. Buskskiktet utgörs en, vide och nypon. Fältskiktet domineras av välbetade fuktängar med blåtåtel eller starr, med inslag av friskängar. Marken är svagt till tydligt gödselpåverkad i större delen av området. De kultiverade ytorna är delvis naturaliserade. De opåverkade delarna har fin flora med rikligt med hirsstarr, måttligt med stagg, jordtistel, tuvstarr och ängsvädd, samt ringa mängder av brudborste, darrgräs, klasefibbla, kärresälting, smörbollor, svinrot och brudbröd.

Naturvärde: 3

Betesmarkerna är välhävdade och hyser en hel del hävdgynnande arter, varav flera är rödlistade, vilket motiverar ett högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Uppväxande sly bör hållas efter med årliga röjningar.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 782-AMP, A7D-NMX)

8302-21 Betesmarker vid Skyberg

Yta: 11,1 ha Ekonomisk karta: 08302

Socken: Marka

Värden: BKZ

Fastigheter: Bestorp 2:7, Skyberg 1:5

Kulturspår: äldre åker, stenmurar

Lövsumpskog, fuktäng, rikkärr

Beskrivning

Skyberg bildas av några gårdar på Mössebergs sydsluttning. Terrängen sluttar svagt åt sydväst. Landskapet är en blandning av björksumpskogar, betesmarker och åkrar. I området ingår tre betesmarker som bedömdes vara restaurerbara pga floravärden vid inventeringen i augusti 2003. Längst norrut finns en större björkhage som betas svagt av nötkreatur. Här växer det ganska tät björksumpskog med unga knotiga björkar. Fältskiktet domineras av högörtängar, som är invaderade av älggräs. På fuktängarna växer ganska mycket slankstarr, smörbollor och tuvstarr. Ängsvädd och stagg finns på friska partierna och i bäckarna växer det bäckveronika och vanligt mannagräs. Sydväst om den norra gården ligger en björkhage på översilad mark som betas av häst. Den har tidigare gallrats, men är numera igenvuxen. Vegetationen är kvävestörd och domineras av älggräs, tågarter, hundstarr och humleblomster. Fläckvis finns ganska fina fuktängar med hirsstarr, stagg, ängsvädd och smörbollor. Längst ner mot sydväst ligger igenvuxet rikkärr som är omgivet av igenvuxna eller älggräsinvaderade fuktängar. Kärrret är delvis ohävdad och restaureringsbehovet är akut. Det finns fortfarande kvar hävdgynnade arter som kärrknipprot, slätterblomma, ängsvädd och smörbollor. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har här också funnits knaggelstarr, loppstarr, majviva, axag och blodnycklar.

Naturvärde: 3

Områdets naturvärden bildas främst av ett antal fuktiga betesmarker som alla är i behov av kraftig gallring och buskröjning. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686277)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3E0-GWA, 819-CIK, A6F-BNQ)

8302-22 Betesmarker väster om Lunnagården

Yta: 12,1 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värdet: BKZ

Fastigheter: Bestorp 1:1 och 2:7

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blååtäl eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Borgen i Bestorp ligger flera stenbundna betesmarker, som till stor del är skogbevuxna. Den västra större betesmarken ingår i Bestorps naturreservat. Mittpartiet utgörs av en björkhage med halvöppet till slutet trädskikt. Det finns tecken på översilande grundvatten här och var. På östra och västra sidan om björkhagen finns öppna betesmarker. Förutom björk består trädskiktet av asp, sälg, fågelbär och vildapel. I buskskiktet finns en, vide och nypon. Fältskiktet utgörs av bland annat rödvenäng, högörtäng samt fuktängar med blååtäl och starr. I den södra delen finns en fin lågstarräng, samt inslag av kalkgräsmark. Vegetationen är svagt till tydligt påverkad av gödsling i halva området. Annan negativ påverkan beror på beskuggning och långvarig svag hävd.

Fuktängarna är mycket svagt hävdade genom bete med nötkreatur och invaderade av älggräs. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades många hävdgynnade arter. I fältskiktet fanns bland annat rikligt med rödklint, jordtistel, tuvstarr, slankstarr, backskafting, ängsmyskgräs, ängsvädd, brudborste, darrgräs, hirsstarr, smörbollar, samt ringa mängder av jungfrulin, ormrot, prästkrage, ängskallra, stagg, svinrot, brudbröd och rödkämpar. Bland ohävdarter märks berggrör, hundäxing, hundkex och samt rikligt med älggräs. Enligt uppgift i ängs- och hagmarksinventeringen så har det tidigare funnits brudsporre i området. Längst österut finns en mindre björkhage. Den hävdas svagt genom bete och är invaderad av älggräs och kärrfräken. Den bedömdes vara värd att restaurera vid inventeringen pga vissa floravärden. Fläckvisa ytor av utgörs av fuktängar med blååtäl och starr. Här växer bland annat ängsvädd, slankstarr, smörbollar, kärrsälting och ormrot. Längst norrut finns en mycket vacker hagmark som ingår i Bestorps naturreservat. I den västra delen växer det asp, björk, sälg, ek och fågelbär. I buskskiktet finns hasselbuketter. De centrala delarna är öppna. I den östra delen finns björk och asp. Betesmarken är delvis kvävestörd. Det finns dock inslag av fuktängar med blååtäl eller starr i sydöstra delen. Floran är dock ganska trivial. Bland hävdgynnade arter noterades endast ängsvädd, svinrot, hirsstarr och brudborste.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Det norra och västra delområdet är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686281)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 06F-DIF, A35-BMM)

8302-23 Narven

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värdet: BKLZ

Fastigheter: Narven 1:3 & 1:4

Kulturspår: genuin gårdsmiljö, stenmurar

6510 Slätterängar i låglandet, kalkfuktäng, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid gården Narven på Mössebergs sydsluttning. Det är flackt och omges av åkermark och betesmark, samt avgränsas av en väg söderut. Grundvattnet är ytligt på vissa delar och i öster finns ett dike. Brukarna har under många skött de gamla ängsmarkerna med lieslätter. Vid inventeringen i augusti 2003 var dock området till större delen ohävdad och igenvuxet samt invaderat av älggräs och hallon. Slättermarkerna

ligger norr och väster om gården. På en ganska liten yta varierar marken i fuktighet från torrt till fuktigt, källpåverkat. Det är de fuktiga markerna som har den rikaste floran. Det är ljusöppet, sånär som på enstaka videbuskar. Den nordvästra delen betas svagt av nötkreatur. Vegetationen är kvävestörd och trivialiserad pga den svaga hävden. Här växer lite torrängsarter som ängshavre, blodnäva och backtimjan. År 1990 fanns här ett tiotal plantor av stor ögontröst. Södra delen utgörs av en kalkfuktäng som domineras av älgört. Området är ohävdad sedan ett flertal år. I kalkfuktängen finns ett öppnare parti med artrik fuktängsflora. Här växer kärrknipprot, slankstarr, hirsstarr, rödklint, smörboll, krisla, klasefibbla, ormröt, darrgräs, svinrot, liten blåklocka och ängsvädd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även vildlin, hårstarr och källblekvide.

Naturvärde: 1

Dessa genuina slättermarker på kalkmarker är de enda i kommunen. Trots att området är litet är det mycket varierande. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen ger detta högsta naturvärde. Högst biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målsättningen med bevarandeplanen för Natura 2000-området är att utveckla kalkfuktängen med möjlighet för stor ögontröst att komma tillbaka och kärrknipprot att expandera.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs inget ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686278)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 981-YXI)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Narven SE0540287

8302-24 Gråvidesnår vid Marka

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BZ

Fastigheter: Marka 1:1

Kulturspår:

Död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Vid Marka finns en nyckelbiotop som utgörs av gråvidesnår, med stort inslag av glasbjörk och jolster. Buskskiktet utgörs av döende gråvide. Det finns rikligt med död ved bestående av torrträd och oregelbundet liggande stammar, som bildar ett plockepin. I fältskiktet finns älgört och tuvstarr. Bottensskiktet utgörs av tätta mossfällar med bland annat. kranmossa, palmossa samt flera stjärnmossor. Stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*, blåmossa *Leucobryum glaucum* och krusig ulota *Ulota crispa* förekommer allmänt i biotopen. Källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* finns i rikliga mängder.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Området hyser rikligt med död ved, samt en värdefull kryptogamflora, vilket ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0c06:1)

8302-25 Naturminne vid Esstorp

Yta: 0 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kleva-Ässtorp 1:1

Kulturspår:

Jätteträd

Beskrivning

Vid säteriet i Esstorp finns en ek som blev skyddad som naturminne år 1949. Dokumentation saknas.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Objektet är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8302-26 Sekundär lövskog norr om Borgen

Yta: 10,8 ha Ekonomisk karta: 8302 Socken: Marka Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Lövsumpskog, jätteträd

Beskrivning

Objektet utgörs av en tämligen ung sekundär lövskog på frisk till blöt mark som domineras av björk. Trädskiktet är slutet och det finns en stark dominans av klen till medelgrov björk med ett mindre inslag av asp, sälg och gran. Mängder död ved är låg. I de centrala delarna finns ett brett stråk med översilande grundvatten. I den södra delen domineras trädskiktet av medelgrov björk med inslag av medelgrov asp. Det finns inslag av grova träd av björk, fågelbär och asp, samt rönn som bildar buketter. Föryngringen domineras av rönn med inslag av enstaka oxel och alm. Buskskiktet domineras av vide. Hallon och brakved samt några buskar med snöbär, hagtorn och tibast finns även. Fältskiktet utgörs av högörtvegetation. Intressanta arter är kärrfibbla, ormbär och brudborste. Ett dike följer fastighetsgränsen. I den norra delen domineras trädskiktet av medelgrov björk, med inslag av medelgrov asp. Det finns inslag av grova träd av björk och asp, samt enstaka gran och oxel i västra delen. Vid åkerkanten växer en mycket grov ask. Buskskiktet består av vide och olvon. Omgivningarna består till större delen av åker- och kulturbetesmarker.

Naturvärde: 4

Objektet är ungt och det har ej hunnit utvecklas några högre lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet. Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området är delvis skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2011: Beslut och skötselplan för naturreservatet Besorps.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 992)

8302-27 Sekundär lövskog nedanför Vråhålan

Yta: 94 ha Ekonomisk karta: 08302 Socken: Marka Värden: BGHLVZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Lövsumpskog, blandsumpskog, rikkärr, bäck, block, lodytor, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Objektet utgör ett mycket stort område med en sekundär lövskog som har uppkommit på friska, fuktiga och blöta marker. Björksumpskogarna är ovanligt vidsträckta och de domineras av högörttyp med älggräs, kärrfibbla m.m. Längre upp i sluttningen mot Mösseberg finns det små rikkärr som har en värdefull flora. Stora delar av objektet ingår i våtmarksinventeringen och är klassad som 1:a (meddelande 2/91, Länsstyrelsen i Skaraborgs län).

På fuktiga och blöta marker finns det ett medelålders trädskikt som domineras av björk. Gran förekommer ställvis rikt. Längs bäckar och diken finns det även inslag av klibbal och ask. På friska marker finns det ett större inslag av asp och gran och i buskskiktet finns det enstaka brakved, hassel och en. Objektet innehåller ställvis måttliga mängder med död ved. I området har det tidigare noterats axag, gräsull, majviva, flugblomster, kärrknipprot, ängsnycklar, vaxnycklar, sumpnycklar, vippstarr, näbbstarr m.m (Christoffersson 1977, Länsstyrelsen i Skaraborgs län Meddelande 2/91)

Naturvärde: 2

Objektet har höga lövskogsvärdena som motiveras av den stora arealen lövsumpskogar och inslaget av rikkärr med dess värdefulla flora. Området ansluter också till de mycket värdefulla lövskogsmiljöerna vid Vråhålan. Tyvärr har det ej hunnit utvecklas tillräckligt mycket värdefulla lövskogselement för att området skall få högsta

klass. Området har dock goda förutsättningar till att inom en snar framtid bli ett mycket värdefullt lövskogsobjekt. Vråhålan samt omgivningarna har mycket stora geovetenskapliga, botaniska och zoologiska värden. Landskapsbilden är storslagen och området har även betydelse för friluftslivet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i åtgärdsplanen är att området ska bestå av naturskogsartade ädellövskogar i branterna och lövsumpskogar i dalen. Rikkärren ska vara öppna och granskogsområdet längst in i sprickdalen ska vara orört.

Skydd: Delar av området är skyddat som naturreservat. Den västra delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Vråhålan SE0540176.

Lindholm, M. 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 982).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0C10, 08D0C11).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2012: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Vråhålan.

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogar

8303-01 Grusås sydväst om Hulesjön

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 08303** **Socken: Marka**

Värden: BFGLZ

Fastigheter: Redberga 1:25

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Grusåsen ligger väster om Hulesjön. Den vackert formade åsen kan ses från Väg 47 som delar åsen i två delar. En gammal husbehovstäkt finns i sydändan av den norra delen av åsen. Träd- och buskskiktet utgörs av tall, lärkträd, björk, rönn, oxel, hagtorn, getapel, druvfläder och nypon. Åsen har varit ohävdad under många år. Enstaka träd främst björk har också tagits ned. Fältskiktet domineras av svaghävsarter som backskafting och krissla och även ohävdssarter som hundäxing, åkertistel och älggräs. En stor del av åsen utgörs av kalkgräsmark. Fläckvis förekommer en mycket fin torrängsflora. I fältskiktet finns rikligt med krissla, klasefibbla, solvända, kungsmymta, säfferot, brudbröd och brudborste. Måttliga mängder finns av ängsvide, backsippa, darrgräs, gullviva, prästkrage, rödkämpar, backsmörblomma, blodnäva, stor och liten blåklocka, backklöver, backglim, backmultron, gulmåra, trollsmultron, rödklint, gökärt, lundtrav, backtrav, ängshavre, mörkt kungsljus, flentimotej och vårbrodd. Ringa mängder finns av vildlin, slätterfibbla, baktimjan och harmymta. Den smalbladiga lungörten har minskat kraftigt från ett 40-tal 1995 till tre respektive fem blommande stänglar av smalbladig lungört 2003 på norra och södra delen av åsen.

Naturvärde: 2

Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003 bedömdes åsen kunna bli ett toppobjekt efter en tids god slätterhävd. Floran är mycket artrik med flera rödlistade arter som smalbladig lungört, trollsmultron och backsippa, samt även flera sällsynta arter som säfferot och solvända. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Området bör ingå i nätverket Natura 2000 samt bli biotopskyddsområde i första hand och naturreservat i andra hand. Marken bör om möjligt köpas av Falköpings kommun. Miljöstöd kan då delvis finansiera skötseln av marken.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Åsen bör slätterhävdas årligen. För att minska beskuggningen bör de stora lärkträden uppe på åsen tas ned. Älggräset bör slås i juni innan den blommat ut och satt frö. Området har föreslagits ingå i nätverket Natura 2000.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686289).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 634-MWT, 156-BJS).

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Åtradalen.

8303-02 Gamla slalombacken och Bestorpskärret

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFHKLZ
Fastigheter: Bestorp 1:1&12:12
Kulturspår: stenmurar
6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 7230 Rikkärr, stäppartad torräng, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en stor öppen före detta betesmark med enstaka träd av ask, videsarter samt nyponbuskar. Den hävdas väl genom slåtter. Bestorpskärrret eller Gläntankärrret som det ibland kallas är beläget strax nedanför skidliften. Kärrret försörjs av vatten som trycker upp i Mössebergsslutningen. En väg delar kärrret i två delar. Vattnet avleds från den övre delen av kärrret till den nedre delen via ett plaströr under vägen. Genom sydöstra delen av kärrret rinner en bäck. Forsärlan häckar emellanåt i bäcken. Kärrret är öppet frånsett några olvonbuskar och videbuskar. I kärrret finns mycket rikligt med kärrknipprot och tvåblad, blåtåtel, kärrtistel, ängsnycklar, blodnycklar, flugblomster, kärrspira, kärrfräken, slåtterblomma, smörboll, vitpyrola, darrgräs, humleblomster, vattenklöver, småtuvad axag, näbbstarr, ängsstarr, nålstarr, ängsstarr, slankstarr, trindstarr, gräsull, gökblomster, kärrbräsa, ormrot och hirsstarr, samt ringa mängder av vildlin och tagelsäv. I kärrret finns de rödlistade arterna honungsblomster, majviva och källblekvide. Bestorpskärrret ingick tidigare i ett större sammanhängande kärrkomplex där det förekom rariteter som luktsporre. Genom utdikning har det desimerats till Bestorpskärrret. På 1970-talet var kärrret helt igenvuxet av buskar. Falköpings fotoklubb och Falbygdens Fågelklubb tog initiativ till att åtgärda kärrret 1979. Hela kärrret buskröjdes och när kärrret var fritt från buskar 1981 inleddes slåtter med lie. Sedan 2001 utför Falköpings kommun regelbunden röjning och slåtter av kärrret. Stor ögontröst har planterats in i kärrret. I den gamla slalombacken utgörs fältskiktet av örtrik torräng med bland annat brudbröd, vädsklint, rödklint, småfingerört, jordtistel, sötvedel, backsippa, gullviva, knägräs, darrgräs, prästkrage, ögontröst, vildlin, jungfrulin, gulmåra, liten blåklocka, ängsskallra, sommarfibbla, spåtistel, svinrot, ängshavre, rödkämpar, slåtterfibbla, bockrot, klasefibbla, baktimjan, gul fetknopp, samt enstaka fältgentiana. Den omgivande före detta betesmarken utgörs av friskängar som är något trivialiserade.

Naturvärde: 2

De artrika torrbackarna och extremrikkärrret samt det tätortsnära läget ger området mycket höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Bestorpskärrret är biotopskyddsområde samt ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla extremrikkärrret med möjlighet för axag och kärrknipprot att expandera. Biotopskyddsområdet/Natura 2000-området ligger på ett mycket utsatt läge vid markvägen och skidbacken. För att skydda kärrret mot körskadorna mm finns gränsmarkeringar för biotopskyddsområdet. Kärrret är tillgängligt genom att spänger anlagts tvärs över kärrret. Lämplig skötsel är röjning av sly och bete/slåtter i slalombacken samt sen slåtter i kärrret.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686290).

Andersson, L. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1(nr 0D09).

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B82-ZPY).

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-område SE0540180 Falköping Bestorp.

Larsson C. 1981: Gläntan - blomsterparadis och skidcentrum.

8303-03 Blandädellövlund och naturbetesmark i Bestorps naturreservat

Yta: 20,1 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFKLZ
Fastigheter: Bestorp 1:1&10:1, Påverås 3:2&3:5, Bergsliden 1:4&1:5
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, äldre åker
6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, blandädellövlund, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger väster om Liagården på Mössebergs sydsluttning. Större delen ingår i Bestorp naturreservat. De mullrika jordarna har skapat förutsättningar för en rik lundflora med arter som blåsippa, stinksyska, underviol, kransrams, trolldruva och ormbär. Skogstypen är av blandädellövlundtyp. Trädskiktet är ganska glest och domineras av grov fågelbär med inslag av grov björk, oxel, yngre ek, lönn och hägg. Enstaka grova lågor finns av fågelbär och oxel. Buskskikten är ganska slutet med hasselbuketter, skogstry och olvon. I området finns

anlagda stigar, motionsslingor, elljusspår samt en rastplats med vindskydd. Området är välbesökt och har mycket höga rekreativvärden. I södra delen av Bestorps naturreservat finns en cirka 2 ha stor naturbetesmark som har varit åker enligt den äldre ekonomiska kartan. Trädskiktet är mycket varierat med fågelbär, asp, björk, ek, oxel, lönn och sälg. I buskskiktet förekommer stora hasselbuketter, hagtorn, getapel samt nypon. Trädskiktet är slutet i halva fällan och stora delar av ytorna är tydligt störda av beskuggning och invaderat av sly och hallon. Åkermarken intill har röjs på sten som lagt i stora upplag längs mittzonen. Stenupplagen och beskuggningen har medfört att grässvålen är uppluckrad eller saknas helt på vissa ställen. Den sydvästra delen av fällan finns en mycket artrik torrbacksflora med den rödlistade arten trollsmultron. Övriga arter av intresse är blodnäva, kungsmymta, bergmymta, backskafting, smörboll, ängshavre, vädtklint, klasefibbla, backsmörblomma, darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, brudbröd, getväppling, gullviva, jungfrulin, blåsippa, svalört, gökärt, backsmultron, ängsskallra samt ringa mängder av ängsvädd, backsippa, bockrot, prästkrage och svinrot. Vid Liagården strax öster om betesmarken finns en mycket fin liten slåtteräng. Ängen ligger vid en ridstig och gränsar mot granskogen. Här växer bland annat mörkt kungsljus, stor blåklocka, liten blåklocka, kungsmymta, tjärblomster, backtimjan, vädtklint, gulmåra, fältarv, blodnäva, brudbröd, prästkrage, gullviva, gökärt, getväppling, darrgräs och klasefibbla.

Naturvärde: 2

Området har mycket höga rekreativvärden där de lummiga lövskogsmiljöerna betyder mycket för upplevelsen. De gynnsamma förhållandena har också skapat fina lundmiljöer som förväntas bli allt intressantare i framtiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Även betesmarken och slåtterängen vid Liagården hyser mycket höga naturvärden genom sin artrika flora.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Nästan hela området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2011: Beslut och skötselplan för Besorps naturreservat.

Jannert, G., 2003: Mössebergs flora. Falbygdens Fågelklubbs tidskrift Svarthaken nr 1 2003.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C93-CMJ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1005)

8303-04 Gröna mad

Yta: 19,6 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Marka

Värden: BFHLZ

Fastigheter:

Kulturspår:

7140 Öppna mossar och kärr, rikkärr, rik kryptogamflora

Beskrivning

Området består av ett våtmarkskomplex som ingår i Gröna mad naturreservat. I sydost finns diken som inte påverkar kärret nämnvärt, i övrigt är kärret hydrologiskt orört. Några källor är inte kända inom reservatet. Området betades ända in på 1900-talet liksom övriga delar av bergsplatan. Skogen har karaktären av barr- och lövskogsblandad naturskog och är till största delen uppvuxen genom naturlig förnygring efter det att betet upphörde. Områdets öppna ytor utgörs av våtmarker eller små igenväxande ängsrester. I den sydöstra delen av området i anslutning till fågeltornet finns ett mindre fuktängsparti där det växer ängsnycklar. Kärret Gröna mad är mesotroft (medelrikt). Det består av medelrika mjukmatte- och lösbottnkärr. Torvlagret bedöms vara tunt. Vegetationen utgörs av starr, främst trindstarr och flaskstarr i vilken det bland annat växer, madrör, säv, kärrsilja, kråcklöver, kärrstjärnblomma, sjöfräken, sjöranunkel, dvärgigelknopp och nordnäckros. Bottenskiktet består av brunmossor. Mossfloran är artrik och i de näringrikaste kärpartierna förekommer rikligt med korvskorpionmossa *Scorpidium scorpioides*. I sydväst förekommer myggblomster. Vissa av kärren visar övergångar mot sumpkärr med riklig förekomst av stor skedmossa. Ängspiplärka, buskskvätta, trana, och enkelbeckasin finns i de största, öppnaste och våtaste områdena.

Naturvärde: 1

Gröna mad är det enda rikkärret på Falbygden som är beläget på diabas. Kärret hyser mycket stora botaniska och geovetenskapliga värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Det ingår även i nätverket Natura 2000 samt i den nationella myrskyddsplanen.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2012: Beslut och skötselplan för naturreservatet Gröna mad.
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91(08D0D10)
Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Gröna mad SE0540026

8303-05 Betesmarker väster om Bredablick

Yta: 7,3 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFLZ
Fastigheter: Bestorp 12:12
Kulturspår:
6410 Kalkgräsmark, 6270 Artrik silikatgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Bredablick finns flera vackra betesmarker som ingår i naturreservatet Mössebergs östsluttning. Betesmarken söder om vägen utgörs av en öppen betesmark med enstaka träd av ganska grov sälg. Det har invaderats av svaghävsarter, men vissa ytor är artrika. Inslag finns av kalkgräsmark och artrik silikatgräsmark. Ängsmarkerna i anslutning till betesmarken är artrikast. Fläckvis finns det rikligt med rödklint och ängsskallra, hirsstarr, darrgräs, sommarfibbla, brudbröd, vädtklint, getväppling, gul fetknopp, ängshavre och backnejlika. Betesmarken norr om vägen är artfattigare. Längs kraftledningen är betesmarken skogbevuxen med björk och enstaka granar. Mittpartiet är skogsbevuxet och hyser en liten våtmark som omges av ganska grova välutvecklade klibbalar. En rad ekar finns planterade i västra delen. Inslag av kalkgräsmark och artrik silikatgräsmark förekommer. I fältskiktet finns rikligt med grönvit nattviol, måttliga mängder av ängsskallra, hirsstarr och prästkrage. För övrigt är det artfattigt och den södra delen av betesmarken är påverkad av kväve. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärdena och det bedömdes kunna bli fint efter en längre tids god hävd.

Naturvärde: 3

Området hyser en del kalkgynnade arter. Det har stor betydelse för landskapsbilden och har dessutom höga sociala värden vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2016: Beslut och skötselplan för naturreservatet Mössebergs östsluttning.
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1BA-FEB, C48-QPA)

8303-06 Brantskog vid norra Bestorp

Yta: 10,8 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFKZ
Fastigheter: Bestorp 12:12
Kulturspår: stenmurar
9180 Ädellövskog i branter, 9160 Näringsrik ekskog, blandädellövlund, rik lundflora, block, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en ädellövrik sluttning som har en rik trädslagsblandning. Det ingår i naturreservatet Mössebergs östsluttning. I den norra delen av sluttningen finns det ett slutet trädskikt som består av medelgrov alm, ask, lind, ek, asp och björk. Undervegetationen är tät och består av asksly, hassel med inslag av olvon, måbär, nypon, en och tibast. I södra delen och strax ovan sluttningen finns det en högre andel ek. Det finns endast mindre mängder död ved. Sluttningen är delvis blockig och jordarna utgörs till större delen av djupa brunjordar men ovanför sluttningen och i den södra delen är jordarna fattigare. Lundfloran är rik med arter som blåsippa, lungört, stinksyska, underviol, trolldruva, flenört, kransrams och lundelm. På plåtån finns spridda grova träd av bland annat ek, sälg och björk. På berghällarna växer kärleksört, gul fetknopp, vit fetknopp, vitknavel, småfingerört, ljung och lite backtimjan. Dessa ytor har tidigare betats. På klipporna nedanför utsiktsplatserna och i skrevorna växer ett flertal hävdgynnade arter som gulmåra, vitmåra, femfingerört, kärleksört, brudbröd, kungsmynta, axveronika, stor och liten blåklocka, blodnäva, rödklint, gökärt, gråfibbla, svartkämpar, solvända, samt mycket sparsamt med flentimotej, ängshavre, fältmalört, backnejlika och backsippa. I området finns det gått om stigar, bänskar, utsiktsplatser m.m. som gör att rekreativvärdena är höga.

Naturvärde: 2

Området har framför allt mycket höga rekreativvärden och lövmiljöerna utgör en viktig del för dessa värden. Branterna har även höga lövskogsvärden och angränsande till detta område finns det lövrika branter som har högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Delar av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1026)

Falköpings kommun. 2016: Beslut och skötselplan för naturreservatet Mössebergs östsluttning.

Roland, E. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540153 Mössebergs östsluttning.

8303-07 Ädellövbrant ovanför Mössebergsparken

Yta: 4,3 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Friggeråker Värden: BFGKLZ

Fastigheter: Mösseberg 49:10

Kulturspår: kurortsverksamhet, fornminnen

9180 Ädellövskog i branter, block, lodytor, död ved, rik kryptogamflora, rik lundflora, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgör en del av Mössebergs sydöstvända diabasbranter som sträcker sig från Sofielund i söder och hela vägen mot branterna ovanför sjukhuset. Det ingår i naturreservatet Mössebergs östsluttning. Skogstypen är en brantskog av ädellövrik typ. Branten angränsar till Mössebergsparken och det löper en promenadstig längs med hela området och detta gör att området är mycket lättillgängligt. I branten finns det rikt med lodytor, som i den nordöstra delen är relativt höga och det finns även rikligt med pelarformationer, sprickor och blockrika marker. Trädskiktet utgörs av en rik blandning med ädellövträd och trivallövträd. Här finns bland annat alm, ek, lind, lönn, fågelbär, hägg och björk. De flesta träden är medelgrova men längs foten av branten finns även flera knotiga och ganska gamla ädellövträd. Buskskiktet består av bland annat klen hägg samt skogstry och hassel. Det finns enstaka lågor i området men mängden död ved är ej särskilt hög. Jordarna består av mullrika och kalkrika brunjordar, vilket har gett upphov till en mycket artrik kärlväxtflora. Fältskiktet är av örtrik typ med stinksyska, nejlikrot, trolldruva, lungört, nässelklocka, träjon, lundgröe, ormbär, stinknäva, myska, kransrams samt enstaka storrams. Vårfloran är mycket rik med vitsippa, blåsippa, lungört, svalört och vårlök. Det finns en mycket hög frekvens av signalarter i området och på trädstammar, lodytor och block finns det bland annat piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, liten baronmossa *A. longifolius*, mörk baronmossa *A. rugelii*, grov baronmossa *A. viticulosus*, fällmossa *Antitrichia curtipendula*, platt fjädermossa *N. complanata*, grov fjädermossa *N. crispa*, stenporella *Porella cordeana*, trädporella *P. platyphylla*, slanklav *Collema flaccidum*, traslav *Leptogium lichenoides*, skinnlav, *L. saturninum*.

Naturvärde: 1

Miljöerna är mycket heterogena och det finns dessutom en mycket välutvecklad och artrik flora som gör att naturvärdena är mycket höga. Området har också mycket höga sociala värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Området ingår även i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2016: Beslut och skötselplan för naturreservatet Mössebergs östsluttning.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1018)

Roland, E. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540153 Mössebergs östsluttning.

8303-08 Mössebergsparken

Yta: 16,6 ha Ekonomisk karta: 8303 Socken: Friggeråker Värden: BFHKLZ

Fastigheter: Mösseberg 49:1, Jättene 33:6

Kulturspår: park, alléer, vårdträd

Grova ädellövträd, vidkroniga träd, rik lundflora, rödlistade arter

Beskrivning

Mössebergsparken är Falköpings stad största parkmiljö och den hänger även samman med värdefulla lövskogsområden längs Mössebergsslutningen. Den övre delen av parken ingår i naturreservatet Mössebergs östsluttning. Parken omfattas av byggnadsminnesförklaring från 1979. Parkmiljöerna är förhållandevis gamla och det finns rikligt med gamla och grova träd. Parken har ett mycket moget och välutvecklat trädskikt med bland annat medelgrov till grov alm, bok, ek, fågelbär oxel, björk och sälg. Träden är i god kondition och det finns ej några tydliga tecken på stress. I buskskiktet finns det allmänt med hassel samt diverse trädgårdsbuskar. Parken rensas från nedfallna grenar och liknande och det finns därför låga mängder död ved. Även om området sköts som en park så finns det en fin lundörtflora med arter som blåsippa, lungört, vitsippa, vätteros, svalört och vårlök. I området förekommer ganska rikligt med den mycket ovanliga tistelsnyltrotten. Intressanta kärlväxter förutom tistelsnyltrot är kåltistel, brudborste, backvial, skavfråken, nästrot, tvåblad, sötvedel och gulsippa. Mössebergsparken har även ett mycket rikt fågelliv med arter som stenknäck, nötkråka och turkduva som är relativt vanliga.

Naturvärde: 1

Mössebergsparken har mycket höga kulturvärden och sociala värden såväl som biologiska värden vilket ger ett mycket högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Utebliven eller felaktig hävd utgör det främsta hoten mot de slättergynnade arterna i parken. Andra hot är körskador och åtgärder som påverkar hydrologin i området. Ett vårdprogram finns för parken.

Skydd: Den övre delen av området är skyddad som naturreservat och ingår i nätverket Natura 2000. Alléerna är biotopskyddade. Parken är byggnadsminnesförklarad. Nedtagning av träd inom detaljplanen kräver marklov.

Bedömning av skydd och skötsel: En skötselplan finns för parken som fastställdes 1989. Planen bör ses över. Målet i skötselplanen bör vara att bevara och utveckla det värdefulla trädskiktet samt den rika lund- och slätterängsfloran.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2016: Beslut och skötselplan för naturreservatet Mössebergs östsluttning.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1017)

Mörner, C. 2012. Mössebergsparken Vårdprogram. C.U. Mörner Cultur.

Roland, E. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540153 Mössebergs östsluttning.

8303-09 Ädellövbranter vid Falbygdens sjukhus

Yta: 14,6 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Friggeråker Värden: BFHKLZ

Fastigheter: Jättene 33:6, Friggeråker 24:1&25:8, Trollet 4&14,

Kulturspår: stenmurar

9180 Ädellövskog i branter, 9190 Näringsfattig ekskog, jätteträd, rik lundflora, rik kryptogamflora, död ved, källor, bäckar, rödlistade arter

Beskrivning

I slutningen ovanför sjukhuset finns det ett större sammanhängande ädellövskogsområde med brantskog av ädellövrik typ. De många stenmurarna i slutningen vittnar om att området förmodligen varit slätter- och betesmark, som har växt igen. Trädskiktet är slutet med en mycket rik trädslagsblandning som domineras av grov ek (enstaka mycket grov) och grov alm samt en mindre mängd björk, sälg, asp, hägg, ask, fågelbär och lind. Buskskiktet är välutvecklat och domineras av stora hasselbuketter samt inslag av klen hägg, måbär och skogstry. Det finns måttliga mängder död ved som främst består av lågor från triviallövträd. På platån, ovanför branten, finns det en smal remsa med hedekskog med mycket en i buskskiktet och längre in mot platån finns granplanteringar. I den övre delen av slutningen har plockhuggning av ek förekommit. De mullrika jordarna har gett upphov till en frodig lundflora. En lokal med guckusko finns i området. I den övre delen av slutningen finns det en del mindre lodytor och blockrika marker som hänger samman med de värdefulla branterna ovanför Mössebergsparken. I slutningen finns det också en del källor och bäckar som tillsammans med de kalkrika jordarna skapar mycket intressanta miljöer för bland annat kärlväxter, svampar och mossor. Området är mycket naturskönt, framför allt på våren med den rika vårfloren av blåsippa, vitsippa, lungört, vårlök, svalört och vätteros. Kommunens enda lokal med rutlåsbråken finns här.

Naturvärde: 1

Det välutvecklade och variationsrika trädskiktet med mycket ädellövträd, diabasbranterna, källmiljöerna och kalkrika jordar samt den stora arealen gör att området har mycket höga lövskogsvärden. Det tätortsnära läget och de natursköna miljöerna gör att området har mycket höga sociala värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla ett ädellövskogsrikt varierat område till huvuddelen etablerat i brantmiljö samt rikkärsmiljöer och lokaler för guckusko. Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddad som naturreservat och ingår i nätverket Natura 2000. Mössebergsparken är byggnadsminnesförklarad.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan och bevarandeplan för Mössebergs östsluttning. Natura 2000-området som helhet skulle gynnas av om ytor med barrskog ersätts med lövskog och/eller ädellövskog utanför Natura 2000-områdesgränsen.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2016: Beslut och skötselplan för naturreservatet Mössebergs östsluttning.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1016).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91(08D0D06).

Roland, E. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540153 Mössebergs östsluttning. Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0d02:2).

8303-10 Lövskog väster om Näregården

Yta: 3,0 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Viske Kleva Värden: BVZ

Fastigheter: Jättene 26:1, Falköping 27:1

Kulturspår:

Grova ädellövträd, hålträd, bäck, block, rik mossflora

Beskrivning

Området ligger i en av Mössebergs nordöstsluttningar 800 m väster om Näregården. Den övre delen av området utgörs av en liten och blockrik bäckravín med ett halvslutet trädskikt med medelgrov till grov ask och alm samt enstaka fågelbär. Askföryngringen är god men mycket av denna är nedbetad. Buskskiktet utgörs av rikligt med hassel, hägg samt enstaka skogstry. I den nedre delen av sluttningen blir marken flackare och ökar inslaget av triviallövträd som asp, björk och sälj ökar. Några grova träd har bohål. I den övre delen av sluttningen finns det mycket rikligt av korallblylav *Parmeliella triptophylla* på en grov ask. På block och trädbaser finns det grov baronmossa *Anomodon viticulosus*, och trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*. Grå punktlav *Acrocordia gemmata* förekommer allmänt på askarna. Längs bäcken finns det rikligt med rutbålmossa *Conocephalum conicum*. Som påväxt på stenar i bäcken dominerar vanliga arter som stor bräkenmossa, väggmossa, lundlummermossa, kranshakmossa och palmossa.

Naturvärde: 2

De äldre ädellövträden, de blockrika markerna och bäcken ger området höga naturvärden. Området finns med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1009)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0d01:2)

8303-11 Lövskog ovan Jättenekärret

Yta: 5,7 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Vilske-Kleva Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Död ved, högstubbar, bäck, kärr

Beskrivning

På den mullrika sluttningen som ligger ovanför Jättenekärret ligger ett område som har vuxit igen med framför allt triviallöv. Trädskiktet är slutet och det domineras av medelålders asp med ett mindre inslag av alm (enstaka grov), ask, fågelbär, oxel, björk, rönn, sälj och gran. I buskskiktet finns rikligt med hassel och en mindre mängd

skogstry. Mängden död ved är ställvis mycket hög. Den består främst av lågor och högstubbar av asp som är rikligt perforerad med insektshål och hackmärken. Det finns även en riklig mängd klen död ved från hassel. En bäck rinner genom sydöstra delen av området och i den nedre kanten av området finns en del kärrmiljöer. Det finns rikligt med lönnlav *Bacidia rubella* på en grov alm. Rutbålmossa *Conocephalum conicum* finns längs bäcken. Skogsduva noterades i samband med lövskogsinventeringen och förmodligen häckar den även i området.

Naturvärde: 2

Det välutvecklade trädskiktet och den rikliga mängden död ved ger området höga lövskogsvärden. Området ligger rakt ovanför Jättenekärret och markanvändningen i området har mycket stor påverkan på kärret. Den sydvästra delen av området finns med i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Den norra delen är skyddad som naturreservat och ingår även i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet. Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1010).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1996: Beslut och skötselplan för naturreservatet Jättenekärret.

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun.

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0d01:2).

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Jättenekärret SE0540154

8303-12 Brantskog 950 m väster om Näregården

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Vilske-Kleva Värden: BGVZ

Fastigheter: Jättene 1:7&15:1

Kulturspår:

Brantskog, död ved, block, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en ganska smal och blockrik brant som ligger strax ovanför en betesmark. Skogstypen är en brantskog av ädellövfattig typ. Trädskiktet är slutet och det domineras något av medelålders asp med ett mindre inslag av ask, fågelbär, rönn, sälg och ett litet bestånd med ung gran. Hassel finns allmänt i buskskiktet medan skogstry förekommer mer sparsamt. I den sydöstra delen av branten finns det relativt mycket död ved i form av lågor och högstubbar av asp. Även hassel har bildat rikligt med klen död ved. Ovanför branten finns granplanteringar. Längst upp i bäckravinen börjar en rasbrant som sträcker sig utmed bergskanten åt sydost. Påväxten i den blockiga branten är rik med förekomster av bl.a. mörk baronmossa *Anomodon rugelii*. Här finns även trubbfjädermossa, kvarnbäckmossa, taggstjärnmossa, kalkpraktmossa, mörk husmossa och stenporella som alla är av visst intresse i naturvårdssammanhang. Aspen och sälgen är till en början vanligaste trädslagen i brantens övre delar. Ganska mycket lågor förekommer, mest av klena dimensioner. En hel del hassel växer i den blockiga slänten. I sydostligaste hörnet ändrar området karaktär. Här övergår triviallövet till alm-askskog av medelgrova till grova dimensioner. Ett riktigt fint almbestånd växer i övre delen av en ny liten, blockrik bäckravín. På yngre askar hittas jaguarfläck. Den största almen hyser rikligt med korallblylav. Enstaka medelgrova till grova lågor förekommer. Området övergår i slutningen successivt till aspskog som delvis betas extensivt av häst. Vårärt och ormbär ses här.

Naturvärde: 2

Värdefulla strukturer i form av blockrik brant och mycket död ved ger området höga naturvärden. Området finns med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1011)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0d01:1)

8303-13 Sumpskog vid Anneberg

Yta: 7,4 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BHZ
Fastigheter: samfälligheter
Kulturspår:
Lövsumpskog, rödlistade arter

Beskrivning

Objektet består av en sumpskog med blandlöv. Troligen har området tidigare varit mer öppet och är nu i igenväxningsfas. Områdets hydrologi är påverkad, bland annat av järnvägen. Ett dike finns i norra delen, inte långt från järnvägen, som sedan följer skogskanten väster ut. Vid fältbesöket var det inte så blött i skogen, många vattensamlingar hade torkat ut. Här växer björk, viden, ask, rönn, hassel, lönn, oxel, fågelbär och alm. Ett antal av björkarna, almarna och askarna är grova. I övrigt är träden av relativt klena dimensioner. Stora delar av området är snåriga och täta. Det finns mycket död ved i olika dimensioner, både stående och liggande, men främst av klenare sort. Bottenskiktet består av mossor (bland annat kranshakmossa och Mniumarter) och blottad jord. Fältskiktet är bitvis frodigt med bland annat älgört, humleblomster, sjöfräken, hallon, kabbleka, bladvass, kråklöver, vänderot, brännässla, jättebalsamin, skelört, svalört och ormröt. De delar där trädsiktet är glesare är bevuxna med främst vass och viden. Vid fältbesöket uppehölls sig mycket småfågel i skogen, främst olika sångare och mesar. Hackspår av någon hackspett hittades. Häckfågelinventeringen visar att ett antal arter har möjlig, trolig eller säker häckning i området. 34 sådana arter har noterats; däribland ormvråk, gulspurv, entita, järnsparv, morkulla, lövsångare, svarthätta, nötväcka och bofink. Spår av älg noterades i skogen. Nära järnvägen sågs en snok. Groddjursinventeringen som utförts tidigare på säsongen hittade inga groddjur i sumpskogen. Många av vattensamlingarna verkar torka ut tidigt på säsongen, vilket gör dem olämpliga som lekvatten. Sumpskogen fungerar däremot sannolikt som övervintringsmiljö för groddjur.

Naturvärde: 3

Enligt Trafikverkets inventering bedöms objektet tillhöra klass 3 - påtagligt naturvärde och inneha vissa biotopkvaliteter och ett visst artvärde. Biotopen innehåller värdeelement såsom död ved, blottad jord och gamla träd samt har en hydrologi som är värdefull. Biotopens värde ligger också i att den utgör skydd och livsmiljö och spridningsväg i ett landskap som i övrigt är hårt brukat. Ett antal naturvårdsarter har noterats: alm (rödlistad akut hotad CR), ask (rödlistad starkt hotad EN), snok (fridlyst 6§), ormbär (signalart), gulspurv (rödlistad sårbar VU), entita (- 50 %) och järnsparv (- 50 %). Vid buskmusinventeringen hittades buskmus (fridlyst 4§) på två ställen vid ett flertal tillfällen. Enligt våtmarksinventeringen har objektet stora botaniska värden och tillhör klass 2.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91(08D0D05)

Trafikverket 2016. Naturvärdesinventering Västra stambanan Göteborg-Skövde Förbigångsspår Falköping.

8303-14 Åkerholme vid Dotorp

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFKLZ
Fastigheter: Tåstorp 7:7
Kulturspår: husgrund, stenmurar
6510 Slätterängar i låglandet, stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en åkerholme strax utanför Falköpings stad sydväst om Norra Tvärvägen. En husgrund finns på området samt odlingssten i norra och södra delen. Området är öppet med en ridå i norr av mindre hägg, vildapel och fågelbär. Någon enstaka ung oxel, rosbuske och en finns också. Fältskiktet utgörs av örtrik torräng (stäppartad torräng) med bland annat slätterfibbla, klasefibbla, vårfingerört, getväppling, backsippa, gullviva, backtimjan, backklöver, fältvädd, backruta, darrgräs, ängshavre, brudbröd, vildlin, stor och liten blåklocka, jordtistel, rosettjungfrulin, rödkämpar, samt rikligt med prästkrage. Den fina floran håller på att sprida sig till den omgivande åkermarken som håller på att naturaliseras. Hävden är mycket god.

Naturvärde: 1

Området är välhävdad och är mycket artrikt med ett flertal rödlistade arter vilket ger högsta naturvärde.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen för Natura 2000-området är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för dess torrängsarter att expandera. Det främsta hotet mot naturvärdena i området är utebliven hävd eller felaktig hävd.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000. Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade. Detaljplanen bör kompletteras så att området bevaras. I nuläget behövs inget ytterligare skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Falköpings kommun utför årlig sen slåtter samt bortförsel av höet. Rövning av buskar utförs vid behov.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Rapport 1999:3.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen. 2003:55.

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Dotorp SE0540273.

8303-15 Sekundär lövskog vid Näregården

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Friggeråker Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Grov asp, block

Beskrivning

Objektet ligger på Mössbergsslutningen, strax ovanför Näregården. Större delen av slutningen består av en gallrad, medelålders askskog men de intressantaste delarna finns i överdelen av branten. I den övre delen av branten finns det enstaka äldre asp och sälj samt en del mindre blockmarker och källmiljöer. I slutningen finns det ett gallrat, halvslutet trädskikt med medelålders ask samt en mindre andel asp och sälj. Nedre delen av slutningen domineras av hasselbuketter. Askföryngringen är ställvis mycket god och det finns även en del hallon och skogstry i buskskiktet. Enstaka lågor av asp finns i objektet. Objektet är påverkat av gallringar. I fältskiktet finns trolldruva, kärrfibbla, tvåblad, samt skogsnycklar och enstaka nästrot i den nedre delen av slutningen.

Naturvärde: 3

De övre delarna av branten har en del värdefulla strukturer i form av äldre trivallövträd samt block- och källmiljöer som ger objektet vissa lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Nästan hela området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2016: Beslut och skötselplan för naturreservatet Mössebergs östslutning.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1014).

8303-16 Betesmarker vid Friggeråker Stora Bäckabo

Yta: 6,8 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BHKVL

Fastigheter: Friggeråker 23:1

Kulturspår: fossil åker, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om vägen och öster om Stora Bäckabo finns vidsträckta betesmarker som hyser ett flertal olika vegetationstyper. Området ligger på kalkstensnivån och kalkstenen går i dagen på flera ställen. Omgivningarna präglas av stora täkter och olika ingrepp. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängsvädd, rödkämpar och ängsskallra, småfingerört, kärrspira, jordtistel, tuvstarr, slankstarr,

näbbstarr, ängsmyskgräs, darrgräs, kärrsälting, ängshavre, gökblomster, kärrknipprot, samt ringa mängder av gullviva, hirsstarr, kattfot, klasefibbla, slätterblomma, smörboll, vildlin, backtimjan, slättergubbe och brudborste. Centralt i området ligger Natura 2000-område Friggeråker Stora Bäckabo. Området är sluttande och kraftigt kuperat med inslag av rödfyrhögar. Större delen av Natura-området består av ett rikkärr, vilket omges av mindre delar av kalkfuktäng och kalkgräsmark. En mindre bäck rinner från nordost mot nordväst. I och vid bäcken finns kalkhällar i dagen samt enklare brofundament. En rännil ansluter till bäcken från sydväst. Området är öppet med enstaka björkar, enbuskar och videbuskar. Bland videbuskar finns den rödlistade arten källblekvide. Block i dagen förekommer. Rikkärret, vilket består av ett extremrikkärr, ligger i en flack nordnordost sluttning. Kärrret är delvis mycket blött och tydligt källpåverkat. Kärrret är mycket artrikt både sett till flora och fauna, och då speciellt molluskfaunan. Exempel på kärleväxter och mossor som noteras är slankstarr, knagglestarr, näbbstarr, hirsstarr, ängsnycklar, blodnycklar, kärrknipprot, gräsull, ängsvädd, späd skorpionmossa, källtuffmossa, kalkkällmossa och bandpraktmossa. Bland mollusker har man utöver de prioriterade arterna kalkkärrgrynsnäcka och smalgrynsnäcka hittat bland annat den för rikkärr karaktäristiska och sällsynta kärrpuppsnäcka samt kärrväddsnäcka, mindre bärnstensnäcka och kärrkronsnäcka. Nordost och nordväst om rikkärret samt i ett mindre parti i väster övergår rikkärret i kalkfuktäng. I väster finns även ett parti som är mindre fuktigt och består av kalkgräsmark. I dessa delar finns arter som hirsstarr, humleblomster, ängsskallra, darrgräs, sumpmåra, slätterblomma, blodrot och ängsvädd. Hela området ingår i en större betesfälla. Betesmarken har varit hävdad sedan lång tid tillbaka, vilket till stor del är grunden till dess rika artförekomst. Beteshävderna har generellt varit god i betesfällan, men något svagare i Natura-området som består av fuktigare delar. Till följd av svagare hävd i Natura-området finns här bestånd med älgört och rosendunört samt rikligt med blååtel i vissa delar. Natura 2000-områdets rika flora har varit känt sedan länge och 1995 upprättades ett biotopskydd för att förhindra att områdets naturvärden skadas. Natura 2000-området är klass 2 (högt naturvärde) i länets våtmarksinventering och som "högt skyddsvärde" i länets inventering av sällsynta grynsnäckor i rikkärr. Norr om vägen ligger Brukadammarna. De omges av öppna betesmarker som domineras av friskängar. De gamla betesmarkerna har restaurerats och betet har återupptagits. Då ängs- och betesmarksinventeringen utfördes i september 2003 var halva betesmarken välhävdad, men den övriga delen var svagt hävdad. I fältskiktet noterades ängsgentiana, jordtistel, rödkämpar, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, klasefibbla och prästkrage. Det har påträffats ca 1 000 ängsgentianor här vid något extremt gynnsamt år enligt Lennart Sundh.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen för Natura 2000 området är att bevara och utveckla rikkärret och fuktängarna med möjlighet för rikkärrarterna att expandera.

Skydd: Delar av området (ca 1,2 ha) ingår i nätverket Natura 2000. Rikkärret är biotopskyddsområde.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686287).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 230-CBY, 3D5-RTG).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0D01).

Ericsson, T. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Friggeråker S. Bäckabo SE0540181.

8303-17 Sekundär lövskog nedanför slalombacken

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFHVZ

Fastigheter: Bestorp 2:7, 12:12, S:35

Kulturspår:

Lövsumpskog, rikt fågelliv, bäck

Beskrivning

Bredvid slalombackens nedfarter finns det en ganska ung lövsuccesion med ask och triviallöv men det finns även enstaka äldre ädellöv i nederkanten av backen. Nedanför slalombacken finns det ett område med sekundära lövskogar på friska och fuktiga marker. Äskebäcken rinner genom området. Det finns enstaka ädellöv i området men trädskiktet domineras till stor del av björk. Trädskiktet är slutet och utgörs av ung björk, sälg, jolster, hägg samt enstaka lönn, ask och någon mycket grov sälg. Buskskiktet domineras av vide som finns främst i kanterna av området. Fågelivet ett mycket rikt. Gräshoppsångare, näktergal, rosenfink, härmsångare och kärrsångare är några av de fågelarter som finns i området. Forsärlan häckar ibland i bäcken. Området är påverkat av skidbacken, kraftledningsgatan och i södra delen finns det även en liten tippplats för trädgårdsavfall.

Naturvärde: 3

Lövskogsområdet är ganska ungt och värdena är främst koncentrerade till fågellivet och rekreation.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0D09)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr1006)

8303-18 Hulesjön

Yta: 10,8 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFHVZ

Fastigheter: Falevi 7:12 & 8:14, Redberga 1:26 & 1:31

Kulturspår:

Sjö, lövsumpskog, rikt fågelliv

Beskrivning

Hulesjön eller Falköpingssjön som den hette förr är en mycket välkänd fågelokal. En spångad naturstig leder fram till fågeltornet vid Hulesjöns södra ända. Trots påverkan av avfallsanläggningen och reningsverket finns här ett påfallande rikt fågelliv. Sjön är bevuxen av vassar. Området kring sjön karakteriseras av buskage och igenväxningsmarker som gör det idealiskt för nattsjungande fågelarter som gräshoppsångare, buskskvätta, kärsångare och näktergal. Fröätande fåglar som till exempel steglits och gräsiska attraheras av ogräsmarkerna på hösten. Svarthakedopping, gråhakedopping, knipa och gräsand häckar i sjön, men under sträcket förekommer åtskilliga ovanligare simfåglar. I buskagen kring inloppet förekommer rödhake och gärdsmyg. En del av sjön hålls isfri året runt p.g.a. utsläppet från Falköpings reningsverk. Vintertid samlas stora flockar med gräsänder och ibland övervintrande krickor eller rörhöns i den isfria delen av sjön.

Naturvärde: 2

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Siktröjningar mellan Hulesjön och vägen bör utföras. Området bör lämnat till fri utveckling i övriga delar.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0D08)

8303-19 Naturskogar vid Gröna mad

Yta: 64 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Marka Värden: BHKZ

Fastigheter: Bestorp 2:7&12:12

Kulturspår: stenmurar

9010 Västlig taiga, 7140 Öppna mossar och kärr, lövsumpskog, rödlistade arter

Beskrivning

Området ingår i Gröna mads naturreservat som bildades 1992. Det är beläget på Mössebergs diabasplatå 315 m.ö.h vilket gör det till ett av södra Sveriges högst belägna naturreservat. Området består av ett skogs- och våtmarksområde med varierande och tilltalande natur. Det har stor betydelse för friluftslivet och bland annat finns här motionsslingor, grillplatser, lägerplatser och hundspår. Fastmarksområdet avvattnas till stor del mot Gröna mad som i sin tur avvattnas mot sydost och sydväst. I sydost finns diken som inte påverkar kärret nämnvärt, i övrigt är kärret hydrologiskt orört. Några källor är inte kända inom reservatet. Hela området betades ända in på 1900-talet liksom övriga delar av bergsplatån och hade då karaktären av öppen ljunghed. Skogen har karaktären av barr- och lövskogsblandad naturskog och är till största delen uppvuxen genom naturlig förnyring efter det att betet upphörde. Skogens ålder är cirka 70-80 år. Stora delar är att betrakta som sumpskogar som bildar en mosaik med den grovstammigare skog som växer på torrare mark. Björk och gran är dominerande träslag men även tall, sälg och asp förekommer. Trots skogens relativt låga ålder så förekommer en hel del död

ved i form av torrträd och lågor vilka är viktiga element inom ett levande skogsekosystem. Träd i olika åldrar, dimensioner och nedbrytningsstadier ökar drastiskt mångfalden av såväl djur-, fågel-, svamp- och växtarter. Skogarna är av lågörttyp eller högörttyp vilket innebär att fältskiktet har en viss karaktär och artsammansättning. Av högorterna märks knapptåg, tuvtåtel, älggräs samt ormbunkar. Bland lågörter märks vitsippa, ekbräken, ekorrhör, humleblomster, vårfryle och hirsstarr. Bottenskiktet domineras av kransmossa, hakmossa och ett fåtal stjärnmossarter. I reservatets norra del får vegetationen ett större inslag av ljung, tuvdun, lingon och andra fattigmarsväxter. Vitmossorna blir allt vanligare i bottenskiktet. På träden förekommer en rad lavar och svampar. Dominerar gör de allmänt förekommande blåslav, näverlav, gällav, björkticka och fnösketicka men även sällsyntare arter som trollhand har påträffats. Av buskar förekommer enen rikligt som en påminnelse om forna tiders betesdrift. Skogen hyser ett rikt djur- och fågelliv. Däggdjuren representeras av främst av älg, rådjur, skogshare och ekorre. Fågellivet är karakteristiskt för förekommande skogstyper. Av intressantare arter märks bl.a. större hackspett, ringduva, duvhök, sparvhök, ormvråk, morkulla, skogssnäppa, trädskrypare, nötväcka, entita, stjärtmes, kungsfågel, svartmes, domherre, korsnäbb, och järnsparv. Regelbunda gäster är bland annat spillkråka, mindre hackspett och nötkråka. Områdets öppna ytor utgörs av våtmarker eller små igenväxande ängsrester. Våtmarkerna är av fattigkärrskaraktär med risväxter, vitmossa och tuvdun. Fattigkärren övergår ofta i gles björksumpskog. Vitmossor dominerar bottenskiktet och fältskiktet utgörs av ljung, tuvdun m.m.

Naturvärde: 2

Gröna mad med omgivande skogsmark är en del av kommunens viktigaste område för rekreation och rörligt friluftsliv.

Bevarande: Bevarandestatusen är dåligt känd enligt bevarandeplanen för Natura 2000-området.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Det ingår även i nätverket Natura 2000 samt i den nationella myrskyddsplanen.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. 2012: Beslut och skötselplan för naturreservatet Gröna mad.

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Gröna mad SE0540026.

Lindholm, M 2005: Lövsogor i Falköpings kommun (nr 1029).

8303-20 Fåraberget

Yta: 7,5 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BFKZ

Fastigheter:

Kulturspår: alléer, vårdträd, stenmurar, fornminne

6210 Kalkgräsmark, stäppartad torräng, grova lövträd, rödlistade arter

Beskrivning

I Tåstorpsområdet ligger Fåraberget som utgörs av en liten kulle uppbyggd av morän. Falköpings kommun äger marken. Det är en före detta betesmark som tidigare betades av får. Fram till Postgården som numera är riven leder en väg som är kantad av en ensidig oxelallé. Runt Fåraberget löper en stig. På kullen växer gamla oxlar som står på jämna rader. Oxlarna planterades i början av 1900-talet för att förhindra jorderosion. Träden har tidigare varit hamlade. Det finns även äldre grova träd av ask, alm och hästkastanj, samt inslag av fågelbär, lönn och rönn. Buskskiktet utgörs av askföryngring och måbär. I de öppnare delarna består buskskiktet av hassel, enebuskar, hagtorn, druvfläder, berberis, nypon, krusbär, samt enstaka tibast och getapel. På den södra delen av kullen finns ett mindre barrskogsområde med grov tall, gamla lärkträd och gran. Utmed den nordvästra slänten på Fåraberget finns en mycket fin torrbacksflora med rikligt av klasefibbla, sommarfibbla, jordtistel, backsmörblomma, darrgräs, liten blåklocka, gulmåra, prästkrage, vädtklint, rödklint, getväppling och gullviva. I anslutning till Postgården finns gamla grova vårdträd, frukträd och bärbuskar. På den gamla tommarken finns en stor yta med mycket rikligt av gullviva. För övrigt dominerar kirsålen. I området sydväst om Postgården växer medelålders aspskog. Flera grova bokar finns centralt i området. Sydväst om Postgården finns en mycket artrik kulle med stäppartad torräng. I fältskiktet finns rikligt av ängshavre, klasefibbla och sommarfibbla, gullviva, slätterfibbla, backsmörblomma, ängskallra, vädtklint, rödklint, prästkrage, rödkämpar, brudbröd, getväppling, liten blåklocka och darrgräs. I områdets sydvästra delar finns öppna örtrika torrbackar med rikligt av klasefibbla och sommarfibbla, fältvädd, gullviva, ängskallra, vädtklint, rödklint, prästkrage, rödkämpar, brudbröd, getväppling, liten blåklocka, stor blåklocka, darrgräs, slätterfibbla, rosettjungfrulin och vildlin.

Naturvärde: 2

Området är säreget med gamla grova oxlar. Slättermarkerna hyser en mycket fin flora med ett flertal rödlistade arter. De sociala värdena är mycket höga genom det tätortsnära läget. Påtagligt biotopvärde och högt artvärde ger högt naturvärde.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i slätterängarna.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Området sköts enligt skötselplanen.

Litteratur:

8303-21 Igenväxta betesmarker vid Marjarp

Yta: 1,7 ha **Ekonomisk karta: 08303** **Socken: Friggeråker** **Värden: BHKZ**

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Sumpskog

Beskrivning

Det nordvästra delområdet är numera att betrakta som en obrukad mossodling. Området har tidigare varit hävdad och öppet. Någon hävd har inte förelegat de senaste 10 åren. Några typiska arter av mossor och kärlväxter som indikerar rikkärr noterades inte och därför är inte området att betrakta som rikkärr. Området är topogent och tillförs vatten från omgivningarna, det finns ett system av diken, inom och runt området, dessutom är området täckdikad. Ytvattennivån ligger väsentligt under marknivån. Ett fåtal vitmossarter noterades i den östra delen i ett dike, däremot fanns spjutmossa som i stort sett dominerande bottenskiktet. Ingen blottlagd torvyta noterades. Fältskiktets vegetationshöjd var genomgående 100 – 120 cm. Dominerande arter var älgört, kärtistel, tuvtåtel, kirskål m.fl. Buskskiktet är ännu inte etablerat, dominerande arter är uppslag av sälg, jolster och bindvide, trädsiktet är heller inte etablerat, det finns dock uppslag av björk, asp och sälg. Av tidigare noterade rikkärrarter återfanns ett fåtal exemplar av slankstarr, darrgräs, ängsvädd, näbbstarr, grönstarr, ängsskallra och ängsmyskgräs. Det nordöstra delområdet betraktades tidigare som ett rikkärr. Numera är det en obrukad mossodling med långt gången igenväxt. Några typiska arter av mossor och kärlväxter som indikerar rikkärr noterades inte och därför är inte området att betrakta som rikkärr. Någon hävd har inte förelegat de senaste 15 – 20 åren. Området är topogent och tillförs vatten från källflöden i söder, det finns ett system av diken, inom och runt området, dessutom är området täckdikad. Ytvattennivån ligger väsentligt under marknivån. Ett fåtal vitmossarter noterades i den östra delen i ett dike, däremot fanns spjutmossa som i stort sett dominerande bottenskiktet. Ingen blottlagd torvyta noterades. Fältskiktets vegetationshöjd var genomgående 100 – 120 cm. Det domineras av triviala arter. Buskskiktet är väletablerat över hela området med en högsta höjd av 2-3 meter, dominerande arter är sälg, jolster och bindvide. Trädsiktet är glest bevuxet av björk ca 20 år och med ett slyuppslag av björk, asp, sälg. Av tidigare noterade rikkärrarter återfanns slankstarr, darrgräs, vildlin, ängsvädd, näbbstarr, grönstarr och ängsskallra. Samtliga arter var svagt etablerade med ett fåtal exemplar. En trevlig art som fanns på flera ställen var ängsmyskgräs. Det södra delområdet har historiskt varit en ängsmark och hävdats genom bete och/eller slätter. Numera är det betesmark med förhållandevis svagt betestryck. I södra delen av området finns en källa där vatten avbördas genom ett dike som tillför vatten till det s.k. rikkärret. Vattnet är basiskt vilket framgår av mossarterna i diket där bl.a. källtuffmossa noterades. Området är soligent och sluttar tämligen brant ner mot sänkan där rikkärret återfinns. Betesmarken är tyvärr mycket påverkad av kväve, med enbart triviala arter. Vid inloppet till kärrensänkan bildar bäcken ett litet delta där den tidigare uppgivna kärlväxten blågrönt mannagräs återfanns.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i Ekokonsults övergripande naturinventering och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ekokonsult konstaterar att det är diskutabelt om det överhuvudtaget går att restaurera Marjarskärret. Det finns andra områden som är betydligt enklare att återställa. Ett sådant exempel är rikkärret söder om Marjarskärret.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91(08D0D04)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686288)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E99-OFO)

Ekokonsult. 2015. Övergripande naturinventering av Marjarskärret (delområde 1, 4, 6) inför planerad utbyggnad enligt detaljplan för Friggeåker 25:8 m.fl – NÖ om Falköpings tätort

8303-22 Sumpskog vid Marjarp

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Friggeråker Värden: BHKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Kärr, kalkfuktäng, sumpskog

Beskrivning

Området längst österut utgörs av "lövskog på gammal mossodling" med långt gången igenväxt. Källtuffmossa som indikerar rikare markförhållande förekom rikligt i bottenskiktet. Området kan med tvekan benämnas som "rikkärr" snarare "intermediärt". Någon hävd har inte förelegat de senaste 20-25 åren. Området är topogent och tillförs vatten från källflöden i söder, det finns ett system av diken, inom och runt området, dessutom är området täckdiket. Ytvattennivån ligger väsentligt under marknivån. I den östra ytterkanten fanns ett källflöde. Markskiktet är hårt beskuggat och blottlagt över stora delar. Fältskiktet är föga utvecklat med en höjd av 20-30 cm. Dominerande arter är älgört, tuvtåtel, kärtistel m.fl. Buskskiktet är väletablerat och tätt över hel området med en högsta höjd av 2-3 meter, dominerande arter är säl, jolster och bindvide. Träskiktet är väletablerat av björk och säl, ca 20-25 år samt uppslag av björk, asp, säl och gran. Av tidigare noterade rikkärrarter återfanns ett fåtal exemplar av slankstarr, ängsvädd och näbbstarr. Tidigare uppgivna arter som slätterblomma, kärrknipprot, ängsnycklar, blodnycklar, vildlin, majviva återfanns inte. Den rödlistade arten "källblevide" kunde heller inte med säkerhet återfinnas, men ett bestånd som liknade arten observerades. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes fanns i den södra delen av kärret mycket stora mängder av slätterblomma, slankstarr, kärrknipprot och ängsvädd. Andra arter som noterades var ganska rikligt med ängsnycklar, samt vildlin, majviva, näbbstarr, ängstarr och det rödlistade källblevidet. Blodnycklar noterades i samband med våtmarksinventeringen. Området längst västerut utgörs "lövskog på tidigare kulturmarker" – med långt gången igenväxt. Området finns med på den topografiska kartan som en del av rikkärret. Det är tveksamt om området överhuvudtaget har eller haft någon karaktär av "rikkärr". Möjligtvis har området historiskt ingått i ängs- och hagmarker med anknytning till rikkärret. Ingen art som indikerar rikare markförhållande noterades i bottenskiktet. Området är definitivt inget "rikkärr" snarare vanlig lövskog. Någon hävd har inte förelegat de senaste 25-35 åren. Området är topogent och tillförs vatten från omgivningarna samt från källflöden i söder. Det finns ett system av diken – inom och runt området, sannolikt finns det även täckdiken. Ytvattennivån ligger väsentligt under marknivån. I den sydöstra ytterkanten fanns ett inflödande vatten som dock försvinner ner i systemet av täckdiken. Markskiktet är mestadels beskuggat men inte blottlagt. Fältskiktet är tämligen väl utvecklat med en höjd av 20-60 cm och domineras av triviala arter. Buskskiktet är väletablerat och med en högsta höjd av maximalt 2 meter, dominerande arter är säl, jolster och bindvide. Träskiktet är väletablerat av björk, asp, säl, rönn, ask och gran ca 25-40 år samt slyuppslag av björk, asp, säl och gran. Av tidigare noterade arter återfanns ängsvädd, dock svagt etablerad med ett fåtal exemplar. Området längst söderut har historiskt brukats som åkermark och hävdats genom bete och/eller slätter. Numera är det betesmark med förhållandevis svagt betestryck. Området är soligent och sluttar svagt ner mot sänkan där rikkärret återfinns. Betesmaken är tyvärr mycket påverkad av kväve.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i Ekokonsults övergripande naturinventering.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ekokonsult konstaterar att det är diskutabelt om det överhuvudtaget går att restaurera Marjarskärret. Det finns andra områden som är betydligt enklare att återställa. Ett sådant exempel är rikkärret söder om Marjarskärret.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91(08D0D04)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686288)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E99-OFO)

Ekokonsult. 2015. Övergripande naturinventering av Marjarskärret (delområde 2, 3, 5, 7) inför planerad utbyggnad enligt detaljplan för Friggeåker 25:8 m.fl – NÖ om Falköpings tätort

8303-23 Rikkärr söder om Marjarskärret

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Friggeråker Värden: BHZ

Fastigheter:

**Kulturspår:
Rikkärr**

Beskrivning

Området har historiskt varit en ängsmark och hävdats genom bete och/eller slåtter. Numera hävdas inte marken. I södra delen av området finns en damm där vatten avbördas till Marjarps rikkärr. Vattnet är basiskt vilket framgår av mossarterna i diket där bl.a. källtuffmossa noterades. Området är översilat, soligent och svagt sluttande. Eftersom områdets hävd nyligen har upphört finns de allra flesta arterna kvar som tidigare uppgivits från det närliggande ”rikkärret, Marjarp”. I bottenskiktet noterades korvskorpionmossa, gyllenmossa och källtuffmossa. I fältskiktet noterades kärrknipprot, ängsnycklar och blodnycklar samt slankstarr, grönstarr, näbbstarr, darrgräs, vildlin, ängsvädd, ängsskallra och slåtterblomma (se tabell 1). En noggrannare inventering skulle säkert resultera till flera s.k. rikkärrarter. Området har stor potential till restaurering enbart genom slåtter eller sent årligt bete.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i Ekokonsults övergripande naturinventering.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Ekokonsult. 2015. Övergripande naturinventering av Marjarpkärret (delområde 8) inför planerad utbyggnad enligt detaljplan för Friggeåker 25:8 m.fl – NÖ om Falköpings tätort.

8303-24 Kulle utmed Danska vägen

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Stäppartad torräng, rödlistade arter

Beskrivning

Utmed genomfartsvägen Danska vägen i Falköping ligger en vacker liten torrbacke med rik flora. Backen slås av villaägaren strax intill varje år. Floran är förhållandevis lite påverkad av kväve från gatan. Vanligt förekommande är blodnäva och prästkrage samt stormåra (i vägskärningen). Det konkurrenssvaga vildlinet har bara enstaka plantor. Vid inventeringen 2003 noterades bl.a. trollsmuttron, säfferot, klasefibbla, backklöver, brudbröd, flentimotej, vårfingerört, stor blåklocka, prästkrage och darrgräs. Vid en inventering 2015 noterades trollsmultron, klasefibbla, backklöver, backsmörblomma, backtimjan och jordtistel.

Naturvärde: 2

Kullen är mycket välhävdad och hyser ett flertal hävdgynnade arter, varav flera är rödlistade vilket ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt Sundh bör området tas med i Natura 2000. Fortsatt slåtter och bortforsel av hö är nödvändig för att bevara naturvärdena. Inget röjningsbehov.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2003: Örtika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen. 2003:55.

8303-25 Anlagda dammar vid Vedtraven i Marjarp

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08303 Socken: Falköping Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Rödlistade arter

Beskrivning

Objektet består av en större damm och fyra mindre dammar som alla hänger samman, samt bäcken som rinner till dammarna. Dammarna är anlagda men har blivit en intressant biotop i ett landskap som i övrigt har få småvatten. Dammarna försörjs av vatten via en bäck söderifrån samt från dag- och dräneringsvatten. Avvattningen sker via en kulvert ut i Markabäcken som i sin tur rinner ut i Slafsån. Vattnet är klart och har troligtvis högt pH. Vegetation ute i den stora dammen saknas nästan helt. Vattnet visar tecken på höga halter av närsalter genom kraftig alg tillväxt. Botten i dammarna är lerig/dyig men ändå relativt fast, i stort sett saknas sten och andra strukturer i dammen, alternativt är de täckta med sediment. Strandkanterna är sumpiga till fasta och här växer bland annat olika starrarter, förgätmigej och bredkaveldun. Småspigg förekommer allmänt, i alla fall i den stora dammen. Vid fältbesöket sågs ett sångsvanspar med ungar samt födosökande fisktärna i den stora dammen. Ett tranpar landade intill dammarna vid fältbesöket och några rådjur skrämdes upp från buskridån intill bäcken/de små dammarna. Där hittades också flera rådjurslegor. Vid groddjursinventeringen som utfördes under våren 2016 hittades mindre vattensalamander, vanlig padda samt yngel av någon brungröda (vanlig gröda eller åkergröda). Bedömningen var att dammen har en begränsad potential som lek- och uppväxtlokal för groddjur. Häckfågelinventeringen som utförts under våren och försommaren konstaterade 20 arter med möjlig, trolig eller säker häckning. Bland annat noterades sångsvan, sävsparv, fisktärna, buskskvätta, rosenfink, sothöna och törnsångare. Sävsparv, buskskvätta och rosenfink är de rödlistade arter som tydligast är kopplade till dammarna.

Naturvärde: 3

Enligt Trafikverkets inventering har området klass 3 – påtagligt naturvärde. Objektet bedöms ha vissa biotopkvaliteter och visst artvärde. Biotopen blir ett viktigt inslag i ett landskap med få andra småvatten. Den innebär både livsmiljö för många arter, men också födosöksplats, en miljö att söka skydd vid samt spridningsvägar genom det brukade landskapet. Ett antal naturvårdsarter har noterats; sävsparv (rödlistad sårbar VU), rosenfink (rödlistad sårbar VU), buskskvätta (rödlistad nära hotad NT), sångsvan (FD2), fisktärna (FD), mindre vattensalamander (fridlyst), vanlig padda (fridlyst) och åker/vanlig gröda (fridlyst). Tornseglare (rödlistad sårbar VU) sågs födosöka vid dammen, men har inga lämpliga häckningsplatser där.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning kring dammarna utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete eller slåtter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Trafikverket 2016. Naturvärdesinventering vid Västra stambanan Göteborg-Skövde, Förbigångsspår Falköping.

8303-26 Kulle vid Brogårdet

Yta: 0,1 ha **Ekonomisk karta: 08303** **Socken: Falköping** **Värden: BKZ**

Fastigheter:

Kulturspår: fornlämning

Beskrivning

Utmed Järnvägsgatan i Falköping ligger en vacker liten torrbacke med ganska fin flora. Falköpings kommun äger marken. Vid en inventering 2015 noterades endast gullviva och smörbollor. Tidigare fanns även stor blåklocka, prästkrage, blodnäva och krissla.

Naturvärde: 3

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt slåtter och röjning är nödvändig för att bevara naturvärdena. Det är viktigt att slå hela gräsytan kring kullen så att de hävdgynnade arterna kan sprida sig.

Litteratur:

8304-01 Fuktängar vid Lilla Backabo

Yta: 2,4 ha **Ekonomisk karta: 08304** **Socken: Karleby** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Stora Berg 1:52

Kulturspår: skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, småvatten

Beskrivning

Området ligger i lätt kuperad och utgörs av en mot sydöst svagt sluttande gräslågstarräng med kärrmark längst mot sydost. En naturlig mindre grundvattendamm ingår även. Det finns enstaka block i dagen. Träd- och buskskikt saknas i stort sett. Söder och väster om kärret finns det skogsdungar med ganska slutet trädskikt av asp, björk, alm, ask, rönn, fågelbär och tall. Buskskiktet består av en, hallon och nypon. I nordvästra delen växer tuvtåtel, rödklint, humleblomster, ängsskallra, krypvide, darrgräs, gråfibbla, liten blåklocka, hirsstarr, brunört, enstaka älgört. Någon enbuske finns samt en del videbuskar och björksly är på väg upp i väster. Kärrdelen har ytligt grundvatten med rikligt av brunmossor och starr, ängsvädd, kärrtistel, vattenpilört, blodrot, ängsull, vildlin och kråklöver. I det öppna vattnet växer stor igelknopp, sjö-/blåsäv. På dammkanten finns kärr-/sjöfräken. Rörflen och högstarr finns också. Eventuellt finns även ängs- och sumpgentiana. I dammen finns Planorbis planorbis, en typ av posthornssnäcka. Vid dammen finns en cementrörsfodrad grundvattenbrunn. Området ingår i en större betesfälla som är hästbetad. Betestrycket är svagt. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades darrgräs, samt ringa ängsvädd, hirsstarr, ängshavre och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes betades de fuktiga markerna av tjurar. Då noterades även klasefibbla, slankstarr, jordtistel, rosettjungfrulin, sumpgentiana och ängsgentiana i de kalkpräglade partierna. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området även under 1800-talet senare hälft betesmark.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett mycket värdefullt och mycket representativt Falbygdsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla fuktängen och kalkkärret med dess damm med möjlighet för våtmarksarterna att expandera.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inget ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686298).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 49E-PGN).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0E10).

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-område Torbjörntorp Backabo SE0540182.

8304-02 Betesmarker vid Lilla Backabo

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BKZ

Fastigheter: Backabo 10:3

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Makeflaken finns en större betesmark med alvarprägel. Omgivningarna utgörs av åkermarker och det finns det gott om fornminnen i området. Den södra delen är helt öppen, medan de centrala delarna utgörs av enbuskmarker. Det finns även två ganska slutna partier i östra och nordvästra delen. I trädskiktet finns björk, ask, asp, rönn, oxel, fågelbär samt några fina grova tallar. Buskskiktet är välutvecklat av framför allt en, med inslag av hallon och nypon. Vegetationen är i huvudsak frisk, med inslag av torrängar. Halva hagen utgörs av kalkgräsmark. De öppna delarna av hagen hävdas väl genom bete med hästar. De slutna delarna är helt ohävdade. Marken är så gott som opåverkad av gödsling. I de öppna delarna av betesmarken finns det rikligt med baktimjan, ängshavre, brudbröd, prästkrage och ängsskallra, måttligt med gulmåra, rödkämpar och jordtistel, samt ringa mängder av ängsvädd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes var betesmarken ohävdad och igenvuxen med enbuskar. Då noterades betydligt fler arter som lundtrav, ljung, stor blåklocka, backsmultron, axveronika, småfingerört, harmynta, lite fjällgröe, samt ett stort bestånd med över 100 exemplar av fältgentiana. Vid inventeringen i augusti 2003 kunde inte förekomsten av fältgentiana bekräftas. Enligt enkätuppgifter har det även funnits grusviva här.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta ett mycket värdefullt och mycket representativt Falbygdsobjekt. Kommunen har svarat för omfattande eneröjningar och gallringar av sly och träd. Stängsel har satts upp. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686298)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 283-OQX)

8304-03 Kalkfuktäng vid Falarp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värdens: BKZ
Fastigheter: Friggeråker 20:1
Kulturspår: stenmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Falarp ligger i ett av Falbygdens utpräglade åkerslandskap. Landskapet sluttar svagt mot nordväst. Sydöst om gården finns en ohävdad betesmark som är ganska igenvuxet av en och viden. Trädskiktet består av ask, björk och gran och är slutet i halva området. Det finns även några öppna partier. Här finns kalkfuktängar och två mindre rikkärr i den västra delen. Marken är ogödslad. Ett dike har grävts genom kalkfuktängen. Förutom dikningen är vegetationen också påverkad av beskuggning och igenväxning. Trots detta finns här en mycket fin flora. Vid inventeringen i september 2002 noterades rikligt med ängsvädd, darrgräs, slåtterblomma och ängsnycklar, måttligt med majviva, slankstarr, näbbstarr och kärrknipprot, samt ringa mängder av klasefibbla, ängsskallra, vildlin och ängsstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även rosettjungfrulin samt ett par exemplar av sumpgentiana. Flugblomster har också noterats i området (Friggeråker 1987).

Naturvärde: 3

En liten men ganska artrik kalkfuktäng är områdets främsta värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är i akut behov av röjning av sly, därefter måste hävd genom bete eller slåtter återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686299)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 16A-XRK)

8304-04 Igenväxt betesmark sydöst om Berga kalkbrott

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Valtorp Värdens: BKZ
Fastigheter: Berga 1:7
Kulturspår: stenmurar, fornminnen
Rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Berga kalkbrott finns en igenvuxen betesmark, som är belägen på en kulle som ligger strax söder om gården Vrangelsholm. Här finns en stenmur och en del fornminnen i omgivningarna. Hagen är kraftigt igenvuxet av främst enbuskar och hallon, men det finns även öppna partier där det växer lite hävdgynnade arter som stagg, ängshavre, backtimjan, bockrot, brudbröd och knägräs. Hagen betas av nötkreatur och den bedömdes vara värd att restaurera pga floravärdena vid inventeringen i september 2004.

Naturvärde: 4

Hagen är kraftigt igenvuxet, men det finns öppna partier där det växer lite hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras. Framför allt bör marken röjas på en och hallon.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2E4-QPA)

8304-05 Natura 2000-området Nordfalan-Hopamarken

Yta: 21,8 ha **Ekonomisk karta:** 08304 **Socken:** Karleby **Värden:** BGKLZ
Fastigheter: Snösbäck 1:6
Kulturspår: fossil åker, diken inom fossil åker, skalmurar
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Området består av en öppen betesmark som till stor del är fuktig och källpåverkad av kalkhaltigt vatten. Marken är omväxlande frisk, fuktig till våt och består även av torra partier. De torra-fuktiga, betade-obetade, artrika-triviala delarna förekommer i en mosaik. En kraftig röjning i betesmarken utfördes i början av 1990-talet. I omgivningarna finns värdefulla lövskogar och området ingår i ett större våtmarkskomplex av högsta naturvärdesklassen (enligt våtmarksinventeringen, VMI). I de västra delarna av Natura 2000-området finns en Stensättningsliknande fornlämning. I Natura 2000-området finns en artrik och hävdgynnad fuktängs- och rikkärrsflora med arter som slankstarr, ängsstarr, gräsull, majviva, flugblomster, klasefibbla, loppstarr, ängsstarr, majviva, plattsäv och ängsnycklar m.fl. Unga björkar står glest spridda och låga videbuskar är vanliga. Jordskiktet är tunt och på ett par ställen går kalkberget i dagen. Vid dessa kalkhällar och stenar finns inslag av torrängs- och alvarvegetation med arter som brudbröd, ängshavre, vit fetknopp och grusbräcka. Den rödlistade kalkmaskrosen (*Taraxacum decolorans*) noterades 2003 vid kalkhällarna. Delar av området bär spår av tidigare kultivering med en trivialiserad flora som följd. Den västra sidan av naturaområdet påverkas av näringsläckage från närliggande åkermark och vegetationen är gödselpåverkad. Viss kvävepåverkan finns även i de norra delarna. I rikkärren finns igenväxningsvegetation (sly och buskar), särskilt det södra området är påverkat. Längst ner i söder har marken tidigare varit uppodlad till åker. I området finns också flera öppna diken. Området betas med nötdjur och hävden är bra, särskilt i de lite torrare delarna, men den skulle bli bättre med några fler betesdjur för att även fuktigare delar ska bli väl avbetade. Tillståndet i gräsmarken i den sydöstra delen har de senaste åren förbättrats och gått från utvecklingsmark till naturtypen fuktäng (6410) samt kalkgräsmark (6210). Ett smalt stråk utmed Natura 2000-områdets västra gräns utgörs av gräsmark som på sikt ska utvecklas mot fullgod fuktäng. Vid äng- och betesmarksinventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängsvädd, ängsskallra, darrgräs och ängstarr, jordtistel, slankstarr, näbbstarr, gräsull, ängsmyskgräs, hirsstarr, kärrsälting, brudbröd och rödkämpar, samt ringa klasefibbla, knägräs, majviva, ormrot, prästkrage, slätterblomma, smörboll, svinrot, vildlin, ängshavre, axveronika, bockrot, fjällgröe och ängsnycklar.

Naturvärde: 1

Karleby hed är av stort geovetenskapligt och botaniskt intresse genom alvarmark, fuktängar och hållmarkerna. Området har även en tilltalande landskapbild. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målsättningen i bevarandeplanen är att marken ska vara öppen och välhävdad med ett rikt växt- och djurliv.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686297)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C11-ZTM)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0E04)
Smith, L. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Nordfalan-Hopamarken SE0540316

8304-06 Nordfalan med Karleby hed

Yta: 62 ha **Ekonomisk karta:** 08304 **Socken:** Karleby **Värden:** BGKLVZ
Fastigheter: Karleby 33:1, Lovene 2:2, 2:3, 5:2, 5:9, 7:14
Kulturspår: fossil åker, skalmurar
6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Nordfalan är ett stort och mosaikartat område som ligger på en stor kalkstensplatå mellan Falköping och Åslesänkan. Fala var det lokala namnet på större betade utmarker på Falbygden. Under 1700- och 1800-talen var

dessa marker i stort sett kala, men är idag i de flesta fall skogbevuxna eller uppodlade. Kalkstensplatån väster om byarna Karleby och Lovene är ett fint exempel på en fala. På den ekonomiska kartan anges namnet Nordfalan för de centrala delarna av området. Här ligger också ett par rikkärr och kalkfuktängar - bland annat Snöbäckskärret samt ett alvarområde i öster som kallas Karleby hed. Landskapet är nästan helt plant. Området dräneras av Djupadalens bäcken som rinner fram på kalkstenen och samlar flera bäckar innan den letar sig ner mot Skattegården, Lovene. En gammal vandringsled börjar vid parkeringen vid Snöbäckskärret och denna går genom större delen av Nordfalan. De centrala delarna av Nordfalan utgörs till en stor del av ohävdade igenväxningsmarker som har ett trädskikt med cirka 50-årig björk på fuktiga marker, samt ett litet inslag av tall och gran. Skogen är fortfarande ganska ung och det har ej hunnits bilda några större mängder död ved. Det finns i dagsläget inga större värden knutna till trädskiktet, men utvecklingspotentialen för området är mycket stor. Det finns små rester av kalkfuktängar i den ohävdade björkskogen. Till stor del saknas dock hävdgynnad flora. I ängs- och betesmarksinventeringen bedömdes att stora delar av området är tveksamma som restaureringsobjekt. I kanten mot alvarmarkerna finns det också glesa blandlövhagar som har ett inslag av medelålders ask. I de betade delarna finns det främst torra marker som har ett glest till halvslutet trädskikt med björk, tall och ask. I buskskiktet finns det stora bestånd med enbuskar samt ställvis täta bestånd med vide och sly. I området finns det framför allt en fin kärllväxtflora som är knuten till alvarmarkerna och de rika fuktängarna. Skogsnäppa noterades under lövskogsinventeringen. Dikning har skapat en lokal påverkan av området. I den sydöstra delen dominerar kalkfuktängarna. Det finns även inslag av kalkgräsmark samt mycket små ytor med kalkhällar i dagen. Här är vegetationen till större delen opåverkad av gödsling. I området finns både välhävdade, svagt hävdade och helt ohävdade ytor som är invaderade av älggräs. De torra och friska ytorna är störda av igenväxning och beskuggning. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2002 noterades en del hävdgynnade och även kalkgynnade arter. I fältskiktet fanns bland annat rikligt med ängsvädd och hirsstarr, jordtistel, slankstarr, darrgräs, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av jungfrulin, klasefibbla, ängsskallra, solvända, stagg och vildlin. På kalkhällarna växer det rikligt med kattfot. I delområdet norr om vägen mellan Falköping och Uddagården finns en öppen betesmark med några slutna partier med tall. I buskskiktet finns en och nypon. Vegetationen är i huvudsak fuktig, med inslag av frisk och våt mark. Hävden är svag och vissa delar hävdas inte alls. Marken är delvis kvävepåverkad. Fältskiktet är mestadels mycket artfattigt pga långvarig svag hävd, eller beskuggning. Det finns dock kalkfuktängar som delvis är mycket fina. I fältskiktet noterades rikligt med hirsstarr, klasefibbla, ängsvädd, darrgräs och ängsstarr, måttligt med jordtistel, nålstarr, slankstarr, loppstarr, ängsmyskgräs, kärnsälting, ormrot, och brudbröd, samt ringa mängder av backtimjan, fjällgröe, majviva, vildlin, ängshavre, Jungfru Marie nycklar, nattviol och ängsnycklar. Törnskata observerades också vid besöket.

Naturvärde: 2

Nordfalan är ett mycket stort och månformigt område som har mycket höga värden knutna till hävdade miljöer. Stora delar är i behov av restaurering och värdet som lövskogsobjekt är ganska begränsat. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är Snöbäckskärret ett av länets finare gräsmarker. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Området har fått högsta naturvårdsklass i ängs- och hagmarksinventeringen samt i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i de ohävdade hagmarkerna. Stora delar av området är i behov av restaurering.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686297)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1D1-HMD, 2E7-DFS, 55C-ZKQ, 67D-FAV)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr1035)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0E04)

8304-07 Djupadalen i Karleby

Yta: 2,6 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BFGKLVZ

Fastigheter: Samfällighet

Kulturspår: fossil åker, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, ravin, rödlistade arter

Beskrivning

Djupadalen-Karleby ligger öster om och nedanför kalkstensplatån, Karleby hed eller den s k "Hopamarka". Området ingår i nätverket Natura 2000 och av natureservatet Djupadalen, Karleby. Den bäck som avvattnar platån och rinner ned mot Åsledalen har skurit ut en ravin genom den underliggande alunskiffern och

sandstenen. Denna ravin är det område som skyddats som naturreservat, främst på grund av det stora geologiska värdet. Längst i väster av området, i ravinens övre del, är grässvålen mycket gles och träd- och buskskiktet ganska tätt med björk och andra lövträd som ask, alm och sälg. Nedanför gränsen mellan alunskiffer och sandsten vidgar sig dalen och områdets centrala delar är öppnare. I den sydvända slänten norr om bäcken växer glest med enbuskar. Här finns en fin örtrik torrängsvegetation med rikligt av spåtistel, småfingerört, brudbröd, harmynta, jordtistel, ängshavre, och backtimjan. Den södra slänten är brant, har ett tätare träd- och buskskikt och en örtfattig, mossdominerad vegetation. I trädsiktet finns björk, ask, alm, sälg, rönn, oxel, lönn, fågelbär och vildapel. Buskskiktet utgörs av en, hagtorn, getapel och nypon. I öster blir området mer igenvuxet med lövträd av flera arter. Här har gallringar av trädsiktet gjorts nyligen. I den södra slänten finns sedan tidigare en del öppna ytor med tät grässvål. Andra arter som förekommer i området är rödkämpar, kummin, revfibbla, prästkrage, bockrot och gökblomster. Hundtunga, som inte trivs i tät grässvål, finns i områdets centrala delar. Göktyta och forsärla är arter som observerats i området. Uppgifter om förekomst av den rödlistade trubbklockmossa finns för området. Det är osäkert om den fortfarande finns kvar här. En badsjö som anlagts på 1950-talet i östra delen av dalgången fylldes igen 1989. Sten och jordavfall har tippats i områdets västra del, söder om bäcken. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med spåtistel, ängshavre, småfingerört, jordtistel, revfibbla, backtimjan, samt ringa bockrot, prästkrage, gökblomster och rödkämpar.

Naturvärde: 1

Området har främst mycket höga geologiska värden. Det har även höga värden som rekreationsområde.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara en betad ravin och dalgång och de arter som är knutna till dessa naturtyper, som här har inslag av kalkgynnade torrängsarter.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 71E-KVB)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1993: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Djupadalen, Karleby.

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Djupadalen-Karleby SE0540121

8304-08 Betesmark öster om Högelid

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BKVZ

Fastigheter: Lovene 16:1

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, husgrund

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, fuktäng, kärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Djupadalen ligger en liten betesmark. På västra sidan om betesmarken rinner Djupadalsbäcken förbi. Mot norr och öster avgränsas betesmarken av vägar. Omgivningarna utgörs av betesmarker och åkermark. I trädsiktet finns ask, asp, björk, ek, fågelbär, frukträd och klibbal, medan buskskiktet utgörs av en och hassel. I de öppna delarna av slänterna finns delvis fin flora. För övrigt är vegetationen kvävestörd och påverkad av igenväxning. Vegetationen domineras av friskängar och fuktängar, som är ganska välhävda. Halva området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Vid inventeringen i juli 2003 noterades rikligt med ängsskallra, jordtistel, backtimjan, samt ringa mängder av knägräs, prästkrage och ängshavre.

Naturvärde: 3

Betesmarken är delvis kultiverad och påverkad av igenväxning, men är välhävda och hyser en del hävdgynnade arter varav flera är rödlistade vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning av betesmarken skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C97-JAJ)

8304-09 Åsle mosse

Yta: 177 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BGHKLZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Mosse

Beskrivning

Åse mosse är belägen cirka 700 m västnordväst om Åsle kyrka och genomkorsas av vägen mellan Uddagården och Åsle. Mossen är plan till svagt välvd. De centrala delarna är glest bevuxna medan övriga delar är skogbevuxna. Mossen är mycket starkt påverkad av olika ingrepp som dikning och torvtäkt. Åsle mosse är framför allt en viktig referenslokal för pollenanalytiska undersökningar. Den har också visst värde för landskapsbilden. Utmed vägen växer rikligt med ängsnycklar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0E02)

8304-10 Betesmark norr om Bygården

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BKZ

Fastigheter: Åsle 30:1

Kulturspår: skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Strax norr om Bygården ligger en liten stenig betesmark som omgärdas av skalmurar. Betesmarken gränsar till ett skogsparti mot nordväst och omges av åkermark för övrigt. I de centrala delarna står enarna ganska tätt. Friskängarna dominerar, men det finns också inslag av fuktängar och torrängar. Marken hävdas svagt genom bete och vegetationen är tydligt påverkad av gödsling i större delen av området, samt även av igenväxning. Bland de hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i september 2004 fanns backtimjan, jordtistel, revfibbla, hirsstarr, klasefibbla och ängshavre, samt ringa mängder av smörbollar och brudbröd.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenvuxen och svagt hävdad och större delen är påverkad av gödsling, men hyser en del hävdgynnade arter varav flera är rödlistade, vilket ger visst naturvärden.

Bevarande: Svag hävd, samt igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och betesmarken bör röjas på buskar.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 01B-MST)

8304-11 Betesmark öster om Hemmingshögen

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BKZ

Fastigheter: Karleby 8:4&18:4

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 200 m öster om Hemmingshögen ligger en stembunden öppen betesmark, med enstaka trädgångar. Buskskiktet utgörs av en och nypon och är ställvis ganska välutvecklat. Hävden är ganska god, men delar av området är igenvuxet med buskar. Marken är kultiverad och svagt till tydlig påverkat av gödsling i så gott som hela området. Det finns en liten fin sydvänd torrbacke. För övrigt är det ganska artfattigt. Vid inventeringen i september 2002 noterades brudbröd samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, bockrot, darrgräs, prästkrage, sommarfibbla, ängshavre och rödkämpar. Låsbräken har tidigare noterats i området (Arulf 1991).

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, samt igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas på buskar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686293)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A5C-HFC)

8304-12 Betesmark öster om Utbygården

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värdet: BKZ

Fastigheter: Karleby 18:4

Kulturspår: stensträng, skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Utbygården ligger en liten trädlös betesmark, som omges av andra öppna betesmarker. Den utgör endast en mindre del av det objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Marken är stenbunden och här finns en hel del kulturspår som stensträngar, skalmurar, fornminnen samt en gammal brukningsväg. Betesmarken är klassad som en artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Den hävdas väl genom bete, men marken är tyvärr påverkad av gödsling i större delen av området. Här finns ganska artfattiga torrbackar och vid inventeringen i september 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som vårfingerört, jordtistel, samt ringa mängder av bockrot, brudbröd och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, samt igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686293)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 545-AYK)

8304-13 Kulle i norra Karleby

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värdet: BZ

Fastigheter: Karleby 12:1

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en hög och brant kulle som ligger cirka 900 m öster om Uddagården. Det gränsar till skogsmark mot söder och omges för övrigt av öppna betesmarker. Det är öppet bortsett från ett par trädgångar med bland annat säl. På kullen finns kalkgräsmark, som hävdas väl genom bete. Halva området är svagt kvävepåverkat. Slänten i söder är söndertrampad och området är inte särskilt artrikt. Vid inventeringen i september 2002 noterades dock en del hävdgynnade arter som rödkämpar, samt ringa mängder av backtimjan, darrgräs, prästkrage, ängsskallra, vildlin och ängshavre.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, samt igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686293)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3DC-GIV)

8304-14 Snösbäckkärret

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värdet: BFHZ
Fastigheter:
Kulturspår:
7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Hopamarken som är en del av en allmäning i Lovene finns ett orkidékärr som kallas Snösbäckskärret. Kärrret är grunt och kalkberget ligger bara cirka 60 cm under ytan. I trädsiktet finns björk och tall. I delar av området finns det rikligt med sly och älggräs. Då ängs- och betesmarksinventering utfördes i augusti 2002 fanns både välhävdade och svagt hävdade ytor. Den finaste rikkärrsdelen var då ohävdad. Vegetationen är inte kvävepåverkad, men är påverkad av långvarig svag hävd, igenväxning och beskuggning. I kärret finns en rik förekomst av flugblomster och ängsnycklar. Andra arter är skogsnycklar, kärrknipprot, vitpyrola, majviva, slåtterblomma, darrgräs, jungfrulin, rosettjungfrulin, klasefibbla, ormröt, vildlin, hirsstarr, nålstarr, slankstarr, näbbstarr och loppstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även sumpgentiana och vid våtmarksinventeringen noterades ängsgentiana. Falbygdens Naturskyddsförening har anlagt en 90 meter lång och en meter bred rullstolsramp tvärs över kärret. I slutet av rampen finns en vändplats med bord och bänkar. Vid vägen finns en parkeringsplats, informationsskylt och rastplats.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är Snösbäckskärret en av Skaraborgs finare gräsmarker. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Falbygdens Naturskyddsförening sköter kärret exemplariskt genom årlig sen slåtter och röjning av sly.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686297)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 55C-ZKQ)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0E04)

8304-15 Barrskog vid Friggeråker

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Friggeråker Värdet: BHZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Barrsumpskog

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 3

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (08D0e01:1)

8305-01 Betesmark sydöst om Mauritsgården

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värdet: BKZ
Fastigheter: Åsle 13:2
Kulturspår: fossil åker, vägbank
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

En öppen fuktig betesmark ligger strax sydöst om Mauritzgården. Omgivningarna utgörs av åkermark. Betesmarken hävdas svagt genom mycket ojämnt bete av hästar. Hagen är öppen med några enstaka askar och enar. Fläckvis finns fin fuktängsflora. Vid inventeringen i september 2004 hade nya täckdiken grävts, vilket tyvärr orsakat kraftiga skador i en stor del av betesmarken. En stor del av området är kultiverat och även ganska tydligt påverkat av gödsling. På de naturliga fuktängarna noterades tuvstarr, hundstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, kärresälting, ormrot, smörbollor och gökblomster.

Naturvärde: 4

Området är starkt påverkat av ingrepp som täckdikning och gödsling. Det hyser dock en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning, dikning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 90F-PBE)

8305-02 Blandlövhage söder om Grubbagården

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värden: BZ

Fastigheter: Åsle 32:1

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Grubbagården ligger en blandlövhage med björk, klibbal, asp, sälg och tall. I buskskiktet finns en och vide. Trädskiktet är halvöppet till slutet i västra delen, medan östra delen är ganska glest bevuxen. Betesmarken är delvis klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Större delen av området är kultiverat och svagt till tydligt påverkat av gödsling. Markfloran är också påverkad av beskuggning. Hävden är god och en del hävdgynnade arter noterades vid inventeringen i september 2004. I fältskiktet finns bland annat rikligt med hirsstarr, jordtistel, klasefibbla, samt ringa mängder av ängsvädd, smörbollor och ängssvampar.

Naturvärde: 4

Större delen av området är kultiverat och påverkat av gödsling samt beskuggning. Det hyser dock en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning och gallring av träd- och buskskiktet skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EAD-FEP)

8305-03 Betesmark öster om Nya Åsle

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värden: BKZ

Fastigheter: Åsle 19:3

Kulturspår: stenmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 500 m öster om Nya Åsle. Det utgörs av en öppen betesmark som endast utgör en mycket liten del av det objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Omgivningarna består av odlingsmarker och i hagen finns en stenmur samt rikligt med fornminnen. I trädskiktet finns enstaka träd och dungar av ask, asp, björk, rönn, lönn, sälg, tall, gran och fågelbär. En, hagtorn och nypon finns i buskskiktet. Det finns ett jätteträd av oxel samt fem värdefulla hagmarksträd av björk. Knappt hälften av området utgörs av torr till frisk kalkgräsmark. Betetrycket är svagt och en stor del av vegetationen är svagt till tydligt kvävepåverkad. Då inventeringen utfördes i juni 2004 noterades törnskata. Bland intressanta arter som noterades i fältskiktet märks tjärblomster, jordtistel, gullviva, smörbollor, brudbröd, rödkämpor, prästkrage samt rikligt av gulmåra.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686303)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 696-PIC)

8305-04 Betesmarker vid Tiarp

Yta: 8,7 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp Värdet: BKLZV

Fastigheter: Tiarp 6:6, Åsle 19:3

Kulturspår: stenmurar, fossil åker, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Vid byn Tiarp finns flera mycket artrika betesmarker. Strax norr om kyrkan ligger flera öppna betesmarker med spridda träd och buskar. Träd- och buskskiktet är mycket varierat med alm, klibbal, ask, asp, björk, hägg, hassel, en, vide och nypon. Friskängarna dominerar, men det finns även fuktängar i anslutning till bäcken som genomkorsar området. Markerna hävdas väl genom bete och större delen av området är svagt till tydligt kvävepåverkat. I de opåverkade delarna noterades en mängd intressanta arter vid inventeringen i juni 2004. I de fuktiga partierna finns bland annat blodnycklar, ängsnycklar, vaxnycklar, hirsstarr, majviva, ormrot, smörbollar, ängsvädd och kärrsälting. Det finns dessutom rikligt med gullviva, tjärblomster, backsmörblomma, blodnäva, rosettjungfrulin, jordtistel, revfibbla, brudborste, darrgräs, gulmåra, jungfrulin, klasefibbla, prästkrage och rödkämpar, samt ringa mängder av solvända och svinrot. Norr om Backgården utmed vägen till Kungslena finns en kulle med fornlämningar som benämns Konungskullen. Här finns en liten björkhage som hävdas väl genom bete. Trädskiktet är glest och förutom björk finns det ask, rönn, lönn, sälj och fågelbär. I buskskiktet finns enstaka hassel, hagtorn och nypon. Delar av betesmarken utgörs av kalkgräsmark. Vegetationen domineras av torrängar, med inslag av frisk mark. Halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. I området finns ett äldre kalkbrott för husbehov. I fältskiktet finns bland annat rikligt med bockrot, gullviva och rödkämpar, lungrot, jordtistel, gulmåra, svinrot, brudbröd, samt ringa mängder av baktimjan, klasefibbla, solvända och ängshavre. Längst söderut ligger en liten kulle med fornminnen. Den sydöstra delen av kullen är öppen. I övriga delar växer det en mängd olika trädslag som fågelbär, ask, björk, rönn, oxel, klibbal och tall. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en, hassel, vide och nypon. Halva området utgörs av frisk kalkgräsmark. I övriga delar finns fuktängar, samt inslag av källpåverkad mark. Marken är ganska välhävdad. Nästan hela området är dock svagt påverkat av gödsling och det finns mycket ogräsmaskros även i kalkgräsmarken. Fläckvis finns dock fin flora med smalbladig lungört, gullviva, brudbröd, samt ringa mängder av darrgräs, svinrot, ängshavre och rödkämpar. Längst österut norr om Skogängen finns en öppen stenbunden betesmark, som till större delen består av fossila åkrar med terrasser. På sydöstra sidan av betesmarken rinner en bäck förbi som kallas Kolaforsen. I hagen växer enstaka träd av alm, klibbal, fågelbär och hägg. I buskskiktet finns nypon. Hagen domineras av kalkgräsmark som är välhävdad. Marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. I fältskiktet finns jordtistel och rödkämpar, samt ringa mängder av gullviva och smörbollar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686303, 1686304)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3DB-FDX, 82F-CAU, B63-NPC, C9E-VSND)

8305-05 Betesmarker vid Stommen, Tiarp

Yta: 5 ha Ekonomisk karta: 08305/08305

Socken: Tiarp

Värden: BKZ

Fastigheter: Tiarp 5:7

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Stommen i Tiarp finns flera björkhagar samt en öppen betesmark. Cirka 200 m norr om gården finns en öppen stenbunden betesmark som omgärdas av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermark. Vid inventeringen i september 2004 bedömdes området har förutsättningar att bli ängsmark. I västra delen finns ett parti med slutet trädskikt. För övrigt är betesmarken öppen med enstaka björk, gran, en och vide. Vegetationen domineras av svagt hävdade fuktängar som är invaderade av älggräs, men det finns ytor som har en mycket fin fuktängsflora. Knappt hälften av hagen är svagt till tydligt kvävepåverkad. Annan negativ påverkan beror på kvarlämnat avverkningsavfall och igenväxning. I fältsskiktet finns rikligt med darrgräs, hirsstarr, klasefibbla och ängsvädd, måttligt med jordtistel och revfibbla, samt ringa mängder av backtimjan, kärresälting, prästkrage, smörboll, solvända, svinrot, ängshavre, ängsstarr, brudbröd, rödkämpar och ängssvampar. Strax öster om gården finns två björkhagar på fuktig mark. Hagarna är välhävdade, men vegetationen är svagt kvävepåverkad. Cirka 100 m nordväst om gården finns ytterligare en björkhage med slutet trädskikt. En smal remsa i östra delen av hagen är dock öppen. I buskskiktet finns en del enar. Marken är stenig och här finns rikligt med odlingsrösen. Fältskiktet utgörs av ganska välhävdade gräs-lågstarrängar, men som är artfattiga pga beskuggning. Det finns dock en del hävdgynnade arter som riklig med hirsstarr, jordtistel, revfibbla, slankstarr, darrgräs, samt ringa mängder av ängsvädd, klasefibbla och kärresälting.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i den öppna betesmarken. Området bör också gallras och röjas på buskar.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4A1-JIF, 7BF-JUA, A14-QHP, F64-KJU)
Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686304)

8305-06 Betesmarker vid Skogängen

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle

Värden: BKVZ

Fastigheter: Fårdala 1:2

Kulturspår: skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Skogängen finns två öppna steniga betesmarker. De är välhävdade, men de är tyvärr svagt till tydligt kvävepåverkade. Strax öster om gården finns en mindre betesmark. Här växer enstaka al, ask och björk samt några buskage med vide. Fuktängar med blåtåtel och starr dominerar, men det finns även friskängar. Söder om betesmarken rinner bäcken Kolaforsen. Bland de intressanta arter som noterades vid inventeringen i maj 2004 märks grusbräcka, slankstarr, smörbollar och ängsbräsma, samt ringa mängder av brudborste, hirsstarr och prästkrage. Söder om gården ligger den största betesmarken. Den är öppen med solitära björkar och ekar, samt al i anslutning till bäcken, som rinner genom betesmarken. Ingrepp i form av grävningar har skett i bäcken. I buskskiktet finns en del nypon. Vegetationen domineras av friskängar och fuktängar med blåtåtel och starr. I fältskiktet noterades bland annat jordtistel, smörbollar och ängsbräsma.

Naturvärde: 3

Betesmarkerna är välhävdade och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 33B-BMS, 495-QOJ)

8305-07 Lövrika sumpskogar vid Nolgården, Tiarp

Yta: 20,4 ha Ekonomisk karta: 08305/08315

Socken: Tiarp

Värden: BHZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 4:1 & 5:1

Kulturspår:

Klibbalskog, våtmark, död ved, sumphål

Beskrivning

Området ligger söder om Nolgården i Tiarp. Den övre delen av området består av en svagt sluttande översilningsmark med klibbal och gråal. Det planar sedan ut i ett stort område med fuktiga till blöta marker med en sluten sekundär lövskog med rikligt med sumphål. Området har förmodligen tidigare varit betesmark. Trädskiktet domineras av ett moget trädskikt med klibbal och gråal med ett mindre inslag av björk. Gråal bildar ställvis rena bestånd. Buskskiktet är klen utvecklat. Det finns ställvis stora förekomster av död ved från björk, gråal och klibbal. Denna finns i de flesta nedbrytningsgrader och mycket är svampangripet. Dikningar har förekommit i området men dessa är så gamla att de inte har så stor påverkan idag. Området ingår i även våtmarksinventeringen. Omgivningarna består av åker- och betesmarker. Inga intressanta arter noterades i fältskiktet.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har området ett relativt moget och heterogent trädskikt med kombinerade höga våtmarksvärden och lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1247)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F05)

8305-08 Betesmarker öster om Skogängen

Yta: 13,1 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp

Värden: BHKLVZ

Fastigheter: Tiarp 1:5 & 1:6,

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Skogängen finns en mycket stor betesmark, som till större delen utgörs av gamla mossodlingar. Området är öppet med spridda träd och buskar. Det ingår även en mindre yta med tät björkskog på fuktig mark. Trädskiktet är mycket varierat med björk, ask, rönn, oxel, fågelbär och tall. I anslutning till Kolaforsen som passerar igenom norra delen av området finns det mycket gråal. Buskskiktet är ställvis ganska tätt och utgörs av en, hassel, vide och nypon. I området dominerar friska och fuktiga vegetationstyper. Delar av området är källpåverkat och här finns ett rikkärr. Marken är välhävdad i halva området och övriga delar är svagt hävdade. Vegetationen är svagt kvävepåverkad i nästan hela området, men marken tycks ej ha gödslats under senare år. Vid inventeringen i augusti 2004 noterades en mängd intressanta arter som blodnycklar, ängsnycklar, kärrknipprot, skogsknipprot, slankstarr, näbbstarr, gräsull, ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, jordtistel, prästkrage, slätterblomma, smörbollor, samt ringa mängder av brudborste och vildlin. Flugblomster, kärrknipprot, skogsknipprot och vaxnycklar noterades i rikkärret 2010.

Naturvärde: 3

Området är stort och mångformigt och hyser fina fuktängar och rikkärr med flera sällsynta arter.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686304)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C34-SQL)

8305-09 Brantskog på Varvsbergets västsida

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värden: BGKZ

Fastigheter: Fårdala 1:3

Kulturspår: stenmurar

Brantskog, block, lodytor, död ved, värdefull kryptogamflora

Beskrivning

Området ligger vid Bergsängarna på Varvsbergets västsida. Det utgörs av en ganska smal brantskog av ädellövrisk typ. Åkermark går nästan ända fram till foten på branten. Branten består av mäktiga diabaspelare på cirka 15 meter samt blockrika marker. Mullrika jordar har gett upphov till en artrik och fin flora. Trädskiktet är slutet och det domineras av medelgrov asp och alm (enstaka grova) med inslag av fågelbär, lönn, björk, rönn, sälg, oxel, hägg, tall och gran. Det är förhållandevis moget men det saknas riktigt gamla träd. I buskskiktet finns det allmänt med hassel och skogstry men det är ej särskilt tätt. Det finns rikligt med bärande buskar. Död ved finns i måttliga mängder i form av lågor av alm, asp, björk och gran. Stubbar vittnar om att det har förekommit plockhuggning i området. I fältskiktet finns det bland annat nästrot, stinksyska, underviol, blåsippa och trolldruva. Stenporella *Porella cordeana* växer här i en optimal miljö då den finns rikligt på nästan alla substrat i området. På död ved finns det allmänt med stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* och på stammar och block finns det allmänt med trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*. Detta är även en gammal lokal för mörk baronmossa *Anomodon rugelii*, men den har ej blivit sedd sedan dess (Jannert 1994).

Naturvärde: 2

Området utgör en välutvecklad och artrik ädellövrisk men tyvärr är den något liten, vilket sänker klassningen något. Det sammanfaller i stort sett med en nyckelbiotop, som bedöms vara en viktig biotop för mossor, lavar, mollusker, vedsvampar, vedinsekter och fåglar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: För att bevara och förstärka de höga naturvärdena bör området lämnas till fri utveckling enligt nyckelbiotopinventeringen.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1055)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0f01:1)

8305-10 Björksumpskog och rikkärr väster om Varvsberget

Yta: 25,1 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp

Värden: BHLVZ

Fastigheter: Fårdala 1:3, Tiarp 1:3, 1:5, 1:6, 4:2, 5:7

Kulturspår:

7230 Rikkärr, björksumpskog, död ved, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om odlingsmarkerna vid Fårdala finns det en svacka med björkdominerade sekundära sumpskogar på kalkrika marker. Flera värdefulla rikkärr gömmer sig i miljöerna och det finns på sina ställen mycket stora botaniska värden i fältskiktet. Delar av området betas medan andra delar står helt utan hävd, vilket har lett till en allt större igenväxning. I söder har man utfört gallringar och det finns även spår av äldre diken. Området ingår i både lövskogs- och våtmarksinventeringen. Trädskiktet domineras nästan helt av klen till medelgrov björk, men det finns även inslag av ask, gråal, klibbal, asp och gran. Enstaka en och vide finns i buskskiktet. Det finns endast måttliga mängder död ved. Området är något påverkat av gallringar och dikningar. Natura 2000-området Tiarp Bergsängarna utgör en liten del av området. Det ligger på sluttningen av Varvsberget, i ett vackert landskap med småskalig variation av odlad mark, lövskog och betesmarker. Området utgörs av två kärrytter som binds samman av sumplövskog. Öster om området finns måttligt hävdade hagmarker med inslag av odlingsrösen. Kärren har tidigare ingått i vidsträckt betesängar som dock lämnats för igenväxning eller odlats upp sedan flera decennier. Båda kärren har hållit sig ganska väl intakta under flera år trots sviktande hävd genom bete och slätter. Kärren är källpåverkade, med mindre bildningar av kalktuff. Floran är rik med orkidéer som blodnycklar, flugblomster, ängsnycklar och vaxnycklar. Andra arter som noteras är majviva, tätört, källblekvide,

näbbstarr, ängsstarr m.m. I bottenskiktet dominerar de s.k. tuffmossorna tillsammans med bandpraktmossa, gyllenmossa, spjutmossa, fetbålmossa m.fl. typiska rikkärrsarter. Det södra kärret är ett väl utvecklat, sluttande rikkärr som betas extensivt av nöt. Buskar och träd av ask, gråal, klippal, björk, tall m.m. har etablerat sig i kärret. Kärret är hydrologiskt helt orört och det inte finns några tendenser till övergödning från närliggande åkermarker. Det norra kärret lutar mer än det södra och är igenvuxet av bladvass. Axag, som saknas i det södra kärret, finns här utmed en liten bäck. Området har inte betats de senaste 40 åren och igenväxningen av lövsly och unga träd är mer påtaglig här än i söder. Flera mindre områden med rikkärr och kalkfuktäng finns i närområdet. Kärren omges av ganska unga sumpskogar, som tidigare troligen haft rikkärrskaraktär i partier. Vid en jämförelse med den äldre ekonomiska kartan från 1950-talet kan man se att närområden vuxit igen mycket kraftigt, vilket troligen inverkat negativt på kärrens flora. För att stärka naturvärdena i kärren är det angeläget att naturvärdena även i omgivningarna består.

Naturvärde: 1

Området har framför allt mycket höga våtmarksvärden, men området har ej hunnit utveckla några högre lövskogsvärden enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet. Målet i bevarandeplanen för Natura 2000-området är att det ska utgöras av öppna och välhävda rikkärr med höga naturvärden.

Skydd: Delar av området (Tiarp Bergsängarna) ingår i nätverket Natura 2000 samt omfattas av biotopskydd. Det utgör även riksintresse för naturvård och kulturmiljövård samt angränsar till ett område med landskapsbildsskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1054)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F03)

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Tiarp Bergsängarna SE0540184

8305-11 Vårdträds miljöer vid Fårdala

Yta: 5,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värden: BKLZ

Fastigheter: Fårdala 1:3

Kulturspår: allé, vårdträd, stenmurar

Jätteträd, rik kryptogamflora, hålträd, död ved, mulm, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av gamla vårdträds miljöer vid gården Fårdala. Vårdträden består av grov och mycket grov alm, ask, bok och hästkastanj som står dels på gårdsplan och i kanten mot betesmarkerna. Flera träd är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Träden står relativt fritt och det finns ej sly eller buskar som skuggar stammarna. Träden är ej hamlade. Många träd har svampangrepp, insektshål, håligheter och mulm. De har även en ganska rik alléflora men några intressantare arter noterades ej. I trädinventeringen finns följande utförligare beskrivning av området: I trädgården finns flera grova kastanjer som troligen planterats 1792 i samband med nybyggnation. Alm förekommer också varav de äldsta bedöms vara drygt 120 år. Den största almen är en jätte på 340 cm i omkrets. Ask förekommer mer sparsamt. Bok finns planterad i en stenmur. En jättebok på 505 cm i omkrets står i en betesmark cirka 300 meter norr om gården. Påväxtfloran är förhållandevis rik på kastanjerna och jätteboken medan almar och ask är mer mediokra utan inslag av ovanligare arter. På kastanjerna förekommer allémossa, samboradula, bandmossa, cypressfläta, "bryum", spetsig dvärgbågmossa, takskrumossa, grön spiklav, grå nållav, slånlav, gällav, kyrkogårdslav, gulkantad dagglav, mjölig brosklav, näverlav och trädskrypmossa. Den rödlistade arten parkhättemossa *Orthotrichum pallens* finns också i dessa miljöer. På jätteboken växer färglav, näverlav, cypressfläta, mjölig trattlav, fransmossa, kranlav, finlav, slånlav, gällav, kyrkogårdslav, gryinig blåslav, brämlav, blåslav samt harsyra. På alm tillkommer gryinig ägglav, mjölig brosklav, brosklav, rosettbrosklav, allélav och guldlöcksmossa. Den kyrkogårdslav som växer på almarna är påverkad av föroreningar. Mulm, död ved, svamp, fågelbon och insektsangrepp förekommer frekvent på kastanjerna. En kastanj på 310 cm i omkrets har dokumenterats som miljöträd.

Naturvärde: 2

Området innehåller en hel del vårdträd som på grund av sin ålder och grovlek har höga lövskogsvärden. Enligt trädinventeringen finns det intressanta och mycket bevarandevärda trädmiljöer med mycket gamla kastanjer som

har en rik påväxtflora och många mikromiljöer. Jätteträd förekommer varav boken på 505 cm är det största. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: I trädinventeringen föreslås att några utvalda almar och askar kronreduceras och hamlas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1057)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

8305-12 Betesmarker vid Fårdala gård

Yta: 21,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle

Värden: BKLZV

Fastigheter: Fårdala 1:3

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blååtäl eller starr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

I anslutning till Fårdala gård finns tre öppna betesmarker. Samtliga markerna är steniga och hyser rikligt med odlingsrösen. Söder om Fårdala gård finns den största betesmarken, som delvis ingår i naturreservatet Fårdala-Kleven. I betesmarken växer det al, ask, björk, ek, oxel och gran. En, hassel och vide finns i buskskiktet. I östra delen av området finns ett stort öppet parti och ett mindre öppet parti i den västra delen. För övrigt är trädsiktet ganska slutet. I delar av betesmarken finns artrika stagg-gräsmarker, samt även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av fuktiga och torra partier. Beteshävderna är god i de öppna delarna av hagen, medan de trädbevuxna delarna är svagt hävdade. Vegetationen är till stor del svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med stagg, måttligt med slättergubbe, hirsstarr, ormrot, prästkrage, smörbollor, ängsbräsma och ärenpris, samt ringa mängder av svinrot. Sydöst om Fårdala söder om vägen till Dimbo ligger en välhävdad betesmark, som omges av skogsmark. Betesmarken är öppen, men i nordöstra delen finns ett parti med ganska slutet trädskikt av björk, alm och al. Buskskiktet är ganska glest och består en, hassel, vide, björnbär och nypon. Friskängarna dominerar, men vid bäcken finns fuktängar med blååtäl och starr. Det är fuktängarna som är artrikast. Marken är svagt kvävepåverkad i halva området. Vid inventeringen i juni 2004 noterades törnskata. Bland hävdgynnade arter finns hirsstarr, ormrot, smörbollor, stagg, ängsbräsma, samt ringa mängder av gökblomster och rödkämpar. Söder om vägen till Dimbo vid gränsen till Tidaholms kommun finns ytterligare en betesmark som hävdas väl genom bete. I hagen finns såväl öppna partier som halvöppna och slutna partier. I trädsiktet finns alm, asp, björk, rönn, lönn, fågelbär, tall och gran. Buskskiktet är ganska glest och består av en och vide. Vegetationen är i huvudsak frisk, med inslag av fuktängar med blååtäl och starr. Knappt halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. I fälksiktet finns bland annat tjärblomster, revfibbla, blåsuga, smörbollor, stagg, ängsbräsma ärenpris, gulmåra, hirsstarr, jungfrulin, samt ringa mängder av prästkrage och ängsvädd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686313)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9B3-HFZ, 866-GBW, B47-AYS)

8305-13 Blandlövhage söder om Fårdala

Yta: 7,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle

Värden: BGKVZ

Fastigheter: Fårdala 1:3

Kulturspår: stenmurar

Blandlövhage, brantskog, block, rik kryptogamflora

Beskrivning

Objektet utgörs av en blandlövhage på Gerumsbergets norra sluttning. Området är förhållandevis slutet och igenväxningen har på stora delar gått långt, vilket har lett till att gräsvålen har upplöst. Trädskiktet domineras av medelgrov till grov björk och asp med ett mindre inslag av medelgrov klibbal, alm, ask och ek. Hassel och enar finns sparsamt i buskskiktet. Enstaka lågor av asp och björk finns i objektet. Bergbranten på Gerumsberget söder om Fårdala är klassad som nyckelbiotopen. Nedanför bergväggen är det ganska blockrikt. Området gränsar mot liten sjö. Betesdjur går genom biotopen. Al, alm och rönn dominerar trädskiktet med inslag av ask, asp, sälg, lönn, björk och hägg. Hassel med död ved finns i buskskiktet. Biotopen är viktig för mossor, lavar, kärlväxter, mollusker och vedsvampar. Springkorn och svart trolldruva finns allmänt i fältskiktet, medan gullpudra förekommer i rikliga mängder. Bland lavar och mossor finns det rikligt med skriftlav *Graphis scripta* och porellor *Porella spp.* Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* förekommer allmänt, medan Krusig ulota *Ulota crispa*, mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum* och fällmossa *Antitrichia curtipendula* endast förekommer sparsamt.

Naturvärde: 3

Objektet har ett något heterogent trädskikt och det finns en del grova triviallövträd som gör att området har vissa lövskogsvärden. Bergbranten är klassad som nyckelbiotop och hyser stora botaniska värden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. För att bevara och förstärka naturvärdena bör nyckelbiotopen lämnas till fri utveckling enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0f04:1)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1058)

8305-14 Ädellövriska branter vid Fårdala och Johanneslund

Yta: 49,6 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp/Åsle

Värden: BGHLZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

9180 Ädellövskog i branter, 9070 Trädklädd betesmark, 7230 Rikkärr, block, lodytor, jätteträd, död ved, rik lundflora, rik kryptogamflora, rödlistade arter

Beskrivning

Naturresevatet Fårdala ligger på den nordvästra sluttningen av Gerumsberget. Den lättvittrade kalkstenen och skiffern har gett upphov till rika jordar. Kalkrika källor med kalktuffbildning finns i sluttningarna samt ett extremrikkärr med värdefull flora. Stora delar av området har varit löväng som nu till större delen är igenväxt med ädellövsdominerad skog. I den norra och östra delen av området är skogen helt opåverkad av skogsbruk. Det finns gott om död ved. Skogarna har en rik lundflora och stora delar har en rik moss- och lavflora med t.ex. lunglav och den mycket sällsynta mossan mörk baronmossa. Vissa partier av skogsmarkerna betas och även trädklädda- och öppna betesmarker finns i området. I sluttningarnas nedre delar finns sumpskog som domineras av triviala lövträd som al och björk.

De ädellövriska branterna vid Fårdala utgör en del av de mycket stora och sammanhängande ädellövriska områden som finns längs med Gerumsberget. Detta är en av de mest värdefulla ädellövbranterna i kommunen och något som är utmärkande i detta objekt är den rikliga förekomsten av lunglav *Lobaria pulmonaria* som finns på många träd i branten. Längs den övre delen av branten finns det en diabaskappa som dock inte är mer än några meter hög. I sluttningen nedanför lodytorna så finns det bitvis mycket rasbranter och blockrika marker som gör det något svårframkomligt. Detta har säkert haft betydelse för att det inte har förekommit så mycket skogsbruk i området. De flesta lunglavar växer på träd i just dessa rasbranter. Fältskiktet i området domineras av lundväxter såsom blåsippa, myskmadra, stinksyska, trolldruva, storrams m.fl. Trädskiktet domineras av ädellöv och det finns en relativt stor trädslagsblandning. Mängden död ved i sluttningen är ställvis mycket hög. I nederdelen av sluttningen och på lite flackare mark mot Fårdala finns det betade områden med blandlövhagar av ask-almtyp. Trädskiktet är dock relativt slutet och fältskiktet domineras till stor del av skugg- och halvsjuggeväxter. Det finns även lunglav på träd i hagen. I branten och sluttningen finns det en stor trädslagsblandning med bland annat medelgrov ask, alm, lönn, ek, lind, fågelbär, björk och asp. I området finns det även spritt med grov oxel och

sälg. Skogstry finns rikligt i de brantaste delarna medan hassel och olvon finns i större omfattning på övrig mark. Ställvis finns det mycket död ved i branten av främst lågor av alm men även ask och asp. Träden har en mycket fin epifytflora där den rikliga förekomsten av lunglav *Lobaria pulmonaria* får anses vara mest anmärkningsvärda. Lunglav finns på ett fåtal andra lokaler i kommunen och detta är den klart rikligaste. Andra intressanta arter i området är piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, liten baronmossa *A. longifolius*, fällmossa *Antitrichia curtipendula*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, grov fjädermossa *Neckera crispa*, platt fjädermossa *N. complanata*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, stenporella *Porella cordeana*, krusig ulota *Ulota crispa*, glansfläck, *Arthonia spadicea*, lönnlav *Bacidia rubella* och grymig filtlav *Peltigera collina*. Mörk baronmossa *Anomodon rugelii* har tidigare inventerats och då hittades den på 200 block i branten (Jannert & Arulf 1999)

De ädellövriska branterna vid Johanneslund utgör en del av ett större område med ädellövriska och värdefulla branter vid Gerumsberget. I den övre delen av branten finns det mindre lodytor som markerar gränsen mellan den fattigare platån och de mullrika sluttningarna nedanför. Längs branten är det bitvis mycket blockigt och det finns en hel del rasbranter. Större delen av sluttningen är dock en igenvuxen äng eller hagmark där det har funnits ask, alm och ek men nu har området slutit sig med en yngre generation. I sluttningen har det förekommit en del plockhuggning men trädsiktet är ändå förhållandevis slutet. Fältsiktet domineras av lundväxter med arter som blåsippa, stinksyska, skogsbingel, underviol, kransrams och trolldruva. Kalkrika källor förekommer frekvent längs sluttningen och ovanför Johanneslund finns det även ett litet, öppet rikkärr. Mindre partier med klibbal på översilningsmark finns i nederkanten av sluttningen. Ovan platån finns det magra marker med en större andel ek och triviallöv. I den övre delen av branten finns det en ganska smal remsa med ädellövrisk brantskog som har ett slutet trädsikt med medelgrova alm, ask och lind. Nedanför branten finns det en sluttning med äldre ask, alm och ek som är under igenväxning med bland annat ask. Enstaka inslag av grov asp, björk, oxel och medelgrova tall och gran finns också. Hassel finns allmänt i busksiktet medan skogstry och olvon förekommer i någon mindre omfattning. Objektet har i dagsläget förvånansvärt små mängder död ved men detta förväntas stiga markant om området lämnas åt fri utveckling. I branterna noterades bland annat piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, liten baronmossa *A. longifolius*, mörk baronmossa *A. rugelii* (sparsamt), fällmossa *Antitrichia curtipendula*, krusig ulota *Ulota crispa*, traslav *Leptogium lichenoides* och grymig filtlav *Peltigera collina*. I det lilla rikkärrat vid Johanneslund finns bland annat kåltistel. Objektet är inte riktigt lika välutvecklat som branterna vid Fårdala. Det finns till exempel inte lika stora mängder död ved och detta område verkar inte ha en lika lång sammanhängande period av sluten lövskog.

Naturvärde: 1

Enligt lövskogsinventeringen är området en av kommunens mest värdefulla ädellövbranter och denna bedömning motiveras av områdets storlek samt förekomst och frekvens av värdefulla element och arter. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealerna av Natura 2000-naturtyperna ska bibehållas eller öka.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Fårdala-Kleven SE0540155

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1059, 1060)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2001: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Fårdala.

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0f02:5, 08D0f05:1, 08D0f06:1)

8305-15 Svartarp-skärret och Esbjörntorps-skärret

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle

Värden: BHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Svartarp-skärret som också kallas Esbjörntorps-skärret utgörs av ett extremrikkärr med fuktäng i kanterna. Kärrat är öppet och svagt kuperat. I kärrat finns dock enstaka yngre björkar och någon klenare tall. I fältsiktet finns mycket axag och en hel del ryltåg. Bland övriga arter kan nämnas dvärglumner, vaxnycklar, flugblomster, tätört, darrgräs, hirsstarr, vildlin, smörboll, gräsull, skärmstarr, kärrsälting, ängsvädd, vattenklöver, kärrknipprot, slätterblomma, majviva och näbbstarr. Luktsporre finns centralt i axagkärret och i områdets södra del. I kärrets norra och centrala delar växer glest stående bladvass. Mossfloran är rik med bl.a. källgräsmossa, kärrkvastmossa,

källtuffmossa, klotuffmossa, bandpraktmossa och rikkärrsskapania. Rikkärrsskapanian är hotad och för närvarande känd från cirka 30 lokaler i landet (knappt 10 av dessa fynd är från senare datum än 1980). I kärret har man även funnit Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka. Negativa ingrepp som dikningar, avverkningar och en damm finns i våtmarkerna utanför reservatet.

Naturvärde: 1

En av Skaraborgs största axagytor med flera sällsynta och hotklassificerade arter ger högsta naturvärde i ängs- och hagmarksinventeringen. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen/våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att naturtypernas arealer ska bibehållas och att otandad grynsnäcka och kalkkärrsgrynsnäcka ska ha långsiktigt hållbara populationer.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686312).

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Prästängen-Klevängen SE0540111.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E4F-FAV).

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1064).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2005: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Kleven.

8305-16 Igenväxningsmarker vid Esbjörnstorpskärret

Yta: 17 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp/Åsle Värden: BHVZ

Fastigheter: Kleven 1:2, Fårdala 3:1, Tiarp 6:2

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 7230 Rikkärr, jätteträd, bäck

Beskrivning

I nordöstra delen av objektet finns det en liten hage med som domineras av medelålders ek och hassel. I hagen finns det ett förhållandevis slutet trädskikt som domineras av medelålders ek med ett mindre inslag av klibbal och björk. Stora buketter med hassel finns allmänt i buskskiktet. I hagen finns det låga mängder död ved. Hagen betas av nötkreatur. Fältskiktet är av frisk och fuktig örttyp men det har ej utvecklats någon tätare grässvål i hagen. Strax utanför hagen rinner en liten bäck som kantas av översilningsmarker med små bestånd av medelålders klibbal. Längs bäcken finns det ganska glesa bestånd med medelålders klibbal och gråal. Buskskikt saknas. Enstaka lågor av klibbal finns längs bäcken. På övriga delar finns det ett slutet trädskikt med enstaka äldre alm och ask som under igenväxning med bland annat ask. Av övriga trädslag märks fågelbär, hägg (klen), asp, björk, gran och tall. Riktigt gamla träd saknas. Hassel finns rikligt i buskskiktet. Mängden död ved är låg. I slutningen rinner det fram flera källor och det har bildats en del kärr. I fältskiktet finns det bland annat blåsippan och stinksyska. Längs bäcken växer det rikligt med rutbålmossa *Conocephalum conicum* och dunmossa *Trichocolea tomentella*. På ekar i hagen finns det sparsamt med rostfläck *Arthonia vinosa*. I området ingår Klevängen som är ett mindre, relativt öppet rikkärr. Runt kärret vidtar en glest björkbevuxen fuktäng där lövskogen tättnar mot söder. I Klevängen växer vattenklöver, ryltåg, ängsstarr, gräsull, kärrknipprot och några få ex av vaxnycklar. Luktsporre *Gymnadenia odoratissima* har i Klevängen en av sina två lokaler i länet (Bertilsson A. m.fl 2002). Den hittades senast i kärret 1998. I anslutning till kärret i Klevängen finns en fuktäng med blåttåtel och starr. Den består omväxlande av gräslågstarräng och högrötsäng och innehåller i fältskiktet arter som tuvtåtel, nejlikrot, kärrtistel, bäckveronika, älgört, vänderot, kärrfibbla, kabbeleka, blodrot, sumpmåra, kärrsälting, hirsstarr, ryltåg, smörboll, ängsvädd, blåttåtel och krypvide. Här har även tidigare stor ögontröst funnits.

Naturvärde: 2

Även om det finns ett förhållandevis heterogent trädskikt så är naturvärdena främst knutna till bäck- och källmiljöerna och lövskogsvärdet är idag av underordnad betydelse. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet. Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken.

Skydd: Delar av områdena ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet. Den igenväxta betesmarken bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686305).

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 020-JHB).

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1063).
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F02).
Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2005: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Kleven.
Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Prästängen-Klevängen SE0540111.

8305-17 Sekundära lövskogar vid Prästängen

Yta: 16,1 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp/Åsle Värden: BHZ
Fastigheter: Åsle 1:2
Kulturspår:
Lövsumpskog, källor, källkärr, block

Beskrivning

Objektet är en del av naturreservatet Kleven. Öster om Prästängen finns det en mullrik sluttning med medelålders ädellöv som är under igenväxning. I sluttningen finns det ett slutet trädskikt med medelålders ask, alm, ek och yngre lind. Hassel finns allmänt i buskskiktet. Enstaka lågor bildar en mindre mängd död ved. Sluttningen är bitvis blockrik. Väster om Prästängen finns ett större område med en ganska ung björkdominerad sekundär sumpskog på kalkrik mark. Väster om Prästängen domineras trädskiktet av klen till medelgrov björk och det finns ett mindre inslag av bland annat klibbal och gran. Området har förhållandevis låga mängder död ved. Källor rinner fram och bildar mindre källkärr.

Naturvärde: 2

Objektet har mycket höga naturvärden knutna våtmarksmiljöer och det relativt unga trädskiktet gör att lövskogsvärdena är av underordnad betydelse. Både sluttningen och sumpskogen kommer att bilda värdefulla lövskogsstrukturer med tiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplanen för naturreservatet. Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena utanför reservatet. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1064)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F02)
Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2005: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Kleven.

8305-18 Vårdträdmiljöer och igenväxt hagmark vid Svartarp

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värden: BKZ
Fastigheter: Svartarp 6:1
Kulturspår: alléer, vårdträd, stenmurar
Jätteträd, hålträd, mulm, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid gården Svartarp. Den östra infarten till gården kantas av en välkött dubbelsidig allé som består av cirka 40 medelgrova och grova askar, samt ett litet inslag av grov alm och lönn. Träden är i god kondition och det finns ej några tecken på stress. Stammarna skuggas ej av sly eller buskar. Vissa träd har blivit beskurna men någon regelbunden hamling av träden har inte skett. Röttskador och håligheter med mulm förekommer sparsamt. Träden står förhållandevis exponerade mot omkringliggande åkermark. Längs med allén finns stora, välbevarade stenmurar. Väster om gården finns det igenväxt hagmark av ask-almtyp. Trädskiktet är halvslutet till slutet och utgörs av grov ask och ek som står i en förhållandevis skuggiga miljö. Askföryngringen är ställvis mycket tät. Ett flertal träd har en brösthöjdsdiameter över 100 cm. Fältskiktet domineras av kirsål och nässlor. Området har låga mängder död ved. Epifytfloran är tämligen ordinär men på ett fåtal träd finns bland annat sparsamt med gulvit blekspik *Sclerophora nivea*. Sydlig blekspik *Sclerophora amabilis* har tidigare noterats i allén (Sundh 2001). Den rödlistade hjälmbrösklaven *Ramalina baltica* har också noterats i området (Jannert 1995).

Naturvärde: 2

Grova och gamla ädellövträd i öppna miljöer är områdets främsta värde. I miljöerna kring Svartarp finns det ett relativt stort antal sådana träd och detta motiverar att området har ett högt värde som lövskogsobjekt.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen är delar av området i behov av restaurering och skötsel om naturvärdena ska kunna utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1066)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

8305-19 Betesmarker vid Nöttorp

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp

Värden: BKLZ

Fastigheter: Nöttorp 1:2 & 2:3

Kulturspår: skalmurar, vägbank

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, jätteträd

Beskrivning

Nordväst om Nolgården i Nöttorp utmed vägen mellan Åsle och Mularp finns en stenbunden betesmark. Den är flackt belägen och omges av öppna odlingsmarker. Mot nordöst avgränsas betesmarken av en väg. Hagen är öppen med enstaka trädgångar med ask och björk. Buskskiktet är gles och utgörs av en, hagtorn och nypon. Vegetationen är frisk till fuktig och ganska artfattig. Hagen hävdas väl genom bete med hästar. Större delen av området är ganska tydligt påverkat av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr, tuvstarr, samt ringa mängder av gullviva, kärresälting, smörbollor och rödkämpar. Öster om Kullagärdet ligger en liten betad björkhage. Den är igenvuxen bortsett från ett öppet parti i norra delen. Här finns lite hirsstarr, slankstarr och vildlin i anslutning till ett dike. Vid inventeringen i september 2004 bedömdes björkhagen vara värd att restaurera pga av floravärdena. Betesmarkerna har värde för landskapsbilden.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Björkhagen bör restaureras för att gynna markfloran. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686310)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 135-UTQ, 964-WBS)

8305-20 Björkhage söder om Pilagården

Yta: 4,8 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle

Värden: BKZ

Fastigheter: Åsle 4:18 & 6:17

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

I Åsle bys södra delar finns ett stort område med björkskogar med en och annan insprängd åker. Numera är de flesta av dessa marker ej beteshävdade. En större betad björkhage finns norr om Stora Intagan. Terrängen är flack och marken är stenig. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet och består av högvuxen medelgrov till grov björk, med inslag av klibbal, ask, sälg och gran. Buskskiktet består av en och är ställvis ganska tät. Marken domineras av fuktiga vegetationstyper som högörtäng och gräs-lågstarräng. Det finns även frisk mark och sumpkärr av högört-typ. Halva området är välhävdad, medan de övriga delarna är svagt hävdade. En mindre del

av är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2004 fanns en del hävdgynnade arter i fältskiktet. I de fuktiga partierna finns slankstarr, darrgräs och hirsstarr, samt ringa mängder av smörbollar och gökblomster. På de torrare markerna finns jordtistel och lite brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även klasefibbla och ljung.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta en representativ och välhävdad björkhage med viss kalkprägel. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Markfloran skulle gynnas av en gallring av björkarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686309)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DC2-YSL)

8305-21 Fuktiga marker utefter Mularpabäcken mellan Stora Intagan och Sörgården

Yta: 10,0 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Åsle Värden: BHKVZ

Fastigheter: Kullagärdet 1:1, Nöttorp 4:1, Svarparp 5:4

Kulturspår: skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, lövsumpskog, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Ett våtmarks-komplex ligger utmed Mularpabäcken som har ett starkt slingrande lopp. Det sträcker sig från Stora Intagan till Sörgården. I området ingår lövdominerade sumpskogar och öppna betade fuktängar. Området är svagt påverkat av dikning. I de centrala delarna av området finns en stor björkhage. Utöver björk finns även klibbal. De västra delarna är kraftigt igenvuxna. Mularpabäcken rinner genom hagen. Växtligheten domineras av högörtängar med älggräs, smörbollar, skogssäv, brunstarr och tuvstarr. Floran är kalkpräglad. Närmare Kullagärdet finns öppna betesmarker som är kultiverade och gödselpåverkade. Söder om Stora Intagan i sydvästra delen av området finns en flackt belägen fuktig betesmark som är cirka 1 ha stor. Ett par björkdungar samt enstaka enar och nypon finns i hagen. De underliggande jordarna är höghumifierade organiska svartjordar. Markfloran är kalkpräglad. Högörtängar dominerar, men fläckvis finns även mycket fin gräs-lågstarräng. Delar av området är välhävdad, men en stor del stört av svag eller utebliven hävd. En mindre yta är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vegetationen är också delvis påverkad av beskuggning. Vid inventeringen i september 2004 noterades rikligt med ängsvädd, darrgräs och hirsstarr, jordtistel, slankstarr, klasefibbla, vildlin, kärrensälting och älggräs, samt ringa mängder av knägräs och smörbollar.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet. Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i fuktängarna.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden av fuktängarna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686306, 1686308)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5D6-NHA)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F10)

8305-22 Betesmarker vid Kullagärdet

Yta: 4,6 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp Värden: BKZ

Fastigheter: Kullagärdet 1:1, Mularp 1:2

Kulturspår: skalmurar

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Kullagärdet finns två delområden som ingår i nätverket Natura 2000. Båda innefattar rikkärr. Dessa ligger i sluttande mellanbygd på Gerumsbergets västsida. De omges av åkermark, betesmark och sumpskog. Förutom grundvatten, som säkerligen trycker ut i båda kärren, så har kärren en påtaglig gemensam hydrologi. Östra kärret, som sluttar mot väst/sydväst avvattnas via ett intilliggande markvägsdike både norrut och söderut. Det nordgående diket går genom en trumma under markvägen vidare till det västra kärret, översilar detta och lämnar kärret som en rännil i väster. Östra delområdet ingår i en större nötkreatursbetad betesfälla. I norra delen av delområdet finns fastare ganska nyligen avverkad mark med några enbuskar, någon björk och block i dagen. I södra delen av delområdet finns en björksumpskog med en hel del älgört. Centralt i delområdet ligger rikkärret i vars nordkant finns en rännil med bäckveronika. I kärret finns enstaka unga björkar och bland annat kärrtistel, kärrfräken, blåttåtel, vattenklöver, ängsnycklar, slankstarr, flaskstarr, ängsstarr, knaglestarr, näbbstarr, hundstarr, hirsstarr, gräsull, kärrknipprot, kärrsälting, darrgräs, kärrspira, tågväxter och brunmossa. En del små höljar finns. Den större betesfällan är välbetad, medan kärret är mycket extensivt betat. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. Västra delområdet ingår i en större häst- och fårbetad betesfälla. I södra delen av delområdet finns en ung tallskog. I norr och sydväst finns en kalkfuktäng med en del enbuskar och småtallar. Här finns stor ögontröst. År 1997 fanns det 290 plantor av stor ögontröst. Centralt i delområdet ligger rikkärret med block i dagen, en del småbjörk och videbuskar. I området finns dessutom rikligt med slätterblomma, hirsstarr och darrgräs, blåttåtel, vildlin, kärrsälting, slankstarr, ängsstarr, näbbstarr, vattenklöver, kabbleka, kärrtistel och lite älgört. Eventuellt finns även kärrknipprot. Den större betesfällan är måttligt betad medan kärret är så gott som ohävdad. I den större fällan utanför Natura-2000 området är marken frisk och till större delen kvävepåverkad. Här finns arter som jordtistel, backtimjan, gulmåra, knägräs, ormtunga och brudbröd. Hela den västra betesfällan var enligt den gamla ekonomiska kartan betesmarker även i slutet av 1800-talet.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla rikkärren och kalkfuktängen med möjlighet för stor ögontröst och kärrknipprot att expandera.

Skydd: Delar av området är biotopskyddsområde och ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686301,1686306)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4A9-ZUQ, B6E-OMG)
Smith, L. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Mularp Kullagärdet SE0540183

8305-23 Betesmark sydväst om Skattegården i Mularp

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp Värdet: BHKVZ

Fastigheter: Mularp 2:6

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 7230 Rikkärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om vägen till Kullagärdet finns en delvis igenvuxen betesmark på fuktig stenig mark. I hagen finns enstaka träd och trädjungar med ask, björk, vildapel och balsampoppel. Buskskiktet är ganska välutvecklat och utgörs av en, vide, getapel och nypon. Vegetationen är i huvudsak fuktig och utgörs av bland annat högörtäng och delvis mycket fin lågstarräng. Det finns även friskängar och rikkärr. Stora delar av betesmarken är tydligt stört av svag hävd och igenväxning. Delar av marken är också kvävepåverkad. Bland de arter som noterades vid inventeringen i september 2004 fanns både hävdgynnade och kalkgynnade arter. Det fanns rikligt med darrgräs, hirsstarr, klasefibbla och kärrsälting, smörbollor, kärrfräken, jordtistel, slankstarr, näbbstarr och älggräs, samt ringa mängder av prästkrage, vildlin, ängsnycklar och ängssvampar. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes noterades även majjiva och ängsstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och betestrycket bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686301)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 812-OJF)

8305-24 Betesmark norr om Skattegården i Mularp

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp Värdet: BHKZ
Fastigheter: Mularp 1:2
Kulturspår: skalmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Skattegården finns en långsträckt glest trädbevuxen betesmark, som omges av skalmurar. I trädskiktet finns björk, rönn, oxel och vildapel, medan buskskiktet utgörs av en, hagtorn och nypon. I hagen finns såväl öppna partier med spridda träd och buskar, som halvöppna till halvslutna partier. Fuktängarna dominerar, men det finns även inslag av friskängar. Marken är stenbunden och källpåverkad i vissa delar och hävdas ganska väl genom bete. Halva betesmarken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i september 2004 fanns endast fläckvis fin flora, pga påverkan av dikning och tidigare igenväxning. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr och kärrsälting, kärrfräken, jordtistel, tuvstarr, plattstarr, slankstarr, flaskstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, smörbollar, gökblomster, rödkämpar och älggräs.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning, konstgödsling och dikning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6D6-EVD)

8305-25 Betesmark öster om Torget

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp Värdet: BKZ
Fastigheter: Mularp 3:2, Torget 1:3
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, hålvägar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

På Gerumsbergets västsluttning finns en vacker betesmark ovanför Frostagården. Marken är stenig och terrängen sluttar kraftigt och hela området är beläget på platåbergens lerskifferlager. Detta gör att markerna är påfallande rika på ris och hedväxter. Här finns här gott om odon, ljung, blåbär och t o m kråkbär. Slättegubbe, gökärt och knägräs är också typiska. Andra ytor är örtrikare, särskilt i de nedre delarna. Här finns arter som darrgräs, jungfrulin, vildlin, gullviva, brudbröd, prästkrage, jordtistel, klasefibbla. Sannolikt har denna betesmark en intressant svampflora. I trädskiktet finns asp, björk, oxel, lönn, sälg, ek och fågelbär. Buskskiktet består av en, hassel, skogstry, getapel, hallon och nypon. Den nedre delen av sluttningen är öppen och välhävdad. I de övre delarna av sluttningen är träd- och buskskiktet halvöppet till slutet. Dessa delar är ohävdade eller hävdas endast svagt. Vegetationen är i huvudsak frisk, med inslag av torr hedartad mark. Floran är delvis mycket fin. Men i de östra och södra delarna av området är vegetationen tydligt stört av tidigare beskogning och igenväxning av sly. Även i de delar som är klassade som Natura 2000-tytor finns det inslag av kvävegynnade arter och ohävdarter. Vid inventeringen i september 2004 noterades rikligt med brudbröd och darrgräs, jordtistel, kamäxing, knägräs, ängshavre, rödkämpar och prästkrage, samt ringa mängder av backtimjan, slättegubbe, gullviva, hirsstarr, jungfrulin, klasefibbla, ängsskallra, sommarfibbla och stagg. Området är angivet som betesmark på den gamla ekonomiska kartan från 1880-talet.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området. Ytterligare röjningar i de övre delarna av sluttningen skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686242)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D8E-ROJ)

8305-26 Brantskog vid Höjentorp

Yta: 4 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp Värden: BGZ
Fastigheter: Mularp 3:2&9:4&13:1&14:1, Källeberg 1:4
Kulturspår:
Brantskog, block, grova träd, död ved, rik epifytflora

Beskrivning

I övre delen av Gerumsbergets västsluttning ligger en smal remsa med brantskog av ädellövrisk typ. Området består av en liten diabasbrant med blockrika marker. I branten finns det ett halvslutet till slutet trädskikt med grova och gamla sälgar samt lite klenare alm, lönn, ek och fågelbär. Sälgarna är svampangripna och de har både insektshål och hackmärken från hackspettar. I buskskiktet finns det rikligt med hassel som har bildat ställvis mycket död ved. Det finns även en del enbuskar men de flesta av dessa är döende. På platån finns det ett medelålders trädskikt med asp, ek och rönn samt enstaka enbuskar i buskskiktet. Fältskiktet är av lundörttyp. På platån finns det magrare marker med främst triviallöf och ek. Granplanteringar ligger tyvärr mycket tätt nedanför branten och även på platån avgränsas området av barrdominerad skogsmark. I fältskiktet finns det bland annat blåsippan (rikligt), trolldruva och underviol. Rostfläck *Arthonia vinosa*, fällmossa *Antitrichia curtispindula*, trädporrella *Porella platyphylla*, stenporrella *P. cordeana* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* noterades i området.

Naturvärde: 2

Området utgör en liten men fin brantskog av ädellövrisk typ som har höga lövskogsvärden. Tyvärr är objektet påverkat av granplanteringar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1044)

8305-27 Betesmarker norr om Höjentorp

Yta: 6,8 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp Värden: BKLZV
Fastigheter: Mularp 13:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, gropavall, skalmurar, fägata, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Gerumsbergets västsluttning ovanför Mularp intas i de nedre delarna av svagt sluttande åkrar. Högre upp, i mer sluttande terräng, vidtar betesmarker och skogar. Det norra delområdet är en fuktig betesmark, som ligger vid Mularpabäcken där den rinner fram från skogen ut i åkerlandskapet. Betesmarken är glest täckt med unga björkar och tidigare har gallrats. Längs den övre delen av sluttningen är trädskiktet mera slutet. Förutom björk finns även inslag av al, samt en grov säl. Hassel, krypvide och nypon bildar buskskikt. Markytan är något stenig, men påfallande fri från tuvbildning. Fältskiktet domineras av högörtäng och gräs-lågstarräng som är mycket fin. Det finns även inslag av friskäng och våt källpåverkad mark. Halva området visar tydliga tecken på kvävepåverkan. Vid inventeringen i september 2004 bedömdes hävdbehovet vara akut, eftersom halva området är ohävdad och övriga delar är svagt hävdade. Bland hävdgynnade arter som växer på fuktängarna märks rikligt med ängsvädd, darrgräs, hirsstarr och smörbollor, tuvstarr, slankstarr, ängsstarr, samt ringa mängder av brudborste, klasefibbla, ormrot och gökblomster. Dessutom finns knägräs, svinrot, kärrtistel och älggräs. Enligt enkätuppgifter har även brudsporre funnits i området. Längre mot söder i sluttningen finns en stor stenig björkhage. Utöver björk finns även inslag av oxel. I hagen finns såväl öppna partier, som halvöppna till slutna partier. Sluttningen är en fossil åker som uppvisar många kulturspår, som odlingsrösen, skalmurar och stensträngar. I de översta delarna finns en fin gropavall som uppenbarligen är anlagd så att den hindrade djuren från att komma ner i hagen från berget.

Den härrör från en tid då björkhagen var ängsmark och berget var betesmark. Dessutom finns en enastående fin fägata från Mularps kyrka upp i sluttningen och förbi sydkanten på björkhagen. Fältskiktet domineras av rödvenäng och skogsnävaäng. Det finns även mindre inslag av torrängar. Halva området är välhävdad och övriga delar är svagt hävdade. Större delen av hagen har en kvävepåverkad flora, men det finns små ytor i de nedre delarna som hyser en bättre grässvål. Väster om den nedersta muren i sydvästra delen av hagen finns en remsa med artrik flora. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med brudbröd, rödkämpar och gullviva, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, jungfrulin, prästkrage, solvända och ängshavre.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det norra delområdet är i akut behov av hävd. Beteshävd bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686302)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CB9-GBX, D73-HJW)

8305-28 Brantskog och ask-almlund ovanför Mularpabäcken

Yta: 18,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp

Värden: BGHLZ

Fastigheter: Mularp 2:6 & 13:1, Höjentorp 1:1

Kulturspår:

Brantskog, ask-almlund, död ved, lodyta, block, källor, rik lundflora, rik kryptogamflora, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av ädellövriska branter i Gerumsbergets västsluttning. I den övre delen av branten finns det lodytor och blockrika marker som bildar mindre rasbranter. I branten och sluttningen finns det ett slutet trädskikt med en samdomineras av alm, ask, ek, lind, lönn, fågelbär, asp, björk, rönn och sälg. De flesta träden är medelgrova men det finns en del grov och gammal alm och ek. Enstaka sälgar i branten är dessutom mycket grova. I sluttningen nedanför de blockrika markerna vidtar mullrika jordar med en del grova ädellövträd som bildar ask-almlund. Dessa delar har förmodligen varit mer öppna under en tidigare period men nu har området slutit sig med en något yngre succession. Hassel finns allmänt till rikligt i buskskiktet medan skogstry och måbär förekommer mer sparsamt. Mängden död ved är ställvis hög och det finns bland annat medelgrova till grova lågor av alm, ask, asp, björk och sälg. I fältskiktet dominerar lundväxter som blåsippa, underviol, lungört, skogssvingel, stinksyska och myskmadra. Källor rinner fram i sluttningen och dessa bildar enstaka små, rikkärr. Området är relativt förskonat från skogsbruk men enstaka uttag av ek har skett i sluttningen. I branten finns det en del naturvårdsintressanta arter som rostfläck *Arthonia vinosa*, fällmossa *Antitrichia curtipendula*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, stenporella *Porella cordeana* och krusig ulota *Ulota crispa*. På små block i branten finns ställvis rikligt med mörk baronmossa *Anomodon rugelii*. I norra delen finns ett litet område som är klassat som nyckelbiotop. Det är en bergbrant där asp, sälg och rönn dominerar med inslag av hägg, fågelbär, björk, lönn och lind. Block förekommer tämligen allmänt. Branten nedanför bergväggen är avverkad för cirka 40 år sedan. Idag växer asp där. Denna del är också blockig och bör undantas för kommande avverkningar för att förstärka naturvärdena vid och på bergväggen. Biotopen är viktig för bland annat mossor, lavar och mollusker. I fältskiktet finns rikligt av blåsippa och trolldruva. I bottenskiktet finns rikligt av skrifflav *Graphis scripta* och krusig ulota *Ulota crispa*. Porellor *Porella spp* finns allmänt i området, medan fällmossa *Antitrichia curtipendula*, klippfrullania *Frullania tamarisci*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och kruskalkmossa *Tortella tortuosa* endast finns i enstaka bestånd. Vid naturreservatets sydvästra gräns finns en smal remsa som även den är klassad som nyckelbiotop. Det är ett utströmningsområde med rikligt av källor i den nedre delen av en kraftig sluttning. Biotopen hyser både stora botaniska och hydrologiska värden. Några källor utnyttjas som vattentäkt. Dominerande trädslag är klibbal, asp och ask med inslag av alm, fågelbär och björk. Biotopen är tyvärr gallrad. Biotopen viktig för mossor, vatteninsekter och mollusker. I fältskiktet finns rikligt med kärrfibbla, blåsippa och bäckbräsa. Det finns även en del ormbär samt enstaka trolldruva. Tuffmossor *Palustriella spp* finns i rikliga mängder.

Naturvärde: 1

Området har mycket höga lövskogsvärden som motiveras av områdets storlek, hög frekvens av nyckelelement (död ved, block, mullrik mark, lodytor, äldre träd, källor) samt en närhet till andra liknande områden med höga naturvärden. I norra delen finns ett litet område som är klassat som nyckelbiotop. Vid naturreservatets sydvästra

gräns finns en smal remsa som även den är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och våtmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt bevarandeplanen bör rikkärren vara öppna, välhävda och utan igenväxningsvegetation, samt utgöra en lämplig miljö för kalkkärrsgrynsnäcka. I övrigt ska området bestå av lövsumpskog och ädellövskog.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat. Området omfattas även av landskapsbildsskydd samt utgör riksintresse för naturvård och kulturvård.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplan för Natura 2000-området samt skötselplan för naturreservatet. För att bevara och förstärka naturvärdena i nyckelbiotoperna bör dessa lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1069)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F01)

Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0f08:1, 08D0f09:1)

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Mularpsbäcken SE0540104

8305-29 Sekundär lövskog vid Mularpabäcken

Yta: 17,5 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp

Värden: BHVZ

Fastigheter: Mularp 2:6

Kulturspår:

7230 Rikkärr, 7220 Källor med kalktuffbildning, 1013 Kalkkärrsgrynsnäcka, gråalskog, bäckar, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av de lövdominerade sumpskogsmiljöerna som finns längs Mularpabäcken, i nedre delen av Gerumsbergets västsluttning. Trädskiktet är halvslutet till slutet och det domineras av klen och medelgrov björk, gråal och klibbal med ett mindre inslag av gran. I området finns det också små, öppna kärrmiljöer utan trädskikt. I den södra delen finns det ett stort uppslag av ung ask. Buskskiktet är överlag svagt utvecklat. Mängden död ved i området är låg. Området har gallrats i de södra delarna. En rik förekomst av bäckar, källor och kärr bildar mycket värdefulla våtmarksmiljöer som har en artrik och intressant flora. I området har det bland annat noterats axag, dvärglumner, kärrknipprot och brudsporre. Rikkärren ligger ordnade som "trappsteg", och får sina tillflöden från källor i sluttningen. Bildning av kalktuff förekommer. Floran i kärren är rik, med arter som axag, loppstarr, brudborste, ängsnycklar, sumpnycklar, kärrknipprot, klockljung, brudsporre, flugblomster, majviva, dvärglumner och smörboll. Dessutom förekommer den sällsynta svampen sumpäggschamp och de ovanliga levermossorna rikkärrsskapania och Leicolea gillmannii. Våtmarkerna är klassade som klass 1 i våtmarksinventeringen, samt ingår i myrskyddsplanen. Hela området har troligen hävdats som löväng och betesmark tidigare.

Naturvärde: 2

Området har idag ett ganska ungt trädskikt och naturvärdena är främst knutna till våtmarksmiljöerna. Enligt lövskogsinventeringen finns det en stor potential till att området utvecklar höga lövskogsvärden i framtiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att rikkärren ska vara öppna, välhävda och utan igenväxningsvegetation samt utgöra en lämplig miljö för kalkkärrsgrynsnäcka.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000 och är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1070)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F01)

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Mularpsbäcken SE0540104

8305-30 Betesmark söder om Prästaberg

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Mularp

Värden: BKVZ

Fastigheter: Mularp 9:4

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, vägbank

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger söder om Prästaberg på Gerumsbergets västsluttning. Det utgörs av en gles björkhage som ligger i den övre delen av Mularpabäcken. I västra delen av hagen är öppet. För övrigt är trädsiktet halvöppet till halvslutet. Förutom björk finns det fågelbär, ask, asp, ek, sälg och gran. Hassel och nypon finns i busksiktet. Hagen är stenig och här finns gott om odlingsrösen. Vegetationen domineras av friskängar, med inslag av torrängar och högörtäng. Här finns ett mindre inslag av kalkgräsmark. Beteshävden är god i de öppna delarna. För övrigt är hävden svag. Halva området visar tecken på kvävepåverkan. Vid inventeringen i augusti 2004 noterades en del hävdgynnade arter som jordtistel, gulmåra, gullviva, smörboll, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av darrgräs, sommarfibbla, ängshavre och ärenpris.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686302)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 646-RPJ)

8305-31 Allén vid Nya Åsle

Yta: 0,6 ha **Ekonomisk karta: 08305** **Socken: Tiarp**

Värden: BKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: allé

Jätteträd

Beskrivning

Objektet består dels av en ensidig allé längs en allmän väg och dels en dubbelsidig allé som leder fram till Nya Åsle. Alléerna domineras av medelgrov alm och lönn men det finns även enstaka alm som är 100 cm i brösthöjdsdiameter. Träden är god kondition och de visar inga tecken på stress. Träden har en tämligen trivial epifytflora. Träden står förhållandevis exponerade och det finns ej sly eller buskar som skuggar stammarna. Träden har ej hamlingsspår. Invid alléerna finns det mestadels öppen åkermark.

Naturvärde: 3

Objektet har främst värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Røjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa träden.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1048)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8305-32 Ädellövrik brantskog vid Esbjörnstorp

Yta: 3,3 ha **Ekonomisk karta: 08305** **Socken: Åsle**

Värden: BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Brantskog, död ved, rik kryptogamflora, rik lundflora, block

Beskrivning

Objektet utgörs av en relativt liten men fin brant med ädellöv som finns på västra och norra sidan en kulle, sydöst om Esbjörnstorp. Västra delen börjar som en mullrik sluttning som sedan övergår i en mycket blockrik och svårgången brant mot norr och nordöst. Trädsiktet är slutet och det finns en förhållandevis stor trädslagsblandning. Trädsiktet är slutet och det finns en dominans av klen till medelgrov alm med ett mindre inslag av ask, lind, lönn, fågelbär, hägg, asp och björk. Busksiktet till större delen gles men det finns enstaka

hassel, måbär, olvon och skogstry. Det finns endast måttliga mängder död ved i branten och merparten av denna är av klenare dimensioner. Enstaka grövre lågor av alm finns dock. Fältskiktet är mycket artrikt och domineras av lundväxter. Det finns bland annat blåsipppa, hässleklocka, lungört, myskmadra, stinksyska, underviol, vårärt, trolldruva, kransrams. Västra delen av branten betas av nötkreatur. På block i brantens norra del finns rikligt med mörk baronmossa *Anomodon rugelii*. I branten finns det också naturvårdsintressanta arter som piskbaronmossa *A. attenuatus*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, stenporella *Porella cordeana*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och kruskalkmossa *Tortella tortuosa*.

Naturvärde: 1

Artrikedomen och den höga frekvensen av värdefulla element motiverat att området har högsta värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1062)

8305-33 Sekundär lövskog längs Djuradalsbäcken

Yta: 8,3 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp Värden: BVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Grova lövträd, ravin, bäck

Beskrivning

Objektet består av Djuradalsbäcken som har skurit sig ned i en liten ravin. Längs ravinsidorna finns det enstaka grövre träd men merparten av trädskiktet utgörs av yngre lövträd, varav en stor del ädellöv. Jordmånen är av mullrik typ men fält- och bottenskikt är tämligen klen utvecklad och det finns mycket jordblottor. Längs bäcken finns det enstaka klen till medelgrov klibbal, gråal och hägg. Längs ravinsidorna är det en ställvis mycket tät slyvegetation av ask, björk och hägg. Det finns även enstaka grövre björk, asp, alm och gran. Tysklönn har förvildat sig inom ett litet område i norr. Objektet har låga mängder död ved. Rutbålmossa *Conocephalum conicum* växer längs bäcken. Blåsipppa finns sparsamt i fältskiktet. Blanksvart trämyra *Lasius fuliginosus* finns i en grov exponerad björk.

Naturvärde: 3

Objektet har ett förhållandevis ungt trädskikt men förmodligen kommer det att utvecklas till en intressant ädellövskog. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1049)

8305-34 Blandlövskog vid Esbjörntorp

Yta: 20 ha Ekonomisk karta: 08305 Socken: Tiarp/Åsle Värden: BHKZ

Kulturspår: odlingsrösen, fossil åkermark

Blandlövskog, kalkfuktäng, kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Markerna i Gerumsbergets sluttning söder om Tiarp och sydväst om Fårdala är klädda av vidsträckt lövskogar med stor trädslagsblandning. Sammantaget blir detta en av de största betade lövskogsområdena i denna del av kommunen. Trädskiktet domineras av björk och ask med klibbal i de fuktiga nedre delarna. Inslag finns av alm, ek, sälk och asp. Grova träd finns på vissa ställen i branterna. Hassel är viktigt i buskskiktet. Markfloran är mest av lundfloratyp och har i stora delar inte mycket gemensamt med naturliga gräsmarker. Arter som blåsipppa,

kransrams och myska kan nämnas som exempel. Under kraftledningarna och i de nordvästra nedre delarna finns dock en del öppen mark med fuktängsvegetation. Älggräs är naturligtvis ett starkt inslag i florin men även knagglestarr och slankstarr noterades. Vid ängs- och hagmarksinventeringen noterades kärrknipprot, slankstarr, krissla, näbbstarr, slättergubbe och ängsstarr på fuktängarna. Älggräsvegetation täcker vissa delar. Andra delar har mer lågvuxen vegetation. Det täta trädsnittet av ganska klen björk har utarmat florin. I äldre tid utbreddes sig enligt den gamla ekonomiska kartan stora lövklädda slättermarker i sluttningarna mellan Tiarp och Fårdala. Vid äng- och betesmarksinventeringen i juli 2004 bedömdes den igenväxande blandlövhagen vara restaurerbar. De västra och centrala delarna hyser fragment av fuktängar och kalkgräsmarker. Arter som påträffades här var kärrknipprot, brudborste, hirsstarr, gullviva och jordtistel. Igenväxningen samt svag hävd har dock medfört att grässvålarna är mer eller mindre upplösta. Ett avsnitt i öster har restaurerats men är till sin helhet kvävepåverkad. Denna del innehåller spår från tidigare odling, bl.a. finns fossil åkermark och många odlingsrösen.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har objektet höga naturvärden pga stor areal betad blandlövsskog och genom förekomst av fuktängar med många kalkväxter. Sluttningarna har ännu större värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken.

Skydd: Delar av områdena ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686305)
Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 020-JHB, 0D6-JOG)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1061, 1062, 1063)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D0F02)
Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Prästängen-Klevängen SE0540111
Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper (08D0d02:1)

8305-35 Vårdträds miljöer och sekundär lövskog längs bäck vid Åsle

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08304 Socken: Karleby Värden: BHKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd

Blandlövhage, jätteträd, hålträd, bäck

Beskrivning

Längs bäcken vid Åsle finns det en smal kantzon med en del grov klibbal, gråal, ask och alm. I objektet finns det tomtmarker (bland annat museum med backstugor) och en liten badplats. En stor del av objektet angränsar till åkermark. Bakom den gamla pastorsexpeditionen vid Åsle finns det en liten trädklädd hagmark med en mycket grov ask (440 cm i omkrets) som är kraftigt hålrötad. Längs bäcken finns det ett moget trädsnitt med medelgrovt till grov klibbal, gråal, ask och alm. Det finns även enstaka mycket grov ask längs bäcken. Buskskiktet är svagt utvecklat och det finns små mängder död ved i området. Bakom pastorsexpeditionen finns en del grova hagmarksträd. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

Objektet fungerar som en lövrik kantzon mot den intilliggande åkermarken men tyvärr är kantzonen bitvis väldigt smal. Objektet har också höga värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1081)

8310-01 Betesmark norr om Stora Malmeslätt

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 08310 Socken: Ullene Värden: BKZ

Fastigheter: Stora Malmeslätt 1:1
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om gården Stora Malmeslätt ligger en flack stenbunden betesmark. Hagen är öppen med enstaka björk, gran, vildapel och en. Stora delar av markerna vid gården är påverkade av grustäkter. Fältskiktet domineras av rödvenäng, med ett mindre inslag av fuktängar. Hagen är mycket välbetat av häst. Marken är tydligt påverkad av gödsling i halva området. Det finns rikligt av jungfrulin på stora ytor. Andra hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2004 var måttligt med revfibbla, hirsstarr och svinrot, samt ringa mängder av bockrot, knägräs och prästkrage.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686316)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 39E-MHC)

8310-02 Betesmark söder om Stora Malmeslätt

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 08310 Socken: Ullene Värden: BKZ

Fastigheter: Stora Malmeslätt 1:1 & 2:2

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, gropavall

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Stora Malmeslätt ligger en stenbunden betesmark i en svag östsluttning mellan ett par åkrar. Detta är en gammal ängsrest och i ängs- och betesmarksinventeringen bedöms området vara ett toppobjekt som bör bli slåttermark. Hagen är öppen med enstaka träd samt några slutna partier. I trädskiktet finns asp, björk, klibbal, fågelbär, gran och tall, medan buskskiktet utgörs av krypvide. Vegetationen domineras av friskängar, som är ganska välhävda genom bete med häst. Det finns partier med mycket fin svinrotäng och fuktäng, som tyvärr är störd av svag hävd. Marken är tydligt påverkad av gödsling i halva området. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med stagg, ängsvädd, smörboll, jungfrulin och svinrot, måttligt med slåttergubbe, ängshavre, ormrot, hirsstarr och ängsmyskgräs, samt ringa mängder av blåsuga, bockrot, darrgräs, gullviva, klasefibbla, knägräs, brudbröd och Jungfru Marie nycklar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt ängs- och betesmarksinventeringen bör området hävdas genom slåtter för att återskapa ängsmarken.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686316)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6F7-SQK)

8311-01 Skogsbete vid Stora Gläfsned

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Stora Gläfsned 1:2

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, gropavallar

9070 Trädklädd betesmark, skogsbete, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Stora Glälfshed är en öde ensamgård ute i skogsmarkerna söder om Rösjö mosse. Området utgörs av välbetad barrskog på frisk mark. Utöver gran och tall finns även inslag av asp, björk, ek samt ett värdefullt hagmarksträd av ask. Trädskiktet är helt slutet, medan buskskiktet är gles utvecklat. En stig går genom området och det finns stora gropavallar i skogen. Marken är stenig och helt opåverkad av gödsling. Fältskiktet är svagt utbildat pga av beskuggning vilket gör att floran är artfattig. Vid inventeringen i september 2003 noterades i kanterna av åkrarna i anslutning till betesmarken en del ängsväxter som backsippa, slättegubbe, ängshavre och ängsvädd.

Naturvärde: 4

Skogsbete är en sällsynt naturtyp i kommunen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara karaktären av skogsbete.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686323)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 859-QOI)

8311-02 Igenväxt betesmark vid Ryd

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Ryd 1:8

Kulturspår: stenmurar

4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Ryd ligger en artfattig igenvuxen betesmark som hävdas svagt. Närmast avtagsvägen till Glälfshed finns ett öppet parti, men för övrigt är hagen halvöppen till slutet. I träd- och buskskiktet ingår asp, björk, ek, tall och en, samt ett värdefullt hagmarksträd av ek. Friskängarna dominerar men det finns även inslag av hedartad vegetation. Marken är ogödslad, men floran är trivialiserad av beskuggning. Vid inventeringen i september 2003 noterades endast ringa mängder av blåsuga och slättegubbe.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenvuxen och artfattig, men hyser en rödlistad art vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. En röjning och gallring skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BB1-GLC)

8311-03 Betesmarker vid Kungsgapet

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kungsgapet 1:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

4030 Torr hed, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Kungsgapet ligger tre öppna stenbundna betesmarker. Norr om gården ligger en betesmark som är gles bevuxen med björk, gran, tall, en och nypon. Det finns rikligt med odlingsrösen i hagen. Fältskiktet domineras av rödvenäng, men inslag av rödvenhed. Marken är välhävdat i hälften av hagen, medan övriga delar är svagt hävdade. Större delen av marken är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Annan negativ påverkan beror på igenväxning. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med knägräs, stagg och ängshavre, samt ringa mängder av ängsvädd och hirsstarr. Cirka 100 m öster om gården ligger en igenväxande

betesmark som fläckvis har en fin flora. Hagen är öppen utom i nordöstra delen där träd- och buskskiktet är ganska slutet. Trädskiktet består av björk, oxel, fågelbär, vildapel, gran, samt ett värdefullt hagmarksträd av ek, medan en ingår i buskskiktet. Fältskiktet domineras av gräs-lågstartäng, med inslag av rödvenäng. Endast en mindre del av marken är påverkad av gödsling. Hävden är ganska svag och markfloran är påverkad av beskuggning. I fältskiktet finns rikligt med stagg, måttligt med hirsstarr och knägräs, samt ringa mängder av backtimjan, slättegubbe, bockrot och ängshavre. Cirka 250 m sydöst om gården ligger ytterligare en betesmark som är bevuxen med enstaka gran, ek och enar. I hagen finns en grov ek samt rikligt med odlingsrösen. Fuktängar och friskängar dominerar. Endast en mindre del av marken är påverkad av gödsling. Markfloran är trivialiserade av långvarig svag hävd, men fläckvis är vegetationen fin. Det finns bland annat rikligt med stagg och hirsstarr, måttligt med knägräs, samt ringa mängder av blåsuga och slättegubbe.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Delområdena närmast gården bör röjas för att gynna gräsmarksfloran.

Hävden bör förbättras i samtliga delområden.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686324)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 151-PJC, EFE-NPC, FB5-LCL)

8311-04 Utmark norr om Hästhagen

Yta: 6,2 ha **Ekonomisk karta:** 08311 **Socken:** Vilske-Kleva **Värden:** BKZ

Fastigheter: Sjögerås 1:9, Hästhagen 1:12

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Mellan Hästhagen och Sjögerås ligger en gammal utmark som delvis är igenvuxen. I trädskiktet ingår asp, björk, ek och gran, samt sex värdefulla hagmarksträd av ek. I den norra delen utgörs fältskiktet av rödvenäng. Floran är ganska artfattig med ljung, ängsvädd, slättegubbe, knägräs, stagg och gökärt. Stubbar av tall och björk vittnar om att marken tidigare delvis burit trädskikt. Söderut ligger en gles ekhage på en svagt välvd kulle. Enbuskarna står ganska tät. Stubbar avslöjar att trädskiktet förr varit avsevärt tätare. Detta är sannolikt förklaringen till den något artfattiga floran. Vegetationen är hedartad med arter som ljung, ängsvädd, knägräs och gökärt. Större delen av hagen är mycket välbetad och så gott som opåverkad av gödsling. Fläckvis är marken dock invaderad av hallon eller bergör. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes betesmarken vara värd att restaurera. Betesmarken är artfattig men har delvis en fin vegetation. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med ängsvädd och knägräs, samt ringa mängder av blåsuga och slättegubbe.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och hagmarksekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686319, 1686320)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 41A-PZW)

8311-05 Björkhage vid Hästhagen

Yta: 4,7 ha **Ekonomisk karta:** 08311 **Socken:** Vilske-Kleva **Värden:** BKZ

Fastigheter: Hästhagen 2:4 & 1:12

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Hästhagen norr om Hasselbacken ligger en välhävdad björkhage med högvuxen, medelgrovt till grovt björk. Trädskiktet är slutet i större delen av hagen. Buskskiktet är halvöppet till halvslutet och utgörs av en. Rödvenäng dominerar, men det finns också inslag av fuktängar. Marken är svagt till tydlig kvävepåverkad i större delen av hagen, speciellt i södra delen. Floran är trivialiserad pga beskuggning och kvävepåverkan, men fläckvis finns fin flora. Vid inventeringen i september 2003 fanns rikligt med ängsvädd, måttligt med knägräs och stagg, samt ringa mängder av blåsuga, slåttergubbe, bockrot och hirsstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686320)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 32A-MRO)

8311-06 Blandlövhage vid Stora Långön

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Sjögerås 1:15

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om gården Sjögerås ligger en långsträckt markerad grusås inne i skogen. Åsen har branta sidor och är bevuxen med lärkträd, ek och björk. Flera lärkträd är grova och hyser antagligen kommunens finaste bestånd av sotlav *Cyphelium inquinans* (Sundh 1998). Trädskiktet är ganska slutet och övriga trädslag utgörs av alm, klibbal, fågelbär, ask, asp, rönngren och tall. Det finns två värdefulla hagmarksträd av ek och rönn. I buskskiktet finns hassel och getapel. Rödvenäng dominerar, men det finns även partier med torrängsvegetation. Marken är så gott som opåverkad av gödsling. Flera gamla täkter finns i åsen. Det finns endast fragment av hävdgynnad flora på de öppna ytorna. Vid inventeringarna i september 2003 noterades rikligt med prästkrage, blåsuga, gullviva, ängshavre, stor blåklocka, darrgräs, buskviol och lundstarr, samt ringa mängder av slåttergubbe, ängsvädd, bockrot, klasefibbla och brudbröd. Den rödlistade smalbladiga lungörten har inventerats här vid flera tillfällen. Det fanns cirka 50 exemplar 1995. Under 1998 noterades 127 exemplar. Då utförde Falbygdens Naturskyddsforening slåtter av de södra delarna av åsen, som sedan efterbetades. Vid inventeringen 2003 noterades endast sex skott, men inga blommande exemplar. Åsen hävdades då väl genom bete av amkor och kalvar, som troligen betat av den smalbladiga lungörten. Åsen var betesmark under slutet av 1800-talet enligt den gamla ekonomiska kartan.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betespåsläppet bör ske på sensommaren så att den smalbladiga lungörten hinner fröa av sig. Slåtter bedöms ej vara nödvändig om antalet betesdjur är tillräckligt.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686319)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C71-DFS)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998 (nr 105)

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

8311-07 Betesmark vid Klippet

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Hästhagen 2:13

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed, rödlistade arter

Beskrivning

Kring gården Klippet ligger en kuperad välhävdad betesmark. I trädsiktet ingår asp, björk, tall och gran. Busksiktet utgörs av enstaka enbuskar. Halva hagen har ett slutet trädsiktet. Halva betesmarken är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. De övriga delarna är klassade som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och torr hed. Fläckvis finns en fin flora av hävdgynnade arter. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med knägräs och stagg, samt ringa mängder av baktimjan, blåsuga, slåttergubbe, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686320)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2D2-UFG)

8311-08 Betesmark sydväst om Klippet

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Hästhagen 2:17

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om gården Klippet ligger en liten kuperad delvis igenvuxen betesmark med asp, björk samt nypon. Delar av betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och fuktäng med blåtåtel eller starr som är ganska artfattig. Betesmarken är ganska välhävdad, men florans är trivialiserad pga beskuggning. Hälften av marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 fanns det måttligt med hirsstarr, stagg och knägräs, samt ringa mängder av baktimjan, blåsuga, slåttergubbe, ängsvädd, bockrot, prästkrage, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686320)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 548-HNP)

8311-09 Betesmark vid Björkelund

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Ödbytorp 2:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, husgrund

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Strax nordöst om gården Björkelund ligger en öppen betesmark. Marken har tidigare varit åker och det finns gott om odlingsrösen samt en gammal husgrund i hagen. I hagen finns hoppanordningar uppställda. Betesmarken är öppen förutom enstaka trädungar med asp, björk och ek. I busksiktet ingår enstaka hassel, getapel och nypon. Vegetationen domineras av delvis välhävdade friskängar. Större delen av marken är kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Annan negativ påverkan är beskuggning och långvarig svag hävd. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängskallra och ögontröst, samt ringa mängder av

backtimjan, ängsvädd, bockrot, knägräs, ängshavre och brudbröd. Det finns rikligt med ögontröst även på de kultiverade ytorna.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Betshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7B5-RPA)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686321)

8311-10 Blandlövhage norr om Björstorp

Yta: 4,9 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ

Fastigheter: Gökhem-Björstorp 1:3

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, gropavall

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210

Kalkgräsmark, bäck

Beskrivning

Norr om Björstorp ligger en mycket fin blandlövhage. Området har tidigare varit åker- och slättemark som numera betas. I hagen finns rikligt med stenmurar och odlingsrösen samt en gropavall i västra delen. En bäck rinner förbi öster om hagen. I den södra delen av hagen är trädskiktet halvslutet och det finns en dominans av medelgrov ek och grov björk med ett mindre inslag av medelgrov och grov asp och sälg. På eken finns påväxt av gulpudrad spiklav *Calicium adpersum*. Sotlav *Cyphelium inquinans* noterades också. I den norra delen av hagen finns ett öppet parti. Buskskiktet är välutvecklat och det finns gott om stora enar och gamla hasselbuketter samt en mindre del nypon och hagtorn. Ett hässle växer i nordvästra delen och hasseln har bildat en del klen död ved. För övrigt är mängder död ved låg. Rödvenäng och gräs-lågstarräng är den dominerande vegetationstyperna. Större delen av marken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Täktverksamhet har förekommit i området. Bland intressanta arter som noterades vid inventeringen i augusti 2002 finns blåsippa, svartkämpar, stor blåklocka, liten blåklocka, bockrot, stagg, brudbröd, gullviva, samt ringa mängder av rödkämpar och blåsuga. Halva området är välhävdad. I de övriga delarna av hagen där hävderna är svaga växer det rikligt med brännässler, åkertistel, hundäxing, bergslok, vass, hundkex och veketåg/knapptåg.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686326)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0B7-TPK)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1113)

8311-11 Klubbsumpskog vid Nycklamossen och Källarsabäcken

Yta: 15,4 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BHVZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

9080 Lövsumpskog, bäck, död ved

Beskrivning

Området utgörs av ett våtmarkskomplex med en välutvecklad och fin klubbsumpskog vid Källarsabäcken och Nycklamossen. Det är ett av traktens största område med klubbsumpskog. Området är förhållandevis orört och det finns rikligt med sumpkärr. Kärrarna blir lätt översvämmade. Gamla och högvuxna alar som i vissa fall har vackra socklar, bildar ett heterogent trädskikt. Trädskiktet är moget och det domineras av grov klubb med

enstaka inslag av medelgrov björk och gran. Brakved finns allmänt i buskskiktet. Det finns stora mängder död ved i alla nedbrytningsgrader, både i form av lågor och högstubbar och i de flesta nedbrytningsgrader. Fältskiktet domineras av högörtvegetation som domineras av älggräs, med inslag av springkorn, bäckbräsma, strätta och besksöta. Här finns förmodligen en intressant insektsfauna och mossflora, men lövskogsinventeringen utfördes under vintern varför inga intressantare fynd gjordes. De stora sumpkärrarna i den nordöstra delen som utgörs av Nycklamossen har förmodligen stora säsongsvisa vattenståndsvariationer. Fältskiktet domineras här av flaskstarr, ängsull, och blåsstarr.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen. I lövskogsinventeringen motiveras områdets naturvärden av den stora arealen alsumpskog utmed ett opåverkat vattendrag tillsammans med vidsträckt orörd sumpkärr.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealen av naturtypen och dess typiska arter ska bibehållas.

Skydd: Området vid Källarsabäcken ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen bedöms inga skötselåtgärder vara nödvändiga. Biotopskydd eller naturvårdsavtal genom skogsstyrelsen kan vara en lämplig skyddsform även för den resterande delen. Det är även önskvärt att Natura 2000-området utvidgas något så att det även omfattar de angränsande ostörda kärr- och sumpskogsmiljöerna.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1108)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1B02)

Ottosson, E. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Gökhem-Källarsabäcken SE0540185

8311-12 Våtmarker vid Åsen

Yta: 17,5 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Gökhem Värden: BHZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Lövsumpskog, kärr

Beskrivning

Nordväst om Åsen i Skår ligger ett våtmarkskomplex, som huvudsakligen omges av skogsmark. Det utgörs av lövskogsdominerad sumpskog som är svagt påverkad av dikning. Det finns också ett mindre inslag av glest bevuxna topogena kärr med bottenskikt av lösbotentyp.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1B01)

8311-13 Ekhage nordöst om Åsen

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Skår 7:7

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

Grova ädellövträd, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 200 m nordöst om gården Åsen. Det utgörs av en igenväxande ekhage med högväxta, rakstammiga och ganska grova ekar. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen i hagen samt stenmurar. Mot öster avgränsas ekhagen av åkermark, vilket bidrar till att det kommer in en del ljus. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet och utöver ek finns också inslag av asp, björk och några enstaka grova almar. Det finns ett värdefullt hagmarksträd av ek. Buskskiktet är halvöppet till slutet och består av bland annat hassel. Vegetationen utgörs av ganska svagt hävdade friskängar och torrängar. Markfloran präglas i hög grad av

lundväxter som skogsnäva och stinksyska, men några backar med torrare mark och bättre grässvål finns. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som revfibbla, ängsvädd, samt ringa mängder av backtimjan och brudbröd.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Hagen behöver restaureras och en röjning bör utföras i anslutning till ekarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686263)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 440-QBH)

8311-14 Betesmark nordväst om Åsen

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Gökhem Värden: BKZ

Fastigheter: Skår 7:7

Kulturspår: diken inom fossil åker, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 100 m nordväst om gården Åsen ligger en fin liten stenig betesmark som är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Hagmarken är ganska välhävdad, men hotas av igenväxning från omgivande marker.

Trädskiktet är glest och utgörs av björk, klibbal och ek. Det ganska välutvecklade buskskiktet utgörs av hassel.

Marken är i huvudsak torr, med inslag av friska partier. En mindre yta är svagt kvävepåverkad, vilket kan bero

på den tillskottsutfodring som sker i hagen. Floran är ganska artfattig och vid inventeringen i augusti 2002

noterades måttligt med backtimjan, blåsuga och slättergubbe. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes

noterades även ljung och knägräs.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har Skår osedvanligt stora värden som kulturlandskap.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör öppnas upp för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686263)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2D7-WQJ)

8311-15 Björkhage vid Björstorp

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Gökhems-Björstorp 1:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

Rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger på en nordsluttning väster om den södra gården i Björstorp. Det utgörs av välhävdad stenig björkhage, som är igenvuxen med björk och en. I den västra delen av hagen är trädskiktet halvöppet till slutet,

medan den östra delen är ganska öppen. Utöver björk finns det en del asp samt ett värdefullt hagmarksträd av oxel.

Rödvenäng dominerar. Marken är välhävdad, men är tydligt påverkad av gödsling i åtminstone halva

betesmarken. Det förekommer även annan negativ påverkan som beskuggning och röjgödsling. Floran är

artfattig och vid inventeringen i juni 2004 noterades endast revfibbla, samt ringa mängder av blåsuga,

slättergubbe, hirsstarr, smörbollor, stagg och ängsbräsmå.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör öppnas upp för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686326)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BE8-QOI)

8311-16 Blandlövhage öster om Tokatorp

Yta: 5,5 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Ullene Värden: BKZ

Fastigheter: Tokatorp 7:1 & 2:5

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, terrasskanter

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om byn Tokatorp ligger en välhävdad betesmark. På den steniga marken finns det rikligt med stenmurar och odlingsrösen. I trädsiktet ingår asp, björk, ek, sälg och tall, samt 12 värdefulla hagmarksträd av ek, björk och asp. Hagen är öppen i de centrala delarna, medan övriga delar har ett halvöppet till slutet trädsikt.

Busksiktet är ganska glest och består av hassel och nypon. Fältsiktet domineras av rödvenäng, men det finns även inslag av fårsvingeltorräng och fuktängar. Den norra delen av hagen är mycket intensivt betad av hjortar, får och häst. Knappt halva området är kultiverat och svagt till tydligt stört av kväve och beskuggning. Den nordöstra delen har den finaste floran. Vid inventeringen i juni 2004 noterades måttligt med slättegubbe, ängsvädd, backsippa, bockrot, hirsstarr, stagg, svinrot, ängshavre, brudbröd, backsmörblomma och revfibbla, samt ringa mängder av blåsuga, darrgräs, gullviva och jungfrulin. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även kattfot, knägräs, ljung, lundstarr och stor blåklocka.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686317)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 404-WRM)

8311-17 Björkhagar sydöst om Tokatorp

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 08311 Socken: Ullene Värden: BKZ

Fastigheter: Tokatorp 7:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Tokatorp ligger två björkhagar med inslag av asp och ek. Rödvenängar dominerar, men det finns även torrängar. I den västra hagen är trädsiktet halvöppet. Här finns fem värdefulla hagmarksträd av asp, ek och björk. Marken är stenbunden och det finns rikligt med odlingsrösen. Hagen är välhävdad och var nyligen restaurerad vid inventeringen i juni 2004. Vegetationen är svagt till tydligt kvävepåverkad i knappt hälften av hagen, vilket delvis beror på röjgödsling. Floran är ganska trivial med bockrot och ringa mängder av backtimjan, slättegubbe, backsippa och stagg. Den östra björkhagen är kuperad. Trädsiktet är ganska slutet i den sydöstra ohävdade delen av hagen. Den öppnare delen av hagen är ganska välhävdad. Marken är svagt till tydligt kvävepåverkad i knappt hälften av hagen. Floran är delvis trivialiserad pga beskuggning. Det finns en del intressanta hävdgynnade arter som det rödlistade trollsmultronet. För övrigt finns måttligt med blåsuga, bockrot, jungfrulin och ängshavre, samt ringa mängder av brudbröd, slättegubbe, ängsvädd, gullviva och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686317)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8F2-GBX, CA1-PNH)

8311-18 Betesmark vid Bolsbacken

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 08311** **Socken: Ullene** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Bolsbacken 1:1

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Vid Bolsbacken ligger en mindre beteshage som är bevuxen med ek, björk och en. Hagen omges av stenmurar och på den steniga marken finns det rikligt med odlingsrösen. Träd- och buskskiktet är halvöppet till halvslutet, men det finns några öppna partier i hagen. Fältskiktet domineras av rödvenäng. I nordväst finns ganska fin rödvenhed, som hyser den finaste floran. Marken är välhävdad genom bete. De södra delarna visar tecken på gödselpåverkan. Hävdgynnade arter återfinns sparsamt. Vid inventeringen i juni 2002 fanns det rikligt med prästkrage och ärenpris, måttligt med stagg och vårbrodd, samt ringa mängder av jungfrulin och nattviol.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686318)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3EF-780)

8311-19 Naturminne vid Kleva-Anfastorp

Yta: 0 ha **Ekonomisk karta: 08311** **Socken: Vilske-Kleva** **Värden: BZ**

Fastigheter: Kleva-Anfastorp 1:5

Kulturspår:

Beskrivning

Vid Kleva-Anfastorp finns en dubbelstammig ek som blev skyddad som naturminne år 1964.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Objektet är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8311-20 Naturminne vid Björstorp

Yta: 0 ha **Ekonomisk karta: 08311** **Socken: Vilske-Kleva** **Värden: BKZ**

Fastigheter: Gökhem-Björstorp 1:2

Kulturspår:

Beskrivning

Vid Gökhem-Björstorp finns en enebuske med en ovanlig svampliknande krona. Den är 6 m hög och har en omkrets på 0,45 m. Den blev skyddad som naturminne år 1964.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Objektet är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8311-21 Blandlövhagar och vårdträdsmiljöer vid Sjögerås

Yta: 6,8 ha **Ekonomisk karta:** 08311 **Socken:** Vilske Kleva **Värden:** BGKZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd

Jätteer: Jätteer, grov asp, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Sjögerås finns det långa trädklädda grusåsar som i norr har en del grova och solitär stående ekar. Dessa delar betas av nötkreatur och hävden är mycket god. Norra delen av grusåsen har ett glest trädsnitt med grov ek, björk och lärk. Busksnittet har gallrats ut till att bli ganska klen och det består av nypon, hassel och en. Enstaka grova, nedfallna grenar från ekarna bildar lite solbelyst död ved. I söder finns det ett mer artrikt och slutet trädsnitt som består av medelgrov och grov asp, björk, rönn, klibbal, lärk, gran, alm och ask. I busksnittet finns det enstaka en samt stora hasselbuketter som har bildat mycket klen död ved. Södra delen av grusåsarna har ett mer slutet trädsnitt som har lett till att grässvålen har blivit uppluckrad och många skuggarter som blåsippan har börjat dominera över stora ytor. Ett mindre område i denna del ingår emellertid i ängs- och hagmarksinventeringen och är klassade som 2:a (Andersson m.fl. 1995). Vid gården finns det en del vårdträdsmiljöer i form av grov ask och björk som står längs en gammal färdväg. Omgivningarna utgörs till större delen av vidträckta åker- och kulturbetesmarker. Granplanteringar angränsar dock till de södra delarna av grusåsen. Inga intressanta arter knutna till trädsnittet noterades. Smalbladig lungört noterades på den södra delen av åsen 2007.

Naturvärde: 3

Objektets främsta värden är knutna till grusåsarna som har en bitvis fin gräsmarksflora och ett moget trädsnitt med bland annat grov ek. Värdena är dock koncentrerade till de mer öppna miljöerna och en igenväxning och utebliven hävd kan leda till negativa effekter för naturvärdena i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i det område som sammanfaller med objekt 8311-06.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1100)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8311-22 Jätteekar vid Berntalyckan

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta:** 08311 **Socken:** Vilske Kleva **Värden:** BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd

Jätteekar

Beskrivning

Objektet innehåller sju skyddsvärda träd av ek.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Värdefulla hagmarksträd bör bevaras. Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: En jätteek är skyddad som naturminne. För övrigt saknar området skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Rójning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa de skyddsvärda träden.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8312-01 Betesmark sydväst om Ängsbacken, Sjögerås

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Sjögerås 1:8

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 4030 Torr hed

Beskrivning

Cirka 100 m sydväst om gården Ängsbacken ligger en stenig, kullig betesmark som är bevuxna med enstaka grov björk, klibbal, gran samt en. Området ingår i en större helt öppen betesfälla med stenmurar. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är välhävdad, men är svagt till tydligt påverkat av gödning i större delen av området. Floran var ganska artfattig vid inventeringen i september 2003. På de ögödslade ytorna fanns dock rikligt med knägräs, stagg, samt ringa mängder av bockrot och kattfot.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 451-FZS)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686345)

8312-02 Betesmark vid Skulten

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Skulten 1:9

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, fornminnen, genuin gårdsmiljö

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Vid gården Skulten ligger en öppen flack betesmark som omges av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermarker. Betesmarken är stenbunden och hyser en del odlingsrösen. Trädsikt saknas bortsett från några enstaka askar och granar som växer i den södra delen. Betesmarken är delvis klassad som artrik stagg-gräsmark och fuktängar med blåtåtel eller starr. En mindre yta är svagt till tydligt kvävepåverkad. Annan negativ påverkan beror på beskuggning i den södra delen. Hävden är ganska svag och markfloran är artfattig. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med stagg, samt ringa mängder av hirsstarr och knägräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Den södra delen av området bör öppnas upp för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C0F-AFW)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 168331)

8312-03 Blandlövhage väster om Stora Ståltorp

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum

Värden: BKZ

Fastigheter: Ståltorp 5:1
Kulturspår: stenmurar
Värdefulla hagmarksträd

Beskrivning

Cirka 400 m väster om gården Stora Ståltorp ligger en stenig lövhage på frisk mark. Naturvärdena är knutna till trädskiktet som består av klibbal, asp, björk, ek, rönn och oxel. Det finns tre grova träd av ek och oxel samt sjutton värdefulla hagmarksträd av ek. Buskskiktet utgörs av enstaka enar och nypon. Marken är svagt hävdad och svagt till tydligt påverkad av gödsling i nästan hela området. Markfloran är också påverkad av beskuggning, varför fåltskiktet är ganska artfattigt. Vid inventeringen i juni 2004 noterades endast ängsvädd, samt ringa mängder av knägräs, smörbollar och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Området hyser ett stort antal värdefulla hagmarksträd vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör intensifieras. Røjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa värdefulla hagmarksträd.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 438-YTO)

8312-04 Blandlövhagar öster om Sjögerås

Yta: 10,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Sjögerås 1:15 & 1:13

Kulturspår: fossil åker, husgrunder, stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Sjögerås öppnar sig ett stort, flackt landskap med uppodlade marker, som blev odlingsbara sedan ett omfattande dräneringsarbete utfördes under 1800-talet. Idag nyttjas dessa marker främst som åkermarker och kulturbetesmarker. I landskapet höjer sig dock enstaka trädklädda åsar och kullar som utgör rester av gamla ängs- och betesmarker. Vid Römossen öster om Sjögerås ligger två blandlövhagar av asp-björktyp, som är belägna på två åsar som ligger intill varandra. Åsarna är beväxna med ett glest till halvslutet trädskikt av grov björk samt medelgrov ek och tall. Det finns också ett mindre inslag av asp, rönn, oxel, fågelbär samt en planterad ask. Buskskiktet är förhållandevis svagt utvecklat men det finns ställvis stora enbuskage samt enstaka nypon. Död ved förekommer i mindre mängder främst som döda grenverk och döda stamdelar. Det västligaste området ingår i ängs- och hagmarksinventeringen. Det utgörs av en åsrygg med omgivande betesmarker som korsas av en väg. I området finns det fornminnen i form av gammal husgrund samt stenmurar och odlingsrösen. Trädskiktet är mycket varierat med klibbal, fågelbär, ask, asp, björk, ek, rönn, oxel, vildapel och tall. Det finns fyra värdefulla hagmarksträd av ek och asp. Buskskiktet består av enstaka hassel och nypon. Vegetationen utgörs av stora hållmarkstorrängar blandat med torrängar, friskängar och gräshedar. I sydändan av bergryggen finns grusiga marker. Området hävdas väl genom bete av nötkreatur. Knappt hälften av området är dock svagt till tydligt påverkat av gödsling. Annan negativ påverkan är tidigare täktverksamhet och beskuggning. Runt bergryggen finns fin flora som säkert är en rest från äldre tider. I fåltskiktet finns bland annat måttligt med backtimjan, knägräs, ljung och gökärt, samt ringa mängder av bockrot, gullviva, jungfrulin, prästkrage, stagg, ängshavre och brudbröd vid inventeringen i september 2003. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 fanns även flentimotej, lundtrav och tjärblomster. Då noterades att det sannolikt även finns en intressant ängssvampflora i området.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen har området ha ett relativt välutvecklat och artrikt trädskikt som tillsammans med en fin gräsmarksflora ger området höga värden som trädklädd hagmark. Tyvärr är buskskiktet ej särskilt utvecklat. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken längst västerut bör öppnas upp för att öka ljusinsläppet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686319)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A35-BSB)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1121)

8312-05 Grönesik

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BHZ
Fastigheter: Kleva 20:2 mfl
Kulturspår:
Kärr

Beskrivning

Grönesik är ett topogent till svagt sluttande kärr som ligger cirka 2,2 km norr om Vilske-Kleva kyrka. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark och till en mindre del av hyggen. Kärrret är glest bevuxet och har ett bottenskikt av lösbottentyp. Det är svagt påverkat av dikning och avverkningar i omgivningarna.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1C09)

8312-06 Betesmarker norr om Tåstorp

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ
Fastigheter: Tåstorp 5 & 6, Kleva-Tåstorp 1:10
Kulturspår: stenmurar, vägbank
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Tåstorp är en liten by belägen ut mot Vilske-Klevas utmarksskogar. Landskapet i stort är flackt men terrängen är bitvis stenig och berghällar går i dagen på några ställen. Norr om Törestorp ligger två öppna stenbundna betesmarker som omges av stenmurar. Fläckar med naturlig grässvål finns i båda dessa områden. Vid inventeringen 2003 bedömdes bägge betesfällorna har förutsättningar att bli ängsmark. Det västra delområdet ligger i en sänka som domineras av gräs-lågstarräng. Träd- och buskskiktet utgörs av enstaka ekar och enar. Området är invaderat av bland annat grenrör och älggräs. Det finns dock några ytor med fin artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Hävden är svag och större delen av marken är svagt påverkad av gödsling. Holmen i nordöstra delen har ett ganska slutet trädskikt. Den är ohävdad och invaderad av bergör. Markfloran är påverkad av beskuggning och långvarig svag hävd. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttlig med stagg, tuvstarr, ängsvädd och hirsstarr, samt ringa mängder med knägräs, prästkrage, smörbollor, svinrot, gökblomster, slättergubbe, slätterfibbla, bockrot och darrgräs. Det östra delområdet är glest bevuxet med ek och hyser ett värdefullt hagmarksträd av ek. Området domineras av mycket fina rödvenängar. Det finns även gräs-lågstarrängar, samt en mindre yta med torrängar. Marken hävdas väl genom bete och endast en mindre del är påverkad av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med stagg, måttligt med ängsvädd, darrgräs, hirsstarr, smörbollor och brudbröd, samt ringa mängder av slättergubbe, klasefibbla, knägräs, ormrot, prästkrage och svinrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i västra betesfällan.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686332)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 89C-PNY, 3D8-BAX)

8312-07 Betesmark vid Högskogen i Tåstorp

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ
Fastigheter: Tåstorp 3, Kleva-Tåstorp 1:10
Kulturspår: stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid Högskogen nordöst om Törestorp. Det utgörs av en stenbunden öppen betesmark som är ganska artfattig. Området gränsar till skogsmark österut och omges av åkermark för övrigt. I trädskiktet ingår björk och gran. Buskskiktet består av en. Betesmarken domineras av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Hävden är god och endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Det finns fläckvisa ytor med fin flora. Vid inventeringen i september 2003 fanns måttligt med slåttermugg och stagg, samt ringa mängder av darrgräs, hirsstarr, jungfrulin och knägräs.

Naturvärde: 3

Betesmarken är ogödslad, hävden är god och i floran ingår en del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 10F-HJW)

8312-08 Betesmark sydväst om Tåstorp

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ
Fastigheter: Kleva-Törestorp 3:2
Kulturspår: stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om den västligaste gården i byn Tåstorp ligger en öppen betesmark. Delar av betesmarken har dock en ganska sluttet träd- och buskskikt. I sänkor finns dungar av ung klippal och enstaka björkar. Övriga trädslag är ek, gran och fågelbär, medan buskskiktet består av en. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Fältskiktet domineras av ganska välhävdade rödvenängar. Marken är stenbunden och tuvig med baktimjan på tuvorna. En del berg i dagen förekommer i de östra delarna. Större delen av området är svagt till tydligt påverkad av gödsling, framför allt närmast gården. Annan negativ påverkan beror på röjgödslingseffekter och kvarlämnat avverkningsavfall, samt eldning av avfall. Floran är ganska artfattig och vid inventeringen i september 2003 noterades endast baktimjan, stagg, samt sparsamt med blåsuga, slåttermugg, knägräs, ängshavre och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 fanns det rikligt med stagg, gökärt och liten blåklocka.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686332)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F93-XJM)

8312-09 Blandlövhagar söder om Tåstorp

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ
Fastigheter: Kleva-Tåstorp 1:10, Kleva-Törestorp 3:2

Kulturspår: diken inom fossil åker, stenmurar, äldre diken
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

I södra delarna av Tåstorp ligger några stenbundna blandlövhagar. I den sydvästra delen växer det ek, björk, hassel. Här finns en grov ek och två värdefulla hagmarksträd av björk samt en del odlingsrösen. Friskängarna dominerar, men det även högörtängar. Marken hävdas svagt genom bete. En mindre yta är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Annan påverkan beror på röjgödsling, beskuggning och långvarig svag hävd. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes marken ha förutsättningar att bli ängsmark. Floran är delvis ganska fin. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd och svinrot, måttligt med slåttergubbe, samt ringa mängder av hirsstarr, knägräs, smörbollor och brudbröd. I betesfållan i mitten finns både helt öppna partier och delar som har ett ganska slutet trädskikt av björk och ek. Det finns tre värdefulla hagmarksträd av ek. Området har fläckvis en fin flora, men stora delar stört av beskuggning eller älggräsinväsion. Åtminstone halva området är också påverkat av gödsling. Vegetationen utgörs av friskängar och högörtängar. Halva området är välhävdad och resten är svagt hävdad. Här finns måttligt med ängsvädd och hirsstarr, samt ringa mängder av slåttergubbe, jungfrulin, klasefibbla, knägräs, ormröt, prästkrage, smörbollor, stagg, svinrot, brudbröd och gökblomster. Längst österut ligger en liten betesfålla med ett ganska slutet trädskikt av ek och björk. Här växer tre värdefulla hagmarksträd av ek. Friskängarna dominerar, men det finns även en mindre yta med fuktängar. Marken hävdas väl genom bete i halva området, medan resterande del är svagt hävdad. Vid inventeringen bedömdes marken ha förutsättningar att bli ängsmark. Floran är artrik men störd, eftersom större delen av marken är påverkad av gödsling och beskuggning. I fältskiktet finns rikligt med ängsvädd, måttliga mängder med smörboll och svinrot, samt ringa mängder med slåttergubbe, darrgräs, hirsstarr, klasefibbla, prästkrage och ängsskallra.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686332)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 87A-TKS, 9FB-JUB, ABA-CIJ)

8312-10 Blandlövhage öster om Tåstorp

Yta: 8,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ

Fastigheter: Kyrkokvarn 1:1

Kulturspår: stenmurar, fornminnen

Bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger öster om byn Tåstorp. Det utgörs av en blandlövhage av asp-björktyp som ligger i kanten av ett större skogsområde, som är bevuxen med sekundär lövskog. Mot andra sidan gränsar området till åkermarker. Stenmurar kantar området. Utmed stenmurarna löper en gammal körväg som längre mot nordväst löper ut i hagen. Den gamla ekonomiska kartan från 1880-talet visar att detta var lövskogsklätt bete även vid denna tid. Hagen har ett påfallande moget och välutvecklat trädskikt med många mycket grova triviallövträd samt ett välutvecklat buskskikt med mycket en. Trädskiktet är halvslutet och det finns en dominans av grov till mycket grov björk och en något mindre andel medelgrov ek. Björkarna har utvecklat en fin och mycket grov sprickbark. I svackor finns det fuktiga marker med små bestånd med medelgrov klibbal. En bäck rinner igenom hagen i de nordvästra delarna. Utmed bäcken står klibbal och mindre bestånd av asp finns också. Enbuskar finns rikligt i hela objektet. I den nordvästra delen finns även hassel. Död ved förekommer endast i små mängder. Fältskiktsfloran är artrik och det finns inga tecken på gödsling, men det ställvis slutna träd- och buskskiktet har haft en negativ effekt på gräsmarksfloran. Marken hävdas väl genom bete, men betestrycket är svagare i den nordvästra delen. Det finns inslag av 6410, 6270 och 4030 på öppnare ytor i västra delen. En del avverkningsavfall finns i området. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 bedömdes hagen vara restaurerbar pga att det finns värden knutna till floran, trädskiktet och kulturmiljön. Floran är ganska artrik med bland annat nattviol, slåttergubbe, ängsvädd, ljung, stagg, hirsstarr och knägräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även blåsuga, ängsskallra, klasefibbla och smörbollor.

Mykorrhizasvampfloran av t ex soppar, kremlor och riskor bedömdes vara artrik. Bland annat noterades blodsopp.

Naturvärde: 2

I ängs- och hagmarksinventeringen gjordes följande bedömning: Ett stort lövskogsbeta med få ingrepp, lång kontinuitet och god hävd ger detta objekt mycket högt naturvärde. Området har också stort värde som lövskogsobjekt. Lövskogsmarker i gott skick med lång kontinuitet är ovanliga i Falköpings kommun. I lövskogsinventeringen bedömdes området utgöra en mycket fin trädklädd hagmark som har värden knutna till både trädsikt och fältsikt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen/lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: I ängs- och hagmarksinventeringen bedömdes att en försiktig gallring av lövträden där särskilt de äldsta träden sparas och tillåts åldras samt borttagande av gran skulle gynna naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686333)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2EB-VXK)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1123)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

8312-11 Sekundär lövskog nordost om Tåstorp

Yta: 29,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ

Fastigheter: Kleva-Törestorp 2:2

Kulturspår: torpruiner, stenmurar, odlingsrösen

Lövnaturskog, klibbalkärr, död ved, rik kryptogamflora, bäck

Beskrivning

Objektet är ett stort område med sekundär lövskog som har uppkommit på gamla betesmarker. Området är något kuperat och detta skapar en variation i markfuktighet som avspeglar sig i trädslagssammansättningen. Större delen av området ligger dock på fuktiga till blöta marker och i trädsiktet finns det främst klibbal och björk. Det finns även mindre kärrmiljöer med klibbalar som har utvecklat stora socklar men kärren är i allmänhet små. Stenmurar och enstaka torpruiner finns i området. Ingrepp i form av dikning och granplanteringar har stark lokal påverkan. På fuktiga till blöta marker domineras busksiktet av klen till medelgrov björk och klibbal med ett litet inslag av gran och ask. Askföryngringen är ställvis mycket god. Brakved finns allmänt i busksiktet medan vide förekommer mer sparsamt. Det finns ställvis små kärrmiljöer med klibbal som har utvecklat stora socklar med påväxt av mossor. I dessa delar finns det också mycket död ved men det är främst i klenare dimensioner. På friska och torra marker finns ett större inslag av medelgrov asp och ek samt hassel och en i busksiktet. På lågor i klibbalkärren finns långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*. I dessa miljöer finns det också stora kuddar med blåmossa *Leucobryum glaucum*. Objektet är lokalt påverkat av dikningar och granplanteringar. Objektet har tidigare även inventerats av Sundh (Sundh 1998). Vid Stenatorpet öster om Törestorp finns fyra olika nyckelbiotoper. Längst norrut ligger en nyckelbiotop som utgörs av en sekundär lövnaturskog. Trädsiktet domineras av vårtbjörk, ek och asp, med ett underbestånd av gran, hassel och rönn. Det finns rikligt med grova träd bland annat några grova aspar som har högt naturvärde. Tillgången på död ved är mycket god. Jordarterna är kalkrika och det finns en del signalarter som ormbär, långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och blåmossa *Leucobryum glaucum*. Det finns en del kulturlämningar som flera torpruiner samt stenmurar i objektet. Mot söder gränsar området till en nyckelbiotop som utgörs av vårtbjörkskog. Området är ett gammalt skogsbeta enligt nyckelbiotopsinventeringen. Trädsiktet består av äldre lövbestånd som domineras av vårtbjörk med grov skorpbark med en underväxt av gran. Det finns också inslag av grova ekar och aspar med vacker påväxt. Tillgången på lågor och död ved är relativt god i hela området. Bland mossor finns långfliksmossa och blåmossa. Vitsippor täcker stora delar av området. Här finns också kulturspår som torpruiner, stenmurar, odlingsrösen, samt en skylt som är märkt med kulturmiljö på vilken det står "MONKA-NILS". Ytterligare längre söderut ligger en nyckelbiotop som utgörs av ett kraftigt försumpat alkärr. I den centrala delen finns ett mindre trädlöst område. En naturlig mindre skogsbäck rinner genom området. Det finns rikligt med klen död ved samt två torrträd. Några av de grova klibbalarna har en vacker sockelbildning. Även här finns blåmossa och långfliksmossa. Längst söderut ligger ytterligare en nyckelbiotop. Det utgörs av en opåverkad sekundär lövnaturskog med visst inslag av grova lövträd. Det finns två gamla grova träd av asp och ek. I området finns

god tillgång på lågor och död ved i olika nerbrytningsstadier. Endast långsfliksmossa finns noterad, men enligt nyckelbiotopsinventeringen är kryptogamfloran värdefull.

Naturvärde: 3

Objektets mest skyddsvärda miljöer finns i de fuktiga till blöta områdena där det har utvecklats stora mängder död ved. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1122).

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1c01:1, 08D1c10:1, 08D1c11:1, 08D1c12:1)

8312-12 Källegårdsåsen

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BZ

Fastigheter: Kleva 12:3, 15:1

Kulturspår:

Kärr

Beskrivning

Cirka 1,5 km nordväst om Vilske-Kleva kyrka ligger ett topogent till svagt sluttande kärr. Omgivningarna utgörs av skogsmark. Kärrret är glest trädbevuxet och har ett bottenlager av lösbottentyp.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1C06)

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogar

8312-13 Betesmark nordväst om Bältaregården

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kleva 20:2

Kulturspår: stenmurar

4030 Torr hed, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Nordväst om Bältaregården ligger en igenväxande stenbunden beteshage. I trädsiktet ingår klibbal, björk och gran. Den nordöstra delen är öppen, medan trädsiktet blir halvöppet till slutet mot den sydöstra kanten av betesmarken. Busksiktet av en är välutvecklat. De fuktiga partierna är igenvuxna med klibbal. Vegetationen domineras av fuktängar. Endast en mindre del av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Hävden är god i halva området och resterande delar är svagt hävdade. Området är artfattigt och stört av tidigare beskogning. Fläckvis finns dock fina ytor med fuktängar och hedartad mark. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med knägräs, samt ringa mängder av brudbröd. Sydväst om betesmarken vid Prästegården har den rödlistade arten kattmynta hittats (Sundh 1988).

Naturvärde: 4

Området är igenväxande och ganska artfattigt vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. En röjning av en samt en utglesning av trädsiktet bör också utföras i de sydöstra delarna av området.

Litteratur:

8312-14 Blandlövhave söder om Bältaregården

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kleva 20:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, vägbank

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Bältaregården ligger en långsträckt åsslänt med en ganska artfattig flora. Betesmarken avgränsas av en väg på västra sidan och av åkermark mot öster. Marken är stenbunden och hyser en del odlingsrösen. Trädskiktet är halvöppet till slutet, men det finns även öppnare delar. Det ingår björk, fågelbär, ek, vildapel och tall i trädskiktet, medan buskskiktet utgörs av enstaka en, getapel och nypon. Vegetationen domineras av välhävdade friskängar. Marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling i större delen av området. Annan negativ påverkan beror på beskuggning och upplag av dikesmassor. Här finns också en skjutbanetavelgrop. Vid inventeringen i september 2003 fanns måttligt med jordtistel, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av bockrot, knägräs, prästkrage och stagg.

Naturvärde: 4

Området är artfattigt då det är påverkat av beskuggning och gödsling, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Trädskiktet behöver glesas ut för öka ljusinsläppet.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 16F-NSQ)

8312-15 Blandlövhave sydväst om Törestorp

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kleva-Törestorp 2:2, Stora Backor 1:20

Kulturspår: hamlade träd

Jätteträd, hålträd, rik kryptogamflora, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger på Mössebergs nordvästsluttning cirka 250 m sydväst om Törestorp i Vilske-Kleva. Det utgörs av en blandlövhave av ask-almtyp som betas måttligt av nötkreatur. Omgivningarna utgörs av åkermarker. Trädskiktet är halvslutet till slutet och domineras av grov och mycket grov alm och ask. Det finns också ett mindre inslag av medelgrov ek, fågelbär, sälg samt björk som i enstaka fall är mycket grov. Hassel finns allmänt i buskskiktet. Ett tjugotal av träden har gamla hamlingsspår och flera har återhamlats under senare tid. Flera träd håller dock på att ta skada genom sina överdimensionerade kronor som bryter sönder stammarna. Stamhåligheter finns hos flera träd. Flera mycket grova träd är rötskadade och i stort behov av skötsel om de ska överleva en längre tid. Det finns dock en bra återväxt av ädellöv i området. Enstaka lågor av ask finns i objektet. Under askar växer den sällsynta svampen kungschampinjon. Träden har en mycket fin epifytflora med arter som grå vårtlav *Acrocordia gemmata*, lönnlav *Bacidia rubella*, vit skivlav *Buellia alboatra* och på något träd rikligt med den rödlistade almlaven *Gyalecta ulmi*. På stenar och stambaser finns det även piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, liten baronmossa *A. longifolius* och stenporella *Porella cordeana*. Det finns äldre uppgifter av hjälmbrosklav *Ramalina baltica* (Sundh 1998).

Naturvärde: 1

Området har mycket höga naturvärden knutna till gamla och exponerade ädellövträd. Enligt Lindholm 2005 utmärker det sig genom sina mycket gamla och grova hamlade träd som har utvecklat en värdefull epifytflora, i jämförelse med andra värdefulla områden med ädellövträd kring Vilske-Kleva. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövsöksinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Flera träd håller på att ta skada och i många fall räcker det inte med återhämtning utan det behövs en individuellt anpassad skötselplan om träden skall kunna räddas. Det finns också möjligheter till att utöka området söderut. Området ingår i ett större område som enligt Sundh 1998 bör säkerställas för framtiden.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1129)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

8312-16 Blandlövhage norr om Redbergagården

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kleva 10:2 & 12:2

Kulturspår: odlingsrösen

Igenväxt ask-almhage, grova ädellövträd, hålträd

Beskrivning

Norr om Redbergagården i Vilske-Kleva ligger en igenväxande blandlövhage av ask-almtyp. I området finns det ett odlingsröse. Omgivningarna utgörs av öppna marker. Trädskiktet i hagen domineras av ask som i vissa fall är mycket grova. Flera av askarna uppvisar gamla hamlingsspår och flera av träden är dessutom hålträd. Det finns också enstaka yngre alm samt asp, björk, sälg och fågelbär. I buskskiktet finns det både måbär, hagtorn och nypon. Det finns endast klen död ved i området. Inga intressanta arter noterades vid lövskogsinventeringen. Hagen betas av häst.

Naturvärde: 2

Naturvärdena är främst knutna till de gamla askarna. Naturvärdena i objektet bedöms vara måttliga till höga och närheten till andra liknande objekt har betydelse för bedömningen.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1132)

8312-17 Blandlövhage nordost om Källegården

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Kleva 20:2

Kulturspår: fossil åkermark, odlingsrösen, stenmurar

Vidkroniga ekar

Beskrivning

Området ligger vid ligger på Mössebergs västsluttning cirka 300 m sydväst om Vilske-Kleva kyrka. Det utgörs av en stenbunden betesmark som har rikligt med odlingsrösen. Trädskiktet är halvöppet till slutet. Ask dominerar men det även inslag av alm, asp, ek och fågelbär. Hagen hyser två vidkroniga ekar. Buskskiktet utgörs av enstaka hassel och nypon. Det finns låga mängder död ved. Fältskiktet utgörs av rödvenäng. Marken hävdas väl genom bete med nötkreatur. Så gott som hela området är tydligt kvävepåverkat. Annan negativ påverkan beror på röjgödsling och beskuggning. Av hävdgynnade arter noterades endast ringa mängder av brudbröd vid inventeringen i september 2003.

Naturvärde: 3

Områdets naturvärden är knutna till trädskiktet och kulturmiljön. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Röjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa värdefulla hagmarksträd som de vidkroniga ekarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686338)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 58C-AMP)
Lindholm, M 2005: Lövsfogar i Falköpings kommun (nr 1136)

8312-18 Blandlövbage vid Källegården

Yta: 2,6 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKLZ
Fastigheter: Kleva 12:3 & 12:8
Kulturspår: genuin gårdsmiljö, fossil åkermark, odlingsrösen, stenmurar, hamlade träd
Jätteträd, hålträd, mulm, rik lundflora, rik kryptogamflora, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid Källegården på Mössebergs västsluttning cirka 500 m sydväst om Vilske-Kleva. Det utgörs av en träd- och buskbärande äng av ask-almtyp. Källegården är en gammal och genuin gårdsmiljö som ligger vid foten av sandstenskleven. Gården har varit inom samma familj i tre generationer och man har inte genomfört några större moderniseringar av gården och ägorna. I sluttningen ovanför gården finns det en mycket vacker hage med ask och alm som innehåller 87 gamla hamlade askar samt två hamlade almar. Enligt markägaren har träden inte hamlats på mycket lång tid, men tidigare använde man ask- och almlöven som foder åt får. Trädskiktet är halvslutet och domineras av medelgrova till grova hamlade askar med inslag av alm, al, fågelbär, ek och gran. Här finns också ett värdefullt hagmarksträd av ek. Även om många träd är mycket grova så har de ej uppnått en riktigt hög ålder och detta visar sig bland annat på avsaknad av de epifyter som man förväntas finna i dessa miljöer. Träden är i förhållandevis god kondition, men de har inte hamlats på mycket länge. Mulm, stamhåligheter, insekthål och hackmärken förekommer i måttlig omfattning. I buskskiktet finns krusbär, nypon och ganska mycket hagtorn som enligt markägaren bildat stora snår som har röjt med jämna mellanrum. Hagen innehåller låga mängder död ved. Även om hagen innehåller många grova hamlade träd så har de ej utvecklat en epifytflora av högsta klass. Det finns dock bland annat lönnlav *Bacidia rubella*, guldllocksossa *Homalothecium sericeum* och gulvit blekspik *Sclerophora nivea* på träden. Hagen har tidigare till största delen varit ängsmark. Några ytor visar tecken på att ha varit odlade. I den steniga hagen finns vackra stenmurar samt rikligt med odlingsrösen med sandsten. I fältskiktet finns det rikligt med lundväxter som lungört och blåsippa. Fältskiktet utgörs av rödvenäng. Hagen har tidigare betats av både får och häst, men hävdas fortfarande väl genom bete med nötkreatur. Större delen av marken är tydligt kvävepåverkad. Enligt den nuvarande ägaren som levt länge på gården så har hagen aldrig konstgödslats. Floran är störd av både kväve och beskuggning, varför det endast finns ett fåtal indikatorarter. Vid inventeringen i september 2003 noterades vårfingerört samt ringa mängder av backtimjan, klasefibbla, prästkrage, ängshavre, brudbröd och rödkämpar. I ängs- och hagmarksinventeringen finns även kattfot och revfibbla noterad.

Naturvärde: 1

Enligt lövskogsinventeringen finns i området ett av Falköpings kommun största samling hamlade askar och lövskogsvärdena bedöms vara av högsta klass. Den vackra hagen tillsammans med den gamla och genuina gårdsmiljön bedöms dessutom ha mycket höga värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är detta kommunens vackraste askhage.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Upphörd hävd och igenväxning utgör även ett hot mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete/slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686338)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 579-KQS)
Lindholm, M 2005: Lövsfogar i Falköpings kommun (nr 1135)

8312-19 Blandlövbage söder om Vilske-Kleva kyrka

Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ
Fastigheter: Kleva 1:5 & 20:2
Kulturspår: stenmurar
Jätteträd, död ved, mulm, block, hållmark, bäckar

Beskrivning

Området ligger söder om Vilske-Kleva kyrka och sträcker sig längs sluttningen cirka 800 m mot sydväst. Det utgörs av en betad blandlövhage av ask-almtyp. Den lövrika sluttningen fortsätter söderut men där blir naturvärdena lägre. Området är förhållandevis smalt och det sluttar åt nordväst med en något högre lutning i de övre delarna. Kalkhällarna går i dagen på ett flertal ställen och det finns även ett mindre inslag av blockrika marker. Blockmarkerna finns främst i områden där bäckar har skurit sig ned i jordlagren. Jordarna utgörs av kalkrika och mullrika brunjordar och vid inventeringen, som utfördes sent på hösten, fanns stora områden med blottade jordar. I de fall fältskikt finns består det främst av lundväxter. Trädskiktet är mycket grovvuxet och det finns mycket gammal och grov ask och alm som tillsammans med en del yngre ask och alm bildar ett ganska slutet trädskikt. En del träd har dött och bildar nu ställvis väldigt mycket grova lågor och högstubbar. Det finns bland annat en askhögstubbe som är 140 cm i brösthöjdsdiameter och är kraftigt perforerad av insekthål och hackmärken. Vissa träd har utvecklat håligheter med mulm. Hassel finns allmänt i buskskiktet medan nypon förekommer mer sparsamt. Epifytfloran är ej särskilt välutvecklad trots att det finns många grova och gamla träd ädellövträd. Enligt lövskogsinventeringen kan detta bero på att det slutna trädskiktet har haft en negativ inverkan på många epifyter. Andra liknande objekt i Vilske-Kleva har en artrikare epifytflora än detta objekt. Enligt uppgift skall det även finnas lundkardborre i lokalen (Bertilsson m.fl. 2002). På block och stambaser finns det liten baronmossa *Anomodon longifolius*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, stenporella *Porella cordeana*, stor klockmossa *Encalypta streptocarpa* och rutbålmossa *Conocephalum conicum*. Området betas men beskuggningen har gjort att det ej har utvecklats någon mer utbredd gräsmarksflora. Skogstypen kan därför klassas som ett mellanting mellan blandlövhage och lundmiljö. Förmodligen har området varit växelvis slåtter- och betesmark med enstaka perioder med utebliven hävd. I norra delen ovan prästgården har gallringar och röjningar utförts vilket tyder på att marken skall betas. I fältskiktet finns det en bitvis fin lundflora med arter som blåsippan, lungört, stinksyska, storrams, vätteros och lundelm. Området har tidigare inventerats av Sundh (Sundh 1998).

Naturvärde: 1

Området är förhållandevis stort och det finns många väldigt grova och gamla askar och almar som gör att värdet som lövskogsobjekt är mycket högt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1139)

8312-20 Betesmark vid Björsgården

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värdet: BKZ

Fastigheter: Kleva 2:3

Kulturspår: fossil åker, stenmurar, fornminnen, vägbank, hamlade träd

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Björsgården i Vilske-Kleva ligger en sluttande betesmark som tidigare varit åker. Trädskiktet är glest och består av ask, rönn, oxel, säl, fågelbär och vildapel. Två askar är hamlade och hamlingen pågår fortfarande. I buskskiktet ingår enstaka hassel, getapel och nypon. En mindre del utgörs av kalkgräsmark. Friskängarna dominerar men det finns även inslag av torrängar. Marken är ganska välhävdad genom bete. Nästan hela området är dock svagt till tydligt påverkat av gödsling. Annan påverkan är täktverksamhet. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med rödkämpar och gullviva, måttligt med prästkrage och jordtistel, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs, klasefibbla, ängshavre och brudbröd. Säfferot som är regionalt sällsynt har tidigare noterats i norra delen (Sundh 1986).

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och hyser en hel del hävdgynnade arter, vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 740-XFO)

8312-21 Healedet

Yta: 4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BGKZ

Fastigheter:

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6280 Kalkhällmark, rödlistade arter

Beskrivning

Healedet ligger på Mössebergs västsluttning cirka 500 m sydost om Vilske-Kleva kyrka. Detta är en av de mest värdefulla hagmarkerna av alvartyp på de västgötska platåbergen. Jordlagren är tunna och det finns små partier med kalkhällmark. Området anges som slättermark på den gamla ekonomiska kartan från slutet av 1800-talet. Trädskiktet är gles med enstaka alm, fågelbär, ask, björk, rönn, oxel, vildapel, tall och getapel. I buskskiktet finns nypon och krypvide samt enstaka en och hagtorn. Hävden har under en längre tid varit svag och ohävdarter som krissla, blodnäva och hundäxing dominerar stora områden. Stödutfodring har skett längst i norr, vilket har medfört att kvävegynnade arter så som brännässla växer här. Området är sedan 2001 naturreservat. Hävd i form av bete har sedan dess återupptagits och träd och buskar som vuxit upp i samband med den tidigare svaga hävden har röjts bort. Sly förekommer dock fortfarande och i områdets sydligaste delar är uppslaget av asksly relativt stort. Väster om stenmuren finns gott om unga nyponbuskar, tätare ju längre norr ut i området man kommer. Genom naturreservatet löper en stenmur i nord-sydlig riktning. Det finns rikligt med odlingsrösen i området. Två fornlämningar finns inom området. Den norra utgörs av en stensättning och rester av en domarring. Den södra utgörs av ett gravfält som består av ett 15-tal gravar, bland annat en domarring och flera stensättningar. I området finns en mycket artrik flora som är representativ för hävdade alvarmarker med bland annat grusbräcka, knutnarv, fjällgröe, axveronika, strandmaskros, solvända och vildlin. Den rödlistade smalbladiga lungörten har en sparsam förekomst i den södra delen av området. Den rödlistade hartmansstarren har också noterat i området. Bland övriga hävdgynnade arter området märks rikligt med brudbröd, rödkämpar, backruta, flentimotej och säfferot, måttligt med ängshavre, gullviva, slankstarr, backskafting, backsmörblomma, backsmultron, rosetjungfrulin, backsippa, stor blåklocka, jordtistel och harmynta, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot, klasefibbla, prästkrage, smörbollor och svinrot.

Naturvärde: 1

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är Healedet kommunens vackraste exempel på alvarvariant av örtrik torräng. Området ingår i nationellt utpekade och regionalt värdefulla odlingslandskap. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är att området ska vara en välhävdad hagmark med en artrik flora som är representativ för en hagmark av alvartyp.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686339)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C7B-IYC)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2001: Beslut och skötselplan för naturreservatet Healedet

8312-22 Blandlövhagar norr om Healedet

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Björkehögen 2:3

Kulturspår: kalkbrott, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger på kalkstenplatån ovanför landsvägen cirka 300 m sydost om Vilske-Kleva kyrka. Det utgörs av två blandlövhagar av ask-almtyp. Här finns ett gammalt kalkbrott. Ask och alm dominerar trädskiktet, men det finns även inslag av björk, lönn och fågelbär. En av askarna är hamlad. I buskskiktet finns en, getapel och nypon. Områdena hävdas genom bete, men är igenvuxna och delvis påverkad av gödsling. I den södra hagen växer det lågvuxna tallar, samt oxel, alm och ask. Stora delar av hagen är påverkad av kalkbrott. Det finns inslag av både kalkgräsmark och fuktängar. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes marken vara restaurerbar pga

floravärden. I fältskiktet finns lite slankstarr, ängsvädd, rödkämpar, backtimjan, bockrot, brudbröd, ängshavre, jordtistel och gullviva. Den norra hagen är välbetad och utgörs delvis av kalkgräsmark. Det finns också inslag av kalkstenshällar. Hagen håller på att växa igen. I sydvästra delen utmed vägen finns dock ett öppet parti. Vid inventeringen bedömdes marken vara restaurerbar pga floravärden och värdefulla träd. I fältskiktet finns rikligt med klasefibbla och rödkämpar, samt ringa mängder med brudbröd och darrgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även axveronika, fjällgröe, vildlin och småfingerört.

Naturvärde: 3

Området bedöms framför allt ha värden som en trädklädd betesmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarkerna bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686337)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 15A-BAD, 49E-FCF)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1141)

8312-23 Igenväxt hagmark vid Vilske-Kleva skola

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKZ

Fastigheter: Stora Backor 1:20, Kleva 7:1, Mösseberg 1:28

Kulturspår: hamlade träd

Jätteträd, hålträd, rik epifytflora

Beskrivning

Nedanför Kleva Klintar ligger en igenvuxen hagmark av ask-almtyp. Denna långsmala ask-almhagen sträcker sig längs de kalkrika sluttningarna i Vilske-Kleva. Området ligger nära den gamla skolan och det är i övrigt omgärdat av öppna marker. Trädsiktet består av gamla, grova almar och askar varav flera är grova. En av de gamla askarna visar spår av tidigare hamling. I flera av träden finns det bohål. Övriga trädslag är medelålders ek och lönn, enstaka unga rönnar samt viss föryngring av lönn. I busksiktet finns det endast någon enstaka hassel. Förekomsten av död ved är liten. Det finns framför allt i form av gamla asklågor. Bland mossor som noterats i området finns kalkkammossa *Ctenidium molluscum* samt signalarterna guldockmossa *Homalothecium sericeum* och stenporella *Porella cordeana*.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Detta utgör en del av Vilske-Klevas värdefulla lövskogsområden som har gamla och grova ädellövträd. Naturvärdena i objektet bedöms vara höga och närheten till andra liknande objekt har betydelse för bedömningen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1138)

8312-24 Betesmark öster om Kleva klintar

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BGKZ

Fastigheter: Ödegärdet 1:20

Kulturspår: kalkbrott

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger på kalkstenplatån ovanför landsvägen cirka 400 m öster om Vilske-Kleva kyrka. Det utgörs av en stenbunden betesmark i vilken det finns ett gammalt kalkbrott. Trädsiktet utgörs av alm, ask och fågelbär. Busksiktet utgörs av en och nypon. Delar av området utgörs av kalkgräsmark och det finns gott om kalkhällar. Marken är ganska välhävdat, men håller på att växa igen. Större delen av betesmarken är svagt till tydligt kvävepåverkad. Fläckvis finns en fin torrängsflora, men den är störd av igenväxning. Vid inventeringen i augusti

2003 fanns rikligt med rödkämpar och ängshavre, måttligt med vildlin, småfingerört, jordtistel, slankstarr, samt ringa mängder av backtimjan, darrgräs, gullviva, klasefibbla och prästkrage.

Naturvärde: 4

Betemarken är på väg att växa igen, men hyser en del hävdgynnade ater vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning av området skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6CC-OUU)

8312-25 Kleva Klintar

Yta: 7,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BFGKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar, vägbank

6280 Kalkhällmark, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Kleva klintar bildas av en cirka kilometer lång kant av kalkstensplatån. Terrassen övergår västerut med två eller flera steg i klintar. Längst i sydväst finns en särskilt välutvecklad klint. En stor del av området är avsatt som naturreservat sedan 1956. Den cirka 30 tjocka lagret av ortocerkalksten är täckt av ett tunt jordlager. På åtskilliga ställen går kalkstenen i dagen, dels fläckvis på den plana delen och dels i klintar ut mot nordväst. Kalkstenen är genombruten av sprickor och ett av spricksystemen löper parallellt med en förkastningslinje i nordsydvästlig riktning. De sprickor som är fyllda med finjord spelar en viktig roll för vegetationens utformning på alvarheden. Sprickorna är ofta vattenförande, vilket har gett upphov till källor. De s k "Torkekällorna" ger upphov till ett mindre kärr. Området domineras av alvarvegetation i olika stadier av utveckling. En mindre del utgörs av kärr och lundvegetation. Alvarvegetationen är differentierad i flera olika växtsamhällen. Klintarna lodytor med skiktfogar hyser en intressant flora med bland annat svartbräken och den sällsynta murrutan. Hällytorna är svart-, brun och vitfärgade av olika skorplavar. Kudd- och mattbildande mossor med inslag av busklavar präglar flertalet hållar, speciellt de som är täckta av ett tunt lager vittningsgrus. Karaktärsarten i området är fjällgröe. Andra intressanta arter som noterats i området är ängsgentiana och den rödlistade fältgentianan (1987 Sundh). Där jordlagret är något tjockare dominerar fårsvingel tillsammans med ett stort antal andra gräs och örter. På de djupare jordlagren och speciellt över spricksystemen finns stäppartade torrängar. I sprickorna är enstaka träd och buskar rotade.

Området har sedan lång tid utnyttjats som betesmark. Under senare delar av 1960- och 1970-talet har de centrala delarna betats av nötkreatur medan partiet söder om avtagsvägen till kyrkan betats av hästar och får. Den nordliga delen var ohävdad under samma tidsperiod. Dessa kalkstensmarker har tyvärr inte bevarats så väl. De plana ytorna täcks numera genomgående av en rätt artfattig vegetation dominerad av kvävegynnade växter. Triviala gräsarter, maskros och rölleka är frekventa. Bland indikatorarterna är det endast axveronika, knölsmörbloffa och mandelbloffa som är frekventa och dessa är också ganska störningstoleranta. De finaste markerna är själva kleven med de trappstegsvisa kalkstenshällarna. Här är vegetationen mindre störd och alvarprägelns finns kvar. Bland de noterade arterna märks fjällgröe, vit fetknopp, murruta, harmynta, axveronika, småfingerört, lundtrav och brudbröd. Trädsiktet domineras av ask, alm, fågelbär, vildapel, oxel och tall. Lennart Sundh har undersökt orsaken till kvävepåverkan på reservatet. En trovärdig förklaring är att betesdjuren haft tillgång till området endast under natten och att djuren då tillbringade natten i dessa övre delar av betesfällorna. Det kväve som djuren får i sig under dagtid på kulturbetena tillfördes alltså naturbetena under natten. Detta problem fanns redan på 1950-talet då förekomst av mycket hundäxing konstaterades. Beteshävderna har sedan 1991 blivit något bättre. Övergödnings- och igenväxningstendenserna har minskat. Den nordligaste delen av reservatet som var obetad 1991 har idag ett bra bete. Större delen av området söder om avtagsvägen till kyrkan är tydligt kvävepåverkad. Floran är också påverkad av långvarig svag hävd. Vid inventeringen i augusti 2003 var betesfällan helt ohävdad. I fältsiktet fanns då rikligt med ängshavre och brudbröd, måttligt med darrgräs, fjällgröe, gullviva, prästkrage, småfingerört och jordtistel, samt ringa baktimjan, klasefibbla och rödkämpar. Området mellan avtagsvägen till kyrkan och avtagsvägen till Lilla Backgården är också svagt till tydligt kvävepåverkat till större delen. Åtminstone halva området är välhävdad och resterande del av svagt hävdad. Runt kalkhällar och klintar och på de tunna jordlagren finns en ganska rik alvarflora. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängshavre, brudbröd, rödkämpar, axveronika, baktimjan och fjällgröe, måttligt med småfingerört och jordtistel, samt ringa mängder av darrgräs, gullviva, klasefibbla och prästkrage. Norr om

avtagsvägen till Lilla backgården ligger ett område som domineras av fina välhävdade kalkhällmarker. Endast halva området är kvävepåverkat. Här växer det rikligt med brudbröd, måttligt med rödkämpar, backtimjan, gullviva, klasefibbla, prästkrage, ängshavre, småfingerört och jordtistel, samt ringa mängder av axveronika, fjällgröe och vildlin.

Naturvärde: 2

Enligt bedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är Kleva Klintar ganska påverkat och motsvarar inte förväntningarna på ett reservat. Alvarprägeln gör dock att området ändå bedöms ha mycket högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är att området ska utgöra ett öppet alvar med glest träd- och buskskikt i anslutning till klintstråken.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är det angeläget att komma till rätta med den kvävepåverkan som uppenbarligen finns i naturreservatets övre delar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686336)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 50F-CEG, 5D2-OMG, FD3-DBV)

Länsstyrelsen i Skarborgs län. 1981: Beslut och skötselplan för naturreservatet Kleva Klintar

8312-26 Blandlövhagar vid Kyrkokvarn

Yta: 5 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKLZ

Fastigheter: Kyrkokvarn 1:1, Mösseberg 1:14,

Kulturspår: stenmurar, hamlade träd

Jätteträd, hålträd, rik lundflora, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, bäck, källor

Beskrivning

Området ligger sydöst om Kyrkokvarn. Det utgörs av flera blandlövhagar av ask-almtyp som sträcker sig från nordöst till sydväst. Söder om vägen till kyrkokvarn bakom det gamla sågverket ligger en långsträckt hage som är igenvuxen i de norra delarna. Trädskiktet domineras av medelgrov ask och alm men det finns även både grova och mycket grova träd. Cirka femton träd visar spår av tidigare hamling och flera av de grövsta träden har bohål. I de delar som håller på att växa igen står det tätt med asksly och här finns det även yngre ek, fågelbär, björk och sälg. I mittenpartiet blir jordarna lite tunnare och bland de glest stående askarna och almarna står tallar och enar. Enstaka måbär förekommer. Förekomsten av död ved är måttlig och främst i klana dimensioner och som röjningsrester. Den kalkrika jordmånen har gett upphov till en rik flora med bland annat blåsippan och stinksyska. På de grova ädellövträden växer guldlockmossa *Homalothecium sericeum* och på översilade markpartier påträffas kalkkammossa *Ctenidium molluscum*. Den södra delen betas delvis men är igenvuxen. Det finns dock en del hävdgynnade arter kvar som brudbröd, ängshavre, gullviva och småfingerört. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 bedömdes hagen vara värd att restaurera pga floravärden och värden knutna till trädskiktet. Här finns bland annat tre gamla hamlade träd av ask och alm. Den norra delen betas svagt, men är mest igenvuxet. Trädskiktet är halvöppet till slutet och mycket variationsrikt med alm, ask, björk, oxel, fågelbär, vildapel, gran och tall. Även buskskiktet är ganska slutet och utgörs av en, hassel, hagtorn och nypon. En mindre del av betesmarken utgörs av kalkgräsmark. Marken är ogödslad, men florans påverkan av beskuggning. Betesfållan skulle kunna bli mycket fin om den röjdes och hävden förbättrades. I fåtskiktet finns rikligt med gullviva, måttligt med brudbröd, jordtistel och slankstarr, samt ringa mängder av darrgräs, klasefibbla, prästkrage, sommarfibbla, spåtistel och ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även vildlin, rosettjungfrulin, murruta, knutarv, småborre och rödskivlingen grönnopping. Här har även tibast och den regionalt sällsynta sandviolen noterats (Sundh 1984). Norr om vägen i slutningen vid Kyrkokvarn ligger en annan fin blandlövhage. I slutningen har det bildats mycket välutvecklade terrassbildningar. Trädskiktet är moget och består av ungefär lika stora delar grov och mycket grov ask och alm som bildar ett halvslutet trädskikt. Hassel finns sparsamt i buskskiktet. Området innehåller låga mängder död ved. Området betas av nötkreatur och hävden är god. Kvarnbäcken rinner genom södra delen av området och här växer det bland annat mellanhäxört som endast är känd från 19 lokaler i Västra Götaland län (Bertilsson m.fl. 2002). Lodytorna och trädbaserna utgör fina habitat för mossor och här finns bland annat liten baronmossa *Anomodon longifolius*, stor baronmossa *A. viticulosus*, platt fjädermossa *Neckera complanata* och stenporella *Porella cordeana*.

Naturvärde: 2

Området utgörs av fina blandlövhagar som har grova ädellövträd. Det är mycket estetiskt tilltalande och det finns höga värden för landskapsbilden. De gamla hamlade askarna och almarna ger objektet ett högt naturvärde. Den kalkrika jordmånen gör att det finns en artrik flora med flera signalarter. Detta motiverar att området har höga värden som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot gräsmarksvärdena i det södra delområdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden i det södra delområdet bör intensifieras och den södra delen bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686336)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 286-AVR, B1A-GBW)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1134, 1168)

8312-27 Blandlövhage vid Kvarnbäcken, Jonstorp

Yta: 6,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ

Fastigheter: Kleva-Jonstorp 1:9

Kulturspår: hamlade träd

Grova ädellövträd, lundflora, bäck

Beskrivning

Objektet följer i stort sett Kvarnbäckens som rinner från Jonstorp och ned mot Kyrkokvarn. Längst upp rinner bäcken genom en ung ask-klibbalskog för att innan vägen mellan Vilske-Kleva och Ugglum rinna genom en trädgård som har äldre ädellövträd. Norr om tomtmarken ingår det även en gallrad blandlövhage med triviallöv. Väster om vägen finns det en igenväxt ask-almhage med en del grova träd men det mesta är yngre. I området finns det också gamla kalk- och skifferbrott som har vuxit igen med en sekundär lövskog. Brottytorna har i den

skuggiga och fuktiga miljön utvecklats till fina mosshabitat. I den övre delen kantas bäcken av en sluten och ganska ung ask- och klibbalskog. Vid tomtmarken finns det halvöppna miljöer med en del grov alm. Blandlövshagen, norr om tomtmarken, har ett tämligen likåldrigt trädskikt med ung björk, klibbal och ask. Hagen saknar buskskikt. Väster om vägen finns det slutna miljöer med enstaka grov ask och alm som är under igenväxning med ask, björk, asp och sälg. Enstaka hassel finns i buskskiktet. Objektet innehåller låga mängder död ved. I slutningen finns det inslag av blåsippa och stinksyska. På brottytorna i det gamla stenbrottet finns bland annat stor klockmossa *Encalypta streptocarpa* och platt fjädermossa *Neckera complanata*. Längst söderut finns en blandlövshage. Kvarnabäcken rinner genom hagen. Trädskiktet är slutet och består av ask, alm, lönn, klibbal och fågelbär. Utmed bäcken växer en ung sluten skog med ask och grov klibbal. Det finns en imponerande samling av 21 gamla hamlade askar i området. Hagen saknar buskskikt och innehåller låga mängder död ved. Marken är frisk till fuktig och svagt kvävepåverkad. Området är påverkat av beskuggning, vilket har fått till följd att grässvålen saknas. I fältskiktet finns en lundflora med bland annat blåsippa, lungört och stinksyska. Vid inventeringen i september 2003 hävdades området svagt genom bete. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 var området välhävdad.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en relativt liten andel äldre träd men det kommer att utvecklas till fina ädellövmiljöer i framtiden. Området har störst värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i hagmarken. För övrigt bör området lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686340)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DCE-HAU)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1167)

8312-28 Sumpskog vid Jonstorp

Yta: 8 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BHZ

Fastigheter: Kleva-Jonstorp 1:3&1:8

Kulturspår:

Lövsumpskog

Beskrivning

Väster om Stångaberget finns en lövdominerad sumpskog på fastmark. Trädskiktet är ganska slutet och domineras av björk. Området har tidigare betats. Omgivningarna utgörs av skogsmark mot öster och norr. Västerut avgränsas området av åkermark. Sumpskogen är tydligt störd av dikning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1C05)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1166)

8312-29 Bergsjön

Yta: 16,3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BFGHLVZ

Fastigheter: Mösseberg 1:62, Kyrkokvarn 1:1

Kulturspår:

Sjö

Beskrivning

Bergsjön är belägen på Mössebergsplatån och ingår i Lidans avrinningsområde. Den är cirka 8 ha och ligger 306 m över havet. Omgivningarna utgörs av barrskog och dikade myrar. Sjön är oreglerad och den är ej påverkad av några utsläpp. Avrinningsområdet är svårt att bestämma exakt p.g.a. dikning av Store Mosse, men det överstiger inte 100 ha. Sjön omges närmast av dikade myrar och i söder av diabashällar. Inom hela avrinningsområdet dominerar barrskog och myrar. Skogen växer tätt inpå sjön. Det har funnits två utlopp. Dels ett i nordöstra delen via mossen och dels ett som avvattnas till Vråhålan. Det senare är grävt och numera rinner inget eller mycket lite vatten den vägen. Det rinner i stället vid ett smalt kärparti där bäcken gått. Det ska även finnas ett underjordiskt utlopp som mynnar som en källa längre ner i Vråhålan. Bergsjön är belägen på diabasplatån. Den har delvis karaktär av bergsjö då den är belägen i ett spricksystem, som vid Mössebergs västra del sträcker sig åt sydsydväst genom Vråhålan ner mot Odensberg. Jordarterna i avrinningsområdet utgörs av morän och torv. Den svårvittrade diabasen och torven som ger ett tillskott av surt vatten gör att sjön är försurningskänslig. Innan kalkningen uppmättes ett pH-värde på 4,4. Lägsta bakgrundvärde bedöms vara cirka 4,2. Sjön har en omsättningsperiod på ett år och kalkas därför årligen och har numera ett stabilt pH-värde. Runt sjön finns en smal bård med partier av vitmossor, tranbär, klocklång mm. I nordost vid utloppet gränsar sjön till Sjömossen och i söder till ett gungflylikt parti som ökar i storlek. Sjön har alltid varit en dysjö med flera meter dy på vissa ställen, särskilt på södra sidan. På den västra sidan har det varit sandbotten här och där och även stenbotten. I början av 1900-talet var sjön fin att bada i. Sedan 1930-talet började sjön snabbt att slammas igen med dy och fräken och starr började breda ut sig. För 50-60 år sedan badade man från bergklipporna och då fanns det fortfarande sandbotten på några ställen. På 1950-talet rensade man upp fräken och starr vid Bäverhyddan och badade där. Idag är detta det enda stället där det är fast botten. Stränga vintrar har sjön bottenfrusit och fiskarna flutit upp. Det hände senast vintern 2006. Mört, sutare, ruda, fjällkarp, abborre och gädda har funnits i sjön. Vid den senaste provfiskningen 2003 fångades dock enbart sutare och ruda.

Naturvärde: 3

Sjön finns i ett sjöfattigt område och har därför stor betydelse för den biologiska mångfalden av vattenorganismer i området. Sjön med omgivning har höga värden som tätortsnära rekreativområde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Fortsatt kalkning är en förutsättning för bevarande av sjöns fiskfauna. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1C01)

8312-30 Sekundär lövskog och björkskog norr om Stångaberget

Yta: 9,3 ha **Ekonomisk karta: 08312** **Socken: Vilske-Kleva** **Värden: BHVZ**

Kulturspår:

Klibbalkärr, bäckdråg, källor, död ved

Beskrivning

Objektet består av två sekundära lövskogar nära Stångaberget. Det ena området ligger på sluttande mark och det andra på en gammal mossmark, varav en liten del är björkskog på gamla mossodlingar. En bäck rinner genom området och den sluttade marken gör att vattnet bitvis får hög fart i den blockiga bäckfåran. Delar av området betas av nötkreatur. Trädskiktet domineras av klen till medelgrov ek, björk och ask men rönn, sälk och gran är också vanligt förekommande. Enstaka tall står på de magrare markerna. Här finns det också en gammal, grov oxel. Vid bäcken växer det klibbal. Det finns relativt mycket död ved i objektet och detta gäller speciellt de fuktigare områdena. Buskskiktet är klen utvecklat men det finns sparsamt med hassel. I ett mindre område förekommer det askföryngring och det finns även ett visst uppslag av gran. Söder om Rödesten i Ugglum finns ett källpåverkat försumpat alkärr som betas av nötkreatur. Området är klassat som nyckelbiotop. Trädskiktet domineras av 50-årig klibbal. Här finns albuketter på socklar samt rikligt med döda träd och högstubbar. Jordarterna är kalkhaltiga. Fältskiktet är av högrörtyp med rikligt av ormbunkar. Signalarterna bäckveronica och kärrfibbla samt stubbspretmossan *Herzogiella seligeri* är allmänna i området.

Naturvärde: 3

Objektet har ett förhållandevis välutvecklat trädskikt och det har hunnit bildas en hel del död ved som gör att objektet har ett visst värde som lövskogsobjekt. Delar av området är klassat som nyckelbiotop.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Enligt nyckelbiotopinventeringen bör inga åtgärder utföras i området.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling. Betesdriften bör dock fortsätta.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1161)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1c05:1)

8312-31 Björkhage sydöst om Rödesten

Yta: 5,5 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum Värden: BKZ

Fastigheter: Rödesten 1:17, Tunhem 14:4

**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, stensträngar, hålväg, hamlade träd
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, grova ekar, rödlistade arter**

Beskrivning

Sydöst om Rödesten på Mössebergs nordvästsluttning ligger det en stembunden blandlövhage av asp-björktyp. Omgivningarna består av sekundära lövskogar och öppna odlingslandskap. Här finns kulturvärden i form av en hålväg, stenmurar, samt rikligt med odlingsrösen. Trädskiktet är glest till halvslutet och domineras av grov björk och medelgrov till grov ek. Det finns också ett mindre inslag av fågelbär, rönn, gran, tall och klibbal. Det har förekommit gallringar av gran. I buskskiktet finns det riktigt grova hasselbuketter och en mindre inslag av getapel, en och nypon. Död ved finns främst som klen hassel. Fältskiktet utgörs av rödvenäng. I den norra nedre delen av björkhagen har buskröjningar utförts. Några grova tallar och björkar finns på skiftet. Även några ekar börjar bli grova. På eken finns påväxt av gulpudrad spiklav *Calicium adpersum* och sotlav *Cyphelium inquinans*. Marken är ogödslad och betas väl av nötkreatur. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades blåbär, odon, revfibbla, liten blåklocka, samt måttligt med slättergubbe, knägräs och stagg. Här finns också kommunens enda kända lokal för kambräken. Den övre sydöstra delen av björkhagen är marken stenigare och vegetationen mera hedartad med ännu mera ris. Här finns åtta värdefulla hagmarksträd av björk och fågelbär, samt två hamlade sälgar som inte hamlas längre. Det finns också ganska gott om stora enbuskar. Här hävdas marken svagt genom bete av häst. Endast en liten del av marken är påverkad av gödsling. Annan påverkan förekommer dock som beror på röjgödsling och beskuggning, vilket av trivialiserat floran. Fläckvis finns dock en fin flora. Vid inventeringen i juni 2004 noterades revfibbla, grönvit nattviol, prästkrage, ängskallra och ögontröst, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, bockrot, jungfrulin, knägräs, ormröt och rödkämpar. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades att svampfloran var rik.

Naturvärde: 2

I Rödesten finns mycket vackra exempel på hedartade gräsmarker och björkhagar. Frånvaron av ingrepp liksom betydelsen för landskapet bidrar till det mycket höga naturvärdet. Hagen har ett välutvecklat trädskikt och det finns kombinerade höga gräsmarksvärden och lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686328)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 274-YWQ, 99E-MGZ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1160)

8312-32 Blandlövhage norr om Rödesten

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKL VZ

Fastigheter: Rödesten 1:3

**Kulturspår: äldre åker, genuin gårdsmiljö
Rödvenhed, grova ekar, bäck, rödlistade arter**

Beskrivning

Området ligger norr om Rödesten på Mössebergs nordvästra sluttning som är påfallande brant. Det utgörs av en blandlövhage, som kantar ravinsidorna i den djupa dalgång där Hulabäcken rinner ner i Rödestens marker. Området avgränsas av skog mot öster och åkermark mot väster. Trädskiktet är slutet bortsett från ett mindre parti i den nordvästra kanten. Björken dominerar, men det även inslag av klibbal utefter bäcken och ekar i hagen. Träden är genomgående ganska grova och det finns några värdefulla hagmarksträd av ek. Fältskiktet utgörs av rödvenhed. Marken visar inga tydliga tecken på konstgödsling, men beteshävden är för svag. Floran är artfattig pga den svaga hävden och beskuggningen. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes marken vara restaurerbar pga värden knutna till floran, ekarna och bäcken. Bland intressanta arter märks blåsuga, ormrot och ringa mängder av slättergubbe.

Naturvärde: 2

I ängs- och hagmarksinventeringen bedöms markerna vara mycket vackra exempel på hedartade gräsmarker. Frånvaron av ingrepp liksom betydelsen för landskapet bidrar till det mycket höga naturvärdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävden bör intensifieras. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686328)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5F3-WTOD)

8312-33 Betesmark vid Rödesten

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum Värden: BKZ

Fastigheter: Rödesten 1:2

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Området ligger vid Rödesten strax söder om avtagsvägen till Stora Ståltorp. Det utgörs av en öppen välhävdad betesmark, som omges av välbevarade stenmurar. Här finns en magnifik enebuske. I trädskiktet finns enstaka klibbal och björk. Buskskiktet är glest utvecklat med en och nypon. Halva betemarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Den övriga delen är kultiverad och ganska tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som revfibbla, prästkrage samt ringa mängder av ängsvädd.

Naturvärde: 4

Betesmarken är välhävdad, men är artfattig vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FAB-RCI)

8312-34 Betesmark vid Alehagen

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum Värden: BKZ

Fastigheter: Alehagen 1:1

Kulturspår: diken inom fossil åker, torpmiljö, jordkällare, odlingsrösen, stenmurar

6230 Artrik stagg-gräsmark

Beskrivning

Vid Lövboden utmed vägen mellan Ugglum och Vilske-Kleva finns en flack, öppen betesmark som omgärdas av stenmurar. Enligt 1890-talskartan har det funnits ett tiotal backstugor och torp här. Hagen är hägnad med fårstängsel varför det är troligt att får tidigare betat här. I det glesa trädskiktet finns björk, rönn, tall och klibbal

som bildar ridåer i öster. Det kraftiga buskskiktet utgörs av en, hagtorn och nypon. Hagmarken är stenbunden och hyser många odlingsrösen. Betemarken är delvis klassad som artrik stagg-gräsmark. Fältskiktet utgörs av rödvenäng och tuvtäteläng. Hävden är mycket god och knappt hälften av området är svagt kvävepåverkat. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med stagg och veketåg, ljung, odon, revfibbla och gråfibbla, samt ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 3

Området är ganska artfattigt och har sitt värde främst genom den mycket goda hävden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686329)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7EE-SJR)

8312-35 Sekundär lövskog vid Uppsala

Yta: 14,4 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum Värden: BHKVZ

Fastigheter:

Kulturspår: fornminnen

Klibbalsumpskog, grova träd, bäckdråg, källor, död ved

Beskrivning

Intill en bäck vid gården Uppsala ligger detta objekt som utgörs av två sekundära lövskogar. Objektet omges av ett öppet odlingslandskap och granplanteringar. Objektet är relativt kuperat och i den östra delen går berget i dagen medan den västra delen av objektet är flackare. Här är det också fuktigare och det finns även en liten bäck. Trädskiktet domineras av medelålders och äldre klibbal och björk. Det finns även ett mindre inslag av gamla björkar som har utvecklat en grov sprickbark. Buskskiktet består av brakved och björnbär men det finns också en tät askföryngring. Mängden död ved är ganska hög och det gäller främst området vid bäcken. Ett stort bestånd med jättespringkorn breder ut sig i de fuktigare områdena kring bäcken. Den stora mängden död ved vid bäcken erbjuder en god miljö för insekter och gnagspår noterades i stor omfattning i både den liggande och stående veden. Mitt i objektet ligger en skjutbana som inte ingår i objektet. I västra delen finns ett område som är klassat som nyckelbiotop. Det utgörs av alsumpskog som domineras av medelålders och äldre klibbal med inslag av vårtbjörk och ask. En del klibbalar står på socklar. Det finns rikligt med grova träd och död ved samt högstubbar. På både lågor och torrträd finns det gott om gnagspår. En traktorväg passerar strax öster om området. Två mindre skogsbäckar med källflöden rinner genom området. Vid källorna finns utfällningar av järnockra. Jordarterna är kalkrika. Fältskiktet domineras av hultbräken och mannagräs. Det finns rikligt med kärrfibbla samt enstaka hagvaxskivlingar. Dvärghäxört, blåmossa *Leucobryum glaucum* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* förekommer allmänt i området. I anslutning till bäcken finns ett stort bestånd med jättespringkorn. I nordöstra delen finns ytterligare ett område som är klassat som nyckelbiotop. Mot norr avgränsas området av åkermark. En traktorväg går genom den östra delen av området. Det utgörs av ett kraftigt försumpat bäckdråg som ligger nedströms en mindre damm. Ett fornminne finns i anslutning till området. Trädskiktet domineras av medelålders och äldre klibbal. I området finns rikligt med död ved form av torrträd och lågor av både löv och gran samt högstubbar. Det finns gott om gnagspår på lågor och torrträd. Jordarterna är kalkrika vilket ger ett artrikt fältskikt. Bland noterade signalarter märks bland annat rikligt med kärrfibbla, lundelm och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides*.

Naturvärde: 3

Lövskogsvärdena är främst knutna till miljöerna vid bäcken. I detta område finns det äldsta trädskiktet och det har dessutom bildats mycket död ved. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Delar av området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Inga åtgärder bör utföras i området enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1150)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1c07:1, 08D1c08:1)

8312-36 Lövhage och vårdträd vid Lunnagården

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BKVZ
Fastigheter:
Kulturspår: vårdträd
Jätteträd, bäck

Beskrivning

Objektet ligger i en nordvästsluttning vid Lunnagården. Det utgörs av en trädklädd hage som betas av nötkreatur. Vissa delar är dock under igenväxning. I anslutning till gården finns det en vårdträdmiljö med gamla askar. Objektet omges av öppna jordbruksmarker. En bäck rinner igenom objektet. Trädskiktet är medelålders och i hagen dominerar björk och ek medan klibbal dominerar vid bäcken. Det finns även enstaka rönnar, varav en är mycket grov. Vid gården står det tre vårdträd i form av gamla och mycket grova askar. I buskskiktet finns det enstaka en och hagtorn. Död ved finns främst vid bäcken men är i övrigt sparsamt förekommande. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

I området finns det enstaka äldre lövträd som gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1154)

8312-37 Betesmark vid Härlingstomten

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum Värden: BKZ
Fastigheter: Uppsala 1:10
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Strax söder om Härlingstomten finns en stenig betesmark som enligt häradskartan delvis varit slätteräng. Floran ger dock intryck av att ha varit utmark. Det finns väl bevarade stenmurar och mycket rikligt med odlingsrösen i området. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet och utgörs av klibbal, björk, ek och gran. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en. Vegetationen domineras av friskängar, men det finns även inslag av fuktängar. Marken är ogödslad, men hävden är svag. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades blodrot, gökärt, ljung, odon och ringa mängder av prästkrage.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ej påverkad av gödning, men är artfattig vilken ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. En röjning av buskskiktet skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A66-EZP)

8312-38 Betesmarker vid Uppsala

Yta: 21,5 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Ugglum Värden: BKVZ
Fastigheter: Härlingstomten 1:1, Uppsala 1:10, Ugglum 1:9, Ugglum 10:6
Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, stensträngar, fornminnen
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr, bäck, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Nästegården i Uppsala ligger ett större sammanhängande område med blandlövhagar i söder och öppna betesmarker i norr. Området är kraftigt kuperat med höjdparter i söder och lägre liggande flack till mycket lätt kuperad mark i norr. Det finns gott om stenmurar och odlingsrösen i området och i den norra delen finns en del forngravar och ett system av stensträngar. Området utgör en mosaik av öppna och mer eller mindre slutna partier. Trädskiktet domineras av vuxen och medelålders björk samt en hel del klibbal. Övriga trädslag är asp, rönn, oxel, gran, tall samt enstaka grova ekar. Det finns 16 värdefulla hagmarksträd av björk, asp och ek. Centralt i området i anslutning till en bäck finns slutna parti med vuxen klibbal. I buskskiktet finns en, vide och nypon. I den norra delen saknas både busk- och trädskikt helt. Fältskiktet domineras av tuvtätäläng och rödvenäng. I den östra delen finns ett mindre kärrparti. Marken är svagt hävdad och en mindre del är helt ohävdad. Området är till största delen tydligt stort av kväve. Floran är artfattig men hyser en del hävdgynnade arter. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med gökblomster, måttligt med hirsstarr, stagg, sumpmåra, revfibbla och trådtåg, samt ringa mängder av ängsvädd, darrgräs, knägräs, ormrot, prästkraige, smörboll, sommarfibbla, svinrot och ängsbräsa. När ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 var området välhävdad genom bete av nötkreatur. Då noterades även vårbrodd, slättergubbe, liten blålocka, gökärt och bockrot.

Naturvärde: 4

Den norra delen av området har lång kontinuitet som öppen mark och har en viss variation mellan friska och fuktiga marker. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686330,1686344)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A2B-TN6)

8312-39 Naturskogsartad blandskog vid Björkliden

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BZ

Fastigheter: Mösseberg 1:62

Kulturspår:

Beskrivning

Området är beläget på Mössebergs västsluttning vid Björkliden. Det utgörs av en naturskogsartad blandskog som omfattas av biotopskydd. Dokumentation saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

8312-40 Sekundär lövskog nordväst om Mösseberg

Yta: 6,6 ha Ekonomisk karta: 08312 Socken: Vilske-Kleva Värden: BHKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Lövsumpskog, död ved

Beskrivning

Objektet utgörs av en förhållandevis ung sekundär lövskog som ligger på Mössebergs nordvästsluttning. I objektet finns det en lövsumpskog som har klass två i våtmarksinventeringen (meddelande 2/91 Länsstyrelsen i Skaraborgs län). Trädskiktet är halvslutet och det består till största delen av asp och björk men det finns även ett rikt inslag av flertalet andra trädslag som ask, lönn, gran, fågelbär, rönn och säl. Klibbal är ställvis helt

dominerande på fuktiga marker. Tillgången på död ved är måttlig. I de glesare luckorna och vid stenvallen växer det stinksyska.

Naturvärde: 3

Trädskiktet har börjat bli välutvecklat och det har börjat bildas död ved, vilket gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1166)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8313-01 Blandlövhage väster om Ugglums kyrka

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Ugglum Värden: BKL VZ

Fastigheter: Ugglum 1:9

Kulturspår: vårdträd

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, jätteträd, hålträd, mulm, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området utgörs av en blandlövhage som ligger strax väster om Ugglums kyrka, vårdträdmiljöer vid kyrkogården samt en sekundär lövskog runt Utterbäcken. I de närmaste omgivningarna finns det sekundära lövskogar och öppna jordbruksmarker. Hagmarken domineras av grov till mycket grov ask och alm med ett mindre inslag av lind. Flera av träden är hålrötade och det finns även mulm. Vid bäcken finns det främst medelgrov klibbal och björk. Vid kyrkogården står det några grova ekar som har utvecklat en grov sprickbark. Död ved utgörs främst av nedfallna grenar i hagen samt lågor av klibbal och björk som ligger i anslutning till bäcken. Buskskiktet som är klen utvecklat består främst av krusbär. På de grova askarna växer guldlockmossa *Homalothecium sericeum*. Söder om blandlövhagen finns en öppen stenig betesmark, som domineras av ganska artfattiga fuktängar av lågstarrtyp. En mindre del utgörs av friskängar. Marken är ganska välhävdad, men en mindre yta är tydligt påverkad av röjgödsling. Vid inventeringen i juni 2004 fanns rikligt med hirsstarr och gökblomster, måttligt med revfibbla och stagg, samt ringa mängder av ängsbrämma, backtimjan, darrgräs och klasefibbla.

Naturvärde: 2

De höga naturvärdena är främst knutna till de gamla och i flera fall mycket grova träden. Objektet har höga värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot gräsmarksvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 711-MFZ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1183)

8313-02 Sekundär lövskog och ekhage norr om Ugglums kyrka

Yta: 4,5 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Ugglum Värden: BKLZ

Fastigheter: Ugglum 7:13

Kulturspår: allé, skalmurar, odlingsrösen, fossil åker

Jätteträd

Beskrivning

Strax norr om Ugglums kyrka ligger detta sammanhängande objekt som består av en allé upp mot Nolgården, en sekundär lövskog och en ekhage. Allén består av ett antal grova askar. På askarna i allén växer guldlockmossa *Homalothecium sericeum*. Den sekundära lövskogen har en samdominans av ung till medelålders björk, sälgrän, gran, asp och på fuktigare mark finns det även klibbal. Buskskiktet består till största delen av brakved. Mängden

död ved är låg och det är endast i klena dimensioner. Längst i norr sydväst om Stommen ligger en liten välbetad ekhage med skalmurar och rikligt med odlingsrösen. I hagen dominerar trädskiktet av medelålders ekar och björkar men det finns även ett litet inslag av ung lönn. Ekarna som växer på åsarna är något grövre. I buskskiktet finns det enbuskar. På eken finns påväxt av gulpudrad spiklav *Calicium adpersum*. Fältskiktet domineras av rödvenäng, med inslag av fuktängar. Marken är svagt till tydligt gödselpåverkad i större delen av hagen. I fältskiktet fanns endast ringa mängder av ängsvädd och stagg vid inventeringen i augusti 2002.

Naturvärde: 3

De grova askarna i allén och inslaget av hagmarksekar gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt. Det finns också värden knutna till landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Allén är biotopskyddad. För övrigt saknar området skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i ekhagen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686351)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 03F-MKP)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1176)

8313-03 Betesmark söder om Stommen i Ugglum

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Ugglum Värden: BKLZ

Fastigheter: Ugglum 1:7

Kulturspår: stenmurar, äldre åker, odlingsrösen

6230 Artrik stagg-gräsmark

Beskrivning

Söder om Stommen i Ugglum ligger en stenig betesmark med många odlingsrösen, som omgärdas av extremt vållagda breda stenmurar. Betesmarken är öppen med enstaka träd av rönn och tall varav några är gamla, samt enbuskar. Större delen av betesmarken utgörs av välhävdade friskängar. En mindre yta utgörs av artrik stagg-gräsmark. I fältskiktet noterades revfibbla, stagg, tuvåtäl samt hirsstarr vid inventeringen i augusti 2002. Det förekommer endast ringa mängder av kvävegynnade arter.

Naturvärde: 4

Betesmarken är artfattig och större delen av marken är kultiverad vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2F3-GVW)

8313-04 Hagmarker vid Stommen, Kartberga

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Ugglum Värden: BKLZV

Fastigheter: Ugglum 7:13, 7:14

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, jordkällare

Jätteträd, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Stommen finns en trevlig backe med flera halvgrova till grova ekar med signalarter på. Trädskiktet domineras av ganska grov ek och björk med inslag av asp och rönn. Det finns två grova ekar med påväxt av gulpudrad spiklav *Calicium adpersum* och sotlav *Cyphelium inquinans*. Buskskiktet består av enbuskar och hassel. Hagmarken domineras av friskängar, som har en ganska trivial flora. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades revfibbla, samt ringa mängder av slättergubbe och stagg. Ängsvampfloran är dock rik.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs/ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686351)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4A3-UFR)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1177)

8313-05 Sekundär lövskog norr om Haketorp

Yta: 19,2 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Ugglum Värden: BHKVZ

Fastigheter: Ugglum 6:1

Kulturspår: stenmurar

Klibbalsumpskog, bäckdråg, död ved, rik kryptogamflora, bäck

Beskrivning

Objektet utgörs av ett område med gamla betes- och slättermarker som har vuxit igen med sekundära lövskogar på friska och fuktiga marker. På vissa delar har man gallrat och återupptagit bete. I området finns det ganska stora sammanhängande klibbalbestånd som börjar bli gamla. På fuktiga och blöta marker domineras trädskiktet av medelgrov klibbal som börjar bilda socklar men det finns också ett mindre inslag av björk. Föryngringen av klibbal är god. Det finns ställvis mycket död ved i form av lågor av klibbal och björk. På övriga marker domineras trädskiktet av klenare dimensioner ek och ask. Enstaka träd är dock medelgrova. Askföryngringen är ställvis tät. Hassel finns allmänt i buskskiktet. Inga intressanta arter noterades i samband med lövskogsinventeringen. Vid Oreskogen finns två nyckelbiotoper. Jordarterna i området vilket har skapat förutsättningar för en mycket artrik flora. I den norra nyckelbiotopen finns ett kraftigt försumpat klibbalkärr, där alarna börjar bilda socklar. I området finns flera skogsbäckar, samt sippervattenstråk med rika mossfällar. Här finns även rikligt med död ved. I fältskiktet finns bäckveronica, brudborste och rikligt med rankstarr. Tuffmossor *Palustriella spp* finns i rikliga mängder och rutlungmossa *Conocephalum conicum* finns allmänt i området. Den södra nyckelbiotopen utgörs av en mindre slingrande skogsbäck med omgivande grova klibbalbestånd. Även här finns sockelbildningar med mossfällar. Det finns rikligt med död ved i form av levermossklädda lågor. I stenmurarna finns mindre mossblock. Stenmurarna tyder på att området tidigare betats. Några mindre vattensamlingar med stillastående vatten finns i området. I det örtrika fältskiktet finns det rikligt av ormbär. Brudborste och tuffmossor *Palustriella spp* förekommer allmänt i området, medan den rödbruna blekspiken *Sclerophora coniophaea* endast förekommer sparsamt.

Naturvärde: 3

Den norra delen av området är klassat som nyckelbiotop. Objektets främsta lövskogsvärden finns i de större och sammanhängande fuktiga områdena med klibbal. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Den norra delen av området omfattas av naturvårdsavtal.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1178)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1d01:1, 08D1d01:2)

8313-06 Åkerholme norr om Skattegården, Ö Tunhem

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Östra Tunhem Värden: BKZ

Fastigheter: Tunhem 10:6

Kulturspår: fornlämning, odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 450 m nordöst om Östra Tunhems kyrka. Det utgörs av en liten åkerholme som hyser både fornlämning, odlingsrösen och torrängsflora. I trädskiktet ingår enstaka fågelbär, rönn, oxel lönn, medan

buskskiktet består av getapel, oxbär, en, hägg samt rosenbuskar. Större delen av marken är klassad som kalkgräsmark, men endast en mindre del utgörs av örtrik torräng. Marken betas svagt av mjölkkor tillsammans med omgivande vallar. Hälften av marken är påverkad av gödsling som troligtvis beror på betande djur. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades backsmultron, bockrot, buskviol, darrgräs, gullviva, harmynta, lundtrav, rödkämpar, getväppling, sommarfibbla, rödklint, stor blålocka, väddklint, brudbröd, prästkrage och säfferot. Det finns även en hel del insädd som hundäxing och timotej. Den rödlistade smalbladiga lungörten finns i området, men har minskat från 13 exemplar 1998 till 5 blommande exemplar och 2 skott 2003.

Naturvärde: 3

Området är litet men innehåller flera rödlistade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Röjning av rosenbuskar bör utföras regelbundet enligt Sundh Miljö.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 083-UU3)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

8313-07 Björkhage söder om Källegården i Östra Tunhem

Yta: 2,2 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Östra Tunhem **Värden:** BKZ

Fastigheter: Tunhem 10:6

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, källor

Beskrivning

Sydöst om Källegården ligger det en stenig björkhage med välbevarade stenmurar. Området kan nästan betraktas som björkskog. I trädskiktet ingår medelgrov björk, rönn och oxel. Buskskiktet består av enbuskar och hagtorn. I hagen finns en källpåverkad damm samt kraftiga diken. Vegetationen är fuktig till frisk. En liten yta i den sydvästra delen av området utgörs av kalkgräsmark. Det är här de hävdgynnade arterna finns. Betesmarken är välhävdad och opåverkat av gödsling. Trots igenväxningen fanns en del hävdgynnade arter kvar. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades jordtistel, ängsvädd, darrgräs samt ringa mängder av knägräs och stagg.

Naturvärde: 4

Området är opåverkat av gödsling och berggrunden är kalkhaltig och har förutsättningar att få höga naturvärden om en kraftig röjning utförs. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: En kraftig röjning av hagen bör utföras för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686353)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 374-FKC)

8313-08 Allé, ek-hassellund och ask-almhage vid Kölvatorp

Yta: 7,3 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Gudhem **Värden:** BKL

Fastigheter: Kölvatorp 1:1

Kulturspår: allé, vårdträd

Jätteträd, vidkroniga ekar, hålträd, mulm, död ved, rik lundflora, rik svampflora

Beskrivning

Det ligger flera ädellövområden vid gården Kölvatorp som omges av ett öppet landskap med åkrar och kulturbeten. Allén vid gården består av medelålders till gamla askar och lönnar. I anslutning till allén växer det även enstaka ek och hassel. På en kulle finns det en igenväxt ask-almhage som domineras av medelgrova till grova träd av främst ask men även alm. Ett område övergår från igenväxt hage av ask-almtyp till en ek-hassellund. Delar av området betas av får vilket ger området en karaktär av en ekhage. Många ekar är vidkroniga och det finns mycket hål och mulm i träden. Den igenväxta ask-almhagen domineras av medelgrova till grova ask

med inslag av medelålders fågelbär. Vissa delar av den nu halvslutna skogen består av yngre björk och klibbal. Övriga trädslag är lönn, oxel, sälj, apel och enstaka gran. Det finns lågor av björk och fågelbär samt en grov låga av ek samt rikligt med klen död ved av hassel. I fältskiktet finns det rikligt med vitsippa, blåsippa, gullviva och vätteros. I ek-hassellunden finns det en mångfald av sporsäcksvampar, t. ex *Diatrypella quercina*, *Diatrypella verruciformis*, och *Euepilyon udum* som alla är pyrenomyceter och beroende av en tillgång på klen ved. På hasseln finns krusig ulota *Ulotia crispa* samt signalarten läderskål *Encoelia furfuracea*.

Naturvärde: 2

Naturvärdena är framför allt knutna till de många grova träden och de omfångsrika hasselbuketterna. Trädskiktet är varierat i både artsammansättning och ålder samt har en god tillgång på grova träd, vilket innebär en potential för framtida höga naturvärden. Den fina lundmiljön har en rik vårflora och en stor mångfald när det gäller svampar knutna till klen ved. Tillgången på död ved av olika dimensioner och nedbrytningsstadier är god. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena i ekhagen. Røjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa värdefulla hagmarksträd av ek. Träden i allén är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1191)

8313-09 Åkerholme vid Kolvatorp nordväst om Gudhem

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Kolvatorp 1:1

Kulturspår: fornminne

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Kolvatorp cirka 100 m nordväst om Gudhem ligger en fin liten åkerholme med fornlämningar samt en del stentippar. Åkerholmen är bevuxen med enstaka träd av fågelbär och ask. Buskskiktet som håller på att öka i omfattning består av en, hagtorn, getapel, nypon och vide. Slätter har tidigare utförts sporadiskt av Falköpings kommun. Åkerholmen var ohävdad vid inventeringen juni 2003. Endast en mindre del av området är svagt kvävepåverkat. Trots att floran håller på att trivialiseras finns det kvar en ganska rik flora av hävdgynnade arter som blodnäva, backskafting, gullviva, klasefibbla, prästkrage, brudbröd, rödkämpar, backsippa, backsmörblomma, bockrot, luddhavre, rödklint, vädtklint, svinrot, lundtrav, lundstarr, vårstarr och ängshavre. Här finns även sällsynta arter som trollsmultron och smalbladig lungört. Vid inventeringen av Västergötlands flora 1985 noterades minst 50 exemplar av den smalbladiga lungörten. Antalet hade minskat till 13 exemplar 1999 och 15 exemplar 2003.

Naturvärde: 2

Förekomst av ett flertal rödlistade arter ger mycket högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden bör snarast återupptas åtminstone vartannat år. Røjning bör utföras minst var tionde år enligt Sundh 2003. Naturvärdena är akut hotade pga ohävd.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 51C-IVD)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998 (nr 107)

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

8313-10 Allé och vårdträdmiljöer vid Kungsgården och Gudhems kyrka

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Gudhem 12:1, 12:3

Kulturspår: fornminnen, stenmurar, herrgårdsmiljö, allé, vårdträd

Jätteträd, hålträd

Beskrivning

Vid Kungsgården och Gudhems kyrka ligger ett antal vårdträdsmiljöer och alléer. Upp mot Kungsgården går det en lång oxelallé och runt om själva gården finns det gott om grova ädellövträd som ask och alm. Vid kyrkan och den gamla klosterruinen, som ligger strax bredvid kyrkogården, finns också grova ädla lövträd. Runt om området dominerar jordbrukslandskap med åkrar och hagmarker. Oxlarna i allén är alla medelålders men allén har en imponerande längd. I anslutning till gården står det askar och almar som alla är gamla och grova och många är hålträd. Här finns det grövsta träden i området. Inne på gårdsplanen står det en stor kastanj och i trädgården finns det även lönn och lind. Lind växer också längs stenvallen som löper runt kyrkogården. Askarna och almarna vid kyrkan och klosterruinen är medelålders till gamla och det finns grova exemplar som har en diameter på uppåt en meter. Flera av dem är topphuggna. Död ved finns främst som döda grenar. Flera av träden runt gården är påverkade av att maskiner arbetar i närheten av dem och vissa av träden har skador på stammarna. Det finns inget buskskikt och gräset under alléerna slås. På de grövsta träden vid Kungsgården växer gullockmossa *Homalothecium sericeum*

Naturvärde: 2

Den långa oxelallén och de många grova ädellövträden i området gör att objektet har höga naturvärden. Alléerna och vårdträdsmiljöerna är viktiga för landskapsbildningen och kulturminnen som klosterruinen och stenvallen runt kyrkogården är ett vackert inslag. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden och allén kräver skötsel för att bevara och utveckla naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1185)

8313-11 Betesmarker öster om Gudhems gård

Yta: 9,9 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BKLVS

Fastigheter: Gudhem 12:1, 12:3

Kulturspår: fornåkrar, fornminnen, odlingsrösen, stenvallen, herrgårdsmiljö

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck

Beskrivning

Cirka 200 m öster om Gudhems gård finns en stor ganska artfattig stenvallen betesmark som till stor del varit fornåker. På området finns raserade skalmurar, odlingsrösen samt en del stentippar. Betesmarken är öppen med enstaka träd av al, fågelbär, ask, björk, bok och ek samt hagtorn, fläder och nypon. Vegetationen domineras av friskängar, som till större delen är svagt kvävepåverkade. Vid inventeringen i september 2002 var knappt hälften av betesmarken välhävdat och resterande del var ohävdat. Vid inventeringen 1990 noterades bland annat jordtistel, brudbröd, ängshavre, knölsmörlomma och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot det öppna rikt kulturpräglade landskapet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är viktig för att hålla landskapet öppet.

Litteratur:

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 534-VQM)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686347)

8313-12 Igenväxt betesmark vid Hällestad

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BKZ

Fastigheter: Ambjörntorp 1:11

Kulturspår: stenvallen

Rödlistade arter

Beskrivning

Den lilla betesmarken ligger nordväst om gården Hällestad. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes betesmarken vara värd att restaurera pga florans och kulturmiljövärdena. Den bör hävdas snarast för att inte naturvärdena ska gå förlorade. I fältskiktet finns bland annat slättergubbe och ängsvädd.

Naturvärde: 4

Igenväxt och ohävdad betesmark som hyser en rödlistad art vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och hävden bör återupptas snarast.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4B9-JAI)

8313-13 Fuktiga marker nordöst om Ambjörntorp

Yta: 2,5 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Gudhem **Värden:** BHZ

Fastigheter: Ambjörntorp 2:5

Kulturspår:

Kärr

Beskrivning

Vid Ambjörntorp strax öster om Gudhem finns ett topogent till svagt sluttande kärr. Bottenskiktet är av mjukmattetyyp.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1D07)

8313-14 Betesmark på fornkulle 250 m sydöst om Gudhem

Yta: 0,5 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Gudhem **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Ambjörntorp 1:7

Kulturspår: hamlade träd, stenmurar, fornminnen, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgör den nordligaste av tre kullar med fornlämningar och som ligger på en åker mellan Gudhem och Torbjörntorp. På kullen finns odlingsrösen och en stenmur. Marken är stenbunden och hävdas väl genom bete. Fältskiktet utgörs av örtrik ängshavretorräng. Marken är helt opåverkan av gödsling. I trädsiktet finns enstaka träd av fågelbär, oxel och ask. Fyra träd har varit hamlade. I buskskiktet finns enstaka enar och nypon. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i oktober 2002 märks jordtistel, rödkämpar, samt ringa mängder av bockrot och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686357)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 508-RIR)

8313-15 Fornkulle 300 m sydöst om Gudhem

Yta: 0,5 ha **Ekonomisk karta: 08313** **Socken: Gudhem** **Värden: BKLZ**
Fastigheter: Ambjörntorp 1:7
Kulturspår: stenmurar, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgör den mittersta av tre kullar med fornlämningar och som ligger på en åker mellan Gudhem och Torbjörntorp. På kullen finns odlingsrösen, stentippar och en stenmur som är i gott skick. I trädsiktet finns enstaka träd av alm, fågelbär, rönn, oxel och ask. Tre träd har varit hamlade. I busksiktet ingår hallon, en och nypon. Marken är ögödslad och utgörs delvis av kalkgräsmark. Trots ohävden finns en fin flora på den sydöstra delen av kullen. Vid inventeringen i oktober 2002 fanns riklig av darrgräs, jordtistel, rödklint, brudbröd, vildlin, rödkämpar och backsmultron, samt ringa mängder av gullviva och prästkrage. Då äng- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även väddklint, fältvädd, backsippa, backsmörblomma, solvända och lundstarr. Det finns också gott om ohävdarter som hundäxing och backskafting.

Naturvärde: 3

Den fina torrängsfloran ger höga naturvärden. Området har dessutom kulturhistoriska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävd i form av slåtter bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686357)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BO6-KVB)

8313-16 Gravkulle 500 m sydöst om Gudhem

Yta: 0,1 ha **Ekonomisk karta: 08313** **Socken: Gudhem** **Värden: BKLZ**
Fastigheter: Ambjörntorp 1:7
Kulturspår: gravkulle, gånggrifter
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Gravkullen utgör den sydligaste av tre kullar som ligger på en åker mellan Gudhem och Torbjörntorp. Marken är stenbunden och enstaka träd finns av fågelbär och ask samt olvon. Marken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades bockrot, brudbröd, prästkrage, ängshavre och getväppling. Kullen hävdas av Falköpings kommun genom årlig slåtter på uppdrag av länsmuséet. Ingen påverkan av gödsling förekommer. Floran är dock trivialiserad pga svag hävd och att slaget hö lämnats kvar.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/felaktig hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Slåtter bör utföras årligen och höet måste tas bort, då det annars medför en gödslingsseffekt på marken.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686357)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C83-WQJ)

8313-17 Fuktängar vid Drygstorp

Yta: 9 ha **Ekonomisk karta: 08313** **Socken: Gudhem** **Värden: BHKZ**
Fastigheter: Drygstorp 9:2
Kulturspår: stenmurar
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Öster om gården Drygstorp norr om Gudhem ligger ett komplex av våta marker. Här finns betade fuktängar och lövdominerade sumskogar på fast mark. Hela området är mycket starkt påverkat av dikning samt av en kraftledning som passerar igenom området. Strax nordöst om Drygstorp ligger en stenbunden betesmark, som omgärdas av stenmurar. Trädsiktet utgörs av fågelbär, björk, rönn, oxel och sälg. Det är huvudsakligen glest utvecklat men det finns även halvöppna till slutna partier. Busksiktet består av en och vide. Vegetationen domineras av friskängar och fuktängar med ett mindre inslag av torrängar. Betesmarken är svagt hävdad och endast en liten del är svagt kvävepåverkad. I området finns en del stentippar. Vid den inventeringen i oktober 2002 noterades endast hirsstarr, stagg och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även darrgräs, ljung, jordtistel, klasefibbla, ängsvädd, ormröt, samt rikligt med ängsvampar. Fältsvädd, säfferot, majviva och ängsvide har också noterats i området (Ekman 1984). Sydöst om Drydstorp längs kraftledningsgatan ligger ytterligare en mindre betesmark som är invaderad av älggräs och sly av sälg. Marken bedömdes dock vara värd att restaurera pga floravärdena vid inventeringen 2002.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betestrycket bör förbättras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686350)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4B7-FHU, AA8-WUR)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1D03)

8313-18 Torrbacke vid Stommen i Torbjörntorp

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Torbjörntorp Värden: BKZ

Fastigheter: Torbjörntorp 12:1

Kulturspår: fornminnen

Örtrik ängshavretorräng, jätteek, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om gården Stommen ligger en fin liten grusås där det finns flera formlämningar. Trots den stora ansamlingen av förna bedömdes betesmarken vara restaurerbar vid inventeringen i oktober 2002 pga floravärdena. Efter många år av ohävd stängslades och röjdes området på enebuskar av Falköpings kommun 2003. Stängslen förseddes med färister för att göra området tillgängligt. Torrbackarna har sedan dess betats av får och nöt. Markägaren avverkade därefter granarna som växte på den södra delen samt en del lövträd och enar. Betesmarken är numera ganska öppen och markägaren uppbär miljöstöd för betesmarken. Trädsiktet består av några gamla oxlar samt rönn. I busksiktet finns en. I den södra delen finns örtrik ängshavretorräng med rikligt av krissla, brudbröd, darrgräs, bockrot, gullviva, ängsvädd, blodnäva, väddklint, rödklint, jordtistel, vildlin, backsmörblomma, svinrot, stor blåklocka, vårfingerört, lundtrav, ängshavre, flentimotej, backskafting, luddhavre, vårstarr, samt sparsamt med backsippa, slätterfibbla och backklöver. Det finns även sparsamt med trollsmultron och smalbladig lungört. Vid inventeringen som Sundh Miljö utförde 2003 hittades endast 5 exemplar av de senare. Den norra delen är ganska artfattig och vissa delar är kvävepåverkade. I fältsiktet finns dock rikligt med darrgräs, bockrot, brudbröd.

Naturvärde: 3

Den artrika torrängsfloran och förekomsten av rödlistade arter ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betestrycket bör förbättras enligt Sundh Miljö.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686356)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4FB-SYP, 487-YTP)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Åträdalen.

8313-19 Betesmark nordöst om Rännagården

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Friggeråker Värden: BVZ
Fastigheter: Friggeråker 26:5
Kulturspår:
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger 250 m nordöst om Rännagården. Det utgörs av en sänka genom vilken det rinner en bäck som mynnar i en damm södra delen av området. Trädskiktet består av björk och sälg och är helt slutet i den östra ohävdade delen av betesmarken. Västra halvan av betesmarken är helt öppen och hävdas väl genom bete. I buskskiktet finns enstaka enar. Markerna är opåverkade av gödsling. På de betade fuktängarna finns en del hävdgynnade arter som ängsvädd, darrgräs, klasefibbla och vildlin. Strax ovan dammen finns en fin rikkärnsflora med näbbstarr, ängsstarr, slankstarr, darrgräs, ängsnycklar och kärrsälting. Det finns uppgifter om att ängsgentiana har funnits i området (Andersson L 1990). Vid inventeringen i oktober 2002 noterades enkelbeckasin.

Naturvärde: 3

Ett litet område med rik flora i en för övrigt kultiverad omgivning ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686346)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 68F-KIC)

8313-20 Betesmark vid Västerbo sydväst om Torbjörntorp

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Torbjörntorp Värden: BZ
Fastigheter: Torbjörntorps-Västerbo 10:1
Kulturspår:
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax väster om gården Västerbo ligger en öppen betesmark med enstaka enbuskar. Artrika torra-friska låglandsgräsmarker dominerar. Marken hävdas svagt genom bete och är svagt kvävepåverkad. Bland hävdgynnade arter som noterades i oktober 2002 fanns jordtistel, bockrot, samt ringa mängder av backtimjan, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

Betesmarken domineras av naturlig gräsmark och i floran ingår flera rödlistade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betestrycket bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1EE-EKC)

8313-21 Betesmark nordväst om Vrågården

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Friggeråker Värden: BKZ
Fastigheter: Friggeråker 18:1
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen, äldre åker
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Vrågården ligger en välhävdad betesmark som omges av stenmurar. Trädskiktet består av enstaka träd av fågelbär, ask, björk, rönn, gran och tall. Buskskiktet utgörs av enstaka enar med inslag av fläder. Knappt

hälften av marken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är opåverkad av gödsling. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades rikligt med bockrot och rödkämpar, samt jordtistel och brudbröd.

Naturvärde: 3

Betesmarken är ogödslad, hävden är god och i floran ingår flera kalkgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F6F-BXS)

8313-22 Björkhage sydöst om Kullagården

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Östra Tunhem **Värden:** BZ

Fastigheter: Jättene 13:2

Kulturspår:

Rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 400 m sydöst om Kullagården ligger en björkhage, som är mycket ojämnt betat av nöt. Marken är tydligt påverkad av kväve och invaderad av älggräs, men bedömdes vara restaurerbar vid inventeringen i september 2002 pga floravärden. Fläckvisa ytor uppvisar en kalkgynnad friskängsflora. I fältskiktet finns det rikligt med jordtistel, samt rödkämpar, darrgräs, brudbröd, smörboll, hirsstarr och ängsvädd.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686348)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 881-VTN)

8313-23 Betesmark söder om Kullagården

Yta: 0,4 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Östra Tunhem **Värden:** BKZ

Fastigheter: Tunhem 6:2

Kulturspår: fossil åker

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, källor

Beskrivning

Strax söder om Kullagården finns en stenig betesmark med enstaka askar och enebuskar. Marken domineras av kalkgräsmark. Endast en mindre del av marken är svagt kävepåverkad. Marken hävdas svagt genom bete. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast jordtistel, slankstarr och darrgräs.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686348)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A29-KVZ)

8313-24 Björkhage och vårdträdmiljöer vid Kullagården sydväst om Gudhem

Yta: 1,8 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Östra Tunhem **Värden:** BKLZ

Fastigheter: Tunhem 6:2, 6:3
Kulturspår: parker, vårdträd, hamlade träd
Grova ädellövträd, död ved, mulm

Beskrivning

Området utgörs av en vårdträdmiljö och björkhage som ligger vid Kullagården, sydväst om Gudhem. Omgivningarna utgörs av jordbruksmarker. Vårdträdmiljön utgörs av sex stycken grova hamlade askar, varav två är mycket grova. Träden är beskurna och flera av dem har håligheter och mulm. I björkhagen finns medelålders till äldre björkar, samt ett mindre inslag av sälg och ung ask. Buskskiktet består av nypon och enbuskar. Död ved finns främst som döda stamdelar, men det finns också en björkhögstubbe i hagen. Inga intressanta arter finns noterade.

Naturvärde: 2

Det finns höga naturvärden knutna till de mycket grova, gamla och hamlade askarna som har en rik tillgång på grov död ved, håligheter och mulm. Hagens välutvecklade buskskikt ger ett visst värde som trädklädd hagmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete i hagen och hamling av askarna bör ske.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1193)

8313-25 Sekundär lövskog och översilad klibbalskog vid Skogsgården

Yta: 29,2 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Östra Tunhem Värden: BLVZ

Fastigheter: Tunhems-Tåstorp 23:1

Kulturspår:

Klibbalskog, hagmarksekar, rik lundflora, bäckar

Beskrivning

Området ligger på Mössebergs norra sluttning vid Skogsgården i Östra Tunhem. Öster om vägen finns det en gammal ängs- och betesmark som har vuxit igen med en stor andel yngre lövträd som asp, sälg, björk och ask. Framför allt asken bildar ställvis rena bestånd. Hassel förekommer allmänt i vissa delar av området medan andra delar saknar buskskikt. Enstaka lågor av björk finns, men mängden död ved är generellt låg. Vissa äldre hagmarksträd av bland annat ek finns kvar. I fältskiktet finns lundväxter som blåsippa och trolldruva, men även en del hävdgynnade växter som lundstarr och grönvit nattviol. Längs bäckarna som rinner nedför sluttningen finns det ett tätt uppslag av asksly. Väster om vägen finns det översilningsmarker med medelålders klibbal, gråal, björk och ask. Även här finns en liten andel ek i beståndet. Markerna är friska till blöta och fältskiktet domineras av högrörter som älggräs, humleblomster och ormbunkar.

Naturvärde: 2

De rika förhållandena på Mössebergs sluttning har gett upphov till en heterogen miljö som kommer att bli allt mer intressant då bestånden blir äldre. Detta kommer att resultera i en ökad mängd med nyckelement som död ved och gamla träd. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vidkroniga ekar bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1195)

8313-26 Blandlövhage sydväst om Jutagården

Yta: 7,6 ha Ekonomisk karta: 8313 Socken: Östra Tunhem Värden: BKZ

Fastigheter: Tunhem 13:2

Kulturspår: stenmurar, äldre åker

Grova ekar, hässlen, orkidéer, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en blandlövhage som ligger på Mössebergs östsluttning. Hagen betas svagt av får, men är kraftigt igenvuxet med aspsly och hasseluppslag. Trädsiktet utgörs av medelgrovt till grovt asp och björk, samt enstaka ek, sälg och ask. Busksiktet utgörs av täta hasselbestånd. I fältsiktet finns det sparsamt med ängsväxer pga beskuggning. Det finns mycket rikligt med skogsnycklar och grönvit nattviol. De öppna ytorna som utgörs av gamla åkrar och slåtterängsrester hyser den finaste floran med arter som jordtistel, prästkrage, mandelblomma, smörboll, gökblomma, ormröt, hirsstarr, darrgräs och knaggelstarr. Vid inventeringen i augusti 2002 bedömdes betesmarken vara restaurerbar pga florumvärden, några äldre ekar och värdefulla hässlen i de norra delarna som ännu hävdas.

Naturvärde: 3

Den fina torrängsfloran ger höga naturvärden. Området har dessutom kulturhistoriska värden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och betetrycket bör förbättras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686354)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C32-TIP)

8313-27 Fuktängar och rikkärr söder om Jutagården

Yta: 5,1 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Östra Tunhem **Värden:** BHZ

Fastigheter: Jättene 10:8

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, källor, rödlistade arter

Beskrivning

På Mössebergs nordöstsluttning 200 m söder om Jutagården ligger ett område med fuktängar och ett mycket fint rikkärr. Tyvärr är större delen av området invaderat av älggräs och påverkat av gödsling. Halva området är svagt hävdad och resterande del är helt ohävdad. I området växer enstaka träd av fågelbär, ask och björk, samt hassel, getapel, vide och nypon. Ett extremrikkärr ligger i den nedre delen av området. Kärrret och fläckvisa ytor av fuktängarna har en mycket fin flora med arter som axag, källblekvide, näbbstarr, hirsstarr, nålstarr, slankstarr, tuvstarr, ängsstarr, ängsvädd, brudborste, krissla, kärrknipprot, gräsull, samt sparsamt med majviva, slåtterblomma och darrgräs. Rikkärrret är öppet med viss igenväxningsvegetation. Lövsly hålls tillbaka till viss del trots det svaga betet. Kärrret omges av fuktängar och marker som är kvävepåverkade. Betesdjuren stödfodras under kortare perioder vår och höst i en del av betesmarken som tidigare varit åker.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Rikkärrret ingår i nätverket Natura 2000 samt omfattas av biotopskydd. Inga ytterligare skyddsåtgärder bedöms vara nödvändiga.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686355)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 61F-IVY)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Gudhem Jättene SE0540187

8313-28 Ekhage vid Jutagården

Yta: 1,1 ha **Ekonomisk karta:** 08313 **Socken:** Östra Tunhem **Värden:** BKZ

Fastigheter: Tunhem 1:7

Kulturspår: äldre åker, stenmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Betesmarken ligger på Mössebergs nordöstsluttning sydväst om Jutagården. Den utgörs av en glest trädbevuxen ekhage med kraftiga uppslag av hassel och älggräs. Marken är stenbunden och domineras av fuktängar. De svagt hävdade fuktängarna är opåverkade av gödsling. I fältskiktet växer det ringa mängder av ängsvädd, brudborste och darrgräs. Vid inventeringen i augusti 2002 hade ett tiotal tjurar nyss släppts på bete.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas och betespåsläppet bör ske tidigare.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686354)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4D9-EMO)

8313-29 Brantskogar och rikkärr vid Tunhemsberget

Yta: 30,2 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BHZ

Fastigheter: Tunhem 3:5, 13:2, 13:5, 7:15

Kulturspår:

7230 Rikkärr, brantskog, rik lundflora, rik kryptogamflora, rödlistade arter, död ved

Beskrivning

Området är beläget på den norra sidan av Mösseberg. Naturtyperna utgörs av rasbranter, blandlövhagar, kärrmiljöer och sekundära lövskogar. Blandlövhagens trädskikt domineras av björk, asp och ek och buskskiktet av hassel. På platån finns det en sluten sekundär lövskog som har ett trädskikt som domineras av medelålders björk och poppel med ett stort inslag av gran. Buskskiktet utgörs av ung hägg och hassel. I branterna finns ett trädskikt med mycket ek. Övriga trädslag i branten är björk, fågelbär, sälg, alm samt lind i de norra delarna. Buskskiktet är glest med enstaka måbär och döende enar. Nedanför branten, i nordvästra delen av området ligger det en mindre sumpskog som domineras av björk med ett litet inslag av klibbal. Det finns rikligt med död ved främst i branterna. Blåsippa, stinksyska och lungört finns i större delen av området. I sumpskogen finns det även skogsknipprot och skogsnycklar. I branterna finns det krusig ulota *Ulota crispa*, västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*, vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum*, mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum*, stenporella *Porella cordeana* och mörk baronmossan *Anomodon rugelii*. Nedanför branten i norra delen av området ligger ett Natura 2000-område som består av ett sluttande, öppet och hävdpräglad extremrikkärr. Kärrret är källpåverkat. I kärrret har man noterat arter som kärrknipprot, ängsstarr, darrgräs, brudsporre och källblekvide. Det öppna kärrret omges till största delen av relativt ung sumpskog som sannolikt också haft rikkärrskaraktär tidigare. I söder avgränsas kärrret av en lövskogsklädd brant med hassel, asp och ek i trädskiktet. Rikkärrret blev skyddat som biotopskydd 1995 för att förhindra verksamheter som kan skada rikkärrrets naturvärden. Så vitt känt finns inga skador i kärrret idag. Hävd och öppethållande av rikkärrret var dock eftersatt under flera år. År 2008 och 2010 genomfördes restaureringsåtgärder, inom åtgärdsprogrammet för bevarande av rikkärr, för att öppna upp kärrret och gynna de ljuskrävande rikkärrarterna. Vid den tidpunkten hade kringliggande skog börjat ta över stora delar av den öppna rikkärrsytan och videbuskar, björksly och bladvass fanns i stora delar av den mer öppna kärrytan. Efter de mer omfattande restaureringsåtgärderna har kärrret sedan 2011 skötts årligen genom slåtter (både av bladvass samt gräs och örter) och röjning av igenväxningsvegetation sedan 2011.

Naturvärde: 2

Området hyser mycket höga naturvärden. Rasbranterna har en mycket rik epifytflora och det finns mycket död ved. Också sumpskogen innehåller flertalet intressanta kärlväxter och det har ett relativt högt skyddsvärde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Se bevarandeplan för rikkärrret.

Skydd: Rikkärrret är biotopskyddat och ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Rikkärrret bör skötas enligt bevarandeplanen. För övrigt bör området lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Skräddaregården SE0540186

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1174)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (nr 08D1D09)

8313-30 Rikkärr på Tunhemsberget

Yta: 0,3 ha **Ekonomisk karta: 08313** **Socken: Östra Tunhem** **Värden: BHZ**
Fastigheter: -
Kulturspår:
Rikkärr, källor, lodyta, block

Beskrivning

Området ligger på Tunhemsberget cirka 900 m nordväst om Bergsgården. Det utgörs av ett öppet källpåverkat rikkärr, som omges av lövskog. I södra delen finns blockiga marker med några små lodytor. Området har stora botaniska värden enligt nyckelbiotopsinventeringen. Lind, hässleklocka, kransrams och underviol förekommer allmänt i området. I rikkärret finns kärrknipprot, slätterblomma och brudsporre. Det finns även rikligt med tuffmossor *Palustriella spp.*

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop och har stora botaniska värden enligt nyckelbiotopsinventeringen vilket ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1d03:1)

8313-31 Bäckdråg på Tunhemsberget

Yta: 0,8 ha **Ekonomisk karta: 08313** **Socken: Östra Tunhem** **Värden: BHVZ**
Fastigheter: Tunhem 7:15
Kulturspår:
Bäck, källor, död ved

Beskrivning

Området ligger på Tunhemsberget cirka 700 m nordväst om Bergsgården. Det utgörs av ett kraftigt försumpat bäckdråg, med en källa som ligger uppströms. Det omges av lövskog. Buskskiktet består av viden och hassel. Det finns rikligt med död ved och högstubbar. Fältskiktet är örtrikt och jordarterna är kalkrika. Området har betats tidigare och har stora botaniska värden enligt nyckelbiotopsinventeringen. Kransrams, brudborste, källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* förekommer allmänt i området. Andra intressanta arter är lind, underviol, kåltistel, hässleklocka och långsvingel.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop och har stora botaniska värden enligt nyckelbiotopsinventeringen vilket ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Inga åtgärder bör utföras i området enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1d04:1)

8313-32 Betesmark vid Hallen

Yta: 0,4 ha **Ekonomisk karta: 08313** **Socken: Östra Tunhem** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Hallen 1:4, Tunhem 1:7

**Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fossil åker, husgrund, fägata
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark**

Beskrivning

Vid Hallen på Mössebergsplatån finns en stenbunden betesmark med en del odlingsrösen och skalmurar. Här finns också en husgrund som är i gott skick och en fägata. Enstaka träd finns av fågelbär, björk, rönn samt ett värdefullt hagmarksträd av sälg. I buskskiktet finns en hel del hassel. Vegetationen domineras av friskängar, med inslag av torrängar. Marken är helt opåverkad av gödsling. Floran är trivialiserad pga den svaga hävden. I fältskiktet noterades endast ringa mängder av brudborste, darrgräs, prästkrage och rödkämpar. Vid inventeringen i september 2002 bedömdes marken ha förutsättningar att bli ängsmark.

Naturvärde: 3

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betestrycket bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AD2-TFL)

8313-33 Jättenekärret

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Östra Tunhem Värden: BGHLZ

Fastigheter: Jättene 14:2

Kulturspår:

7230 Rikkärr, 6410 Fuktäng med blåttätel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Jättenekärret ligger på Mössebergs nordvästra sluttning, omgivet till största delen av åkermark och granplanteringar. Natura 2000-området sammanfaller med Jättenekärrets naturreservat. I området ingår förhållandevis stora arealer rikkärr som består av flera, delvis sammanhängande, mindre kärr. Kring kärren växer lövskog som domineras av asp och björk, men bitvis har ganska stora inslag av ädellövträd. Floran i kärren är rik, med arter som axag, sumpnycklar (den ovanligare, fläckbladiga varianten), kärrknipprot, flugblomster, skogsnycklar, näbbstarr och majviva. Kärren hävdas med bete, och ibland med kompletterande slåtter. Betestrycket har varierat kraftigt mellan olika år, och det är osäkert hur det mer intensiva betet påverkat florans i kärren. Enligt en inventering av rikkärr från 2004 bedöms grynsnäckorna *Vertigo genesii* och *Vertigo geyeri* finnas kvar i kärret. I områdets nordöstra hörn finns fuktäng med blåttätel eller starr. Floran är artrik. Här växer majviva, skogsnycklar, smörboll, tvåblad, ormrot med flera arter. Området är till största delen orört förutom längst i öster där kulverteringsarbete har påverkat en mindre del av fuktängen. Enligt skötselplanen får stödutfodring ske här. I ett stråk genom området finns flera extremrikkärr med höga naturvärden. De norra kärren är av axag-typ med en rik flora. Axag dominerar tillsammans med ryltåg, bladvass och näbbstarr. Andra arter som finns här är sumpnycklar (den ovanligare, fläckbladiga varianten), kärrknipprot, flugblomster, skogsnycklar, majviva och gräsull. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängsvädd och darrgräs, rosettjungfrulin, kärrspira, tuvstarr, nålstarr, näbbstarr, axag, slåtterblomma och kärrsälting, samt ringa mängder av majviva, vildlin, kärrknipprot och övriga jungfrulinarter. Även i det mindre kärret i söder finns axag, dock inte lika dominerande. Tillsammans bildar kärren Skaraborgs största yta med axagvegetation. Bottenskiktet domineras av brunmossor. Hävden var något svag hävd vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 och viss igenväxningsvegetation fanns längs kanterna. Dock finns risk för trampsador vid hårt bete under blöta år. I fältskiktet fanns rikligt med ängsvädd, darrgräs och ängsstarr, kärrspira, slankstarr, näbbstarr, gräsull, axag, hirsstarr, kärrsälting och kärrknipprot, samt ringa mängder av slåtterblomma och vildlin.

Naturvärde: 1

Jättenekärret är Falbygdens största extremrikkärr och ett av de bäst utbildade, med stor individrikedom bland ingående arter. Det är ej så artrikt som Skogartorpskärr, men Jättenekärret har genom sammansättningen av växtsamhällen mycket stort botaniskt värde. Det är även geovetenskapligt intressant och är tilltalande för landskapsbildningen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska utgöras av hävdade rikkärr med stor artrikedom.

Skydd: Jättenekärret ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat. Det ingår även i den nationella myrskyddsplanen.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Jordbruksverket, 2005. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C29-NTV, 16E-HST)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1996: Beslut och skötselplan för naturreservatet Jättenekärret.
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1D11)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Värdefulla odlingslandskap i Skaraborgs län.
Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Jättenekärret SE0540154

8313-34 Naturminne vid Nolgården, Ö Tunhem

Yta: 0 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BKLZ
Fastigheter: Tunhems-Åsen 13:2
Kulturspår:

Beskrivning

Vid Nolgården i Östra Tunhem finns en bok som blev skyddad som naturminne år 1973.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Området är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8313-35 Delvis igenväxt hage och vårdträdmiljö vid Åkatorp öster om Gudhem

Yta: 15,7 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Gudhem Värden: BHKLZ
Fastigheter:
Kulturspår: vårdträd, alléer, stenmurar
Jätteträd, död ved, småvatten

Beskrivning

Objektet ligger vid Åkatorp, öster om Gudhem, och det utgörs av allé med grova askar, ekhage och en igenvuxen hagmark. Runt hagen finns det en stenmur. I den igenväxta hagen finns det medelålders och äldre ek samt yngre klippal, björk, apfel, ask, gran och lönn. Det finns även grova bokar. Föryngringen utgörs främst av ask.

Buskskiktet utgörs av enstaka skogstry. I det betade området dominerar medelgrova till grova ekar med inslag av björk. I buskskiktet finns det enbuskar. Allén består av flera grova askar och en stor kastanj. Förekomsten av död ved är god och det finns bland annat en stående död ek. På bokveden växer rikligt med bokdyna *Hypoxylon fragiforme*. På askarna i allén växer guldocksmossa *Homalothecium sericeum*. Honungsskivling har angripit flera av askarna i allén.

Naturvärde: 3

Naturvärdena är främst knutna till de många grova träden och tillgången på död ved. Inslaget av många mycket grova bokar ger objektet en säregenhet sett ur landskapsperspektiv. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i hagmarkerna.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1200)

8313-36 Sekundär lövskog vid Jättenekärret

Yta: 8,6 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Östra Tunhem Värden: BHZ
Fastigheter:
Kulturspår:

Lövsumpskog, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Jättenekärret ligger på Mössebergs nordostsluttning och det är ett av Falköpings största extremrikkärr. Våtmarksvärdena är mycket höga. I ytterkanten av kärret finns det sekundära lövsumpskogar samt friska marker som har ett mer högvuxet trädskikt med bland annat grov ask. Hela området betas men betestrycket har varit alltför högt, vilket har lett till att botten- och fältskikt har blivit överbetat och söndertrampat på många ställen. På fuktig och blöt mark finns det ung björk och ställvis täta videsnår. På friska marker finns det ett mer högvuxet trädskikt med medelålders klibbal, sälg samt någon grov ask. Hassel finns allmänt i buskskiktet. I området finns det låga mängder grov död ved, men hassel och vide bildar ställvis mycket klen död ved. Jättenekärret har en dokumenterat artrik flora med bland annat mycket axag, flugblomster och sumpnycklar (meddelande 2/91 Länsstyrelsen i Skaraborgs län).

Naturvärde: 3

Objektets värden är främst koncentrerade till våtmarksmiljöerna. Lövmiljöerna börjar dock bilda en del värdefulla element och det har vissa värden som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska utgöras av hävdade rikkärr med stor artrikedom. På sikt ska det även utvecklas ädellövskog av hög klass i området.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1175)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1996: Beslut och skötselplan för naturreservatet Jättenekärret.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1D11)

Åström, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Jättenekärret SE0540154

8313-37 Sekundär lövskog sydväst om Forentorp

Yta: 8,8 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Östra Tunhem Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Lövsumpskog, jätteträd, bäck

Beskrivning

Objektet utgörs av bäckmiljöer med sekundära lövskogar på främst fuktig mark som har ett medelålders trädskikt med klibbal och björk. Fältskiktet domineras av högrörtvegetation med älggräs. Mot kanterna av objektet finns det friska marker med en del grov ek och björk. En ek är 110 cm i brösthöjdsdiameter. På fuktig mark domineras trädskiktet av klen till medelgrov klibbal och björk. Buskskikt saknas. På frisk mark finns det ett äldre trädskikt med grov och mycket grov ek och björk. Hassel är allmän. Enstaka lågor av främst klibbal finns spridd i området. Rutbålmossa *Conocephalum conicum* finns allmänt längs bäcken. Objektet har gallrats.

Naturvärde: 3

Grov och mycket grov ek och björk samt lövrika bäckmiljöer ger området vissa lövskogsvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1177)

8313-38 Vårdträdmiljöer vid kyrkan i Torbjörntorp

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08313 Socken: Torbjörntorp Värden: BKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: vårdträd, hamlade träd, alléer

Jätteträd

Beskrivning

Objektet utgörs av vårdträds miljöer vid kyrkan i Torbjörntorp. Detta omfattar dels ädellövmiljöer på själva kyrkogården samt dels lite spridda lövbestånd i den närmaste omgivningen. Kyrkogården inramas av medelgrov ask och det finns även en kort dubbelsidig allé med lönnar samt en nyplanterad askallé. Inga av träden på kyrkogården är hamlade och träden visar inga tecken på stress. I omgivningarna kring kyrkan står det spridda dungar med medelålders ask, alm, björk, lönn och oxel. Det grövsta trädet (ask) är ca 70 cm i brösthöjdsdiameter. Buskskikt saknas. Objektet har låga mängder död ved. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

Objektet har främst värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Alléer i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1209)

8314-01 Betesmark vid Hällestorp, Gudhem

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Gudhem Värden: BZ

Fastigheter: Hällestorp 1:3

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 400 m öster om Hällestorp i Gudhem. Det utgörs av en välhävdad betesmark som är öppen i de centrala delarna. Övriga delar har ett halvöppet till slutet trädskikt av al, björk, rönn, vildapel, tall och gran. Buskskiktet utgörs av enstaka enar. Halva området utgörs av artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Större delen av området är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med slåttergubbe, måttligt med starr, samt ringa mängder av baktimjan och gulmåra.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och hyser en hel del hävdgynnade arter, varav flera är rödlistade vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 624-XVS)

8314-02 Betesmark vid Torestorp, Torbjörntorp

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Torbjörntorp Värden: BKZ

Fastigheter: Torestorp 2:25

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om Torestorp ligger en vacker liten torrbacke, som är klassad som artrik torr låglandsgräsmark. Den utgörs av en öppen betesmark, som är glest bevuxen med asp, björk, tall, en och nypon. Marken är ogödslad och hävden är god. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med bockrot och gulmåra, samt måttligt med ängshavre.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och helt opåverkat av gödsling och hyser en del hävdgynnade arter, vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.
Skydd: Området saknar skydd.
Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.
Litteratur:
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 404-OFN)

8314-03 Betesmark vid Skogastorp, Valtorp

Yta: 2,1 ha **Ekonomisk karta:** 08314 **Socken:** Valtorp **Värden:** BKZ
Fastigheter: Rørsberga 1:8
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, diken inom fossil åker
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om Skogastorp ligger en långsträckt betesmark. Omgivningarna utgörs av skogsmark i öster. Området omgärdas av stenmurar västerut mot gränsen till åkermarken. Större delen av hagen har ett halvöppet till slutet trädskikt. Det finns även öppna glest trädbevuxna partier. Trädskiktet är variationsrikt med al, asp, björk, ek, rönn, oxel och gran. Buskskiktet består av enstaka enar. Halva området är klassat som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är välhävdad och visar mestadels inga tydliga tecken på kvävepåverkan. Området är dock påverkat av täkt och stentippar. Vid inventeringen i september 2003 noterades en del hävdgynnade arter som måttligt med gulmåra, jungfrulin, knägräs och prästkrage, samt ringa mängder av backnejlika.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad, relativt opåverkat av gödsling och hyser en del hävdgynnade arter, vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 259-AIY)

8314-04 Alléer vid Rørsberga

Yta: 0,6 ha **Ekonomisk karta:** 08314 **Socken:** Valtorp **Värden:** BK LZ
Fastigheter: Rørsberga 1:8
Kulturspår: vårdträd, alléer
Jätteträd, hålträd, rik epifytflora, mulm

Beskrivning

Vid Rørsberga gård finns gamla och ädellövrika vårdträds miljöer som främst utgörs av alléer. Upp till gården leder det en kort dubbelsidig allé med gammal och grov alm, ask, lönn. Framför allt de äldsta träden är rika på håligheter, mulm, svamp- och insektsangrepp. Träden skuggas ej av sly eller busk, men flera träd är ändå i behov av skötselåtgärder. Träden saknar spår av någon regelbunden hamling. Träden har en rik epifytflora med bland annat mycket blekspikar *Sclerophora spp.* Längs vägen, utanför gården, finns det yngre lönnar. Det finns även nyplanterade ädellövträd i anslutning till vårdträds miljöerna.

Naturvärde: 2

De gamla och grova ädellövträden med sin rika epifytflora ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande:

Skydd: Alléer i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Vård/alléträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

8314-05 Barrklädda hagmarker väster om Sörgården, Ullstorp

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Håkantorp Värden: BKVZ
Fastigheter: Ullstorp 1:8 & 4:4
Kulturspår: stenmurar, äldre åker
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, skogsbete, rödlistade arter, strand, å, källor

Beskrivning

Vid Sörgården ligger två trädklädda betesmarker utmed Slafsan. Området utgörs av gamla barrskogsklädda betesmarker enligt den gamla ekonomiska kartan från 1880-talet. Hagarna ligger på kambrosilurisk sandsten och omgärdas av fina stenmurar av sandstenar från platsen. Terrängen sluttar svagt ner mot ån och i sluttningen finns flera små källdrag. Trädskiktet domineras av grova gamla tallar och granar, men det finns också björk, fågelbär, asp, ek, rönn och lönn. I det södra delområdet domineras marken av ganska välhävdade artrika friska låglandsgräsmarker. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med gulmåra, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, darrgräs, ängshavre, brudbröd och rödkämpar. I det norra delområdet finns två värdefulla hagmarksträd av tall och ek. Områdets slutenhet varierar från öppna partier med enstaka träd i de sydvästra delarna till halvslutna och helt slutna partier. På en del av de öppna markerna finns enbuskar och hassel. Tidigare betades området av nötkreatur, men betas numera av häst. Marken är ganska välhävdad och helt opåverkad av gödsling. Marken är klassad som artrika friska låglandsgräsmarker. Här växer det bland annat rikligt med ängsskallra, jordtistel, samt ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 2

I ängs- och hagmarksinventeringen bedöms området vara en av kommunens trevligare barrklädda hagmarker, vilket ger mycket högt naturvärde. Närheten till rinnande vatten bidrar till att höja naturvärdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Falbygdens Naturskyddsförening har utfört röjningar av barrträd i området. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686386)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DFF-EIP, 1A2-EYY)

8314-06 Igenväxt betesmark norr om Sörgården, Ullstorp

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Håkantorp Värden: BKZ
Fastigheter: Ullstorp 2:6
Kulturspår: fornminnen
Grova ekar, orkidéer

Beskrivning

Strax norr om Sörgården i Ullstorp finns en igenvuxen ohävdad betesmark. Söder och västerut utgörs omgivningarna av åkermark. Området gränsar till skogsmark norrut och i östra delen finns en våtmark. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes området vara värt att restaurera pga av floravärden, grova träd och kulturmiljövärden. Områdets värden utgörs av fornminnen, flera stora ekar samt fin flora med bland annat kärrknipprot och nattviol.

Naturvärde: 4

Betesmarken bedömdes vara värd att restaurera pga av floravärden, grova träd och kulturmiljövärden vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas. Ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 141-PUL)

8314-07 Ohävdad betesmark söder om Sörgården, Ullstorp

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Håkantorp Värden: BKZ

Fastigheter: Ullstorp 2:6 & 2:7

Kulturspår: torpmiljö, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax söder om Sörgården ligger ett mycket vackert och artrikt område. Det utgörs av en ohävdad öppen betesmark. Omgivningarna utgörs av åkermark mot söder och lövskog mot norr. Området är öppet i norra delen, medan trädskiktet blir helt slutet mot söder. Träd- och buskskiktet består av asp, björk, ek, lönn, hassel och en. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och kalkgräsmark. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes marken ha förutsättningar att bli slättermark. Marken är ogödslad och hyser en hel del hävdgynnade arter trots ohävderna. I fältskiktet finns bland annat som rikligt med slätterfibbla, gulmåra, gullviva och jungfrulin, måttligt med backnejlika, darrgräs och prästkrage, samt ringa mängder av smörbollar.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ohävdad, men hyser en hel del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 47F-AVQ)

8314-08 Betesmark norr om Valtorpskvarn

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BKZ

Fastigheter: Segerstad 20:4

Kulturspår: skalmurar, jordkällare, äldre åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om Valtorpskvarn ligger en långsträckt betesmark som hävdas väl genom bete. Den är öppet med enstaka trädgångar med främst björk. Vegetationen domineras av friskängar, men det finns också en mindre andel torrängar. Marken har tidigare varit åkermark och är svagt påverkad av gödsling i halva området. En del stentippar finns på betesmarken. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades måttlig med bockrot och brudbröd, samt ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 4

Betesmarken är kultiverad, men är välhävdad och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F63-EGH)

8314-09 Betesmark vid Hallängen, Valtorp

Yta: 6,8 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BKLVS

Fastigheter: Valtorp 3:3, 3:8, 3:21
Kulturspår: skalmurar, äldre åker
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, fuktäng, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger nordöst om Valtorpskvarn vid Hallängen i en djup svacka i terrängen som bildar ett djupt tråg i landskapet. Genom svackan rinner Hallängsbäcken som är ett tillflöde till Slafsån. Vatten- och bäckveronika noterades i bäcken. Längs sydöstra kanten i bäckravinen finns en öppen cirka 3 ha stor våtmark som har tilldelats klass 2 i våtmarksinventeringen. Närmast Valtorpskvarn finns ett område med svartpoppel och gråal. Strax ovanför ligger stora öppna betesmarker som omges av välbevarade stenmurar. Trädskiktet utgörs av al, ask, björk, ek, rönn, lönn och gran. Buskskiktet utgörs av enstaka enar och vide. Dessa betesmarker bildar den största högörtängen av tuvstarr-typ i kommunen. Floran är ganska artfattig och markerna har tidigare varit ganska hårt betade. Området domineras av friskängar och en något mindre andel fuktängar. Knappt hälften av området är välhävdad och övriga delar är svagt hävdade eller helt ohävdade. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med ängsvädd, gulmåra, jordtistel, knägräs och brudbröd, samt ringa mängder av backtimjan, gullviva och stagg. Det finns också rikligt med älggräs i området. Vid den tidigare inventeringen 1990 noterades även ljung, småfingerört och klasefibbla.

Naturvärde: 2

Ett topografiskt märkligt område som tidigare har varit mycket välhävdad. I området finns en av kommunens största förekomster av tuvstarr. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686367)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A32-HUN)

8314-10 Våtmarker utmed Slafsån och Raglåsabäcken

Yta: 45,3 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BGHKLVZ

Fastigheter: Rørsberga 1:8

Kulturspår: fornminnen, odlingsrösen, stenmurar, diken inom fossil åker, kvarn

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, gråalsumpskog, strandängar, å, källor, jäteträn

Beskrivning

Väster om Valtorp finns ett av Slafsåns mest intressanta avsnitt. Slafsån tillhör ett av de värdefullaste vattendragen i den här naturgeografiska regionen. Ån är ganska grund och bred. Den har fast botten som huvudsakligen utgörs av sandsten, som ställvis bildar låga trappstegsliknande avsatser i ån. Det finns rikligt med mossklädda stenar och block. Vid bron till Rørsbergakvarn finns rikligt med den sällsynta båtmossan *Fontanilis sparsifolia*. Vid strandkanterna finns det högröts- och dvärgvassvegetation av bland annat sjöranunkel, blomvass, kaveldun, rörflen, gul svärdslilja och strömblocksväxer som kransmynta och fackelblomster. Vegetationen förekommer fläckvis vid kanterna eller vid stenar och upphöjningar i ån. De stora naturvärdena i detta område är knutna till de stora bestånden gråalsumpskog som kantar vattendragen. Skogen är mogen och ställvis grov. Knäckeplarna och gråalen böjer sig över ån medan klibbalen står mera upprätt. Källdrag mynnar på några ställen i sumpskogarna. Sydöst om Valtorpskvarn ligger det stora betesmarker på cirka 11,2 ha längs med Slafsåns stränder. Naturvärdena är framförallt knutna till strandängarna. I området finns terrasserade åkrar med stenmurar samt rikligt med odlingsrösen. Förutsättningar finns att utvidga betesmarken både norr och söderut längs Slafsån. Markerna är öppna med några enstaka slutna partier. Trädskiktet består av al, ask, asp, björk, oxel samt tre värdefulla hagmarksträd av ask och oxel. I buskskiktet finns vide. Vegetationen är ganska artfattig och svagt kvävepåverkad i hälften av området. Friskängarna dominerar, men det finns också fuktängar och våta partier. Marken är svagt hävdad och vissa delar är ohävdade. Vid inventeringen i juni 2004 noterades endast måttligt med gulmåra och gökblomster, samt ringa mängder av bockrot och prästkrage.

Naturvärde: 1

Området har stora värden ur landskapsbildsynpunkt samt representativa välutvecklade strandnära gråalskogar. Dessutom hyser Slafsån stora botaniska, geologiska och limnologiska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras. För övrigt bör området lämnas orört.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden på strandängarna bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 858-RPK)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1218)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1E07)

8314-11 Betesmark söder om Rørsberga

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värdet: BZ

Fastigheter: Rørsberga 1:8

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, kärr

Beskrivning

Cirka 700 m söder om Rørsberga säteri finns en flack betesmark, som är belägen på en större grusås. Den är delvis igenvuxen med björk och vide. Träd- och buskskiktet är halvöppet till slutet, men det finns också öppna partier. Fuktängar med blåtåtel och starr dominerar, men det finns också inslag av friskängar samt våta partier. Marken är svagt hävdad och en mindre yta hävdas inte alls. Cirka en tredjedel av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. Floran är ganska artfattig pga av dålig hävd och beskuggning. Vid inventeringen i september 2004 noterades tuvstarr, hundstarr, hirsstarr och ängsvädd, samt ringa mängder av darrgräs, smörbollor, stagg, svinrot och gökblomster.

Naturvärde: 4

Betesmarken är svagt hävdad och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och gödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och hävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 461-SMF)

8314-12 Björkhage vid Hovmangården, Segerstad

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Segerstad Värdet: BKZ

Fastigheter: Segerstad 4:10

Kulturspår: stenmurar, äldre åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Hovmangården ligger en betesmark som omges av en låg stenmur. Omgivningarna består till största delen av åkermark och kulturbetesmarker. Området har tidigare stått ohävdad i flera år. Därefter har området röjts och betet har återupptagits. I de centrala delarna av hagen är trädskiktet halvöppet till slutet. I den norra delen finns det en björkhage med ett likåldrigt och ganska homogent halvslutet trädskikt med klen till medelgrov björk samt enstaka gran. I den södra delen är trädskiktet glest och utgörs av björk samt enstaka medelgrov ek och grov lönn. En förekommer allmänt i buskskiktet. Marken domineras av mycket välbetade friskängar samt en mindre andel fuktängar. Endast en mindre del av området är svagt kvävepåverkad. I östra delen finns en öppen lågstarräng som fläckvis innehåller rikligt med darrgräs. Den södra delen är florans artrikare med kraftiga ljungtuvor, rikligt med stagg och krypvide och enstaka nattviol. I den västra delen finns en artfattig öppen rödvenäng, som blir artrikare mot kanterna. Vid inventeringen i augusti 2003 fanns måttligt med darrgräs och jordtistel, samt ringa mängder av bockrot, gulmåra, hirsstarr och knägräs.

Naturvärde: 3

Området är mycket välhävdad och till större delen opåverkat av gödsling. Det hyser också en del hävdgynnade arter. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686373)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BC1-PRK)

8314-13 Våtmark vid Pösan i Segerstad

Yta: 6,5 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Segerstad Värden: BHVZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 7230 Rikkärr

Beskrivning

Området ligger i kuperad slättbyggd väster om Pösan i Segerstad. Det utgörs av ett våtmarkscomplex som är mycket starkt hydrologiskt påverkat pga dikning, järnväg och en väg. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av åkermark och betesmark. I områdets norra del väster om järnvägen ligger ett Natura 2000-område. Den centrala delen av området består av ett hävdpräglad extremrikkärr, vilket utgör cirka hälften av områdets yta. Kring rikkärret finns kalkfruktäng, vissa delar (speciellt i sydväst) har vuxit igen och är nu av sumpskogskaraktär med björk, al och videbuskar. Hela området ligger inom en större betesfälla. I sydost gränsar området till järnväg. Tidigare har sannolikt områdets kärr och fuktäng sträckt sig ända ner till vattendraget Pösan, vilket idag rinner längs järnvägens södra sida. Hela området sluttar åt sydost. I den övre delen är kärret och fuktängen källpåverkad och det finns mindre inslag av kalkutfällningar. Rikkärret dominerar i stora delar av högvuxna axagstuvor och det finns partier med rikligt med blåttåtel. I bottenskiktet finns karaktäristiska brunmossor och mossor som vittnar om källpåverkan, till exempel kalkkällmossa. Bland kärleväxter påträffas arter som slätterblomma, flugblomster, kärknippot, ängsnycklar, majviva och änsstarr. Rikkärret har även en rik molluskfauna med bland annat fynd av de sällsynta rikkärssnäckorna kalkkärrsgrynsnäcken, smalgrynsnäcka och kärripupsnäcka. Norr, öster och väster om rikkärret finns en till största del glest björkbevuxen kalkfuktäng, mindre delar av fuktängen är helt öppna. Betetrycket i fuktängen, liksom i rikkärret, varierar mycket. Artrikedomen i fuktängen är som störst i de öppna delarna. I fuktängen noteras arter som kärrsälting, blodrot, ängsvädd, darrgräs, kärrtistel, kärknippot, slankstarr, ängsnyckel och rödklint. Dessutom finns flera tågväxter och starrarter. Hävden av området har varierat under åren, vilket har lett till att det finns mindre inslag av igenväxningsvegetation i form av björk, tall och viden i kärret. Igenväxningen är mest påtaglig i områdets kantzoner, i kalkfuktängen och kärrets ytterkanter. Här finns inslag av igenväxningsvegetation i form av sly och videbuskar och artrikedomen i fält- och bottenskiktet är något lägre. I sydväst har igenväxningen gått längre och här är området mer av sumpskogskaraktär. År 1995 blev området skyddat som biotopskydd för att förhindra verksamheter som kan skada rikkärrets naturvärden, den rika floran och faunan. Som nämnt ovan har hävden varierat i området under åren. Åren 2010 och 2011 gjordes större restaureringsinsatser, inom åtgärdsprogrammet för bevarande av rikkärr, för att öppna upp rikkärret och kalkfuktängen och därmed gynna de ljuskrävande och hävdpräglade arterna. 2012 skedde kompletterande röjningsinsatser. Under samtliga år har området betats extensivt, de förhållandevis blöta förhållandena i området gör att det inte är så populärt för betesdjuren, varför kompletterande röjnings och slätterinsatser är nödvändiga för att bevara både det öppna rikkärret och fuktängen på sikt. Vid äng- och betesmarksinventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med ängsvädd, måttligt med darrgräs, smörbollor och tätört, samt ringa mängder av hirsstarr, ängsskallra, vildlin och kärknippot.

Naturvärde: 2

Axagkärret med dess speciella flora har mycket högt botaniskt värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målsättningen i bevarandeplanen är att bevara och utveckla extremrikkärret med möjlighet för axag och kärknippot att expandera.

Skydd: Delar av området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Rikkärret bör skötas enligt bevarandeplanen. Länsstyrelsen arbetar 2016 med att upprätta ett naturvårdsavtal för att säkra en långsiktig skötsel av området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686361)

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Segerstad Kolbogården SE0540190

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DF4-EBB)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1E04)

8314-14 Betesmark nordöst om Systrakvarn

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Segerstad Värden: BKZ
Fastigheter: Segerstad 7:3 & 7:6
Kulturspår: fornminnen, äldre åker
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 100 m nordöst om Systrakvarn ligger en välhävdad betesmark som är glest bevuxen med enar samt en del nypon. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Fältskiktet på slutningarna utgörs av fårsvingeltorräng. Marken är svagt kvävepåverkad i halva området. Vid inventeringen i oktober 2002 fanns en del hävdgynnade arter som bland annat rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med ängshavre och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan och darrgräs. Backsippa noterades 2010. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även gullviva och backsmörblomma.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och hyser både kalk- och hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686363)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 65A-QLG)

8314-15 Ohävdad betesmark vid Anders-Svensgården

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BKZ
Fastigheter: Kyrketorp-Öja 15:1
Kulturspår: fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Vid Anders-Svensgården ligger det en liten ohävdad kulle som tidigare varit betesmark. Kullen är glest bevuxen med ask, oxel, lönn och en. Området bedömdes vara på gränsen till restaurerbar vid inventeringen i oktober 2002. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Fältskiktet är en örtrik torräng. Marken är delvis svagt kvävepåverkad. Det förekommer dock en del annan negativ påverkan på området, som stentippar och gamla kvarlämnade ensilagebalar. Trots ohävden finns det kvar rester av en hävdgynnad flora. Här växer bland annat måttligt med darrgräs, gulmåra och ängshavre, samt ringa mängder av vildlin. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även backsmultron, flentimotej, backsippa, backsmörblomma, harmynta, blodnäva och jordtistel.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ohävdad och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen (klass 3).

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot de kvarvarande naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas snarast för att naturvärdena inte ska gå förlorade.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686363)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 670-QOI)

8314-16 Betesmark nordväst om Abrahamsgården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BKZ
Fastigheter: Abrahamsgården, Kyrketorps-Öja 3:8
Kulturvärden: diken inom fossil åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nära Pösan strax nordväst om Abrahamsgården finns en flackt belägen betesmark. I den sydöstra delen finns ett öppet parti. För övrigt är trädskiktet som består av al, björk och oxel halvöppet till slutet. Vegetationen domineras av friskängar, men det finns också gräs-lågstarräng. Cirka en tredjedel av området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Marken är välhävdad i halva området och svagt hävdad i övriga delar. Vid inventeringen i september 2003 fanns rikligt med darrgräs och måttligt med jordtistel och ängsvädd. Stor ögontröst noterades 2006. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 var marken hårt betad av får och nyligen röjd på buskar. I fältskiktet fanns då ganska gott om stor ögontröst, slankstarr, vildlin, darrgräs, jordtistel samt mindre mängder av ormrot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Förekomsten av stor ögontröst bör följas upp.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686363)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 128-SMF)

8314-17 Betesmark sydväst om Abrahamsgården

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BKZ

Fastigheter: Kyrketorps-Öja 3:8

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Abrahamsgården ligger en ganska lång slänt mellan två åkrar, som längst i söder bildar en liten torrbacke. Betesmarken är ganska glest bevuxen med ask, oxel, tall och gran. Vissa partier har ett slutet trädskikt. Buskiktet är ganska slutet och utgörs av en. I slänten finns en fin örtrik ängshavretorräng. Större delen av området var svagt hävdad genom bete vid inventeringen i september 2003. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. På de torra kalkgräsmarkerna växer det rikligt med backtimjan och darrgräs, måttligt med jordtistel och gullviva, samt ringa mängder av vildlin och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterade även harmynta, krissla, oxbär, fältvädd, backsmörblomma, småfingerört, backsmultron, samt rikligt med rödklint och väddklint.

Naturvärde: 3

I ängs- och hagmarksinventeringen bedömdes området vara en representativ örtrik torräng som skulle vinna på att slås vissa år. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686384)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 63B-UFM)

8314-18 Slätteräng vid Segerstad Storegården

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp

Värden: BKZ

Fastigheter: Segerstad 9:1

Kulturspår: fornminnen

6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i ett kuperat mellanbygdslandskap cirka 550 m nordöst om Valtorps kyrka. Det utgörs av en ganska hög moränkulle med kuperad yta och rester av en hällkista på toppen. Omgivningarna utgörs av en väg mot nordväst och åkermarker för övrigt. Området är öppet förutom enstaka enbuskar, hagtorn och en lite hägg. Det skuggas dock delvis av en trädrida av björk och asp samt aspsly längs vägen i nordväst. Vegetationen domineras av friskängar, men det finns även örtrik ängshavretorräng. Marken har tidigare varit betesmark, men hävdas numera väl genom slätter. Det gamla höet lämnas dock kvar vilket på sikt kommer att trivialisera floran. Marken är ogödslad. Det finns en gammal stentipp i området. Vid inventeringen i augusti 2003 var fältskiktet artrikt med bland annat rikligt med brudbröd och rödkämpar, samt bockrot, ängshavre, liten blåklocka, svartkämpar, jordtistel, gulmåra, backsmultron, vädtklint, käringtand, backtimjan, prästkrage, getväppling och kattfot. I anslutning till området finns en mindre kulle med gånggrift som borde skötas för att därigenom vara både potentiellt spridningsområde för torrängsflora samt spridningskälla för densamma. På kullen noterades klasefibbla och backsippa 2010.

Naturvärde: 3

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målsättningen i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med dess torrängsarter. De främsta hoten mot slätterängar i låglandet samt dess torrängsarter är ohävd, felaktig hävd, igenväxning och gödsling.

Skydd: Nästan hela området ingår i Natura 2000. I nuläget behövs inget ytterligare skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686369)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 481-FVY)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Segerstad Storegården SE0540275

8314-19 Betesmark vid Åkarp, Valtorp

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BKVZ

Fastigheter: Åkarp 1:2 & 1:19

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter, å

Beskrivning

Vid Åkarp ligger en igenväxande betesmark som gränsar till Slafsan i sydväst. Den norra delen av betesmarken är ganska öppen. Trädskiktet av klibbal, ask, björk och gran blir mera slutet mot sydöst. Buskskiktet av en är ganska tätt. Vid inventeringen i augusti 2003 konstaterades att skiftet var svårbedömt pga att det är både igenvuxet och kvävepåverkat. I kombination med halvdan hävd så blir skiftet en mosaik av bra och dåliga ytor. Marken är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och det finns även ett mindre inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr. Hävden är ganska svag och större delen av området är svagt till tydligt gödselpåverkat. I fältskiktet finns dock en del hävdgynnade arter som rödkämpar, darrgräs, jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan, gulmåra, prästkrage, ängshavre och brudbröd. En del kulturväxter som bärbuskar och syren förekommer också.

Naturvärde: 4

Betesmarken är delvis igenvuxen och till större delen påverkad av gödsling, men hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och kosntgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 673-RPD)

8314-20 Grusås norr om Lillagården, Åstorp

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BKZ

Fastigheter: Åstorp 3:4

Kulturspår: stenmurar
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 100 m norr om Lillagården ligger en liten ås som är glest bevuxen med rönn, sälj och en. Tåktverksamhet har lett till att större delen är uppgrävd. Området utgörs av kalkgräsmark och ingår i en större betesfälla. Marken är välhävdad och helt opåverkad av gödsling. Vid inventeringen i oktober 2003 fanns det rikligt med brudbröd och rödkämpar, samt måttligt med bockrot, darrgräs och jordtistel.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686365)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 12E-FVH)

8314-21 Betesmarker vid Åstorp

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värdet: BKLZ
Fastigheter: Åstorp 3:4
Kulturspår: skalmurar
6210 Kalkgräsmark, grov asp, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en stor moränkulle samt en rygg i väster. Mellan kullen och ryggen går en väg. På kullen finns kostigsterasser och i den södra delen av kullen finns en stensträngsliknande låg stenmur. Den plana toppen på kullen är gödslad, men de branta slänterna är intressanta. Särskilt rik torrängsflora hyser den mycket branta östra sluttningen. På kullens norra del bildar alm, lönn, ask, oxel och mycket ofta grov asp ett slutet trädskikt, men för övrigt är området öppet. I buskskiktet finns enstaka en samt en del nyponbuskar. I söder och i väster växer några oxlar och rönn samt enstaka enbuskar. Förutom kvävepåverkade delar finns örtrika torrängar med arter som darrgräs, baktimjan, tjärblomster, bockrot, rödkämpar, jungfrulin, rosettjungfrulin, jordtistel, brudbröd, backsmultron, liten blåkllocka, ängshavre, väddklint och vildmorot. Kullen betas väl av nötkreatur. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med bockrot, gulmåra, gullviva, ängshavre och jordtistel, samt ringa mängder av darrgräs. Väster om vägen ligger en moränkulle med kalkgräsmark. Här växer enstaka ask, en och nypon. Hävden är god och marken är så gott som opåverkad av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med bockrot, darrgräs, gulmåra och jordtistel, samt ringa mängder av gullviva. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 noterades även kattfot, vårstarr, småfingerört, grådådra, lundtrav och klasefibbla.

Naturvärde: 2

Området är mycket vackert och representativt för omgivningen. Det har en intressant flora med flera mycket skyddsvärda arter. Torrängsbackarna är välbetade, vilket ytterligare höjer områdets värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för torrängsarter att expandera.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen. I nuläget behövs inget ytterligare skydd enligt bevarandeplanen..

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686365)

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Åstorp SE0540274

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 011-XXK, 5C7-ZWF)

8314-22 Betesmarker vid Gunnarsgården, Valtorp

Yta: 4,4 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BKLZ
Fastigheter: Åstorp 3:4, 3:5
Kulturspår: stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210
Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Gunnarsgården ligger en större samt flera mindre betesmarker på en större grusås. Omgivningarna utgörs av kulturbetesmark och åker. Den större betesmarken ligger strax väster om Gunnarsgården. Den är starkt kuperad med markerade åsryggar. Trädsnittet utgörs av ask, björk, oxel, säl, tall samt två värdefulla hagmarksträd av säl och björk. I buskskiktet finns en och nypon. Marken är hävdas väl genom bete av nötkreatur. Friskängarna dominerar, men det finns också torra och fuktiga ytor. Några ytor är svagt kvävepåverkade. De två östliga åsarna har en sluten trädvegetation på toppen, den ena av tall, den andra av lövträd och en. På den västra kullen växer endast enstaka spridda enar. Här finns en rik flora med bland annat mycket gullviva. I de flesta sluttningarna finns en torrängsflora. I de mellanliggande svackorna med fuktig mark växer rikligt med stagg. I det nordvästra hörnet finns ett fuktigt område med högstarrarter, brunskära och kärrkavle. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med gullviva, brudbröd och rödkämpar, måttligt med jordtistel, bockrot, gulmåra, prästkrage, ängshavre, backsippa, backsmultron, småfingerört, mandelblom och jordtistel. I ängs- och hagmarksinventeringen finns uppgifter om att det även skall finnas backklöver och fältgentiana i området. Kommunen utförde avverkningar i området 1996. Längst norrut ligger en liten ohävdad moränkulle som är glest bevuxen med fågelbär, oxel, en, hagtorn samt hallonsly. Marken är ej påverkad av kvävegödsling. På de friska till torra kalkgräsmarkerna växer det rikligt med brudbröd och rödkämpar, jordtistel, gulmåra och ängshavre, samt ringa mängder av bockrot, darrgräs och gullviva. Längst österut ligger en liten igenvuxet betesmark som bedömdes vara restaurerbar pga floravärden vid inventeringen 2003. Längst söderut ligger ytterligare en liten moränkulle med ett glest till halvslutet trädskikt bestående av björk, rönn och oxel. Buskskiktet utgörs av enstaka en, hagtorn och nypon. Vegetationen utgörs av svagt beteshävdade friskängar. Halva området är tydligt kvävepåverkat av omgivande åkermark. Här finns också en husbehovstäkt. I fältskiktet finns måttligt med gulmåra, prästkrage, brudbröd, ängshavre, rödkämpar, samt ringa mängder av vildlin och gullviva.

Naturvärde: 2

I ängs- och hagmarksinventeringen framhålls den större betesmarken som ett vackert och välbetat objekt med en rik flora och varierande vegetationstyper som är representativa för omgivningen. De övriga områdena har inte samma höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Uppbliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade. Förövrigt saknar området skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävden bör återupptas på de ohävdade moränkullarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686364)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 52A-ITL, 672-EMU, 9BF-AGU, B5E-XAY)

8314-23 Björkhage vid Gunnarsgården, Valtorp

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp Värden: BKZ
Fastigheter: Åstorp 2:11
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Vid Gunnarsgården sydöst om Valtorp finns en igenväxande flack stenig betesmark, som omges av åkermark. Trädsnittet utgörs av björk. Marken är stenbunden och kraftigt tuvig. Vid inventeringen 1988 var området ohävdad, men det fanns en del hävdgynnade arter som kattföt, blåsuga, ängsbräsma, atlantmaskros, prästkrage, mandelblom och darrgräs. En artrik rökvenäng dominerade området, men det fanns även inslag av färsvingeltorräng. På de kraftiga tuvorna dominerade omväxlande backtimjan och ljung. Genom området går ett smalt fuktstråk av lågstarrtyp. Den östra delen av området har en mer trivial flora med mycket tuvåtel. Området har inte betats på många år, men stängslet finns kvar. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes området vara restaurerbar pga floravärden. Det bedömdes också ha förutsättningar att bli slåttermark. På den ekonomiska kartan från 1880-talet betecknas området som hed.

Naturvärde: 3

Området är stenbundet och har en flora som tyder på lång kontinuitet som betesmark, vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävd bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686366)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AF3-DDR)

8314-24 Alléer vid Vrangelsholm

Yta: 8,7 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Valtorp

Värden: BK LZ

Fastigheter: Vrangelsholm 1:1, Berga 1:7

Kulturspår: alléer, vårdträd, stenmurar

Jätteträd

Beskrivning

Området ligger öster om riksväg 46 ovanför Berga karkbrott. Det utgörs av en allé vid vägen som går parallellt med riksväg 46, samt en lång allé som sträcker sig från Brattelid fram till gården Vrangelsholm. I allén finns det främst grov till mycket grov ask och lönn med enstaka inslag av oxel och tall. Några enstaka askar är grövre än 1 m i brösthöjdsdiameter. Det finns också enstaka rötskadade och svampangripna träd. Det saknas riktigt gamla träd men det finns en förhållandevis bred ålderstruktur som är positivt för återväxten. Epifytfloran är ganska artfattig och detta beror sannolikt på trädens relativt unga ålder. Träden har ej hamlats. Sly och buskar har tidigare skuggat stammarna men röjningar av sly kring träden har precis genomförts.

Naturvärde: 2

Alléns storlek och det stora antalet ädellövträd ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt skötsel genom röjningar av sly kring träden är viktigt för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1228)

8314-25 Betesmark norr om Barnegården, Balltorp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Torbjörntorp

Värden: BK Z

Fastigheter: Balltorp 3:32

Kulturspår: stenmurar

Beskrivning

Strax norr om Barnegården ligger en flackt belägen igenväxande betesmark, som omges av åkermark. Den bedömdes vara restaurerbar pga floravärden och kulturmiljövärden vid inventeringen i augusti 2003. Trädskiktet består av enstaka björk och ask. Betesmarken är dock kraftigt igenvuxen med en. Marken är stenig och domineras av högörtäng. Jorden är kalkpåverkad svartjord med hög halt organiskt material. Mellan älggräspartierna och i kanterna finns artrikare miljöer. Vid inventeringen 1990 fanns bland annat ängsvädd, slätterblomma, kärrensälting, jordtistel, vildlin, klasefibbla och darrgräs. Grässvålen är sannolikt inte gödslad eller kultiverad, men perioder av lågt betetryck har sannolikt bidragit till att älggräset dominerar. Gräslågstarrängarna betades tidigare hårt av tjurar, men är numera ohävdade.

Naturvärde: 3

I ängs- och hagmarksinventeringen bedöms området ha högt naturvärde trots att det är litet genom att marken är ganska orörd, fuktig och kalkpåverkad. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävdan bör återupptas och området bör restaureras genom en kraftig röjning av enar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686382)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 713-YVN)

8314-26 Alvarmarker vid Stora Backabo

Yta: 6,9 ha Ekonomisk karta: 08313/08314 Socken: Torbjörntorp Värden: BGKLZ

Fastigheter: Backabo 6:3

Kulturspår: fornminnen, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6280 Kalkhällmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om gården Stora Backabo utbreder sig stora flacka marker med tunna jordlager ovanpå kalkstensplatån. Enligt den gamla ekonomiska kartan har området tidigare varit en glest trädklädd slåttermark. Omgivningarna utgörs av åkermarker. Den södra delen av området är ett vackert exempel på alvarpräglade betesmarker. I trädskiktet finns det bland annat ett stort antal grova och gamla oxlar som tillsammans med äldre tall skapar en speciell prägel på området. Av övriga trädslag märks medelålders ask, fågelbär, asp samt äldre tall. Buskskiktet är förhållandevis svagt utvecklat och består av enstaka nypon, en, getapel samt betestuktad hagtorn. Den nordöstra delen närmast Odenstorp och i en björkhage i den sydöstra delen är trädskiktet helt slutet. Dessa områden bör restaureras. Markerna är ogödslade. Den öppna delen av betesmarken vid stora Backabo har en artrik, ljuskrävande och hävdgynnad flora. Kalkberget går fläckvis i dagen och på kalkhällarna växer arter som vit fetknopp, harmynta och grusbräcka. Där jordlagret är något tjockare finns en örtrik flora. Här finns rikligt med gullviva, jungfrulin, brudbröd och rödkämpar, måttligt med blåsuga, jordtistel, ängsvädd, backsippa, darrgräs, hirsstarr, klasefibbla, prästkrage, smörbollor, backsmultron och backsmörblomma, samt ringa mängder av nattviol, backtimjan, solvända, svinrot, bockrot, kattfot och ormrot. Även de rödlistade arterna trollsmultron och hartmansstarr finns i området. I den fuktiga marken i norra delen växer bland annat smörbollor samt rikligt med älggräs. I norra delen av Stora Backabo finns även en gammal sälg med utgångshål från någon vedlevande skalbagge. Större delen av området hävdas måttligt genom bete av nötkreatur. Vid inventeringen i juni 2003 bedömdes markerna vara restaurerbara.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Enligt denna är detta ett stort objekt med mycket fina alvarliknande marker.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att områdets artrika alvar- och kalkgräsmarker samt trädklädda betesmarker bevaras samt är välhävdade med en artrik och hävdgynnad flora och fauna. Målet är också att de rödlistade arterna trollsmultron och hartmansstarr lever kvar och kan föröka sig i området. Bevarandestatus är måttlig till god i de delar som hävdas och låg i ohävdade delar.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: En restaureringsplan upprättades för området 2004. Området har röjts och gallrats i omgångar av naturskyddsföreningen och kommunen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686379)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 054-EKL, 371-YKN, B49-VDN)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Stora Backa och Högevalls led SE0540313

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1208)

8314-27 Björkhage väster om Odenstorp, Åkatorp

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Gudhem Värden: BKZ

Fastigheter: Lilla Åkatorp 3:1

Kulturspår: stenmurar

Kalkbleke, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om Odenstorp ligger en igenväxande björkhage. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området tidigare en glest trädklädd slättermark. Numera är trädsiktet halvöppet till slutet och innehåller alm, al, asp, rönn och oxel förutom björk som dominerar. I busksiktet finns bland annat hagtorn. Vegetationen utgörs av ogödslade frisk- och fuktängar. Floran är trivialiserad pga dålig hävd och beskuggning. I de öppna partierna finns en fin fuktängsvegetation. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med ängsvädd, smörbollor och hirsstarr, måttligt med klasefibbla, ormrot, prästkrage och svinrot, samt ringa mängder av darrgräs, gullviva, ängsbräsma, brudbröd, Jungfru Marie nycklar och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Hagen är ogödslad och hyser en hel del både kalk- och hävdgynnade arter, trots den pågående igenväxningen och den svaga hävden. Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området har potential att utveckla höga naturvärden om det restaureras och hävden förbättras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686379)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 662-XWH)

8314-28 Betesmark nordväst om Odenstorp, Åkatorp

Yta: 2,8 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Gudhem Värden: BKZ

Fastigheter: Lilla Åkatorp 3:1

Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 100 m nordväst om Odenstorp. Det utgörs av en välhävdad beteshage, som omgärdas av välbevarade stenmurar. Enligt den gamla ekonomiska kartan utgjordes området av betesmark under slutet av 1800-talet. Betesmarken är öppen bortsett från ett mindre slutet parti i de centrala delarna. Trädsiktet domineras av tall, med inslag av björk. I busksiktet ingår enstaka enar. Rödvenäng dominerar, men det finns också fina fuktängar, som kan liknas vid kalkfuktängar samt trivialare högörtängar. Marken är svagt kvävepåverkad i en tredjedel av området. Annan negativ påverkan utgörs av dikningar och ytbearbetning. Vid inventeringen i juni 2003 noterades att området var svårbedömt. I fältsiktet finns måttligt med jordtistel, ängsvädd, darrgräs, hirsstarr och klasefibbla, samt ringa mängder av jungfrulin, smörbollor, svinrot, blåsuga och nattviol. Då ängs- och hagmarksinventeringen 1990 noterades även krypnarv, slankstarr, brudbröd och krypvide.

Naturvärde: 1

Området är välhävdad och hyser en hel del både kalk- och hävdgynnade arter. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686379)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EBB-NWT)

8314-29 Björkhage nordväst om Högvallsled

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Gudhem Värden: BKZ

Fastigheter: Lilla Åkatorp 3:1

Kulturspår: skalmurar

Beskrivning

Strax nordväst om Högvallsled ligger en igenväxande björkhage med olikåldriga träd. Marken är ogödslad och okultiverad. Fältskiktet utgörs av högörtäng och av gräs-lågstarräng. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 var hagen ohävdad sedan en kort tid. I öppningar fanns på något ställe fin grässvål och ängsskallra och darrgräs var vanligt förekommande. Vid inventeringen i oktober 2002 bedömdes området vara restaurerbart pga floravärden. Då noterades endast darrgräs, ängsvädd och hirstarr. Enligt den gamla ekonomiska kartan utgjordes området av betesmark under slutet av 1800-talet.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenväxande och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen (klass 1).

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686379)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 85B-SQK)

8314-30 Alvarmark öster om Berget

Yta: 8,1 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Gudhem Värden: BGKLZ

Fastigheter: Lilla Åkatorp 2:5 & 2:6

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen

6210 Kalkgräsmark, 6280 Kalkhällmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 100 m Öster om gården Berget i Åkatorp. Det utgörs av en öppen betesmark i nordvästra delen, som i söder övergår i skog. I den igenväxta lövskogen, som tidigare varit kohage, finns även tall och gamla "kjolgranar". Ett par kraftledningars korsar området. Enligt den gamla ekonomiska kartan ingick området i stora, förmodligen alvarartade, betesmarker under slutet av 1800-talet. Det mesta är nu barrplanterat och beteshävd har upphört. Den nordvästra delen av området utgörs av en alvarartad mark som är glest bevuxen med en mängd olika trädslag som fågelbär, ask, björk, ek, rönn, lönn, oxel, tall och gran. I buskskiktet finns hassel, en och hallon. Marken är ohävdad bortsett från en mindre del som betas av får. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades rikligt med brudbröd, måttligt med vildlin, ängshavre, rödkämpar och darrgräs, samt ringa mängder av backtimjan, prästkrage och ängsskallra. Det finns också rikligt med hundäxing pga stor ansamling av förna. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även harmynta, axveronika, vit fetknopp, småfingerört, backsmultron och lundtrav. Fläckvis fanns fin kalkpräglad floran med rikligt av krissla och vissa delar var tätt bevuxna med ljung.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att områdets artrika alvar- och kalkgräsmarker samt trädklädda betesmarker bevaras samt är välhävdade med en artrik och hävdgynnad flora och fauna.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686362)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 867-QOI)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Stora Backa och Högevalls led SE0540313

8314-31 Alvarmark norr om Berget, Åkatorp

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Gudhem Värden: BGKLZ

Fastigheter: Stora Åkatorp 1:5 & 1:6

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6280 Kalkhällmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger norr om gården Berget i Åkatorp. Det utgörs av en delvis öppen, delvis trädbevuxen betesmark, som omges av välbevarade stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermark och kulturbetesmarker. Enligt den gamla ekonomiska kartan var området betesmark under slutet av 1800-talet. I trädskiktet finns bland annat ask, björk, ek, rönn, fågelbär, vildapel, tall samt enstaka vidkroniga oxlar. Det glesa buskskiktet utgörs av en, hagtorn, vide och nypon. Halva betesmarken är klassad som kalkgräsmark, men det finns även inslag av kalkhällmark. För övrigt är marken kultiverad och tydligt påverkat av gödsling. Marken är ganska välhävdad genom bete med nötkreatur. Kalkhällen går bitvis i dagen med arter som vit fetknopp, fjällgröe, harmymta och grusbräcka. På de ogödslade ytorna finns rikligt med brudbröd och rödkämpar, måttligt med backsmultron, getväppling, lundtrav, klasefibbla, prästkrage, jordtistel och ängshavre, samt ringa mängder av ängsvädd och darrgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även knutarv, fältvädd, axveronika och flentimotej. Stenskvätta observerades vid inventeringen i juni 2003

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har området goda förutsättningar för att hysa fin alvarpräglad vegetation om hävdnen förbättras. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686377)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BA5-CCE)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Stora Backa och Högevalls led SE0540313.

8314-32 Fornminne vid Lilla Åkatorp

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Torbjörntorp Värden: BKLZ

Fastigheter: Rørsberga 1:8

Kulturspår: fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

I Lilla Åkatorp öster om vägen mellan Torbjörntorp och Håkantorp ligger ett område med en gånggrift. Omgivningarna utgörs av åkermark. Området är glest bevuxet med fågelbär, ask, ek och hagtorn. Marken utgörs av friskängar som är svagt hävdade genom slåtter. Floran är ej påverkad av gödsling men är ändå artfattig. Vid inventeringen i juni 2003 noterades endast ringa mängder av gullviva.

Naturvärde: 4

Marken är svagt hävdad och artfattig vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom slåtter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Slätterhävdnen bör dock intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 913-MSS)

8314-33 Fornkulle vid Skogsbo, Lilla Åkatorp

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 08314 Socken: Torbjörntorp Värden: BKZ

Fastigheter: Rørsberga 1:8

Kulturspår: fornminnen

6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Strax nordöst om Skogsbo öster om vägen mellan Torbjörntorp och Håkantorp ligger en kulle med en gånggrift. Omgivningarna utgörs av åkermark. Området är bevuxet med enstaka björk och oxel samt en hel del hassel.

Marken är klassad som kalkgräsmark och hävdas genom slätter. Det finns såväl välhävdade som svagt hävdade partier. En mindre yta är tydligt kvävepåverkad. En hel del stentippar förekommer i området. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med gullviva, måttligt med prästkrage, samt ringa mängder av solvända.

Naturvärde: 3

Marken är hävdad och hyser en del kalkgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Slätterhävdan bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1B1-STV)

8314-34 Vårdträdsmiljöer och sekundär lövskog vid Berga

Yta: 12,3 ha **Ekonomisk karta:** 08314 **Socken:** Torbjörntorp **Värden:** BKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: alléer, vårdträd, stenmurar

Jätteträd

Beskrivning

Objektet utgörs dels av vårdträdsmiljöer vid golfbanan i Berga och dels ett mindre bestånd med sekundär lövskog som ligger strax intill. Vårdträdsmiljöerna innehåller en del grov ädellöv och ett fåtal träd är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. Vid golfbanan står träden relativt exponerade men längre upp efter vägen finns det äldre ädellövträd som skuggas av täta uppslag av asksly. Vid golfbanan och längs den norrgående vägen finns det medelgrov till mycket grov ask, lönn och alm. Vid golfbanan sker det en regelbunden skötsel av vårdträdsmiljöerna men i den norra delen av objektet finns det äldre ädellöv som skuggas av täta uppslag av sly. I igenväxningsmiljöerna, öster om golfbanan, finns det enstaka äldre löv samt en ställvis tät slyvegetation med ask, lönn och hägg. Objektet innehåller låga mängder död ved. Inga intressanta arter noterades.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller en del äldre och grövre ädellöv som har vissa naturvärden. Delar av området är i behov av restaurering. Objektet har höga värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1229)

8314-35 Blandlövhagar vid Backabo

Yta: 9,4 ha **Ekonomisk karta:** 08313/08314 **Socken:** Torbjörntorp **Värden:** BGKLZ

Fastigheter: Backabo 6:3

Kulturspår: fornminnen, stenmurar

Grova lövträd, rödlistade arter

Beskrivning

Objektet utgörs av en större trädklädd betesmark som har utvecklats på ett tunt jordtäckte där kalkhällar går i dagen på ett flertal ställen. Speciellt i sydvästra delen finns det ett glesare trädsikt där det har utvecklats alvarliknande gräsmarker med en fin gräsmarksflora. Det finns också områden med djupare jordtäckten med friska marker. Dessa har dock ofta ett mer slutet trädsikt och en artfattigare gräsmarksflora. Delar av området ingår i ängs- och hagmarksinventeringen och är klassade som 1:a (Andersson m.fl. 1999). Stora delar av området betas av nötkreatur och hävdan bedöms vara måttlig på vissa delar och mycket god på andra. I trädsiktet finns det bland annat ett stort antal grova och gamla oxlar som tillsammans med äldre tall skapar en speciell prägel på området. I objektet finns det flera kulturminnen i form av gamla stengärdesgårdar och fornlämningar.

Trädskiktet är till större delen slutet och det finns en viss dominans av grov björk. Det är dock det stora antalet grova oxlar som gör området lite speciellt. Av övriga trädslag märks medelålders ask, fågelbär, asp samt äldre tall. Buskskiktet är förhållandevis svagt utvecklat och består av enstaka nypon, en och getapel. Objektet innehåller låga mängder död ved. I ängs- och hagmarksinventeringen nämns bland annat solvända, jordtistel, backsmultron, klasefibbla och backsmörblomma.

Naturvärde: 2

Området har mycket höga gräsmarksvärden som är beroende av att hävden upprätthålls. Trädskiktet bedöms tillföra området ytterligare värden men det kan behövas en gallring för att inte gräsmarksvärdena skall försämrans. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att områdets artrika alvar- och kalkgräsmarker samt trädklädda betesmarker bevaras samt är välhävda med en artrik och hävdgynnad flora och fauna. Målet är också att de rödlistade arterna trollsmultron och hartmansstarr lever kvar och kan föröka sig i området. Bevarandestatus är måttlig till god i de delar som hävdas och låg i ohävdade delar.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686379)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 054-EKL, 371-YKN, B49-VDN)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Stora Backa och Högevallens led SE0540313

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1208)

8315-01 Ohävdad betesmark vid Jung hem

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Valtorp Värden: BKZ
Fastigheter: Åstorp 1:8
Kulturspår: skalmurar

Beskrivning

Strax nordöst om Ljunghem ligger en igenväxande betesmark. Området är ohävdad men bedömdes vara restaurerbart vid inventeringen i augusti 2003 pga floravärden. Den västra delen är igenvuxen med gran och buskar medan den östra delen är öppen.

Naturvärde: 4

Betesmarken är restaurerbart pga floravärden vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2ED-GHM)

8315-02 Ängar och strandskog vid Pösan i Södra Kyrketorp

Yta: 10,4 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BHVZ
Fastigheter: Kyrketorps-Öja 1:1, 2:6, 3:1, 3:8, 15:1
Kulturspår:
Strandskog, å, bäck

Beskrivning

Området ligger längs Pösan och sträcker sig från Abrahamsgården till Systrakvarn. Det utgörs av ett våtmarks-komplex. Längst västerut finns strandsumpskog. Den utgörs av en ganska ung sekundär lövskog av frisk till fuktig typ längs vattendraget Pösan. Området ingår i en hage som betas av nötkreatur. Vid bäcken finns det fuktiga till blöta marker med inslag av översilningsmark. Trädskiktet vid bäcken är medelålders och domineras av klibbal och gråal. Längre från bäcken finns det friska marker med medelålders alm och fågelbär. På den friskare marken blir inslaget av björk, fågelbär och alm större. Buskskikt saknas. Enstaka grövre lågor

finns längs en stenmur i kanten av området, men annars finns det främst måttliga mängder död ved, varav merparten är klen. Området är delvis påverkat av gallring. De övriga delarna består av öppna fuktängar.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen. Området har vissa värden som en lövrik kantzon intill ett rinnande vattendrag, men trädsiktet alltför ungt för att det ska ha några högre lövskogsvärden.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet. Skogliga åtgärder utgör också ett hot mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt bete av fuktängarna gynnar naturvärdena. För övrigt bör området lämnas orört.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1235)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F02)

8315-03 Betesmark nordöst om Sven-Andersgården

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BKZ

Fastigheter: Kyrketorps-Öja 4:7&4:8

Kulturspår: äldre åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 200 m nordöst om Sven-Andersgården. Den nordöstra delen utgörs av en öppen betesmark som är bevuxen med enstaka träd av tall och gran, medan den sydvästra delen utgörs av en björkhage med en ganska trivial flora. Buskskiktet består av enstaka enar. Området har dock tidigare röjts på enar av naturskyddsföreningen och kommunen. Marken är huvudsakligen frisk och är delvis klassad som artrik frisk-torr låglandsgräsmark. Betesmarken är svagt hävdad och endast en mindre del är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 fanns det rikligt med ängsvädd och älggräs, samt ringa mängder av backtimjan, darrgräs och gulmåra. Stor ögontröst noterades 2006. Vid inventeringen 1990 noterades även slankstarr, jordtistel, klasefibbla, vildlin och kattfot.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686461)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FD5-OMH)

8315-04 Betesmark norr om Kronelund

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BKZ

Fastigheter: Kyrketorp 1:7

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 300 m norr om Kronelund. Det utgörs av en stenig betesmark med enstaka träd av oxel och rönn, som omges av stenmurar. Enbuskage och hagtorn ingår i buskskiktet. Marken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Hävden är god och marken visar inga tydliga spår av gödsling. Vid inventeringen i oktober 2002 fanns rikliga mängder av brudbröd och rödkämpar, samt måttligt med jordtistel, backtimjan och gulmåra.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och opåverkat av kväve, samt hyser en del hävd- och kalkgynnade arter vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning av enar skulle gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686394)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 63B-FKC)

8315-05 Åkerholme söder om Mästaregården, Södra Kyrketorp

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BZ

Fastigheter: Kyrketorp 1:7

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax söder om Mästaregården ligger en åkerholme som betas tillsammans med omgivande marker. Trädskiktet utgörs av enstaka ask, rönn och vildapel utom i den nordvästra delen där trädskiktet är ganska slutet. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en. Vegetationen domineras av friskängar med ett litet inslag av torrängar. Marken är ganska välhävdad, men svagt till tydligt kvävepåverkad till större delen. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades rikligt med brudbröd och rödkämpar samt jordtistel och gulmåra. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 var området ohävdad.

Naturvärde: 3

Åkerholmar är värdefulla för landskapsbilden. Området är dessutom ganska välhävdad och hyser en hävdgynnad flora vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686394)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 10C-VPI)

8315-06 Betesmark sydöst om Mästaregården, Södra Kyrketorp

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BKZ

Fastigheter: Kyrketorp 1:7

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax sydöst om Mästaregården ligger en öppen betesmark som omges av välbevarade stenmurar. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av ask, fågelbär och vildapel. Buskskiktet utgörs av enbuskage, men inslag av nypon förekommer också. Betesmarken domineras av kalkgräsmark, som till större delen är svagt kvävepåverkad. Marken är ganska välhävdad. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades rikligt med darrgräs, brudbröd och rödkämpar, samt måttligt med gulmåra och jordtistel.

Naturvärde: 3

Området är relativt välhävdad och hyser både en hävd- och kalkgynnad flora, vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686394)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 1EB-DYT)

8315-07 Betesmark sydväst om Ragnvaldsgrav

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Södra Kyrketorp Värden: BZ

Fastigheter: Valstorp 3:13

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydväst om Ragnvaldsgrav ligger ett litet välhävdad område, som betas tillsammans med omgivande betesmarker. Betesmarken är öppen och stenig med enstaka träd och buskar. Den är klassad som kalkgräsmark, men marken är delvis svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades rikligt med rödkämpar, måttligt med dockrot, darrgräs, brudbröd och jordtistel, samt ringa mängder av prästkrage.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686394)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9DC-NLF)

8315-08 Betesmarker vid Hedegården

Yta: 14,8 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BHKL VZ

Fastigheter: Kyrketorps-Öja 14:17,

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rikkärr, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Betesmarken ligger strax norr om Hedegården. Det utgörs av öppna steniga enbuskmarker, som omges av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermark. Träskiktet utgörs av enstaka träd och dungar med al, ask, björk, ek, rönn, oxel, lönn, sälg, gran och fågelbär. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av framför allt en, med inslag av hagtorn, nypon och vide. Mer är halva området är klassat som kalkgräsmark. Det finns även inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och fuktängar med blåttåtel och starr, samt partier med alvarliknande karaktär spridda i området. Marken är välhävdad till större delen och endast en liten del är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängsvädd, darrgräs, brudbröd och rödkämpar, samt måttligt med jordtistel, backtimjan, gulmåra, gullviva, hirsstarr, prästkrage och ängskallra. Bland ohävdväxer märks rikligt med älggräs. Enligt uppgift fanns det gott om fältgentiana strax söder om Kronelund vid äng- och hagmarksinventeringen 1990. De centrala delarna av området utgörs av en sänka som genomkorsas av en bäck. Detta område ingår i Natura 2000. Markerna utgörs av kalkfuktängar med små rester av rikkärr. Området sambetas med omkringliggande betesmarker, men är knappt påverkade av betet. I området finns trots den svaga till obefintliga hävden rester av en artrik rikkärrsflora, med arter som hirsstarr, majviva, slätterblomma, kärrknipprot och ängsnycklar. Området bedömdes ha särskilt höga naturvärden enligt våtmarksinventeringen. Karaktäristiska arter som förekommer här är hirsstarr, ängsnycklar, slätterblomma, majviva, ängsvädd och smörboll. Omfattande röjningar har skett i området under åren 1992-1996 genom kommunens försorg. Stora mängder enar har röjts och dungar med tall och björk mm har gallrats i de torrare partierna. Utmed och i kärret har träd gallrats och sly röjts. Betesdriften har också följts upp.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen i våtmarksinventeringen är klass 1 i de våta partierna.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av välhävdade fuktängar och naturbetesmarker med öppen karaktär utan igenväxningsvegetation.

Skydd: Hela området är skyddat som naturreservat. Delar av området ingår i nätverket Natura 2000, samt omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686393)
Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-område Hedegården SE0540189
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 71B-DOG)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F11)
Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Värdefulla odlingslandskap i Skaraborgs län

8315-09 Högstena alvar, Södra Kyrketorps alvar och Öja hed

Yta: 24,7 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena/Södra Kyrketorp Värden: BHKLVZ
Fastigheter: Högstena 5:13, 13:8, S:3, S:4, Kyrketorp 4:1, Kyrketorps-Öja
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, husgrunder, fornminnen
**6280 Kalkhällmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-
frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck**

Beskrivning

Cirka 600 m nord-nordöst om Högstena kyrka ligger en stor flack betesmark av märklig karaktär. Området är välkänt och finns väl dokumenterat i äldre litteratur. Betesmarken ligger på gränsen mellan Högstena och Södra Kyrketorp. Den kan indelas i tre delar; Högstena alvar, Södra Kyrketorps alvar och Öja hed. Större delen av området utgörs av enbuskklädd alvarmark. I söder finns vackra kalkfuktängar. I de centrala delarna av området finns tre lövskogsklädda områden. Det västra delområdet utgörs av en liten dalgång som betas av nötkreatur. Hävden har tidigare varit svag, vilket har gett ett uppslag av vide och björk. Trädskiktet är medelålders och domineras av björk. Delar av området ingår i en beteshage och det betas av nötkreatur, medan övriga delar är ohävdade. I de hävdade delarna finns en förhållandevis tät grässvål medan de andra delarna har en högörtvegetation som domineras av älggräs. I det västra delområdet finns ett glest och ganska ungt trädskikt med sälg, björk och vide. I det östra delområdet finns det ett slutet trädskikt med klen till medelgrov björk med enstaka inslag av tall. Ett fåtal träd med bohål finns i området. Enbuskar finns ställvis rikligt. Göktyta observerades under ett av fältbesöken. Igenväxningen har lett till vissa problem och en restaurering av delar av området är befogat. Ett variationsrikt trädskikt medför dock en ökad mångfald och bland annat göktyta är i behov av träd. Naturreservatet Öja Hed är ett alvarområde som också ingår i nätverket Natura 2000. Området har sedan lång tid utnyttjats som betesmark och husbehovstakt av kalksten har förekommit på flera ställen. Området utgörs av två delområden. I det södra delområdet finns dels hållar, grusmiljöer och andra ytor som då och då översköljs av mer eller mindre tillfälliga bäckar, dels miljöer med exponerad kalksten och grus som är resultat av äldre stentäkt. Här finns också gräsmark på fuktig till torr mark. Smält- och nederbördsvatten samlas lätt i grunda sänkor, s.k. våtar, respektive dräneras av i mer eller mindre diffusa bäckstråk. Dessa bäckar är oftast helt torrlagda och bidrar till att hålla stora hållytor mer eller mindre fria från högre vegetation. På hållmarker och på naken kalkjord dominerar olika kalkmossor som styv kalkmossa. På lite högre liggande mark finns öppen, välhävdad gräsmark med artrik vegetation. Här dominerar starrarter men även örter som tvåblad, klasefibbla, ormrot, majviva och sumpgentiana förekommer. Här och var hittar man partier med torrängsvegetation som domineras av ängshavre. I dessa partier finns även spåtistel, axveronika och backtimjan. Den kalkrika gräsmarken hyser också en rik svampflora. I sprickor mellan hållmarker och blottad mineraljord blommar arter som grusbräcka, grusviva, harmynta och fjällgröe. Trädskiktet är, med undantag en mindre talldunge, glest och består av spridda björkar, tallar och oxlar. Buskskiktet är tätare på vissa ställen. Enbuskar dominerar tillsammans med nypon, men man hittar också getapel, hägg, skogstry och olvon m.m. I det norra delområdet är vegetationen och miljön något avvikande från det södra området. Tillfälliga bäckar saknas och spåren efter stenbrytning är grundare. I övrigt har de båda områdena mycket gemensamt. Trädskiktet är glest även här och består av bland annat tall, oxel, alm och rönn. Buskskiktet är artrikt med en, nypon, getapel, hassel och hagtorn. Moss- och lavfloran är i stort sett identisk med den i det södra delområdet. Fuktängspartierna är något större är oftast välhävdade och starrdominerade. I norra delen finns ett äldre gårdstun nedanför en sydvänd sluttning. I sluttningen förekommer torrängspartier med backsmultron, ängshavre och knölsmörbloffa. Här finns också mineraljordsblottor som utnyttjas av flera olika arter steklar och vildbin.

Naturvärde: 1

Jämsides med markerna i Djupadalen, Dala, så är detta det finaste alvarobjektet i det centrala Skaraborg enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Markerna är av största intresse även från nationell synpunkt. Sammantaget är detta ett fantastiskt gräsmarksekosystem. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen och våtmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt bevarandeplanen ska området bestå av välbetade alvarartade marker med bibehållen öppen karaktär utan igenväxningsvegetation.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat och ingår dessutom i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Området har sedan länge utnyttjats som betesmark och det är idag välhävdad. Betet bör fortgå och eventuellt behövs någon mekanisk störning för att skapa flera gynnsamma jordblottor för de hotade den styva kalkmossan. Om behov finns bör träd och buskar röjas och älgört och liknande vegetation bör slås innan fröspridning.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686389)
Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Öja hed SE0540109
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BAF-LIR)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1250)
Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F09)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. Värdefulla odlingslandskap i Skaraborgs län.

8315-10 Betesmark nordöst om Stutagården, Högstena

Yta: 5,6 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BHKVZ
Fastigheter: Skogastorp 1:3, Högstena 5:14
Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, skalmurar
6510 Slätterängar i låglandet, 7230 Rikkärr, 6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6280 Kalkhällmark, rödlistade arter, kärr, bäck

Beskrivning

Strax nordöst om Stutagården ligger en öppen betesmark. Trädskiktet utgörs av enstaka al, ask, björk, oxel och tall. I anslutning till äldre diken förekommer uppslag av videbuskage samt yngre björk. Hela området är klassat som Natura 2000-naturtyper enligt ovan. Marken är ogödslad och huvudsakligen frisk, med inslag av fuktiga, våta och torra partier. Hävden är ganska god. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med gullviva, måttligt med backtimjan, ängsvädd, backsippa, darrgräs, brudbröd, rödkämpar och jordtistel, samt ringa mängder av ängsskallra, ängsnycklar och vaxnycklar. Enligt skötselplanen finns det även backsmultron, småfingerört, knölsmörblomma, lundtrav, harmynta, och väddklint i anslutning till moränkullen i den östra delen av området. På kalkfuktängarna finns hirsstarr, ängsstarr, hundstarr, slankstarr, tätört, rosettjungfrulin och majviva.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är att området ska vara en öppen betesmark med glest träd- och buskskikt med en hävdgynnad kalkfuktängsflora.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686397)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6D3-GNS)
Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-11 Lövsumpskog nordväst om Skogastorps gård

Yta: 5,7 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala Värden: BHVZ
Fastigheter: Vallstorp 3:12&3:13
Kulturspår:
Lövsumpskog, rikkärr, bäck, död ved

Beskrivning

Nordväst om Skogastorps gård ligger ett skogbevuxen betesmark, som genomkorsas av en bäck. Omgivningarna utgörs av öppna betesmarker. Området bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden vid inventeringen i september 2003. Framst för att det har stor potential för att hysa en rikkärrsflora i stora delar. Trädskiktet består bland annat av björk, gran, tall samt en del ädellövträd. Död ved förekommer också främst som björklågor men även i form av döda eller döende enbuskar. Vegetationen domineras av fuktängar, som är ganska svagt hävdade

genom bete av nötkreatur. Bland intressanta arter i fältskiktet kan nämnas bäckbräsma, trollduva och skogsnycklar

Naturvärde: 3

Området är restaurerbart och med rätt skötsel kommer området på sikt att utveckla mycket höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen är klass 1 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandemålet skötselplanen är att området ska vara en örtrik gräsmark med inslag av trädgångar och enstaka träd.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686397)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FEC-ZFZ)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-12 Betesmark norr om Skogastorps kvarn

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala

Värden: BGKLZ

Fastigheter: Vallstorp 3:12

Kulturspår: stenmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Skogastorps kvarn ligger en öppen svagt hävdad betesmark. Trädskiktet består av enstaka al, björk och gran. Buskskiktet utgörs av en och är ganska tätt i vissa delar. Betesmarken har delvis röjts under de senaste åren. Markfuktigheten varierar mycket från torra miljöer i norra delen till friska och fuktiga i södra delen.

Marken är svagt kvävepåverkad i knappt hälften av området. I fältskiktet finns ängsvädd, darrgräs, jordtistel, gulmåra, hirsstarr, rödkämpar, backtimjan, knölsmörlomma, småfingerört, strandmaskros, ängsbräsma, samt ringa mängder av axveronika och fjällgröe.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är att området ska vara en öppen betesmark med ett glest träd- och buskskikt. Hällmarkerna i norr bör vara helt öppna. Vegetationen bör bland annat bestå av livskraftiga populationer av backtimjan, knölsmörlomma, småfingerört och strandmaskros.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686397)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 195-USM)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-13 Betesmark söder om Backen, Dala

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala

Värden: BKLZ

Fastigheter: Dala 25:5

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax söder om gården Backen ligger en mycket fin stenig betesmark. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av ask, björk, oxel, lönn, fågelbär och tall. Buskskiktet domineras av en och är välutvecklat i stora delar av området.

Hagtorn och nypon förekommer också. Området domineras av kalkgräsmark, med inslag av alvarmark. Marken är välhävdad och opåverkad av gödsling i större delen av området. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes marken ha förutsättningar att bli ängsmark. I fältskiktet finns rikligt med darrgräs, ängshavre, brudbröd och rödkämpar, måttligt med backtimjan, ängsvädd, jordtistel och prästkrage, samt ringa mängder av knägräs och ögontröst.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete/slåtter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686388)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D27-HJK)

8315-14 Slåtteräng nordöst om Skogastorps kvarn

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värdet: BKLZ

Fastigheter: Skogastorp 1:1, 1:2

Kulturspår: väg, jordkällare, hamlade träd

6510 Slåtterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Strax nordöst om Skogastorps kvarn ligger en ängsmark med enstaka träd av alm, ask och oxel, samt sex hamlade askar och almar. Buskskiktet utgörs av enstaka buskar av en, hassel och skogstry. Marken är i huvudsak frisk och är klassad som slåtterängar i låglandet. Hävden är god och marken har ej varit utsatt för gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med gullviva, ormtunga, måttligt med axveronika, ängshavre, ögontröst, brudsporre, rödkämpar, prästkrage och ängskallra, samt ringa mängder av backtimjan, fjällgröe, klasefibbla, sommarfibbla, spåtistel, ängsnycklar, småfingerört och flugblomster. Enligt skötselplanen finns det även grusbräcka

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är att området ska vara en öppen betesmark med glest träd- och buskskikt. Vegetationen bör domineras av arter som är knutna till naturliga gräsmarker på kalkrik mark.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686397)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 177-EWN)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-15 Slåtterängar vid Skogastorps kvarn

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värdet: BHKLZV

Fastigheter: Skogastorp 1:2

Kulturspår: vattenkvarn, kvarndamm

6510 Slåtterängar i låglandet, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, bäck, kalkbleke, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger vid Skogastorps kvarn och utgörs av välhävdade öppna slåtterängar, som ej är påverkade av gödsling. Vegetationen domineras av friskängar men det finns också fuktängar och rikkärr. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av alm, ask, björk, hägg, oxel, lönn, säl, fågelbär och tall. Hamling pågår av sju träd av ask, alm och lönn. Buskskiktet utgörs av vide. Marken är källpåverkad och flera bäckar rinner genom området. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ögontröst, måttligt med ängsvädd, darrgräs, gullviva, hirsstarr, brudsporre, rödkämpar, ängsnycklar och ängsskallra, ringa mängder av majviva, ormtunga, slåtterblomma, svinrot, tätört, skogsnycklar och flugblomster.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686397)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9AB-YIW)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-16 Skogastorpskärr

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BHKLVZ

Fastigheter: Skogastorp 1:3

Kulturspår:

6510 Slätterängar i låglandet, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, kalkfuktäng, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Skogastorpskärr har varit skyddat som naturreservat sedan 1958, men skötselåtgärder började utföras först 1971. I litteraturen har det beskrivits som Västergötlands orkidéparadis. Kärrret är starkt sluttande mot nordväst och genomrinnas av en större bäck från Plantaberget. I kärrret mynnar flera källor som i sluttningen utvecklar en vacker mosaik mellan axagkärr och kalktuffryggar med torrare kalkfuktängar med en mycket rik flora. I rikkärrsytorna är axag den dominerande arten, men här finns även arter som ängsstarr, näbbstarr, hårstarr, nålstarr, loppstarr, hirsstarr, gräsull, vildlin, majviva, rosettjungfrulin, slätterblomma, tätört, kärrspira, vitpyrola, ängsvädd, sumpgentiana, ängsnycklar, vaxnycklar, blodnycklar, flugblomster, brudsporre, skogsnycklar, kärrknipprot och tvåblad. Förekomsten av luktsporre är Sveriges fastlands största. Den rödlistade arten källblekvide förekommer med någon enstaka buske. På kalktuffryggarna som löper genom området finns torrare vegetation med bland annat ängsgentiana, stallört, stor ögontröst, skogsvicker och långbladig spåtistel. Den rödlistade kalkkärrsgrynsnäckan noterades i kärrret i slutet av 1970-talet och finns sannolikt kvar. Bottenskiktet är också rikt och präglas av arter som späd skorpionmossa, fetbålmossa, kamtuffmossa och kalkkamossa. Nordtuffmossa, klotuffmossa, kalklungmossa, källflikmossa, vattenlungmossa, kragpelliga, kärrkvastmossa är sparsammare. På tuvor i sluttande läge utmed bäcken växer pösmossa. Uppgifter från tidigare undersökningar uppger även förekomst av bl.a. svartknoppsmossa, rikkärrsmörkia och kärrspärmossa.

Naturvärde: 1

Skogastorpskärr är det botaniskt rikaste rikkärrret i Västergötland och ett av de rikaste i Sverige. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarks/ängs- och hagmarksinventeringen

Bevarande: Målet i bevarandeplanen för Natura 2000-området är att området ska bestå av en mosaik av extremrikkärr, kalkfuktängar och torra kalktuffryggar med bibehållen öppen karaktär.

Skydd: Skogastorpskärr är skyddat som naturreservat och ingår dessutom i nätverket Natura 2000.

Skogastorpskärr finns med i den nationella myrskyddsplanen.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686397)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nrE85-RFQ)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F08)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

Lennart Sundh. 2005. Inventering av rikkärr i Västra Götalands län 2004. Rapport 2005:55).

Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Skogastorp

8315-17 Betesmark öster om Backgården, Dala

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala

Värden: BKLZ

Fastigheter: Valstorp 3:13

Kulturspår: fornminnen

6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Öster om gården Backen ligger en trädbevuxen moränkulle med fornminnen. Trädskiktet utgörs av oxel, tall, gran och fågelbär. Det är ganska slutet i nordvästra delen och något öppnare i sydöstra delen. Marken är välhävdat och helt ogödslad. Vegetationen utgörs av friskängar med inslag av örtrik anghavretorräng. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttliga mängder av gullviva, prästkrage, brudbröd och rödkämpar samt ringa mängder med fjällgröe.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Markfloran skulle gynnas av en gallring i nordvästra delen av området. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686388)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 11D-JWD)

8315-18 Betesmark nordväst om Borgatorp, Dala

Yta: 4,9 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala Värden: BKZ

Fastigheter: Dala 6:1&25:8

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, kärr

Beskrivning

Cirka 300 m nordväst om gården Borgatorp ligger en välhävdat betesmark, som omges av åkermark. Området är flackt bortsett från en kulle i norra delen. Betesmarken är öppen, men det finns ett ganska slutet parti i de centrala delarna. Trädskiktet utgörs av al, björk och tall. Buskskiktet klen utvecklat och består endast av nypon. Vid inventeringen i september 2004 hade delar av betesmarken nyligen restaurerats. Marken är delvis kultiverad och är svagt till tydligt påverkad av gödsling i större delen av området. Fältskiktet domineras av tuvtåteläng. Det finns mindre ytor som är klassade som fuktängar med blåtåtel eller starr och kalkgräsmark. Markfloran är även påverkad av beskuggning, varför floran är ganska artfattig. I fältskiktet noterades rikligt med hirsstarr, brudbröd och rödkämpar, måttligt med backsmultron, jordtistel, revfibbla, slankstarr och darrgräs, ringa mängder av ängsvädd, klasefibbla, smörbollor, stagg, ängshavre och ängssvampar. Det fanns endast ringa mängder av ohävdarter.

Naturvärde: 2

Betesmarken är välhävdat och hyser en del hävdgynnade arter. Tyvärr är större delen av området påverkat av kvävegödsling. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det slutna partiet bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686388)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BBE-QWX)

8315-19 Lövrika branter söder om Borgatorp, Dala

Yta: 7,8 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala Värden: BGHKZ

Fastigheter: Borgatorp 1:3&1:4&1:5

Kulturspår: äldre åker, odlingsterrasser

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, brantskog, block. lodytor, död ved, källor, rik lundflora, rik kryptogamflora, grova träd, hålträd, mulm, rödlistade arter

Beskrivning

På Plantabergets norrsluttning ovan gården Borgatorp ligger ett område som tidigare har betats av häst, men hävden har nu upphört. I den övre delen av branten finner man de värdefullaste miljöerna med ett äldre trädskikt med grov till mycket grov alm och lind med inslag av asp, gran, sälg och ask. Någon enstaka lind har

mulmfyllda håligheter. Hassel finns rikligt i hela området medan skogstry förekommer mer sparsamt. Asp och gran har ställvis bildat mycket död ved i form av grova lågor. I de centrala delarna av området förekommer ställvis mycket gran som också har bildat stora mängder död ved. Lodytor, blockrika marker och källutflöden förekommer sparsamt längs sluttningen. Fältskiktet är av lundörttyp med arter som vitsippa, lungört, stinksyska, blåsippa och trolldruva. På block i branten har tidigare noterats fynd av den rödlistade mörka baronmossan *Anomodon rugelii* (Jannert & Arulf 1999). Västgötabergens svampklubb har funnit ullticka *Skeletocutis nivea* på en granlåga. På en grov alm finns rikligt med almlav *Gyalecta ulmi* och på asp finns asphättemossa *Orthotrichum gymnostomum*. Den sydvästra delen av området är klassat som nyckelbiotop. Området utgörs av en äldre betesmark som ligger i en kraftig sluttning som tidigare betades av hästar. Gran, asp, alm och ek dominerar, med inslag av rönn, lind, sälg och björk. I buskskiktet finns rikligt med hassel. Gammal asp med bohål och aspticka förekommer rikligt. Granlågor, en del mycket grova, finns tämligen allmänt samt högstubbar av asp och björk. En grov lind med hålighet samt en grov död ek finns i biotopen. På ett par almar med hamlingsspår finns den rödlistade almlaven. Enligt nyckelbiotopsinventeringen har betet gynnat naturvärdena, men hästarnas har samtidigt skadat en av almarna genom att gnaga bort bark så att den är kraftigt avskalad. Grå vårtlav *Acrocordia gemmata*, rostfläck *Arthonia vinosa*, almlav *Gyalecta ulmi* (rödlistad) och krusig ulota *Ulota crispa* förekommer allmänt i området. Det finns även sparsamma förekomster av porellor *Porella spp*, liten baronmossa *Anomodon longifolius*, lönnlav *Bacidia rubella*, gullockmossa *Homalothecium sericeum*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och Ullticka *Phellinus ferrugineofuscus* (rödlistad). Nedanför branten finns det en cirka 2 ha stor trädklädd hagmark som hävdas väl genom bete av häst. Trädskiktet utgörs av alm och björk och är halvöppen till slutet i större delen av hagmarken. Ett öppet parti finns i den centrala delen norrut. Marken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen domineras av rödvenäng. Marken är till större delen opåverkad av gödning medan en mindre del är svagt påverkad. Vid inventeringen i juni 2002 bedömdes området ha förutsättningar att bli slättermark. I fältskiktet noterades rikligt med smörboll och gullviva, måttligt med jordtistel, jungfrulin, prästkrage och ögontröst, samt ringa mängder av backtimjan, klasefibbla, ormrot, brudbröd, vildlin och rödkämpar. Vid inventeringen 1990 noterades även rikligt med ängssvampar, som vaxskivling, rödskivling och fingersvamp.

Naturvärde: 1

De högsta naturvärdena finns i brantens övre del. Naturvärdena är knutna till de gamla ädellövträden i branten som har rikligt med nyckelement i form av lodytor, block och död ved. Tyvärr är delar av branten planterade med gran. Den sydvästra delen av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i hagmarken. Enligt nyckelbiotopsinventeringen är området mycket viktig för vedsvampar, vedinsekter, bohålskrävande fåglar och lavar och bör därför lämnas till fri utveckling. Detta inkluderar också att all död ved sparas.

Skydd: Delar av området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i hagmarken. Skogen bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686399)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E35-D80)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1264)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1f01:1)

8315-20 Betesmark väster om Lilla Vådegården, Dala

Yta: 6,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Dala

Värden: BKZ

Fastigheter: Dala 3:2

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger väster om Lilla Vådegården på södra delen av Plantabergets platå. Det utgörs av en ganska artfattig öppen betesmark med ganska stort röjningsbehov i den södra delen. Trädskiktet utgörs av björk, ek, rönn, sälg, fågelbär, tall och gran, samt ett värdefullt hagmarksträd av gran. Buskskiktet utgörs av en och hassel. Betesmarken är glest bevuxen utom i södra delen som är igenväxande. Vegetationen domineras av friskängar med det finns också ett litet inslag av torrängar. Marken är ganska välhävdad, men svagt kvävepåverkad i halva

området. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttlig med backtimjan, gulmåra och brudbröd, samt ringa mängder av prästkrage, stagg och ängshavre.

Naturvärde: 3

Området är ganska välhävdad och hyser en del hävdgynnade arter, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och den södra delen bör röjas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F5C-KXA)

8315-21 Ädellövbrant ovanför Skogastorpkärrret

Yta: 25,6 ha **Ekonomisk karta:** 08315 **Socken:** Högstena **Värden:** BGHLZ

Fastigheter: Skogastorp 1:1

Kulturspår:

Brantskog, rik lundflora, rik kryptogamflora, rödlistade arter, död ved, jätteträd, block

Beskrivning

På Plantabergets nordvästra sluttning finns rika lövskogsbranter som klyvs av små raviner och erosionsdalar. Jordarna utgörs av kalkhaltig lera som tillsammans med framspringande källor bildar mycket intressanta miljöer. Större delen av området ingår i Natura 2000-området Skogastorps gård som ägs av staten. Området har tidigare varit så gott som skoglöst men nu börjar skogen bli mogen. I branten finns det ett slutet trädskikt av medelgrov alm, ask, gran, asp och sälg med enstaka inslag av lind. Riktigt gamla träd saknas. Hassel och skogstry förekommer allmänt i buskskiktet. Död ved finns i ställvis ganska stora mängder, främst av sälg och asp men även av andra trädslag. Blockrika marker förekommer framför allt i den övre delen av branten, men lodytor saknas. Öster om gården Skogastorp finns det svagt sluttande marker med blandlövhagar som betas av häst, vilket har gett upphov till gnagspår på många träd. Blandlövhagen har ett förhållandevis slutet trädskikt med en del grov och mycket grov alm och vidkroniga ekar som har vuxit igen med en yngre generation. I buskskiktet finns rikligt med hassel. Det finns mycket klen död ved i området samt även en del grova lågor. På de mullrika markerna i sluttningen och i blandlövhagen finns det en rik lundflora med arter som blåsippa, lungört, storrams, stinksyska, storrams, tvåblad och trolldruva. I nedre delen av skogen ligger en känd och välbesökt lokal för guckusko. De kalkrika jordarna ger också upphov till en artrik svampflora som har inventerats av Västgötabergets svampklubb. Bland annat finns det gulbrämrad flugsvamp *Amanita franchetii*, lerskivling *Camarophyllopsis hymenoccephala*, brun fingersvamp *Clavaria pullei*, mjölspindling *Cortinarius flavovirens*, bananspindling *C. nanceiensis*, jättespindling *C. praestans*, grönpucklig tråding *Inocybe corydallina* och rödflammig tråding *Inocybe godeyi*. På ved finns det också arter som hinnskivling *Bolbitis reticulatus*, vit vedfingersvamp *Lentaria epichnoa* och fläckticka *Skelotocutis nivea*. På asp finns det stor aspticka *Phellinus populicola*. Mossfloran är artrik och det finns en hög frekvens av signalarter. På många block i branten finns den rödlistade mörka baronmossan *Anomodon rugelii*. Den har tidigare även hittats med sporkapslar och då hittades även den rödlistade mossan timmerskapania *Scapania apiculata* (Jannert & Arulf 1999). Av övriga arter kan det även nämnas piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, kalkkammosa *Ctenidium molluscum*, stor klockmossa *Encalypta streptocarpa*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, platt fjädermossa *Neckera complanata* och kruskalkmossa *Tortella tortuosa*.

Naturvärde: 1

Branten utgör en del av Plantabergets sluttningar som har mycket höga naturvärden knutna till ädellövskogsmiljöer. Blandlövhagen öster om Skogastorp utgör ett viktigt komplement till branten och inte minst den artrika svampfloran motiverar högsta naturvärde. Två mindre delar av området är klassat som nyckelbiotoper. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt bevarandeplanen för Natura 2000-området ska området bestå av ädellövdominerade lundar, lövdominerade sumpskogar, hävdade lövängar med glest träd- och buskskikt, samt öppna, välhävdade sidvallsängar. Guckusko ska finnas i livskraftiga bestånd i området.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000. Området är även skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1254)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Skogastorps gård SE0540156

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1f 02:1, 08D1f 03:1)

8315-22 Brantskog och igenväxt hagmark öster om Stutagården

Yta: 9,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BGHLZ

Fastigheter: Högstena 7:1 & 5:14

Kulturspår:

Brantskog, block, död ved, källor, rik lundflora

Beskrivning

Området ligger ovanför Stutagården och utgör en del av Plantabergets västsluttning. Det har tidigare varit mer öppet och det är nu under igenväxning. I brantens övre del utgörs trädskiktet av medelgrov alm, ask, sälg, asp och björk. I det blockrika området i den övre delen av branten finns mycket grov död ved av främst asp men även från sälg, alm och björk. Hackspettar har gått hårt fram på flertalet högstubbar och lågor. Hassel och skogstry finns allmänt i buskskiktet. I den övriga delen av branten finns det medelålders ask, alm, ek och fågelbär samt ett mindre inslag av triviallöf. Asksly förekommer ställvis tätt. Hassel finns allmänt i buskskiktet medan måbär förekommer mer sparsamt. I denna del av området är mängden död ved lägre. Källor rinner fram på ett flertal ställen. Jordarna är av mullrik typ och det finns en artrik lundflora med blåsippa, stinksyska, storrams, underviol, nästrot och lungört. På block och trädbaser finns trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, stenporella *Porella cordeana* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*.

Naturvärde: 2

De högre naturvärdena är idag koncentrerade till de övre delarna i branten som har stora mängder grov död ved. Även de nedre delarna av branten kommer dock att få höga naturvärden i framtiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1255)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-23 Kärr vid Storås på Plantaberget

Yta: 5,3 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BHZ

Fastigheter: Högstena 2:8 m fl

Kulturspår:

Kärr

Beskrivning

Området ligger vid Storås på Plantabergets plåtå. Det utgörs av ett glest bevuxet topogent till svagt sluttande kärr. Omgivningarna utgörs av skogsmark och hyggesområden. Bottenskiktet är av lösbottentyp och mjukmattetyt. En mindre del av ytan utgörs av öppet vatten. Kärrret är starkt påverkat av avverkning i omgivningarna.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F13)

8315-24 Lövrika branter öster om Tvillingsgården

Yta: 18,3 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BVZ

Fastigheter:**Kulturspår:****Brantskog, hassellund, grov asp, rik kryptogamflora, rik lundflora, block, bäck, död ved****Beskrivning**

Objektet utgör en större del av Plantabergets västsluttning. Tillsammans med många andra delar av sluttningen så har detta tidigare varit mer öppna områden där det har bedrivits bete. Området är dock nu under igenväxning. I den övre delen av branten dominerar triviallöf, varav en del är grova. Bitvis finns det blockrika marker men det är ej fråga om rena blockfält. I de nedre delarna av branten finns det en högre andel ädellöv som emellertid är relativt ungt. Området har generellt en högre andel triviallöf än övriga delar av Plantabergets sluttningar. I den övre delen av branten så dominerar trädsiktet av grov asp, björk och sälg. Det finns ställvis mycket grova lågor av sälg. I de nedre delarna av branten finns det en högre andel ädellöv som ask, alm, ek och fågelbär men det mesta är ungt och relativt klen. Enstaka medelålders ask och ek finns dock i sluttningen. Hassel och skogstry finns allmänt till rikligt i busksiktet. I fältsiktet finns det bland annat rikligt med blåsippan samt enstaka lungört och underviol. Öster om Stoms läktare i en brant sluttning på Plantabergets västsida finns en hassellund som är klassad som nyckelbiotop. Trädsiktet domineras av sälg, fågelbär och alm med inslag av oxel, hägg, rönn, vårtbjörk, ask och asp. Sälg, fågelbär och oxel finns i grova dimensioner. I området finns det gott om död ved i hasselbuketterna. En bäck rinner genom området som är torrlagd på sommaren. I bäcken finns det rikligt med block. Nyckelbiotopen är viktig för vedsvampar, vedinsekter, mossor och fåglar. I fältsiktet finns en rik lundflora med bland annat blåsippan. Krusig ulota *Ulota crispa*, piskbaronmossa *Anomodon attenuatus*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och kruskalkmossa *Tortella tortuosa* förekommer allmänt i området, medan porellor *Porella spp* förekommer mer sparsamt.

Naturvärde: 3

Enstaka äldre bestånd med triviallöf har bildat ställvis mycket grov död ved som ger området vissa naturvärden. Branterna kommer dock att få allt högre naturvärden då trädsiktet blir allt mer välutvecklat. I norra delen finns ett område som är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Den norra delen av området är skyddad som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1256)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1f07:1)

8315-25 Betesmark vid Karlsro, Högstena**Yta: 3,9 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena****Värden: BHKZ****Fastigheter: Högstena 3:8****Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen****6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark****Beskrivning**

Området ligger vid Karlsro på Plantabergets västsluttning. Det utgörs av två svagt hävdade enbuskmarker som sträcker sig upp mot berget. Trädsiktet utgörs av ask, björk, sälg, vildapel och fågelbär. Busksiktet är välutvecklat av en med inslag av vide och nypon. Fältsiktet domineras av rödvenäng, men det finns även fuktängar och torrängar. Endast en liten del av marken är svagt kvävepåverkad. Annan negativ påverkan beror på gammal förna som kväver mycket av vegetationen. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängshavre, måttligt med ängsvädd och prästkrage, samt ringa mängder av smörbollar i det södra delområdet. Söder om Stoms läktare finns ytterligare en svagt hävdad betesmark. Den bedömdes den vara värd att restaurera pga värden knutna till florans och trädens. Det finns dock mycket förna pga av dåligt bete. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även kattfot, jordtistel, kungsmynna, blodnäva, ängsskallra, jungfrulin, sommarfibbla, brudbröd, darrgräs, ljung och liten blåklocka.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplanen ska området vara en öppen hävdad gräsmark med ett glest artrikt träd- och busksikt och en artrik hävdgynnad flora med inslag av kalkgynnade arter.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686390)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 21B-PUS, C44-GRR)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-26 Stora mossen och Lilla mossen på Plantaberget

Yta: 5,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BHZ

Fastigheter: Rearstorp 3:4, 4:2, 5:6

Kulturspår:

Kärr

Beskrivning

Området ligger på södra delen av Plantaberget. Det utgörs av tre öppna topogena kärr med bottenskikt av lösbottentyp och mjukmattetyt. Områdena är lokalt påverkade pga avverkningar i omgivningarna.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F18)

8315-27 Betesmark norr om Korvagården, Högstena

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKZ

Fastigheter: Högstena 3:8

Kulturspår: fossil åker, skalmurar

6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Området ligger cirka 250 m norr om Korvagården på Plantabergets västsluttning. Det utgörs av en delvis svagt hävdad betesmark. Den sydvästra delen utgörs av en enbuskklädd mark som övergår i skog högre upp på sluttningen. Trädskiktet utgörs av björk, gran och fågelbär. Fältskiktet utgörs av rödvenäng. Marken är ej påverkad av gödsling eller kultivering. Betesmarken bedömdes vara restaurerbar pga floravärden och kulturmiljövärden vid inventeringen i september 2003. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades rikliga mängder av ängsvädd, krypvide, stor blålocka, brudbröd, jungfrulin och darrgräs.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplanen ska området vara en öppen hävdad gräsmark med ett glest artrikt träd- och buskskikt och en artrik hävdgynnad flora med inslag av kalkgynnade arter.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686392)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 802-UKO)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2007: Beslut och skötselplan för naturreservatet Skogastorp

8315-28 Brantskog av ädellövräk typ norr om Törestorp

Yta: 10,8 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena/Tiarp Värden: BHZ

Fastigheter: Rearstorp 4:2 & 5:6, Tiarps-Törestorp 5:1**Kulturspår:****Brantskog, död ved, block, rik lundflora****Beskrivning**

Området ligger norr om Törestorp. Det utgörs av en ädellövrik sydsluttning på Plantaberget. Det sydvända läget i kombination med kalkrika jordar skapar en mycket intressant miljö, trots att trädskiktet bara är medelålders.

Ovan sluttningen vidtar barrskogar och nedanför finns öppna åkermarker. Trädskiktet är varierat och utgörs av medelgrov ek och alm med inslag av medelgrov ask, fågelbär, asp, sälg och gran. I buskskiktet finns hassel och skogstry samt enstaka måbär. Mängden död ved är måttlig och består av lågor av alm, ek och asp. Fältskiktet uppvisar en fin flora med arter som vippärt, kungsmymta, blåsippa, stinksyska, och lundelm. På fuktigare mark nedanför sluttningen finns det också bestånd med skavfräken. På block i sluttningen finns trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och stenporella *Porella cordeana*.

Naturvärde: 2

Ädellövrika sydbranter med kalkrik jordmån är generellt mycket skyddsvärda vilket ger höga naturvärden. Naturvärdena förväntas stiga med objektets ålder. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1267)

8315-29 Betesmark nordöst om Korvagården, Högstena**Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värdet: BKZ****Fastigheter: Rearstorp 5:6****Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen****6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter****Beskrivning**

Cirka 200 m nordöst om Korvagården ligger en öppen stenig betesmark som delvis omgärdas av stenmurar. I trädskiktet ingår enstaka träd av ask och ek, medan buskskiktet utgörs av en och hassel. Vegetationen utgörs av välhävdat friskängar samt ett litet inslag av torrängar. Marken är opåverkad av kvävegödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med gulmåra, prästkrage, samt ringa mängder av brudbröd och backtimjan. Då äng- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även gökärt, revfibbla, ängsvädd och stor blålocka.

Naturvärde: 3

Området är välhävdat och opåverkat av gödsling samt hyser en hävdgynnad flora, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686392)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 820-DAD)

8315-30 Igenväxande betesmark öster om Korvagården, Högstena**Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värdet: BKZ****Fastigheter: Rearstorp 5:5****Kulturspår: stenmurar****6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter****Beskrivning**

Områden ligger strax öster om Korvagården i en brant sluttning vid Plantaberget. Det utgörs av en välhävdat betesmark som är belägen på diabaslagret. Trädskiktet är varierat och består av björk, ek, oxel, sälg, fågelbär,

gran, samt ett värdefullt hagmarksträd av oxel. Det välutvecklade buskskiktet utgörs av hassel, en och mindre inslag av nypon. Betesmarken har ett ganska slutet trädskikt bortsett från ett öppet parti i de centrala delarna. Marken är ogödslad och i huvudsak frisk. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med brudbröd, måttligt med rödkämpar och jordtistel, samt ringa mängder av ängshavre.

Naturvärde: 3

Marken är välhävdad och helt opåverkad av gödsling samt hyser en hävdgynnad flora vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686392)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 967-FML)

8315-31 Betesmark söder om Korvagården, Högstena

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKZ

Fastigheter: Rearstorp 4:2

Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 200 m söder om Korvagården finns en stenig betesmark med odlingsrösen. Träd- och buskskiktet utgörs av enstaka ask, rönn, fågelbär, en och nypon. Marken är i huvudsak frisk, med ett mindre inslag av torrängar. Betesmarken är ganska välhävdad och ej påverkad av gödsling. Tidigare dålig hävd har dock givit upphov till dålig och bitvis näringsrik grässvål. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med prästkrage, måttligt med bockrot, gulmåra, ängsskallra, ängshavre, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av backtimjan.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och opåverkat av gödsling, samt hyser en del hävdgynnade arter, vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686392)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C80-MNP)

8315-32 Ädellövrika brantskogar vid Dynkullen och Korvagården

Yta: 5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BGZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 3:3, Rearstorp 5:6

Kulturspår:

Brantskog, rik kryptgamflora, block

Beskrivning

På Dynkullens norra sida finns det en stor blockrik brant som vetter mot norr och öster. Det glesa till halvslutna trädskiktet i branterna utgörs av medelålders ek, alm, lind, oxel och sälg. Hassel och skogstry finns allmänt i buskskiktet. Branten har en rik förekomst av mossklädda block och det finns en hög frekvens av signalarter. Detta är även en gammal känd lokal för mörk baronmossa *Anomodon rugelii* (Jannert & Arulf 1999). Nedanför branten finns det öppna jordbruksmarker. Cirka 200 m norr om Dynkullen strax öster om Korvagården finns en blockrik mindre brant som har fina strukturer med ett ädellövrikt trädskikt och mossklädda block. De övriga delarna av branten har planterats med gran. I området finns endast små mängder död ved som huvudsakligen är av klen dimension. På blocken finns rikligt med signalarter som fällmossa *Antitrichia curtipendula*, trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides*, stenporella *Porella cordeana* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*. Den mörka baronmossan *Anomodon rugelii* är tidigare känd från branten vid Dynkullen (Jannert & Arulf

1999). Vid lövskogsinventeringen gjordes nyfynd i den norra branten av den mörka baronmossan dock bara i sparsamma mängder, samt ett fynd av den egendomliga svampen brödkorgssvamp *Crucibulum laeve*.

Naturvärde: 1

Branterna är rika på nyckelelement och det finns en artrik och värdefull kryptogamflora som motiverar ett mycket högt naturvärde. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1262)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1f09:1, 08D1f08:1)

8315-33 Betesmark på Dynkullen, Tiarp

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BKZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 1:2 & 3:3

Kulturspår: stenmurar, fossil åker

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Uppe på Dynkullens krön finns en enbuskklädd betesmark som omgärdas av stenmurar. Trädskiktet utgörs av fågelbär, ask och sälg. Det är ganska slutet, förutom ett öppet parti i de centrala delarna. Buskskiktet är kraftigt utvecklat och består av en, hagtorn, hassel och nypon. Betesmarken utgörs delvis av artrika torra-friska låglandgräsmarker och kalkgräsmark. Den hävdas endast till en liten del. Halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med gulmåra och gullviva, måttligt med jungfrulin, prästkrage, backsmörblomma, jordtistel, sommarfibbla, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av darrgräs och ängsskallra. Marken bedömdes då ha förutsättningar av bli slätteräng. Vid inventeringen 1990 noterades även stor blåklocka och sötvedel. Längre norrut ligger en mindre betesmark som är klassad som artrik frisk låglandsgräsmark. Träd- och buskskikt är halvöppet till halvslutet. Det utgörs av fågelbär, ask, björk, ek, gran, tall, hassel, en, olvon och nypon. Marken är ögödslad och hävden är god. I fältskiktet finns bland annat måttligt med gulmåra och gullviva, samt ringa mängder med smörbollor, svinrot och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i hela området. En röjning bör också utföras för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686398)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A73-SNJ, E95-KPH)

8315-34 Betesmark väster om Toragården, Tiarp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BKZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 5:1

Kulturspår: terrasser av f d åker, stenmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax väster om Toragården på Slättkullens nordsida ligger en igenvuxen hagmark som är klassad som kalkgräsmark. Området har tidigare gallrats och röjts. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av alm, al, fågelbär, ask, asp, björk, oxel, lönn och gran. Buskskiktet utgörs av enstaka nypon. Marken är välhävdad, men är svagt kvävepåverkad i större delen av området. Området är också påverkat av täktverksamhet. Vid inventeringen i juni 2004 fanns måttligt med gullviva, jordtistel och revfibbla, samt ringa mängder av klasefibbla och sommarfibbla.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Ytterligare gallring och röjning bör utföras för att gynna gräsmarksfloran. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686398)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8B6-WPI)

8315-35 Ohävdad betesmark öster om Kullagården, Tiarp

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp

Värden: BZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 2:6

Kulturspår:

Rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 100 m öster om Kullagården. Det utgörs av en betesmark som är helt igenvuxen med björk. Omgivningarna är öppna och utgörs av åkermark. Vid inventeringen i maj 2004 bedömdes betesmarken vara värd att restaurera pga vissa floravärden. Vegetationen utgörs av fuktängar med uppluckrad grässvål. I gläntorna finns dock en del hävdgynnade arter som klasefibbla, svinrot, ängsbräsma och smörbollor.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ohävdad och dessutom kraftigt igenvuxen. Rester av en hävdgynnad flora ger dock vissa naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer ej den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen (klass 3).

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686398)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F54-LGC)

8315-36 Betesmark sydväst om Nolgården, Tiarp

Yta: 9,9 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp

Värden: BGLVZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 4:1

Kulturspår:

Rasbrant, block, bäck, död ved, gamla träd, hålträd, värdefull kryptogamflora, rödlistade arter

Beskrivning

Objektet ligger på Varvsbergets västra sluttning och det utgörs av en blandlövhage med ask och alm som betas av nötkreatur. Enstaka träd är mycket grova och det finns även gammal och grov hassel i hagen. Fältskiktet är ställvis mycket hårt betat och detta tillsammans med tramp har skapat partier med blottad lerjord. Lundflora med bland annat blåsippan har utvecklats där trädskiktet är mer slutet. Bäcker och källor rinner fram i sluttningen.

Trädskiktet är halvslutet eller slutet och domineras av medelgrov ask och grov alm (enstaka mycket grov) med ett mindre inslag av asp, gran och oxel. Hassel finns allmänt i buskskiktet och flera buketter verkar vara mycket gamla. Objektet har låga mängder död ved. Trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* och rutbålmossa *Conocephalum conicum* växer allmänt längs bäcken. Längst österut vid östra Lidängen på Varvsbergets nordvästra sida finns en nyckelbiotop. Området utgörs av en liten rasbrant där det finns rikligt med block. I norra delen rinner en bäck ned under och mellan blocken. Trädskiktet i rasbranten domineras av asp och alm med inslag av ask, rönn, oxel, sälg och vårtbjörk. Det förekommer också rikligt med gammal hassel, högstubbar av asp och vårtbjörk samt en asp med bohål. I södra delen finns en grov döende vårtbjörk. På en av stammarna i almbuketten vid bäcken växer den rödlistade laven liten blekspik. Det finns också rikligt med vedsvampar och tickor. Nyckelbiotopen har stor betydelse för lavar, mossor, vedinsekter, vedsvampar, mollusker och fåglar.

Naturvärde: 3

Inslaget av grova ädellövträd gör att området har ett visst värde som lövskogsobjekt. Ett litet område längst österut är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör nyckelbiotopen lämnas den till fri utveckling för att bibehålla och förstärka naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1248)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D1f15:1)

8315-37 Betesmark sydväst om Nolgården, Tiarp

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp

Värden: BKZ

Fastigheter: Tiarps-Törestorp 5:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr, rödlistade arter, kärr

Beskrivning

Området ligger cirka 350 m sydväst om Nolgården. Det utgörs av en flackt liggande stenig betesmark, vars omgivning utgörs av åkermark. Marken är bevuxen med klibbal, björk, rönn, fågelbär, gran, samt en och nypon. Vissa partier har ett ganska slutet trädsikt. Det finns ett mindre inslag av artrik torr-frisk låglandsgräsmark och fuktängar med blåtåtel eller starr. En stor del av området är kultiverad och svagt till tydligt påverkat av gödsling. Annan negativ påverkan är dikning och beskuggning. Marken är svagt hävdad. Fläckvis finns en fin flora med inslag av hävdgynnade arter. Vid inventeringen i september 2004 noterades rikligt med hirsstarr, ängshavre och ängssvampar, måttligt med jordtistel, revfibbla, darrgräs, klasefibbla och slankstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, knägräs, ormröt och smörbollor.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras. Området bör också gallras på framför allt gran och röjas på en för öka ljusinsläppet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686304)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 413-UAU)

8315-38 Fornåkrar nordväst om Store Skattegården, Tiarp

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp

Värden: BKZ

Fastigheter: Tiarp 4:10

Kulturspår: stenmurar, fornåkrar, fornminnen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Nordväst om Store Skattegården ligger en ohävdad betesmark som delvis omgärdas av väl bevarade stenmurar. Området är bevuxet med enstaka träd av alm, fågelbär, björk, rönn, gran, samt en och vide. Ett mindre parti har dock ett slutet trädsikt. Vegetationen domineras av fuktängar av tuvstarr-typ, men det finns också friskängar. Marken är ohävdad och svagt till tydligt kvävepåverkad i större delen av området. Vid inventeringen i juni 2004 fanns måttligt med smörbollor, ängsbrämsa, gökblomster och tuvstarr, samt ringa mängder av kärrsälting och ängsskallra.

Naturvärde: 4

Området är ohävdad och kvävepåverkat i större delen. Det finns dock rester av en hävdgynnad flora vilket ger vissa naturvärden. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 3.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och kostgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686304)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F19-COU)

8315-39 Kärr SO om Skattegården, Tiarp

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BHZ

Fastigheter: Flittorp 5:10

Kulturspår:

Kärr

Beskrivning

Området ligger cirka 200 m sydöst om Skattegården. Det utgörs av ett glest bevuxen topogent till svagt sluttande kärr. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark. Bottenskiktet är av lösbottentyp och mjukmattetyyp. Endast en mindre yta utgörs av öppet vatten.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F23)

8315-40 Betesmarker öster om Stommen, Tiarp

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BKVZ

Fastigheter: Flittorp 6:4 & 7:6

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter, kärr, bäck

Beskrivning

Strax sydöst om gården Stommen ligger det flera artrika betesmarker. Markerna uppvisar inga tecken på påverkan av kvävegödsling. Vid inventeringen i juni 2004 bedömdes områdena ha förutsättningar att bli slåttermark. Området i nordöst utgörs av en stenig öppen betesmark, som domineras av välhävdade kalkgräsmarker. I fältskiktet fanns bland annat rikligt med darrgräs, måttligt med hirsstarr, klasefibbla, ormrot, rödkämpar, jordtistel, revfibbla och slankstarr, samt ringa mängder av ängsvädd, gulmåra, kattfot och ängsbrässa. Längst söderut ligger en stenig björkhage genom vilken det rinner en liten bäck. Trädskiktet är halvöppet till slutet och utgörs av björk, ask, asp, sälg, fågelbär, tall och gran. Buskskiktet är kraftigt utvecklat av enbuskage, med ett mindre inslag av nypon. Vegetationen utgörs av svagt hävdade fuktängar och friskängar. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. I nordvästra kanten förekommer ingrepp i form av dikning. I fältskiktet finns måttligt med jordtistel, revfibbla, slåttergubbe, ängsvädd, darrgräs, gullviva, hirsstarr, klasefibbla, ormtunga, sommarfibbla, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av gulmåra, prästkrage och smörbollor. Strax öster om Stommen ligger en välhävdad betesmark. Trädskiktet är glest utvecklat och består av fågelbär, ask och björk. Buskskiktet är halvöppet till halvslutet och utgörs av en och hägg. Marken är frisk till fuktig och utgörs delvis av kalkgräsmark. I fältskiktet finns rikligt med darrgräs, måttligt med hirsstarr, ormrot, jordtistel, revfibbla och slankstarr, samt ringa mängder av klasefibbla, kärnsälting, smörbollor och nattviol.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det södra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686395)

8315-41 Betesmark vid Uddegården, Tiarp

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BZ
Fastigheter: Flittorp 4:5 & 4:6
Kulturspår:
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Uddegården ligger en öppen betesmark bevuxen med enstaka träd av björk och rönn. Buskskiktet utgörs av enar. Större delen av betesmarken är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken hävdas väl genom fårbeta och endast en mindre yta är tydligt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juni 2004 noterades måttligt med jordtistel, slankstarr, gulmåra, hirsstarr och smörbollar, samt ringa mängder av klasefibbla, ormrot och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och i stort sett opåverkat av kvävegödning samt hyser kalk- och hävdgynnade arter, vilket och ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686395)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BF5-AYS)

8315-42 Betesmark vid Åängen, Tiarp

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Tiarp Värden: BKZ
Fastigheter: Flittorp 1:2
Kulturspår: stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Åängen i Flittorp ligger en flack öppen betesmark. Den utgörs av välhävdade artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av björk, sälg och fågelbär. Buskskiktet utgörs av enstaka enar samt enbuskage. Marken är stenbunden och tuvig och är delvis svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i juni 2004 fanns det rikligt med gulmåra, måttligt med jordtistel, backtimjan, och ärenpris, samt ringa mängder av stagg. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även ljung, ängshavre, liten blåklocka och gökärt.

Naturvärde: 3

Området är välhävdad och hyser en hävdgynnad flora vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686395)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4C7-FCX)

8315-43 Slätterängar vid Titteskullen, Högstena

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKZ
Fastigheter: Högstena 3:7 & 11:11
Kulturspår: fornminnen

6510 Slätterängar i låglandet

Beskrivning

Sydöst om Titekullen ligger två små välhävda kullar med fornlämningar, som omges av åkermark. Kullarna har varit ohävda under många år och utnyttjats som stentippningsplats. Falbygdens Naturskyddsförening har dock röjt kullarna på sten så att fornlämningarna frilagts och återupptagit slätten. Fältskiktet domineras av örtrik ängshavreäng, men det finns även friskängar på den norra kullen. Marken är ej påverkad av kvävegödsling. Vid inventeringen i september 2003 var kullarna välslagna och därmed svårinventerade. På den norra kullen noterades rikligt med gullviva och måttligt med prästkrage, ängshavre och brudbröd. På den södra kullen växer några enstaka oxlar och enar. I fältskiktet fanns rikligt med gullviva och rödkämpar, samt måttliga mängder av prästkrage, ängshavre och brudbröd. Vid inventeringen 1990 noterades även backsmultron, fältvädd, axveronika och flentimotej.

Naturvärde: 3

Områdena är välhävda och ej påverkade av kvävegödsling och hyser både kalk- och hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686401)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AAA-VHK, AF9-OMY)

8315-44 Betesmark nordöst om Södra Bosgården, Högstena

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKVZ

Fastigheter: Högsten 14:11

Kulturspår: stenmurar, äldre åker

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger på Plantabergets västsluttning cirka 200 m nordöst om Södra Bosgården. Det utgörs av en öppen lätt sluttande betesmark, som omgärdas av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermark och betesmark.

Grundvatten trycker upp i områdets östra del där det bildar en kärrartad miljö. Detta vatten passerar

”markvägen” genom en trumma och fortsätter som en mindre bäck för att sedan översila fuktängar i väster.

Trädskiktet är glest utvecklat med enstaka träd av ask, asp, björk och tall utom några mindre slutna partier.

Buskskiktet är ganska tätt och består av en, hagtorn och vide. I västra delen finns mycket björksly. Marken

utgörs till stora delar av gammal åkermark. En mindre del är kvävepåverkad. Det finns inslag av fuktängar med

blåttåtel eller starr. Vid inventeringen i september 2003 var marken välhävda genom bete med ungnöt i västra

delen av området, medan den östra delen var svagt hävda. I fältskiktet fanns bland annat slankstarr, ängsvädd,

tuvttåtel, darrgräs, smörboll, rödklint, liten blåklocka, ormrot, blodrot, vattenklöver, ängsnyckel, kärrsälting,

gräsull, kärrknipprot, slätterblomma, blåttåtel, ängsstarr, prästkrage, ängsvädd, jordtistel, bockrot, vildlin,

brudbröd, stor ögontröst och ängsskallra. År 1997 fanns här 1200 plantor av stor ögontröst.

Naturvärde: 2

Området hyser ett stort antal av den rödlistade stora ögontrösten vilket ger mycket höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla kalkfuktängen med möjlighet för stor ögontröst att expandera.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs inget ytterligare skyddsförordnande.

Skötseln bör ske enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686391)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 64B-GFC)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Högstena Bosgården SE0540188

8315-45 Ohävdad betesmark vid Väreberget

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKVZ
Fastigheter: Högstena 13:8, S:6
Kulturspår: diken inom fossil åker, stenmurar
6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Väreberget i Högstena ligger en öppen betesmark, som delvis omgärdas av stenmurar i gott skick. Omgivningarna utgörs av åkermark. Området har tidigare hävdats väl genom bete med häst och nötkreatur, men är numera ohävdad. Trädskiktet består av enstaka ask och gran, medan buskskiktet är kraftigt utvecklat och utgörs av en, vide, hagtorn och nypon. Det finns inslag av kalkgräsmark och en mindre yta är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken visar inga tydliga tecken på påverkan av gödsling. Annan negativ påverkan finns som täktverksamhet. Vid inventeringen i september 2003 var marken i sådant skick att den var svårinventerad. Stora delar hade ett högt förnalager och de våtare partierna dominerades av älggräs. Dock noterades måttliga mängder av bockrot, darrgräs, gulmåra, ängshavre, brudbröd, rödkämpar och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan och backsippa. Vid ängs- och hagmarksinventeringen 1990 noterades betydligt fler arter. På fuktängar i en svacka fanns då rikligt med rödklint, sommarfibbla, slätterblomma, vildlin, slankstarr, ängsvädd, jordtistel och klasefibbla. I ett rikkärr fanns kärrknipprot och ängsstarr och utmed en bäck fanns också rikligt med stor ögontröst.

Naturvärde: 3

De tidigare artrika fuktängarna och förekomsten av stor ögontröst gav mycket höga naturvärden i ängs- och hagmarksinventeringen. Betesmarken är numera ohävdad men hyser fortfarande ett flertal hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen var klass 2.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas snarast och området bör röjas på en och vide.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686391)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9A8-FHU)

8315-46 Ohävdad betesmark nordöst om Bäckagården, Högstena

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKZ
Fastigheter: Högstena 7:1
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

På Plantabergets nordvästsluttning nordöst om Bäckagården ligger en ohävdad stenig betesmark med mycket hög förna, som omges av stenmurar. Omgivningarna utgörs av åkermark. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av ask och björk. Buskskiktet är ganska välutvecklat med en, samt inslag av hagtorn och nypon. Delar av området behöver restaureras och skulle kunna bli en ganska fin kalkgräsmark med rätt hävd. En mindre del av marken är kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med darrgräs, gulmåra, gullviva, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 4

Marken är ohävdad, men hyser en del hävdgynnade arter vilket ger vissa naturvärden.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 10B-EVD)

8315-47 Vårdträds miljöer vid Högstena by

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKLZ

Fastigheter:
Kulturspår: vårdträd
Jätteträd, källor

Beskrivning

Högstena by är en kulturhistorisk intressant by med en kyrka som har anor från 1100-talet. Bykärnan är fortfarande väl sammanhållen. I byn finns det spridda vårdträdsmiljöer med medelålders ädellöv. Många av träden är planterade men det finns även små bestånd med spontanspridda ädellöv. Källor rinner fram i vissa av dessa bestånd. Vårdträdsmiljöerna består av medelålders alm, ask, lind och lönn i relativt bra kondition. Många träd står exponerade medan vissa är i mer slutna bestånd. Epifytfloran är tämligen trivial och detta beror förmodligen på trädens ringa ålder.

Naturvärde: 3

Lövträdmiljöerna i Högstena by har främst värden för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1252)
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8315-48 Fuktig mark sydväst om Vallstorp

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08315 Socken: Högstena Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Området och ingår i rikkärrsinventeringen. Enligt våtmarksinventeringen är det hydrologiskt opåverkat. Plattsäv, loppstarr, ängsstarr, fältgentiana, jordistel och majviva noterades i området 2013.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i rikkärrsinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hävd genom bete/slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1F12)
Länsstyrelsen i Västra Götaland: Inventering av rikkärr (08D1F120101)

8316-01 Betesmark vid Stenåsen, Dala

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 08316 Socken: Dala Värden: BKZ

Fastigheter: Stenåsen 1:8

Kulturspår: skalmurar

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, småvatten

Beskrivning

Söder om Stora Vådegården i Dala finns svagt hävdad betesmark som till stor del är i behov av restaurering. Norrut gränsar området till ett lövskogsområde. För övrigt utgörs omgivningarna av åkermark. I hagen finns både öppna och slutna partier. Trädsiktet utgörs av björk, ask och fågelbär. Det välutvecklade busksiktet består av en och hallon. Drygt halva betesmarken utgörs av kalkgräsmark. I hagen finns två småvatten. En

mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängsskallra, brudbröd och rödkämpar, samt jordtistel, darrgräs och gulmåra.

Naturvärde: 3

Betesmarken är i behov av restaurering, men den hävdas och hyser en hel del hävdgynnade arter, vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5A2-LBF)

8316-02 Blandlövhage vid Stora Vådegården

Yta: 2,1 ha **Ekonomisk karta:** 08316 **Socken:** Dala **Värden:** BKZ

Fastigheter: Dala 4:4

Kulturspår: skalmurar, alléer, hamlade träd

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, hålträd, mulm

Beskrivning

Söder om vägen vid Stora Vådegården finns en liten blandlövhage av asp- och björktyp. Trädsiktet är halvöppet till slutet. I hagen finns det ett moget trädskikt med grov klibbal och björk samt ett litet inslag av grov alm, rönn, gran och fågelbär. Enbuskar finns rikligt i busksiktet. På Stora Vådegårdens tomtmark finns det grova och nyhamlade askar. Enstaka träd har håligheter med mulm. Snöbär skuggar många av trädens stammar. Det finns endast ringa mängder död ved i området. Hagen betas av nötkreatur och hävderna är goda. Marken är ögödslad och är delvis klassad som artrik frisk låglandsgräsmark. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 noterades endast knägräs och lite ängsvädd.

Naturvärde: 3

Hagen innehåller ett moget trädskikt med en del grov alm och klibbal som gör att det har ett visst värde som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena i hagmarken.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Röjning av sly/buskar bör utföras vid behov för att friställa värdefulla hagmarksträd. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EDF-RZI)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1270)

8316-03 Blandlövhagar vid Källebacka

Yta: 9,2 ha **Ekonomisk karta:** 08316 **Socken:** Dala **Värden:** BHKZ

Fastigheter: Borgatorp 1:3&1:8, Dala 3:2, Källebacka 1:9, Skråkåsa 30:3&30:4, St Källeberg 1:4

Kulturspår: stenmurar

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, grova ädellövträd, källor

Beskrivning

Området ligger på Plantabergets nordöstsluttning och det utgörs av delvis välbetade blandlövhagar av ask-alm och asp-björktyp. Trädsiktet är halvslutet och det finns en dominans av grov alm med inslag av grov klibbal och björk samt några få vidkroniga ekar. Hassel (enstaka gamla) och enbuskar finns allmänt i busksiktet. Mängden död ved är låg. Kalkstensterrasser och källor finns frekvent längs sluttningen och området är mycket estetiskt tilltalande. Trädsiktet är förhållandevis slutet i stora delar av området och detta har skapat en försämring av markfloran. Det finns enstaka fläckar med finare gräsmarksflora. Vid Skråkåsa i de centrala delarna av området är markerna öppnare. Här finns frisk kalkgräsmark, samt inslag av vacker rödvenäng. På några ställen går kalkstenen i dagen. Marken är till större delen opåverkad av kväve. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 fanns både välhävdade ytor och svagt hävdade ytor med kraftiga slyuppslag. På friskängarna

växer det rikligt med rödkämpar, jordtistel, brudbröd, samt sparsamt med slättegubbe. Spåtistel har tidigare noterats i betesmarken (Andersson 1990). I den västra delen av området finns en blandlövhage med välhävdade friskängar, där det växer rikligt med gullviva, jordtistel och smörbollor. Skogsnycklar har tidigare noterats i södra delen av området (Arulf 1996).

Naturvärde: 2

Området har höga värden som trädklädd hagmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs- och ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot hagmarksvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Røjningar bör utföras och beteshävden bör intensifieras. De vidkroniga ekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686399, 1686403)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 192-TYW, CCE-680)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1272)

8316-04 Betesmarker söder om Stora Källebacka

Yta: 6,7 ha Ekonomisk karta: 08316 Socken: Dala Värden: BKLVZ

Fastigheter: Källebacka 1:4 & 1:9, Lilla Källebacka 14:4,

Kulturspår: diken inom fossil åker, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Söder om Stora Källebacka på Plantabergets nordöstsluttning finns betesmarker, som till stor del utgörs av kalkgräsmark. I delar av området går kalkstenen i dagen och bildar terrasser i ganska stark lutning. Här finns fina ytor med torräng av alvarliknande karaktär. Trädsiktet utgörs av rönn, björk, oxel, ask, alm, ek och fågelbär. Det bildar ganska täta bestånd i den övre delen av sluttningen. Busksiktet bildas av en, hagtorn och nypon och är ställvis ganska tätt. Här finns tre värdefulla hagmarksträd av ek. De öppna delarna är välhävdade, medan hävden är svag i de mer slutna partierna. Halva området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängshavre, brudbröd och rödkämpar, måttligt med jordtistel, backtimjan, ängsvädd, darrgräs, prästkrage och vildlin, samt sparsamt med spåtistel. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även klasefibbla, sommarfibbla, slankstarr, småfingerört, knölsmörlomma, backsmörlomma och harmynta.

Naturvärde: 2

Ett mycket värdefullt område med fina exempel på kalkrika friskängar och kalkstensterrasser i stark sluttning. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Både träd- och busksiktet bör röjas kraftigt och betestrycket ökas för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686403)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BBF-UFF)

8316-05 Betesmark sydöst om Valleberg

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08316 Socken: Dala Värden: BKZ

Fastigheter: Lilla Källebacka 14:4

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Sydöst om gården Valleberg på gränsen till Tidaholms kommun finns en liten öppen betesmark med enstaka skogsdungar. Asp, björk och fågelbär, samt nypon finns i hagen. Omgivningarna utgörs av åkermark. I

betesmarken finns en gammal täkt. Marken är kultiverad och tydligt kvävepåverkad i stora delar av området. Det finns även mindre inslag av artrika torra-friska låglandsmarker. Hävden är ganska svag. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med brudbröd, måttligt med bockrot, ängshavre och rödkämpar, samt sparsamt med gulmåra.

Naturvärde: 4

Betesmarken är kvävepåverkad och hävden är svag, men den hyser en del hävdgynnande arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EE5-IOP)

8316-06 Brantskog av ädellövräk typ söder om Lilla Vådegården

Yta: 5,7 ha Ekonomisk karta: 08316 Socken: Dala

Värden: BGKZ

Fastigheter: Dala 3:2

Kulturspår: husgrund

Brantskog, rik lundflora, rik kryptogamflora, block, lodytor

Beskrivning

Området utgörs av en liten nordbrant som ligger på gränsen till Tidaholm. I branten finns det små lodytor och blockrika marker. Skogstypen är en brantskog av ädellövräk typ. I trädskiktet finns det en del äldre ek samt även medelgrov ask, lönn, fågelbär, björk och sälg. Hassel finns allmänt i buskskiktet. Det finns måttliga mängder död ved men det mesta av denna är klen. Åkermarker går ända fram till branten och detta kan ha en viss påverkan på området. En gammal husgrund finns i området. I fåltskiktet har det börjat bildas en lundörtflora med bland annat rikligt med blåsippan. Stenporella *Porella cordeana* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* finns allmänt på trädbaser och block.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen är området en fin liten nordbrant med ädellöv som kommer att utveckla allt högre lövskogsvärden med tiden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1274)

8316-07 Alebäckakärret

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08316 Socken: Dala

Värden: BHZ

Fastigheter:

Kulturspår:

7140 Öppna mossar och kärr, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

Beskrivning

Alebäckakärret ligger alldeles väster om Klagstorpsåsen i Dala. Jordmånen består av sand och grus. Naturresevatet Alebäckakärret, Nordsjömyren, Mellomsjömyren och Alebäckasjön brukar kallas Dalmyrar. Alebäckakärret består av tallmossa och fattigkärr. Grustakten Dala grustag söder om reservatet kan ha påverkat dess hydrologi negativt (skogsvårdsstyrelsen 1984). Går man tillbaka till gamla beskrivningar som Einar Du Rietz beskrivning från 1959 tycks Alebäckakärret ha varit blötare. Naturtypen öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn finns i Alebäckakärret. I Alebäckakärret finns fattigkärr i den centrala delen och i nordvästra kanten. Det större centrala partiet kännetecknas av blöta vitmossmattor dominerat av uddvitmossa. I de allra blötaste delarna finns flytvitmossa. Fattigkärrs- och mosseväxter som sumpstarr, dystarr, myrsälting, vitag, tuvull och tranbär karakteriserar kärllväxtfloran. Övriga delar utgörs av ordinär skvattram tallmossa.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealerna av de naturtyper som är inrapporterade för området ska bibehållas.

Skydd: Den östra delen av området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1G14, 08D2G14 08D2G15)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Dalamyrrar SE0540112

8316-08 Nordsjömyren, Mellomsjömyren och Alebäckasjön

Yta: 5,3 ha Ekonomisk karta: 08316 Socken: Dala Värdet: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

7140 Öppna mossar och kärr, 3150 Naturligt eutrofa sjöar, 7230 Rikkärr

Beskrivning

Området utgörs av naturreservaten Nordsjömyren, Mellomsjömyren och Alebäckasjön. Det ligger vid Klagstorpsåsen i Dala. Jordmånen består av sand och grus. Alebäckasjön ligger alldeles väster om Klagstorpsåsen medan Mellomsjömyren och Nordsjömyren ligger en bit öster om åsen. Från Klagstorpsåsen rinner kalkhaltigt grundvatten till Nordsjömyren, Mellomsjömyren och Alebäckasjön. I Mellomsjömyren finns partier med öppet vatten i de centrala delarna. Både Nordsjömyren och Mellomsjömyren omges av lösa jordlager som är starkt grundvattenförande. Detta grundvatten är på vissa ställen kalkrikt och hela Nordsjömyren och delar av Mellomsjömyren är kalkrika vilket har gett upphov till fina rikkärr. Det finns även partier med fattigare kärr. Igenväxningen av Nordsjömyren har påskyndats genom att sjön en gång blivit sänkt. Rikkärrytorna i Mellomsjömyren håller på att försvinna och vitmossorna breder ut sig allt mer. Sänkt pH-värde, ändrade hydrologiska förhållanden och eventuellt minskad grundvattenutströmning är orsaken enligt Hedenäs och Kooijman (1996). Dessa förändringar är troligen antropogena. Dala grustag finns i närheten men det är inte troligt att grustaget skulle ha påverkat grundvattenutströmningen i Mellomsjömyren. Däremot kan grundvattenutströmningen till Mellomsjömyren ha kunnat påverkas av vägskärningen för riksväg 26 som går rakt genom åsen. Vägen var klar redan 1963. Upphörd hävd har troligen också varit negativt för kärret. Alebäckasjön har hög kalkhalt och tillhör naturtypen naturligt eutrofa sjöar med nate eller dybladsvegetation. Breda kantzoner av sjön täcks med gul näckros och gäddnate. I strandkanten finns fuktängar med säv och kaveldun samt rikkärr. Runt sjön växer en blandskog med björk, gran och tall. Söder om sjön har en stor avverkning skett. Avverkningen kan ha gett ett näringsläckage till sjön. Nu är hygget dock återplanterat med gran och därmed kan inte så mycket mer göras. Alebäckasjön får sitt vatten enbart från grundvatten och direkt nederbörd. Även här är det uppströmmande grundvattnet kalkhaltigt. Naturtypen öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn som finns i Mellomsjömyren och Nordsjömyren bör inte få breda ut sig på rikkärrs bekostnad. Rikkärr finns i partier i Mellomsjömyren, Nordsjömyren och runt Alebäckasjön. Rikärren är kända för sin artrikedom. Tidigare har vegetationen bland annat innehållit arter som korvskorpionmossa med inslag av många ovanliga arter som t.ex. trekantig svanmossa, lockvitmossa, piprensarmossa och kärrmörkia. Natura 2000-arten käppkrokmossa *Drepanocladus vernicosus*, *Hamatocaulis vernicosus* har tidigare hittats i rikkärrspartierna, men finns inte med i senare inventeringar som Bertil Jannerts mossinventering från 2003. Bland kärlväxter kan nämnas näbbstarr, trindstarr, myggblomster, ängsnycklar, kärrspira, snip, tagelsäv och gräsull. I Nordsjömyren har även sumpröksvamp hittats. Rikärpartiet i Mellomsjömyren har minskat kraftigt. Enligt Hedenäs och Kooijman (1996) så har pH-värdet, grundvattenutströmningen och de hydrologiska förutsättningarna förändrats i kärret och därmed har vitmossor tagit över det mesta av kärret och den värdefulla rikkärrsmossfloran håller på att försvinna helt. I Dalamyrrar finns små partier med skog av tall och björk på myrmark förekommer i alla fyra delområdena.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen. Enligt denna har myrarna ett stort botaniskt och hydrologiskt värde genom förekomsten av sällsynta växtarter i kombination med extrema hydrologiska förhållanden.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealerna av de naturtyper som är inrapporterade för området ska bibehållas. Käppkrokmossan ska ha en långsiktigt hållbar population.

Skydd: Områdena ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom skyddade som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D1G14, 08D2G14 08D2G15)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Dalamyrrar SE0540112

8322-01 Rösjö mosse och Mårbysjön

Yta: 72 ha Ekonomisk karta: 08322 Socken: Bjurum Värden: BGHKLTV

Fastigheter:

Kulturspår:

7110 Högmossar, 7140 Öppna mossar och kärr, 7230 Rikkärr, 9010 Västlig taiga, 9080

Lövsumpskogar, 91D0 Skogbevuxen myr, rikt fågelliv, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området Rösjö mosse och Mårbysjön är beläget cirka en mil sydväst om Hornborgasjön. Den största delen av Natura 2000-området är beläget i Vara kommun. Rösjö mosse är ett av länets största mossekomplex och omfattar cirka 2000 ha. Mossekomplexet består av olika typer av våtmarker. En omfattande dikningsverksamhet under 1800-talets senare hälft har förändrat mossens hydrologi främst i de södra och östra delarna samt i dess kantzonen, vilket har medfört att öppen myren har börjat växa igen i vissa delar. Två större tydligt välvda och öppna mossar, så kallade högmossar, dominerar de norra delarna av området. I söder och öster finns ett antal mindre och planare mossar samt stora kärr. Mitt i mossekomplexet ligger sjön Rösjön (sjön ligger dock utanför Natura 2000-området). Karaktäristiskt för myrkomplexet är mängden av myrholmar eller fastmarksholmar (öjor) vilka är bevuxna främst med tallskog, ibland förekommer också ädellövskog. Flera av de idag skogsklädda öjorna var tidigare bevuxna med ljunghed. Den största av holmarna är Storöjan där det finns partier med naturskog. Omgivningarna utgörs av flacka skogsmarker med modernt skogsbruk. Området har ett rikt fågelliv med en rad häckande och rastande våtmarksfåglar samt ett antal övriga arter som exempelvis skogshöns. De två större, öppna mossarna i norr är mycket fågelrika med stora populationer av ljungpipare, grönbena, storspov, ängspiplärka och sydlig gulärta. Tidigare fanns en av länets största förekomster av orre, men antalet har minskat oroväckande de senaste 30 åren. I skogsområden häckar flera skogsberoende arter såsom flera arter av ugglor, skogshöns och nattskärna. Hornborgasjöns rastande tranor övernattar vissa år på mossen. I nära anslutning till myrkomplexets nordöstra sida ligger sjön Mårbysjön. Sjön sänktes i slutet av 1800-talet varvid delar av sjöns botten blottades och rester av stubbar exponerades. I samband med sänkningen bildades ett märkligt rikkärr. Rikkärret är botaniskt mycket intressant med en rik flora med bland annat en av länets rikaste koncentration av majviva och flera arter orkidéer. Bland övriga sällsynta växter kan nämnas axag, fältgentiana och blåsäv. Rikkärret innehåller också en mängd regionalt ovanliga växter samt förekomst av den rödlistade kalkkärrsgrynsnäckan. Runt Mårbysjön förekommer en bård med bladvass vilken hyser en del häckande våtmarksfåglar. Väster om Rösjön och öster om Bastöna hembygdsgård finns en gammal hagmark. Gräsmarken hyser hävdgynnad flora och genom restaureringsinsatser i form av rövning av igenväxningsvegetation samt kontinuerlig hävd i form av slåtter och/eller bete bedöms gräsmarken ha potential att utvecklas till natur-naturtyp. Rösjö mosse och Mårbysjön är klass 1 objekt i våtmarksinventeringen samt listade i Myrskyddsplan för Sverige, där landets mest skyddsvärda myrmarker finns beskrivna och som syftar till att dessa ska bevaras. Vidare ligger området inom riksintresse för naturvård. Mårbysjön och dess kringliggande rikkärr och sumpskogar är skyddade som naturreservatet Mårbykärret. En del av Rösjö mosse blev naturreservat 2010. Utvidgning pågår för att inkludera hela Natura 2000-området.

Naturvärde: 1

Rösjömosse är länets i särklass största myrkomplex med vidsträckta mosseplan och våta kärrdrag. Fågelfaunan på mossen är rik. Geologiskt och ekologiskt finns intima samband med Hornborgasjön. Rösjömossen har stora zoologiska, botaniska, geovetenskapliga och landskapsbildsmässiga värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att naturtyper och arter ska bibehållas eller öka i areal eller omfattning. Den naturliga hydrologiska regimen upprätthålls eller förbättras. Värdefulla naturskogar på fastmarks eller myrholmar samt utmed mossens kanter skall skyddas mot avverkningsåtgärder.

Skydd: Området är delvis skyddat som naturreservat. Området ingår i nätverket Natura 2000. Strandskydd råder inom 200 m från Rösjöns strandlinje. Sedan 1952 finns ett fågelskyddsområde som omfattar ett 3 600 ha stort område även utanför mossen. Endast den östra delen av mossen omfattas av fågelskyddet. Ändamålet med fågelskyddet är att skydda rastande tranor under vårflyttningen från 20/3 till 30/4.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet och bevarandeplanen.

Litteratur:

Ericsson, Therese. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Rösjö mosse och Mårby sjön SE0540301 Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2C05).
Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2010: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Rösjö mosse.

8322-02 Grusås norr om Mossegården

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08322 Socken: Bjurum Värdet: BGKLZ
Fastigheter: Stora Bjurum 3:1
Kulturspår: fossil åker, skalmurar, vägbank, husgrund, gravfält
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Mossegården finns en nord-sydgående ganska flack men kuperad ås. Området är så gott som helt öppet och välhävdad. Enstaka björk, lönn samt fyra värdefulla hagmarksträd av oxel finns. I buskskiktet finns enbuskar och en del nypon. Hela området är ett forngravfält. En husgrund finns också. Större delen av området är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. En mindre yta är kultiverad och åsen är delvis tydligt påverkad av gödsling. Vegetationstypen är en fårsvingeltorräng. Åsen är vacker men hyser bara delvis fin flora. Vid inventeringen i september 2004 noterades mycket rikligt med ögontröst, rikligt med bockrot och ängshavre, gråfibbla, baktimjan och brudbröd, samt ringa mängder av knägräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även ljung, backnejlika och gökärt.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686404)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DB4-YWQ)

8322-03 Vårdträd vid Stora Bjurum

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08322 Socken: Bjurum Värdet: BKLZ
Fastigheter: Stora Burum 3:1&3:19
Kulturspår: park, vårdträd, hamlade träd
Jätteträd

Beskrivning

Slottet Stora Bjurum ligger sydväst om Hornborgasjön i ett för övrigt öppet odlingslandskap. Vid uppfarten till slottet står två gamla och grova hamlade popplar. Kring huvudbyggnaden står ett flertal mycket grova vårdträd. Parken bakom huvudbyggnaden är en delvis igenvuxen fuktskog samt bok på frisk mark. Ask är det dominerande trädslaget tillsammans med björk. Flera av de mycket grova träden är just ask. Det allra grövsta trädet är en alm som har en diameter på drygt två meter. En bit upp i jättealmen växer och frodas en måbärsbuske. Parkmiljön bakom huvudbyggnaden är en till hälften röjd och en till hälften igenvuxen fuktskog som domineras av ask, björk och klibbal, alla med socklar på stammarna. Det finns även inslag av ek, lönn, asp och ädelgran. I den röjda delen är det ask som står kvar och den torrare delen domineras av bok. De grova träden dominerar i hela området. Buskskiktet består i den igenvuxna delen av hassel, måbär, rhododendron och hallon. Den döda ved som finns är mycket klen buskved.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen är det den stora mängden gamla och mycket grova träd som utgör det största naturvärdet. Slottet och dess omgivningar har kulturhistoriska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1291)

8322-04 Betesmark vid Sånnabo

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08322 Socken: Bjurum Värden: BKZ

Fastigheter: Stora Bjurum 3:19

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, fägata

4030 Torr hed, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Sånnabo finns en ohävdad och igenväxt betesmark. Området ligger på en stenig slänt som gränsar till granskog i öster och öppna betade före detta åkrar i väster. I slutet av 1800-talet var området uppodlat. Betesmarken är öppen i väster. Den östra delen har ett halvöppet till halvslutet trädskikt och är bevuxen med en stor mängd enbuskar. I trädskiktet finns asp, rönn, ek, fågelbär, oxel och gran. En stor mängd odlingsrösen finns, och i södra delen ligger en fägata. En remsa i västra delen är kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Betesmarken är trivialiserat av igenväxning och ohävd. Det finns inslag av torr hed och artrika torra-friska låglandsgräsmarker i den östra delen. Fältskiktet utgörs av rödvenäng och rödvenhed med en hel del kruståtel. Trots ohävden fanns fortfarande kvar fläckvisa ytor med fin vegetation. Vid inventeringen i september 2004 noterades rikligt med bockrot, måttligt med knägräs, prästkrage och gökärt, samt ringa mängder av backtimjan, jungfrulin, ängshavre, brudbröd och grönvit nattviol. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades mycket vårbrodd, kattfot, liten blålocka och harstarr.

Naturvärde: 4

Betesmarken är i akut behov av restaurering och hävd, men hyser fortfarande en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde. Naturvärdesbedömningen i ängs- och hagmarksinventeringen är klass 3.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken är i akut behov av restaurering och hävd.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686405)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 86B-JEZ)

8322-05 Ek- och björkskog vid Bjurum

Yta: 5,8 ha Ekonomisk karta: 08322 Socken: Bjurum Värden: BZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Jätteträd, död ved

Beskrivning

I Bjurum ligger denna ek- och björkskog med flera småkullar, vilka har ett klart släktskap med Dagsnäs fina ekkullar. Den närmsta omgivningen är öppen odlingsmark, men annan lövskog ligger inte långt härifrån. Här finns det en del gammal och grov ek, men de trängs av yngre ek och björk. Rönn utgör ett stort inslag och det finns också ask, lönn, klibbal och asp. Området har medelgott om död ved, framför allt av björk och rönn i kläna dimensioner. En del medelgrova lågor finns, både björk och någon ek, med början till intressant mossflora. Ett par döda stående ekar finns också. Buskskiktet är tätt med hassel, hägg och hallon samt mycket lövsly. Signalarten långfliksmossa *Nowellia curvifolia* finns på flera halvgamla lågor. Detta har troligen varit betesmark förut, men idag syns inga hävdgynnade arter i fältskiktet.

Naturvärde: 3

Grova ekar utgör objektets främsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena, framför allt avverkning av gamla och grova träd. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Rójning och gallring bör utföras vid behov för att friställa värdefulla hagmarksekar. För övrigt bör området lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1289)
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8322-06 Allé och lövhagar vid Mårbylund

Yta: 7,1 ha Ekonomisk karta: 08322 Socken: Bjurum Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: alléer, vårdträd

Jätteträd

Beskrivning

Mårbylund ligger i det öppna odlingslandskapet. Kring gården finns det glest trädbevuxna hagar och längs uppfarten växer det en allé. Den största delen är en björkdominerad hage, i resten av hagmarken står asp, alm, ask och tall. Allén består av medelgrov lönn och björk. Längs ett dike växer det enstaka klubbalar och intill allén växer ett par mycket grova almar. Det finns medelgott om död björkved i björkhagen samt en död alm. Buskskiktet är obefintligt. Inga arter av större intresse noterades. Hagmarken är hårt betad.

Naturvärde: 3

Objektet bedöms ha vissa naturvärden på grund av död björkved, de mycket grova almarna samt att hagmarken sammantaget har flera trädslag. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Allén är biotopskyddad.

Bedömning av skydd och skötsel: Alléträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1287)
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8323-01 Betesmark vid Stora Veka

Yta: 6,9 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna Värden: BKLZ

Fastigheter: Veka 4:4

Kulturspår: fornåkrar, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Stora Veka finns en större betesmark med väl bevarade skalmurar. Området är kuperat och öppet med enstaka träd och buskar. Den centrala delen är flack och helt öppen medan norra och södra delarna är småkulliga med mycket odlingsrösen/forngravar som är bevuxna med en hel del enbuskar. Trädskiktet är mycket varierat med ask, björk, asp, oxel, klubbalar, fågelbär, gran och tall. I buskskiktet finns en, hallon, nypon och vide. Större delen av området är kultiverat och svagt påverkad av gödsling. Delar av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker som är ogödslade. Vegetationen är i huvudsak frisk med rödvenäng, med inslag av torra partier. Hävden är ganska god, men florán är ganska artfattig. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast måttligt med backtimjan, gulmåra, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av rödkämpar. Även då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 var området artfattigt med enstaka brudbröd, gökärt och backtimjan som växte på odlingsrösen. Området var då intensivt hävdad av nötkreatur.

Naturvärde: 4

Området är stort och har stor betydelse för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686418)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 41D-LAB)

8323-02 Betesmark vid Paris i Sätuna

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna Värdet: BKVZ
Fastigheter: Paris 2:3
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, jätteträd, bäck

Beskrivning

Väster om Paris i Sätuna finns en mindre stenbunden betesmark med enstaka träd av ask, björk och vildapel. Hålabäcken rinner genom betesmarken som hyser ett värdefullt hagmarksträd av ask. Buskskiktet är glest och består av enbuskar och nypon. Större delen av marken är kultiverad och svagt till tydligt påverkat av gödsling. En mindre del av området är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och i slänterna finns fläckvis fin flora med inslag av kalkgräsmark och torr hed. Hävden är ganska god, men marken är påverkad av röjgödslingeffekter och kvarlämnat avverkningsavfall. Vid inventeringen i september 2004 noterades rikligt med backtimjan, ängshavre och brudbröd, måttligt med bockrot, rödkämpar, småfingerört och jordtistel, samt ringa mängder av knägräs och prästkrage.

Naturvärde: 3

Betesmarken är till större delen påverkad av gödsling, men är hävdad och hyser ett flertal hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 282-FKB)

8323-03 Björkhage nordväst om Björkebacken

Yta: 2,2 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna Värdet: BKLVZ
Fastigheter: Paris 3:2, Båltorp 5:2
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, fägata
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Nordväst om gården Björkebacken finns en låg moränrygg i öst-västlig riktning. Här finns en björkhage med glest stående vuxen björk, med inslag av ask, rönn, fågelbär, oxel, lönn, vildapel och tall. I hagen finns både öppna partier och partier med halvöppet till halvslutet trädskikt. I det glesa buskskiktet finns en, hagtorn och nypon. Området hyser en del kulturlämningar som väl bevarade skalmurar samt en fägata som leder söderut från området. En bäck rinner genom området. Större delen av området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den dominerande vegetationstypen är rödvenäng. Marken är välhävdad och visar inga spår av gödsling. I hagen finns en stor eldplats. Vid inventeringen i augusti 2003 fanns måttligt med backtimjan, brudbröd, ängsvädd, gulmåra och jordtistel, samt ringa mängder av stagg och nattviol.

Naturvärde: 3

Området är ett vackert inslag i landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686409)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 396-TPTD)

8323-04 Björkhage vid Enåsen

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna

Värden: BGKLZ

Fastigheter: Båltorp 5:2

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Ensåsen finns ett område som har karaktär av björkhage med väl bevarade skalmurar. Hagen är belägen på en låg moränrygg i öst-västlig riktning. Utöver björk finns även inslag av fågelbär, rönn, lönn och sälg. I buskskiktet finns en och nypon. I hagen finns både öppna partier med enstaka träd och partier med halvöppet till slutet trädsikt. I söder finns ett mindre parti med kraftigt stenbunden mark. En stor del av området är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är ogödslad och betestrycket är bra. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med backtimjan och gulmåra, samt ringa mängder av knägräs och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 hade området nyligen röjt och marken hävdades väl av nötkreatur. Då noterades även en hel del stagg, samt jordtistel, harstarr, revfibbla och ängsvädd. Området har troligen legat ohävdad tidigare.

Naturvärde: 3

Området är ett vackert inslag i landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686409)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 66D-UAA)

8323-05 Våtmark vid Isaksgården i Sätuna

Yta: 6,4 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna

Värden: BHZ

Fastigheter: Paris 1:3&1:4&3:2, Sätuna 2:2&2:8

Kulturspår:

Lövsumpskog, kärr, död ved

Beskrivning

Området ligger norr om Isaksgården i Sätuna. Det utgörs av ett våtmarkskomplex som domineras av lövsumpskogar, med inslag av både öppna och glest beväxna kärr med bottenskikt av mjukmattety. Området är påverkat av dikningar i omgivningarna. I nordöstra delen finns ett mindre område som är klassat som nyckelbiotop. Det utgörs av sumpskog med glasbjörk där det finns rikligt med rotvältor. I nyckelbiotopen finns enstaka bestånd med tibast samt några grova buskar av jolster med vedsvampar och lavar. I fältskiktet finns rikligt med ormbunkar. Tvåblad finns allmänt i området. Det finns öppna gräsytor med heltäckande fräken. Enstaka granriska *Lactarius zonarioides* förekommer också. Marken i sumpskogen är täckt av järnockrautfällningar.

Naturvärde: 2

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D20)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2d03:1)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1323)

8323-06 Betesmark sydväst om Tomten, Sätuna

Yta: 2,7 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna Värden: BKZ

Fastigheter: Veka 4:19

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger sydsydväst om Tomten i Sätuna. Det utgör en del av en öppen lätt kuperad betesmark med väl bevarade skalmurar. Området är en rest av en tidigare löväng och har lång kontinuitet som ängsmark. I den centrala delen finns ett slutet parti med björk. I övrigt är området öppet med enstaka träd och buskar. I trädsiktet finns även asp, rönn, fågelbär, sälg, tall och gran. Enstaka enbuskar samt krypvide och nypon ingår i buskskiktet. Marken är stenbunden och det finns en stensatt terrasskant i hagen. Större delen av området utgörs av artrika friska låglandsgräsmarker. Det finns även fuktängar med blåttåtel och starr. De övriga delarna är kultiverade. Den dominerande vegetationstypen är rödvenäng. De centrala delarna utgörs av svagt hävdade högtängar, där det växer rikligt med älggräs. För övrigt är hävden god. Knappt hälften hagen är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringar i augusti 2001 och i maj 2003 noterades rikligt med hirsstarr, måttligt med stagg, jordtistel, ängsvädd, revfibbla, ljung, sommarfibbla, samt ringa mängder av slättergubbe och darrgräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även vårbrodd, harstarr, klasefibbla, gökärt, prästkrage och grönvit nattviol.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas på björk och sly. Beteshävderna bör intensifieras i de svagt hävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686417)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 341-LJE)

8323-07 Betesmark vid Jonstorp, Sätuna

Yta: 9,3 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Sätuna Värden: BKZ

Fastigheter: Veka 4:9&4:19

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen,

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6430 Högtäng, rödlistade arter, kärr

Beskrivning

Öster om Jonstorp finns en betesmark som till stor del är skjutbana. Delar av området är klassat som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och högtäng. Området är kraftigt kuperat och omges av åkermark i norr och lövskog i söder. De centrala delarna finns redovisade som en blandlövåker av asp-björktyp i lövskogsinventeringen. Trädsiktet domineras av björk, med inslag av klibbal, gran och tall. I buskskiktet finns mest en, samt inslag av hagtorn, vide och nypon. I norr upp mot åkermarken finns en brant och hög slänt. Söder om denna går ett fukt- och kärrstråk längs hela området. Centralt i området finns lägre moränryggar. Området är en mosaik av öppna och trädbevuxna partier. Den norra slänten är öppnast i väster, centralt finns en hel del enbuskar för att i öster få ett trädsikt med dominans av vuxen björk. Sydöstra delen upptas av ett sumpkärr med mycket flaskstarr och ängsull samt kabbleka, vattenklöver och kråklöver. I västra delen övergår det i en högtäng med älgört, kärtistel och tuvåtel. Längre söderut finns ett stenbundet mindre parti med rödvenäng med en hel del gökärt, grönvit nattviol, harstarr samt revfibbla och stagg. Ytterligare söderut finns ett slutet parti som domineras av gran. Centralt i området ligger ett mindre kärr bevuxet med blåsstarr. Centralt och i södra delen finns en hel del ganska sluten medelålders till vuxen björk. Längst i söder finns en sydvänd slänt med en hel del backtimjan samt brudbröd och prästkrage. Västra delen är öppen och av rödvenängskaraktär. De öppna torrare delarna är välhävdade medan fuktiga delarna hävdas svagt. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med backtimjan, bockrot, gulmåra, stagg och jordtistel, samt ringa mängder av ängsvädd, prästkrage och brudbröd.

Naturvärde: 3

Området är stort och varierat med smärre partier med ängs- och hagmarksväxter. Det svagt hävdade sumpkärret är av visst intresse enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt hävdade delarna. Området är och har varit under igenväxning.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686406)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C97-MCG)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1312)

8323-08 Våtmarker vid Lilla Ingatorp

Yta: 9,5 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem Värdet: BHKVZ

Fastigheter: Veka 4:19, Ingatorp 1:11

Kulturspår: stenmurar

Klibbalsumpskog, död ved, bäck, viltvatten

Beskrivning

Vid Lilla Ingatorp finns ett område med klibbalskog och fuktängar som ingår i våtmarksinventeringen. I anslutning till gården Lilla Ingatorp finns klibbalsumpskog som växer utmed en uträtad del av Hällebacken. Området är klassat som nyckelbiotop och ingår i en större betesmark. Fältskiktet är mest av fuktig örttyp med blöta inslag. Kulturlämningar finns i form av stenmurar. Klibbalen dominerar det täta trädsiktet stort, med kraftig underväxt av hägg. Träden har utbildat socklar. I området finns det rikligt med döda träd, högstubbar och lågor samt några hasselbuketter med död ved. På torrträden finns vedsvampar och hänglavar. Många av träden är svampangripna och torrträden har många spår av födosökande fåglar. Den döda veden ligger i blött eller fuktigt läge, vilket skapar gynnsamma miljöer för intressanta mossor. Vid nyckelbiotopsinventeringen hittades stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* och sparsamt med krusig ulota *Ulota crispa* och granrisk *Lactarius zonarioides*. Längre söderut på fastigheten Veka 4:19 finns ett område med fuktängar av både lågstarr- och högorrtyp. Ett viltvatten finns även i sydöstra delen.

Naturvärde: 3

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Området har höga naturvärden knutna till den stora förekomsten av fuktig död ved samt det faktum att skogen betas. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1311)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D13)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2d01:1)

8323-09 Utmark vid Lilla Ingatorp

Yta: 4,2 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem Värdet: BKZ

Fastigheter: Ingatorp 1:11

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Lilla Ingatorp finns en större ganska flack betesmark. Marken är stenbunden och det finns både odlingsrösen och stenmurar i hagen. I området finns både öppna partier med enstaka träd och buskar och partier med halvöppet till halvslutet träd- och buskskikt. Trädskiktet består av enstaka oxel, hägg, björk, rönn, asp, ek, klibbal, fågelbär och gran. I buskskiktet finns en, hagtorn, hassel, nypon och hallon. Under 2001 gallrades hagen och en kraftig röjning av enbuskar utfördes. Hagen har tidigare lång kontinuitet som öppen hagmark. En stor del av marken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationstypen är i huvudsak frisk med rödvenäng, med inslag av rödvenhed i de öppna delarna. Det finns både välhävdade och svagt hävdade partier.

Endast en mindre del av marken är svagt kvävepåverkad. Vitmåra och gulmåra är vanliga. Vid inventeringen i oktober 2003 var marken ganska förslyad. I fältskiktet fanns endast ett fåtal hävdgynnade arter såsom måttligt med backtimjan, liten blåkocka, bockrot, gulmåra och stagg, samt ringa mängder av gullviva och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 var delar av hagen igenväxt med enbuskar och sly. Hagen betades då extensivt av häst. Trots igenväxningen fanns en viss hagmarksflora kvar. Då noterades även en del kattfot, vårbrodd, ängshavre, slåttergubbe och ljung. Tidigare har man funnit låsbråken i den sydöstra delen av betesmarken (Sundh 1986).

Naturvärde: 4

Betesmarken hävdas, men är förslyad och hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör röjas på sly och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686416)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9FC-XGD)

8323-10 Bäckravin utmed Hällebäcken i Sätuna

Yta: 6 ha **Ekonomisk karta: 08323** **Socken: Sätuna** **Värden: BGKVZ**

Fastigheter: -

Kulturspår: fornminnen

Lövsumpskog, bäck, död ved

Beskrivning

I en bäckravin utmed Hällebäcken i Sätuna finns lövdominerade sumpskogar. Vindfällan och lågor med mossfällar. Sumpskogspartier med högorter och ormbunkar, samt stora nedbrutna gråvidebuskar. Långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, blåmossa *Leucobryum glaucum* och enstaka västlig hakmossa *Thyridiadelphus loreus* noterades. I norr gränsar området delvis till öppna odlingsmarker och mot söder gränsar det till ett större barrdominerat skogsområde.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D11)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8323-11 Ravin öster om Laggarebo

Yta: 2,6 ha **Ekonomisk karta: 08323** **Socken: Gudhem** **Värden: BGHVZ**

Fastigheter: Sätuna 2:8&5:8, Kolvatorp1:1

Kulturspår:

Lövsumpskog, bäck, rik kryptogamflora

Beskrivning

Öster om Laggarebo finns ett område med lövdominerad sumpskog i en bäckravin. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Där växer det lövsumpskog med glasbjörk och klibbal. Det finns rikligt med döda träd och högstubbar. Nyckelbiotopen är delvis kraftigt försumpad med trädbuketter på socklar. Små rännilar samt öppna vattenspeglar finns i den centrala delen av området. Järnåkrakällor finns det också rikligt av. I fältskiktet finns rikliga förekomster av signalarterna missne och kärrfibbla. Kryptogamfloran är värdefull och bland annat noterades sparsamt med korallav *Sphaerophorus globosus*.

Naturvärde: 2

Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D12)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2d02:1)

8323-12 Betesmark söder om Laggarebo

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem Värden: BKVZ

Fastigheter: Laggarebo 1:3

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Söder om Laggarebo finns en fin liten betesmark som är mycket välskött. Marken är plan till kraftigt sluttande mot väster. Hagen gränsar till åkermark i öster och barrskog i väster. Jordtäcket är tunt och underlagras av sandsten. En liten bäck rinner genom hagen. I trädsiktet finns björk, tall och gran. Området är till största delen öppet med enstaka en och nyponbuskar och någon hagmarksgran. I södra delen finns ett mindre parti med halvöppet till slutet träd- och buskskikt. Marken är ogödslad och hela området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är huvudsakligen frisk, med inslag av fårsvingeltorräng där det växer en hel del jordtistel och vårbrodd. Hagen är mycket välbetad av nötkreatur. Vid inventeringar i augusti 2001 och i juni 2003 noterades en del hävdgynnade arter som måttligt med brudbröd, nattviol, rödkämpar, jordtistel, liten blåklocka och sommarfibbla, samt ringa mängder av hirsstarr. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även darrgräs, gökärt, backtimjan och ett mindre parti med mycket hirsstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686414)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 299-PAN)

8323-13 Våtmarker vid Holmängen, Gudhem

Yta: 8,2 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem Värden: BGHZ

Fastigheter: Gudhems-Kullen 1:2, Holmängen 2:3&3:3, Kölvatorp 1:1

Kulturspår:

Sumpskog, död ved

Beskrivning

Vid Holmängen finns ett våtmarkskomplex på näringsfattig plan sandstensberggrund. Jordlagret är mycket tunt, vilket gör området mycket särpräglad. Sandstenen går i dagen på flera ställen där det ofta bildas vattenfyllda våtar. I området finns en mosaik av våtmarker och värdefulla fuktängar och vid våtmarksinventeringen noterades en stor rikedom av fjärilar. Området är hydrologiskt opåverkat. Den östra delen av området består av kraftigt försumpad sumpskog av klen glasbjörk, klibbal och tall. Några jolster finns med tickor och mossfällar. Järnockrautfällning finns i objektet.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena i sumpskogen. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D10)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8323-14 Utmarker vid Holmängen

Yta: 11,9 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem

Värden: BKLZ

Fastigheter: Holmängen 2:3 & 3:3, Kölvatorp 1:1

Kulturspår: stenmurar

5130 Enbuskmarker på hedar

Beskrivning

Holmängen är en samling spridda gårdar norr om Gudhem. Norr om dessa gårdar utbreder sig ett flackt barrskogslandskap på sandsten som starkt avviker från Falbygden i övrigt. I övergången mellan denna barrskog och Holmängens odlingslandskap finns ett antal mycket speciella betesmarker. Norr om odlingsmarkerna, på gammal utmark, ligger ett stort, öppet, flackt markområde. Jordlagret är ställvis tunt. Inga spår av kultivering eller konstgödning finns i området. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 var större delen av området ohävdad, vilket hade gjort att bland annat tall och björk vandrat in och att enbuskarna stod tätt. Falköpings kommun utförde en röjning av enbuskar och sly 1995. Den västra delen av betesmarken är igenväxt och ohävdad och i stort behov av restaurering igen. Fältskiktet utgörs av högörtäng och en del sumpkärr. Det bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden vid inventeringen i augusti 2003. Den östra delen utgörs av öppna tuviga marker med enstaka träd och buskar. Stagg och ljung är karaktärsarter i området som är klassat som enbuskmarker på hedar. I trädskiktet finns björk, ask, asp, ek, klibbal, tall och gran. I buskskiktet finns förutom en även vide och hallon. Vegetationen är i huvudsak frisk med inslag av torra och fuktiga partier. Hävden varierar men är i huvudsak svag. I fältskiktet finns rikligt med hirsstarr och stagg, måttligt med gulmåra, samt ringa mängder av knägräs, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Enligt denna är detta ett stort och mycket säreget område med stor variation i markfuktighet och markanvändningshistoria.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är det angeläget att bevara dessa för Falbygden avvikande marker.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Den västra delen bör restaureras och beteshävden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686408)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 92E-VAY, F19-UFG)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D10)

8323-15 Betesmarker norr om Tågården, Holmängen

Yta: 12 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem

Värden: BKLZ

Fastigheter: Kölvatorp 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, husgrund, grindstolpar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmarker, småvatten, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Tågården finns stora öppna betesmarker med spridda träd och buskar. I trädskiktet finns björk, asp, ek, gran, tall och vildapel. Buskiktet är välutvecklat och utgörs av en och nypon. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markerna är ogödslade. Strax norr om Tågården finns en ganska stor öppen betesmark med spridda björkar samt en del enbuskar. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 fanns det mycket aspsly i stora delar av hagen och behovet av sly- och buskröjning var stort. Falköpings kommun utförde en röjning av enbuskar och sly 1995. I nordöstra delen finns ett stort område med gamla åkrar. Terrängen är kullig och de gamla åkrarna är mycket små och samtliga är kantade av väl bevarade skalmurar, som

rutar in och ger landskapet en speciell prägel. Här finns också gamla stenrösen. Utmed murarna och rösena finns refugitytor med hedartad naturlig gräsmark. Här står också spridda rönnar och några tallar, granar och björkar. Vegetationstyperna i området är rödvenäng och högörtäng. Hävden är god i halva området, medan övriga delar är svagt hävdade. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter. Det fanns endast ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, hirsstarr, ängsskallra och stagg.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686408)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr CBO-TBL)

8323-16 Betesmark norr om Stora Lunden

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem Värden: BKZ

Fastigheter: Lunden 1:11

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Stora Lunden på östra sidan om en liten körväg finns en liten välhävdad betesmark som ligger på en nordvästsluttning. Betesmarken är stenig och avgränsas av väl bevarade skalmurar. Omgivningarna utgörs av öppna odlingsmarker. Området är öppet med enstaka hägg och fågelbär. En och hagtorn finns i buskskiktet som är halvöppet slutet i vissa delar. Marken är stenig och här finns små ytor med ganska fin gräsmark. Hela området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Friskängarna dominerar, med ett litet inslag av torrängar. Halva området är svagt kvävepåverkat. Hävden är ganska god. Vid inventeringen i augusti 2003 fanns rikligt med backtimjan, gulmåra, samt sparsamt med stagg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1999 noterades även ljung och gökärt.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686413)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 82E-BBA)

8323-17 Betesmark norr om Spångatorp, Gudhem

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Gudhem Värden: BVZ

Fastigheter: Lunden 2:3

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Norr om Spångatorp i Gudhem finns en mindre trädklädd betesmark med björk, gran och tall. En bäck rinner genom betesmarken som ligger inklämd mellan två åkrar. I området finns såväl öppna som halvöppna till slutna partier. I buskskiktet finns en och vide. Markerna är ogödslade. Hagen är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av fuktig, torr och våt mark. Hävden är god i de öppna delarna, medan de mer slutna delarna är svagt hävdade. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades måttligt med brudbröd, rödkämpar, gulmåra och jordtistel, samt ringa mängder av knägräs.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad, opåverkad av gödsling samt hyser en hel del hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.
Skydd: Området saknar skydd.
Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.
Litteratur:
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 45A-SNC)

8323-18 Blandlövhagar vid Forentorp

Yta: 21,2 ha **Ekonomisk karta:** 08323 **Socken:** Ugglum **Värden:** BFKLVZ
Fastigheter: Forentorp 1:2
Kulturspår: kvarn, genuin gårdsmiljö, stensträngar, stenmurar, fornminnen, alléer
9070 Trädklädd betesmark, jätteträd, hålträd, värdefull epifytflora, mulm, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger söder om gården Forentorp och ingår till större delen av Natura 2000-området Forentorp. Större delen av Natura 2000-området utgörs av naturtypen trädklädda betesmarker. Det består av välhävdade blandlövhagar med många grova och gamla ekar och askar som har en värdefull epifytflora. Ekarna har en mycket imponerande ålder som det finns få motsvarigheter av i Falköping. Äldre träd finns även av andra trädslag som alm, lind, fågelbär och lönn. Även om träden är gamla så är de i god kondition. Det finns nio askar i västra delen av området som tidigare har hamlats. Träden har utvecklat en fin sprickbark med mycket artrika epifytsamhällen. Mulm och stamhåligheter förekommer frekvent hos träden. Trädskiktet är ganska tätt i delar av hagarna och bör glesas ut något. Buskskiktet är klen utvecklat och det består av enstaka hassel och en. Lågor och nedfallande grenar har städats bort ur hagen och det finns därför små mängder död ved. Ekarna har en mycket fin och välutvecklad epifytisk flora med bland annat rikligt med gulpuddrad spiklav *Calicium adpersum*, rostfläck *Arthonia vinosa*, fällmossa *Antitrichia curtispindula*, samt lunglav *Lobaria pulmonaria* som har en av sina få lokaler i hagen. Det finns även sällsynta svampar som oxtungsvamp, kastanjesopp, luddticka och svavelticka. Beskuggning har gjort att fältskiktet i delar av området inte är så artrikt. Öppna delar har dock en artrik grässval med gott om hävdgynnade arter. I en av hagarna finns ett mindre alkärr som är en nyckelbiotop där lilanopping *Entoloma euchroum* noterats. Genom norra delen av området rinner en mindre bäck i öst-västlig riktning. Utmed bäcken finns en äldre kvarn, som hör till den mycket värdefulla äldre bebyggelsen på Forentorps gård. Hagmarkerna kring Forentorp är mycket rika på fornlämningar, och trakten hör till länets fornlämningsrikaste. Bland annat är den intressant på grund av de rika förekomsterna av fossil åkermark och äldre hägnadssystem. Stensträngssystem från järnåldern och flera stensättningar är några av lämningarna som ligger inom området. Det finns markerade stigar med uppsatta skyltar som berättar om forntidens gravar, bosättningar mm. Tyvärr saknas skyltar som beskriver naturvärdena i området.

Naturvärde: 1

Enligt lövskogsinventeringen är Forentorps hagar är en av Falköpings mest värdefulla hagmarksmiljöer som har ett sällsynt stort antal grova och gamla träd som har mycket höga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av välhävdade trädbevuxna hagmarker.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000. Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet. Enligt lövskogsinventeringen är träden i förhållandevis god kondition och det behövs inga större restaureringsåtgärder.

Litteratur:

Ericsson, T. 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Forentorp SE0540264
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 365-SXO, C07-GEY, E8E-UPK)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1296)
Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2009: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Forentorpa ängar.
Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2d06:1)

8323-19 Naturbetesmark väster om Forentorp

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta:** 08323 **Socken:** Ugglum **Värden:** BKZ
Fastigheter: Forentorp 1:2
Kulturspår: herrgårdsmiljö, fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Väster om gården Forentorp finns en stenig välhävdat betesmark som omges av åkermark. Betesmarken är öppen med enstaka buskar av en och nypon, samt en del hägg som växer längs stenvallen i norr. Den är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Trots av markerna är ogödslade och hävdas väl är florans artfattig. Vid inventeringen i maj 2003 noterades endast måttligt med gulmåra och brudbröd, samt ringa mängder av backtimjan.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdat och ogödslad, men hyser endast ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 612-CWP)

8323-20 Forentorpa ängar och ekhagar vid Forentorp

Yta: 18,1 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum Värden: BFKLVZ

Fastigheter: Forentorp 1:2

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, husgrund, fornminnen

Jätteekar, död ved, rödlistade arter

Beskrivning

Forentorpa ängar utgörs av glest trädbevuxna hagmarker, som ligger väster om Forentorp och avgränsas av en större väg i söder. Området är kraftigt kuperat av ryggar och kullar och har stort landskapsbildsvärde i anslutning till vägen. De högsta partierna ligger i sydöst. Trädskiktet domineras av ek och björk, med inslag av fågelbär, oxel och klibbal. Ekarna har potential att bli hagmarksekar. Naturvärdena är knutna till ekarna och i viss mån den döda veden. Det förekommer en del död ved av fågelbär och oxel samt björk. Trädskiktet är glest och gruppställt och buskskiktet består av glest växande nypon, hassel och en. Området är mosaikartat med träd på höjdpartierna och öppen mark däremellan. Centralt i området går från öster mot väster ett glest klibbalsstråk med unga alar. Det övergår i väster i en mindre högtäng/sumpkärr med älgört, kråklöver, veketåg, flaskstarr och gökblomster. I söder och väster finns glesa dungar med vuxen björk. I sydöstra delen finns en hel del medelålders till vuxen ganska sluten ek. Det finns gott om fornlämningar i form av odlingsrösen, forngravar samt stengärdesgårdar. En fornminnesstig går igenom hagen och fortsätter tvärs över Forentorpaäcken. Fältskiktet är av rödvenängskaraktär med en hel del backtimjan samt tjärblomster, gökärt, brudbröd, ängsvädd, vårbrodd och ljung. Området hävdas svagt av nötkreatur. Mycket stora delar har tidigare troligen varit åkermark. När ängs- och betesmarksinventeringen utfördes i juni 2004 var florans artfattig. Vegetationen är till stor del störd av beskuggning och även svagt till tydligt kvävepåverkad. I fältskiktet noterades en del hävdgynnade arter som revfibbla, tuvstarr, ängsvädd och bockrot, samt ringa mängder av backtimjan, prästkrage, stagg, svinrot, ängsbräsma, ängshavre, brudbröd, gökblomster och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Området har framför allt mycket höga kulturvärden. Forentorpa ängar har mycket högt värde för landskapsbild. Rekreativvärdet är högt för hela området kring Forentorp. Florans artfattig och området har inga större värden som ängs- och hagmarksobjekt. Naturvärdena är framför allt knutna till trädskiktet.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686407)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2A4-URM)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1294, 1295, 1307)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2009: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Forentorpa ängar.

8323-21 Betesmark norr om Disakällan, Ugglum

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum Värden: BKLZ

Fastigheter: Ugglum 7:13

Kulturspår: stensträng

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, jätteträd, kärr, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Nolgården finns en liten kuperad betesmark med enstaka trädgångar. En stensträng finns i området. Mot öster avgränsas området av vägen. För övrigt omges det av öppna odlingsmarker. Betesmarken är öppen med enstaka enebuskar och ek i den södra delen. En av ekarna är grov. På eken finns påväxt av gulpudrad spiklav *Calicium adspersum*. Det finns både torr och fuktig mark vilket gör skiftet svårskött. De torra partierna är välhävdade. I de fuktiga och våta partierna är hävden svag. En större del av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker och en mindre yta utgörs av fuktängar med blåtåtel och starr. Den dominerande vegetationstypen är rödven-färsvingelhed. En mindre yta är svagt kvävepåverkad och längst norrut är marken kultiverad. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades endast revfibbla samt ringa mängder av slättergubbe, knägräs och stagg. I de fuktiga och våta partierna växer det älggräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades harstarr, hirsstarr, sumpmåra, gökblomster, småstarr, kråklöver, kabbleka, flaskstarr och plattstarr på fuktängarna. I de torrare delarna fanns även vårbrodd, ljung och sommarfibbla.

Naturvärde: 3

Området är litet, men har landskapsbildsvärde och en varierad flora enligt ängs- och hagmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686424)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 27C-QOL)

8323-22 Ekhage vid Korsgården i Ugglum

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum Värden: BGKLZ

Fastigheter: Ugglum 10:2

Kulturspår: fornminnen

Beskrivning

Strax norr om Korsgården finns en väst-östlig moränrygg med ett forngravfält. Moränryggen omges av åkermark. Trädskicket är ganska slutet och utgörs av ung ek. Det finns mycket slyuppslag av framför allt asp. Mindre öppna partier finns på ryggens slänter. Fältskiktet är av rödvenängskaraktär med hedinslag på sydsidan. I fältskiktet finns det ganska rikligt med ängsvädd och blodrot. Marken är ej kvävepåverkad, men det finns insädd av hundäxing. Hagen bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden vid inventeringen i augusti 2002. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 fanns mycket vårbrodd och en hel del svinrot, slättergubbe, Jungfru Marie nycklar och ängsvädd samt någon slätterfibbla på nord- och västsidan. Kruståtel, ängskovall och liljekonvalj växte på sydsidan. Då var det välhävdad men hävdformen var oklar. Eventuellt utfördes slätter på västsidan och bete på östsidan. Östsidan hyste en del slättergynnade arter.

Naturvärde: 4

Betesmarken är restaurerbar och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Området är litet men har betydelse för landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686423)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 825-BNQ)

8323-23 Betesmark vid Herr Eriksgården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum Värden: BKL VZ
Fastigheter: Ugglum 8:8
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger vid Herr Eriksgården i Ugglum och utgörs av en liten stenbunden kulle med enstaka rönn, samt en del enbuskar och nypon. Det avgränsas av vägen mot väster och Forentorpabäcken i söder. För övrigt omges kullen av öppna betesmarker. På kullen finns ett flertal forngravar. Det finns inslag av kalkgräsmark i sydvästra delen. Vegetationen är i huvudsak frisk med inslag av torrängar och fuktängar. Marken är svagt hävdad och större delen av området är tyvärr tydlig påverkat av gödsling. På sydsidan finns mycket fårsvingel och en del backtimjan. Området är artfattigt, men det finns ytor med hävdgynnade arter. Vid inventeringen i juni 2004 noterades rikligt med rödkämpar, måttligt med ängshavre, brudbröd och backsmörblomma, samt ringa mängder av backtimjan, bockrot och prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 hävdades området väl av nötkreatur.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen. Enligt denna är området litet och saknar ängs- och hagmarksflora, men har ett visst landskapsbildsvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686422)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F30-MID)

8323-24 Betesmarker vid Hånger

Yta: 6,9 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Bjurum Värden: BKLZ
Fastigheter: Stora Bjurum 2:8
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Hånger finns stora öppna betesmarker med väl bevarade skalmurar. Marken är stenbunden och hyser en del odlingsrösen. Området är öppet med spridda träd och buskar och enstaka trädgångar. I trädskiktet finns björk, klibbal, ek, rönn, säl, oxel, fågelbär, gran och vildapel. Det finns fem värdefulla hagmarksträd av säl, oxel, klibbal och björk i hagen. En, hagtorn och nypon ingår i buskskiktet. Mittpartiet är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är i huvudsak frisk. Det finns även ett mindre inslag av torr och fuktig mark. Större delen av hagen är välbetad. En mindre yta är svag kvävepåverkad. Vid inventeringen i juni 2003 hade området nyligen röjts vilket hade gett upphov till viss gödslingseffekt. I fältskiktet noterades rikligt med backtimjan, måttligt med brudbröd, gulmåra och jordtistel, samt ringa mängder av stagg, ängsbräsa, ängshavre och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och hyser en hel del hävdgynnade arter varav flera är rödlistade vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FC3-PDI)

8323-25 Betesmark vid Strömsholm, Bjurum

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Bjurum Värden: BKZ
Fastigheter: Stora Bjurum 2:4
Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar, odlingsrösen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om gården Strömsholm finns en välhävdat betesmark med spridda träd och buskar av rönn, hagtorn och nypon. Halva området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. De övriga delarna är kultiverade och svagt kvävepåverkade. Friskängar dominerar, med ett mindre inslag av torrängar och fuktängar. Vid inventeringen i maj 2003 fanns rikligt med gulmåra, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av ängsbräsma.

Naturvärde: 4

Betesmarken är välhävdat, men marken är delvis kultiverad och florin är trivial vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärde

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D0B-MJE)

8323-26 Betesmark vid Hällatorp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Bjurum Värden: BKZ
Fastigheter: Hornborga 13:6, Stora Bjurum 2:25
Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlstade arter

Beskrivning

Området ligger väster om Hällatorp i en småskalig mosaikartad bygd med åkrar och betesmarker. Det utgörs av en stenig betesmark som är lätt kuperat med frisk till torr mark i öster och fuktig mark i väster. Hagen är öppen med enstaka träd som i huvudsak är koncentrerade till områdets ytterkanter. I trädskiktet finns björk, ek, rönn, klibbal och tall. Längst i öster finns en hel del enbuskar. Området har lång kontinuitet som öppen mark. Nordöstra delen är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker, medan sydvästra delen är klassad som fuktängar med blåtåtel och starr. I området finns ett flertal vegetationstyper som rödvenäng, högörtäng, tuvtåteläng, gräs-lågstartäng och sumpkärr av högstart-örtytp. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns rikligt med slåttergubbe och stagg, tågarter, samt ringa mängder av ängsbräsma. Vid inventeringen i juni 2003 var hagen nyröjd med eldplatser kvar. Betesmarken är välhävdat. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 var området ohävdad och under igenväxning, men hade hävdats nyligen.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i äng- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686415)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 22C-SLN)

8323-27 Ekhagar vid Forentorp

Yta: 9,8 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum Värden: BHKZ
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar
Ekhage, björksumpskog, död ved

Beskrivning

Väster om Forentorp ligger det ett område med ganska tätt trädbevuxna ekhagar. Omgivningarna utgörs av barrskog och öppnare hagmarker, bland annat Forentorps fina ekhagar. Ett område med sumpbjörkskog ligger centralt i objektet. Fältskiktet är övervägande frisk örttyp med risinslag, samt fuktig till blöt typ i den sumpiga delen. I objektet finns det rikligt med stenmurar. Eken dominerar helt det medeltäta trädskiktet och de flesta är förhållandevis unga. Död ved förekommer endast sparsamt, förutom i den böta delen där det finns gott om död asp- och björkved. Enstaka äldre och grövre ekar står intill stenmurar i kanten till en gammal åker. I ett litet sumpigt område växer asp, björk, rönn och lite gran. Viden växer i buskskiktet och i den friskare hagmarken finns ett glesst buskskikt av en och krusbär. Såriläka växer i hagmarken. Det är en art som i vanliga fall trivs i mer slutna miljöer. Den tål inte bete på grund av att den trampas sönder men samtidigt använder den sig av djur för sin spridning.

Naturvärde: 2

Även om trädskiktet inte är riktigt gammal så har objektet en mycket stor utvecklingspotential som grundar sig på närheten till Forentorps fina ekhagar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena, speciellt avverkning av gamla och grova träd. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Den östra delen av området är skyddad som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena. För övrigt bör området lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 168407)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2A4-URM)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1307)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2009: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Forentorpa ängar.

8323-28 Hagmark vid Forentorp och klubbalskog längs Forentorpabäcken

Yta: 13,4 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum

Värden: BFHKVZ

Fastigheter:

Kulturspår: fornminnen, stenmurar, odlingsrösen

Klubbalsumpskog, jätteträd, död ved, bäck

Beskrivning

Den södra delen av objektet är en glesst trädbevuxen hagmark vid Forentorp. Marken är frisk och småkullig och det finns ett fuktigt stråk i norr, vid Forentorpabäcken. Omgivningarna är blandat halvöppen hagmark och barrblandskog. Forentorpa ängar är klassad som en 3:a i ängs- och hagmarksinventeringen (Andersson m.fl. 1995). Ek och björk dominerar med inslag av fågelbär, oxel och klubbal. Det förekommer en del död ved av fågelbär och oxel samt björk. Trädskiktet är glesst och gruppställt och buskskiktet består av glesst växande nypon, hassel och en. Det finns gott om fornlämningar i form av odlingsrösen, forngravar samt stengärdesgårdar. En fornminnesstig går igenom hagen. Längs Forentorpabäcken växer en fuktig skog som betas. I den fornminnesrika omgivningen finns det trädbevuxna hagar och barrblandskog. Medelgrova klubbalar dominerar stort med litet inslag av ek, hägg och asp. Klubbalarna har välutbildade socklar som är rikt mossbevuxna, dock mest med triviala arter. Buskskiktet är glesst, mest unga alar. Död ved förekommer måttligt. Några torrträd bär spår av hackande fåglar. En av områdets fornminnesstigar går tvärs över bäcken.

Naturvärde: 3

Ekarna har potential att bli hagmarksekar och området har ett högt värde för landskapsbilden. Naturvärdena är knutna till ekarna och i viss mån den döda veden. Den norra delen av objektet utgörs av en fin klubbalskog, med ett trädskikt som ännu är relativt ungt, men det finns potential att utveckla naturvärdena. Området har börjat bilda död ved och mängderna förväntas öka markant i framtiden. Objektet bedöms därför ha ganska höga naturvärden. Rekreativvärdet är högt för hela området kring Forentorp som har flera fornminnesstigar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat. Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1294, 1295)

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 168407)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.
Jordbruksverket. Ång- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2A4-URM)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2D23)

8323-29 Vårdträd vid Forentorp

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Ugglum Värdet: BFKVZ
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar, vårdträd
Jätteträd, bäck

Beskrivning

Kring Forentorp växer det flera gamla och grova vårdträd. Det finns gott om gamla träd i omgivningen och flera fornminnesstigar. Det finns flera gamla och grova almar och askar samt en del klibbal intill bäcken. Träden växer längs vägen och gamla stenmurar. Buskskiktet är glest och består av lite hassel och nypon samt snöbär. Inga intressanta arter noterades. Vägen innebär ett störningsmoment. Rekreativvärdet för området är högt. Fornminnesstigar löper genom de intilliggande hagmarkerna och en parkeringsplats finns vid gården.

Naturvärde: 3

Många gamla och grova ädellövträd innebär alltid ett visst naturvärde och här står de dessutom intill ett område med mycket höga naturvärden knutna till hagmarksmiljöer. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Vårdträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1297)
Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8323-30 Ekhagar vid Bredegården

Yta: 18,2 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Bjurum Värdet: BFZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Ekhagar, jätteträd, död ved

Beskrivning

Intill Hornborgasjöns södra kant finns det flera fristående ekhagar med trädlös hagmark emellan. Eken dominerar det glesa trädskiktet och många är gamla och grova. Övriga trädslag är alm, lönn, asp, björk och apel. Flera almar är grova, de övriga är medelgrova. Här finns det även flera gamla döda ekar, både liggande och stående och en gammal, grov död oxel. Buskskiktet är glest och består av en och nypon. Fältskiktet är dels av frisk och dels av fuktig örttyp. Hornborgasjön med sina fina fågelmiljöer ligger intill objektet. På den grova döda oxeln växer cinnoberticka *Pycnopus cinnabarinus*, en inte ovanlig, men trevlig art. Objektet ligger i Hornborgareservatet och är alltså skyddat idag. Det går en naturstig genom området och rekreativvärdet är högt. Ekhagarna ligger ganska nära de fina ekbackarna vid Dagsnäs, vilket också stärker naturvärdet. Naturliga störningar finns i form av vattenstörning från sjön och bete.

Naturvärde: 2

Hagmark med gamla grova ekar och grov död ved innebär alltid höga naturvärden. Hela området har flera olika typer av värdefull natur och denna mosaikstruktur ökar också naturvärdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet Hornborgasjön.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1300)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1997: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Hornborgasjön.

8323-31 Sjönära fuktskog vid Bredegården

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 08323 Socken: Bjurum Värden: BHZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Jätteträd, död ved

Beskrivning

Söder om Hornborgasjön och omgivet av ekhagar ligger denna ganska unga fuktskog. Björk och klibbal dominerar det täta, men unga, trädskiktet. Gran förekommer i liten utsträckning. Alla träd har utbildat socklar. Det finns gott om död ved trots trädens ringa ålder. Många träd har ringbarkats, troligen som en naturvårdsåtgärd, eftersom det generellt i våra landskap finns för lite död ved. Detta kommer att innebära rena godisaffären för traktens hackspettar. Björk och klibbal står för föryngringen. Delar av skogen betas och andra delar är stängslade och betesfredade. Buskskiktet är glest i den betade delen och tätare videsnår i den betesfredade delen. Marken är mest av fuktig och blöt örttyp med friska inslag. Signalarterna rankstarr och bäckbräsma finns i området tillsammans med besksöta och älggräs. Störningar finns i form av vattenstörning och svampangrepp tillsammans med bete (delvis). Skogen är en mindre rest av ett större område som enligt flygbilder från 1986 var bevuxet med yngre löv.

Naturvärde: 2

Skogen är trots sin ringa ålder värdefull, med tanke på den stora mängden både existerande och blivande död ved. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1301)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1997: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Hornborgasjön.

8324-01 Gråalskog kring Slafsans norra del

Yta: 11,9 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Broddetorp Värden: BHKVZ
Fastigheter: Hornborga 35:1, 8:6, 8:16, Ekornavallen 3:1, Fjällåkra 1:21, Uddeberg 1:4, Åkatorp 2:1,
Kulturspår: äldre såg
Gråalsumpskog, död ved, rik kryptogamflora, å

Beskrivning

Sydväst om Hornborgasjön går Hornborgaån över i Slafsan. Längs åns norra del växer det en ovanlig typ av fuktskog där gråal dominerar. Slafsan skär ner i landskapet och stränderna som sluttar ner mot vattnet betas till vissa delar av både får och nötkreatur. Marken är frisk till blöt. Kulturminne finns i form av en gammal såg vid Norra Sniken. Trädskiktet är halvslutet till glest och träden medelgrova till grova. Gråal dominerar tillsammans med ask med inslag av alm, lönn, hägg, klibbal, björk och pil. Föryngringen av gråal och ask är god. Det finns rikligt med lågor och döda träd av gråal, samt en del av klibbal och ask. De uppvisar många insektshål och hackmärken efter födosökande fåglar. Rikligt med svampangrepp säkrar tillgången på död ved. Buskskiktet är medeltätt till glest och det består av vide och hägg. Rutlungmossa *Conocephalum conicum* och bäckbräsma växer rikligt intill vattnet. På död ved finns det stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*. Några småöar med tillhörande strandskog i Hornborgaån är klassade som nyckelbiotoper. Där dominerar trädskiktet av ädellövträd av främst ask och alm, med inslag av svartpoppel. Död ved och högstubbar förekommer i rikligt i området. Det finns flera grova lågor av knäckepil med högt naturvärde. I nyckelbiotoperna är naturvärdena störda av avverkning i angränsande strandskog. I fältskiktet finns desmeknopp, springkorn, svart trolldruva och ormbär. Bland svampar märks kantarellmussling *Plicaturopsis crispa* och harticka *Inonotus leparinus*. Söder om Åbacken finns en betesmark som sträcker sig längs Slafsans östra strand som delvis ingår i området.

Naturvärde: 2

Detta är ett mycket fint område och de höga lövskogsvärdena motiveras av att områdets säregenhet och att det finns stora mängder död ved. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. En mindre del av området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet. Vägen intill Slafsans västra del innebär en viss negativ störning. Skogen är också utsatt för vattenstörning.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i betesmarken söder om Åbacken. För övrigt bör området lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 103-ZKQ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1338)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2e06:1)

8324-02 Betesmark söder om Storegården, Broddetorp

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Broddetorp Värden: BZ

Fastigheter: Fjällåkra 1:21

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger söder om Storegården i Broddetorp. Det utgörs av en slänt med artrika torra-friska låglandsgräsmarker, som hävdas väl genom bete. Området är öppet med enstaka träd av ask, björk, rönn, sälg, fågelbär, vildapel och gran. Buskskiktet är varierat och utgörs av en, hagtorn och nypon. En mindre del av området är svagt kvävepåverkad, men de opåverkade delarna hyser höga botaniska värden. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med brudbröd, prästkrage och gulmåra, måttligt med backsippa, bockrot, ängshavre och rödkämpar, samt ringa mängder av gullviva och nattviol.

Naturvärde: 3

Området hävdas väl genom bete och hyser en mängd hävdgynnade arter som är karaktäristiska för naturliga gräsmarker, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3A2-XOW)

8324-03 Blandlövhage nordväst om Uddeberg

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter: Åkatorp 1:5

Kulturspår: stenmurar

Beskrivning

Nordväst om gården Uddeberg finns två moränkullar med ett trädskikt av ek, björk och hassel. Omgivningarna utgörs av åker och annan betesmark. Tyvärr är nästan hela området granplanterat. Fältskiktet utgörs av rödvenäng och tuvåtäläng. Vid inventeringen i juni 2003 bedömdes det dock vara restaurerbar pga floravärden och kulturmiljövärden. Området har dock lång kontinuitet som betesmark och i fältskiktet finns flera hävdgynnade arter. Det framgår dock inte om det hävdas fortfarande. Det finns bland annat rikligt med brudbröd, lite blåsuga, gullviva och i den öppna delen i söder finns rikligt med jungfrulin. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 betades båda kullarna ganska svagt av nötkreatur. Ängsvädd och gökärt noterades då.

Naturvärde: 4

Området har dock lång kontinuitet som betesmark och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde trots granplanteringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Granplanteringen, igenväxning och kosngödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686444)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7B8-TYQ)

8324-04 Björkhage vid Uddeberg

Yta: 5,4 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Broddetorp/Håkantorp Värden: BLKZ

Fastigheter: Uddeberg 1:4

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, odlingsrösen

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, strand, viltvatten

Beskrivning

Det öppna jordbrukslandskapet övergår i slutnare skogsmark vid Uddeberg, strax öster om Slafsän. Sydväst om gården Uddeberg finns en svagt kuperad blandlövhage av asp-björktyp som gränsar till åker och kulturbete. Björken överväger i det glesa trädskiktet där även ask, ek, fågelbär, oxel, klibbal, asp och gran finns. Död björkved förekommer endast i måttliga mängder. Det glesa buskskiktet utgörs av en och hasseldungar samt lite hagtorn. Oxeln och hasseln är ganska gamla, resten är ungt till medelålders. Det har förekommit plockhuggning i området och det finns nyanlagda viltvatten intill området. Hagen är stenig och med dess varierande öppna och slutna partier ger den en fin landskapsbild. På kartan från 1880-talet betecknas marken som lövbärande äng. Fältskiktet utgörs av rödvenäng, tuvtåteläng och högörtäng. Det finns mindre inslag av naturtypen fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är välhävdad i större delen av området och endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juni 2003 noterades rikligt med hirsstarr, samt ringa mängder av gullviva, jungfrulin, svinrot och ängsbräsa. Öster om vägen finns ett mindre område som är glest bevuxet med björk och gran. Marken är klassad som fuktängar med blåtåtel och starr. De välhävdade frisk- och fuktängarna är helt opåverkade av gödsling. I fältskiktet finns måttligt med hirsstarr, smörbollor, svinrot och nattviol, samt ringa mängder av gullviva, jungfrulin, klasefibbla, prästkrage och ängsbräsa.

Naturvärde: 4

Betesmarken är välhävdad och hyser en del hävdgynnade arter. Inslaget av äldre träd gör att det även finns vissa lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686445)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B8D-JDW, DB8-EZU)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1339)

8324-05 Ekornavallen

Yta: 10,2 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Hornborga Värden: BKLZ

Fastigheter: Ekornavallen 3:1

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, småvatten

Beskrivning

På en sluttning väster om Slafsän ligger Ekornavallen som är ett av Västergötlands märkligaste fornlämningsområden. Här finns väldiga megalitgravar där människor begravdes redan under yngre stenålder. Det finns en hällkista och fyra gånggrifter på Ekornavallen. Den största och mest kända gånggriften kallas för "Girommen", vilket antagligen betyder jätteugnen. I området finns även väl bevarade skalmurar. Längst upp i sluttning i nordvästra delen finns en vacker enbuskmark med rödvenhed, rödvenäng och tuvtåteläng. Den nedre delen av sluttningen är helt öppen med enstaka enbuskar. Det finns endast några enstaka träd av asp, björk och oxel i området. En mindre del av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men markfloran är ganska trivial i området. Vegetationstyperna är huvudsakligen friska och större delen av markfloran är svagt

påverkad av gödsling. Marken hävdas väl genom bete. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med gulmåra och nattviol, måttligt med prästkrage, stagg och bockrot, samt ringa mängder av backtimjan, blåsuga, hirsstarr, kattfot, klasefibbla och låsbräken.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Småvatten i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara natur- och kulturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686439)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5CA-LJE)

8324-06 Blandlövhage sydöst om Ekornavallen

Yta: 5,8 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Hornborga Värden: BKVZ

Fastigheter: Ekornavallen 3:1

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, å, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger sydöst om Ekornavallen och sträcker sig utmed Slafsans västra strand. Ekornavallens parkeringsplats ligger i direkt anslutning till området och det finns en grind in till hagen. Längs strandkanten växer dungar av klibbal och björk och i hagens mitt är trädsiktet ganska slutet av varierande lövträd. I buskskiktet finns spridda enar och en del nypon. En stor del av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men det finns även en mindre yta med fuktängar med blåtåtel eller starr. I området finns såväl välhävdade som svagt hävdade partier. Endast en mindre del av området är svagt kvävepåverkad. Vegetationen är ganska varierad med både hed-, friskängs- och fuktängsvegetation. Gamla stenmurar delar upp det norra området. Där ån går i en bukt finns en högstarräng. För övrigt utgörs stranden av svagt betade högörtängar med strätta, älgört, kaveldun och skogssäv. Lite längre från stranden, där marken är torr och jordarterna är sandiga, sker en övergång till hedartad vegetation som domineras av ljunng och blåbär med inslag av backtimjan. Den södra delen är öppen och har troligen varit åkermark. Här domineras vegetationen av rödven. Vid inventeringen i mars 2004 noterades endast ringa mängder av backtimjan, jungfrulin, knägräs, prästkrage, smörboll och nattviol. På den ekonomiska kartan från 1880-talet markeras norra delen som öppen hed, den södra delen som lövbärande äng och den övriga delen som öppen äng.

Naturvärde: 3

Vegetationstyperna är varierande och hagen har lång kontinuitet som betesmark vilket ger höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svagt hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt betade delarna.

Träd- och buskskiktet är för tätt i vissa delar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686440)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BE8-YVQ)

8324-07 Alléer vid Äspås

Yta: 4,5 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorp Värden: BKLZ

Fastigheter: Äspås 1:6

Kulturspår: alléer, stenmurar

Jätteträd, hålträd

Beskrivning

Norr om Håkantorp i ett öppet avsnitt av odlingslandskapet öster om Slafsans, ligger Äspås gård. Kring gården sträcker sig flera alléer, med olika trädslagsammansättning. Marken är frisk till torr. Längs alléerna löper

stenmurar, ibland växer träden i själva muren. Den norra delen som ligger norr om gården domineras av ask och lönn, varav de flesta är grova och några mycket grova. I allén som löper söderut från gården till en liten korsning, där en annan allé sträcker sig österut, växer björk och oxel. Även här är träden grova till mycket grova och flera björkar är döda. De sydligaste alléerna, löper i vinkel mot varandra består av ek tillsammans med lite asp och björk. Ekarna är även de grova till mycket grova. Övriga förekommande trädslag är alm, varav tre mycket grova vårdträd, fågelbär, rönn och apel. Här finns det en liten förekomst av död björk- och askved. I föryrgringsskiktet finns det småplantor av oxel, ask, och asp. Det glesa buskskiktet innehåller nypon, krusbär, en och hallon. Torrträden uppvisar många hackmärken efter födosökande fåglar och det finns träd med bohål. Guldlocks-mossa *Homalothecium sericeum* växer i allén. Vägen utgör ett störningsmoment och damm från de omgivande åkrarna påverkar epifytfloran.

Naturvärde: 2

Den stora mängden gamla och grova träd samt en stor trädslagssammansättning gör att området har höga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Alléer är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Vård/alléträden är i behov av skötsel för att naturvärdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1340)

8324-08 Gråalskog kring Slafsans vid Håkantorps

Yta: 37,5 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorps Värden: BKVZ
Fastigheter: Äspås 1:6, Kåxtorp 3:7, 3:8, 3:9, Hornborga 33:5, Posttorpet 1:1, Underhöjden 1:2&1:7, Håkantorps 1:1&2:14,
Kulturspår: stenbro, skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, död ved, å

Beskrivning

Längs Slafsans sträckning från Kåxtorp till strax söder om Håkantorps kyrka växer en fin gråalskog. Slafsans skär ner i landskapet och stränderna sluttar i olika grad ner mot vattnet. Vissa delar av åsträckan betas, framför allt de högre, torrare partierna. Fältskiktet är allt i från torrt till blött med tyngdpunkt på fuktig örttyp. Strandskogen vid Vallan och Vallmon är klassad som nyckelbiotop. I området finns kulturminnen i form av gamla stenbroar och stenmurar. Trädskiktet är övervägande slutet, men det finns både halvslutna och öppna partier. Gråalen dominerar med inslag av klibbal, ask, pil, alm, lönn, hägg, björk, och lite gran. Det finns mycket gott om gamla och grova träd och vid Äspås bro finns det flera mycket grova pilar, både levande och döda. Det finns överlag gott om död ved, på sina ställen till och med mycket rikligt. I buskskiktet finns det rikligt med hägg och lite krusbär. Det finns även en hel del död ved av hägg. Det finns många gamla och grova träd, men också ställvis yngre partier med gråal. Flera signalarter växer i skogen, bland annat liten baronmossa *Anomodon longifolius*, stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* och rutlungmossa *Conocephalum conicum*. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns det rikligt med lundelm och springkorn, skogshakmossa *Rhytidiadelphus subpinnatus*, samt sparsamt med rostfläck *Arthonia vinosa*, och. De stående döda träden har gott om hackmärken efter födosökande fåglar. I södra delen av området på fastigheten Underhöjden 1:7 finns en cirka 3 ha stor betesmark. På kartan från 1880-talet är området markerat som öppen hedmark. Den ligger i en sluttning på västra sidan av Slafsans. Låga stenmurar bildar gräns mot åkrarna västerut. Längs stranden växer det tätt med asp- och alsly. I sluttningen växer det ganska mycket en. I trädskiktet finns ask, björk, rönn, al och ek. Buskskiktet domineras av en, med inslag av hagtorn. Vid inventeringen i augusti 2002 var betesmarken igenväxt men restaurering pågick. Marken är ogödslad men hävden är svag. Större delen av betesmarken är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Friskängarna dominerar, men det finns även inslag av torrängar och hedartad mark med fina ljust- och backtimjantuvor. I fältskiktet finns rikligt med bockrot, gulmåra och brudbröd, måttligt med darrgräs, jungfrulin och prästkrage. Det finns även rikligt med älggräs i området. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 var området ohävdad sedan flera år tillbaka och i behov av röjning. Då noterades även orangeröd vaxskivling samt den sällsynta fältgentianan som vid besöksstillfället just hade börjat blomma i cirka 30 bestånd.

Naturvärde: 2

Enligt lövskogsinventeringen är detta ett mycket fint område med höga naturvärden. Dels finns det en ovanlig och artrik skogstyp och dels finns det stora mängder grov död ved i området. En mindre del av området är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd samt igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i betesmarken. För övrigt bör området lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686443)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8B0-IGA)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1343)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2e08:1)

8324-09 Igenväxt betesmark vid Vargamad

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorp Värden: BKZ

Fastigheter: Äspås 1:6

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Vargamad finns en skogbevuxen stenig betesmark med väl bevarade skalmurar. Den utgör endast en mindre del av det objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Mot söder gränsar området till ett större lövskogsområde. För övrigt utgörs omgivningarna av öppna odlingsmarker. Trädsnittet är slutet till större delen och består av björk, rönn och tall. Busksnittet är ställvis ganska tätt och utgörs av en, hassel och vide. Delar av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den dominerande vegetationstypen är friskängar. Men det finns även inslag av gräs-lågstarräng samt torrängar. Markerna är ogödslade. Betestrycket är svagt. Markvegetationen domineras av vecketåg och det finns även rikligt med älggräs. Markfloran är ganska artfattig, men det finns lite hävdgynnade arter i de öppnare delarna. Vid inventeringen i augusti 2002 noterades rikligt med ängsvädd, måttligt med knägräs och stagg, samt ringa mängder av slättergubbe.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är området ett representativt exempel på fuktäng av tåg-typ.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Trädsnittet bör gallras ur och området bör röjas på buskar. Beteshävden bör även intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686410)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr B17-GEY)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2E08)

8324-10 Betesmark vid Arvid-Jonsgården

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorp Värden: BKZ

Fastigheter: Håkantorp 2:2, Underhöjden 1:3

Kulturspår: äldre åker, skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Arvid-Jonsgården i Håkantorp finns öppna välbetade marker som delvis utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns några trädgångar i området med ask, asp, björk, oxel och lönn. I busksnittet finns lite en och nypon. Vegetationstypen är i huvudsak frisk med rödvenäng, med inslag av högörtäng och ängshavretorräng. Halva området är svagt kvävepåverkat. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en del hävdgynnade arter som måttlig med baktimjan, gulmåra, bockrot och brudbröd, samt ringa mängder av

prästkraige och ängshavre. Mitt i hagen finns en ogödslad moränkulle med ett gravröse på toppen. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även jungfrulin, backsippa, backnejlika och ljung på röset, samt stor blåkllocka i den norra delen.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686425)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2D3-AKY, 321-KCT)

8324-11 Björkhage öster om Håkantorps kyrka

Yta: 5,1 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorp Värdet: BKVZ

Fastigheter: Håkantorp 1:1

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, bäck

Beskrivning

Öster om Håkantorps kyrka finns en långsträckt björkhage, som sluttar åt söder ner mot en bäck. Bäckens fördjupats genom dikning och saknar strandvegetation. Omgivningarna utgörs av öppna odlingsmarker och det finns väl bevarade skalmurar i området. Trädskiktet halvslutet till slutet större delen av hagen, men det finns även öppna partier med enstaka träd och buskar. I de fuktiga delarna dominerar ung björk, med inslag av asp och sälg. I hagmarken växer det mest medelålders till gammal medelgrov björk samt enstaka medelgrov ek. Det finns även inslag av klibbal, rönn, oxel, fågelbär, tall och gran. Buskskiktet består av glest växande en och hassel, samt lite nypon. Området utgörs delvis av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den dominerande vegetationstypen är frisk med rödvenäng. Det finns även fuktig mark med högörtäng och tuvtåtleäng, samt torra partier med rödvenhed och ängshavreäng. I den öppna delen längs bäcken växer det främst tuvtåtel och högörter. I den östra delen finns en mosaik av rödvenäng och rödvenhed som i övre delen av den smala sluttningen övergår i örtrik torräng. Hagen är välbetad, men är i stort behov av röjning. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades en hel del hävdgynnade arter. Bland annat finns rikligt med bockrot, måttligt med blåsuga och ängsvädd, samt ringa mängder av gulmåra, gullviva, jungfrulin, prästkraige och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även ljung, backsmultron, stor och liten blåkllocka, samt slätterfibbla. Falköpings kommun har utfört gallringar och röjningar av sly och enar under 1996.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Trädskiktet bör glesas ut och området bör röjas för att gynna markfloran.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686426)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5AD-IUC)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1342)

8324-12 Betesmark norr om Nolgården, Ullstorp

Yta: 4,8 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorp Värdet: BKLVZ

Fastigheter: Ullstorp 1:20

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger norr om Nolgården i Ullstorp i ett kuperat landskap med omväxlande betes- och åkermarker. En halv väg mellan åkrarna leder fram till området. Det utgörs av en långsträckt betesmark som ligger i en

västsluttning. En ringlande bäckdal finns i norra delen av hagen. En träbro har lagts ut över bäcken. Bäckens är uppdämd och i dammen växer bland annat mycket sjöfräken och igelknopp. På den ekonomiska kartan från 1880-talet markeras området som öppen hedmark, men norr om bäcken var marken uppodlad, vilket fortfarande märks på floran. Det finns rikligt med kulturspår som stenmurar, stenrösen och gravrösen i området. I den branta sluttningen finns flera fästingar som bildar terrasser i slänten. I hagen växlar öppen mark med dungar av främst tall, björk och en. I västra kanten och utmed bäcken är trädsiktet halvöppet till slutet. I den södra delen av hagen bildar tallen är ganska tätt trädsikt. I trädsiktet finns även lite ask, fågelbär, oxel och gran. Enbuskar bildar ställvis ett ganska tätt buskskikt. Jordarten består av sandblandat grus. Marken är ganska välhävdad, men i delar av området är hävden svag. Halva hagen är svagt kvävepåverkad. En betydande del av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Fältsiktet domineras av rödvenäng, där det växte rikligt med blålocka och gökärt då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988. Det fanns även ett mindre inslag av fårsvingeläng och högörtäng. Längs stenmurarna, runt stenarna och på gravrösen fanns fin torrängsflora med backtimjan, brudbröd och backsmultron. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades jordtistel, gulmåra, prästkrage, samt ringa mängder av ängsvädd, backsippa och knägräs.

Naturvärde: 2

Området är vackert och hyser både höga natur- och kulturvärden. Det har även en särpräglad utformning med kulturspår som visar på lång kontinuitet som betesmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i de svagt hävdade delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686428)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FC9-UWR)

8324-13 Slafsans dalgång uppströms Håkantorps

Yta: 13,3 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Håkantorps **Värden:** BHVZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Strand, lövsumpskog, å

Beskrivning

Området ligger utmed Slafsans och sträcker sig från Valtorp till Håkantorps. Det utgörs av våtmarkstrand utmed Slafsans, samt en lövskogsdominerad sumpskog med bland annat klibbal och gråal. Området är starkt påverkat av bron vid Rörserga samt kraftledning. Den övre delen av området finns delvis med i ängs- och hagmarksinventeringen.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686427)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1211)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2E06)

8324-14 Gravrösen sydöst om Sörgården i Ullstorp

Yta: 0,7 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Håkantorps **Värden:** BKZ

Fastigheter: Ullstorp 1:20

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Sydöst om Sörgården i Ullstorp finns ett litet område som är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den utgör endast en mycket liten del av det objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Västerut gränsar området till ett skogsområde som ligger vid Slafsan. För övrigt utgörs omgivningarna av åkermark. Marken är stenig och här finns flera gravrösen, skalmurar samt odlingsrösen. Det finns spridda träd av björk, rönn, oxel och tall i området. Buskskiktet domineras av enbuskar, som i vissa fall står ganska tätt. Det finns även inslag av nypon. Vid inventeringen i augusti 2002 var marken ohävdad och det fanns mycket gammal förna. Marken är dock helt ögödslad. Trots ohävdan noterades en del hävdgynnade torrängsarter. Bland annat fanns rikligt med backtimjan och gulmåra, brudbröd, samt ringa mängder av bockrot. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även ljung, prästkrage och backsmultron.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas och beteshävdan bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686427)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 728-QVM)

8324-15 Betesmarker vid Ullstorp

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorp Värden: BLVZ

Fastigheter: Ullstorp 6:1

Kulturspår:

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, bäck

Beskrivning

Området utgörs av flera delområden som ligger i Ullstorp. En bäck rinner genom delområdena. Längst norrut vid östra Nolgården finns en björkhage som bedömdes vara restaurerbar pga floravärden vid inventeringen i augusti 2003. I anslutning till bäcken finns anlagda dammar i vilka forell är inplanterad. Högstarrvegetation kantar bäcken och i en uppdämd damm finns ett stort bestånd av kaveldun. Några björkdungar växer på en kulle som sluttar ner mot bäcken. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 hade området varit ohävdad några år. Området bedömdes då ha lång kontinuitet som betad björkhage. Det finns flera vegetationstyper i området som har ett tilltalande utseende. Bland annat fanns en fin rödvenäng på kullens sluttningar där det växte rikligt med stor blåklocka, prästkrage och ängsskallra, samt jungfrulin. Den östra delen dominerades då av älgört med inslag av bland annat smörbollor och darrgräs. Väster om Sörgården finns fuktängar med blåtåtel eller starr. I anslutning till bäcken är markerna ganska våta. På ängarna växer enstaka björk och lönn samt lite vide. Fuktängarna är ögödslade och har slätterhävdats in på 1990-talet. Enligt häradskartan var dock området öppen betesmark på 1880-talet. Efter restaurering har slätterhävdan nu återupptagits och hävdan är ganska god. I fältskiktet finns rikligt med gökblomster, kärrvial, sumpmåra, tuvstarr, grönstarr, plattstarr, knagglestarr, hirsstarr, smörbollor, ängsfryle, blekfryle och svartfryle, samt ringa mängder av ängsvädd. Söder om Sörgården finns ytterligare ett område med svagt hävdade fuktängar med blåtåtel eller starr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686429)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3B8-NEY, 982-XRK, C2B-RGV)

8324-16 Betesmarker vid Timbergsängen

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Segerstad

Värden: BKLZ

Fastigheter: Segerstad 17:3, Stora Torpa 1:4

Kulturspår: äldre åker, skalmurar, hamlade träd, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Timbergsängen finns flera betesmarker. Området ligger i en omgivning av skog och omgärdas av blandskog och åker. I delområdet som ligger nordväst om gården finns höga fina skalmurar samt flera fornminnen. Den norra delen av beteshagen är vackert kuperad och sluttar ganska brant åt sydväst. I de lägsta delarna växer en del björk. Det finns även ask, asp, fågelbär och gran. Två askar är hamlade. I buskskiktet finns enstaka hassel, enar, hagtorn och nypon. Hagen är öppen, men längst söderut finns ett slutet parti. Drygt hälften av området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även ett mindre inslag av fuktängar med blåtåtel eller starr. Marken är stenig och hävdas väl genom bete. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 fanns en fin torrängsflora på kullarna med bland annat backtimjan, ljung, jordtistel och backsmultron. I ett stråk med högstarräng i västra delen fanns en del smörbollor. I den södra delen sker en övergång till tuvtåteläng. Största delen av hagen är en rödvenäng med vårbrodd, knägräs och slåttergubbe. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter. Bland annat fanns backtimjan, samt ringa mängder av slåttergubbe, knägräs, prästkrage, stagg, ängshavre och brudbröd. Strax norr om gården finns ett mindre område som bedömdes vara restaurerbart pga floravärden och värden knutna till träden och kulturmiljön. Längst österut finns en björkhage som bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden. Förutom björk växer det täta endungar och enstaka granar i området. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 betades hagen svagt av nötkreatur. Fältskiktet dominerades då av rödven. Det fanns även rikligt med ljung och tuvor med stagg, en del backtimjan, prästkrage, ögontröst och blåklocka.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har dessa vackra artrika hagmarker med flera fornminnen i en skogrik omgivning, en lång kontinuitet som betesmarker. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i det mellersta och östra delområdet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686433)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 070-JCV, 09D-OJE, 4B8-XCU)

8324-17 Våtmarker vid Ullstorp

Yta: 13,1 ha **Ekonomisk karta: 08324** **Socken: Håkantorp** **Värden: BHVZ**

Fastigheter: -

Kulturspår:

Lövsumpskog, kärr, bäck

Beskrivning

Vid Timbergsängen i Ullstorp finns ett våtmarkskomplex som huvudsakligen utgörs av lövskogsdominerade sumpskogar. Det finns även inslag av topogena till svagt sluttande kärr. Området är lokalt påverkat av dikning, avverkning och en kraftledning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2E03)

8324-18 Betesmark vid Ödegården, Segerstad

Yta: 2,9 ha **Ekonomisk karta: 08324** **Socken: Segerstad** **Värden: BVZ**

Fastigheter: Segerstad 20:4

Kulturspår: skalmurar**6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck****Beskrivning**

Nordöst om Ödegården finns en flack stenig betesmark med glest trädskikt. Betesmarken omges av åkermark och en bäck rinner förbi öster om betesmarken. Det finns några slutna partier i de centrala delarna som domineras av gran. Längs bäcken växer en ridå av al och i övrigt förekommer en del björkdungar, ask och tall i hagen. I buskskiktet växer en och även benved. Marken är i huvudsak frisk. Det finns även inslag av fuktängar av tuvtåtel- och högörttyp samt fårsvingeläng i kantzonerna. En mindre yta är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Närmast gården där vegetationen är svagt påverkad av gödsling, växer en del nässlor och skräppor. Marken är välhävdad, men floran är ganska trivial och domineras av älgört och tuvtåtel, men fläckvis är floran intressant. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades jordtistel och smörbollar, samt ringa mängder av bockrot, gulmåra och brudbröd. I de fuktiga delarna växer det rikligt med älggräs. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även slankstarr, vildlin och jungfrulin, runt stenarna fanns mycket revfibbla. Betesmarken har lång kontinuitet som hävdad mark.

Naturvärde: 3

Vid inventeringen 2003 bedömdes betesmarken vara på gränsen att prioriteras bort. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning samt konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686448)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 05B-RUD)

8324-19 Grusåsar vid Ingefredsåsen

Yta: 0,4 ha

Ekonomisk karta: 08324

Socken: Segerstad

Värden: BGZ

Fastigheter: Segerstad 7:3

Kulturspår:

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid gården Ingefredsåsen finns två artrika åsar som troligen betas vissa år tillsammans med omgivande vall. Den större åsen utgörs delvis av kalkgräsmark, men är tydligt störd av ohävd och igenväxning. Trädskiktet är halvöppet till slutet men det finns även öppna partier. Bland annat finns alm, ask, rönn, oxel, lönn, tall och vildapel. Buskskiktet är välutvecklat och består av en, hagtorn, getapel, hallon och nypon. Marken är delvis svagt kvävepåverkad och vegetationen är även påverkad av beskuggning och igenväxning. Vid inventeringen i september 2004 noterades en hel del intressanta arter. Bland annat fanns rikligt med bockrot, ängshavre och brudbröd, måttligt med darrgräs, gullviva, klasefibbla, rödkämpar, backsmörblomma, backruta, backsmultron, fältvädd, jordtistel och backskafting, samt ringa mängder av prästkrage och vildlin. Längst norrut ligger en mindre delvis igenväxt ås med i huvudsak torr kalkgräsmark. På åsen växer några enstaka träd av rönn, oxel och vildapel. Buskskiktet är ganska tätt av enbuskar och hallon. Marken är delvis svagt kvävepåverkad. Fältskiktet utgörs av örtrik anghavretorräng. Floran är artrik, men det finns ett stort inslag av ohävdarter. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med ängshavre, brudbröd och bockrot, backsmörblomma, backruta, backsmultron, fältvädd, jordtistel, flentimotej, darrgräs och vildlin, samt ringa mängder av backtimjan, backsippa, gullviva och rödkämpar.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Bägge grusåsarna bör restaureras och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686434)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 475-MDM, E12-XIO)

8324-20 Betesmark väster om Ramsgården, Segerstad

Yta: 2,5 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Segerstad **Värden:** BKZ
Fastigheter: Segerstad 13:2
Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar, fägata
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 300 m väster om Ramsgården i Segerstad. Det utgörs av en svagt kuperad betesmark med artrika torra-friska låglandsgräsmarker, som omges av åkermark. Den centrala södra delen ligger lite högre. Marken är stenbunden och rester av stenmurar syns på flera ställen. Det finns även väl bevarade skalmurar i hagen. I det sydvästra hörnet står en björkdunge, där de största träden gallrats bort. För övrigt är betesmarken öppen med spridda träd. Utöver björk finns även ask, ek, lönn, oxel, fågelbär och gran. Buskskiktet består av enebuskar som står ganska tätt, samt en del krypvide. Det finns välbetade enar på stam och en endunge där djuren söker skydd. Marken är till största delen frisk med bland annat rödvenäng. I de fuktiga partierna finns tuvtåteläng, gräs-lågstarräng och högstarräng. Hagen är välbetad och har lång kontinuitet som hävdad mark. På den ekonomiska kartan från 1880-talet är den markerad som lövbärande ängsmark. Knappt hälften av hagen är svagt kvävepåverkad. I dessa partier breder nässlorna ut sig. Vid inventeringar i augusti och oktober 2002 noterades rikligt med gulmåra, jordtistel, knägräs, stagg, ängshavre, darrgräs, rödklint, prästkrage, sommarfibbla, gråfibbla, käringtand, liten blåklocka, samt ringa mängder av ängsvädd, brudbröd och ljung. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även smörbollar, hirsstarr, vårbrodd, gökärt och revfibbla.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686438)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D5A-JHB)

8324-21 Björkhage vid Stora Torpa

Yta: 2 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Segerstad **Värden:** BKZ
Fastigheter: Stora Torpa 1:12
Kulturspår: skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Strax norr om Stora Torpa i Segerstad finns en fin stenbunden björkhage. Området är svagt kuperat och omgivningarna utgörs av åker och betesmark. I den centrala delen av hagen bildar björken ett slutet trädskikt. Förutom björk finns även ask, rönn och gran. Det finns även två värdefulla hagmarksträd av björk. De omgivande delarna av hagen är öppna. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av framför allt en, med inslag av hagtorn och nypon. Vegetationen är växlande och hagen är artrik med lång kontinuitet som ängsmark. Stora delar av området är i behov av röjning. En mindre del är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är i huvudsak frisk med rödvenäng. I de fuktiga partierna finns högörtäng och gräs-lågstarräng. De öppna delarna betas väl av nötkreatur. I de mer eller mindre slutna delarna är hävden svag. Området närmast gården är svagt påverkat av gödsling. Fläckvis finns rester av en mycket fin flora. Vid inventeringen i augusti 2002 och september 2003 noterades rikligt med sommarfibbla, knägräs, hirsstarr, prästkrage, ängskallra, stagg, gråfibbla, ljung, prästkrage, ängsskallra, samt ringa mängder av darrgräs. I de fuktiga delarna håller älggräset på att vandra in. I den västra delen ligger en kulle med frisk mark, där det växte mycket ängsskallra och ljung på tuvorna samt en delnattviol och jungfrulin då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988. I lågstarrängen fanns då rikligt med darrgräs samt slankstarr.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande:

Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör öppnas upp och en kraftig röjning bör utföras. Beteshävderna bör också intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686446)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2A7-EMV)

8324-22 Betesmark norr om Skogelund

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Segerstad Värden: BKZ
Fastigheter: Segerstad 20:4
Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Norr om Skogelund finns en ohävdad betesmark som är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Omgivningarna utgörs av skogmark, men mot söder gränsas området till åkermark. I betesmarken finns både öppna och halvslutna partier. I trädsiktet finns björk, oxel, ek och gran. I busksiktet finns enstaka enebuskar, nypon och hallon. Den bedömdes vara ett gränsfall för att komma ifråga om restaurering vid inventeringen i september 2003. Den är troligen en bättre mark än vad som anges då förnan var mycket hög. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av torra partier. Marken är ogödslad. I fältsiktet noterades endast måttliga mängder av gulmåra och ängshavre, samt ringa mängder av ängsvädd och brudbröd.

Naturvärde: 4

Betesmarken är ohävdad och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E5F-BRV)

8324-23 Björkhage nordväst om Länsmansgården, Segerstad

Yta: 7,8 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Segerstad Värden: BKZ
Fastigheter: Segerstad 15:4
Kulturspår: fornåkrar, fägata, skalmurar, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Området är flackt och ligger i den övre delen av Segerstads gamla fägata som kallas Faledreven. I norra delen finns det spår av fornåkrar. Området är representativt för omgivningen som utgörs av Faledreven och Segerstads gamla backstugeområde. Österut gränsar området till åkermark och mot väster gränsar det till granskog. Marken är tuvig och stenbunden och till största delen fuktig. Trädsiktet domineras av björk med inslag av enstaka fågelbär, ask, rönn, oxel och gran. I busksiktet finns en. Vegetationen är en mosaik av tuvtätäläng, högörtäng och rödvenäng. Gallring av björk har tidigare utförts i området. Området har lång kontinuitet som hävdad mark. På den ekonomiska kartan från 1880-talet markeras det som ängsmark med lövträd. Den västra delen är mer eller mindre skogbevuxet, men bör prioriteras som restaureringsobjekt pga floravärden och värden knutna till träden och kulturmiljön. Den östra delen utgörs till större delen av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Här finns det väl bevarade skalmurar. I området finns såväl slutna som halvöppna och öppna partier. I trädsiktet finns ask, rönn, oxel och gran. Nypon finns i busksiktet. Fältsiktet domineras av rödvenäng, med inslag av torra partier. Det finns såväl välbetade som svagt hävdade partier. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Nötkråka och sparvhök noterades vid inventeringen i september 2003. I fältsiktet fanns rikligt med ängsvädd, jordtistel, darrgräs, prästkrage, ängsskallra, liten blåklocka, stagg, sommarfibbla och brudbröd samt ringa mängder av knägräs, nattviol. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även slättergubbe, ljung, krypvide. Den regionalt sällsynta källdaggkåpan har tidigare noterats i området (Bertilsson 1990).

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svagt hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686431)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 606-JGJ, C09-TSU)

8324-24 Lövnaturskog nordöst om Segerstads kyrka

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Segerstad Värden: BVZ

Fastigheter: Segerstad 36:1

Kulturspår:

Grova lövträd, rik kryptogamflora, död ved, bäck

Beskrivning

Norr om Segerstad i nedre kanten på åkermarkerna finns det en svacka med fuktiga marker där det har bildats en högvuxen sekundär lövskog med gråal, klibbal och björk. Lekumabäcken rinner genom området och delar av området har översilningskaraktär. Trädskiktet domineras av medelålders gråal, klibbal och björk med enstaka inslag av äldre träd. Några klibbalar och askar är mycket grova. Även om träden ej har vuxit sig särskilt gamla så har det bildats en hel del död ved, varav en stor del är svampangripen. Det finns rikligt med både högstubbar och lövlågor. Buskskiktet består främst av klenare hägg. Fältskiktet är av högörttyp och domineras av älggräs. Det finns rikligt med ormbär och stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* förekommer allmänt i området.

Marksvampfloran är rik. Ädelsoppar förekommer allmänt i området och i den norra delen finns ett orört videsnår med mycket vedsvamp där trollhand noterades. Bo av ormvråk noterades i området.

Naturvärde: 3

Området har utvecklat en hel del värdefulla strukturer i form av ett heterogent trädskikt med mycket död ved och inslag av översilningsmarker. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen. Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1336)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (8D2e11:1)

8324-25 Betesmark väster om Luttorp

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Segerstad Värden: BKZ

Fastigheter: Luttorp 2:1

Kulturspår: stenmurar, fägata, husgrunder

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Nordväst om Luttorp finns en öppen svagt sluttande betesmark med enstaka träd av björk, oxel, säl, fågelbär, gran och tall. I buskskiktet finns enstaka enbuskar, hassel och nypon. Den gamla fägatan Faledreven leder upp till området, som är en del av Segerstads gamla backstugeområde. Längs vägen finns husgrunder. Mot öster och norr gränsar området till skog. Marken är kraftigt stenbundet och omgärdas av fina stengårdsgårdar. Området är ett fint, välbetat hagmarksområde som har lång kontinuitet som hävdad mark. På den ekonomiska kartan från 1880-talet är området markerat som öppen hed. Den norra, högst belägna delen har den artrikaste floran. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades bland annat baktimjan och ljun på stenarna, samt mycket stagg, krypvide och enstaka slättegubbe. Södra delen har trivialare flora. Hagen är välbetad av nötkreatur och är helt ogödslad. Delar av området är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den dominerande vegetationstypen är rödvenäng. Det finns även ett mindre inslag av torr och fuktig mark. Vid inventeringen i september 2003 noterades endast ett fåtal hävdgynnade arter som jordtistel, gulmåra och brudbröd, samt ringa mängder av knägräs och ängskallra.

Naturvärde: 2

Faledreven med dess omgivningar har stort kulturhistoriskt värde för bygden. Det är ett etablerat turistområde med parkeringsplats, skyltar och vandringsstigar. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686430)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr EA6-EGH)

8324-26 Sekundär lövskog vid Brunnhemsbacken

Yta: 6,4 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar, torpruin

Hassellund, grova träd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Objektet ligger strax intill Brunnhemsbacken vid Brunhemsbergets sydöstsluttning och det utgörs av en sekundär triviallövskog som har ett inslag av ek samt ställvis mycket gran. I södra delen av objektet, söder om vägen, finns det ett större inslag av äldre ek och triviallöv men dessa delar är gallrade. Större delen av objektet har ett slutet trädkikt med medelålders asp, sälg, björk, ek samt ställvis mycket gran. I de nygallrade områdena i söder finns det inslag av äldre ek och triviallöv samt allmänt med hassel i buskskiktet. Objektet har låga mängder död ved. Objektet är lokalt påverkat av gallringar. Fältskiktet är av frisk örttyp som bitvis övergår i lundörttyp med bland annat blåsippan. Strax norr om Kåringebo på Brunnhemsbergets sydöstsluttning finns en nyckelbiotop som utgörs av en hassellund med inslag av äldre ek och vårtbjörk. Delar av området domineras av fågelbär. Det finns även enstaka grov asp med högt naturvärde. I hasselbuketterna finns mycket död ved med vedsvampar. I fältskiktet finns rikligt med svart trolldruva och ormbär som båda är signalarter. Även kryptogamfloran är värdefull. Bland annat förekommer signalarten kantarellmussling *Plicatura crispa* allmänt i området.

Naturvärde: 3

Inslag av enstaka äldre ek och triviallöv på rikare mark gör att området har vissa lövskogsvärden. En liten del av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1369)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2e13:1)

8324-27 Rasbrant vid Torstaberget

Yta: 3,4 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Brunnhem Värden: BGZ

Fastigheter: Brunnhem 5:17&9:4, Kåringeberget 1:9

Kulturspår:

Rasbrant, död ved, block, rik kryptogamflora

Beskrivning

Vid Torstaberget på Brunnhemsbergets sydöstra sluttning finns ett biotopskyddat område. Det utgörs av en blockrik rasbrant med diabasgångar. Längst norrut finns ett grovt granbestånd som växer nedanför rasbranten. Det finns även ädellövträd som alm och lind i rasbranten. Buskskiktet utgörs av hassel och skogstry. I branten finns rikligt med döda träd och högstubbar. Granlågor finns i olika nedbrytningsstadier. Det finns rikligt med guldlockmossa *Homalothecium sericeum* och porellor *Porella spp.* Lundelm och skriftlav *Graphis scripta* förekommer allmänt, medan grov baronmossa *Anomodon viticulosus* och platt fjädermossa *Neckera complanata* endast förekommer sparsamt. Söderut finns en östvärd blockrik rasbrant med glesa bestånd av gran och asp. Gamla grova träd av gran och asp finns allmänt i området. Det finns även ställvis mycket alm samt några grova

oxlar. I branten finns det rikligt med döda träd, högstubbar, rotvältor samt lågorna av gran i olika nedbrytningsstadier. På blocken finns ymniga mossfällar med bland annat blocktrappmossa. I fältskiktet finns rikligt med svart trolldruva samt en hel del myskmadra. Kryptogamfloran är värdefull med många signalarter. Det finns rikligt med fällmossa *Antitrichia curtipendula* och guldlöckmossa *Homalothecium sericeum*. Platt fjädermossa *Neckera complanata* och porellor *Porella spp* finns allmänt i området. Nötkråka observerades vid nyckelbiotopsinventeringen.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2e05:1)

8324-28 Naturminne vid Seltorp

Yta: 0 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Segerstad **Värden:** BZ

Fastigheter: Seltorp 3:1

Kulturspår:

Beskrivning

Vid Seltorp i Segerstad finns två stora askar som blev skyddade som naturminne år 1966.

Naturvärde: 1

Bevarande:

Skydd: Objektet är skyddat som naturminne.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8324-29 Hassellund vid Underhöjden

Yta: 2,2 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Håkantorp **Värden:** BKZ

Fastigheter: Underhöjden 1:2

Kulturspår: stenmurar

Hassellund, död ved

Beskrivning

Hassellund på sluttande mark med överståndare främst av vårtbjörk och gran. Inslag av ädellöv som ek, ask och fågelbär. Rikligt med lövlågor och högstubbar av vårtbjörk. Klubbtickor på lövträd. Jungfru Marie nycklar och ormbär noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (08D2e09:1)

8324-30 Blandlövhage öster om Örekullen

Yta: 1,1 ha **Ekonomisk karta:** 08324 **Socken:** Brunnhem/Segerstad **Värden:** BKZ

Fastigheter: Segerstad 14:3, Skällsbo 1:1

Kulturspår: gravröse

Grov asp, hålträd

Beskrivning

Denna lilla blandlövhage ligger på sluttningen upp mot Brunnhemsberget mer skogsbevuxna områden. Hagen har ett äldre trädskikt som domineras av grov asp med enstaka inslag av andra trädslag. Trädskiktet är förhållandevis slutet och det finns en dominans av grov asp med ett litet inslag av medelgrov ek och fågelbär. Asparna har bohål. Enstaka grova lågor av asp finns i området. Buskskikt saknas förutom en mycket grov hassel. Fällmossa *Antitrichia curtipendula* noterades. Området är mycket hårt betat och det finns knappt något fältskikt kvar. I objektet finns ett gravröse. Omgivningarna består till största delen av åkermarker och kulturbetesmarker.

Naturvärde: 3

Objektet innehåller många grova aspar med bohål som ger området värden för bland annat fågellivet.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar naturvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1334)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8324-31 Hassellund vid Kistebackarna

Yta: 3,2 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Håkantorps Värden: BKZ

Fastigheter: Ullstorp 1:6

Kulturspår: fornminne

Hassellund, död ved

Beskrivning

Hassellund med överståndare av glasbjörk samt enstaka ekar. Flera stora hasselbuketter med död ved och höga naturvärden. Registrerade fornminnen i objektet. Mindre hackspett observerades vid inventeringstillfället.

Ormbär, ädelsoppar *Boletus spp.* och fällmossa *Antitrichia curtipendula* noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör i huvudsak lämnas till fri utveckling. Bete och viss gallring av trädskiktet gynnar hasseln.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (08D2e12:1)

8324-32 Betesmark vid Åbacken vid Slafsans norra del

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08324 Socken: Broddetorp Värden: BKVZ

Fastigheter:

Kulturspår: skalmur, fägata

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, å

Beskrivning

Söder om Åbacken finns en betesmark som sträcker sig längs Slafsans östra strand. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i juni 2003 bedömdes området ha sådana flora- och kulturvärden som motiverar att betesmarken tas med. Det finns en väl bevarad skalmur och en fägata i området. Trädskiktet är halvöppet till slutet närmast Slafsan. Den östra delen som gränsar till öppna betesmarker är ganska öppen. I trädskiktet finns klibbal, ask, björk och ek. I buskskiktet finns ställvis ganska täta bestånd av en och nypon. Området domineras av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är i huvudsak frisk och helt opåverkad av gödsling. Hävden är god i större delen av området. I fältskiktet finns rikligt med gulmåra, jordtistel, samt ringa mängder av bockrot och stagg.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och opåverkad av gödsling och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: I det betade området söder om Ågården bör en kraftig röjning utföras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 103-ZKQ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1338)

8325-01 Ädellövbrant och ask-almhage vid Ingevaldstorp

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BGKZ

Fastigheter: Ingevaldstorp 1:2&1:7, Nygården 1:1

Kulturspår: husgrund, stenmurar, torpmiljö

Brantskog, senvuxen ek, spärrgreniga träd, block, rik lundflora, rik kryptogamflora

Beskrivning

Området ligger i den övre delen av Brunnhemsbergets sydöstbrant, strax ovanför Ingevalstorpet. Här finns brantskogar av ädellövrik typ med inslag av gammal senvuxen ek samt även yngre björk, sälg och asp. Det finns även inslag av knotiga och spärrgreniga tallar. I buskskiktet finns det arter som måbär, skogstry och hassel. Enstaka klena lågor av triviallövsgräs finns i branten. I branten finns det en rik lundflora med arter som blåsippan, skogsbingel, myskmadra, lungört och ormbär. Branten är mycket blockrik och på blocken finns tjocka mossfällor med västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*. Stenporella *Porella cordeana* finns även allmänt på blocken. Omgivande delar av branten består främst av täta granplanteringar. Nedanför branten finns en igenväxt hagmark av ask-almtyp. Där finns en gammal torpmiljö med syrener, döda fruktträd och husgrunder samt en hög stengärdesgård som inhägnar området. Längs stengärdesgården finns det medelgrov ask och lönn som har hamlingsspår. Träden är dock inte så gamla och det finns inte några nyckelelement knutna till träden. Ask kommer starkt i föryngringen. Fältskiktet domineras av triviala gräsarter med ett fåtal betesindikatorer. Stängsel finns kvar, men området har inte betats på många år.

Naturvärde: 2

Området utgör en liten men fin, blockrik brant med gammal senvuxen ek och fin kärlväxtflora som ger området höga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1377)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8325-02 Blandlövskog vid Ingevaldstorp

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter: Ingevaldstorp 1:2&1:7

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Vid Ingevaldstorp på Brunnhemsbergets sydöstra sluttning finns blandlövskogar som delvis utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. I trädskiktet finns ask, asp, björk, ek och fågelbär. En, hagtorn och hallon finns i buskskiktet. Delområdet sydväst om gården var ohävdad vid inventeringen i september 2003. Den norra delen är ganska öppen, men söderut blir trädskiktet ganska slutet. Buskskiktet är ganska välutvecklat. Vegetationen är frisk, med inslag av torr och fuktig mark. Marken är ogödslad. I fältskiktet finns brudbröd, gulmåra, prästkrage, samt ringa mängder av gullviva och ängshavre. Delområdet norr om gården är en svagt hävdad betesmark. Trädskiktets slutenhet varierar och det finns såväl halvslutna som öppna partier. I buskskiktet finns endast lite nypon. Marken är i huvudsak frisk med inslag av torra partier. Vegetationen är delvis svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns gullviva, brudbröd och lite smörbollor.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd samt igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.
Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i det norra delområdet och återupptas i det sydvästra.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686456)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 615-GNE, EED-HVG)

8325-03 Betesmarker vid Ingvaldstorpskärr

Yta: 12,4 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BHKVZ

Fastigheter: Brunnhem 2:15, 12:1, 19:3

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, jordkällare, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 7230 Rikkärr, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

På Brunnhemsbergets sydöstra sluttning finns ett utmarksområde. Det ligger i anslutning till Ingvaldstorpskärr, som redovisas som ett eget objekt. Stenmurar bildar gränser mellan olika ägor. Området gränsar till granskog, blandskog och i sydost till kulturbete och åkermark. I området finns både öppna partier och mer eller mindre slutna partier. Trädskiktet domineras av björk. Här finns även inslag av asp, klibbal, rönn, oxel, lönn, säl, fågelbär, ek, tall, gran. En, hagtorn, hassel, vide och nypon ingår i buskskiktet. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 betades större delen av området. I de öppna partierna varierar vegetationen mellan högörtäng, lågstarräng och rödvenäng. Då fanns en hel del betesindikatorer som ljung, blåklocka, ängsskallra, gullviva, brudbröd, backsmultron, smörboll, svinrot och nattviol. Vid inventeringen i september 2003 var utmarken till stor del ohävdad och under igenväxning. De södra delarna är bättre än de övriga då det förekommer viss hävd. Marken bedömdes då vara svår att klassificera då den skiftar karaktär mycket ofta. Nedanför extremrikkärr ligger en naturlig, men igenväxande betesmark på två kullar med artrika silikatgräsmarker. Spridda björkar, en grov asp, en grov tall, någon torraka samt enstaka hasselbuskar och enar står på kullarna. Fältskiktet utgörs av ängshavretorräng med arter som jordtistel, brudbröd, darrgräs, rödkämpar och vitmåra. Runt om de torra silikatgräsmarkerna finns fuktängar med blåtåtel och starr som hyser smörboll, hirsstarr och orkidéer bland den annars dominerande älgörten.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är områdets främsta värde storleken och att det finns mycket få utmarker som fortfarande betas i kommunen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning samt kosngödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Ingvaldstorpskärr ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras och återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686456)
Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Ingvaldstorpskärr SE0540211
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 669-ZZS)

8325-04 Ingvaldstorpskärr

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BHKZ

Fastigheter: Brunnhem 2:6

Kulturspår:

7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Ingvaldstorpskärr ingår i ett Natura 2000-området som är beläget på Brunnhemsbergets östra sida vid Ingvaldstorp. Natura 2000-området består av Ingvaldstorpskärr med omgivande torra-fuktiga betesmarker. Området ligger på lager av kalksten vilket bidrar till uppkomst av ett källpåverkat extremrikkärr med mycket artrik flora och fauna. Rikkärr är ett av Falbygdens mest kompletta och artrika med starkt betespräglad flora. I den rika floran finns kärlväxter som slätterblomma, ängsnycklar, blodnycklar, flugblomster, kärrkniprot,

majviva, axag, gräsull och tätört. Bland mossorna påträffas exempelvis späd skorpionmossa, kalkkällmossa, kalkkammosa, rikkärsmörkia och purpurvitmossa. Rikkärret har även en rik molluskfauna med bland annat fynd av de sällsynta och rödlistade snäckorna kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka. Ingvaldstorpkärret är beroende av hävd i form av bete eller slåtter för att hållas öppet och bevara sin hävdpräglade flora. Kärret var under en period utan hävd, vilket medförde att igenväxningsvegetation i form av uppslag av björksly, småtall och älgört etablerade sig i kärret. År 2005 utfördes röjningsinsatser och stänglig för att återuppta betet. Kärret har därefter betats. Under 2009 genomfördes kompletterande skötselinsatser, inom åtgärdsprogrammet för bevarande av rikkärr, för att gynna den ljuskrävande och hävdpräglade rikkärrsfloran. Nedströms kärret finns gammal tidigare hävdad hagmark, vilken även den är påverkad av igenväxning. Gräsmarken har dock kvar sin artrika hävdpräglade flora även om den är påverkad av igenväxning till följd av vissa år av utebliven eller otillräcklig hävd. Här finns arter som backsmörblomma, svinrot, vårfingerört, slåttergubbe, jordtistel, klasefibbla och sommarfibbla. Betesmarken är idag klassad som utvecklingsmark till naturtypen fuktäng (6410) och bedöms på sikt med fortsatt hävd kunna ingå i området. Uppströms rikkärret finns tallskog. Ingvaldstorpkärret är klassat i högsta naturvärdesklass i länets våtmarksinventering. Natura 2000-området omfattas idag av ett större område som är på väg att bli naturreservat (Brunnhemsberget), där syftet delvis kommer att vara att bevara öppna hävdpräglade rikkärr och välhävdade betesmarker, vilket kommer att bevara och stärka den höga artrikedomen i området.

Naturvärde: 1

Enligt våtmarksinventeringen är detta ett av de få större beteshävdade extremrikkärren i Skaraborg med stor artrikedomen och variation. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Se bevarandeplanen är att området ska bestå av ett välhävdad rikkärr med omkringliggande naturbetesmarker och fuktängar.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är än så länge utan övrigt skydd men arbete pågår med bildande av naturreservat där Natura 2000-området kommer att ingå.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686456)

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Ingvaldstorpskärret SE0540211

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 669-ZZS)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F11)

8325-05 Lövsumpskog sydöst om Ingevaldstorp

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BHKVZ

Fastigheter: Ingvaldstorp 1:2&1:7, Nygården 1:1

Kulturspår:

Lövsumpskog, hassellund, död ved, bäck, rik kryptogamflora, rik lundflora

Beskrivning

Området ligger på Brunnhemsbergets sydöstsluttning och i kanten mot de öppna åkerlandskapen i söder. Det utgörs av en igenväxt betesmark och hyser kulturhistoriska värden. Här finns sekundära lövskogar av torr, frisk samt fuktig typ. Området ser vid en första anblick lite "risigt" ut med vassruggar och täta videsnår men det finns även en äldre generation triviallövsgräs i beståndet. Många träd har fallit och bildar nu rikligt med grov död ved. Vedsvampsfloran är mycket rik med massförekomst av kantöra, lysticka och läderskål. Här finns även rikligt med signalarten krusig ulota *Uloa crispa*. En bäck rinner genom området och detta tillsammans med källpåverkan och en kalkrik jordmån skapar goda förutsättningar för en intressant flora. Trädskiktet består av en äldre generation med säl, oxel och björk samt en igenväxningssuccession med yngre säl, asp, ask och björk. I buskskiktet finns rikligt med hassel som bildar grova mycket gamla buketter. Hasseln har även bildat mycket död ved. Flera träd av den äldre generationen har dött och bildar nu grova lågor och högstubbar. Längs bäcken i kanten av området finns även täta videsnår. I området finns bland annat blåsippa, rikligt av myskmadra, nästrot och svart trolldruva. Trollsmultron har även noterats i en ängsrest i området (Sundh 1990).

Naturvärde: 2

Även om området är något litet så har området höga värden enligt lövskogsinventeringen på grund av sina källpåverkade miljöer och kalkrika jordar med en rik tillgång på död ved. Den sydvästra delen av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1376)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2F01:1,2)

8325-06 Blandlövhage och ekhage vid Ängliden och Smedstorpkärr

Yta: 5,6 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BHVZ

Fastigheter: Brunnhem 3:2

Kulturspår:

7230 Rikkärr, 1902 Guckusko, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Objektet ligger på Brunnhemsbergets östsluttning och både ovanför och nedanför objektet vidtar åkermarker. Jordarna är kalkrika och källor och bäckar finns frekvent längs sluttningen. På flera ställen finns dessutom små rikkärr, bland annat Smedstorpkärr som har en mycket artrik rikkärrsflora. Vid Ängliden finns det en sluten blandlövhage med björk och hassel och ett sällsynt stort bestånd med guckusko. Området har nyligen röjts och det finns kvar röjningsrester i beståndet. Området betas av hästar och hävden är svag till måttlig. Söder och norr om Ängliden finns det betade blandlövthagor med medelålders ek och grova och gamla aspar. Betetrycket är överlag bra. I fältskiktet finns det arter som brudbröd, gullviva, backsmultron och jordtistel. I Ängliden finns ett slutet trädskikt som domineras av medelålders björk med inslag av fågelbär. Hassel finns rikligt i buskskiktet men denna har röjts under senare tid. Norr och söder om Ängliden finns en gles till halvsluten blandlövhage med medelgrov ek och grov asp. Hassel och en finns allmänt i buskskiktet. I en brant östsluttning ovanför Ängliden ligger Natura 2000-området Smedstorpkärr, som består av en före detta löväng med relativt ungt, ädellövdominerat trädskikt och rik förekomst av guckusko. Området är påverkat av rörligt, kalkhaltigt markvatten. Här finns spridda medelgrova och grova lövträd av flera slag, bland annat alm, oxel, fågelbär och hägg. Hassel förekommer rikligt och bildar stora mängder död ved. Området har en rik lundflora och god förekomst av vedsvampar. Området betas nu extensivt och betessläpp sker först i augusti. Den anpassade hävden har gynnat guckuskon som på senare år ökat kraftigt i antal. I Ängliden finns ett mer slutet trädskikt och floran utgörs främst av halvskuggeväxter som blåsippa och såråka (rikligt) samt ett mycket stort antal guckusko.

Naturvärde: 1

Objektet har mycket höga skyddsvärden i form av en sällsynt rik lokal för bland annat guckusko. Guckusko har en komplicerad ekologi med speciella krav på både halvskugga och solöppna miljöer. Skötseln verkar dock ha fungerat bra i området. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är en fortsatt gynnsam bevarandestatus för guckuskopopulationen.

Skydd: Smedstorpkärr ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Natura 2000-området ligger inom ett större område som är på väg att bli naturreservat (Brunnhemsberget), där syftet delvis kommer att vara att sköta och bevara den rika guckuskolokalen som förekommer i Natura 2000-området. Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686457)

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Brunnhem Smedsgården SE0540195

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 39C-DKE, 062-QST)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1374)

8325-07 Betesmarker söder om Ängliden

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter: Brunnhem 1:4

Kulturspår: skalmurar

6210 Kalkgräsmark, 7230 Rikkärr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Ängliden finns flera värdefulla betesmarker. Norr om vägen finns en välhävdat betesmark med stort lövlundsinslag. Här finns både partier med halvslutet till helt slutet trädskikt samt helt öppna partier. I trädskiktet finns asp, björk, ek, fågelbär och gran. Hassel och en ingår i buskskiktet. Vegetationen domineras av friskängar.

Här finns ett mindre inslag av kalkgräsmark. Halva området är svagt kvävepåverkat. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt av smörbollor, rödkämpor, jordtistel, gullviva, samt ringa mängder av klasefibbla och brudbröd. Här finns även flera stora bestånd med guckusko. I nordvästra delen finns ett litet öppet rikkärr där det växer majviva, flugblomster, axag, kärrknipprot, ängsnycklar och vaxnycklar. I kärret finns det spänger. Kärret hävdas svagt med slätter och är helt opåverkat av gödsling. Vassen är dock mycket dominant. Längst österut på södra sidan om vägen finns ett litet öppet skifte med enstaka enar och välhävdad kalkgräsmark. Vegetationen är i huvudsak torr, med ett mindre inslag av frisk mark. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns rikligt av jungfrulin och rödkämpor, måttligt med jordtistel, gullviva och ängshavre, samt ringa mängder av klasefibbla, prästkrage och smörbollor. Längst västerut söder om vägen finns ett skifte med halvöppet till slutet trädskikt. Vegetationen utgörs av välhävdade friskängar där det växer rikligt med smörbollor, samt ringa mängder av gullviva, jungfrulin och prästkrage. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad.

Naturvärde: 2

Betesmarkerna är välhävdade och hyser ett flertal rödlistade arter. I den nordvästra delen finns flera stora bestånd av guckusko samt ett rikkärr med mycket värdefull flora, vilket ger mycket höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i betesmarkerna. Rikkärret vårdas mycket väl av markägaren. Fortsatt hävd genom slätter är nödvändig för att bevara naturvärdena i rikkärret.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686457)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 66A-ANU, 6F4-KRW, DCF-ZKY, E05 CUL)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1374)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F10)

8325-08 Blandlövhave öster om Mossagården

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter: Brunnhem 19:3

Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, källor

Beskrivning

Cirka 200 m sydöst om Mossagården finns en blandlövhave med ask, björk, hassel och en. Området som sluttar åt sydost gränsar till åker och kulturbete. Det avgränsas av låga stenmurar. I den nordvästra delen av hagen är träd- och buskskiktet halvslutet till slutet. Den östra och södra delen av hagen är öppen med enstaka träd och buskar. I nordvästra hörnet växer rikligt med en. Naturtypen utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Rödvenäng dominerar, med inslag av tuvtätäläng, gräs-lågstarräng och högörtäng. Det finns källflöden i nordvästra delen av hagen. Vid inventeringen i juli 2002 betades hagen av nötkreatur. Betestrycket var bra, men området är delvis svagt gödselpåverkat. I de opåverkade delarna finns en fin flora med rikligt av darrgräs och prästkrage, måttligt med jordtistel, backtimjan och sommarfibbla, samt ringa mängder av gulmåra, gullviva, ormrot, ängshavre och brudbröd.

Naturvärde: 3

De fuktiga partierna har höga botaniska värden. I övrigt är floran ganska trivial och området är litet.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686475)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 033-780)

8325-09 Betesmarker öster om Trulsagården

Yta: 6,3 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKLZ
Fastigheter: Brunnhem 2:15, Stenstorp 8:1
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Trulsagården finns två delområden, som utgör en mycket liten del av det objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Området närmast Trulsagården är öppet med enstaka träddungar. I träd- och buskskiktet finns björk, alm, gran, en och nypon. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även ett mindre inslag av kalkgräsmark. Vid inventeringen i juli 2002 hävdades marken väl genom bete. Större delen av området är svagt till tydligt kvävepåverkat. I de opåverkade delarna av hagen fanns rikligt med backtimjan, jungfrulin och darrgräs, måttligt med bockrot, jordtistel, prästkrage och ärenpris, samt ringa mängder av gulmåra, vildlin och brudbröd. Här finns även rikligt med ängsvampar. Österut finns ett större område som gränsar till vägen mot Häggum. Området är öppet fränsett några trädbevuxna partier i södra delen, som gränsar till ett skogsområde. Stora delar av området är kultiverat och vissa delar är även gödslade. Även här finns inslag av kalkgräsmark. I fältskiktet finns bland rikligt med rödkämpar och gullviva, måttligt med backsippa, jungfrulin, smörbollar och brudbröd, samt ringa mängder av prästkrage och ängsbräsa. Den rödlistade smalbladiga lungörten finns även i området.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686463)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 8AA-080, F57-700)

8325-10 Fuktiga marker söder om Smedstorp

Yta: 20,9 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Stenstorp Värden: BHKLZ
Fastigheter: Stenstorp 2:15, 2:53, 8:1 med flera
Kulturspår: stenmurar
Lövsumpskog

Beskrivning

Området ligger nordväst om Stenstorp. Det utgörs av ett våtmarkskomplex som består av fuktängar och lövdominerade sumpskogar. Omgivningarna utgörs av åker- och betesmarker. Hela området är påverkat av dikning. Fuktängarna hävdas genom bete och är endast svagt påverkade av dikning, medan sumpskogarna är starkt påverkade.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. Upphörd eller svag hävd och igenväxning utgör hot mot fuktängarnas naturvärden.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i fuktängarna.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F09)

8325-11 Fornåkrar norr om Pickagården

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ
Fastigheter: Brunnhem 2:15
Kulturspår: fornåkrar, skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Cirka 100 m nordöst om Pickagården finns ett område med fornåkrar där det finns ett flertal fornminnen och väl bevarade skalmurar. En stor del utgörs av torra till friska kalkgräsmarker som hävdas väl genom bete. Markerna är öppna med enstaka träd av oxel, rönn, fågelbär och vildapel. Här växer även en, hagtorn och nypon. En mindre del av området är svagt till tydligt kvävepåverkat. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt av backsippa, bockrot, gullviva, jungfrulin, klasefibbla och ängshavre, samt brudbröd och jordtistel.

Naturvärde: 3

Området utgörs till större delen av naturliga välhävdade gräsmarker som hyser ett flertal både hävd- och kalkgynnade arter. I området finns även rikligt med kulturlämningar. Detta ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara natur- och kulturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr OA8-AIR)

8325-12 Natura 2000-området Åsakullen

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BGKLZ

Fastigheter: Brunnhem 6:12, Nygården 1:1

**Kulturspår: fossil åker, skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter**

Beskrivning

Åsakullen består av två torrbackar som omges av åkermark. I området finns fridlysta och hotade arter av kärllväxter och ängssvampar. Båda ligger i sydostslutning strax nordväst om Brunnhem och ingår i ett stråk av torrbackar i området. Både det östra och västra delområdet hävdas med slätter. För cirka 12 år sedan var det västra delområdet ohävdad men hävden återupptogs 2006-2007 då många enar röjdes bort. Kullen har sedan dess liksom den östra, skötts genom slätter varje år och naturvårdsbränning en gång (2013). Båda delområdena är åkerholmar och utgör s.k. stäppartade torrängar. Bägge markerna är ogödslade. Det västra delområdet utgörs av kalkgräsmark som är av torrängskaraktär. Trädsiktet är gles och består av enstaka alm, ask, oxel och tall. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med darrgräs, rödkämpar, gullviva, ängshavre och brudbröd, måttligt med jordtistel, baktimjan, ängsvädd, backklöver, klasefibbla och backsmultron. Ängsgentiana har noterats i området vid ett flertal tillfällen. Området är även rikt på småfjärilar. Här finns bland annat den rödlistade arten liten blåvinge. Området hyser ett antal fornminnen. Det östra delområdet är en kalkrik kulle där det växer enstaka tall, ask, lönn, oxel och fågelbär och spridda buskar av en och hagtorn. Kullen omges av åkermark. I fältsiktet finns rikligt med ängshavre och brudbröd, måttligt med darrgräs, jordtistel, baktimjan, ängsvädd, gullviva, bockrot och rödkämpar, samt ringa mängder av prästkrage, vildlin, backsippa och spåtistel. Sergerstads-Brunnhemsområdet kännetecknas av en ovanligt stor mängd brons- och järnåldersgravar. De enskilda fornlämningarna är i regel inte märkliga men fornlämningstätheten är unik i riksperspektiv. Den stora mängden fornlämningar återspeglar en viktig förhistorisk bygd.

Naturvärde: 1

Båda delområdena hyser en mycket rik flora med ett flertal rödlistade arter. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen är klass 2 (östra delområdet) och klass 3 (västra delområdet) i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av två välhävdade, artrika torrbackar.

Bevarandestatusen är svag i det ohävdade västra delområdet och god i det östra delområdet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Länsstyrelsen ansvarar för skötseln i det västra delområdet och Naturskyddsföreningen i det östra. För det västra området finns ett naturvårdsavtal då det ingår i åtgärdsprogrammet för stäppartade torrängar i Västsverige. Syftet med naturvårdsavtalet är att bevara och utveckla naturtypen slätterängar i låglandet (6510) genom att området sköts med slätter kompletterat med vårbränningar vissa år. Syftet är även att bevara rödlistade arter och signalarter knutna till naturtypen och till åtgärdsprogrammet för stäppartade torrängar (ÅGP). Miljöstöd för särskilda värden enligt landsbygdsprogrammet finns för båda delområdena. Till miljöstödet är åtagandeplaner kopplade för skötseln av slätterängarna. Åtagandeplanerna gäller fram till 2020.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686455, 1686474)

8325-13 Torrbackar söder om Pickagården

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ
Fastigheter: Brunnhem 12:1, 14:3
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger söder om Pickagården och ingår i ett stråk av torrbackar i omgivningen. Det sluttar brant åt sydost. Den norra delen utgörs av torr till frisk kalkgräsmark. Marken är ogödslad. En låg väl bevarad skalmur skiljer det från åkern på den överliggande moränplatån. Här finns en rad stensättningar och en del odlingssten ligger i nedre delen av sluttningen. Östra delen är öppen, men längs västra gränsen bildar ask, oxel och lönn ett slutet trädkikt. En, hagtorn, oxbär, nypon och krusbär växer i sluttningen. Jordlagret är tunt och marken är torr och stenig. Vegetationen utgörs av örtrik ängshavretorräng. Området var ohävdad redan då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988. Trots detta har det klarat sig ganska bra från igenväxning. Torrängsfloran är fortfarande mycket örtrik och vid inventeringen i september 2003 noterades en mängd hävd- och kalkgynnade arter. Här finns rikligt av gullviva, backtimjan, ängshavre, brudbröd, darrgräs och rödkämpar, samt gulmåra, spåtistel, jordtistel, vildlin, backsippa, getväppling, vädtklint, rödklint, kungsmynta, liten och stor blåklocka. I åkerkanten noterades den rödlistade knölvialen. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes noterades även ögontröst och fältmalört. Den södra delen är ohävdad och igenvuxen. Den bedömdes vara värd att restaurera vid ängs- och betesmarksinventeringen då den hyser både kulturmiljövärden och mycket stora floravärden. Fältsvädd har även noterats i området (Bertilsson 1995).

Naturvärde: 3

Området är litet och ohävdad, men hyser fortfarande en flora av högt botaniskt värde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Det är angeläget att restaurera området och återuppta beteshävderna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686454)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 657-TAG, EA0-UEA)

8325-14 Betesmarker vid Backgården

Yta: 6 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BFKLZ
Fastigheter: Brunnhem 12:1
Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Moränkullarna ligger i en sluttning åt söder och sydost och ingår i ett stråk av torrbackar. Låga stenmurar skiljer dem från den omgivande, svagt kuperade åkermarken. I trädkiktet finns tall men även fågelbär, oxel, björk, rönn, ask, tall, gran och vildapel. Ett flertal buskarter finns representerade, men det är en som helt dominerar och står för igenväxningen av området. Naturtypen utgörs av kalkgräsmarker i hela området. Marken visar inga tecken på kvävepåverkan. Endast en mindre yta av det norra delområdet vid vägen är kultiverad. Hela området saknade hävd då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes, men samtliga delområden betas numera tillsammans med omgivande vall. Fältsvegetationen består av en örtrik torrängsflora rik på bland annat brudbröd, backsmultron, darrgräs, backklöver, prästkrage, vildlin, gullviva och fältsvädd. Backsippa, spåtistel, klasefibbla, slätterfibbla och småborre är ytterligare några av de hävdberoende arter som finns i området. I några av de öppna syd- och östsluttningarna övergår vegetationen i stäppängsflora, där kungsmynta och blodnäva dominerar. På några ställen, där jordlagret är mycket tunt, växer mycket backtimjan. Det södra delområdet är störst och bildar en egen betesfälla. Den östra delen är fossil åkermark. Här syns spår av terrasser, åkerhak och vallar indelade i parceller. I området finns även andra fornlämningar, bland annat en stensättning och en hög. Området har ett

glost trädskikt som domineras av tall, med inslag av fågelbär, ask, oxel, lönn och gran. I buskskiktet finns en, hagtorn och nypon. Området domineras av torrängsvegetation och betestrycket är bra. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt av backsippa, bockrot, gullviva, jungfrulin, klasefibbla, brudbröd, spåtistel, ängshavre och rödkämpar, måttligt med jordtistel, baktimjan, kattfot, ängsskallra, samt ringa mängder av darrgräs och prästkrage. Andra arter som tidigare noterats i området är liten och stor blåklocka, rödklint, småborre, vildlin, gulmåra, ängsvädd, getväppling och kungsmynta. Väster om fornåkrarna finns en ganska stor åkerholme som är glest bevuxen med ask, björk, oxel, lönn, rönn, hägg och tall. En och hagtorn finns i buskskiktet. Marken är torr till frisk och hävden är svag. Vid inventeringen i oktober 2002 noterades rikligt med darrgräs, ängshavre och brudbröd, samt måttligt med gulmåra, gullviva, spåtistel, jordtistel, rödkämpar och ängsvädd. Längre västerut finns en mindre svagt hävdad åkerholme som är glest bevuxen med tall, rönn, fågelbär, oxel och en. Här finns en torrängsflora med rikligt av darrgräs, ängshavre och brudbröd, jordtistel, bockrot, gullviva, rödkämpar och spåtistel, samt sparsamt med kattfot. Vid vägen till Backgården finns en mindre välhävdad kulle med kalkgräsmark. Här växer enstaka oxel, tall och fågelbär samt en del enar. I fältskiktet finns rikligt av bockrot, darrgräs, ängshavre och brudbröd, samt måttligt med jordtistel, spåtistel och rödkämpar, samt sparsamt med baktimjan. Tidigare har även backsippa, småfingerört, jungfrulin och gullviva noterats. Strax österut finns ytterligare en svagt hävdad kulle med kalkgräsmark. I fältskiktet finns rikligt av darrgräs, ängshavre och brudbröd, samt måttligt med jordtistel, bockrot, gullviva, spåtistel och rödkämpar, samt ringa kattfot. Längst norrut finns ett delområde utmed vägen. I nordvästra delen finns en del ingrepp som stentippar och upplag. I trädskiktet finns tall, gran, oxel, ask och fågelbär, medan buskskiktet består av en och hagtorn. Området är öppet närmast vägen. För övrigt är trädskiktet halvöppet till slutet. Marken är i huvudsak torr, med det finns även friska partier. Hävden är svag. I fältskiktet finns rikligt av bockrot, gullviva och ängshavre, måttligt med backsippa, jungfrulin, jordtistel, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av klasefibbla och spåtistel. Tidigare har även sommarfibbla, rödklint, väddklint, getväppling, krissla, kungsmynta, stor och liten blåklocka noterats.

Naturvärde: 2

Torrbackarna har ett mycket högt botaniskt värde och tillhör de nordligaste av Falbygdens stäppängsfloralokaler. Det utgör ett vackert inslag i landskapsbilden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En röjning av främst en och på några ställen även hallon är nödvändig. Även i övriga delar förekommer mycket en, men igenväxningen går långsamt på den torra moränmarken. Beteshävden bör intensifieras i de mindre delområdena. Falköpings kommun stängslade området 2002. Färister sattes upp för att tillgängliggöra området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686453)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 3FF-HME, 4F2-XCZ, 89F-BMN, D6B-HFZ, F6B-ZUP)

8325-15 Åkerholme vid Nygården

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter: Nygården 1:1

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Strax nordväst om Nygården finns en ohävdad igenväxt åkerholme med kalkgräsmark. Här växer björk, rönn och fågelbär. Enen bildar täta bestånd. Marken är stenig och det finns fornminnen och väl bevarade skalmurar på åkerholmen. Fältskiktet utgörs av örtrik ängshavretorräng. Trots ohävden finns en del hävdgynnade arter kvar. Här växer bland annat rikligt med darrgräs, brudbröd och ängshavre, samt bockrot, gulmåra och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Åkerholmen är ohävdad och igenväxt och får därför en lägre klass än i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Åkerholmar i jordbrukslandskapet är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Åkerholmen bör restaureras och beteshävden bör återupptas. Detta är förmodligen inte enkelt att lösa då området är litet och ligger isolerat. Ett alternativ är att sköta det med slätter.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686453)

8325-16 Betesmark väster om Lars-Andersgården

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värdens: BKZ
Fastigheter: Brunnhem 19:3
Kulturspår: stenmurar, husgrunder, jordkällare, fornminnen
Igenväxt betesmark, örtrik torräng, rödvenäng

Beskrivning

Området ligger väster om Lars-Andersgården. Det utgörs av en moränkulle som ligger i östslutningen upp mot Brunnhemsberget i nordväst. Det avgränsas delvis av stengårdsgårdar och omgärdas av betesmark och åker. Hagmarken är vacker och betas av nötkreatur, men är tyvärr igenväxt. Kullen är ganska brant och terrasser har bildats i slutningarna av djurens tramp. Trädskiktet domineras av fågelbär med inslag av alm, ask och oxel. Enar bildar på flera ställen täta dungar och i övrigt finns bland annat slån och berberis i buskskiktet. Vegetationen varierar mellan rödvenäng och örtrik torräng. Floran är mest artrik längs stenmurar och enedungar. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 noterades bland annat brudbröd, backsmultron, fältvädd, vildlin, jordtistel, prästkrage och stor blåklocka, men de flesta arter finns inte i särskilt stor mängd. I vissa slänter växte dock rikligt med gullviva. Floran var dock delvis utarmad redan då. Närmast gården och i kanterna är området gödselpåverkat. Enarna står på flera ställen tätt och behöver röjas om floran skall bevaras. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga värden knutna till flora, träden och kulturmiljön. Det fanns fortfarande kvar rester av torrängsfloran samt äldre körsbärsträd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras. Framför allt bör området röjas på enar.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686436)

Jordbruksverket. Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4AD-ATV)

8325-17 Betesmarker vid Bäckagården, Brunnhem

Yta: 4,2 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värdens: BKLZ
Fastigheter: Brunnhem 5:17
Kulturspår: fossil åker, skalmurar, fornminnen
Björkhage, blandlövhage

Beskrivning

På Bäckagårdens ägor finns två betesmarker. Sydväst om gården finns en björkhage. Området gränsar till åker samt till den gamla nedlagda järnvägen. Den fuktiga marken är nästan plan och delvis dikad. Här växer rikligt med björk, med inslag av ask och oxel. Buskskiktet är klen utvecklat och består av en och vide. I de centrala delarna är trädskiktet helt slutet. I kantonerna finns dock öppna partier. Fältskiktet domineras av älggräs med stråk av flaskstarr och vasstarr. Området betas av nötkreatur, men hävden är svag, utom i de öppna delarna. I området finns både friska och fuktiga vegetationstyper, som tuvåteläng, högörtäng och gräs-lågstarräng. En mindre del av området är kvävepåverkad. I den nordvästra delen finns ett lågstarr område där det växte hirsstarr, slankstarr, knagglestarr, darrgräs och ängsnycklar då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988. Vid inventeringen i september 2003 noterades endast sparsamt med ängsvädd, darrgräs och hirsstarr. Söder om Bäckagården finns en moränkulle med fornåkrar som omges av åkermarker. Den benämns Arnahögen på kartan. Här finns en ohävdad igenväxt blandlövhage. På toppen av kullen förekommer gödselindikatorer. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 hade den nordvästra slutningen en rik torrängsflora. Här finns spår av fornåkrar genom odlingsterrasser och övertorvad odlingssten. Hagen bedömdes vara restaurerbar pga av floravärden och kulturmiljövärden vid ängs- och betesmarksinventeringen.

Naturvärde: 4

Det är främst kulturvärdena är stora. Naturvärdena är ganska låga. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i blandlövhagen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686451, 1686467)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 461-RYE, 5DC-YEY)

8325-18 Moränkullar vid Påvagården

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Segerstad Värden: BHKLZ

Fastigheter: Segerstad 1:9, 1:12, 30:1

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i stråket av torrbackar väster om Brunnhem. Båda kullarna är impediment i åkermarken och saknade hävd även när ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988. Det norra delområdet är en kulle med ganska slutet trädskikt. I den nordvästra delen av kullen växer björk och en tät, men åt sydost står enstaka björkar och enar i den öppna sluttningen. En stentipp finns i den trädbevuxna delen. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 fanns en örtrik torrängsflora med mycket gullviva, brudbröd och spåtistel. Vid inventeringen i oktober 2002 bedömdes området vara restaurerbart pga av värden knutna till floran, träden och kulturmiljön. Det södra delområdet är en moränkulle med mer eller mindre slutet trädskikt. I träd- och buskskiktet finns ask, oxel, tall och en. Mitt över kullen går en låg stenvägg och en askridå som gräns mot den sydliga tallklädda delen av kullen. På krönet finns rester av en stensättning. En mindre del utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är helt opåverkad av gödsling. I de öppna delarna finns det fortfarande kvar en del hävdgynnade arter. Bland annat finns det rikligt med darrgräs, måttligt med gulmåra, gullviva, brudbröd och rödkämpar, samt sparsamt med backtimjan. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 fanns i den branta sluttningen en rik torrängsflora med bland annat fältvädd.

Naturvärde: 4

Områdena bedömdes vara restaurerbart pga av värden knutna till floran, träden och kulturmiljön emlligt ängs- och betesmarksinventeringen, vilket ger visst naturvärde. Områdena är små och delvis igenväxta, men de kvarvarande delarna hade en mycket örtrik och för omgivningen representativ flora då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Områdena bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686459)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BE1-WRN, EB8-IGA)

8325-19 Björkhage vid Stämmestorp

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter: Brunnhem 19:6

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Björkhagen ligger cirka 200 m sydöst om gården Sörängen. Det är belägen på en mindre moränrygg i en svacka av den omgivande sandåsen. Omgivningarna utgörs av åkermark och västerut avgränsas området av västra stambanan. Här växer enstaka björkdungar i den i övrigt öppna ängsmarken. Trädskiktet är halvöppet till slutet i nordöstra delen. För övrigt är hagen öppen med spridda träd och buskar. Förutom björk finns asp, rönn och vildapel. En, hagtorn, nypon och hallon finns i buskskiktet. Det finns mycket dött hallonris i hagen. På det norra krönet finns några stensättningar. Marken är kultiverad och större delen av området är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Markfloran är även påverkad av beskuggning och långsvarig ohävd. Vegetationstypen är i huvudsak frisk med inslag av torr och fuktig mark. På en mindre yta med kalkgräsmark finns en lite bättre flora. Vid

inventeringen i september 2003 var hagen extremt hårt betad av får, efter att ha varit ohävdad under många år. Marken var svårbedömd pga av det hårda betet. Bland de hävdgynnade arter som noterades märks jordtistel, ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av bockrot, gullviva, klasefibbla, prästkrage och rödkämpar. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 var marken ohävdad. Då noterades även backtrav och stor blåkllocka i en sluttning samt smörbollar och darrgräs i den lägre fuktigare delen.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686450)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AD8-FVE)

8325-20 Betesmarker vid Oxlatomten

Yta: 8,4 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Stenstorp Värden: BGKLZ

Fastigheter: Brunnhem 11:5, 11:9, 20:1

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området och dess omgivningar utgörs av vackert, starkt kuperade grusåsar. Det ligger strax söder om Stenstorps samhälle längs västra stambanan och gränsar till åker och kulturbetesmark. Här finns ett varierat trädskikt med ask, asp, björk, oxel, fågelbär, rönn, tall och gran. I buskskiktet finns hagtorn, hassel, nypon och hallon. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Drygt halva området är välhävdad och övriga delar är svagt hävdade. En mindre del är påverkad av gödsling. På kullarnas krön och i sluttningarna växer små dungar av tall och gran, spridda enar och en del nypon och hagtorn. I det låglänta partiet däremellan finns ett område med björk och i sydost en tät aspdunge. I de branta sluttningarna växer en torrängsflora med bland annat jordtistel, bockrot, ängshavre, vildlin, gullviva, backglim, backsmultron och rödkämpar. Ett flertal betesgynnade daggkäpearter är vanliga. Bland annat har den regionalt sällsynta källdaggkåpan noterats i området (Bertilsson 1987). I den östra delen finns en svacka. Här är marken fuktig och under det delvis slutna björkpartiet dominerar älgört, men längst i öster öppnar sig åter trädskiktet och fältskiktet övergår i en artrik fuktäng med hirsstarr, slankstarr, plattsäv, ormröt, smörbollar och nattviol. Floran är trivial längs vägen i västra delen av området. På fastigheten längst norrut finns en öppen hagmark som sluttar ner mot öster. Vegetationen domineras här av högörtäng. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 fanns rikligt av prästkrage, bockrot, jordtistel och blåkllocka i sluttningen. De lägre delarna är fuktiga och domineras av älgört. Området har varit ohävdad i många år. Under 2002 stängslades området in av Falköpings kommun och betet återupptogs. Vid Kirsakullen i södra delen av området växer främst björk. Kullen har branta sluttningar. Vegetationen utgörs här av örtrik ängshavretorräng och artrik gräs-lågstarräng. Floran är dock ganska artfattig. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 betades området av får. Därefter låg området ohävdad under många år. Under 2002 byttes fårstängslet ut och betet återupptogs. Den artrikaste delen är fastigheten Brunnhem 11:5. Vid inventeringen i september 2003 noterades här riklig av brudbröd och rödkämpar, måttligt med bockrot, jordtistel, liten blåkllocka, samt ringa mängder av backtimjan, ängsvädd, darrgräs, gulmåra, knägräs, prästkrage, ängsskallra, ängshavre, sommarfibbla och ögontröst.

Naturvärde: 2

Särskilt är betesmarken på fastigheten Brunnhem 11:5 är välhävdad och har en artrik flora med varierande vegetationstyper. Området är ett mycket vackert inslag i landskapsbilden och ligger i en bevarad gårdsmiljö. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området omfattas av landskapsbildsskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686452)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 6E0-XLW)

8325-21 Björkhage norr om Nyborg

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Segerstad Värden: BKVZ
Fastigheter: Segerstad 19:2
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar,
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Längs väg 46 cirka 100 m norr om gården Nybord ligger en stenig hage med omväxlande björkdungar, öppen mark och spridda enar på plan moränmark. En mindre bäck rinner genom området och en låg stengårdsgård avgränsar hagen mot omgivande åkermark. Förutom björk finns sälg, fågelbär, tall och gran. I buskskiktet finns en, vide och slån. Trädskiktet är halvöppet till slutet utom i norra delen där det finns ett helt öppet parti. Mot vägen och i norra delen förekommer det rikligt av älggräs i de fuktiga delarna. Här växer också mycket kabbeleka. I östra delen märks gödseleffekt från vägen. Området betas av nötkreatur. Fläckvis är betestrycket bra, men i norra delen är hävden svag. Delar av området utgörs av artrika friska låglandsgräsmarker.

Vegetationstyperna i området är tuvtäteläng, högörtäng, rödvenäng och örtrik ljunghed. Vid inventeringar i september 2003 noterades baktimjan, slåttergubbe, stagg, rödklint, sommarfibbla, gökärt, gråfibbla, ängsvädd, liten blåklocka, ljung och vårbrodd, samt ringa mängder av kattfot och smörbollor. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 fanns en örtrik flora i den södra delen med bland annat välutvecklade tuvor helt klädda av baktimjan eller ljung. Slåttergubbe fanns i rikliga mängder och atlantmaskrosen var här mycket vanligare än ogräsmaskrosen.

Naturvärde: 2

Området är delvis välhävdad och den rika floran i södra delen har byggts upp genom lång hävdkontinuitet, vilket ger området mycket högt värde. Enligt lövskogsinventeringen har området höga hagmarksvärden som främst är knutna till fältskiktet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras i den norra delen. En del ungbjörk och en bör röjas bort.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686460)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4C9-RPA)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1371)

8325-22 Betesmark vid Skäggagården

Yta: 2,6 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Dala Värden: BKZ
Fastigheter: Dala 27:2
Kulturspår: skalmurar, jordkällare
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Söder om Skäggagården finns en stenig välhävdad betesmark där det växer några enstaka träd av oxel, ask och vildapel, samt lite en och krypvide. En ganska stor del av området utgörs av artrika friska låglandsgräsmarker. Vegetationen är tyvärr till stor del svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt av rödkämpar och darrgräs, jordtistel, baktimjan, samt ringa mängder av ängsvädd, knägräs och brudbröd i de påverkade delarna.

Naturvärde: 3

Betesmarken är välhävdad och hyser en hel del hävdgynnade växter, varav flera är rödlistade trots påverkan av gödsling, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BAD-WRM)

8325-23 Betesmarker vid Dala Vallstorp

Yta: 6,6 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Dala Värdens: BKZ
Fastigheter: Dala 27:3, Valstorp 3:2&3:12
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, jordkällare
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, kalkfuktäng, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Vallstorp i Dala finns ett långsträckt område med ganska välhävda betesmarker. Omgivningarna utgörs av åkermark. Området är öppet med enstaka trädungar. I trädsiktet ingår ask, asp, oxel, lönn, klibbal, fågelbär och tall. En, hassel, hagtorn och nypon finns i busksiktet. Marken är i huvudsak frisk, med inslag av både torra och fuktiga partier. Större delen av området är välhävdat. Vegetationen är svagt till tydligt kvävepåverkad i större delen av området. Området är även påverkat av dikning. Vid inventeringen i september 2003 noterades endast ängsvädd, darrgräs, ängsskallra, brudbröd och rödkämpar. Grådådra, smalbladig lungört och sankte Pers nycklar har tidigare observerats i området (Larsson, K 1983). I de centrala delarna finns ett mindre område som ingår i Natura 2000-området Dala Vallstorp. Hela området utgörs av en kalkfuktäng. I området finns en mycket intressant och artrik hävdpräglad flora. Flera olika arter av orkidéer, så som honungsblomster, vaxnycklar och ängsnycklar blommar varje år i området. Av de för naturtypen typiska arterna kan nämnas stor ögontröst (som omfattas av ett åtgärdsprogram tom. 2018), hirsstarr, slankstarr, ängsskallra och majviva. Även den rödlistade arten källblekvide (klassad som sårbar, VU i rödlistan 2015) växer i fuktängen. Kalkfuktängen utgör ett fuktigare parti av ett större område av betade gräsmarker som omger Natura 2000-området. Floran är rik, med arter som källgräs, honungsblomster, hårstarr, näbbstarr, ängsstarr, loppstarr, ängsnycklar, vaxnycklar, slätterblomma och majviva. Här växer även de rödlistade och hotade arterna stor ögontröst och källblekvide. Kalkfuktängen har varit skyddad som biotopskydd 1994 för att förhindra verksamheter som kan skada områdets naturvärden. Hävden och öppethållande av gräsmarken har varierat under åren, vilket har lett till att en del igenväxningsvegetation i form av älggräs och sly av främst vide har etablerat sig i området.

Naturvärde: 1

Objektets storlek, dess långa kontinuitet som betesmark och dess innehåll av mycket ovanliga vegetationstyper och arter ger det otvetydigt högsta skyddsvärdet enligt ängs- och hagmarksinventeringen.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att Natura 2000-området ska bestå av ett artrikt och välhävdat rikkärr/kalkfuktäng utan igenväxningsvegetation. Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: En mindre del av området (1,2 ha) ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas även av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen i Natura 2000-området. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i de övriga delarna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686458)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D0E-HNE)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F20)

Ericsson, T. och Ottosson, E 2017: Bevarandeplan för Natura 2000-området Dala Vallstorp SE0540191

8325-24 Ohävdad ås öster om Skäggagården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Dala Värdens: BGKLZ
Fastigheter: Dala 27:3
Kulturspår: odlingsrösen
6210 Kalkgräsmark

Beskrivning

Cirka 100 m öster om Skäggagården finns en liten ås som utgörs av torr kalkgräsmark. Området var ohävdad vid inventeringen i september 2003. Österut gränsar området till en väg och för övrigt utgörs omgivningarna av åker- och betesmarker. På åsen växer spridda träd av rönn, oxel, lönn och ganska täta bestånd av en samt en del nypon. Marken är stenig och en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Trots ohävden noterades en del hävdgynnade arter såsom bockrot, darrgräs, gullviva, vildlin och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Området är litet och ohävdad, men kalkgräsmarken hyser fortfarande en del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde. Naturvärdesbedömningen är klass 1 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas på en och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686458)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0A1-CAU)

8325-25 Betesmarker väster om Hallåsen

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Dala Värdet: BKZ

Fastigheter: Dala 15:11&27:3

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, igenväxt betesmark

Beskrivning

Vid Hallåsen väster om Dala kalkbrott finns betesmarker med väl bevarade skalmurar. Österut avgränsas betesmarken av en väg. För övrigt utgörs omgivningarna av odlingsmarker. Östra delen av området är öppet med enstaka träd och buskar. För övrigt har betesmarken ett halvöppet till slutet trädskikt som utgörs av ask, alm, oxel, hägg och tall. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en, hassel, hagtorn, slån och nypon. Här finns två värdefulla hagmarksträd av oxel. Marken är i huvudsak frisk med inslag av torra partier. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades en del hävdgynnade arter trots att hävderna var svaga. I fältskiktet fanns rikligt med rödkämpar, måttligt med darrgräs, gullviva och brudbröd, samt ringa mängder av knägräs och vildlin.

Naturvärde: 3

Betesmarken är igenväxt och hävderna är svaga, men den hyser en hel del hävdgynnade arter vilket ger högt naturvärde.

Bevarande: Upphörd/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: En kraftig gallring och röjning bör utföras i området och beteshävderna bör dessutom intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 17D-WQJ)

8325-26 Nya Dala Stenåsen

Yta: 159,7 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Dala Värdet: BGKLVZ

Fastigheter: Dala 6:1, 11:3, 11:4, 16:3, 23:2, 26:3, 26:4, Stenåsen 1:8

Kulturspår: kalkbrott, äldre åker, odlingsrösen, skalmurar, husgrunder, vattenkvarn, fornminnen

6210 Kalkgräsmark, 6280 Kalkhällmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 7230 Rikkärr, 9070 Trädklädd betesmark, 6510 Slätterängar, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

I området som ligger öster om Stenstorps samhälle ingår Natura 2000-området Nya Dala-Stenåsen och Varholmen. Området gränsar till Natura 2000-området Djupadalen-Dala. Nya Dala-Stenåsen är ett betesmarksområde på tunna jordar ovanpå kalkberggrund. Området har en lång tradition som betesmark och har brukats som en gemensam utmark för närliggande Dala. I området finns dock även partier med åkermark som i huvudsak övergivits och övergått till bete. På dessa marker håller en mer artrik kalkgräsmarksflora på att återinvandra. Betesmarkerna har en tradition som nästan trädlös gräshed, men har under 1900-talet vuxit igen i flera delar. Trädskiktet är i huvudsak ungt. I området förekommer rikligt med buskar av hassel, en, berberis mm som ställvis bildar täta snår. De hävdade äldre gräsmarkerna har på många ställen närmast alvarkaraktär, och området är mycket rikt på arter knutna till kalkgräsmarker. Bland dem kan t ex smalbladig lungört, fjällgröe,

ängsgentiana och ett flertal orkidéer nämnas. I området förekommer fuktstråk med kalkfuktängar och även rikkärr. Under 2004 genomfördes en inventering av dagfjärilar i Dala-området. Vid inventeringen påträffades bland annat arter som svartfläckig blåvinge, mindre blåvinge och silversmygare.

Kalkbrytning har förekommit på flera ställen och ett brott är fortfarande aktivt. I de gamla brotten finns småvatten och i ett par av dem förekommer större vattensalamander. I området förekommer fornlämningar och kulturspår som stensättningar, husgrunder, spår av kalkbrytning och äldre stenmurar. I området finns flera miljöer som inte utgör Natura 2000-habitat men som har höga värden. Mer eller mindre kontinuerligt vattenfyllda bäckar och diken finns det få av i området. De som finns uppvisar en ganska rik flora med element från både fuktängar och kärr, men hyser också arter som är mer bundna till denna biotop. Som exempel på de senare finns bland annat blågrönt mannagräs, blåsstarr, ältranunkel, bäckbräsma, rosendunört, vattenklöver, strandklo och vattenveronika.

Området innehåller inte några naturliga vattensamlingar men ett flertal anlagda dammar. En kvarndamm samt tre vattensamlingar i anslutning till kalkstensbrotten har blivit resultatet. Floristiskt sammanfaller artsammansättningen med de i bäckar och dike. Dessutom kompletteras listan av bredkaveldun, dvärgigelknopp, kranssvalling, blåsäv, gul näckros, tiggarranunkel, strandlysing, toplösa m fl. Kalkbrotten är artfattiga, men när brytningen upphört är de intressanta för tidiga successionsstadier av alvarfloran. Dit hör bland annat den styva kalkmossan och trubbklockmossa, vars äldre lokaler är tydligt knutna till kalkbrott. Skiffertippar är en biotop som utmärks av svagt utvecklad vegetation. Artlistan är ändå intressant, med björk som dominant. Fältskiktet hyser bland annat piggstarr, purpurknipprot, backsmörblomma, backsippa, lundtrav, gul fetknopp, brudbröd, getväppling, harmyнта, jordtistel och rödklint.

I området finns stora ytor med måttligt välbetade kalkgräsmarker på tunna jordar. Markerna är torra-fuktiga och har en mycket rik flora. De är i huvudsak ogödslade. I betesmarkerna förekommer mindre partier med kalkhällmarker och små fuktängar. Träd och buskskiktet är i huvudsak glest eller saknas. På äldre kartor och bildmaterial syns att markerna har haft en ännu mer öppen karaktär. I delar av betesmarkerna finns ett stort behov av röjning av slyuppslag av hassel, ask, björk mm. Ett ökat betetryck är också angeläget i de områden som inte är välbetade idag. Ett mindre skifte i söder har nyligen restaurerats av Falbygdens Naturskyddsförening och ska hävdas med slåtter. Området har redan fått tillbaka mycket av sina höga naturvärden. Mindre områden med ohävdad och igenväxt kalkgräsmark med relativt intakt kalkgräsmarksflora finns också i området. Dessa områden bör restaureras och få bättre hävd. Fältskiktet i kalkgräsmarkerna är präglad av hävd och kalkrik jordmån. Här finns arter som småfingerört, smalbladig lungört, harmyнта, ängshavre, lundtrav, backsmörblomma, knölsmörblomma, backsippa, brudbröd, backklöver, vildlin, rödkämpar, spåtistel, jordtistel, klasefibbla, ängs- och fältgentiana, grådådra, m fl.

Partier med alvarmark finns insprängt i kalkgräsmarken öster om Djupadalens naturreservat. Det är kalkhällsmarker med tunt jordtäckte och fläckvis finns mindre vätar. Naturtypen domineras av örter samt av lågväxta, tuvade gräs. Typiska arter på dessa områden är fjällgröe, fårsvingel, luddlosta, grönkavel, sandnarv, grådådra, lundtrav, gul fetknopp, grusbräcka, värfingerört, småfingerört, brudbröd, getväppling, duvicker, sparvnäva, vildlin, grusviva, värförgätmigej, harmyнта, backtimjan, axveronika, jordtistel mm. I anslutning till våtarna är bland annat hirsstarr, ängsstarr, slankstarr och knaggelstarr vanliga. Ställvis bildar kalkhällarna kliner vilka hyser flera av de ovanliga små ormbunkarna som svartbräken och murruta samt en uppsjö av stenbräken. Övergångarna till kalkgräsmark sker successivt genom ökad tjocklek på jordtäcktet och ofta förekommer båda typer, alvar och kalkgräsmark i en mosaik.

Kalkfuktängar förekommer på flera ställen i reservatet och avgränsningen mellan dem och rikkärren är otydlig. De fuktiga områdena hävdas tillsammans med intilliggande kalkgräsmarker och övergången mellan dessa naturtyper är oftast inte heller skarpt avgränsad. Små partier med fuktängar förekommer även inom kalkgräsmarkerna. Fuktängarna är överlag välhävdade och har rik flora med arter som källgräs, liten kärrmaskros, västgötamaskros, flugblomster, majviva, hårstarr, ängsstarr m fl. Flera av fuktängarna är mer eller mindre igenvuxna med björkblandskog och är angelägna att restaurera.

De i området förekommande kärren med omgivande fuktängar är av typen rik- eller extremrikkärr. För den senare typen har karaktärsarten axag bara hittats i två lokaler. I övrigt förekommer karaktärsarterna på de flesta kärrobiotoperna, bland dem kärrsälting, källgräs, gräsull, plattsäv, nålstarr, hårstarr, näbbstarr, grönstarr, ängsstarr, myrtåg, ängsnyckel, blodnyckel, kärrknipprot, honungsblomster, flugblomster, blekvide med flera videarter, kärrbräsma, slåtterblomma, kärrvial och majviva. Av speciellt intresse är den ovanligt rika förekomsten av källgräs. Arten tycks klart trampgynnad och växer rikligt på flera ställen. I området finns flera rikkärr och extremrikkärr, som varierar i hävd från det välhävdade Danskagårdskärret till helt ohävdade och igenväxta kärr.

I norra delen av Nya Dala-Stenäsen finns en liten trädklädd nordsluttning som ligger i anslutning till de stora vidsträckt betesmarkerna. Trädskiktet är halvslutet till slutet och domineras av grov och mycket grov björk, som har utvecklat en mycket fin sprickbark. Det finns även ett mindre inslag av medelgrov asp och grov sälg. Sälgarna är svampangripna och det finns rikligt med insekthål och hackmärken. Buskskiktet utgörs av någon enstaka gles nyponbuske. Mängden död ved är relativt låg och består av döda stamdelar från sälg samt någon enstaka låga och högstubbe av björk. Övriga lövrika delar utgörs främst av igenväxningssuccession. I hagen

finns förmodligen de äldsta bestånden med triviallövträd i Natura 2000-området. I området har rödlistade, vedanknutna svampar såsom stor aspticka och blek vinterskivling noterats. Fältskiktet innehåller enstaka gräsmarksväxter. Hagen betas av nötkreatur. Området bör gallras, men ha kvar karaktären av trädklädd betesmark.

I Nya Dala-Stenasen finns den otandade grynsnäckan *Vertigo genesii* som lever nästan uteslutande i öppna rikkärr. I norra delen av området, i ett äldre kalkbrott, finns en vattensamling där större vattensalamander påträffades under en inventering 1997. Vid inventeringen påträffades också mindre vattensalamander. Styv kalkmossa växer på alvarmark och andra liknande ljusexponerade torra kalkhällar direkt på kalksten och ofta tillsammans med andra utpräglade torrmarksmossor.

Längst norrut ligger Varholmen som är skyddat som naturreservat. Området består av en kulle med mycket artrik och intressant torrängsflora, såsom fjädergräs, smalbladig lungört och drakblomma. Det hävdas genom bete förutom den fålla i östra delen av kullen som sköts med slåtter och efterbete. Fjädergräs har här sin nordligaste växtlokal. Andra intressanta arter på Varholmen är brudsporre, trollsmultron, vingvial, vildlin och harmynta.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen. Objektets storlek, dess långa kontinuitet som betesmark och dess innehåll av mycket ovanliga vegetationstyper och arter ger det otvetydigt högsta skyddsvärdet enligt denna.

Bevarande: Enligt bevarandeplanen för Nya Dala-Stenasen ska området bestå av välhävdade, öppna kalkgräsmarker, fuktängar och rikkärr. Varholmen ska bestå av en välhävdad torräng med bibehållen öppen karaktär utan igenväxningsvegetation och med livskraftiga populationer av fjädergräs, smalbladig lungört och drakblomma ska finnas.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000. Varholmen är skyddad som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686458)

Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Nya Dala-Stenasen SE0540152

Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Varholmen SE0540118

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 27E-TVI, 369-YWQ, 43E-EMU, 935-OJF, A19-OPT, A63-TKS, ABC-BVO, E1C-VGN, F64-VLP)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F05, 08D2F12, 08D2F20, 08D2F21)

8325-27 Djupadalen-Dala

Yta: 4,9 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Dala

Värden: BGHKLZV

Fastigheter: Dala 37:1

Kulturspår: kalkbrott, äldre åker, odlingsrösen, skalmurar

6280 Kalkhällmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området består av Djupadalens naturreservat och omfattar en brant erosionsdal samt omgivande alvarartade gräsmarker. I sydväst gränsar området till Dala kalkbrott. I alvarmarkerna är jordlagret tunt och kala kalkhällar finns spridda i området. Gräsmarkerna innehåller en ganska komplett uppsättning av de arter som karakteriserar Västergötlands alvarmarker är grusviva, harmynta, grusbräcka och fjällgröe. Området har mycket lång kontinuitet som betesmark. Andra arter som återfinns i gräsmarkerna och på kalkhällarna är lundtrav, vårfingerört, småfingerört, lundstarr, ängshavre, backsmultron, murruta, svartbräken, rödkämpar, rosettjungfrulin och backsippa. Betesmarkerna runt om ravinen utgörs av kalkhällmarker. I dalgångens botten är marken fuktig och domineras av rikt förekommande älgörtsbestånd. Fuktängar med blåtåtel eller starr förekommer i nordöstra hörnet av området. Även dalgångens botten är en kalkfuktäng som har tagits över av älgörtsbestånd. I dalbotten rinner också en mindre bäck och in en vattensamling i västra delen av dalen. Där påträffades större vattensalamander under en inventering 1997. Vid inventeringen påträffades också mindre vattensalamander och vanlig groda.

Naturvärde: 1

Djupadalen är skyddat som naturreservat. Syftet när reservatet avsattes var främst geologiskt, men området har också mycket höga biologiska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av välbetade alvarmarker med bibehållen öppen karaktär utan igenväxningsvegetation. Styv kalkmossa och större vattensalamander ska finnas i livskraftiga populationer.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Skötselplanen för naturreservatet är gammal, från 1969, och bör ses över enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686458)

Backéus, S. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Djupadalen-Dala SE0540113

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E1C-VGN)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F04)

8325-28 Björkhage nordväst om Hjällsbo Källegården

Yta: 4 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Borgunda/Stenstorp Värden: BKZ

Fastigheter: Borgunda 19:15, Stenstorp 6:2

Kulturspår: stenmurar

Beskrivning

Området ligger nordväst om Källegården i södra kanten av ett skogsområde. Det ligger i södra delen av en vidsträckt björkhage, men där trädsiktet är alltför slutet för att kunna medtas i objektet. Det utgörs av en igenväxt stenbunden björkhage. Söderut gränsar området till åker där hagen fortfarande är ganska öppen. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 betades området av nötkreatur och marken var då kraftigt tuvad genom långvarigt bete. Vegetationstyperna i området var rödvenäng, högörtäng, tuvtåteläng och gräs-lågstarräng. Stagg och vårbrodd växte rikligt och tuvorna dominerades av ljung, backtimjan, revfibbla och krypvide. Marken ligger lägre i norra kanten där björkskogen tätnar och där vegetationen övergår i en mosaik av tuvtåtel och högörtäng. Området har lång kontinuitet som betesmark, men igenväxningen hade redan 1988 gått långt. Den del som då återstod var bara en rest av den ursprungliga arealen. I björkskogen fanns då en del betesgynnade arter, bland annat en hel del nattviol. Då ängs- och betesmarksinventeringen utfördes i september 2003 bedömdes området vara värt att restaurera pga floravärden. Området betas fortfarande svagt av nötkreatur.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenväxt och hävden är svag men den bedömdes vara värt att restaurera pga floravärden enligt ängs- och betesmarksinventeringen, vilket ger visst naturvärde. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven/svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686472)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr A70-IHE, D6C-LJV)

8325-29 Betesmark vid Tomten, Stenstorp

Yta: 5,8 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Stenstorp Värden: BLVZ

Fastigheter: Stenstorp 6:2&38:1

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar

6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, kalkfuktäng, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger strax öster om Stenstorp. Det ingår i en stor betesmark bestående av skog, kulturbete och i de centrala delarna ett stråk av naturbetesmarker. Det är kuperat och sluttar åt väster ner mot Pösan. Området är till största delen öppet. De spridda trädungarna domineras av björk, med inslag av alm, asp, rönn, oxel, klibbal, tall och gran. I busksiktet ingår vide. Den östra delen är en svagt gödslad rödvenäng med få betesindikatorer. De intressanta delarna av området är fuktstråken i de lägre delarna där det finns en kalkfuktäng. Den övergår i en lågstarräng. Vissa delar av de fuktiga partierna domineras av älggräs med inslag av smörbollor, darrgräs och andra högrörter. I övergångszonen mot torrare mark växer rikligt med ängsvädd och krypvide och i de torra

slänterna förekommer bland annat backtimjan. Längs kalkfuktängens norra kant har ett dike grävts, vilket lett till att vegetationen längs kanterna är störd. Vid inventeringen i september 2003 fanns det mycket förna och sly i området och det bedömdes till stora delar vara ett restaureringsobjekt. Vegetationen domineras av rödvenäng, med inslag av högörtäng, gräs-lågstarräng och kalkfuktäng. Större delen av området är ohävdad, men en mindre del hävdas fortfarande svagt. En mindre del av området är svagt påverkat av gödsling. I fältskiktet finns måttligt med ängsvädd, gulmåra, ängshavre, sommarfibbla, rödklint, vårbrodd, käringtand och svartkämpar, samt ringa mängder av darrgräs, knägräs, prästkrage, ängskallra och brudbröd. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 var området obetat. Då noterades flera orkidéarter och rikligt med slätterblomma i kalkfuktängen.

Naturvärde: 3

Enligt äng- och betesmarksinventeringen kan stora delar av området numera betraktas som ett restaureringsobjekt. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har kalkfuktängen ett högt skyddsvärde. Området har även en tilltalande landskapsbild och lång kontinuitet som betesmark. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras och beteshävderna bör återupptas i hela området. Stängsling måste också ske.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686471)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 896-JLY)

8325-30 Våtmark nordöst om Stenstorp

Yta: 9,9 ha **Ekonomisk karta:** 08325 **Socken:** Stenstorp **Värden:** BHLVZ

Fastigheter: Stenstorp 6:2, Ranstad 2:3&2:26, Intakan 1:3

Kulturspår:

Våtmarkstrand, klibbalsumpskog, å

Beskrivning

Nordöst om Stenstorp finns ett våtmarkscomplex som sträcker sig längs Pösan. Omgivningarna utgörs av åker och betesmark. Större delen av området utgörs av en våtmarksstrand vid Pösan. Delar av området utgörs av sumpskogar. Utmed Pösan finns ett smalt lövskogsbestånd som domineras av grov klibbal, med inslag av enstaka medelgrov ask. I östra delen utgörs trädskiktet av ung björk och enstaka klibbal. Området är hydrologiskt påverkat av en bro och av järnvägen.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena i sumpskogarna. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Sumpskogarna bör lämnas orörda.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1389)
Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2F16)

8325-31 Betesmark nordväst om Intakan

Yta: 2 ha **Ekonomisk karta:** 08325 **Socken:** Stenstorp **Värden:** BKVZ

Fastigheter: Ranstad 2:4

Kulturspår: fossil åker, skalmurar, stensträngar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Nordväst om Intakan finns en betesmark som omgärdas av åker och sträcker sig ner till järnvägen i sydost. Pösan går här under järnvägen och korsar det östra hörnet. I södra delen finns ett parti där björk, klibbal och asp bildar ett slutet trädskikt. För övrigt är beteshagen öppen och delvis stenbunden. Fältvegetationen domineras av

rödvenäng, med inslag av högörtäng och lågstarräng. Floran är mest artrik längs en stensträng som går genom området. Där växte det slättergubbe, revfibbla och rikligt med ljung då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988. Hagen hävdas svagt genom bete. Endast en mindre yta i norra delen är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med ängsvädd, samt ringa mängder av knägräs och ängskallra. I de fuktiga delarna finns rikligt med älggräs. I Pösan som används som vattenställe, växer en del vass och rikligt med hästsvans. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsgräsmarker. En mindre yta är klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr.

Naturvärde: 3

Området är litet men har i vissa delar en representativ flora av slätter- och betesgynnade arter.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686464)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr D49-VZX)

8325-32 Betesmark vid Skattegården, Stenstorp

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Stenstorp Värden: BKZ

Fastigheter: Ranstad 2:3

Kulturspår: stenmurar

Beskrivning

Området ligger längs vägen mellan Stenstorp och Ranstad och gränsar till åkermark. Längs stenvallen i norr står en del lövträd. I norra delen växer enarna tätt och röjningsbehovet är stort. I övrigt är hagen öppen förutom en del spridda enar. Marken är fuktig, tuvig och delvis stenvallen. Största delen domineras av tuvtåtel som i vissa delar övergår i en högörtäng och på något ställe i lågstarräng. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 noterades stagg, krypvädd, ängsvädd, ängsskallra och ljung. Runt en del stenar växte det backtimjan och revfibbla. Området betades då av nötkreatur. Numera är hagen ohävdad och stängslet är dessutom dåligt. Längs vägen märks gödseffekt. Floran domineras här av kvävegynnade gräsarter. En fin liten våtmark finns i östra delen av hagen. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes hagen vara värd att restaurera pga värden knutna till floran, träden och kulturmiljön.

Naturvärde: 4

Enligt äng- och betesmarksinventeringen bedömdes hagen vara värd att restaurera pga värden knutna till floran, träden och kulturmiljön, vilket ger visst naturvärde. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har området troligen lång kontinuitet som betesmark och det fanns en del betesindikatorer även om floran inte var särskilt artrik. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras och beteshävden bör återupptas. Nytt stängsel måste även sättas upp.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686470)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 424-VFG)

8325-33 Blandlövskog nordväst om Månsagården

Yta: 8,4 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Stenstorp Värden: BFKVZ

Fastigheter: Stenstorp 2:53, Ranstad 8:2

Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger i direkt anslutning till ett villaområde i Stenstorp och omges i övrigt av åker samt igenväxta björkskogar. Hela den nordöstra delen är skogbevuxen. Trädskiktet domineras av björk, med inslag av ask, rönn,

lönn, fågelbär, samt en grov alm. Buskiktet består framför allt av en. Hassel och vide finns även i området. Delar av området utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Det finns även ett mindre inslag av kalkgräsmark. Området är delvis svagt kvävepåverkat. Den västra delen av området är en fuktig björkhage, där vegetationen utgörs av en mosaik av tuvtåtel, älggräs, lågstarrarter och knapptåg. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1988 fanns mycket ungbjörk och sly i området. Då noterades ett fåtal hävdgynnade arter som smörbollar, ängsvädd, ängshavre och liten blåklocka. Den östra delen av området ligger på moränmark med några mindre moränryggar. Buskskiktet består av en och är ställvis ganska tätt. I en söderslutning fanns 1988 en fin torrbacke, där det växte backsippa, brudbröd, backsmultron, slättergubbe, backtimjan och rikligt med ljung. Här finns spår efter fornåkrar, en stensättning och centralt i området finns det rester av en domarring. Den södra delen är ganska öppen och helt gräsdominerad. Området har i början av 90-talet röjts på enar och stängslats för fårbeta. Betestrycket är dock svagt. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med darrgräs och ängshavre, jordtistel, backtimjan, hirsstarr, jungfrulin, samt ringa mängder av bockrot, knägräs, ängsbräsma, brudbröd och nattviol

Naturvärde: 4

Marken har stort värde som tätortsnära naturområde i direkt anslutning till Stenstorps samhälle. På några ställen är floran rik och dessutom förekommer flera fornminnen. Området är under igenväxning och i stort behov av röjning om fältfloran ska kunna bevaras. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör röjas och beteshävderna bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686476)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7AD-A00, A4C-980)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1390)

8325-34 Backekärr

Yta: 4 ha Ekonomisk karta: 08325 Socken: Stenstorp Värdet: BKLZ

Fastigheter: Ranstad 8:3

Kulturspår: skalmurar, jordkällare, genuin gårdsmiljö, hamlade träd

6230 Artrik stagg-gräsmark, 6270 Artrik silikatgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Norr om Stenstorp vid Backekärr finns mycket artrika torra-fuktiga betesmarker som ligger väl samlade kring en ålderdomlig gårdsbebyggelse. Markerna karakteriseras av arter som stagg, slättergubbe, slätterfibbla, ängsvädd, knägräs, gullviva och darrgräs. Slättergubben är så riklig att den i flera områden är dominant. De fuktiga partierna håller på att bli alltmer dominerade av älgört. Enligt uppgift i ängs- och hagmarksinventeringen 1988 finns fältgentiana i området, men den återfanns ej i juli 2005. Enligt bevarandeplanen saknade området hävd 2005 och befann sig i s.k. "älskligt stadium". Artrikedomen var stor men det fanns också mycket björksly och igenväxningsvegetation. Hävdgynnade vegetationstyper som rödvenäng och örtrik friskäng dominerar, artrik gräs-lågstarräng finns även liksom högörtäng som håller på att expandera pga ohävd. I nordöstra delen är marken torr-frisk med arter som backtimjan, slätterfibbla, jordtistel, slättergubbe, rödklint, prästkrage, smultron, rödkämpar, ängsskallra, ängsvädd, vårbrodd, stagg och fläckar av ljung. Det är en artrik silikatgräsmark, alternativt mosaik med artrik stagg-gräsmark. Det är troligen en gammal ängsmark som betas. Centralt i området finns ett mindre, friskt - fuktigt parti med artrika stagg-gräsmarker, samt eventuellt i mosaik med artrika silikatgräsmarker. Här finns karaktärsarter som stagg, knägräs, ängsvädd, nysört, slättergubbe, jungfrulin, krypvide, darrgräs mm. Den gränsar till en fuktäng som dräneras av ett öppet dike. Strax väster om vägen finns en artrik slänt med bl.a. vildlin, darrgräs, ängsskallra, prästkrage, rödklint och ljung. Igenväxningsarter som flockfibbla och skogsklöver breder även ut sig. Fuktängen mitt i området domineras av älgört, samtidigt som buskar och lövsly är på väg upp. Här finns även smörbollar. Den sydöstra delen är tätt bevuxen med främst björk och en. Vid gården står ett par gamla hamlade askar. I betesmarken finns även spår av gamla odlingsytor. De artrika silikatgräsmarkerna i området är mycket artrika och motsvaras av vegetationstyperna rödvenäng och örtrik friskäng. Arter som backtimjan, bockrot, darrgräs, gullviva, rikligt av jungfrulin och nattviol, prästkrage, slätterfibbla, slättergubbe, stagg, ängsskallra, ängsvädd och vildlin förekommer. Även fältgentiana och kattfot har noterats. Norr om gården finns fuktängar med blåttåtel eller starr som håller på att invaderas av buskar och

ohävdarter. På grund av svag eller utebliven hävd har älggräs även tagit överhanden i den centrala delen av området, som är fuktig till våt. Denna del kan restaureras och återföras till fuktäng.

Naturvärde: 1

Området ligger i en välskött, genuin gårdsmiljö. Betesmarken har varierande vegetationstyper och intressant, mycket skyddsvärd flora. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är en artrik naturlig fodermark som är välhävdad och öppen med glest spridda björkar och enbuskar. Målet är också att den rödlistade arten fältgentiana kan leva kvar långsiktigt i området samt att kulturspår är väl synliga. Bevarandestatus är god, men starkt hotad pga upphörd hävd.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686469)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 483-OUU)

Edelstam, C. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Backekärr SE0540314

8326-01 Björkhage vid Åkagården, Lilla Borgunda

Yta: 4,1 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Borgunda Värden: BKZ

Fastigheter: Lilla Borgunda 3:3&5:2

Kulturspår: stenmurar

Rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i det lågt liggande landskapet sydväst om Borgundaberget. Det sluttar svagt åt väster och omges av åker och betesmark. Området är till stora delar stenbundet. Mot gården är marken öppen med enstaka björkar. Den övergår i enbuskmark med en del björksly och i det västra partiet växer ganska tät björkskog. Där enbuskmarken börjar är marken fuktig och tuvig och domineras av lågstarrarter. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes marken vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. I fältskiktet fanns endast krypvide och jordtistel. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 betades marken av nötkreatur. Då noterades även rikligt med darrgräs, nattviol, stagg, ängsskallra, ängsvädd samt smörbollar.

Naturvärde: 4

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har området lång kontinuitet som lövbärande betesmark. Det hyser flera vegetationstyper med karaktäristisk flora. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen. Vid äng- och betesmarksinventeringen bedömdes marken vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. Betesmarken är ohävdad och hyser ett fåtal hävdgynnade arter vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Björksly och unghjörk behöver röjas och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686484)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C35-OUC)

8326-02 Björkhage vid Ubbatorp

Yta: 12,7 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Borgunda Värden: BZ

Fastigheter: Ubbatorp 4:3

Kulturspår:

Beskrivning

Norr om gården Ingridstorp i Ubbatorp finns en betad igenvuxen björkhage. Trädskiktet är slutet med några enstaka öppna partier. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av åkermark. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes hagen vara värd att restaurera pga floravärden och värden knutna till trädskiktet och vattenmiljöer i området.

Naturvärde: 4

Betesmarken är igenvuxen, men bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och värden knutna till trädskiktet och vattenmiljöer i området, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras för att gynna gräsmarksfloran.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 20D-PDI)

8326-03 Ramstorp

Yta: 2,5 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värdet: BGKLZ

Fastigheter: Ramstorp 2:4, Suntorp 1:2

**Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fossil åker, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter**

Beskrivning

Området utgörs av en drumlin som ligger kuperat på gränsen mellan alunskiffern och kalkstenen. Södra delen av området var åkermark på 1800-talet. Forngravar som stensättningar och eventuella rösen finns. Det finns även gott om odlingsrösen. Området har ett ljusöppet trädskikt, gallrades någon gång på 1990-talet. I norra delen finns en hel del tall. I övrigt finns ek, rönn, fågelbär, oxel och ask. I norra delen utgör träden en skuggande ridå på områdets östra sida. Buskskiktet är glest bestående av enbuskar, olvon, getapel, krusbär, måbär och hagtorn. I södra delen finns det mycket asksly. Området är klassat som kalkgräsmark och är ej påverkat av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med darrgräs, gullviva och brudbröd, vitmåra, kungsmynta, liten och stor blåklocka, jordtistel, gullris, backsmörblomma, fältvädd, backsmultron, bockrot, gulmåra, prästkrage, vildlin, ängshavre, rödkämpar, väddklint, stenbär, samt sparsamt med baktimjan. Områdets norra del är välhävdat av nötkreatur medan södra delen är mycket extensivt betat av häst.

Naturvärde: 2

Området är klassat som kalkgräsmark och hyser ett flertal hävdgynnade arter varav flera är rödlistade, vilket ger mycket höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen är klass 3 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla den örtrika torrängen med möjlighet för torrängsarterna att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inget ytterligare skyddsförordnande enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686478)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0BA-CIW)

Lönn, B. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Ramstorp SE0540276

8326-04 Betesmarker vid Bussagården

Yta: 3 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värdet: BKZ

Fastigheter: Borgunda 11:9&52:1

**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, fornminnen
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter**

Beskrivning

Vid Bussagården i Dala finns en öppen betesmark som sluttar åt öster. Den omges av åkermarker och några trädgårdar. Delar av hagen är stenbunden och har lång kontinuitet som betesmark. En mindre del väster om gårdsbyggnaden har tidigare varit åker. Här finns det rikligt med odlingsrösen. I området finns också spår av fornåkrar. Marken är stenig och här finns rikligt med odlingsrösen. Den norra delen av betesmarken har ett ganska slutet trädskikt. För övrigt är hagen öppen med enstaka träd och buskar. I trädskiktet finns ask, björk, rönn, ek, tall, fågelbär samt ett värdefullt hagmarksträd av oxel. Buskskiktet är relativt välutvecklat och utgörs av en och nypon. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Beteshävderna är ganska god. Fältskiktet domineras av rödvenäng och är svagt kvävepåverkad i större delen av området. Annan negativ påverkan i hagen är en infiltrationsbädd samt en elledning. Vid inventeringen i 2003 noterades en del

hävdgynnade arter som jordtistel, bockrot, gulmåra, ängshavre, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av gullviva och vildlin. Längre österut finns en liten nyrestaureerad kulle med ett halvöppet till halvslutet trädskikt av ask, ek och fågelbär. I buskskiktet finns en och hagtorn. Här finns också fem värdefulla hagmarksträd av ask och ek. Vegetationen utgörs av välhävdade friskängar. Marken är dock kultiverad och påverkad av röjgödsling och kvarlämnat röjningsavfall. Floran är trivial och endast brudbröd och lite gullviva finns i fältskiktet. Här finns dock kulturvärden samt värden knutna till trädskiktet.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686483)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 195-MZM, D54-LKH)

8326-05 Betesmark vid Brunnsgården

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värden: BKZ

Fastigheter: Dala 1:1

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen

Rödlistade arter

Beskrivning

Vid Brunnsgården i Dala finns en öppen betesmark med enstaka träd och dungar. Buskskiktet domineras av en och nypon. Det redovisade området utgör endast en mycket liten del av det objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Området är kraftigt kuperat och sluttar ner mot ett fuktigt område i östra delen. I omgivningarna finns det gott om fornminnen. Hagen är gödslad och översållad med hög kvävegynnad vegetation, men det finns torrare partier med mycket brudbröd, gulmåra samt lite backtimjan. Området bedömdes vara värt att restaurera pga flora- och kulturmiljövärden vid inventeringen i augusti 2002.

Naturvärde: 3

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är området vackert och den rika mängden kulturspår i hagen ger området ett högt värde trots att det endast finns mindre rester kvar av den naturliga floran.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686479)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr FDC-RPJ)

8326-06 Torrbacke vid Kalltorp

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värden: BZ

Fastigheter: Dala 33:1

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Kalltorp ligger ett litet skifte som är öppet frånsett några enstaka träd och dungar. Omgivningarna utgörs av odlingsmarker. I träd- och buskskiktet finns ek, en, hagtorn, nypon, samt fyra värdefulla hagmarksträd av oxel. Karaktären på området tyder på att området är artrikare än vad som framgår av inventeringen i september 2003. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och är ganska välbetad. En mindre yta är svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns rikligt med rödkämpar, jordtistel och brudbröd. Spåtistel har noterats tidigare i området (Larsson 1989).

Naturvärde: 3

Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark och hyser en hel del hävdgynnade arter vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr DFF-SDK)

8326-07 Fuktig mark norr om Stenåsen

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värdet: BZ

Fastigheter: Dala 33:1

Kulturspår:

Beskrivning

Området ligger norr om Stenåsen och utgörs av en glest trädbevuxen fuktig mark. Omgivningarna utgörs av både skogsmark och betesmarker. Området har tidigare varit beteshävdad och det finns tydliga inslag av ängvegetation. Det är utsatt för lokal hydrologisk påverkan pga täktverksamheten i Stenåsen.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2G02)

8326-08 Betesmark norr om Brunnsbo

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värdet: BKZ

Fastigheter: Dala 12:1

Kulturspår: skalmurar

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Brunnsbo alldeles i kanten på Natura 2000-området Nya Dala finns en liten fin betesmark som tyvärr är ohävdad. I de centrala delarna av området finns ett parti med ganska slutet träd- och buskskikt, men för övrigt är området öppet. I träd- och buskskiktet finns ask, oxel, en, hagtorn och nypon. Naturtypen domineras av kalkgräsmark, men i de norra delarna finns även fuktängar med blåtåtel och starr. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Annan negativ påverkan på området är en elledning samt en gödelstack. Vid inventeringen i september 2003 fanns både hävdgynnade och kalkgynnade arter. I fältskiktet fanns rikligt med darrgräs, brudbröd och rödkämpar, måttligt med backtimjan, ängsvädd, gulmåra, hirsstarr, ängskallra och ängshavre, samt ringa mängder av axveronika och vildlin.

Naturvärde: 3

Betesmarken är ohävdad, men hyser en hel del hävdgynnade arter, vilket ger höga naturvärden.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör röjas och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr E14-PSQ)

8326-09 Igenväxt hagmark öster om Klippegården

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala
Fastigheter: Dala 1:1
Kulturspår: fornminnen
Jätteträd, högstubbar, död ved

Värden: BKZ

Beskrivning

Området ligger på en liten kulle, strax öster om åkermarken vid vägen mellan Borgunda och Dala. Det utgörs av en igenväxt hagmark av lind-ektyp och ask-almtyp. Området är ett litet guldkorn, som ligger i ett större område med ung och ganska ointressant sekundär lövskog. På höjden finns ett halvslutet trädskikt av grova och mycket grova ekar och bokar. Enstaka bokar är grövre än 100 cm i brösthöjdsdiameter. Flera ekar har rikligt med gulpudrad spiklav *Calicium adpersum*. Några knotiga gamla ekar står som ihåliga högstubbar. Ekarna har också släppt grova ekgrenar som bildar lågor. Nedanför kullen och mot åkern finns det medelgrov till grov fågelbär, ask och lönn. I området finns det även stora block som bildar ringar, som kan vara domarringar från järnåldern.

Naturvärde: 2

Området har ett mycket moget trädskikt med grov ek och bok som har höga naturvärden. Intressanta fornminnen i området förhöjer värdena. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: De grova ekarna och bokarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1419)

8326-10 Vårdträdmiljöer i Dala by

Yta: 13,1 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala
Fastigheter:

Värden: BKLZ

Kulturspår: gammalt säteri,

Kulturspår: alléer, vårdträd, hamlade träd

Jätteträd, hålträd, mulm, värdefull epifytflora, rödlistade arter

Beskrivning

Dala är en gammal kulturbygd och det finns bland annat en stor säterigård från 1700-talet. I anslutning till säteriet, kyrkan, prästgården, vägar m.m. finns det gamla och grova ädellövträd som tillsammans betyder mycket för landskapsbilden i Dala. Kyrkogården inramas av medelålders lönn, alm, ask och hästkastanj. I kyrkogårdens sydöstra del finns det mycket grov alm och ask. Spritt längs vägar, korsningar, infarter finns det gamla vårdträd av alm, ask, lönn och ek som är i mycket skiftande kondition. Många av träden är i behov av restaureringsåtgärder. Vid infarten till prästgården finns det bland annat två jätteaskar som är klart grövre än 100 cm i brösthöjdsdiameter. Askarna har tidigare hamlats. Epifytfloran är av skiftande karaktär. Många av trädens påväxter har påverkats negativt av föroreningar från åkermark, vägar mm medan andra träd har en mycket rik påväxt. Almlav *Gyalecta ulmi* och brun nållav *Chaenotheca phaeocephala* finns på en gammal alm vid kyrkogården. Det finns en stor frekvens av mulm, håligheter, insekthål och svampangrepp. Förmodligen fungerar träden också som viktiga boplatser åt många fåglar och fladdermöss.

I trädinventeringen som utfördes 2001 av Sundh finns följande mera detaljerade beskrivningar av vårdträdmiljöerna. Kyrkparken vid Dala kyrka domineras av kastanj med inslag av lönn och ask. Hela kyrkogården inramas av en vacker stenmur och trädrader av främst lönn men även enstaka askar och almar. En del träd har avverkats. Trädbeståndet är genomgående medelålders utan död ved, mulm, svamp och insektsangrepp. Några träd som skiljer sig från mängden är en jättealm på 350 cm och ask på 315 cm i det sydöstra hörnet av kyrkogården. Almen som hyser påväxt av den rödlistade arten almlav, har dokumenterats som miljöträd. Utöver almlav noteras brun nållav, rosettlav, allévägglav, ljuslav, takskrummossa, brosklav, allélav, kyrkogårdslav, mångfruktig vägglav, vägglav, stjärnlav, klotterlav, grymig ägglav, gulkantad dagglav, dagglav, kranslav, hjälmrosettlav, cypressfläta, spetsig dvärgbågmossa, guldlocksmossa, "bryum" och allémossa. Övriga träd har en ganska artfattig påväxtflora där kastanjer främst uppvisar typiska fattigbarksarter och lönnar arter med dragning åt rickbarkssamhället. Träden bevaras som evighetsträd varav en del som hammelträd som tillåts bli gamla och grova. Rik påväxtflora där beståndet av almlav ökar och på sikt sprids till nya träd. Personalen informeras om de värden som finns och om att ett miljöträd dokumenterats. Enligt trädinventeringen bör hamling och kronreducering ske av hammelträd och nyhamling bör ske av vissa utvalda lönnar.

Utmed huvudvägen som leder till Kungslena växer alléer av träd, främst ask men även en del lönn. Åldern varierar från äldre till yngre "föryngringsträd". De flesta träden är inte påverkade genom hamling eller annan

tuktning. Några är jättar med omkrets på 315, 320, 320. Påväxtfloran är måttlig till rik. En del stubbar av grova träd finns vilket kan inge vissa farhågor om att avverkning av jätteträd tidvis sker. Jättetickor och insektsangrepp förekommer på en del träd. Mulm och ved framför allt i form av stubbar och lågor. Floran är måttlig till rik med artsammansättning som liknar den i delområde 4. Inslaget av Lecanora ssp är dock större liksom förekomsten av vägglav och ofta rödfärgad kyrko-gårdslav. Stenmuren utmed vägen är vacker och hyser arter som slanklav och guldlocks-mossa. På den största asken i betesmarken växer signalarterna kornig nållav och gulnål samt grå nållav. Denna ask har dokumenterats som miljöträd. Dessa träd är mycket viktiga för upplevelsen av Dala by. Vissa utvalda träd bör kronreducering och hamlas.

Vid ingången till kyrkoherdebostället "Dala Prästgård" står två magnifika, planterade jätteaskar som kan vara av samma datum som den gamla stenbyggnaden på samma tomt dvs. från 1733. Askarna har försiktigt tuktats i kronorna och de har också en likartad "öppen form" Fina hål för ugglor finns liksom en del insektsspår och svamp. Påväxten är ganska rik med arter som kyrkogårdslav, vägglav, samboradula, guldlocks-mossa, cypressfläta, allémossa, takskrummosa, kranslav, Caloplaca chlorina, hjälmrosettlav, mjölig orangelav, allévägglav, gulkantad dagglav, grynnig ägglav, blågrå mjöllav, spetsig dvärgbågmossa, träd-porella, mångfruktig vägglav, vågglav och brosklav. Omkretsen på jätteträden är 460 och 430 cm.

Mycket stiliga träd som har mycket höga bevarandevärden inte minst från kulturhistorisk synvinkel. Fortsatt kronreducering och hamling så att inte kronan blir för stor och trädet för stormkänsligt.

Trädrader som står på privata tomter i gräns mot landsväg, 6 av de 15 träden som delområdet omfattar är jätteträd med måtten 430, 380, 345, 335, 330 och 330 cm. Träden är inte hamlade och i mycket liten utsträckning tuktade genom gren- och kronreducering. De är mulmfria men har viss påslag av insektsangrepp och svamp, bl.a. jätteticka. Floran är artrik men också påverkad av föroreningar i luften, främst från biltrafiken. Brosklav, rosettbrosklav, kyrkogårdslav, mjölig brosklav, mångfruktig vägglav, vägglav, kranslav, allévägglav, skrynkellav förekommer frekvent. Mindre allmänt ses allélav, ägglav, citronlav, mjölig trattlav, dagglav, glänsande sköldlav, gulkantad dagglav, hjälmrosettlav, dvärgkranslav, grå nållav, mjölig orangelav, grynnig ägglav, ljuslav, mångformig rosettlav, blåslav och slånslav. Av mossor noteras allémossa, spetsig dvärgbågmossa, cypressfläta, takskrummosa och guldlocks-mossa. Träden bevaras som evighetsträd som tillåts bli mycket gamla och mycket grova. Rik påväxtflora. De flesta askarna bör kronreduceras och/eller hamlas. Även rotskott bör hållas efter.

Naturvärde: 2

De lövrika miljöerna vid Dala by har ett mycket hög värde för landskapsbilden i området. Det stora antalet gamla och grova träd ger också området höga värden för flora och fauna. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Alléerna är biotopskyddade.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen är hela området i behov av en övergripande skötselplan om värdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1420)

Sundh, L. 2001: Trädinventering 2001. Falköpings kommun.

8326-11 Blandlövhage vid Stora Dala

Yta: 16,4 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala

Värden: BKL VZ

Fastigheter: Stora Dala 1:1&1:2

Kulturspår: herrgårdsmiljö, fornminnen, fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, husgrund, hamlade träd

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

I Stora Dala ligger Dala säteri uppfört på 1700-talet med vackra parklika omgivningar. Öster om säteriet finns stora betesmarker med lövklädda moränkullar. Markerna omges främst av åker och i norr av ett stort skogsområde. Söder om vägen ligger Smedshagen som är en vidsträckt betesmark på ursköljd stenig moränmark. En litet bäck rinner genom hagen. Den omges av åkermark med trädholmar. Vissa av moränkullarna i området är klädda med ek och andra ädellövträd, andra saknar trädsikt, men har i stället ett glest buskskikt som domineras av en med inslag av hagtorn, vide och nypon. Trädskiktet är mycket varierat med ek, björk, rönn, ask, klibbal, fågelbär, lönn, bok och gran. Här finns 16 hamlade askar och lönnar. De värdefulla träden finns i nordvästra

delen av hagen. Här finns grov till mycket grov ek samt ett litet inslag av bok. Enstaka ekar är över 100 cm i brösthöjdsdiameter. I kanten av hagen finns det många jätteaskar som har mycket gamla hamlingsspår. Tyvärr har många träd fallit isär på grund av för kraftiga kronor i förhållande till stammen. Den plana marken är till stor del gödslad, men kullarna och dess slänter har en fin örtflora som domineras av rödven i kombination med fårsvingel. I de fuktiga svackorna växer älgört och tuvtåtel. Området är ganska välhävdad genom bete av nötkreatur. Vid inventeringen i september 2004 noterades en hel del med hävdgynnade arter. Det fanns bland annat rikligt med stagg, gökblomster och rödkämpar, småfingerört, jordtistel, revfibbla, hundstarr, backtimjan, hirsstarr, ängshavre, brudbröd, samt ringa mängder av ängsvädd, bockrot och kattfot. Där är även en mindre del som är starkt påverkad genom grävning och tippning av en del skrot.

Naturvärde: 1

Enligt äng- och hagmarksinventeringen har hela området lång kontinuitet som betesmark. Det är rikt på fornminnen, har en tilltalande landskapsbild och en intressant vegetation. Särskilt ljungheden har mycket högt skyddsvärde. Området är dessutom vidsträckt och välhävdad. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot lövskogsvärdena. Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot lövskogsvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Enligt lövskogsinventeringen är den nordvästra delen av hagen där de värdefulla träden finns i behov av en övergripande skötselplan om värdena ska kunna finnas kvar och utvecklas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686480)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7FB-VXK)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1420)

8326-12 Ekhage vid Djurgårdsledet

Yta: 22,5 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värdet: BKLZ

Fastigheter: Dala 1:1

Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 4030 Torr hed, jätteträd, värdefull epifytflora

Beskrivning

Strax öster om Dala på norra sidan om vägen finns det stora betesmarker som omges av främst åkermark. Det finns rikligt med fornminnen och odlingsrösen i området. Vid Pestbacken finns en minnessten rest. I den västra delen av området finns det ekhagar med en del mycket grov ek som står på sandiga moränkullar. Flera ekar har en mycket välutvecklad sprickbark med fin epifytflora och några ekar kan klassas som jätteträd. I den södra delen av ekhagen, närmast vägen, finns de grövsta ekarna som har en fin och välutvecklad sprickbark. Ekarna står relativt fristående och exponerade och många har utvecklat en rik epifytflora. På träden närmast vägen finns dock tendenser till föroreningar och detta har lett till en försämring av lavfloran. Enbuskar finns glest utspridda i buskskiktet. Mot norr övergår ekhagarna till att domineras av lite klenare ek men det finns också ett litet inslag av bok. Mängden död ved är förhållandevis låg och denna består främst i nedfallna ekgrenar. Ekarna har en rik epifytflora med bland annat sotlav *Cyphelium inquinans* och den tidigare rödlistade laven brun nållav *Chaenotheca phaeocephala*. Öster om ekhagarna blir området öppnare. Förutom ek finns här även ask, björk, rönn, asp, oxel bok, fågelbär, gran och tall. I buskskiktet finns en, hagtorn och nypon. I det öppna nästan plana området står spridda enar, varav många är välformade, välbetade s k pyramidenar. Jordarten är sandig och marken är mager. Den dominerande naturtypen i området är artrika torra-friska låglandsgräsmarker, men det finns även inslag av fuktängar med blåttåtel och starr samt torra hedar. Området utgörs till hälften av naturlig betesmark. Bland annat finns mycket fina ljunghedsrester i den norra delen. De övriga delarna är svagt till tydligt kvävepåverkade. Hagarna hävdas väl genom bete av nötkreatur. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med stagg, måttligt med tjärblomster, skogsnycklar, trådtåg, blåsuga, gulmåra, kattfot, ängsbräsma och prästkrage, samt ringa mängder av ängsvädd, hirsstarr, jungfrulin och låsbräkenarter.

Naturvärde: 2

Hagarna har ett mycket välutvecklat och välmående trädskikt med ekar i alla åldersklasser som ger området höga värden knutna till trädskiktet. Lövmiljöerna har också höga värden för landskapsbild. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot lövskogsvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686480)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr C99-LWI)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1421)

8326-13 Våtmarker vid Sandvadet i Dala

Yta: 37,8 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala

Värden: BHZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Kärr, tallmosse

Beskrivning

Myrkomplexet ligger vid Sandvadet cirka 3 km öster om Dala kyrka. Området domineras av ett topogena till svagt sluttande kärr som till större delen är öppna. Bottenskiktet är av fastmattety. Vegetationstyperna domineras av mjukmattekärr av starr-alluvialtyp och sumpkärr av högstarr-örttyp. Det finns även mindre ytor med plana till svagt välvda tallmossar av svattramtyp och sumpskogar.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2G01)

8326-14 Brandfält söder om Fridhem i Dala

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala

Värden: BZ

Fastigheter: Lilla Källebacka 14:4

Kulturspår:

Brandfält, grov tall, död ved

Beskrivning

Söder om Fridhem i Dala nära gränsen till Tidaholms kommun finns en nyckelbiotop som ingår i ett mindre försumpat område med vitmossemattor. Nyckelbiotopen utgörs av ett kraftigt brandskadat barrbestånd av grov tall, samt ett mindre område med gallringsskog. Här finns rikligt med grova träd och huvuddelen av granen är död eller döende pga skogsbranden. Det finns några grova vindfällda barrträd i nyckelbiotopen. Fältskiktet domineras av färskt lingonris. Bland signalarter finns endast sparsamt med vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum*.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop och hyser stora botaniska värden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2h03:1, 08D2h04:1)

8326-15 Betesmark vid Äspås

Yta: 2,3 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Borgunda Värden: BKVZ
Fastigheter: Borgunda 1:6
Kulturspår: stenmurar, fornminnen
Rikkärr, rödlistade arter, källor

Beskrivning

Området ligger söder om Äspås i en östsluttning. Omgivningarna utgörs av kuperad terräng med åker och betesmark. Det nordöstra partiet är öppet, men i övrigt är marken fuktig och helt igenväxt av en. Hagen genomströmmas av små bäckflöden kantade av kabbeleka och kärrfräken. Vattnet kommer huvudsakligen från en stensatt damm med naturligt källflöde i den överliggande hagmarken. I dammen, som omgärdas av stängsel, växer bland annat mycket hästsvans. Den nordöstra delen av hagen är gödslad. I hagen finns mycket skyddsvärda rikkärrsmiljöer, som numera är helt igenväxta. Vid inventeringen i september 2003 fanns dock flera arter kvar bland annat slätterblomma. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 betades hagen av nötkreatur. I rikkärret fanns då en rik flora med bland annat rikligt av slätterblomma, vildlin, darrgräs, smörbollor och ängsvädd samt hirsstarr, slankstarr och flera andra starrarter. På de torra tuvorna växte bland annat ängshavre, knägräs och jordtistel. Källgräs och majviva har tidigare funnits i kärret (Bertilsson 1995). Området bedömdes vara värt att restaureras pga värden knutna till floran, träden, vatten- och kulturmiljöerna.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör restaureras snarast för att den fina floran inte skall försvinna helt.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686485)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AD4-XIM)

8326-16 Fuktängar vid Smedsgården

Yta: 6,2 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värden: BHVZ
Fastigheter: Borgunda 29:2&29:3&31:13
Kulturspår:
Bäck

Beskrivning

Väster om Smedsgården finns ett område med fuktängar. Öster om dessa rinner Rosås förbi. Fuktängarna är påverkade av dikning. Då våtmarksinventeringen utfördes fanns ett tydligt inslag av ängsvegetation. Området hävdades då genom bete.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. Upphörd hävd och igenväxning är också ett hot mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D2G09)

8326-17 Björkhage väster om Smedsgården

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Borgunda Värden: BKZ
Fastigheter: Borgunda 53:1
Kulturspår: stenmurar
Rödlistade arter

Beskrivning

Hagen är belägen på en moränkulle, som omges av åkermark samt en väg. I hagen växer björk och en, men även en del hagtorn, oxel och rönn. Slutningarna är branta, stenbundna och formar på flera ställen terrasser. Fältskiktet domineras av rödven med inslag av en del torrängsarter. Vid inventeringen i september 2003 noterades backtimjan, ängshavre och prästkrage, men de hävdgynnade arterna för en tynande tillvaro. Marken bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden.

Naturvärde: 3

Betesmarken hyser en hel del hävdgynnade arter och bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden vilket ger höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen är klass 2 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagen bör restaureras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686481)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 182-KGS)

8326-18 Igenvuxen betesmark norr om Smedsgården

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Borgunda Värden: BKVZ
Fastigheter: Borgunda 53:1
Kulturspår: fornminnen
Bäck

Beskrivning

Området utgörs av en kullig betesmark där det finns rikligt med fornminnen. Den är helt igenvuxen, men det finns ett öppet parti i den nordöstra delen. Längs östra sidan rinner Rosån förbi. Vid inventeringen i september 2003 bedömdes den vara restaurerbar pga floravärden och kulturmiljövärden.

Naturvärde: 4

Betesmarken är helt igenvuxen, men bedömdes vara restaurerbar pga floravärden och kulturmiljövärden, vilket ger visst naturvärde. Naturvärdesbedömningen är klass 2 i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken bör restaureras och hävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686481)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F07-TPH)

8326-19 Betesmark vid Galgabacken

Yta: 5,6 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Dala Värden: BKVZ
Fastigheter: Borgunda 31:13
Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, grindstolpar
6270 Artrik torra-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Vid Galgabacken öster om Rosån utbreder sig stora öppna steniga betesmarker. På flera ställen finns kraftiga stengårdsgårdar och gamla odlingsrösen. Betesmarken är öppen med enstaka träd och någon dunge. I trädskiktet finns klibbal, björk, rönn, ek, fågelbär och tall. En och nypon ingår i det ganska glesa buskskiktet. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Vegetationen domineras av friska typer, med inslag av fuktängar. Hagen hävdas ganska väl genom bete. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 var betesmarken nyligen röjd, vilket medfört vissa röjgödningseffekter. I fältskiktet finns en del hävdgynnade arter som blåsuga, ängsvädd, bockrot, gulmåra, stagg, samt sparsamt med backtimjan.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har området lång hävdkontinuitet, är vidsträckt och varierat. Floran är artrik på flera ställen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686481)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9B8-IQS)

8326-20 Blandlövhage vid Åsatorp

Yta: 0,9 ha Ekonomisk karta: 08326 Socken: Borgunda Värden: BKVZ

Fastigheter: Borgunda 50:1

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Vid gården Åsatorp finns en blandlövhage med björk, klibbal, fågelbär, tall och gran. Den omges av blandskogar, men norrut gränsar den till åkermark. Buskskiktet är glest och utgörs av en och vide. En bäck rinner längs den sydvästra gränsen. Närmast bäcken är trädsiktet ganska slutet och fältvegetationen domineras av varierande högstarrarter med stort inslag av kärrkavle på vissa ställen. I den norra delen står enstaka björkar och enar. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i september 2003 var betesmarken ganska välhävdad. Då noterades endast knägräs, lite backtimjan, gulmåra, smörbollor och nattviol. Här har en gång varit åker, men då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes fanns en välbetad rödvenäng med mycket våbrodd, blåklocka och harstarr.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686477)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7A5-CEL)

8333-01 Hornborgasjön

Yta: 1842 ha Ekonomisk karta: 08333 mm Socken: - Värden: BGHKLZV

Fastigheter: -

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, fossil åker, diken inom fossil åkermark, fornminnen mm

3150 Naturligt eutrofa sjöar, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr, 6270 Artrik torr-frisk

låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter, rikt fågelliv

Beskrivning

Hornborgasjön är en av Europas mest värdefulla och största fågelsjöar. Den totala våtmarksarealen är cirka 3 300 hektar. I slutet av 1800-talet ansågs den vara Nordeuropas förnämsta fågelsjö och en mycket viktig länk i den kedja av våtmarker som fåglarna utnyttjar sig av vid sina flyttningar mellan häckningsplatser och övervintringsplatser. Sjöns medeldjup var då cirka 1,3 m och det största djupet ca 2 meter vid medelvattenstånd. Efter fem sjösänkningar från början av 1800-talet fram till 1933 torrlades sjön vilket resulterade i att sjön växte igen med bladvass, högstarr, vide och strandskogar. Närmare 21 km med kanaler genom sjön ledde effektivt bort vattnet. Från början av 1800- till början av 1900-talet sänktes vattennivån med cirka 0,5 m, medan vid de fjärde och femte sänkningarna i första halvan av 1900-talet föranledde att sjön mer eller mindre torrlades. År 1954 invallades dock cirka 700 hektar av sjöns norra del, kallad Vallsjön, som även under torrperioder fanns grunda vattensamlingar, sk "klarar". Totalt fanns då cirka 75 hektar öppna "klarar". I övrigt var den forna sjön täckt med cirka 1 200 hektar homogena bladvassar. Övriga delar bestod av igenväxande strarmader, vide- och

strandskogar. I samband med sjösänkningarna kunde de forna starrmaderna, som bestod av torvjordar, odlas upp och därmed försvann också det rika fågellivet.

I mitten av 1960-talet vände sig naturvänner, markägare och kammarkollegiet till regeringen för att få ett klarläggande om sjöns framtida skötsel, vilket resulterade i att regeringen gav naturvårdsnämnden, numera Naturvårdsverket, i uppdrag att utreda om det fanns möjligheter att restaurera sjön. Mellan 1969-72 gjordes omfattande undersökningar i sjön för att klarlägga ifall en restaurering kunde genomföras. Enligt restaureringsförslaget 1985 föreslogs att man skulle höja sjöns vattenstånd med 0,85 m i den norra invallade delen och 1,20 m i den södra delen och samtidigt slopa skyddsvallarna. År 1990 gav regeringen det nya företaget tillstånd enligt vattenlagen. Restaureringen av sjön är landets största enskilda naturvårdsprojekt. Totalt har över 1 200 ha bladvass avverkats i sjön till förmån för öppna vattenytor med ängar av undervattensvegetation, 700 ha strandskog och buskmarker avverkats och istället har öppna betesmarker och strandängar återskapats, 7 km kanalvallar lagts igen och ett utskov med ny utloppskanal anlagts för att kunna höja sjöns vattenstånd. Sjöns medelvattendjup är efter restaureringen cirka 0,9 m och det största djupet är 1,6 m vid medelvattenstånd. I samband med markbyten har staten, via Naturvårdsverket, förvärvat ca 75 % av all mark i naturreservatet.

Totalt häckar cirka 50 våtmarksberoende och cirka 70 icke våtmarksberoende fågelarter i sjön. Därtill tillkommer nästan 70 arter som rastar regelbundet under vår och höst. I sjön finns landets största skrattnåskoloni med cirka 10 000 häckande par, en av landets största bestånd av svarttärna och landets enda förekomst av svarthalsad dopping. Andra häckande våtmarksberoende arter i sjön som bör nämnas är smådopping, gråhakedopping, storskarv, häger, rördrom, skedand, årta, snatterand, brunand, brushane, småfläckig sumphöna, trastsångare och pungmes.

Fiskfaunan har ökat efter sjöns restaurering och arterna abborre och mört dominerar fisksamhället. Sjön har förbättrats som närsaltsfälla för kväve efter restaureringen, medan fosfor kan uppträda olika för olika år. Undervattensväxterna spelar en viktig roll för stabilisering av sjön och dess sediment. Nästan hela sjöns öppna yta täcks av undervattensväxter vilka domineras av kransalger. Totalt har nio arter kransalger noterats varav fem är rödlistade. Den stora förekomsten av undervattensväxter ger upphov till en rik insektsfauna, där fjädermyggs-larver dominerar. Arealen bladvass har minskat mycket efter sjörestaureringen. Av ovanliga kärlväxter finns havssäv, ag och jättestarr.

Utmed sjöns norra, östra och södra delar finns stora sammanhängande strandängar som sköts med bete och slåtter. På strandängarna i norr förekommer kalkfuktängar med bland annat orkidéer. Strandängarna översvämmas periodvis och ger upphov till lämpliga rast- och häckningsområden för vadare och änder. I södra delen av sjön ligger Trandansen som lockar totalt cirka 15 000 tranor under april månad, varav nästan 13 000 har registrerats samtidigt. Rastplatsen är en av Europas största och kanske mest välkända då över 150 000 besökare kommer till området för att uppleva när tranorna ses dansa. År 1997 avsatte Länsstyrelsen Hornborgasjön som naturreservat. Totalt är reservatet 4 119 hektar stort. För att ta emot de cirka 250 000 besökare som gästar sjön årligen finns nio besöksplatser vid sjön samt två naturum, Hornborga naturum och naturum Trandansen. I Hornborga naturum finns bland annat utställning, kafeteria och fågeltorn. Därifrån utgår också vandringsleder med gömslen och övriga utsiktsplatser. Naturum Trandansen drivs tillsammans med turistbyråerna från de tre kommunerna och därifrån kan man uppleva den stora "trandansen". Området är sårbart för förändringar i vattenregimen och vattenkvalitet, fågeljakt, fiske, friluftsliv som stör häckande och rastande fåglar och minskad skötsel kan hota området värden.

Hornborgasjön är en grund och mycket näringsrik sjö. Den är efter restaureringen 1995 reglerad så att medelvattendjupet är cirka 1 meter och största vattendjupet 1,6 m vid medelvattenstånd. Vattenståndet varierar mellan 0,5 till 1,0 meter mellan högsta och lägsta nivå under ett år. Det varierande vattenståndet skapar förutsättningar för att sjön på långt sikt förhindas att växa igen med övervattensvegetation. Den teoretiska vattenomsättningen i sjön är 53 dygn. Sjön avvattnar till stora delar sjöns östra och södra delar vilket omfattar även plåtåbergen med de sedimentära bergarterna.

Avvattningsområdet är cirka 620 kvadratkilometer stort och det största inflödet är Slafsan/Hornborgaån, därefter följer Bjurumsån och Härlingstorpkanalen. Botten i sjöns norra hälft är täckt med kalkbleke medan det i söder domineras av dybottnar. Hornborgasjön fungerar därmed som kvävefälla då mer än 60 % av tillkommande kväve försvinner då vattnet passerar sjön. Däremot är halterna av totalfosfor i utgående vatten ungefär lika mycket som inkommande. Siktdjupet i sjön är stort och pH är strax över 8 på somrarna.

Undervattensvegetationen i sjön är mycket riklig och i dess öppna delar är mer än 95 % av botten beväxt med undervattensvegetation. Kransalgerna dominerar där inte mindre än nio olika arter har hittats, varav fem är rödlistade. De dominerande arterna är *Chara tomentosa*, *Chara intermedia*, *Chara globularis* och *Chara aspera*. Utöver kransalger har 12 natearter hittats i sjön, bland annat uddnate. Övriga vanliga och dominerande undervattensväxter är hornsärv och vattenpest. Den rika undervattensvegetationen ger också förutsättningar för ett rikt fågelliv med många växtätande fågelarter, såsom sothöna, brunand, knölsvan och bläsand.

Även insekter samt dess larver och andra vattenlevande smådjur finns i stora mängder i undervattensväxterna och på sjöns botten. De vanligaste grupperna är fjädermyggs-larver, där upp till 80 000 larver har hittats på en kvadratmeter, flera arter snäckor och vattengräsugga. Bland flytbladväxter återfinns gul näckros och gäddnate. I

skyddade områden finns även dyblad och vattenpilört. Det rika växtsamhället ger även skydd för fiskyngel mot rovdjur.

De dominerande fiskarterna är mört, abborre, sutare och gädda. Över 75 % av biomassan består av arterna mört och abborre. Den rikliga förekomsten av rovfiskar såsom gädda och storvuxen abborre skapar förutsättning att kontrollera beståndet av mörtfiskar så att dessa inte ökar i antal och dominerar fisksamhället. Ökar andelen mörtfiskar på bekostnad av andelen rovfiskar kan vattenkvaliteten i sjön avsevärt försämrans och den rika undervattensvegetationen minska eller försvinna. Kvarvarande bladvass efter sjöns restaurering har minskat drastiskt som en följd av förändrad vattenregim och ökande betetryck av ruggande grågäss. Döda och kvarlämnande buskområden tjänar därför som skydd och häckningsplaster åt våtmarksfåglar. Vissa bottnar i sjön med bladvassrötter har flutit upp till ytan och bildat gungflyn eller plauerområden som idag fungerar som häckningsöar åt främst måsar och tärnor.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att sjön ska bibehålla sin nuvarande karaktär som en produktiv våtmark för fågellivet med öppna välhävade strandängar, öppna och grunda strandområden, vassområden, häckningsöar och sumpskogar. Kulturlandskapet på östra sidan ska skötas som ett småskaligt landskap med stengårdsgårdar, små åkertegar, naturbetesmarker, sumplövskogar, kärr och torrängar. För närvarande råder gynnsam bevarandestatus.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom skyddat som naturreservat med tillhörande fågelskyddsområde från 20/3 till 15/7 gällande strandängar och öppet vatten.

Bedömning av skydd och skötsel: Området sköts i enlighet med fastställd skötselplan för Hornborgasjöns naturreservat.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686419, 1686488, 1686491, 1686492, 1686501)

Hedberg-Fält, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Hornborgasjön SE0540084

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 07E-WQJ, 1B4-BWR, 284-BHY, 2F5-KVW, 4DC-EWN, 4EC-KMZ, 556-SLN, 69F-SQKD, 725-KGB, 777-RPJ, 8C1-ZYJ, A44-KHK, B79-DCZ, BA5-JSR, BC2-YEG, BE6-UAA, D0B-MJE, D0B-JXO, D1A-MZG, E03-MXD, EE4-TEL)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1300, 1301, 1433, 1435)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D302)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1997: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Hornborgasjön.

8333-02 Betesmark vid Vassagården

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08333 Socken: Hornborga Värden: BKZ

Fastigheter: Hornborga 29:1

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Strax söder om Vassagården finns en öppen välhävad betesmark som har lång kontinuitet som öppen mark. Omgivningarna utgörs av öppna odlingsmarker. I norra delen finns en hög rundad kulle som flackar ut till ett lägre parti i söder. Kullen är till största delen öppen, men i väster finns en del en och nypon. I betesmarken finns även enstaka asp, rönn, lönn, fågelbär och slån. Här finns väl bevarade skalmurar. Markerna är klassade som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Bland hävgynnade arter som noterades vid inventeringen i augusti 2003 märks riklig med prästkrage, brudbröd och rödkämpar, måttligt med ängsvädd, liten blåklocka och jungfrulin, samt ringa mängder av backtimjan. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även slättergubbe, tjärblomster, backsmörblomma, backsmultron, flentimotej, bockrot, backsippa, axveronika och harmynta.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686489)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 26C-AIS)

8333-03 Lövsumpskog vid Majesten

Yta: 4,3 ha Ekonomisk karta: 08333 Socken: Broddetorp Värden: BHZ
Fastigheter: Hornborga 13:9
Kulturspår:
Lövsumpskog

Beskrivning

Då våtmarksinventeringen utfördes fanns ett våtmarkskomplex vid Odensängarna som dominerades av beteshävdade fuktängar. Numera är fuktängarna uppodlade. Det som finns kvar av objektet utgörs av lövsumpskog av glasbjörk, klibbal och jolster samt omgivande bestånd av vårtbjörk med inslag av enstaka ädellövträd. Det finns även inslag av delvis öppna vattenspeglar med klibbalbuketter på socklar. I fältskiktet finns rikligt med kärrfibbla. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av öppna odlingsmarker.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3D01)

8333-04 Hassellund öster om Majesten

Yta: 0,8 ha Ekonomisk karta: 08333 Socken: Broddetorp Värden: BKZ
Fastigheter: Sätuna 15:1
Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar
Hassellund, död ved, värdefull kryptogamflora

Beskrivning

Vid Majesten finns en liten hassellund med mycket grov hassel i stora buketter. Flera buketter har mycket grov död ved. Torrakor finns även i biotopen. I fältskiktet finns ormbär. Kryptogamfloran är värdefull och bland annat finns det rikligt med vedsvampar. Trollhand noterades och kantarellmussling *Plicatura crispa* förekommer allmänt i biotopen. Krusig ulota *Uloa crispa* finns endast i ringa mängder. Det finns även en del odlingspår som odlingsrösen och stenmurar vilket ofta innebär ytor av längre hasselkontinuitet.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Grova hasselbuketter med gott om död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas utan åtgärder enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3d03:1)

8333-05 Buskrik utmark norr om Skräddaregården, Västorp

Yta: 11,2 ha Ekonomisk karta: 8333 Socken: Bolum, Hornborga Värden: BGKZ
Fastigheter:
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Området utgörs av en rullstensås som är bäst utbildad i den norra Y-formationen med en höjd på 5-10 m över omgivande mark. Området är varierat vad det gäller slutenheten på träd- och buskskikt, från öppet till slutet. En

mängd olika trädslag finns som alm, fågelbär, ask, björk, oxel, rönn, hägg och gran. Buskskiktet domineras av en, med inslag av hagtorn, nypon, salix och slån. Åsens södra delar är öppnare än de norra. Området är välhävdad. Fältskiktet är av torrängstyp, på sina ställen finns hedinslag. Floran är rikast i norra delen. Södra delen är gräsdominerad. Vid inventeringen i oktober 2003 noterades rikligt med bockrot, gulmåra, ängshavre, brudbröd och rödkämpar, måttligt med backtimjan och prästkrage. Troligen är det mycket artrikare än vad som anges med tanke på det sena datumet. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes fanns även jordtistel, flentimotej, backsippa, backsmörblomma, backnejlika, backsmultron, revfibbla, tjärblomster, mandelblom, ängsvädd, lundtrav och harmynta.

Naturvärde: 2

Enligt ängs- och hagmarksinventeringen är området geomorfologiskt värdefullt och har en rik torrängsflora i norra delarna. Kontinuiteten som öppen mark är lång på de ytor som fortfarande är öppna.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se bevarandeplanen och skötselplanen för naturreservatet.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686488).

Hedberg-Fält, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Hornborgasjön SE0540084

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr BC2-YEG, 2F5-KVW)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1997: Skötselplan och föreskrifter för naturreservatet Hornborgasjön.

8334-01 Betesmark norr om Bältaregården

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter: Bolum 4:2

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar

Beskrivning

Norr om Bältaregården finns en öppen välhävdad betesmark med enstaka fågelbär, rönn och lite enebuskar och nypon. Marken är frisk och delvis svagt kvävepåverkad. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades rikligt med bockrot, brudbröd och rödkämpar, måttligt med gulmåra, ängsskallra och ängshavre, samt ringa mängder av gullviva och prästkrage.

Naturvärde: 4

Betesmarken är liten, men välhävdad och hyser en del hävdgynnade arter vilket ger vissa naturvärden.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0C0-CQH)

8334-02 Betesmarker öster om Kappagården

Yta: 0,4 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Bolum Värden: BGZ

Fastigheter: Bolum 3:8, Hov 2:3

Kulturspår:

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6510 Slätterängar i låglandet, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Kappagården finns en mindre rullstensås i ett småkulligt odlingslandskap. Området har en rik flora och lång kontinuitet som öppen mark. På åsen växer några enstaka träd av ask, oxel, lönn och tall. I buskiktet finns lite enebuskar och nypon. Betesmarken är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Marken är ogödslad och hävdas väl genom bete. Vegetationen är i huvudsak frisk med inslag av torrängar av fårsvingel- och örtrik ängshavretyp. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med brudbröd, rödkämpar, prästkrage och ängshavre, samt måttligt med backtimjan, backsippa, bockrot och jordtistel. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även mycket vårbrodd, tjärblomster och mandelblom, samt lite kattföt, flentimotej och backsmörblomma. Öster om åsen finns en välhävdad slätteräng. Marken är frisk och

delvis svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns rikligt med rödkämpar, måttligt med ängshavre och brudbröd, samt ringa mängder av backsippa.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686502)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 7E4-DQB, 8E7-BPG)

8334-03 Betesmark vid Blixerör

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Bolum Värden: BKZ

Fastigheter: Hov 5:9

Kulturspår: skalmurar, jordkällare

6510 Slätterängar i låglandet

Beskrivning

Sydöst om Kappagården finns en ganska artfattig betesmark. Den utgörs till större delen av kultiverad fodermark och är svagt till tydligt påverkad av gödsling. En mindre yta i norr är klassad som slätterängar i låglandet. Väl bevarade skalmurar omgärdar den välhävda betesmarken. Några björkar och fågelbär samt lite hagtorn och nypon växer i betesmarken. Vegetationen är i huvudsak frisk, med inslag av torrängar. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med brudbröd, samt måttligt med prästkrage och ängshavre.

Naturvärde: 4

Betesmarken är välhävda, men är artfattig pga kultivering och kvävepåverkan, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 4A9-OVO)

8334-04 Betesmarker vid Uddagårds kvarn

Yta: 17,7 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Bolum Värden: BKZ

Fastigheter: Vässtorp 2:1

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, ängslada

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktängar med blåtåtel eller starr, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Uddagårds kvarn finns stora öppna välhävda betesmarker. Markerna är steniga och hyser en hel del odlingsrösen, samt väl bevarade skalmurar. I trädskiktet finns enstaka björk, klibbal, ask, ek, fågelbär, asp, hägg och gran. En hassel, hagtorn, salix och nypon finns i buskskiktet. Fin flora finns på slänterna och kullarna. Resterande del är svagt till tydligt påverkat av gödsling. Vid inventeringen i september 2003 noterades måttligt med baktimjan, ängshavre, brudbröd, rödkämpar, bockrot, prästkrage och jordtistel, samt ringa mängder av knägräs och darrgräs.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området väster om vägen ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom skyddat som naturreservat.

Området öster om vägen saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i området öster om vägen.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686492)

Hedberg-Fält, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Hornborgasjön SE0540084

8334-05 Betesmark nordväst om Broddetorps kyrka

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Bolum Värden: BKZ
Fastigheter: Bolum 9:1&9:26
Kulturspår: diken inom fossil åker
6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Väster om Broddetorps kyrka finns en välhävdat lätt sluttande betesmark. Mot öster gränsar det till en större väg och västerut finns åkermarker. Betesmarken är öppen med enstaka fågelbär, ask och hagtorn. Marken är stenig och delvis kraftigt tuvad. Fältskiktet är friskt till fuktigt. Markskador finns efter ett kulverterat dike. Den västra delen utgörs av fuktängar med blåtåtel eller starr. Utmed vägen är marken kultiverad och svagt till tydligt påverkad av gödsling. Vid inventeringen i augusti 2003 noterades endast hirsstarr. Pga av högt gräs samt den sena inventeringstiden noterades väldigt få indikatoarter. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 hade området en ganska rik flora. Här fanns bland annat smörboll, kabbeleka, hirsstarr, småstarr, harstarr, samt en hel del klasefibbla, ängsnycklar och gökblomster. Förr fanns här enligt Lennart Sundh, honungsblomster.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686495)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9BD-OHJ)

8334-06 Slafsan vid Hornborga

Yta: 18,5 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp, Hornborga Värden: BHKLVZ
Fastigheter: Hornborga 3:7&6:5&17:3, Fjällåkra 1:21&2:36&2:39&9:2, Toltan 4:1
Kulturspår: fornminnen, stenmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, strandbete, strandskog, grova lövträd, hålträd, död ved, å, källor, forsar, rödlistade arter

Beskrivning

Nedströms Hornborga ändras Slafsan namn till Hornborgaån. Området sträcker sig utmed Hornborgaån som här rinner nedskuren i sandstenen. Nordväst om området blottas sandstenen som små klevlar. De nedre delarna av Hornborgaån omges av öppna betesmarker som domineras av fuktängar. Botten i ån är grusig till sandig eller ställvis finkornigare. Själva åfåran är starkt påverkad av betesdjuren som trampat sönder kantvegetationen. Åfåran är rikligt bevuxen med näringskrävande växter som trådnate och andra natearter, vattenpest, sengröe, rörfilen mm. I anslutning till ån finns ett stort antal fornlämningar. Enligt våtmarksinventeringen representerar området ett av de märkligaste avsnitten av den värdefulla Slafsan. Området har stor betydelse för landskapsbildningen och har mycket stora botaniska, limnologiska och hydrologiska värden. En stor del av området ingår i lövskogsinventeringen. Klibbalstrandskog och klibbalskog av översilningstyp samt blandlövhage av asp-björktyp är de skogstyper som finns respresenterade i området. Området är mycket heterogena och sträcker ut sig i en bitvis brant sluttning ned mot Hornborgaån strax öster om Hornborga by. En stor del av omgivningarna består av åkermark eller vall men intill själva ån finns här och var en del trädmiljöer. En del av strandmiljöerna i området har avgränsats som objekt med naturvärde i nyckelbiotopsinventeringen. Trädskiktet är heterogent och i större delen av området halvslutet. Klibbal är ett dominerande inslag, men det finns även en rad andra trädslag, exempelvis alm, ask, hägg, gråal och rönn. Dessa förekommer dock i relativt liten omfattning. Merparten av träden är medelålders, men intill strandkanten står flera grova alar - en del av dessa med bohål - och i objektets norra del finns det dessutom en mycket grov och gammal ask. Denna bär spår efter tidigare hamling. Buskskiktet är relativt gles och det består endast av spridda enbuskar och någon krusbärsbuske. Död ved förekommer i relativt måttlig omfattning, främst i form av torrakor eller låg av klibbal i klenare dimensioner. I fältskiktet

finns kärrfibbla, ormbär och springkorn. Gullpudra förekommer spritt över stora delar av objektet, främst i sådana miljöer som påverkas av rörligt grundvatten. I blöta delar kan man även hitta gott om bäckbräsa. Däremot verkar den epifytiska moss- och lavfloran vara relativt svagt utvecklad. Området är mycket variationsrikt, främst tack vare förekomst av en lång rad strukturer och landskapselement. En stor del av sluttningen är källpåverkad och små källdrag springer fram här och var i sluttningen. Närheten till en större å med delvis översvämmade strandpartier och små forspartier utgör också viktiga strukturer. Eftersom området är beläget i odlingsbygder finns det också relativt gott om stenmurar. En stor del av området är betat och betetrycket är måttligt till högt. Störst betesprägel märks naturligtvis i öppnare partier men även där träden står tätare är betesprägel tydlig. Vissa ingrepp märks också i området. En del gallringar i albestånden har gjorts liksom en del röjningar. Dessutom löper mindre diken genom området. Vid Hildingsberg norr om Hornborgaån strax nedströms bron finns en välhävdad betesmark som aldrig varit gödslad. Norra delen av området är ett stenigt åsparti med enbuskar som är klassat som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. I den torra slänten växer bland annat baktimjan och ljung. Här finns även en växtplats för fältgentiana. Längs vattnet är en öppen gräsdominerad fuktäng som snabbt övergår i barrskog, vilket gör att det intressanta området är litet. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med gulmåra, måttligt med baktimjan, jungfrulin, prästkrage, brudbröd och jordtistel, samt ringa mängder bockrot och ängshavre.

Naturvärde: 2

Området bedöms hysa höga naturvärden främst på grund av de relativt stora ytor som är källpåverkade och på grund av den variation som skapas i området som en följd av rikedom på strukturer och element. Om mängden gamla träd ökar i framtiden kommer detta att bli ett mycket värdefullt lövskogsbestand.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot lövskogsvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört. Fortsatt bete gynnar dock naturvärdena i betesmarkerna.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686496)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 25B-FDA)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1438)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E12)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8334-07 Hävdade och igenvuxna hagmarker vid Bolumstorp

Yta: 19,4 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp

Värden: BGHKLZ

Fastigheter:

Kulturspår: odlingsrösen, stenmurar, fägata

Klibbalsumpskog, jätteträd, död ved

Beskrivning

Vid Bolumstorp, strax öster om Hornborgasjön, finns det ett antal åsryggar och svackor som skapar variation i ett annars åkerdominerat landskap. Dessa ryggar och svackor har nyttjats som fodermark och har en mycket varierad struktur. Dessutom varierar fuktighetsförhållanden kraftigt, från torrt uppe på ryggarna till blött nere i svackorna. Trädskiktet är mycket varierat och artrikt. Klibbal och ek är de dominerande trädslagen där ek förekommer på friska marker och klibbal på fuktiga. Dessutom finns exempelvis ask, fågelbär, oxel, asp, björk, rönn och sälg. Merparten av träden i fuktiga delar är medelålders medan träden på friska marker är äldre och grövre. Många av hagmarksträden är relativt grova och har en vid krona. Detta gäller främst de södra delarna som dessutom avgränsats som nyckelbiotop. Död ved förekommer i relativt god omfattning. I fuktiga delar är det främst lågor och torrakor av klibbal men här och var finns det även ved från björk. På friska marker finns bland annat ett antal nyligen döda ekar. Hagmarkerna – både de hävdade och de igenväxta, hyser relativt gott om äldre träd men dessa är något för unga för att de riktigt krävande arterna av mossor och lavar ska trivas. Här finns dock en mycket god utvecklingspotential. Fältskiktet är över stora delar betespåverkat och förhållandevis örtrikt som en följd av den rika jordmånen. Nämnas bör också värden knutna till ett örtrikt fältskikt både i exponerade och skuggiga situationer. Anmärkningsvärt är också observation av en vit stork med bomaterial i näbben, under fältbesöket på våren 2004. Denna fågel utgör förhoppningsvis förtruppen till en kommande permanent storkpopulation vid Hornborgasjön. En stor del av objektet är betat och i hagmarkerna finns det en rad olika

element såsom fägata, odlingsrösen och stenmurar. Det finns även små kärrytter och bäckar i de fuktiga partierna. Samtliga dessa element bidrar till områdets heterogenitet.

Naturvärde: 2

Området bedöms hysa höga naturvärden, främst på grund av sin heterogenitet och sin relativt goda förekomst av död ved. På sikt, då trädsnittet åldrats ännu mer, kan mycket höga naturvärden utvecklas vid Bolumstorp. Den södra delen av området är klassad som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i hagmarkerna.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 30C-OAD, 826-RPB, AA0-USP, B72-UAB, E8F-HZQ)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1436)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e01)

8334-08 Betesmarker vid Backagården, Hornborga

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Hornborga Värden: BKZ

Fastigheter: Hornborga 6:5

**Kulturspår: fossil åker, odlingsrösen, stenmurar, fornminnen
4030 Torr hed**

Beskrivning

Mellan Backagården och Hornborgaån finns en artfattig betesmark som är glest bevuxen med tall. Det finns även inslag av björk, en och nypon. I området finns fornåkrar. Marken är frisk och hävdas väl genom bete med hästar. I de högst belägna delarna finns rester av rödvenhedvegetation, men stora delar av området är gödslade och det finns få hävdgynnade arter. Slutningen ner mot Hornborgaån är igenväxt och ointressant. Vid inventeringen i september 2004 noterades inga intressanta arter.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686505)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2BD-ICV)

8334-09 Betesmark vid Hornborgaån norr om Storegården

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter: Fjällåkra 1:21

**Kulturspår: skalmurar
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter**

Beskrivning

Strax norr om Storegården nära Hornborgaån finns en öppen betesmark med väl bevarade skalmurar. I trädsnittet finns enstaka klibbal, fågelbär och rönn. En, vide och nypon finns även. Marken är stenig och hävden är god. Den västra delen av betesmarken är kultiverad och tydligt påverkad av gödsling. Marken är mosaikartad och det finns inslag av artrika torra-friska låglandsgräsmarker i de gödslade markerna. På kullar och vid stenar finns en fin flora. Vid inventeringen i juni 2003 noterades en del hävdgynnade arter som rikligt med backtimjan och ängshavre, jordtistel, gulmåra, samt ringa mängder av bockrot.

Naturvärde: 4

Betesmarken är delvis kultiverad, men är välhävdad och hyser en fin flora på de ogödslade ytorna, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.
Skydd: Området saknar skydd.
Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.
Litteratur:
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 5A5-LNA)

8334-10 Ekhagar vid Storegården, Fjällåkra

Yta: 1,1 ha **Ekonomisk karta:** 08334 **Socken:** Broddetorp **Värden:** BZ
Fastigheter: Fjällåkra 8:1
Kulturspår:

Beskrivning

Öster om Storegården på båda sidor om en mindre väg finns två kuperade ekhagar. De omges av öppna odlingsmarker. Hävden har upphört, men dessa marker har troligen en lång hävdkontinuitet. Trädskiktet domineras av ek, men här växer även enstaka björk och gran. Vid inventeringen i augusti 2003 bedömdes betesmarkerna vara värda att restaurera pga floravärden. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 betades markerna av nötkreatur. Markfloran var då rik och i rödvenängen på sluttningarna växte det mycket gullviva. Dessutom fanns en del brudbröd, prästkrage, blåsuga, smörbollor och ängsvädd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Hagarna bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686504)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 18B-VEC, 593-OZL)

8334-11 Videkärr med hasselridå

Yta: 1 ha **Ekonomisk karta:** 08334 **Socken:** Broddetorp **Värden:** BKZ
Fastigheter: Botorp 9:1
Kulturspår: stenmurar, odlingsrösen
Hassellund, lövsumpskog, död ved, rik kryptogamflora, källor

Beskrivning

Området består av två nyckelbiotoper. Den norra delen utgörs av ett kraftigt försumpat område som domineras av gråvide. Det finns även partier med klibbal och glasbjörk. Lövträden har bildat socklar. Torrträd, lågor av lövträd och klen död ved finns allmänt i området. Området är kallpåverkat med järnockrakällor och det finns rörlig markvatten. Fältskiktet är av högörtstyp med brudborste och ormbär, samt rikligt med kärrfibbla. Svavelrisk *Lactarius scrobiculatus* är vanlig i biotopen. Det finns rikligt med källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides*, medan trubbfjädermossa *Homalia trichomanooides* endast finns i enstaka bestånd. Den södra delen utgörs av en hassellund med gamla grova hasselbuketter, med inslag av enstaka fågelbär och ek. En stenmur med mossblock löper genom området. Området har tidigare varit skogsbete. I biotopen finns en värdefull kryptogamflora med bland annat läderskål *Encoelia furfuracea* är vanlig. Kärrfibbla och underviol finns allmänt i fältskiktet.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Grova hasselbuketter med gott om död ved, samt värdefull kryptogamflora ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e14:1-2)

8334-12 Ruskela källa

Yta: 27,3 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BHKVZ

Fastigheter: -

Kulturspår: stenmurar, fägata, torpmiljöer, offerkälla, vargasten

Kalkbarrskog, död ved, rik kryptogamflora, rödlistade arter, bäck, källa, block

Beskrivning

Naturreservatet Ruskela källa ligger på Brunnhemsbergets västsluttning, cirka 3 km sydost om Broddetorps by. I väster gränsar reservatet delvis till åkermarker. Det mesta runtom är dock produktionsskog med granplanteringar och hyggen. Reservatet sluttar från öster till väster. Dess högsta punkt ligger på 265 meter över havet och den lägsta på cirka 190 meter över havet. Inom området finns en naturlig källa, Ruskela källa, vilken tidigare har använts för vattenförsörjningen i Broddetorps by. Ruskelabäcken rinner mot sydväst från källan. Det finns även mindre bäckar och grävda diken i området. Större delen av reservatet är tidigare utmarksskog som har betats. I den västra delen finns spår av åkermarker som numera planterats med gran eller vuxit igen. Det finns en del stenmurar i området och grova granar med lågt sittande grova grenar visar på ett tidigare mer öppet landskap. Källan har använts som vattentäkt och bönderna från Segerstad har rätt att driva upp och vattna sina kor vid källan. Större delen av skogen har etablerat sig spontant sedan utmarksbetet upphörde. På mindre delar av reservatet har plantering av gran skett. Numera är området skogsmark och ett skonsamt skogsbruk har bedrivits. Ruskela källa har tidigare använts som offerkälla. Källan har även använts för vattenförsörjning. Faledreven som är Skaraborgs bäst bevarade fädrev går från Segerstad kyrka till Ruskela källa. Faledreven användes förr för att driva boskap från byarna till utmarksbetena uppe på Brunnhemsberget. Idag nyttjas dreven som vandringsled. Inom reservatet finns ett flertal stenmurar. I nära anslutning till reservatet har det legat flera torpställen. Vargastenen är ett block som ligger cirka 200 m söder om källan. Enligt traditionen ska man ha flått vargar på den stenen. På Brunnhemsbergets västsluttning i anslutning till Ruskela källa finns ett område med gammal grandominerad barrskog på den i övrigt av skogsbruk dominerade sluttningen. Området har lång skoglig kontinuitet även om skogen har varit glesare under tidigare skeden när skogsbyte var vanligt. Gran dominerar men även tall, björk, asp och klibbal förekommer. Asp förekommer huvudsakligen i nordväst. Endast små delar har varit utsatta för kalavverkning men i det mesta av skogen har plockhuggning skett. Marken är näringsrik vilket gör att ett stort antal sällsynta och rödlistade marksvampar förekommer i området. Ett tiotal arter av taggsvamp, vilka indikerar höga naturvärden har noterats i området. Bland taggsvamparna finns de tre rödlistade arterna brandtaggsvamp *Hydnellum auratile*, blåfotad taggsvamp *Sarcodon glaucopus* och sammetstaggsvamp *Sarcodon martioflavus*. Den långa kontinuiteten på skogen har gjort att den sällsynta skuggmossan, *Dichranodontium denudatum* förekommer relativt rikligt. Skuggmossa är en så kallad oceanisk art, vilka behöver en hög och jämn luftfuktighet och har sitt huvudutbredningsområde på västkusten och i Sjuhäradsbygden. Flera lundväxter som kransrams, ormbär och svart trolldruva förekommer i den näringsrika barrskogen. Vid källan i de östra delarna finns det ett ganska brant parti som är rikt på block. I dessa delar finns det god tillgång på död ved. Söder om branten finns ett mindre område med sumpskog. Gran är det dominerande trädslaget men där förekommer även björk och klibbal. Ruskelabäcken rinner från källan och mot sydväst nedför sluttningen. Granskogen kantar bäcken men inslaget av grova tallar är ganska stort liksom av lövträd som björk och klibbal. Det finns rikligt med lågor av både lövträd och barrträd. Mossfloran är rik och flera signalarter har noterats som kruskalkmossa *Tortella tortuosa*, källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioides* och rutbålsmossa *Concephalum conicum*. I den västra delen av naturreservatet finns gamla inägomarker som delvis har vuxit igen och delvis har planterats med gran. I norra delen av den gamla inägomarken, i anslutningen till vägen, finns en gallrad björkskog. I nordvästra delen av området finns flera grävda diken.

Naturvärde: 1

En liten del av området är klassat som nyckelbiotop. Förekomst av äldre kalkbarrskog, rikligt med död ved, naturliga bäckmiljöer och källmiljöer, samt värdefull kryptogamflora med ett flertal rödlistade arter ger högsta naturvärde.

Bevarande: Det övergripande målet i skötselplanen är att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i en naturligt uppkommen äldre kalkbarrskog, naturliga bäckmiljöer och källmiljöer.

Skydd: Området är naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplanen.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2006: Beslut och skötselplan för naturreservatet Ruskela källa
Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D2e03:1, 08D2e04:1)

8334-13 Tallsumpskog norr om Ruskela källa

Yta: 1,5 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHZ
Fastigheter: Fjällåkra 2:39
Kulturspår:
Tallsumpskog, senvuxna träd, död ved, rik kryptogamflora, källor

Beskrivning

Norr om Ruskela källa finns en tallsumpskog med ymnigt morrtäcke och stort inslag av senvuxna träd. Det finns även inslag av gran, samt klena albuketter som växer på tuvorna. Flera alar har bildat socklar. I fältskiktet finns rikligt med kärrfibbla och även ormbär är vanlig. Det finns rikligt med död ved. Vedsvampfloran är rik med bland annat luktticka och skiktad dynsvamp. Det finns mycket stora tuvor och "bollar" av blåmossa *Leucobryum glaucum* med högt naturvärde. Långfliksmossa *Nowellia curvifolia* är vanlig, medan västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* endast finns i enstaka bestånd. Området är källpåverkat och det finns rörligt markvatten. Naturvärdena är tyvärr störda av ingrepp som dikning.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop och hyser enligt denna stora botaniska värden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E07)
Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e20:1)

8334-14 Rasbrant söder om Nycklafallet

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BGKZ
Fastigheter: Broddetorp 1:5&1:6&1:8&2:7&6:1
Kulturspår: stenmurar
Rasbrant, grova lövträd, block, lodyta, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Området utgörs av en västvänd blockrik rasbrant på Brunnhemsberget. Berggrunden utgörs av grönstenar och det finns flera lodytor i området. Enstaka grova och höga granar växer i rasbranten, samt även enstaka gamla grova lövträd. Flera grova sälgbuketter har höga naturvärden. Det finns rikligt med gränlågor i olika nedbrytningsstadier. Torrträd finns allmänt och det finns även enstaka lågor av lövträd. Ymniga mossfällar finns på diabasblocken i rasbranten. Buskskiktet är rikt med hassel, skogstry och måbär. Kryptogamfloran är värdefull. Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* finns i rikliga mängder, medan vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* och kantarellmussling *Plicatura crispa* endast finns i enstaka bestånd. Skravelsten finns nedan berget.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e22:1)

8334-15 Bolum Säckesten

Yta: 6,9 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKZ
Fastigheter:
Kulturspår: stenmurar
7230 Rikkärr, källor, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger på skogsmark på Brunnhemsbergets nordvästsida. Den värdefullaste delen av området utgörs av Natura 2000-området Bolum Säckesten som ligger strax sydost om Säckesten. Området består av fyra till största del öppna rikkärr, varav ett är lite större. Kärren varierar från plana till sluttande med lutning mot nordväster. Grundvattnet är ytligt och kärren källpåverkade. På sluttningen finns vatten i dagen, källor, samt mindre rännilar. Det största kärret korsas i väst-östlig riktning av en gränsmarkering bestående av bitvis stenmur och bitvis jordvall, vilken är trädbevuxen. Området omges av björksumpskog och barrskog med både gran och tall. Från skogskanterna växer det in gran, tall, björk, klibbal, pors och viden i kärren. Det södra och största kärret är mest artrikt. Den varierande terrängen och förekomsten av källor och källstråk är grunden till att kärret är så artrikt. I centrala delarna växer gott om axag och lågstarr som ängsstarr, hirsstarr, slankstarr och flaskstarr. I de flackare partierna finner man mossor som späd korpionmossa, fetbålmossa, spjutmossa, guldspärmossa och kalkkammossa. I de mer sluttande och källpåverkade delarna förekommer exempelvis kamtuffmossa, källtuffmossa, fetbålmossa, kragpelia och källmossa. Av kärlväxter kan nämnas ängsvädd, kärrkniprot, flugblomster, kärrfräken, slätterblomma, vildlin, loppstarr, näbbstarr myrtag och gräsull. Täckningsgraden av bladvass och är i vissa delar förhållandevis hög. Blåtåtel förekommer också förhållandevis frekvent. Utöver en rik moss- och kärlväxtflora finns här en mycket rik molluskfauna. I länets inventering av snäckor i rikkärr, 2007-2009, klassas områdets rikkärr som mycket skyddsvärda sett till molluskfaunan, vilken både har en varierad och mycket rik artsammansättning där flera ovanliga och hotade arter förekommer. I inventeringen dokumenterades bland annat förekomst av de tre sällsynta grynsnäckorna kalkkärrsgrynsnäcka, otandad grynsnäcka och smalgrynsnäcka, varav de två förstnämnda är rödlistade. Här finns även den sällsynta och karaktäristiska rikkärrsarten kärrpuppsnäcka. Rikkärren ligger inbäddade i barrdominerad skogsmark av varierande ålder. Kärren är ohävdade, men röjning av igenväxningsvegetation och bladvass har skett med några års mellanrum sedan 2006 för att hålla rikkärren öppna. År 2014 gjorde Länsstyrelsen en specialinsats inom ramen för "utvald miljö" inom Landsbyggsprogrammet. Rikkärren röjdes då från bladvass och vedartad igenväxningsvegetation. Rikkärren är beroende av återkommande skötselinsatser för att inte växa igen och ta skada. Större del av rikkärren ligger inom nyckelbiotop.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandestatusen är mycket god. Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla kärrmosaikerna med möjlighet för axag och kärrkniprot att expandera.

Skydd: Rikkärren ingår i nätverket Natura 2000 och den södra delen av området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget inte ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Bolum Säckesten SE0540192

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E01)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e16:1)

8334-16 Betesmark vid Afsegården

Yta: 4,6 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter: Broddetorp 3:1

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området är lätt kuperat och utgörs av en central öppen del som omges av trädbevuxna partier. Trädskiktet är mycket varierat med björk, asp, alm, klibbal, rönn, ek, lönn, rönn, säl, fågelbär och tall. I hagmarken finns fem värdefulla hagmarksträd av säl och tall. I buskskiktet finns en, hassel och hagtorn. I väster ligger ett större parti med klibbalskog och älgört. I anslutning till ett forngravfält finns ett smärre parti med ek där det växer baktimjan. Den öppna centrala delen är kultiverad och utgörs av delvis stenbunden och delvis stenröjd gammal åkermark. På de rikligt förekommande odlingsrösen finns gott om baktimjan. Det finns även några ytor med artrika torra-friska låglandsgräsmarker och kalkgräsmark. Markerna är välhävdade och delvis svagt kvävepåverkade. Bland de hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i augusti 2003 märks måttligt med baktimjan, ängshavre, brudbröd och gulmåra, samt ringa mängder av ängsvädd, gullviva, prästkrage, smörboll och nattviol. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1990 noterades även slättergubbe och en hel del ormrot i en björkhage i den östra delen.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686497)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 2E5-ZMR)

8334-17 Lövskogar mellan Alebäck och Brestorp

Yta: 26,9 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKVZ

Fastigheter: Säckesten 1:2&1:6 mm

Kulturspår: stenmurar

Alsumpskog, hålträd, rik kryptogamflora, död ved, bäck

Beskrivning

Mellan Alebäck och Brestorp finns det betydande arealer lövskog som till stor del växer på fuktiga marker. Dessa skogar är belägna i ett landskap som även i övrigt består av mycket triviallövskog, men även öppna odlingsmarker och barrplanteringar. Trädskiktet är varierat och det innehåller flera olika trädslag. Längs Korpatorpsbäcken dominerar gråal över relativt stora ytor. I resten av området är ofta klibbal eller björk de vanligaste trädslagen, även om det finns inslag av andra trädslag som alm, ask, ek, asp, sälg och någon planterad poppel. Dessutom finns en del gran och tall. På sina ställen är föryngringen av ask kraftig. Träd med bohål förekommer relativt allmänt och även träd med större risbo noterades. Död ved förekommer relativt allmänt i de fuktiga delarna även om det främst är i klena eller medelgrova dimensioner. Såväl lågor som torrakor är vanliga och främst är det fråga om ved från klibbal, gråal och björk. Ställvis finns även en del lågor och torrakor från asp. Buskskiktet är normalslutet och består främst av hägg. Fältskiktet i området är till övervägande del örtrikt och belägen på fuktig mark. Små partier med frisk örttyp finns också. Sumpskogsmiljöerna har en ganska rik flora och fauna. I fältskiktet finns gullpudra och skavfräken som trivs intill rörligt grundvatten. Bland noterade mossor bör nämnas källgräsmossa *Brachythecium rivulare*, rutlungmossa *Conocephalum conicum*, kalkkammossa *Ctenidium molluscum* och kamtuffmossa *Palustriella commutatum*. Dessa trivs på kalkrika jordar eller i miljöer med rörligt grundvatten. Nämnas bör också fynd av den lilla laven glansfläck *Arthonia spadicea* som växer på klibbalar. Genom områdets västra del rinner en mindre bäck och intill denna finns det ställvis såväl källpåverkade partier som rikkärr. Dessutom finns på andra håll i området sumphål och små kärrytor. Små partier har påverkats av skogsbruksåtgärder som röjning och gallring. Ett avsnitt med lövsumpskog längs de vackert meandrande Korpatorpsbäcken är klassat som nyckelbiotop. Stenmurar finns i området som tidigare har betats. Det finns rikligt med lågor och hel del döende gamla träd. Flera alar har utvecklat socklar. Fältskiktet är mycket rikt med mycket riklig förekomst av skogsbingel och kärrfibbla. Ormbär finns allmänt i biotopen, medan tvåblad endast finns i ringa mängder. Stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* är vanligt förekommande i biotopen, medan tuffmossor *Palustriella spp* endast finns i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Området hyser höga naturvärden tack vare sin storlek, sin heterogenitet och sin relativt rika flora och fauna.

Läget i ett landskap rikt på lövsumpskogar och triviallövskogar förstärker värdet. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1453)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e15:1)

8334-18 Bolum Hov

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKZ

Fastigheter: Hov 4:5&5:8

Kulturspår: stenmurar 7230 Rikkärr, källor, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området Bolum Hov ligger i mellanbygd på förlängningen av Brunnhemsbergets nordvästsluttning. Bergarterna i trakten skapar kalkrika jordar och vatten med höga pH-värden. Hela Natura-området består av ett öppet extremrikkärr som sluttar svagt mot väster. Grundvattnet är ytligt och i västra delen av kärret finns källmiljöer med kalkutfällning och i några källdråg växer kransalger. I den västra delen förekommer rikligt med axag. Generellt är fält och bottenskiktet mycket artrikt. Bland typiska kärlväxter förekommer exempelvis axag, knagglestarr, näbbstarr, hårstarr, ängsstarr, tagelsäv, ängsnycklar, sumpnycklar, kärrkniprot, flugblomster, gräsull, slätterblomma, tätört och majviva. Tyiska mossarter i kärret är källtuffmossa, späd skorpionmossa, klotuffmossa, späd skorpionmopssa och korvskorpionmossa. Exempel på andra arter som förekommer i kärret är kärrslätting, kärrspira, kärrfräken, vattenklöver, darngräs, nattviol, rosettjungfrulin, vildlin, smörboll, ängsvädd, loppstarr och nålstarr. Största delen av rikkärret är öppet. Enstaka mindre träd av bl.a. björk, oxel, tall och klibbal förekommer och i buskskiktet noteras enstaka svartvide, brakved och enar. En hel del jordfasta stenar/block finns i kärret. Västra kanten av kärret är bevuxet med klen klibbal och björk. Trädens ålder och avsaknad av död ved tyder på att den här delen började växa igen för 30-50 år sedan. Hela området bedöms ha naturlig hydrologi och hydrokemi. På häradskartan från 1877-1882 framgår att rikkärret och stor del av omgivande mark har använts som slätter- och betesmark, viket även styrks av de många hävdpräglade arterna som förekommer i området. Troligen har stor del av hävden i rikkärret liksom den kringliggande marken upphört eller varit mycket extensiv under 1900-talet, vilket lett till att stora delar av den tidigare öppna arealen i trakten idag är mer eller mindre igenvuxen och består av sumpskogar, torrare lövskogar, ek-hassellundar, vissa delar är dock fortfarande öppna betesmarker. Natura-området omges av en kraftigt genomgallrad hage och åkermark i öster. I övriga väderstreck finns lövsumpskog med björk, klibbal, någon ask och någon gran. Norr och väster om området går Korstorpsbäcken. Rikkärret inom Natura-området har sedan början av 2000 hållits öppet genom röjning av vedartad igenväxningsvegetation med vissa års mellanrum, samt att östra delen av kärret har betats extensivt av nöt i samband med efterbete på närliggande vall. År 2015 genomfördes en större skötselinsats i form av röjning och slätter inom pågående LONA-projekt, vilket drivs av Falköpings kommun 2015-2017. Sedan några år tillbaka pågår bildning av ett naturreservat där bland annat Natura 2000-området Bolum Hov kommer att ingå och där ett av områdets syften kommer vara att bevara och utveckla områdets rikkärr. Områdets västra del är fränstängslat och ohävdad.

Naturvärde: 1

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Bevarandestatusen är mycket god. Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla extremrikkärret med möjlighet för axag och kärrkniprot att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas även av biotopskydd. Kärrkniprot och andra orkideer är fridlysta.

Bedömning av skydd och skötsel: I nuläget behövs inte ytterligare skyddsförordnande. Enligt bevarandeplanen bör den västra delen skötas med slätter medan den östra delen bör skötas med slätter samt sent efterbete vid vallbete. Trädridan i områdets nordöstra del bör avverkas och stennemuren där bör röjas fram.

Litteratur:

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Bolum Hov SE0540193

8334-19 Betesmark vid Korpatorp

Yta: 0,3 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter: Hov 1:11

Kulturspår: diken inom fossil åker, skalmurar

6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Sydväst om Korpatorp finns en öppen välhävdad betesmark med enstaka björk och en. Markerna är steniga och är klassade som fuktängar med blåtåtel eller starr. Fältskiktet är av högört-högstarrängstyp med älgört, plattstarr, smörbollar samt vasstarr. Endast en mindre yta är svagt kvävepåverkad. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2003 märks rikligt med smörbollar och gökblomster.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686498)
Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 988-SLN)

8334-20 Triviallövskogar och betesmark vid Trollsvik

Yta: 15,6 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKVZ
Fastigheter: Bolum 27:1, Hov 4:3, Korpatorp 5:3
Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar, fornminnen
Lövsumpskog, död ved, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området är beläget i övergångszonen mellan den öppna åkermarken och triviallövskogen nedanför Brunnhemsberget. Hela objektet har en gång i tiden nyttjats som fodermark men idag är endast den nordligaste ytan betad. Resterande delar verkar ha lämnats till igenväxning utan att några större åtgärder gjorts i skogen. Detta har idag resulterat i en heterogen triviallövskog med ett flerskiktat trädskikt och gott om död ved. Hagmarkskaraktären är dock tydlig fortfarande främst på friska partier. Beståndets sydligaste del har avgränsats som objekt med naturvärde i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Björk är det dominerande trädslaget i området. Glasbjörk finns främst på fuktiga marker och vårtbjörk på friska marker. Andra trädslag som ek, klibbal, asp, sälg, gran och tall förekommer också men i relativt liten omfattning. Gamla och relativt grova björkar tillhörande en hagmarksgeneration förekommer på frisk mark i områdets norra halva medan träden i den fuktiga södra delen främst är medelgrova. Flera av dem kan dock vara äldre än vad grovleken indikerar. Död ved förekommer rikligt, främst i söder och det allra mesta är lågor eller torrakor av björk. Buskskiktet innehåller arter som till stor del är en rest från den tid då området var öppet. Enbuskar förekommer relativt frekvent men det finns även hassel och nypon. I fuktiga partier finns det dessutom en hel del viden. Björkdominerade skogar har oftast en svagt utvecklade flora av epifytiska mossor och lavar och detta objekt är inget undantag. Däremot är det troligt att beståndet är värdefullt för vedlevande svampar och skalbaggar. En liten indikation på beståndets värde är den mindre hackspetten som hördes trumma i skogen vid fältbesök. Delar av beståndet är fuktigt till vått och i dessa delar finns såväl små kärrytor som rännilar. Att området tidigare nyttjats som betesmark vittnar bland annat en mängd gammal taggtråd om. Negativa ingrepp saknas. Vid skogstyrelsens inventering noterades Jungfru Marie nycklar, tvåblad och källpraktmossa *Pseudobryum cinclidioide*. Längst norrut finns en välhävdad hagmark som redovisas i ängs- och betesmarksinventeringen. Hagmarken har ett ganska glest trädskikt och är öppen i norra delen. Trädskiktet utgörs av björk, ask, rönn, asp, oxel och fågelbär. I buskskiktet finns en, hassel, hagtorn och nypon. Rikligt med odlingsrösen och väl bevarade skalmurar finns i hagmarken som delvis är klassad som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Markerna är friska och ej påverkade av gödsling. Bland hävdgynnade arter märks rikligt med bockrot och gulmåra, samt ringa mängder av blåsuga, prästkrage, ängshavre, brudbröd och rödkämpar.

Naturvärde: 2

Området bedöms hysa höga naturvärden främst tack vare den mycket goda förekomsten av död ved enligt lövskogsinventeringen. Att området är beläget i en trakt rik på triviallövskogar och lövsumpskogar förstärker värdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot lövskogsvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena i hagmarken.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Lövskogsobjektet bör lämnas till fri utveckling. Gammal taggtråd bör tas bort. Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena i hagmarken i norr.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F09-XKV)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1446)
Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8334-21 Skogsbete vid Jägartorp

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BZ

Fastigheter: Hov 4:3

Kulturspår:

Kalkbarrskog, grova träd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Öster om Jägartorp finns ett äldre skogsbyte som utgörs av grov kalkbarrskog där det finns rikligt med grova träd. Trädskiktet domineras av gran med flera gamla grova granar. Det finns även flera grova aspar och en del vårtbjörkar. I biotopen finns flera grova granlågor med höga naturvärden, samt några grova asplågor och högstubbar av asp. Många rotvältor finns även samt enstaka torrträd. Kryptogamfloran är värdefull och gammelgranslav *Lecanactis abietina* och blåmossa *Leucobryum glaucum* finns allmänt i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop som i framtiden kommer att utveckla mycket höga naturvärden som grov kalkbarrskog.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3e09:1)

8334-22 Tovaberget

Yta: 30 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BGHKLZ

Fastigheter: Bolum 27:3

Kulturspår: stenmurar

9010 Västlig taiga, 9050 Näringsrik granskog, 7230 Rikkärr, 1386 Grön sköldmossa, rasbrant, spärrgreniga träd, död ved, rik kryptogamflora, rödlistade arter, block, bäck

Beskrivning

Natura 2000-området Tovaberget ligger på Tovabergets västsluttning. Området är även naturreservat. Tovaberget är ett typiskt västgötskt platåberg och jordmånen är kalkrik. Inom området finns tre extremrikkärr som har en värdefull kärlväxt- och mossflora. I anslutning till det norra kärret finns en gammal betesmark. I övrigt domineras området av kalkpåverkad natursumpskog. En stor del av sumpskogen är olikåldrig, luckig och innehåller relativt mycket död ved. Längs den naturligt slingrande Korstorpsbäcken i områdets västra del domineras sumpskogen av klibbal. Öster om bäcken övergår klibbalskogen i gransumpskog med inslag av grov björk, klibbal, asp och tall. I buskskiktet finns krävande arter som brakved, hassel och olvon. Fältskiktet är örtrikt och mossfloran är rik. Bland ett flertal signalarter har även Natura 2000-arten grön sköldmossa *Buxbaumia viridis* påträffats. I och nedanför den blockrika rasbranten i reservatets östra del står en grovstammig granskog med ett litet men artrikt inslag av lövträd. Här finns även ädellövträd såsom lind, lönn, fågelbär och ek. I buskskiktet finns krävande arter som hassel, olvon, skogstry, hägg, måbär och svarta vinbär. Ett flertal signalarter bland mossor finns i anslutning till branten. Uppe på den magra diabasplatån står en mogen grannaturskog med ett stort inslag av björk och grova tallar. Förekomsten av lågor och torrträd är förhållandevis stort och en signalart – granticka – har hittats här. De kulturhistoriska värdena består av ett mindre antal stenmurar från tiden med betesdrift.

Inom området finns tre extremrikkärr som karakteriseras av arter som tätört, olika orkidéer, majviva, skorpiomossor och kalkkrävande mollusker. Det norra kärret som ligger vid Korstorpsbäcken och sluttar svagt åt sydost, är ett artrikt, beteshävdad kärr. Av intressanta arter kan nämnas tagelstarr, majviva, ängsnycklar och sumpäggsvamp *Bovista paludosa*. Den rödlistade rikkärrsgrynsnäckan, som också är Natura 2000-art, har hittats här 1978. Det södra kärret ligger också i anslutning till Korstorpsbäcken. Det sluttar åt sydväst-väst och är något artfattigare när det gäller kärlväxter än föregående. Vegetationen domineras av axag, pors, gräsull och blåtåtel. Här växer några krävande mossarter som gyllenmossa *Tomentypnum nitens* och piprensarmossa *Paludella squarrosa*. Detta kärr är ohävdad. Det tredje kärret ligger nästan mitt i området och sluttar starkt åt väster. Inom två centrala delar av kärret växer det rikligt med axag. De omges av partier med fräken, bladvass, gräsull, slankstarr, näbbstarr, ängsstarr, kärrknipprot, skogsnycklar, ängsnycklar, flugblomster, tätört, majviva, kärrsälting och slätterblomma. Bland mossor finns också några signalarter. Natura 2000-arten rikkärrsgrynsnäckan har även funnits i detta kärr. Även detta kärr är ohävdad och är delvis redan igenvuxet till björksumpskog, som är beläget i kärrets fortsättning söderut.

Naturtypen västlig taiga finns i den övre delen av rasbranten och uppe på platån i områdets östra del. Rasbranten är blockrik och domineras av gran. Många av granarna är grova. Inslaget av lövträd är litet men

artrikt. Björk och asp dominerar trädskiktet, medan lind, lönn, fågelbär, ek, sälg och rönn förekommer i liten omfattning. Torrträd och lågor förekommer, särskilt bör ett stort antal grova granlågor (liggande döda granar) nämnas. Buskskiktet är glest och består av hassel, olvon, skogstry, hägg, måbär och svarta vinbär. Ett flertal signalarter bland mossor finns i branten och strax nedanför. Upp på den magra diabasplatån står en mogen grannaturskog med ett stort inslag av björk och grova tallar. Förekomsten av lågor och torrträd är förhållandevis stort och en signalart – granticka – har hittats här. Blåbärsris dominerar i fältskiktet. Små artfattiga myrar finns insprängda i skogen.

Naturtypen näringsrik granskog finns på sluttande till plan mark i området. Den utgörs av en välutvecklad luckig natursumpskog med ett trädskikt av huvudsakligen gran. Gamla lövträd av björk, klibbal, tall och enstaka asp finns spridda i större delen av området och förekomsten av gamla murkna lövträdslågor är stor. Enstaka granlågor finns spridda i området. Även ek, rönn och ask förekommer i liten utsträckning, framförallt i områdets norra friska delar. I buskskiktet finns ett fåtal hasselbuskar, brakved, viden och olvon. Hela området präglas av den kalkhaltiga blöta jorden med framflytande grundvatten. Mossfloran är rik med flera signalarter som långfliksmossa, mörk husmossa, blåmossa, västlig hakmossa och vågig sidenmossa. Kärlväxter förekommer fläckvis och bland arterna kan noteras lopplummer, slankstarr, hundstarr, humleblomster, älgört, revsmörblomma, skogsviol, blåsuga och blåsippan. Skavfräken växer i bestånd i områdets västra nedre delar. Här växer också bäckbräsa och kärrviol. Grön sköldmossa finns i kalkgransumpskogen. Generellt sett växer arten på multnande stammar och stubbar, i frisk till fuktig barr- eller blandskog.

Längs Korstorpsbäcken i Tovabergets västra del finns lövsumpskog som domineras av klibbal med inslag av björk. Granen vandrar in i denna sumpskog och kan på sikt bli det dominerande trädslaget om inga åtgärder vidtas. Längs bäcken och alsumpskogen är kärlväxtvegetationen frodig med arter som lundelm, humleblomster, blåtåtel, hästhov, älggräs och knaggelstarr. Rutlungmossa *Conocephalum conicum* växer rikligt i bäckkanten.

Naturvärde: 1

Större delen av området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att arealerna av naturtyperna ska bibehållas och att dess arter ska ha långsiktigt hållbara populationer. Grön sköldmossa och spillkråka är särskilt viktiga arter att bevara.

Bevarandestatusen är god för det hävdade rikkäret och ogynnsam för de ohävdade rikkärrarna.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och hela området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Tovaberget SE0540165

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1456)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E03)

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2000: Beslut och skötselplan för naturreservatet Tovaberget

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D3e08:1, 07D3e07:1, 08D3e07:1, 2, 3, 4, 5)

8334-23 Rasbrant vid Falkaberget

Yta: 1,6 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Värden: BKZ

Fastigheter: Bolgen 7:14

Kulturspår: stenmurar

Rasbrant, block, grov asp, hålträd, död ved, rik kryptogamflora

Beskrivning

Vid Falkaberget finns en rasbrant med diabasgångar och diabasblock med rika mossfällar. I biotopen finns många grova aspar med mycket bohål och vedsvampar. Det finns bestånd av gamla döende aspar och granar, samt rikligt med döda träd, högstubbar och lågor av asp och även gran. Hassel finns i buskskiktet. Fältskiktet är delvis lundartat med trolldruva. Fällmossa *Antitrichia curtispindula* och guldlockmossa *Homalothecium sericeum* är vanliga i området medan gelélavar *Collema spp* och grov fjädermossa *Neckera crispa* endast förekommer i ringa mängder.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D3e06:1)

8334-24 Västbrant sydväst om Bjärsjön

Yta: 0,6 ha **Ekonomisk karta: 08334** **Socken: Bolum** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Bjällum 15:1, Bolum 3:21
Kulturspår: torpruin, odlingsrösen
Barnnurskog, spärrgreniga träd, block

Beskrivning

Sydväst om Bjärsjön finns en lövrik barnnurskog i en västbrant. Marken är blockrik med en hel del mossblock. I trädsiktet finns några grova spärrgreniga sälgar med höga naturvärden samt flera kjolgranar. Enstaka torrträd och lågor av lövträd finns även. I busksiktet finns enstaka bestånd av tibast. I fältsiktet finns rikligt med ormbunkar och svart trolldruva. Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* finns allmänt i bottensiktet. Natt och dag noterades i närheten av biotopen. I anslutning till biotopen finns ett granbestånd med en torpruin och odlingsrösen.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns visst behov av skötsel.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D3e04:1)

8334-25 Bjärsjön

Yta: 16,3 ha **Ekonomisk karta: 08334** **Socken: Bolum** **Värden: BFGHLVZ**
Fastigheter: -
Kulturspår:
Sjö

Beskrivning

Bjärsjön är en spricksjö som är belägen på Billings västsida. Sjön är mycket näringsfattig med minerogena stränder och bottnar. Vegetationen i sjön är sparsam och stränderna är mycket blockiga och nästan vegetationsfria. Sjön omges i huvudsak av barrskog. Den ingår i Lidans avrinningsområde. Sjön är kraftigt reglerad. Området är klassat som rikintresse för naturvård och friluftsliv. Fritidsfiske sker i sjön, men fisket är inte upplåtet. Fiskbeståndet består av abborre, gers, gädda och mört. Flodkräfta förekommer sparsamt. Vid nätprovfisket 1996 konstaterades att fiskbeståndet i sjön är i balans och inga reproduktionsstörningar finns. Sjön är försurningkänslig och kalkas varje år. Innan kalkningen undersöktes pH-värdet vid ett fåtal tillfällen. Det lägsta pH-värdet 5,6 uppmättes 2002. Lägsta bakgrundvärde bedöms vara cirka 5,0. Sjön kalkades första gången 1986. Sjön kalkades därefter med 2-3 års intervall fram till 2012 då pH-värdet låg kring 7. Numera är pH-värdet så stabilt att kalkning bedöms vara onödig.

Naturvärde: 3

Bjärsjön med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet.

Bevarande: Fortsatt stabilt pH-värde är en förutsättning för bevarande av sjöns fiskfauna. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd råder inom 200 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Kalkningen bör tas upp igen om pH-värdet sjunker.

Litteratur:

Registeruppgifter från Länsstyrelsen i Västra Götaland

8334-26 Lövskogar kring Gullängen

Yta: 55,6 ha **Ekonomisk karta: 08334** **Socken: Broddetorp** **Värden: BFHKVZ**
Fastigheter: Broddetorp 3:1&3:3&6:1, Fjällåkra 2:39&9:2, Botorp 1:18&7:1
Kulturspår: stenmurar, fossil åker

Ekhage, klibbalkärr, vidkroniga ekar, jätteträd, hålträd, död ved, rik lundflora, rik kryptogamflora, källor, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Strax öster om Afsegården i Broddetorp finns ett stort och mångformigt område. Topografin är relativt flack men här ryms ändå både torra, friska och fuktiga skogs- och fältskiktstyper. Fältskiktet är över stora ytor örtrikt och delvis finns det inslag av krävande lundörter. Delar av området är dessutom betat vilket på sina ställen gett upphov till en mer gräsdominerad vegetation. Delar av området kring Gullängen är avsatt som kyrkoreservat. Eftersom området hyser flera olika skogstyper är naturligt nog även trädskiktet varierat. I den norra och västra samt delvis även i den sydvästra delen är olika triviallövsräd vanliga. På fuktiga avsnitt är klibbal och björk vanliga medan lite friskare marker hyser en hel del asp. Träden är till största delen medelålders men såväl klibbal som björk finns även sparsamt i grövre dimensioner. Intill en mindre lycka i norra delen växer dessutom en grov alm. Centralt i området på friska marker finns partier som tidigare varit hävdade ekhagar. En del av dessa är fortfarande hävdade hagmarker med ek, varav en del av dem har varit igenvuxna men nu röjts fram och en del är fortfarande igenvuxna. En del av dessa hagmarker hyser riktigt gamla och vidkroniga ekar med grovsprickig bark som på sikt kan bli mycket värdefulla. Den yngre trädgenerationen i de igenvuxna hagmarkerna är ofta ask men här finns även inslag av alm, fågelbär, sälg, poppel, gran och tall. I den sydligaste delen finns det dessutom ett litet bokbestånd som sannolikt är planterat. Träden här är medelgrova. Buskskiktet i området är på friska marker oftast dominerat av hassel medan häggen är vanligare på lite fuktigare marker. I de öppnare betesmarkerna finns enstaka nypon och krusbärsbuskar. Död ved förekommer relativt rikligt i de fuktigare avsnitten och det är då främst i form av lågor och torrakor från klibbal och björk. Det finns även flera rotvältor och hålträd. Dessutom noterades ett större risbo. I friskare partier är tillgången på död ved sämre men enstaka torrträd och lågor av ek finns. Dessutom finns döda grenar och stamhåligheter associerade till de gamla vidkroniga ekarna. Området har en rik flora och fauna. Fältskiktet består ofta av krävande arter som blåsippan, vårlök och lungört. Moss- och lavfloran på de äldre träden innehåller en hel del arter som anses indikera förhöjda naturvärden exempelvis gulvit blekspik *Sclerophora nivea*, glansfläck *Arthonia spadicea*, lönnlav *Bacidia rubella*, trädporrella *Porella platyphylla* och guldlocksmissa *Homalothecium sericeum*. Dessa tillhör dock den grupp arter som koloniserar träd då börjar nå naturvårdsintressant ålder. Riktigt krävande arter har inte noterats. Också fågellivet är av intresse. Tre olika hackspettar noterades i området nämligen större hackspett, gröngöling och den rödlistade mindre hackspetten. Ringtrast noterades under fältarbetet. Denna art noteras sällsynt i södra delen av landet under vårsträcket. Området är rikt på strukturer och element. I fuktigare delar finns det gott om kärrytter och dessutom flera små rännilar. Marken är även delvis källpåverkad. Några äldre stenmurar vittnar om tidigare markanvändning och centralt i området finns även en yta med fossil åkermark.

Naturvärde: 2

Området är stort och varierat och det hyser redan idag en rik flora och fauna. På lite sikt finns goda möjligheter att utveckla dessa naturvärden ytterligare. Området har dessutom högt värde för det rörliga friluftslivet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: De centrala delarna av området är skyddat som stiftsreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete av ekhagarna är nödvändig för att bevara naturvärdena. Ekarna bör dessutom frihuggas vid behov.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1454)

8334-27 Triviallövsog och hagmarker norr om Broddetorps ödekyrkogård

Yta: 14,2 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar, stensträngar

Jätteträd, död ved, källor

Beskrivning

Detta objekt består till stor del av hagmarker belägna på smala ryggar eller i svackor mellan öppna odlingsmarker. Som en konsekvens av detta finns inom objektet såväl torra som friska, fuktiga och våta marker. Fältskiktet är ört- eller gräsdominerat. Intill områdets södra del ligger Broddetorps ödekyrkogård. Trädskiktet på torra och friska marker består till stor del av björk medan fuktigare partier domineras av klibbal eller gråal. Även i dessa delar kan det dock finnas en del björk. I övrigt finns det också alm, ask, ek, lind, fågelbär, oxel, asp, gran och tall. Träden är till största delen medelgrova men flera grova, gamla träd finns. Hagmarkerna bjuder på en del

grova björkar, ekar och lindar medan det i fuktiga partier finns exempel på grova klibbalar och almar. Död ved förekommer i viss omfattning främst i fuktigare avsnitt och det är då framför allt fråga om lågor och torrakor av klibbal och björk. Buskskiktet är tämligen glest men här och var finns buskage av hagtorn, nypon och krusbär. Området verkar ha en rik fågelfauna och vid inventeringen noterades bland annat ormvråk, kattuggla, större hackspett och gröngöling. Dessutom växer gullpudra i källpåverkade partier. En stor del av området är betat. Här och var har en del gallringar och röjning genomförts i syfte att utöka gräsmarken. Fläckvis har även barrträd planterats. Området innehåller flera typer av landskapselement. I en större svacka har en mindre våtmark utbildats och delar av svackans slutningar är källpåverkade. Det finns också stenmurar snarare stensträngar som verkar gamla och delvis övertorvade med gräs.

Naturvärde: 3

Området hyser vissa naturvärden på grund av sin småskaliga struktur och förekomst av äldre lövträd. Røjda ytor kommer på sikt att få gräsmarksvärden förutsatt att beteshävden fortsätter. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena i hagmarkerna.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1451)

Falköpings kommun. Inventering av skyddsvärda träd 2009-2011.

8334-28 Lövsumpskog intill Korstorpsbäcken

Yta: 10,2 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Klibbalsumpskog, rikkärr, död ved, bäck, källor, rödlistade arter

Beskrivning

Denna långsmala lövsumpskog är belägen intill Korstorpsbäcken på Tovabergets västsluttning. Större delen av lövskogen följer en svag terrängsvacka och stora arealer längs svackans sidor är påverkade av diffust utströmmande källvatten. De norra delarna kan karaktäriseras som ett rikkärr. Omgivningarna består i norra delen av öppna odlingsmarker medan den södra delen i stort sett hel omges av barrskog. Marken är till följd av översilning fuktig eller blöt till största delen och fältskiktet är både av örttyp och av örtristyp. Små partier på frisk mark förekommer också. Delar av området är skyddat som naturreservat och merparten har avgränsats som nyckelbiotop av skogsvårdsstyrelsen. Trädskiktet i objektet är till trädslagssammansättningen, relativt enhetligt. Klibbal, björk och gran samdominerar över i stort sett hela objektet. Här och var finns det dessutom enstaka tallar. Medelgrova träd dominerar men möjligen är en del av dessa äldre än vad grovleken indikerar. Buskskiktet är mycket glest och utgörs av enstaka enar och hasselbuskar. Död ved förekommer i relativt god omfattning främst som lågor och torrakor från al eller björk. Ved i alla olika nedbrytningsstadier förekommer. Området har en rik flora främst knuten till kalkrik eller källpåverkad mark. Exempel på sådana arter är kalkkammosa *Ctenidium molluscum*, rutlungmossa *Conocephalum conicum*, spärrvitmossa *Sphagnum squarrosum* och kärrfibbla. I den norra delen har dessutom rikkärrsarter som flugblomster och axag noterats. En del arter knutna till relativt gamla skogsbestånd förekommer också exempelvis blåmossa *Leucobryum glaucum*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia*, glansfläck *Arthonia spadicea* och lopplummer. I området finns det flera element knutna till sumpskogar. Genom objektet rinner en mindre bäck och längs dess sidor är stora avsnitt källpåverkade. Här och var finns dessutom små kärrytor. Äldre spår efter röjning finns i området.

Naturvärde: 2

Området har höga naturvärden bland annat på grund av förekommande källpåverkan och en opåverkad hydrologi. Här finns det också ett antal krävande arter knutna till rikare jordar. I takt med att områdets trädskikt blir äldre och mängden död ved ökar ytterligare kommer detta objekt att utveckla mycket höga naturvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Större delen av området ingår i nätverket Natura 2000 och är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1456)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E03)

Johansson, M. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Tovaberget SE0540165
Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2000: Beslut och skötselplan för naturreservatet Tovaberget
Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (07D3e08:1, 07D3e07:1)

8334-29 Åmiljö intill Hornborgaån

Yta: 9,9 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKLVZ
Fastigheter:
Kulturspår: fornminnen, stenmurar
Klibbalstrandskog, grova träd, hålträd, död ved, å, källor, forsar

Beskrivning

Detta mycket heterogena objekt sträcker ut sig i en bitvis brant sluttning ned mot Hornborgaån strax öster om Hornborga by. En stor del av omgivningarna består av åkermark eller vall men intill själva ån finns här och var en del trädmiljöer. En del av strandmiljöerna i objektet har även avgränsats som objekt med naturvärde i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Trädskiktet är heterogent och i större delen av området halvslutet. Klibbal är ett dominerande inslag men det finns även en rad andra trädslag, exempelvis alm, ask, hägg, gråal och rönn. Dessa förekommer dock i relativt liten omfattning. Merparten av träden är medelålders men intill strandkanten står flera grova alar – en del av dessa med bohål – och i objektets norra del finns det dessutom en mycket grov och gammal ask. Denna bär spår efter tidigare hamling. Buskskiktet är relativt gles och det består endast av spridda enbuskar och någon krusbärsbuske. Död ved förekommer i relativt måttlig omfattning, främst i form av torrakor eller lågor av klibbal i klenare dimensioner. Gulludra förekommer spritt över stora delar av objektet, främst i sådana miljöer som påverkas av rörligt grundvatten. I blöta delar kan man även hitta gott om bäckbräsma. Däremot verkar den epifytiska moss- och lavfloran vara relativt svagt utvecklad. Objektet är mycket variationsrikt, främst tack vare förekomst av en lång rad strukturer och landskapselement. En stor del av sluttningen är källpåverkad och små källdråg springer fram här och var i sluttningen. Närheten till en större å med bitvis översvämmade strandpartier och små forspartier utgör också viktiga strukturer. Eftersom objektet är beläget i odlingsbygder finns det också relativt gott om stenmurar. En stor del av objektet är betat och betetrycket är måttligt till högt. Störst betesprägel märks naturligtvis i öppnare partier men även där träden står tätare är betesprägel tydlig. Vissa ingrepp märks också i objektet. En del gallringar i albestånden har gjorts liksom en del röjningar. Dessutom löper mindre diken genom området.

Naturvärde: 2

Området bedöms hysa höga naturvärden främst på grund av de relativt stora ytor som är källpåverkade och på grund av den variation som skapas i området som en följd av rikedomerna på strukturer och element. Om mängden gamla träd ökar i framtiden kommer detta att bli ett mycket värdefullt lövskogsbestånd.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar området hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Strandskydd gäller inom 100 m från strandlinjen.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete gynnar hagmarksvärdena. För övrigt bör området lämnas orört.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1438)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E12)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8334-30 Rasbrant nordväst om Stora Flåberget

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BZ
Fastigheter: Bolumsstor 1:27 & 2:15
Kulturspår:
Rasbrant, spärrgreniga träd

Beskrivning

Rasbrant av diabasblock med mossfallar. I området finns bestånd av lågväxande enbuskar, knotiga ekar och krypgranar. Enstaka spärrgreniga tallar och sälgar med höga naturvärden. Buskskiktet är rikt med inslag av hassel och nyponros. Sparsamt med svart trolldruva och blåmossa *Leucobryum glaucum* noterades.

Naturvärde: 2

Rasbrant av diabasblock med mossfallar samt knotiga ekar ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (08D3e24:1)

8334-31 Triviallövskog vid Bjärsjö skjutfält

Yta: 47,5 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värdet: BHVZ

Fastigheter:

Kulturspår:

Klibbalkärr, grov tall, spärrgreniga träd, bäck, hasselmus

Beskrivning

Bjärsjö skjutfält utgör den norra änden av ett stort, mer eller mindre sammanhängande lövlandskap som breder ut sig nedanför Brunnhemsbergets västsluttning. En stor del av lövskogarna i detta landskap är dominerade av triviala lövträd. Det avgränsade objektet är relativt stort och beläget på såväl friska som fuktiga marker.

Fältskiktet är till största delen av örtrika typer. Fläckar med ett större inslag av ris förekommer dock. Stora delar av området har karaktär av tidigare fodermark. Intill en mindre bäck som rinner genom området finns det kärrartade avsnitt där alarna tenderar att bilda socklar. Trädskiktet är till övervägande delar dominerat av klibbal (fuktigare mark) och björk (friskare partier). Det finns även inslag av ask, gråal, asp och sälg. Mindre förekomster av gran och tall finns dessutom här och var och en del av tallarna är grövre och spärrgreniga. I stort sett samtliga träd är unga till medelålders. Torrakor och lågor av björk och al finns i måttlig omfattning.

Buskskiktet består delvis av unga träd av de trädslag som tidigare nämnts men också av en del hägg. Dessutom finns det en del döda eller döende enar vilket vittnar om tidigare öppna förhållanden. Buskskiktet är bitvis tätt. Fältskiktet i området är örtrikt men består främst av vanliga arter såsom vitsippa, blåsippa och svalört. Skogen är relativt opåverkad av negativa hydrologiska ingrepp och en mindre bäck löper genom området. Däremot har man genom gallringar och röjningar skapat ett relativt homogent bestånd med ett likåldrigt trädskikt. Två objekt med naturvärde har avgränsats i området vid skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Det ena objektet utgörs av ett klibbalkärr med inslag av ask. En mindre skogsbäck meandrar genom objektet. Fältskiktet är av högtörtstyp med skogsbingel, stinksyska samt rikligt med kärrfibbla. Sparsamt med västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* noterades. Det andra objektet utgörs av barrskog som innehåller grova spärrgreniga tallar med högt naturvärde samt ett lövbestånd med inslag av ädellöv. Blåsippa, ormbär och sparsamt med trubbfjädermossa *Homalia trichomanoides* noterades. En hasselmus noterades i objektet 2010 på ett lövrikt hygge på ganska blöt mark.

Naturvärde: 3

Objektet hyser vissa naturvärden främst beroende på att det är en triviallövskog i ett större landskapsavsnitt där triviallövskog förekommer rikligt. Hasselmusen kan betraktas som en indikator på hög biologisk mångfald eftersom den ofta lever i artrika miljöer. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet. Det största hotet mot hasselmusen är troligen fragmentering av landskapet och nedgrävning av kraftledningsgator.

Skydd: Området saknar skydd. Hasselmusen och dess boplatser är skyddade enligt artskyddsförordningen.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1440)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8334-32 Flugtrumpetlokal söder om Bjärsjön

Yta: 0,2 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värdet: B

Fastigheter:
Kulturspår:
Barrsumpskog

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande:

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (08D3e25:1)

8334-33 Surdråg vid Vargastenen

Yta: 0,7 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHKZ
Fastigheter: Segerstad 14:2
Kulturspår: vargasten
Surdråg, död ved

Beskrivning

Området består av ett mindre surdråg söder om Ruskelskälla. Rikligt med vindfällen och lågor. Försurade områden med högrötsvegetation. Kärrfibbla och bäckbräsma noterades.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (08D2e02:1)

8334-34 Äldre lövskog vid Korpatorp

Yta: 3,8 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BZ
Fastigheter:
Kulturspår:

Beskrivning

Dokumentation saknas.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1452)

Skogsvårdsstyrelsen 1997. Objekt med naturvärden

8334-35 Rasbranten Nycklafallet

Yta: 2,1 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BGLVZ
Fastigheter: Bolum 5:2, Hov 9:1

Kulturspår:**Rasbrant, grov gran, död ved, bäck****Beskrivning**

Västvänd rasbrant på Brunnhemsberget. Rikligt med död ved och lågor i olika nedbrytningsstadier. Enstaka mycket grova granar och sälgbuketter med högt naturvärde. Bestånd med asp och asplågor ingår. Buskskikt av skogstry, måbär och hassel. Svart trolldruva och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* noterades.

Naturvärde: 2

Området har främst mycket höga geologiska värden.

Bevarande:**Skydd:** Området saknar skydd.**Bedömning av skydd och skötsel:** Området bör lämnas till fri utveckling.**Litteratur:**

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1449)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8334-36 Glasbjörkskog vid Svensbokärren**Yta: 8,8 ha Ekonomisk karta: 08334 Socken: Broddetorp Värden: BHZ****Fastigheter: Bolumstorp 8:1****Kulturspår:****Lövsumpskog****Beskrivning**

Bestånd av äldre glasbjörk och klibbal med underväxt av vide och ask. Högörtsvegetation med ormbunkar och älggräs. Rikligt med kärrfibbla, ormbär samt sparsamt med vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* noterades.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.**Skydd:** Området saknar skydd.**Bedömning av skydd och skötsel:** Området bör lämnas till fri utveckling.**Litteratur:**

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1445)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8334-37 Betesmarker vid Bolum**Yta: 13,8 ha Ekonomisk karta: 0834 Socken: Broddetorp Värden: BKLZ****Fastigheter:****Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar****6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr, 6510****Slätterängar, rödlistade arter, jätteträd****Beskrivning**

Betesmarkerna är mosaikartade med gödslade delar och däremellan artrika kullar och ytor med mer eller mindre naturlig flora. Trädskiktet utgörs av enstaka träd av fågelbär, ask, ek, lönn, oxel, rönn, asp, hägg och klibbal. I buskskiktet ingår en, hassel, hagtorn och salix. Hävden är god men stor del av markerna är kvävepåverkade. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med bockrot, gulmåra, gullviva, brudbröd, rödkämpar och prästkrage, jordtistel, baktimjan samt ringa backsippa, darrgräs och ängshavre. I det östra delområdet som är klassat som slätteräng noterades rikligt av prästkrage och svinrot, gullviva, samt ringa bockrot, ängsskallra och nattviol. Trollsmultron och backsippa noterades 2012. De två västra delområdena är välbetade och är ej kvävepåverkade. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt av bockrot, brudbröd och gullviva, prästkrage, rödkämpar samt ringa backnejlika.

Naturvärde: 2

Betesmarkerna har höga kulturvärden och delar av betesmarkerna är artrika med flera rödlistade arter, men framför allt har betesmarkerna mycket höga landskapsbildsvärden.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 30C-OAD, 826-RPB, AA0-USP, B72-UAB)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1436)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D302)

Hedberg-Fält, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Hornborgasjön SE0540084

8334-38 Igenväxta betesmarker vid Kålbärsbacken

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 0834 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar

Rödlistade arter

Beskrivning

Betesmarken norr om vägen är igenväxt med hallon samt hyser mycket gammal förna. Backsippa noterades 2010. Vid inventeringen i juni 2003 bedömdes marken vara restaurerbar pga floravärden. I betesmarken söder om vägen har hallon och sly har tagit över i stora delar av området. En insats krävs snarast för att rädda denna mark. Vissa ytor har mycket höga floravärden.

Naturvärde: 4

Betesmarkerna är igenväxta men bedöms vara restaurerbara enligt äng- och betesmarksinventeringen pga floravärden, vilket ger visst naturvärde.

Bevarande: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Hedberg-Fält, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Hornborgasjön SE0540084

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 25B-BLZ, AA4-QXC)

8335-01 Rikkärr vid Käringaråsen, Brunnhem

Yta: 3,1 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BHZ

Fastigheter: Brunnhem 30:1

Kulturspår:

Rikkärr

Beskrivning

Vid Käringaråsen nordväst om Blackesjön i Brunnhem finns två soligena kärr. De är kraftigt störda av dikning och avverkning i angränsande områden. Kärren hyser stora botaniska värden. Bland kärlväxter som noterats finns axag, snip, näbbstarr, slankstarr, gulstarr, flugblomster, majviva, rosettjungfrulin, tätört och slätterblomma. Bland mossor finns *Drapanocladus*, *Campylium*- och *Cratoneurum*arter, samt vitmossorna *Sphagnum teres* och *Sphagnum warnstorffianum*. Små mängder av skvattram har även noterats. I området finns partier som helt domineras av skogssäv. Det södra kärret sammanfaller i stort sett med en nyckelbiotop. Detta rikkärr är delvis öppet med låga bestånd av glasbjörk och klibbal. På den omgivande fasta marken finns högörtvegetation med borsttistel och kärrfibbla. Axag samt kärrknipprot finns i kärret.

Naturvärde: 2

Större delen av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet. Utebliven hävd och igenväxning utgör ett hot mot naturvärdena i kärren.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Kärren bör hävdas genom bete/slätter.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3F01)
Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3f02:1)
Naturvårdsinventering av Falköpings kommun 1977

8335-02 Hagmarker vid Smedsgården

Yta: 7,4 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Blandlövhage, ekhage, rik lundflora

Beskrivning

Objektet är belägen strax nedom Brunnhemsbergets östsluttning och det består dels av en nyröjd, hävdad hagmark och dels av en igenvuxen hagmark. Omgivningarna består dels av öppen åkermark och dels av frodiga lövlundar och barrplanteringar intill Brunnhemsberget. Jordmånen i området är rik vilket gör att fältskiktet till största delen är av lundtyp. Viss betesmarksvegetation förekommer också. Trädskiktet är glest till halvslutet och det domineras av ek och björk med små inslag av lind, asp och sälg. Träden är främst medelgrova och gamla träd saknas. Buskskiktet är tämligen glest och består främst av hassel men enstaka nypon eller krusbärsbuskar finns också. Död ved förekommer i mycket begränsad omfattning. Fältskiktet är örtrikt och det innehåller bland annat arter som vätteros och lungört. Detta gäller både i hävdade och i ohävdade delar. Däremot förekommer gräsmarksvegetation endast fläckvis i dagsläget. En stor del av området har nyligen röjts i syfte att återskapa en hagmark.

Naturvärde: 3

Området hyser i dagsläget vissa naturvärden, främst knutna till den rika lundfloran. På sikt kommer denna att ersättas av gräsmarksarter och i takt med att trädskiktet åldras kommer andra, möjligen högre naturvärden, att utvecklas. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 062-QST, 266-POR, 79C-TPK)
Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1458)

8335-03 Natura 2000-området Brunnhem Mossagården

Yta: 1 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BKZ
Fastigheter: Brunnhem 1:2
Kulturspår: äldre åker, skalmurar, fornminnen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Natura 2000-området ligger strax öster om Brunnhemsberget, norr om Mossagården och söder om Blackesjön. Området utgörs av delar av en kulle (Kungshögen) där de högst belägna delarna består av artrik torrängsvegetation. Kalkgräsmarken ligger på en sydvästvänd kulla (Kungshögen). Bland växterna förekommer en förhållandevis stor förekomst av den starkt hotade arten smalbladig lungört. Andra torrängsarter som förekommer är bland annat ängshavre, darrgräs, brudbröd, flentimotej, backskafting, rödkämpar, väddklint, trollsmultron, backsippa, backsmörblomma och backklöver. Den örtrika floran gynnar förekomsten av fjärilar och bin. Bland fjärilar har den rödlistade fjärilen liten blåvinge noterats i området. Enstaka buskar och träd förekommer i gräsmarken. På västra sidan om torrängen finns en sedan länge nedlagd åker på lite mer låglänt mark. I torrängen ingår en liten, äldre åkeryta som börjat få en invandrande torrängsflora. Längs nordöstra sidan av området löper en stenmur, och utmed muren växer ganska rikligt med ek. År 2012 gjordes en större restaureringsinsats för att förbättra tillståndet för torrängen i området, vilken då hade varit ohävdad under en period. Delar av angränsande träd avverkades och igenväxningsvegetation röjdes bort. Därefter brändes området på våren och området stängslades in. Sedan dess ingår torrängen i en större beteshage.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att området ska bestå av en välhävdad torräng med livskraftig population av smalbladig lungört.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000. Bildande av ett naturreservat pågår. Området är inköpt av staten i samband med reservatsbildningen.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt bevarandeplanen.

Litteratur:

Ericsson, T. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Brunnhem Mossagården SE0540285

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 98F-JYD)

Sundh Miljö, 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998.

Sundh Miljö, 2003: Örtrika torrängar på Falbygden år 2003 samt några i Ätradalen.

8335-04 Lövskog i Brunnhemsbergets östsluttning

Yta: 42,5 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BGHZ

Fastigheter: Brunnhem 3:2, 12:1, 14:3, 19:3, 23:2, 35:1

Kulturspår:

Brantskog, kalkbarrskog, ek-hassellund, ekhage, vidkroniga ekar, hålträäd, död ved, block, lodytor, källor, rik kryptogamflora, rik lundflora

Beskrivning

På Brunnhemsbergets östsluttning finns ett större lövskogsområde där en mängd olika skogstyper finns representerade. Här finns brantskog av ädellövrik typ, ek-hassellund, ekhagar och sekundära lövskogar. Längs en stor del av Brunnhemsbergets östsluttning löper en låg men markerad brant bevuxen med en gammal ädellövdominerad skog. Nedanför denna brant finns en bred sluttning med rik jordmån. Mindre delar av denna brant har planterats med gran men resterande delar är bevuxna med en frodig ek-hassellund. Denna lund har ett tidigare förflutet som hagmark och många av ekarna har ett vidkronigt växtsätt. Centralt i objektet, strax norr om Smedsgården har ett skifte röjts upp i syfte att återskapa en hagmarksmiljö. Längst upp i norr finns mindre ytor med sekundär lövskog dominerad av asp. Branten har också identifierats som nyckelbiotop medan den röjda hagmarken avgränsats som objekt med naturvärde i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. I branten i områdets västligaste del är trädsiktet mycket varierat. Alm dominerar, men det finns det även betydande inslag av gran och triviala lövträäd som asp, björk, rönn och sälg. Bitvis finns även en del ek. En stor del av träden här är medelålders till gamla. Eftersom branten är blockrik och svårframkomlig har inga eller mycket begränsade skogsbruksåtgärder vidtagits under åren. Som en följd av detta är branten rik på död ved, främst från olika lövträäd men även från gran. Nedanför branten på de rikare mulljordarna består trädsiktet främst av ek men på sina ställen är även här inslaget av kalkbarrskog av gran stort. Ekarna är medelålders, gissningsvis mellan 150 och 200 år gamla. Också granarna är medelålders men tack vare den rika jordmånen är en del av granarna grova eller mycket grova. Busksiktet består av hasselbuketter och dessa är delvis mycket välutvecklade. Död ved förekommer i relativt god omfattning och då främst i form av torrakor och lågor av gran. I det smala skifte som röjts har i första hand ekarna lämnats kvar och trädsiktet här är glest. I områdets norra del dominerar triviala lövträäd, främst asp och träden här är relativt grova. Flera av asparna har dessutom bohål. Fläckvis, på små ytor som avverkats, finns dessutom unga successioner som domineras av ask. Området hyser en mycket rik flora och fauna. I första hand gäller detta själva brantskogen som har en mycket artrik uppsättning av mossor och lavar. Flera krävande arter noterades bland annat stor knopplav *Biatora sphaeroides* och mörk baronmossa *Anomodon rugelii*. Båda dessa är uppförda på den nationella rödlistan. Nämnas bör även riklig förekomst av platt fjädermossa *Neckera complanata*, grov fjädermossa *Neckera crispa* samt baronmossorna *Anomodon attenuatus*, *A. longifolius* och *A. viticulosus*. Branten hyser därmed samtliga, i Sverige förekommande baronmossor. Här finns också västliga florainslag i form av klippfrullania *Frullania tamarisci*. Även bland lavarna finns krävande arter såsom skinnlav *Leptogium saturninum* och bärdlav *Nephroma parile*. Fältsiktet består av lundarter, såväl i branten som i lunden nedanför. På vårarna lyser skogen blå och vit av blommande sippor och lungört och intill några av hasselbuskarna växer den klorofyllösa rotparasiten vätteros. Bland blocken uppe i branten hittar man såväl myskmadra som desmeknopp och vårärt. Området är rikt på olika typer av mikromiljöer. Längs hela branten löper östvända, relativt låga bergväggar eller lodytor av diabas och nedanför finns mycket stora mängder block. Här och var i branten finns någon mindre rännil och längre ner i sluttningen finns fläckvis källpåverkade ytor.

Naturvärde: 1

Området hyser mycket höga naturvärden och har därför placerats i den högsta naturvärdesklassen enligt lövskogsinventeringen. Bedömningen baseras främst på god förekomst av gamla träd och död ved samt de mycket höga botaniska värdena. Dessutom finns en mycket hög utvecklingspotential i området. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Negativa ingrepp saknas i stort sett. De granplanteringar som gjorts i slutningen och som till stor del ligger utanför avgränsat området utgör dock ett hot mot lövskogsvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt lövskogsinventeringen förvaltas naturvärdena bäst genom att branten i stort sett lämnas utan åtgärder. Om gran blir ett betungande inslag kan små röjningsinsatser göras. I lundmiljöerna ger sannolikt en försiktig röjning runt en del av de äldre ekarna, gärna kombinerat med bete, det bästa skötselresultatet. På så vis skapas en varierad lund/hagmarksmiljö med förutsättningar för både arter som behöver ljus och sådana som gynnas av halvskugga. Inte heller här bör graninslaget tillåtas bli för stort.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1375)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D0d02:1)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

8335-05 Lövskogar vid Tolestorpahålan och längs Marbäcken

Yta: 1,7 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BHKVZ

Fastigheter:

Kulturspår: stenmurar, fornminne

Ek-hassellund, lövsumpskog, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter, död ved

Beskrivning

Strax nedanför Brunnhemsbergets nordöstsluttning breder ett sammanhängande lövskogsområde ut sig runt Tolestorpahålan och längs Marbäcken. Området har en ganska varierad topografi med såväl mindre höjder som fuktiga svackor. Jordmånen är tämligen rik och fältskiktet av lundörttyp samt torr eller fuktig örttyp. Två nyckelbiotoper har tidigare identifierats i området. På frisk mark domineras trädskiktet av ek medan klibbal är det dominerande trädslaget på fuktigare partier. I övrigt förekommer det ett mindre inslag av ask, asp, björk, sälg, gran och tall. Medelgrova dimensioner dominerar men en del av ekarna i lundmiljöerna är något grövre och visar tendens till vidkronighet. Buskskiktet förekommer främst på frisk mark och hasseln är den dominerande busken. Död ved förekommer främst i fuktiga miljöer och då i form av lågor eller torrakor av klibbal eller björk. Längs bäcken finns det även en del gamla tallågor. På frisk mark finns det endast något enstaka torrträd av ek. Dessutom finns en del döda grenar uppe i trädens kronor. I objektets västra, källpåverkade delar noterades källgräsossa *Brachythecium rivulare*, långfliksmossa *Nowellia curvifolia* och glansfläck *Arthonia spadicea*. Hela objektets östra del ligger intill en bäck och ställvis finns i dessa delar även små kärrytor. I de nordvästra delarna finns också en mindre bäck och dessutom källpåverkade partier. Kraftig gallring har genomförts i objektets norra del. Dessutom har Marbäcken utlopp ur den intilliggande dammen rätats ut. Ett objekt med naturvärden ingår som består av tre ekbackar med registerade fornminnen "Kåhögen". Buskskiktet i ekbestånden utgörs av hassel, måbär och skogstry och fältskiktet utgörs av lungört, skogsbingel, trolldruva och lungelm. Öster om Mossagården finns en nyckelbiotop som gränsar till Marbäcken. Det utgörs av en lövsumpskog som hyser stora botaniska värden. Nyckelbiotopen sammanfaller med Natura 2000-området Brunnhem Mossagården. Det finns rikliga mängder av död ved i form av lågor och torrträd. I fältskiktet finns rikligt med kärrfibbla och ormbär, samt brudborste. Ett registrerat fornminne finns i området. Nordväst om Mossagården finns stenbunden, kraftigt kuperad moränmark som hyser välbevarade stenmurar och flera fornminnen. Det sluttar ner mot Marbäcken, där omgivningen övergår i en igenväxt betesmark. I det ganska täta trädskiktet finns klibbal, asp, björk och fågelbär. En, hassel och hallon ingår i det välutvecklade buskskiktet. Marken är ogödslad och är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Fältskiktet domineras av rödvenäng, med inslag av högörtäng och torrängar. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes hade de högt belägna delarna kvar en fin ängsflora med bland annat jungfrulin, jordtistel och backtimjan. I övrigt var vegetationen gräsdominerad, med inslag av mycket gullklöver. Området betades då av nötkreatur, men är numera ohävdad. Vid inventeringen i juni 2003 fanns fortfarande en del hävdgynnade arter kvar såsom rikligt med rödkämpar, måttligt med gullviva och brudbröd, samt ringa mängder av backsippa, klasefibbla och smörbollor.

Naturvärde: 3

Vissa naturvärden finns i objektet och dessa är i nuläget främst knutna till skogen intill bäckmiljöerna och andra fuktiga marker. På sikt då trädskiktet blivit äldre kommer även höga naturvärden att utvecklas i lundmiljöerna på frisk mark. Området öster om Mossagården är klassat som nyckelbiotop.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena i betesmarken.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarken nordväst om Mossagården bör restaureras och beteshävderna bör återupptas. För övrigt bör området lämnas till fri utveckling. Ekarna bör frilhuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686509)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr AC1-QZX)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1457)

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3f03:1)

8335-06 Blandlövhage väster om Mossagården

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BKLZ

Fastigheter: Brunnhem 1:2

Kulturspår: stenmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Området ligger högt och sluttar brant åt öster och gränsar till skogen på Brunnhemsberget. Från området har man en vacker utsikt över dalen nedanför. I övrigt gränsar området till vall och igenväxta hagmarker. Vid den södra och västra kanten av betesmarken är trädskiktet halvöppet till slutet. Mot nordöst finns ett öppet parti med glest trädskikt. I trädskiktet växer främst fågelbär och ek. Det finns även inslag av björk, asp, klibbal och hägg. Buskskiktet består av välformade pyramidenar, hassel, hagtorn och nypon. Markerna är ogödslade och är klassade som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den klart dominerande vegetationstypen är rödvenäng, men det finns även inslag av örtrik ängshavretorräng. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 betades området av nötkreatur. Floran var delvis utarmad redan då och i den öppna delen fanns inslag av enstaka torrängsarter som gullviva, ängshavre, brudbröd och backsmultron runt stenar och buskar. Vid inventeringen i juni 2003 var området ohävdad, men trots detta fanns fortfarande en del hävdgynnade arter kvar som rikligt med gullviva, måttligt med smörbollor och brudbröd, samt sparsamt med jungfrulin, prästkrage och rödkämpar.

Naturvärde: 3

Området är tilltalande för landskapsbilden. Hävdkontinuiteten är lång men florans utarmning pga ohävderna. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686508)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 266-POR)

8335-07 Blandlövhage öster om Smedsgården

Yta: 1,3 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BKZ

Fastigheter: Brunnhem 3:2

Kulturspår: stenmurar

Vidkroniga ekar, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Smedsgården i Brunnhem finns en svagt betad blandlövhage. Den avgränsas av öppna odlingsmarker både mot väster och öster. Stora delar av området utgörs av tät ädellövskog, som möjligen har högre värden som

lövskogsobjekt. Det finns enstaka värdefulla hagmarksekar i området. Fältskiktet är lundartat med bland annat lungört. Vegetationen är störd av kväve, beskuggning eller tidigare ohävd. Hagen bedömdes dock vara värd att restaurera pga floravärden och värden knutna till trädskiktet och kulturmiljön vid inventeringen i september 2004. I hagen finns bara små fläckar med kalkgräsmark. I fältskiktet finns lite gullviva, brudbröd, kungsmynnta och rödkämpar. Smalbladig lungört noterades 2007 i området. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 betades området av nötkreatur och får. I den öppna sydvästra delen av hagen fanns då små partier av stäppvegetation där kungsmynnta och blodnäva dominerade. Kring dessa fanns en örtrik torräng med bland annat backklöver, gullviva och brudbröd.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogs/ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Svag hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686506)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 79C-TPK)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1458)

8335-08 Blandlövbage vid Ängliden

Yta: 3,4 ha **Ekonomisk karta:** 08335 **Socken:** Brunnhem **Värden:** BKVZ

Fastigheter: Brunnhem 3:2

Kulturspår: skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, 6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter, bäck

Beskrivning

Området ligger vid Ängliden i en brant östsluttning av Brunnhemsberget. Det utgörs av en stenig blandlövbage med ask, alm, ek, rönn och gran. I buskskiktet finns enstaka hassel, hagtorn och nypon. Hagen var nyröjd vid inventeringen i juni 2003. Trädskiktet är halvöppet till halvslutet i större delen av hagen. Det finns även glesare partier i hagen som är klassade som artrika torra-friska låglandsgräsmarker. En mindre yta utgörs av kalkgräsmark. Vegetationen är i huvudsak frisk. Det finns även mindre inslag av torr och våt mark. Hela området är välhävdat och helt opåverkat av gödsling. I fältskiktet finns rikligt med gullviva och rödkämpar, måttligt med smörbollar, brudbröd, jordtistel, liten och stor blåklocka, sommarfibbla, samt ringa mängder av jungfrulin och klasefibbla.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete/slåtter är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686457)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 062-QST)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1458)

8335-09 Äldre björkskog vid Orraholmen

Yta: 4 ha **Ekonomisk karta:** 08335 **Socken:** Brunnhem **Värden:** BKZ

Fastigheter: Brunnhem 1:2

Kulturspår: stenmurar

Hålträd, död ved

Beskrivning

Alldeles intill kommunens norra gräns strax väster om Ranstad finns ett område med björkskog på gamla mossodlingar. Området är i stort sett opåverkat av negativa ingrepp. Omgivningarna består till allra största delen av öppna odlingsmarker, främst åkrar, och även den mark som idag är lövskogsbevuxen verkar ha ett förflutet

som odlingsmark. Någon stenmur löper genom skogen indikerar att marken tidigare varit uppodlad. Marken i hela området är fuktig och fältskiktet är örtrikt. Trädskiktet domineras av triviala lövträd som björk och i viss mån asp. Dessutom finns det ett mindre inslag av sälg och gran. De flesta av träden är medelålders men gamla träd är inte ovanliga. Död ved i form av lågor, torrakor och högstubbar av björk och asp förekommer i stor omfattning. Här finns det även en del träd med bohål och dessutom ett träd med ett stort risbo i toppen. Buskskiktet är relativt glest och lågvuxet och består främst av hallon. Den döda veden och även en stor del av träden i området är koloniserade av vedsvampar. Visserligen är inga av de noterade arterna ovanliga men svampförekomsten tillsammans med mängden död ved ger en indikation på att det finns goda förutsättningar för andra vedlevande organismer, exempelvis insekter.

Naturvärde: 2

Björkskogen vid Orraholmen bedöms hysa höga naturvärden främst på grund av sin mycket goda förekomst av död ved. I ett landskap dominerat av åkermark utgör ett sådant bestånd, även om ytan är relativt liten, en viktig landskaplig resurs enligt lövskogsinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1459)

8335-10 Sumpskogar öster om Ängholmen

Yta: 12,9 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Brunnhem Värden: BHZ

Fastigheter: Ranstad 1:4&1:5&6:5&8:1

Kulturspår:

Lövsumpskog

Beskrivning

Området ligger öster om Ängholmen cirka 2,8 km norr om Stenstorps kyrka. Det utgörs av lövskogsdominerade sumpskogar som omges av skogsmark. Området är starkt påverkat av dikning.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3F04)

8335-11 Fuktiga marker norr om Bredegården

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Stenstorp Värden: BHZ

Fastigheter: Ranstad 8:5

Kulturspår:

Beskrivning

Norr om Bredegården finns ett område med fuktängar som tidigare betades. Då våtmarksinventeringen utfördes fanns här ett tydligt inslag av ängsvegetation. Omgivningarna utgörs av både öppna odlingsmarker och skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel:

Litteratur:

8335-12 Betesmarker söder om Bosgården, Ranstad

Yta: 0,5 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Stenstorp Värden: BKZ
Fastigheter: Ranstad 12:1
Kulturspår: odlingsrösen
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Det västra delområdet är en ohävdad betesmark med kalkgräsmark. Enstaka ask, oxel och tall, samt lite en och hagtorn växer i betesmarken. Marken är ogödslad. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i september 2003 märks rikligt med darrgräs, ängshavre, brudbröd och rödkämpar, måttligt med gulmåra och jordtistel, samt ringa mängder av backtimjan och spåtistel. Det östra delområdet är en svagt hävdad betesmark som utgörs av kalkgräsmark. Här växer enstaka ask, rönn, oxel och enebuskar. Även denna mark är ogödslad. I fältskiktet finns rikligt med ängshavre och brudbröd, måttligt med gulmåra, prästkrage och vildlin, samt ringa mängder av backtimjan och darrgräs.

Naturvärde: 3

Bevarande: Utebliven/svag hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i det västra delområdet och intensifieras i det östra delområdet.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 9B3-DIT, F90-MTE)

8335-13 Betesmarker vid Backgården, Ranstad

Yta: 6,1 ha Ekonomisk karta: 08335 Socken: Stenstorp Värden: BKLZ
Fastigheter: Ranstad 8:5
Kulturspår: fossil åker, skalmurar, grindstolpe
6210 Kalkgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger i ett böljande landskap med vacker utsikt över dalen. Det omges av björkskog, åker och betesmark. I hagen sydost om vägen växer enstaka lövträd på kullarna och spridda enar i sluttningarna. I trädskiktet finns björk, fågelbär, lönn, tall och gran. Buskskiktet utgörs av en, hagtorn och vide. Markerna är ohävdade och utgörs till hälften av kalkgräsmark. Det finns även inslag av kultiverad mark som är tydligt påverkad av gödsling. Det finns även en täkt i hagen. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i oktober 2003 märks rikligt med darrgräs och ängshavre, måttligt med gulmåra, brudbröd, rödkämpar och jordtistel, samt ringa mängder av prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 betades området av hästar. I hagen nordväst om vägen växer en i sluttningarna och tall på kullarnas toppar. Träd- och buskskiktet är alltför slutet i vissa delar. I den norra delen finns en yta med kalkgräsmark. Marken är ogödslad. Även i denna hage finns det en täkt. Marken är ohävdad men i fältskiktet finns det kvar en del hävdgynnade arter. Bland annat finns rikligt med darrgräs och ängshavre, måttligt med gulmåra, knägräs, brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av prästkrage. Backsippa och majviva noterades 2010.

Naturvärde: 3

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Betesmarkerna bör restaureras och beteshävden bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686510)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 54A-IDT, 6FD-QAD)

8335-14 Hassellund vid Huljesten

Yta: 2,4 ha **Ekonomisk karta: 08335** **Socken: Stenstorp** **Värden: BZ**
Fastigheter: Huljesten 1:1
Kulturspår:
Hassellund, död ved

Beskrivning

Söder om Tranebärssjön på gränsen till Skövde kommun finns en hassellund som är klassad som nyckelbiotop. Trädskiktet utgörs huvudsakligen av glasbjörk. Det finns rikligt med högstubbar och lågor av lövträd samt flera gamla grova hasselbuketter med död ved. Trollhand och lysticka noterades i området.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Grova hasselbuketter med gott om död ved, ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D3f06:1)

8336-01 Betesmark öster om Bosgården, Ranstad

Yta: 0,7 ha **Ekonomisk karta: 08336** **Socken: Stenstorp** **Värden: BKZ**
Fastigheter: Ranstad 6:11
Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, skalmur
6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om Bosgården i kanten på ett skogsområde ligger en mindre betesmark. Västerut gränsas den till åkermark. Hagen är öppen med enstaka björk, oxel, tall, gran samt en. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsmarker. Vegetationen är i huvudsak frisk, med ett mindre inslag av torra och fuktiga ytor. Hävden är ganska god, men vegetationen är svagt kvävepåverkad i halva området. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med rödkämpar, jordtistel, samt sparsamt med backtimjan, darrgräs, gullviva, prästkrage, ängshavre, brudbröd och älggräs.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr F51-WUZ)

8336-02 Igenväxt betesmark väster om Nolheden

Yta: 13 ha **Ekonomisk karta: 08336** **Socken: Borgunda** **Värden: BKVZ**
Fastigheter: Nolheden 1:9
Kulturspår:
Bäck

Beskrivning

Området ligger väster om Borgundaberget och järnvägen i ett fuktigt stråk av torv underlagrat av kalkgyttja. Det omges av granskog och igenväxt betesmark. Rämjebäcken rinner genom området. Vissa delar är väldigt igenväxta, men dessa kan ha värden som inte uppmärksammades vid det sena inventeringstillfället i september 2003. Området bedömdes dock vara värt att restaurera pga värden knutna till floran, trädskiktet och kulturmiljön. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 förekom virkesuttag av björk. Då förmodades att en snabb igenväxning skulle äga rum eftersom ungbjörk och sly lämnats kvar. I östra och västra delarna, där marknivån är högre, växte spridda enar på den steniga marken. Huvuddelen av området utgjordes av högtäng som dominerades av älgört med rikligt inslag av smörbollar, ängsvädd och darrgräs. Vegetationen på de lite högre,

torrare delarna dominerades av örtrik rödvenäng med rikligt inslag av stagg. På tuvorna fanns en torrängsflora med bland annat backtimjan och ljung. Hävdgynnade arter som jordtistel, brudbröd, ängsskallra, stor blåklocka och jungfrulin fanns även i området. Området betades av kvigor. Troligtvis har en hel del av de hävdgynnade arter som noterades då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes försvunnit.

Naturvärde: 3

Området har lång kontinuitet som fuktig lövbärande betesmark. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har området mycket högt botaniskt värde med en artrik och varierad flora som är mycket skyddsvärd, men igenväxning och markskador sänkte dock värdet. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Rikkärret samt omgivande mark ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas av biotopskydd. För övrigt saknar området skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686511)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 793-DNA, 983-FON)

8336-03 Natura 2000-området Borgunda Nolheden

Yta: 2,4 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BHZ

Fastigheter: Nolheden 1:9

Kulturspår:

7230 Rikkärr, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger på Borgundabergets västslutning. Området består av ett öppet, hävdpräglad extremrikkärr i centrala delen av området och kring kärret finns kalkfuktäng, gränsen mellan naturtyperna är flytande. Området sluttar mot nordväst samt mot en i sydvästlig riktning rinnande rännil/dike. Området är källpåverkat och grundvattnet är ytligt. På några ställen är det vatten i dagen och bildas källor. I några av källorna förekommer kalkutfällningar och kransalger. Enstaka träd och buskar förekommer i de centrala delarna men ökar något i kalkfuktängen. I södra delen av området finns en mindre del som är av sumpskogskaraktär. Området har en rik flora och fauna. Bland kärlväxter noteras exempelvis axag, darrgräs, ängsstarr, näbbstarr, hirsstarr, ängsnycklar, kärrkniprot, majviva, slätterblomma, rosettjungfrulin, blodrot, tätört, kärrspira, stor ögontröst och källblekvide. Bland mossor finns exempelvis praktflikmossa, fetbålmossa, kalkammossa, kamtuffmossa, kärnbryum, guldspärmossa, kalkkållmossa och späd skorpionmossa. Då ängs- och hagmarksinventeringen utfördes 1990 noterades även Jungfru Marie nycklar, nattviol, vildlin och ormrot. Enligt tidigare noteringar har det även funnits flugblomster och vaxnycklar (Sundh 1983) samt torvtåg och skogsnycklar (Bertilsson 1994). Stor ögontröst och källblekvide samt den för området prioriterade arten kalkkärrsgrynsnäckan är sällsynta och rödlistade arter i området. I rikkärret har även den rödlistade sumpäggsvampen observerats. Områdets fuktäng och rikkärr är beroende av regelbunden hävd för att inte växa igen. Området blev skyddat som biotopskydd 1995 för att förhindra verksamheter som kan skada rikkärrets naturvärden. Hävden av området har dock varierat under åren. År 2005 och 2007 gjordes större röjningsinsatser av uppväxande igenväxningsvegetation. Området ligger inom en större betesfälla. Några större ingrepp eller skador som påverkar området finns så vitt känt inte. Några äldre gamla handgrävda diken löper från nordost till sydväst. Dikena bedöms dock inte ha någon avvattande påverkan idag. Området är generellt förhållandevis blött, även under torrare perioder. I nordost gränsar området till en väg.

Naturvärde: 1

Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att bevara och utveckla extremrikkärret med möjlighet för axag och kärrkniprot att expandera.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Sedan 2005 har området betats årligen. Området ligger inom en större betesfälla. 2016 upprättades skötselavtal med markägaren. Enligt bevarandeplanen behövs i nuläget behövs inte ytterligare skyddsförordnande.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686511)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 998-FSY)

Ericsson, T. och Ottosson, E. 2016: Bevarandeplan för Natura 2000-området Borgunda Nolheden SE0540194

8336-04 Våtmark söder om Nolheden

Yta: 5,9 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BHZ
Fastigheter: Nolheden 1:9
Kulturspår:
Lövsumpskog

Beskrivning

Söder om Nolheden ligger ett våtmarkskomplex som utgörs av lövsumpskogar. Delar av våtmarken är omvandlad till åker. Området är starkt hydrologiskt påverkat av dikning och en kraftledning passerar igenom våtmarken. Området utgör endast en mycket liten del av det objekt som redovisades i våtmarksinventeringen.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3G01)

8336-05 Brantskog på Borgundabergets västsida

Yta: 3,5 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BGHZ
Fastigheter: Nolheden 1:9, Borgundaberget 1:2
Kulturspår:
Brantskog, död ved, rik lundflora, lodytor, block

Beskrivning

Borgundabergets västbrant är förhållandevis smal och den består av en mindre diabasbrant samt en sluttning med triviallövträd och hassel. Här finns brantskogar av ädellövfattig typ. Trädskiktet domineras av triviallövträd som björk, asp och sälg men det finns också fågelbär, oxel och gran. Enstaka träd är äldre men merparten är medelålders. I buskskiktet finns det tätt med hassel samt en liten del skogstry och måbär. Lågor av asp, björk, sälg och gran finns spitt i området. På block och lodytor i diabasbranten finns det platt fjädermossa *Neckera complanata* och stenporella *Porella cordeana*. Blockbranterna är inte så markerade vilket gör att epifytfloran inte är lika utvecklad som på östsidan. I fältskiktet finns det en lundörtflora med arter som blåsippa, stinksyska, skogsbingel och lungört. Väster om objektet vidtar öppna åkermarker. Området är skogsbrukspåverkat och under senare tid har delar av sluttningen röjts vilket har medfört kraftiga slyuppslag.

Naturvärde: 2

I området finns värdefulla element som blockmark, lodytor och kalkrik jordmån som ger området en mycket hög utvecklingspotential som lövskogsobjekt. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1466)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

8336-06 Betesmarker vid Liden, Lilla Borgunda

Yta: 3,3 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BKZ
Fastigheter: Lilla Borgunda 1:3&2:3
Kulturspår: fossil åker, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark

Beskrivning

Öster om Liden i Lilla Borgunda finns två öppna beteshagar på frisk mark. Omgivningarna utgörs av åkermarker. Hagen närmast Liden är bevuxen med enstaka träd av ask, asp, björk, rönn och gran. I buskskiktet finns lite en och nypon. Vegetationen är svagt kvävepåverkad i halva hagen. Vid inventeringen i september 2003 noterades rikligt med ängsskallra, gulmåra, samt sparsamt med ängsvädd, stagg, ängshavre och nattviol. Lite längre österut finns ytterligare en stenbunden betesmark som omgärdas av skalmurar. Den är öppen med några trädgångar med ask och fågelbär samt spridda buskar av en, hagtorn, vide och nypon. Den dominerande naturtypen är artrika torra-friska låglandsgräsmark. Hagen är helt ogödslad, men hävden är tyvärr svag. Marken bedömdes ha hög potential att bli fin med förbättrad hävd. Floran domineras numera av svartkämpar och johannesört idag. Det finns även hävdgynnade arter som gulmåra, måttlig prästkrage och ängshavre, samt ringa bockrot, ängsskallra, brundbröd och nattviol.

Naturvärde: 3

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör intensifieras.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 061-MLW, 089-SRO)

8336-07 Borgundabergets sydöstsida

Yta: 8,8 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BFKLZ

Fastigheter: Borgunda 5:1&9:1&23:1&34:6

Kulturspår: diken inom fossil åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Området sträcker sig upp på Borgundabergets södra sluttning, där blandskogen tar vid. Här uppe har man en vacker utsikt över Borgunda och bergen bakom. Den högre liggande åkern i väster och de lägre åkrarna i öster avgränsas genom kraftiga stengärdsgårdar. Området genomkorsas av väg 46. Den dominerande naturtypen i området är artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Norr om vägen domineras trädskiktet av körsbär, men det finns även ask, björk, rönn och ek. En dominerar buskskiktet. Det finns även nypon, måbär, krusbär, olvon och berberis. Längre norrut finns ett område med gamla tallar och granar. Främst utmärker sig en mycket gammal gran med minst tre kraftiga stammar och cirka 4 m omkrets. Sluttningen upp mot berget är botaniskt sett mest värdefull med en rik torrängsflora där det bland annat växer jungfrulin, backsmörblomma, backklöver och backsippa. I vissa delar av sluttningen övergår vegetationen mer i en gräshed med rödven, ljung, baktimjan och knägräs. De lägre delarna domineras av en rödvenäng med bland annat gullviva och ängsvädd. Marken är ganska välhävdad och nästan helt opåverkad av gödsling. Vid ängs- och betesmarksinventeringen i september 2003 noterades rikligt med darrgräs, ängshavre, brudbröd, knägräs och prästkrage, måttligt med jordtistel, gulmåra, ögontröst och rödkämpar, samt ringa mängder av baktimjan, backsippa, gullviva, kattfot och stagg. Söder om väg 46 finns en vacker stenbunden hage med höga kulturvärden. Här är floran mer gräsdominerad och med färre betesindikatorer. I området finns mycket fossil åkermark. Åkerytorna begränsas av tydliga terrasser. Här finns också en stor mängd odlingsrösen, varav ett mycket stort i norra delen. I trädskiktet finns björk, fågelbär och tall. Buskskiktet är välutvecklat och utgörs av en. Området hävdas väl genom bete av nötkreatur. En mindre yta är dock svagt kvävepåverkad. I fältskiktet finns jordtistel, brudbröd, samt sparsamt med baktimjan och rödkämpar.

Naturvärde: 1

Betesmarkerna har en mycket tilltalande landskapsbild med högt rekreativvärde. De är rika på fornminnen och har lång kontinuitet som betesmark. Vegetationen är varierande och floran är artrik. Vid ängs- och betesmarksinventeringen bedömdes området norr om vägen vara ett riktigt toppobjekt. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området omfattas av landskapsbildsskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686513)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 77C-SBH, EAD-ZFI)

8336-08 Borgundbergets östbrant

Yta: 8,8 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BGZ

Fastigheter: Borgunda 6:2, 6:4, 13:1, 15:1

Kulturspår:

Brantskog, igenväxt hagmark, block, lodytor, död ved, rik lundflora, rik kryptogamflora

Beskrivning

Borgundbergets östbrant utgörs till större delen av en igenväxt betesmark med en del äldre ädellövträd samt mycket döda och döende enar som tillsammans med hassel bildar mycket klen död ved. I slutningen finns det äldre alm, ek, ask och oxel som förmodligen härrör från den tidigare hävdade perioden. Det finns också en del yngre asp, björk och rönn som gör att området har ett slutet trädskikt. Delar av området är planterade med gran och det har även förekommit gallringar i slutningen. I buskskiktet finns det framförallt hassel och enar men de flesta enar är dock döda eller döende. Längre upp i slutningen finns brantskog av ädellövrik typ. Här finns det blockrika marker samt diabasbranter med en höjd av 3-5 meter. I den övre delen av branten, som är mer otillgänglig, finns det en del äldre träd men det är ej så många som man skulle kunna förvänta sig. I buskskiktet finns det mycket hassel samt enstaka nypon och skogstry. Fältskiktet är av lundörtyyp med arter som lungört, blåsippan, stinksyska och skogsbingel. Här finns även nejlikrot, skogssallat, harsyra, trolldruva. I klippbranterna växer det svartbräken, stenbräken och hällebräken. Bottenskiktet hyser en del praktmossor. På block, lodytor och trädstammar finns det liten baronmossa *Anomodon longifolius*, fällmossa *Antitrichia curtispindula*, stenporella *Porella cordeana*, guldlöcksmossa *Homalothecium sericeum*, grå punktlav *Acorcordia gemmata*, platt fjädermossa, trubbfjädermossa, krusig ulota, slanklav *Collema flaccidum*, fjällig filtlav och grymig filtlav. Det finns även rikligt med fingersvampar och vaxskivlingar. Delar av rasbranten utgörs av en nyckelbiotop.

Naturvärde: 2

Branten har mycket värdefulla strukturer i form av blockrika marker, lodytor, äldre ädellövträd och mycket klen död ved som gör att området har höga lövskogsvärden enligt lövskogsinventeringen. Delar av området är klassat som nyckelbiotop. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området är lokalt påverkat av gallringar. Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1468)

Sundh, S. 1998: Inventering av ett antal värdefulla lövskogar i Falköpings kommun

8336-09 Betesmark öster om Munkabo

Yta: 8,9 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BKZ

Fastigheter: Borgunda 10:1&24:2

Kulturspår: äldre åker, odlingsrösen, skalmurar, fornminnen

9070 Trädklädd betesmark, 6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, ekhage, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Området ligger cirka 450 m öster om Munkabo. Det utgörs av en kuperad trädklädd betesmark. Den är större än området, men de yttre delarna är fuktiga och har alltför slutet trädskikt för att ingå. En kraftledning passerar genom området. I trädskiktet finns klibbal, asp, björk, ek, sälg, fågelbär, gran och tall. Det finns även fyra värdefulla hagmarksträd av gran och ek. Buskskiktet är ganska glest utvecklat och utgörs av en och hassel. De dominerande naturtyperna är trädklädda betesmarker och artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Fältskiktet domineras av rödvenäng som betas hårt av får. Markerna är helt ogödslade. Vid inventeringen i september 2003 noterades en del hävdgynnade arter i de öppnare delarna av hagen. I fältskiktet finns rikligt med knägräs och stagg, måttligt med ängsvädd och prästkrage, samt ringa mängder av backtimjan, slättergubbe, brudbröd och ängsvampar. Den södra delen utgörs av en ekhage med halvöppet till halvslutet trädskikt, som ligger på en moränkulle. Ekarna är gamla och står spridda i hagen. Dessutom växer där en del knotiga björkar och enstaka granar samt rikligt med en. Här ligger ett gravfält samt flera odlingsrösen och hålvägar. Jordarterna är sandiga

och vegetationen på kullen är mager och domineras av rödven, fårsvingel och vårbrodd med inslag av enstaka slåttergubbe, prästkrage, gökärt, ljung och backtimjan. I den norra delen är marken plan. Denna del är öppnare och här växer bland annat mycket blåklocka och ängsvädd.

Naturvärde: 3

Ekhagen är välbetad och välröjd och har säkert lång kontinuitet som betesmark. Marken är helt ogödslad och hyser en hel del hävdgynnade arter. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Hagmarksekarna bör frihuggas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686514)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 879-JCE)

8336-10 Betesmarker vid Värsholmen

Yta: 1,9 ha Ekonomisk karta: 08336 Socken: Borgunda Värden: BKZ

Fastigheter: Borgunda 27:2

Kulturspår: skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, rödlistade arter

Beskrivning

Öster om gården Värsholmen finns två mindre betesmarker som avgränsas av fina stenmurar. De är något större än de objekt som redovisades i ängs- och hagmarksinventeringen. Markerna är helt ogödslade. I det västra delområdet närmast gården är trädsiktet är ganska slutet i hela den östra delen. I den västra delen finns dock ett öppet parti. I trädsiktet finns ek, ask, björk, klibbal och fågelbär. Hagtorn och hassel finns i busksiktet. Det finns tre värdefulla hagmarksträd av ek och hassel i hagen. Marken i huvudsak frisk och är delvis klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Delar av hagen är välhävdad, men det finns ytor som är helt ohävdade. I de öppnare delarna av hagen noterades en del hävdgynnade arter vid inventeringen i september 2003. I fältsiktet fanns jordtistel, prästkrage, brudbröd och rödkämpar, samt sparsamt med darrgräs, knägräs, smörbollor. Längre österut finns en sluttning med en. Där finns en mindre ganska välhävdad betesmark, som utgörs av artrika torra-friska låglandsgräsmarker. Den södra delen av hagen är ganska slutet, medan den norra delen är öppen med enstaka träd och buskar. I trädsiktet finns klibbal, fågelbär, asp, björk, ek och vildapel. En, hagtorn och nypon ingår i busksiktet. Friskängarna dominerar, men det finns även inslag av torrmark. Området är påverkat av dikning. I fältsiktet finns ängsvädd, gulmåra, knägräs, samt ringa mängder av blåsuga och ängsskallra.

Naturvärde: 4

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Värdefulla hagmarksträd bör bevaras.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävden bör återupptas i hela området.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686512)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 287-KYJ, AEC-BQG)

8344-01 Kärr och sumpskogar norr om Bjärsjön

Yta: 20,5 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BHZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

Kärr, sumpskog

Beskrivning

Norr om Bjärsjön på Billingens platå finns ett större myrkomplex som till större delen ligger i Skara kommun. Det utgörs till största delen av sumpskogar, med ett mindre inslag av topogena till svagt sluttande kärr. Området är lokalt påverkat av avverkningar i omgivningarna.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D4E02)

8344-02 Barrnatskog vid Bjärsjön

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BVZ

Fastigheter: Bolum1:2&25:2, Bolums Backen 12:1

Kulturspår:

Barrnatskog, bäck, död ved

Beskrivning

Vid Bjärsjöns norra strand finns ett granbestånd med mycket stormfällda träd i en hyggeskant. I området som är klassat som nyckelbiotop finns rikligt med rotvälter, torrträd samt lågor i olika nerbrytningsstadier. På några naturliga högstubbar finns rikligt med vedsvampar. Två mindre opåverkade bäckar vid Bjärsjön samt mängden med död ved utgör de viktigaste naturvärdeselementen i biotopen. Skärmstarr och rutlungmossa *Conocephalum conicum* finns i enstaka bestånd, medan trådticka *Climacocystis borealis* förekommer allmänt i biotopen.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Barrnatskog med mycket rikligt med död ved samt naturliga bäckmiljöer ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området omfattas av strandskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 2003 nyckelbiotoper (08D4e18:1)

8344-03 Barrnatskog norr om Bjärsjön

Yta: 2,9 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BZ

Fastigheter: Bolumstorp 7:1

Kulturspår:

Barrnatskog, spärrgreniga grova träd, död ved

Beskrivning

Vid Bolumstorp norr om Bjärsjön finns en barrnatskog av "billingeplattåkaraktär" som är klassad som nyckelbiotop. Det finns rikligt med grova träd, senvuxna träd och även spärrgreniga grova träd. Området är urskogsartat och hyser rikligt med döda träd och högstubbar. I biotopen finns ett tydligt gruppställt och flerskiktat bestånd med flera grova barrträdssolitärer. Flera små försumpade områden samt några fuktdrag löper genom objektet. Stora delar av den västra delen är öppen och delvis kraftigt försumpad. Den naturligt utbildade barrblandskogen samt den rika förekomsten av lågor och död ved utgör de viktigaste naturvärdeselementen i området. Kattfotslav *Arthonia leucopellea* och gammelgranslav *Lecanactis abietina* finns allmänt i området, medan vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* endast finns i enstaka bestånd.

Naturvärde: 3

Området är klassat som nyckelbiotop. Barrnatskog med rikligt med grova träd och död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Delar av området omfattas av biotopskydd.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 2003 nyckelbiotoper (08D4e20:1)

8344-04 Gråalskog vid Anderstorp

Yta: 3,6 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BHVZ

Fastigheter: Bjällum 3:6&17:1

Kulturspår:

Gråalskog, grova träd, död ved, bäck, rödlistad art

Beskrivning

Området utgörs av en gammal gråalskog som har vuxit upp längs en bäck. Jordarna består främst av kalkrik lera och det finns även översilningsmarker. Området innehåller väldigt mycket död ved och lågorna ligger ibland som ett stort plock-i-pinn. Delar av området är biotopskyddat. Trädskiktet domineras av medelgrov och grov gråal men det finns också ett mindre inslag av gran och asp som i vissa fall är grova. Buskar saknas men det finns en viss föryngring som skapar en delvis sluten undervegetation. Mängden död ved är mycket hög och det finns död ved i alla grovlekar och nedbrytningsgrader. Mindre hackspett hördes under fältbesöket. I området finns det också rutbålmossa *Conocephalum conicum* och tibast. I den norra biotopskyddade delen finns grov lövblandskog som domineras av gråal, björk och asp. Det finns även inslag av alm, ask, fågelbär, lönn, sälg och gran. Det finns flera grova asp- och björklågor och den döda veden har stort värde för vedlevande insekter och svampar. Miljön gynnar även hackspettar och andra fåglar. Ytterligare ett värdefullt element är den bäck som rinner genom området. I fältskiktet finns rikligt med ormbunkar och kärrfibbla och även blåsippan är vanlig, medan ormbär endast förekommer sparsamt. Stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* finns endast i ringa mängder.

Naturvärde: 2

Den mycket stora mängden död ved och det välutvecklade trädskiktet gör att området har höga naturvärden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Den norra delen av området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnat till fri utveckling.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1483)

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D4e03:1)

8344-05 Sekundär lövskog vid Anderstorp

Yta: 7,8 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BKZ

Fastigheter:

Kulturspår: skalmurar

Lövskogslund, grov asp, död ved, 6410 Fuktäng med blåtåtel eller starr

Beskrivning

Objektet utgörs av en sluten sekundär lövskog som har uppstått på en svagt sluttande mark med rika lerjordar. Området har ett relativt moget trädskikt med mycket död ved. Trädskiktet är förhållandevis slutet och ställvis finns det bestånd med medelålders gråal som har ett mindre inslag av ask, alm och gran. På lite fattigare marker domineras trädskiktet istället av triviallöv som björk, asp och klibbal. Buskskiktet är klen utvecklat. Mängden död ved är ganska hög och den utgörs främst av lågor och högstubbar av gråal. Mindre hackspett hördes trumma under fältbesöket. Norr om gården Anderstorp finns en blandlövhage. Den är lätt sluttande och stenbundet med lerigt organogen jord. Trädskiktet är ganska slutet av ett flertal medelålders till äldre asp, björk, klibbal, ek, fågelbär, rönn, oxel och gran. Marken är ögödslad och är till stor del klassad som fuktängar med blåtåtel eller starr. I områdets norra slutnare parti finns en hel del träjon och ormbär. De öppna partierna domineras av högörtängar med älggräs, humleblomster och kärrtistel. I slutet av 1800-talet utgjordes området av löväng. Här finns väl bevarade skalmurar och det finns rester kvar av en tidigare troligen rikare ängs- och hagmarksflora. Vid inventeringen i juni 2003 noterades rikligt med smörbollar och måttligt med nattviol. Området är numera helt utan hävd och på gränsen till ett restaureringsobjekt. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988

betades området extensivt av ungtjurar. På de torrare rödvenängspartierna fanns då ängsvädd, grönvit nattviol samt även enstaka klasefibbla och ormröt.

Naturvärde: 4

Den stora mängden död ved motiverar att det finns vissa lövskogsvärden i objektet. De rika jordarna skapar också bra förutsättningar för att det snabbt bildas ny död ved och förmodligen kommer naturvärdena att stiga inom en snar framtid. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Blandlövshagen norr om Anderstorp bör restaureras och beteshävderna bör återupptas.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686519)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 698-SUH)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1482)

Skogsvårdsstyrelsen. Objekt med naturvärden (08D4e02:1, 22:1).

8344-06 Betesmarker sydväst om Bessgården

Yta: 1,8 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Bolum

Värden: BKLZ

Fastigheter: Anderstorp 1:2, Bjällum 1:7&3:18&6:4&15:1

Kulturspår: odlingsrösen, skalmurar

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, rödlistade arter

Beskrivning

Markerna ligger på Billingeslutningen. Delområdet öster om vägen är en stenbunden betesmark som är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Här finns ganska mycket enbuskar samt en del hagtorn, olvon och nypon. Det finns även enstaka björk, ask och klibbal. Marken är ogödslad och hävdas väl genom bete. Bland hävdgynnade arter som noterades vid inventeringen i juni 2003 märks måttligt med gulmåra, ängshavre, brudbröd och jordtistel, samt ringa mängder med prästkrage och stagg. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även vårbrodd, liten blålocka, backsmörblomma, rödkämpar, rödklint, vitmåra samt blåbär och tuvtåtel. Delområdet väster om vägen är en ohävdad betesmark med mycket sly och hög förna. Marken bedömdes vara värd att restaurera pga floravärden och kulturmiljövärden. Delområdet längst norrut är en ganska slutet stenig björkhage med inslag av asp, oxel, lönn och rönn. I buskskiktet finns en, hagtorn, hassel och nypon. Hagmarken är ogödslad och är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Vegetationen utgörs av rödvenäng som hävdas väl genom bete. I fältskiktet finns rikligt med gullviva, måttligt med brudbröd och gulmåra, samt ringa mängder av prästkrage. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även klasefibbla.

Naturvärde: 4

Områdena är små med måttlig ängs- och hagmarksflora. De har dock betydelse för landskapsbilden.

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i ängs- och hagmarksinventeringen.

Bevarande: Upphörd/Utebliven hävd och igenväxning utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Beteshävderna bör återupptas i delområdet väster om vägen. Om marken röjs i delområdet längst norrut kan detta bli en riktigt fin slänt.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686518)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 90A-YDU, 9AA-EPW, E28-MDM)

8344-07 Betesmark vid Bessgården, Bjällum

Yta: 0,1 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Bolum

Värden: BKZ

Fastigheter: Bjällum 15:1

Kulturspår: skalmurar

6210 Kalkgräsmark, 6410 Fuktäng med blåttåtel eller starr

Beskrivning

I en västsluttning vid Bessgården i Bjällum finns en öppen välhävdad betesmark med fina skalmurar. Enstaka rönn, fågelbär, hagtorn och nypon växer i betesmarken. Större delen av marken är svagt till tydligt påverkad av gödsling. I den norra delen finns lite kalkgräsmark medan den södra delen utgörs av fuktängar med blååtel eller starr. Vid inventeringen i juni 2003 noterades måttligt med gulmåra, ängshavre, brudbröd, gökblomster och rödkämpar.

Naturvärde: 4

Bevarande: Upphörd hävd, igenväxning och konstgödsling utgör det främsta hotet mot naturvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena.

Litteratur:

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 44F-QKD)

8344-08 Blandlövhage vid Lunnagården

Yta: 16,4 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BGKLVZ

Fastigheter: Bjällum 6:4&15:1

Kulturspår: skalmurar, odlingsrösen, fornminnen

6270 Artrik torr-frisk låglandsgräsmark, jätteträd, sjö, rik lundflora, rödlistade arter

Beskrivning

Vid Lunnagården finns ett område som till större delen utgörs av en blandlövhage av ask-almtyp. Området ligger på flack mark mellan Billingesluttningen och Hornborgasjön. Det utgörs av bildning av låga rullstensåsar som sträcker sig i nord-syd riktning. Området är en mosaik av öppna, buskbevuxna och trädbevuxna partier. Det finns små åsar som har ett gammalt trädskikt med stora ädellövträd samt ett mycket välutvecklat buskskikt. Mellan åsarna finns det öppna gräsmarker som betas väl av nötkreatur. I fältskiktet finns rikligt med gullviva, måttligt med rödkämpar, samt ringa mängder av bockrot och brudbröd. I den södra delen finns den lilla Barnasjön med omgivande kärr som enligt våtmarksinventeringen hyser stora botaniska värden. Den rödlistade större vattensalamandern (Sundh L 1997) och den regionalt sällsynta rävstarren (Laudon P 1986) har tidigare observerats vid sjön. I området finns det en del kulturminnen i form av forngravar, stora stenmurar, samt rikligt med odlingsrösen. Trädskiktet domineras av grova och gamla askar och almar. Åldersstrukturen är väldigt bred och det finns inga större generationsglapp. Det finns även ett mindre inslag av fågelbär samt vidkroniga och grova ekar. Vid sjön har det bildats en medelålders klibbalsumpskog. De rika miljöerna gör att det förmodligen finns en intressant botanisk flora i klibbalkärret. Buskskiktet är mycket artrikt och särskilt enarna har vuxit sig riktigt stora. Det finns även krusbär, nypon, hassel, skogstry, hagtorn och getapel. Den döda ved som finns i hagen är främst knuten till de grova träden i form av döda grenar och stamdelar. De rika jordarna och det slutna trädskiktet har skapat en fin lundflora och under fältbesöket fanns det en fin vårblooming av bland annat vårlök, nunneört, vitsippa och violer. Betesmarken norr om vägen är öppen med enstaka träd och buskar. Marken är stenig och hyser rikligt med odlingsrösen. Den är klassad som artrik torr-frisk låglandsgräsmark. Hävden är god, men delar av betesmarken är svagt kvävepåverkad beroende på tillskottsutfodring. I fältskiktet finns rikligt med bockrot och gullviva, måttligt med brudbröd och rödkämpar, samt ringa mängder av ängshavre. Då ängs- och hagmarksinventeringen genomfördes 1988 noterades även flentimotej, lundtrav, darrgräs, tjärblomster, backglim och backsmörblomma i de öppna örtrika torrängspartierna.

Naturvärde: 2

Hagarna har ett gammal och välutvecklat träd- och buskskikt som gör att det finns höga lövskogsvärden i området. Klibbalkärret är en mycket värdefull miljö där det förmodligen går att finna många intressanta arter. Området har även geomorfologiska värden och landskapsbildsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Avverkning av gamla och grova träd utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Upphörd hävd och igenväxning utgör ett hot mot hagmarksvärdena.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara naturvärdena. Grova hagmarksträd bör friställas vid behov.

Litteratur:

Andersson, L. m.fl. 1995: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun (nr 1686516)

Jordbruksverket. Äng- och betesmarksinventeringen 2002-2004 (nr 0E9-VQL, CF6-LJD)

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1480)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D3E15)

8344-09 Sekundär lövskog och blandlövhage vid Bjällums kalkbrott

Yta: 9 ha **Ekonomisk karta: 08344** **Socken: Broddetorp** **Värden: BGKZ**
Fastigheter: Bjällum 4:2&16:2&17:1&18:3&
Kulturspår: kalkbrott
Jätteträd, damm

Beskrivning

I Bjällums gamla kalkbrott har det bildats ett glest och bitvist luckigt trädskikt med sälg och björk och enstaka träd är riktigt grova. Väster om kalkbrottet övergår markerna i betade blandlövhagar med en del grov alm, ask och ek i småkuperade och lummiga miljöer. Ett antal vattenfyllda dammar ger området en speciell prägel. Vid dammarna finns det också inslag av klibbal. Buskskiktet eller fältskiktet är ej särskilt utvecklat. Mängden död ved i området är förhållandevis låg. Kring sälgarna i kalkbrottet fanns det en mycket intensiv insektsaktivitet och dessa sandiga miljöer har förmodligen en mycket intressant insektsfauna. I blandlövhagen häckar bland annat korpar. Det finns två lokaler med den regionalt sällsynta purpurknipproten i närheten (2006).

Naturvärde: 2

Blandlövhagen har ett äldre och mer välutvecklat trädskikt med ädellövträd som har höga lövskogsvärden. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Fortsatt hävd genom bete är nödvändig för att bevara hagmarksvärdena.

Litteratur:

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1477)

8344-10 Klibbalstrandskog vid Fäholmen och Fågeludden

Yta: 23 ha **Ekonomisk karta: 08344** **Socken: Broddetorp** **Värden: BHVZ**
Fastigheter:
Kulturspår:
Klibbalstrandskog, död ved

Beskrivning

Det ena strandskogsbeståndet sträcker sig från fågeltornet vid Fäholmen söderut mot Getnäs. Delar av skogen har dött som en följd av den vattenståndshöjning som gjordes i samband med att Hornborgarsjön restaurerades. Bitvis skapar de döda trädstammarna en atmosfär som för tankarna till The Everglades eller andra stora träskmarker. Trädskiktet domineras av klibbal men det finns också en hel del björk. Asp och alm förekommer som mindre inslag. Merparten av träden är medelålders men här och var finns enstaka äldre träd, både klibbalar och almar. Det finns också en mycket stor tillgång på död ved både från klibbal och från björk. Mest iögonenfallande är alla döda björkar som idag står en bit ut i vattnet. Dessutom finns det en hel del torrakor av klibbal samt lågor av båda trädslagen i olika nedbrytningsstadier och fuktighetssituationer. Området har ett mycket rikt fågelliv av såväl småfåglar som simfåglar. Sannolikt finns det också ett rikt insektsliv och en speciell flora av vedlevande svampar. En mycket stor del av strandskogen är påverkad av översvämning till stor del som en följd av det restaureringsarbetet som genomförts vid Hornborgarsjön. Detta innebär att dödvedsresursen i dagsläget är mycket stor men att denna resurs i framtiden kommer att minska en del. Det finns ytterligare ett litet klibbalbestånd som ligger strax söder om Fågeludden intill Hornborgarsjöns östsida. Klibbalskogen utgör endast en liten del av de klibbalstrandskogar som tidigare funnits i stor utsträckning runt Hornborgarsjöns stränder. Mycket av dessa bestånd har avverkats som ett led i restaureringsarbetet för att ge plats åt betade strandängar. Fältskiktet i beståndet är främst av örtytp och såväl fuktiga som blöta miljöer ingår. Trädskiktet i området domineras helt av klibbal och andra trädslag såsom björk, rönn, fågelbär och gran förekommer endast som mindre inslag. Trädskiktet är till största delen medelålders och riktigt gamla träd saknas. Död ved förekommer dock tämligen rikligt. Merparten av detta är lågor eller torrakor från klibbal men här finns också en hel del björktorrakor som sannolikt dött som en följd av översvämning. Liggande klibbalved finns i många olika nedbrytningsstadier men "halvgamla" lågor är vanligast. Buskskiktet är inte så väl utvecklat men här och var finns det hägg och hassel. Upp mot den gamla strandbrinken finns dessutom enstaka rosor, hagtorsbuskar och enar. Området har en örtrik flora med bland annat krävande arter som vårärt. Dessutom utgör dungen en viktig

resurs för fågellivet. Många småfågelarter håller till i stranddungen, men även en del simfågel noterades vid fältbesöket. Delar av beståndet är betat tillsammans med intilliggande strandängar. Merparten av beståndet är dessutom påverkat av översvämning.

Naturvärde: 2

Strandskogen hyser höga naturvärden främst tack vare den mycket goda tillgången på död ved. Denna skapar goda förutsättningar för en mycket rik flora och fauna, främst för fågellivet, i ett landskap där mycket dungar och trädridåer har avverkats. Dessutom har beståndet ett högt rekreativvärde eftersom många besökare på Fågeludden även besöker strandmiljöerna här. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i lövskogsinventeringen.

Bevarande: Se skötselplan för naturreservatet.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Hedberg-Fält, P. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Hornborgasjön SE0540084

Lindholm, M 2005: Lövskogar i Falköpings kommun (nr 1433, 1435)

Länsstyrelsen i Skarborgs län. 1997: Beslut och skötselplan för naturreservatet Hornborgasjön.

8345-01 Sydbillingen

Yta: 108 ha Ekonomisk karta: 08345 mm Socken: Stenstorp Värden: BGHKLZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

7140 Öppna mossar och kärr, 7110 Högmossar, 3160 Dystrofa sjöar och småvatten, rödlistade arter, rikt fågelliv

Beskrivning

Hela Natura 2000-området Sydbillingens platå är även naturreservat. Den största delen är belägen i Falköpings kommun, men delar av reservatet ligger i Skara och Skövde kommuner. Berggrunden består uteslutande av diabas. Jordlagren består antingen av ett tunt moräntäcke eller av mer eller mindre mäktiga torvlagre. Terrängen är flack och belägen på 270-290 meters höjd. Diabasens flacka yta är genomkorsad av sprickbildningar och sänkor vilket har skapat ett mosaikartat landskap med skogar främst i torrare delar och myrmarker inom de fuktigare delarna. De hydrologiska förhållandena är till största delen opåverkade av dikning, täkt eller liknande. Våtmarkerna utgörs huvudsakligen av några större öppna högmossar samt en mångfald mindre topogena kärrpartier. Storemossen, Huljemossen och Degramossen dominerar Natura 2000-områdets östra del medan Säxtingen ligger i västra delen. Degramossen och Storemossen har de största öppna mosseplanen. Dessa är svagt sluttande och har ett tydligt parallellformat strukturmönster med öppna kärr där vatten tränger upp i mossen. Ett av mosseplanen sluttar ner mot Svartesjö vilket är den enda sjön inom Natura 2000-området. Mindre mossar finns också i en mosaik med fastmark, sumpskogar, laggar (smala blötare partier som omger en mosse) och drag (områden med kraftig vattenföring). Vegetationen är fattig. Kärrpartierna bildar tillsammans vidträckta komplex och utgör ett nätverk i de skogspartier som omger mossarna. Kärrnen är uteslutande fattigkärr med en, på grund av vattenförhållandena, varierande artsammansättning och utveckling av trädskikt. Skogsmarkerna finns i huvudsak inom de västra delarna samt längst i öster men finns också insprängda överallt runt mossekomplexen. Även skogsmarkernas vegetationstyper är varierade beroende på vattenförhållanden och moräntäckets tjocklek. Vanligast förekommer blåbärsgrenskog med ett trädskikt som består av gran med inblandning av tall och björk. Skogen har en ursprunglig karaktär, till största delen uppkommen genom en naturlig föryngring efter 1800-talets intensiva betning och skogsbruk. Åtminstone i Storemossens sydvästra kant finns mycket av det hävdgynnade gräset stagg i gamla körvägar, vilket förmodligen utgör en rest från gamla tiders bete. Även granspira finns strax utanför området, söder om Våtemossen. Fågellivet är rikt med t.ex. orrspele, vadare och ängsplanörkar. Här bör också Billingens karaktärsfågel nötkräkan nämnas. Den är beroende av både de lövskogsbranter som finns i direkt anslutning till Sydbillingens Platå och barrskogen inne i Natura 2000-området. Genomförda inventeringar har i övrigt visat att området hyser en flora och fauna med inslag av organismer knutna till äldre skog, representativa för de lågproduktiva skogstyper som förekommer inom Natura 2000-området. Svartesjö som tillhör naturtypen dystrofa sjöar är den enda sjön inom Natura 2000-området. Sjön ligger i södra delen av området och kantar i norra delen till Storemossen, den största myren på platån. Sjön är ganska näringsfattig och kan kategoriseras som en myrgöl som är stadd i långsam igenväxning. Vattnet är starkt humöst på grund av torv och humussyror från mossen och stränderna är till största delen gungflyartade. I sydväst finns dock moränstränder. Naturtypen högmossar i området utgörs huvudsakligen av några större öppna högmossekomplex där Storemossen, Huljemossen och Degramossen dominerar Natura 2000-områdets östra del medan Säxtingen

ligger i västra delen. Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn är en naturtyp som finns spridd som en mosaik av mindre mossar, laggår och dråg i hela Natura 2000-området. I sydvästra delen av Natura 2000-området finns ett område med mjukmattekärr där drågvitmossa, en typisk art för naturtypen, förekommer på flera hektar.

Naturvärde: 1

På Sydbillingens platå finns ursprungliga och orörda naturtyper som saknar motstycke i södra Sverige enligt naturvårdsprogrammet för Skaraborgs län. Platån är av stort botaniskt, zoologiskt och geovetenskapligt intresse och bidrar dessutom till en tilltalande landskapsbild. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Enligt bevarandeplanen är den allmänna målsättningen att bibehålla områdets orörda karaktär, att bibehålla naturtypernas areal och arter samt att de inrapporterade fågelarterna har livskraftiga populationer.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 är dessutom naturreservat. Arbete med att utvidga naturreservatets gräns österut pågår. Ett område norr om Simsjön på 10-15 ha med bla annat myrmosaik och sumpskog kommer då att ingå.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D4F04, 08D4G01)

Roland, E. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Sydbillingens platå SE0540047

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1981: Beslut och skötselplan för naturreservatet Sydbillingens platå.

8345-02 Barrnaturskog vid Sunnersiken

Yta: 23,5 ha Ekonomisk karta: 08344 Socken: Broddetorp Värden: BHKVZ

Fastigheter: Bolum 10:6&10:7&25:1, Bolums Backen 12:2, Korstorp 1:3

Kulturspår: torpgrund

9010 Västlig taiga, 91D0 Skogbevuxen myr, 7140 Öppna mossar och kärr, grov gran, död ved, rik kryptogamflora, block, bäck

Beskrivning

Sunnersiken är ett barrskogsområde på Sydbillingen nordöst om Bjärsjön. Marken förefaller tidigare ha använts till skogsbyte. Detta indikeras av de vidkroniga granar och de skelett av gamla enbuskar som finns i stora delar av området. Även i floran kan spår av öppnare marker noteras. En igenväxande tomt med kulturlämning i form av en husgrund visar på övrig mänsklig aktivitet i Sunnersiken. Häradskartan från slutet av 1800-talet visar att det fanns uppodlad mark kring torpet som hette Ötorpet. Sunnersiken ligger på diabaskappan. Marken är fattig med övervägande morän. I svackorna finns torvjordar. Terrängen är ganska kuperad och ställvis blockig. Området är en huvudsakligen grandominerad barrskog. Centralt i området ligger en våtmark. Denna kärrmiljö är trädlös förutom i ett parti centralt, där en barrblandskog växer. Genom våtmarken rinner en bäck. Tall förekommer framförallt i två avsnitt i norra delen av reservatet, men finns även som inslag i den övriga barrskogen. Även lövträd som björk, oxel och ek växer i området. Vid den gamla torpplatsen växer äppleträd. De norra delarna har äldst trädskikt med gamla och grova exemplar av framför allt gran. Död ved uppträder rikligt och på sina ställen ligger stora högar med lågor. Den döda veden finns i alla dimensioner och både stående och liggande samt dessutom i olika fuktighetsgrad. Den döda veden har en rik av mossflora, med bland annat signalarten långfliksmossa, som påträffas tämligen allmänt i skogen. Det finns rikliga förekomster av vedsvampar, bland annat vedticka *Phellinus viticola* och klibbticka. Gammelgranslav *Lecanactis abietina* finns i rikliga mängder medan vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum* endast förekommer sparsamt. Det finns ett rikt insekts- och fågelliv i området vilket visas av den stora mängd gnag- och flyghål samt hackmärken efter födosökande fågel som syns i döda veden. Området erbjuder svamp och bär samt jakt. Sannolikt besöks området av en del vandrare. I dag finns en stig alldeles väster om reservatet som går mellan bilvägen och Bjärsjön. Inne i reservatet finns en stig till ett jaktorn och en otydlig äldre stig som löper från den gamla tomten ner till den stig som går till sjön.

Naturvärde: 2

Det största värdet i reservatet är den rikliga mängden död ved, vilket gör att det finns goda levnadsbetingelser för kryptogamer, insekter och fåglar. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns en värdefull lägre fauna i området. Både artvärdet och biotopvärdet är påtagligt vilket ger naturvärdesklass 2.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är en urskogsartad barrskog och skogbevuxen myrmark/sumpskog samt öppen våtmark.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2008: Beslut och skötselplan för naturreservatet Sunnersiken.
Skogsvårdsstyrelsen 2005 nyckelbiotoper (08D4f17:1)

8345-03 Barrskog vid Söakullsmossen

Yta: 0,6 ha Ekonomisk karta: 08345 Socken: Broddetorp Värden: BZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Grov gran, död ved

Beskrivning

Området utgörs av grov grandominerad barrskog som är minst 100 år gammal. Rikligt med död ved, flera grova granlåggor.

Naturvärde: 0

Området har inte klassats pga brist på dokumentation.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1996. Objekt med naturvärden (08D4f07:1)

8345-04 Gransumpskog norr om Storemossen

Yta: 2 ha Ekonomisk karta: 08345 Socken: Segerstad Värden: BHVZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Gransumpskog, senvuxna träd, död ved, bäck

Beskrivning

Området utgörs av gransumpskog med stort inslag av senvuxen gammal gran. En mindre bäck, som torkar ut under torra perioder, rinner genom området. Biotopens kärna är tämligen opåverkad, men utanför området är skogen kraftigt påverkad av skogsbruk. Trädskiktet domineras av grov gran, men det även inslag av björk, klibbal och enstaka tall. Det finns rikligt av gamla träd av samtliga trädslag. Det finns rikligt med död ved och vedsvampar. Mosstäcket är ymnigt och det finns rörligt markvatten. Enligt nyckelbiotopsinventeringen finns värdefull lägre fauna. Luft- och markfuktigheten är hög vilket gör att biotopen värdefull för mossor, lavar, vedsvampar och insekter.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Riklig förekomst av gamla träd, död ved och vedsvampar samt värdefull lägre fauna ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört enligt nyckelbiotopsinventeringen.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997. Nyckelbiotoper (08D4f01:1)

8345-05 Skogsäck norr om Storemossen

Yta: 1,4 ha Ekonomisk karta: 08345 Socken: Segerstad Värden: BHVZ
Fastigheter:
Kulturspår:
Gransumpskog, bäck

Beskrivning

Området utgörs av en skogsbäck och en mindre gransumpskog. Rikligt med gammelgranslav *Lecanactis abietina* och enstaka grynig blåslav *Hypogymnia farinacea* noterades.

Naturvärde:

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas. Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997. Objekt med naturvärden (08D4f02:1)

8345-06 Rasbrant i Segerstad

Yta: 1,2 ha Ekonomisk karta: 08345 Socken: Segerstad Värden: BZ

Fastigheter: Segerstad 21:2

Kulturspår:

Rasbrant, granskog, död ved, block

Beskrivning

Området utgörs av en nordvänd rasbrant med högstammig olikåldrig granskog på god bonitet. Området är delvis mycket blockigt. Förekomsten av död ved är riklig i form av lågor, torrträd och högstubbar. Lågorna är i varierande storlek och nedbrytningsstadier. Mossfällar finns på block och lågor.

Naturvärde: 2

Rasbrant med olikåldrig granskog och rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder eller verksamheter som kan skada naturvärdena får inte utföras.

Skydd: Området omfattas av biotopskydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 2015. Biotopskyddsområde.

8345-07 Barrblandskog vid naturreservatet Offerstenen

Yta: 18,7 ha Ekonomisk karta: 08345 Socken: Segerstad Värden: BFHKVZ

Fastigheter:

Kulturspår: fornminne, stenmurar

9010 Västlig taiga, 7140 Öppna mossar och kärr, senvuxna granar, död ved, rödlistade arter, block, bäck

Beskrivning

Området ligger i södra delen av Billingens diabasplatå och ansluter till det befintliga naturreservatet Sydbillingens platå. Större delen av området är beläget på diabasplatån men omfattar även en sydsluttning ner mot Söakullsmossen. En knapp halv kilometer i sydvästlig riktning ligger barrskogsreservatet Sunnersiken. Naturreservatet Offerstenen ligger i Falköpings och Skövde kommuner. I den norra delen gränsar naturreservatet till Skara kommun. Området domineras av barrblandskog och myrmark. I de flesta delar dominerar gran. Här finns skogstyper från fuktiga sumpskogar till torra skogsmarker. Genomgående kännetecknas skogarna av att det är magra marker. Lite rikare skog finns i sydsluttningen med djupare jordar. Här finns också en del diabasblock och diabasen går också i dagen på några ställen. Mycket få skogliga ingrepp kan ses i skogen. Åldern av träden kan uppskattas till maximalt 130 år. Det är sannolikt att skogsbyte förekommer ännu i början på 1900-talet. Hallavadsbäcken, som avvattnar delar av myrkomplexen Orrakäcklingen och Säcktingen, rinner genom delar av området från norr till söder. Den sydligaste delen är av naturreservatet är en registrerad nyckelbiotop. I den östra delen av naturreservatet passerar en Pilgrimsleden mellan Häggum och Varnhem. I den östra delen av naturreservatet, på gränsen mellan Falköpings och Skövde kommuner, finns ett flyttblock som kallas för Offerstenen. Blocket har fått ge namn åt naturreservatet. I en spricka i stenen har en del äldre mynt återfunnits. Enligt uppgift från Häggums hembygdsförening har det inte gått att få fram uppgifter om på vilket sätt stenen har använts som offersten.

Naturvärde: 1

Naturresevatet hyser höga biologiska bevarandevärden, främst på grund av områdets fina naturskog med gamla träd och bitvis rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden. Högt biotopvärde och högt artvärde ger högsta naturvärde.

Bevarande: Området lämnas till fri utveckling enligt skötselplanen.

Skydd: Området kommer att skyddas som naturresevatet.

Bedömning av skydd och skötsel: Se skötselplan för naturresevatet.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2017: Förslag till beslut och skötselplan för naturresevatet Offerstenen.

8355-01 Skarsjömossen

Yta: 16 ha Ekonomisk karta: 08355 Socken: Borgunda Värden: BHVZ

Fastigheter: Borgunda 33:4, Stenstorp 6:2

Kulturspår:

Mosse, sjö

Beskrivning

Skarsjömossen ligger på Nordbillingsens platå vid gränsen till Skara och Skövde kommuner. Våtmarkskomplexet utgörs huvudsakligen av en plan till svagt välvd mosse. Det finns även inslag av topogent till svagt sluttande kärr och sumpskogar. I de centrala delarna ligger tjärnet Skarsjön. Området är påverkat av dikning, av en före detta järnväg samt en väg. Omgivningarna domineras av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att ha en negativ inverkan på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D5F04)

8355-02 Gammal granskog vid Skarsjömossen

Yta: 1,1 ha Ekonomisk karta: 08355 Socken: Stenstorp Värden: BZ

Fastigheter: Segerstad 15:4

Kulturspår:

Senvuxen gran, död ved

Beskrivning

I en brant sluttning ovanför Skarsjömossen finns en gammal granskog med stort inslag av gamla senvuxna granar. Trädskiktet är olikåldrigt, luckigt och det finns ganska god tillgång på död ved i form av granlågor. Veddicka växer på enstaka lågor. Det finns rikligt med gammelgranslav *Lecanactis abietina*, medan västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* och vedticka *Phellinus viticola* endast finns i enstaka bestånd.

Naturvärde: 2

Området är klassat som nyckelbiotop. Gammal senvuxen gran och rikligt med död ved ger mycket höga naturvärden.

Bevarande: Skogliga åtgärder utgör det främsta hotet mot naturvärdena. Avlägsnande av död ved bör undvikas.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt nyckelbiotopsinventeringen bör området lämnas utan åtgärder för gynna vedsvampar, mossor, lavar och insekter.

Litteratur:

Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D5f13:1)

8356-01 Blängsmossen

Yta: 126 ha Ekonomisk karta: 08356 Socken: -

Värden: BHLZ

Fastigheter: -

Kulturspår:

7110 Högmosse, 7140 Öppna mossar och kärr, 91D0 Skogbevuxen myr, 9010 Västlig taiga

Beskrivning

Blängsmossen ligger på Billingsens diabasplatå väst-nordväst om Skövde tätort med avvattnings i alla riktningar. Större delen av området ligger i Skövde kommun. Den ligger på en nivå av cirka 300 m ö h. Omgivningarna utgörs av flacka barrskogsmarker. Mosseplanet är stort och vattenrikt med mycket välutvecklade höljor. Blängsmossen har, precis som Komosse, stor rikedom av klocklång på mosseplanet och saknar skvatram i större delen av kantskogen runt mossen. Mossen kantas av stora väl utformade laggssystem. I de östra delarna finns större arealer skogklädd myr, tallmossar och sumpskogar. I väster ansluter Natura 2000-området till fastmarksbestånd av ganska orörd barrskog som övergår i gammalskog i den s.k. Sätunaskogen. Den öppnare högmossen begränsas mot laggkärren av en kantskog dominerad av tall. Skogen har varierande slutenhet, bredd och grovlek. Enstaka björk och gran förekommer och ökar i antal ju torrare marken är. Fältskiktet domineras av ljungrör, odon och kråkrör. Lingon, hjortron och tuvull är vanliga medan rosling, tranbär, rundsileshår och skvatram förekommer mer sparsamt. Skvatram förekommer dock rikligt på områdets sydöstra tallmossar. Bottenskiktet domineras av vitmossearter. Blängsmossen är en sydlig utpost för ett stort antal nordliga arter. Bland botaniskt intressanta fynd på mossen märks stora förekomster av dyttång *Juncus stygius* och vitstarr *Carex livida* som är två utpräglade nordliga arter samt den nordliga vitmossan *sphagnum lindbergii* finns i blöta partier i mossen. Även myggblomster och dvärgbjörk har noterats. Det våta mosseplanet är också en värdefull myrfågellokal. Där finns noterad häckning av bland annat rödbena, grönbena, gulärta, ängspiålar och flera par ljungrörpipare. Stora delar av området har varit avsatt som domänreservat sedan 1948. Inom domänreservatet har det varit förbud mot avverkning och dikning. Skogsbruk har endast bedrivits i vissa mindre delar utanför det som ingår i det gamla domänreservatet. Blängsmossen är i övrigt nästan helt fri från ingrepp vilket är anmärkningsvärt med tanke på dess storlek. Blängsmossen har varit naturreservat sedan 1996. Huvuddelen av högmossen utgörs av ett kraftigt välutvecklat mosseplan med en nivåskillnad av 6-7 meter mellan de centrala delarna och de kantskogens nära delarna. Mosseplanet är skoglöst men här och var bevuxet med glesa tallungar. Mossens centrala och östra delar är mycket rika på stora och blöta höljor. Höljorna bildar stora parallella system, som påminner om norrlands flarkmyrar. På flera ställen, framför allt utmed mossens sydöstra slutning, finns så kallade sprickkärrfönster. Dessa består av långsträckta, mot mossens lutning, vinkelräta höljor. Kärrfönstren tros ha uppkommit genom att mossen glidit isär till ett stort djup och möjliggjort att näringsrikare vatten från den underliggande fastmarken kunnat tränga upp. Kärrfönstren är avvattningsmyningar med fastmarksvattenkontakt. Vattnet som dräneras ut i laggarna bildar medelrikkärr, mesotrofkärr och fattigkärr med stora botaniska värden. Laggkärren och kärrdrågen utgörs huvudsakligen av fattigkärr men såväl mesotrofa kärr som välutvecklade medelrikkärr förekommer. De svagt sluttande kärren utgör en mosaik av växtsamhällen med varierande fuktighet mellan tuorna. I några av de rikare kärrdrågen förekommer bland annat snip *Trichophorum alpinum* tillsammans med ängsnycklar och den lilla orkidén myggblomster. Myrtilja har påträffats i områdets nordvästra del. Västlig taiga finns främst i östra delen. Här har dock skogsbruk bedrivits i vissa mindre delar på den mark som ägs av Skövde kommun. I och med kantzonen mot öppen mosse i området finns det gott om solbelysta träd, både levande och döda. Arter beroende av detta vilka ofta är knutna till en mer lycklig skog kan här därför ha en naturlig chans att leva vidare. Lång trädkontinuitet finns nog i området trots en tidigare mer utnyttjad markanvändning. Flera par ljungrörpipare och grönbena finns på Blängsmossen enligt naturreservatets skötselplan.

Naturvärde: 1

Blängsmossen är en mycket värdefull och mångformig platåmosse med stora ornitologiska värden. För sin storlek är den unik genom frånvaron av ingrepp enligt våtmarksinventeringen. Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Målet i bevarandeplanen är att naturtypernas arealer ska bibehållas och att dess arter ska ha livskraftiga populationer. Särskilt viktiga arter att bevara är de angivna fågelarterna.

Skydd: Området ingår i nätverket Natura 2000 och är dessutom naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Enligt skötselplan för naturreservatet.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D6G01)

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1996: Beslut och skötselplan för naturreservatet Blängsmossen.

Roland, E. 2005: Bevarandeplan för Natura 2000-området Blängsmossen SE0540163

8356-02 Våtemossen och Fjäramossen

Yta: 366 ha Ekonomisk karta: 08356 Socken: - Värden: BHLZ

Fastigheter: -
Kulturspår:
Mosse, kärr

Beskrivning

På Nordbillingens diabasplatå väster om Skövde tätort finns ett skogbevuxet myrkomplex. Huvuddelen ligger i Skövde kommun. Området är påverkat av avverkningar i omgivningarna. Svag lokal påverkan av dikning förekommer även. Omgivningarna utgörs huvudsakligen av skogsmark.

Naturvärde: 2

Naturvärdesbedömningen följer den som gjorts i våtmarksinventeringen.

Bevarande: Samtliga ingrepp som påverkar områdets hydrologi kommer att inverka negativt på naturvärdet.

Skydd: Området saknar skydd.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas orört.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1991: Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91 (08D5G01)

8366-01 Sätuna utmark

Yta: 51,6 ha Ekonomisk karta: 08365/8366

Socken: Sätuna

Värden: BGHLVZ

Fastigheter: Sätuna S:10 m fl

Kulturspår:

9010 Västlig taiga, död ved, rik kryptogamflora, bäck, rödlistade arter

Beskrivning

Sätuna utmark ligger på Nordbillingens diabasplatå och är en barrblandskog på frisk-fuktig mark. Området avsattes som naturreservat 2006. Strukturen är mosaikartad med olikåldriga träd, lövinslag, hållmarker, våtmarker och sumpskogar. Barrskogen är av ristyp med blåbär, lingon och kruståtel i fältskiktet. I bottenkiktet dominerar vanliga skogsmossor som husmossa, väggmossa och olika kvastmossor. Signalarten västlig hakmossa har också noterats. Granen dominerar trädskiktet men inslaget av tall är stort. Många av granarna är gamla och senvuxna. Det finns rikligt med gamla träd av framför allt tall och de äldsta är uppemot 200 år gamla. Inom reservatet finns några små bäckar och ett flertal områden med sumpskog. I anslutning till de fuktiga delarna finns det rikligt med gamla knotiga björkar som är övervuxna med både vanliga och ovanliga lavar. Det finns rikligt med död ved i olika dimensioner i reservatet. På veden förekommer ett flertal signalarter som långfliksmossa, vedticka och granticka. De rödlistade arterna gränsticka och knappålslaven brunpudrad nållav har också noterats i området. I den döda veden finns spår efter insekter. Framför allt i sydvästra delen finns det öppna hållmarker. Ljung och renlavar dominerar vegetationen på hållmarkerna och i dess anslutning är tallen vanligare än på övriga håll i reservatet. I nordöst och centralt i reservatet finns det en anhopning av små mossor beväxna med tall och björk. Trädskiktet är mer eller mindre slutet på de flesta mossarna. Tuvull dominerar fältskiktet tillsammans med klocklång och odon. I sänkor och i anslutning till bäckar och mossor har det bildats områden med sumpskog. I den oftast ganska dyga jorden växer det rikligt med mannagräs. På lite fastare mark är vegetationen rik med kärrfräken, grönvit nattviol, brudborste, rosettmossa, vågig praktmossa och spärrvitmossa. Björk förekommer allmänt och den är ofta gammal och hyser en frodig lavflora med skrynkellav, näverlav, blåslav, grymig blåslav och blodlav. Västligaste delen av reservatet gränsar till Sjömossen och där finns ett visst inslag av grov asp i granskogen. I öst-västlig riktning rinner en liten bäck till Sjömossen. Vegetationen är frodig med bland annat kärrfibbla, hultbräken, smörbollor, grönvit nattviol, rosmossa och vågig praktmossa.

Naturvärde: 1

Området utgörs av gammal och olikåldrig barrblandskog där inget modernt skogsbruk har förekommit. Området har en mosaikartad struktur med hållmarker, våtmarker och sumpskogar. Tillgången på död ved av olika dimensioner och ålder är god. Kryptogamfloran är rik med ett flertal signal- och rödlistade arter av svampar, lavar och mossor. Detta ger sammanlagt högsta naturvärde.

Bevarande: Bevarandemålet i skötselplanen är en mosaikartad barrblandskog med många småbiotoper och god tillgång på död ved av olika dimensioner.

Skydd: Området är skyddat som naturreservat.

Bedömning av skydd och skötsel: Området bör lämnas till fri utveckling enligt skötselplanen.

Litteratur:

Länsstyrelsen i Västra Götaland. 2006: Beslut och skötselplan för naturreservatet Sätuna utmark
Skogsvårdsstyrelsen 1997 nyckelbiotoper (08D6g20:1)